

Library of

Wellesley

College.

Presented by

Prof. E. V. Hazard.

Nº 45098

GUSTAV E. STECHERT
810 Broadway
NEW YORK

NOVUM TESTAMENTUM
GRAECE

—
PROLEGOMENA

NOVUM TESTAMENTUM
GRAECE

AD ANTIQUISSIMOS TESTES DENUO RECENSUIT

APPARATUM CRITICUM APPOSUIT

CONSTANTINUS TISCHENDORF

EDITIO OCTAVA CRITICA MAIOR

VOLUMEN III

PROLEGOMENA

SCRIPSIT

CASPAR RENATUS GREGORY

ADDITIS CURIS ÷ EZRAE ABBOT

LIPSIAE

J. C. HINRICHS

1894

45098

155

1965

1869

3:3

ORDINI THEOLOGORUM LIPSIENSI
 PRO SUMMIS IN THEOLOGIA HONORIBUS
 HODIE ANTE ANNUM IN ME
 CONLATIS
 GRATI ANIMI TESTIMONIUM
 HUNC LIBRUM
 D D D

Peregrinus eram atque conlegistis me

828 81

PRAEFATIO.

Impletis paene triginta annis ab eo die quo fasciculus huius editionis primus prodiit, paene duodeviginti annis ex quo ipse operam prolegomenorum scribendorum suscepi, post partem primam anno 1884, alteram anno 1890 editam lectori benevolenti finem operis offero.

Habebam equidem multa quae vel ut operae eius modum explicarem vel ut veniam mihi peterem, huic praefationi reservaveram. Nunc vero, lapsis tot annis, tanta operis parte vel decennium vel quadriennium iudicibus subiecta, nihil refert ut illa omnia repetam.

Paginae 33—68 ipsa Tischendorffii verba praebent, nemo enim leges novas in hanc editionem scribere potest; aliis locis in initio libri occurrunt pauca Tischendorffiana signis „“ notata, quae signa ex errore pp. 113—127 partim absunt.

Catalogi codicum versionum Novi Testamenti quos in hoc libro invenies, nihil sunt nisi adnotationes ut ita dicam generales in usum eorum qui meliora ad manum non habeant. Virorum clarorum versionis uniuscuiusque peritorum est catalogos facere.

Quae fusius de scriptoribus ecclesiasticis disserere, quae copiosiora ubique addere supplementa volebam,

omisi denique ne finis prolegomenorum ad Graecas Kalendaras differretur.

Pauca de scriptoribus profanis vetustis aequae ac de viris doctis vel de libris huius saeculi, quorum in apparatu critico Tischendorffii mentio fit, in indice altero de rebus personis libris invenienda sunt.

Vir mihi amicissimus Ezra Abbot, olim professor universitatis Harvard, Cantabrigiae in Americana provincia Massachusetts, qui indefessus labore consilio correctione substantia mihi subvenit, caelestibus adiunctus animis laude mea non eget. Bene sic est. Alioquin me oporteret ei ingenium benevolentiam modestiam caelestem tribuere.

Vir mihi amicissimus Fenton Johannes Antonius Hort, professor Cantabrigiae in Anglia, vel morbo affectus noluit me deserere, quin omni modo, nunc monendo nunc corrigendo semper adhortando, corpore absens mente adfuit. Eheu, is quoque morte nobis ereptus est. Gratiam quam maximam ei debeo memoriaeque eius semper habebo.

Gratiam etiam habeo maximam viris illis clarissimis qui duce † Theodoro Dwight Woolsey in America et in Anglia impensa itineris in Angliam Galliam Italianam, Graeciam Turciam faciendi in se susceperunt, similemque gratiam debeo manibus Albrechtii nostri, olim professoris iuris Lipsiensis, ex cuius legato stipendia multa in eundem finem accepi, novissime anno 1891 ad explorandos codices in Germania Belgio Batavia Dania Suecia servatos.

Non est quod dicam permultos viros doctissimos me vario modo adiuvisse, praesertim bibliothecarios

inde a Chicago usque ad Constantinopolim inde ab Upsalia usque ad Panormum. Meum non puto hanc paginam nominibus illustribus exornare. Unicuique ex intimo animo gratias ago.

Neque a me impetrare possum quin gratias agam maximas bibliopolis clarissimis patri Hermanno Rost filio Adolfo, viris mihi amiceissimis, qui nullo tempore scriptori cessanti patientiam non indulserunt humanissime.

Lectores benevolentissimos precor ut errata omnia addenda notent atque ad me mittant.

LIPSIÆ scribebam secundis Paschalibus
die 26 Martii anni 1894.

CASPAR RENÉ GREGORY.

PROLEGOMENA.

	paginae
I. De Tischendorfio	1—22
II. De apparatu critico	23—44
III. De legibus in textu constituendo	45—68
IV. De grammaticis	69—128
1. Orthographica 71—116. 2. Nominum formatio 116—120. 3. Verborum formatio 120—124. 4. Syntax 124—126. 5. Verba comp. 126.127. 6. Singulorum scriptorum propria 127.128.	
V. De textus forma	129—182
1. Librorum ordo 131—140. 2. Capita 140—166. 3. Versus 167—182.	
VI. De textus historia	183—334
1. Recensiones antiquae 185—202. 2. Editiones 202—334.	
VII. De codicibus uncialibus	335—450
Praemonenda 337—344. 1. Ev. 345—409. 2. Act-Cath 409—417. 3. Paul 418—435. 4. Apoc 435—437. Suppl 438—450.	
VIII. De codicibus minusculis	451—800
Praemonenda 453—456. 1. Ev. 457—616. 2. Act-Cath 617—652. 3. Paul 653—675. 4. Apoc 676—686. 5. Lectionaria. Praemonenda 687—694. (1.) Evl 695—777. (2.) Apl 778—791. Sigla mutata 792—800.	
IX. De versionibus	801—1128
Praemon 803—806. 1. Orienti (1.) Syrr 807—859. (2.) Aegypti 859—893. (3.) Acth 894—912. (4.) Arm 912—922. (5.) Georg 922.923. (6.) Persica 923—928. (7.) Arabb 928—947. 2. Occidd (1.) Latt a. Vet Lat 949—971. b. Vulg 971—1108. (2.) Goth 1108—1112. (3.) Slav 1112—1124. (4.) Sax 1125. (5.) Franc 1126. (6.) Theot 1126. (7.) Bohem 1127—1128.	
X. De scriptoribus ecclesiasticis	1129—1230
1. Dissertatio 1131—1152. 2. Catalogus scriptorum 1153—1230.	
XI. Tabula testium	1231—1246
XII. Addenda et emendanda	1247—1314
1. Ev. 1251—1279. 2. Act-Cath 1280—1285. 3. Paul 1286—1297. 4. Apoc 1298—1302. 5. Proleg 1303—1314.	
XIII. Indices	1315—1426
1. Compendia et sigla 1317—1323. 2. Res personae libri 1324—1357. 3. Loci scripturae 1358—1373. 4. Vocabula Graeca 1374—1381. 5. Codices Graeci 1382—1426.	

IX.

DE VERSIONIBUS.

	paginae
Praemonenda	803—806
1. Versiones orientales	806—947
(1.) Syriacae	807—859
(2.) Aegyptiacae	859—893
(3.) Aethiopica	894—912
(4.) Armeniaca	912—922
(5.) Georgiana	922—923
(6.) Persica	923—928
(7.) Arabicae	928—947
2. Versiones occidentales	948—1128
(1.) Latinae	948—1108
<i>a.</i> Vetus Latina sive quam	
dicunt Itala	949—971
<i>b.</i> Vulgata	971—1108
(2.) Gothica	1108—1112
(3.) Slavonica	1112—1124

Versiones Europaeae iniiores, e Latina Vulgata progenitae.

(4.) Saxonica	1125
(5.) Francica	1126
(6.) Theotisca	1126
(7.) Bohemica	1127—1128

IX.

DE VERSIONIBUS.¹

Saeculis iam primis post Christum natum necessariae erant ecclesiis per varias terras dispersis versiones Novi Testamenti vernaculae ut facilius et domi et in ecclesia

¹ Rich. Simon, *Histoire critique des versions du N. T.*, Roterdami a. 1690; — Iac. Le Long, *Biblioth. sacra*, ed. Masch. Halae a. 1781—1785, pars 2, voll. 1.2.3; — E. F. K. Rosenmüller, *Handbuch für die Literatur der biblischen Kritik und Exegese*, Gottingae a. 1799, vol. 3, p. 89—276; — I. D. Michaelis, *Einleitung*, ed. 4, Gottingae a. 1788, pars 1, §§ 52—89, p. 359—520, et versio Herberti Marsh Anglicana cum supplementis minime neglegendis, ed. 3, Londinii a. 1819, vol. 2, cap. 7, §§ 1—159, p. 533—638; — H. C. A. Haenlein, *Einl.* Erlangae a. 1794, pars 2, 1, p. 117—206; — L. Bertholdt, *Einl.* Erlangae a. 1813, pars 2, §§ 191—216, p. 632—730; — I. L. Hug, *Einl.* ed. 3, Stutgardiae et Tubingae a. 1826, pars 1, § 61—145, p. 346—524; (versio Anglicana cum adnotationibus Mosis Stuartii, Andoverae in Massachusetts, a. 1836, p. 199—301) ed. 4, 1847, §§ 61—146, p. 298—464; — I. G. Eichhorn, *Einl.* Lipsiae a. 1827, §§ 46—82, vol. 4, p. 333 — vol. 5, p. 118; — S. P. Tregelles, *Horne's Introduction*, ed. 11, Londinii a. 1863, vol. 4, p. 225—329, et *Smith's Dictionary of the Bible*, ed. Amer. Novi Eboraci a. 1870, vol. 4, p. 3370^b—3395^b sub voce „Versions“; — E. Reuss, *Gesch. d. heil. Schr. N. T.* ed. 5, Brunsvigae a. 1874, §§ 421—456, pars 2, p. 166—195; — F. H. A. Scrivener, *Plain introd.* ed. 3, Cantabr. et Lond. a. 1883, p. 308—415; — F. Bleek, *Einl.* ed. 4, cur. W. Mangold, Berolini a. 1886, § 274—290, p. 927—969; — O. F. Fritzsche, „Übersetzungen der Bibel“, *Schenkel's Bibel-Lexikon*, Lipsiae, vol. 5 (a. 1875), p. 565—574, et „Bibelübersetzungen“, *Herzog's Real-Encykl.* ed. 2, Lipsiae, vol. 2 (a. 1878), p. (437)447—450; — Westcott. et Hort. *N. T.* vol. 2, *Introd.* p. 78—86. 155—159. 197—201. 205.206, et *Append.* p. 3—6; —

verba evangelistarum et apostolorum intellegentur. Primae inter versiones Syriaca et Latina exstitisse videntur idque ut videtur saeculo secundo, quas secutae sunt item saeculo secundo vel tertio Aegyptiacae, saeculo quarto Gothica, saeculo quarto vel quinto Aethiopica, saeculo quinto ineunte Armeniaca. Fieri non potest quin hae testes multum valeant ad textum pristinum restituendum, quia plerisque locis utrum haec an illa lectio Graeca vertenti ante oculos fuerit satis liquet; id vero in primis ubi de verbis male omissis quaeritur vel male additis. Versiones quae non recta e Graeco fluxerunt testes textus Graeci adhiberi possunt modo sane secundario quippe quae lectiones versionis alius praebeant.

Quaerendum est, cum versione qualibet uti volumus, de aetate qua facta sit, de linguae ingenio, de interpretis methodo, de versionis recensionibus, de codicibus quos adhibere possumus, de editionibus si forte exstant.

Non enim est quod dicam versiones eas solas quae primis saeculis exortae sunt de textu iis saeculis late diffuso testari posse.

Multum etiam interest utrum lingua versionis talis sit ut Graeca accurate reddere possit idque eadem fere forma, neque erit qui neget eas linguas quae pronominum usum vel amant vel respuunt, quae temporum vel modorum rationem a Graeca diversam sequuntur, haudquaquam testes certas esse ubi de talibus rebus disputatur.

Quod ad interpretem attinet inquirendum est utrum diligenter normam Graecam sequatur, ut verba quoad fieri potest verborum Graecorum ordinem repraesentent, an talia neglegat; utrum formam cum sensu reddere velit, an sensum solum.

Wetzer (Streber), „Bibelübersetzungen“, *Wetzer und Welte's Kirchenlexikon*, ed. 2, Friburgi in Brisgovia, vol. 2 (a. 1883), col. 720—723 (ad vocem „Peschittho“ nondum processit editio secunda); — Llewelyn I. M. Bebb, *Studia biblica*, Oxonii a. 1885, vol. 2, p. 195—240.

Si versio recensionem passa est, tum curiosius exquirere debemus de recensionis ratione, utrum codices Graeci iique superioris inferiorisne aetatis in consilium vocati sint, an fortasse versio ad merum editoris arbitrium expolita sit.

Minime satis esse potest viro rei criticae studioso, cui deest linguae eius peritia qua versio scripta est, translationibus Latinis non in usum criticum factis fidenter uti. Nisi quod ad omissiones vel interpolationes longiores attinet, certissime versiones nisi ab eis qui linguarum versionum periti sunt excutiendae non sunt. Saepe testimonia ex translationibus istis arrepta vana sunt, neque desunt talia in hac ipsa editione octava; ne tamen oblitus sis Tischendorfium multis locis usum esse vel libris vel consiliis virorum harum linguarum peritorum.

Cum Novum Testamentum primum Graece edebatur, scilicet in editionibus Complutensi et Erasiana, inter testes audita est versio Latina Vulgata, quae sola editoribus ad manus erat, et inde hauserunt Complutensis verba illa 1 Ioh 5,7,8, Erasmus¹ nonnulla in apocalypsi et alibi. Beza in editione Graeca altera anni 1582 Syrum interpretem duce Tremellio laudat.² Waltonus³ in polyglottis suis versiones Syriacam, Aethiopicam, Arabicam, in evangeliiis etiam Persicam, edidit. Fellius⁴ sed in primis Millius⁵ testimonium versionum adhibuit. Bentleius⁶ versionis Latinae praestantiam primus scienter exposuit. Tremellius, Ludovicus de Dieu,⁷ Wetstenius,

¹ Cf supra, p. 209.

⁴ Cf supra, p. 222.223.

² Cf e. g. Mt 5,23.

⁵ Cf supra, p. 224.225.

³ Cf supra, p. 220.221.

⁶ Cf supra, p. 229—240.

⁷ Ludovicus de Dieu, *Animadversiones sive commentarius in quatuor evangelia, in quo collatis, Syri inprimis, Arabis, Evangelii Hebraei, Vulgati, Erasmi & Bezae versionibus, difficiliora quaeque loca illustrantur, & variae lectiones conferuntur. Accessit appendix*

C. A. Bodius,¹ C. B. Michaelis, I. D. Michaelis, I. G. C. Adlerus, G. C. Storrius, Tregellesius, I. B. Lightfootus, Lagardius, v. cl. Westcottus his studiis operam navarunt multam. Haec de versionibus generatim et summatim. Singillatim disserendum est breviter cum de versionibus orientalibus tum de occidentalibus.

1.

ORIENTALES.²

Cum rebus orientalibus iure adnumerentur facta atque verba Domini et apostolorum eius, versiones orientales ecclesiae Christianae primordiis quodammodo affiniores esse videri possent quam occidentales.³ Nihilominus difficiliores sunt usu occidentalibus propter colorem et Novo Testamento Graece scripto et nobis alienum.

in Matthaeum, in quo cum praetermissa quaedam tum Aethiopicae versionis nonnulla adduntur & expenduntur, Lugduni Batavorum a. 1631; — In Acta, a. 1634; In epistolam ad Romanos . . . Accessit spicilegium in reliquis eiusdem apostoli, ut et catholicas epistolas [et Apoc], a. 1646. Etiam Lud. de Dieu, Critica sacra, a Gerardo Borstio edita, Amstelaedami a. 1693, p. 311—762, et cum apocalypsi — 861.

¹ Bode, Christoph. Aug., *Pseudocritica Millio-Bengeliana sive tractatus criticus quo versionum sacrarum orientalium [Syr Arr Pers Aeth Arm] . . . allegationes pro variis N. T. Graeci lectionibus a Ioh. Millio et Io. Alb. Bengelio frustra factae plene recensentur refutantur et eliminantur insertis earundem versionum veris allegationibus, voll. 2, Halae a. 1767. 1769 (ff. [8], pp. 420, ff. [8], pp. 552).*

² Paulus Antonius de Lagarde, *De Novo Testamento ad versionum orientalium fidem edendo, Berolini a. 1857, iterum publici iuris facta est haec dissertatio in libro „Gesammelte Abhandlungen“ Lipsiae a. 1866, p. 85—119.*

³ Quam laeto animo acciperemus versionem illam Hebraicam evangelii Iohannis et actuum apostolorum de qua haec Epiphanius fabulatus est, *Huer.* 30, cap. 3, p. 127: *Ἦδη δὲ πού καί τις ἐσ πάλιν ἔφασκεν καὶ ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς διαλέκτου καὶ τὸ κατὰ Ἰωάννην μεταληφθὲν εἰς Ἑβραϊδα ξυμφέροντα ἐν τοῖς τῶν Ἰουδαίων γὰρο-*

(1.) SYRIACAE.¹

Si verba Eusebii² de Hegesippo incerta negligimus, primum refertur de versione Novi Testamenti Syriaca apud Ephraemum Edessenum (mort. a. 373 vel 378), qui testis est versionem illam iam dudum existisse. Hoc testimonium saeculi quarti medii versionis originem ad saeculum saltem tertium revocare videtur.

φνλαζίοισ, φημι δὲ τοῖς ἐν Τιβερίδι, καὶ ἐναποκείσθαι ἐν ἀποκρίφοισ, ὡς τινες τῶν ἀπὸ Ἰουδαίων πεπιστευζότων ἐφηγήσαντο ἡμῖν κατὰ λεπτότητα. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῶν Προφῆων τῶν Ἀποστόλων τὴν βίβλον ὡσυνύτωσ ἀπὸ Ἑλλάδος γλώσσησ εἰσ Ἐβραῖδα μεταβληθεῖσαν λόγωσ ἔχει, καὶ ἐκεῖσε κείσθαι ἐν τοῖς ραζοφνλαζίοισ, ὡσ καὶ ἀπὸ τοῦτου τοῖσ ἀνωγρότιωσ Ἰουδαίοωσ τοῖσ ἡμῖν ἐφηγησαμέρωσ εἰσ Χριστὸν πεπιστευζέναι.

¹ Cf Gottlob Christianus Storr, *Observationes super Novi Testamenti versionibus Syriacis*, Stutgardiae a. 1772; — Iac. Geor. Christianus Adler, *Kurze Uebersicht seiner biblisch-kritischen Reise nach Rom*, Altonae a. 1783, p. 89—127; et *N. T. versiones Syriacae Simplex, Philox. et Hieros.* Hafniae a. 1789; — G. B. Winer, *De versionis Novi Testamenti Syriacae usu critico caute instituendo*, Erlangae a. 1823; — Fridericus Uhlemann, *De versionum N. T. Syriacarum critico usu* [„Programm des Friedrich-Wilhelms-Gymnasiums“ in diem 26. Sept.], Berolini a. 1850, p. 36; — I. P. N. Laud, *Otia Syriaca*, Lugduni Bataavorum a. 1875, p. 177—233; — I. P. P. Martin, *Introduction à la critique textuelle du Nouveau Testament, partie théorique*, Parisiis [a. 1883], p. 97—309; — Fridericus Baethgen, *Evangelienfragmente. Der griechische Text des Cureton'schen Syrcers wiederhergestellt*, Lipsiae a. 1885; — Theodorus Zahn, *Geschichte des neutestamentlichen Kanons*, vol. 1, pars 1, Lipsiae a. 1888, p. 369—429 et vol. 2, pars 2, sectio 1 (a. 1891), p. 556—564; — Eberhardus Nestle, „Syrische Bibelübersetzungen“, *Herzog's Real-Encyclopädie für protestantische Theologie*, ed. 2, Lipsiae, vol. 15, a. 1885, p. 192—200; — Guilelmus Wright, „Syriac Literature“, *Encyclopaedia Britannica*, Edinburgi, vol. 22 (a. 1887), p. 824—856; — G. H. Gwilliam, „The materials for the criticism of the Peshitto New Testament, with specimens of the Syriac Massorah“, *Studia biblica*, Oxonii a. 1891, vol. 3, p. 47—104.

² Euseb. *Hist. eccl.* lib. iv, cap. 22, 8: ἔκ τε τοῦ καὶ Ἐβραίοωσ εὐαγγελίου καὶ τοῦ Συριακοῦ καὶ ἰδίωσ ἐκ τῆσ Ἑβραῖδοσ διαλέκτου τινὰ τίθησαν, ἐμφαίνων ἐξ Ἑβραίων ἑαυτὸν πεπιστευζέναι, καὶ ἄλλω δὲ ὡσὰν ἐξ Ἰουδαζικῆσ ἀγορίφου παροδόσεωσ μνημονεύει.

Attamen plerique arbitrantur versionem iam saeculo secundo exstitisse, atque Edessae factam esse cuius regionis ecclesia ea supersedere non posset, quae opinio certis rationibus refutari non potest. Tregellesius arbitratus est alios interpretes alios N. T. libros vertisse. Huic versioni antiquitas prorsus deerant quinque illi libri 2 Petri 2 et 3 Iohannis Iudae epistulae, apocalypsis, quos Graece scriptos Syros in canonem non recepisse notum est, neque Syriace versi esse videntur ante saeculum fortasse sextum;¹ Cosmas Indicopleustes² ante saeculum sextum medium hoc diserte adseverat et codices silentio rem firmant. Versionis igitur antiquitas ex hac omissione vix demonstratur.

Exstant versiones Syriacae, quod sciamus, fere quatuor,³ vel potius exstat versio una quae post originem plus semel recensita est; forma vero quarta omnino a prioribus differt. Quattuor sunt: *a.* versio quae textum prorsus veterem exhibet, quae latere videtur in fragmentis Curetonianis; — *b.* versio quam exhibent lectionarium Hierosolymitanum quod dicunt et codex Petropolitanus palimpsestus; — *c.* versio quae Pesbitta dicitur; — *d.* versio posterior Philoxeniana Heracleensis.

¹ Hugijs (ut supra p. 803) ed. 4, pars 1, p. 302—309, §§ 64, 65, sane vult hos quoque libros ab initio in versione Syriaca exstitisse, paulatim excidisse, neque hodie desunt qui ei adstipulentur.

² Cosmas, *Topogr. Chr.*, lib. 7; Migne, *Patrol. Gr.* vol. 88, p. 373 B [292]: *ἔτιροὶ δὲ καὶ τὴν Ἰακώβου σὲν ταῖς δυοῖς ταύταις [1 Pe et 1 Io] δέχοιται· ἔτιροὶ δὲ πάσα δέχοιται· περὶ Σύροις δὲ, εἰ μὴ αἱ τοῖς μόναι αἱ προσηγορευμένα οὐκ ἐφίσχοιται· λέγω δὲ, Ἰακώβου καὶ Πέτρον καὶ Ἰωάννου· αἱ ἄλλαι γὰρ οἷτε ζῆνται πρὸς αὐτοῖς.* — Cf praeterea praesertim de apocalypsi dissertatio viri cl. Isaaci H. Hall, „The Syriac apocalypse“, in actis *Journal of the society of biblical literature and exegesis . . . for June and December 1882*, Middletoniae in provincia Connecticut a. 1883, p. 134—151.

³ De versione sive potius recensione ineunte saeculo quinto a Rabbūlā, episcopo Edesseno Cyrilli Alexandrini amico, facta non licet certius dicere. Cf Wright (ut supra, p. 807, adn. 1), p. 825a.

a. Versio primitiva detecta est primum in fragmentis evangeliorum (de codice novo vide infra, p. 826 num. 2). Praestantissima fragmenta (Mus. Brit. Add. 14,451 folia 88; sed foll. 12—15 et 88 saec. XII et XIII addita sunt) invenit Guilelmus Curetonus¹ inter syr^{cu} codices Musei Britannici qui anno 1842 ex monasterio S. Mariae Deiparae in deserto Nitriensi in Angliam relati sunt, et his adnumeranda sunt folia tria Berolinensia (Orient. Quart. 528) quae v. cl. Henricus Brugsch² ex Oriente Berolinum adtulit. Codex ex quo fragmenta sunt videtur saeculi quinti (a. circiter 450—470)

¹ Cureton, *Remains of a very ancient recension of the four gospels in Syriac, hitherto unknown in Europe*, Londinii a. 1848: — Henr. Ewald, *Göttingische gelehrte Anzeigen*, Gottingae a. 1858, vol. 3, p. 1712—1716, et *Jahrbücher der Biblischen Wissenschaft*, IX. 1857—1859, Gottingae 1858, p. 69—87; — [I. P. N. Land,] „Dr. Cureton's Syriac gospels“, *Journal of sacred literature and biblical record*, Londinii vol. 8, a. 1858, num. 15, Oct., p. 140—160 (cf etiam 216—222); — S. P. Tregelles, „Dr. Cureton's Syriac Gospels“, *ibid.* a. 1859, Ian, num. 16, p. 407—412; cf etiam p. 461—467, et W. W. [Guilelmus Wright?], vol. 10, a. 1859, num. 19, Oct., p. 154, 155, et B. H. C. [Cowperus?], a. 1860, num. 20, p. 377, 378, et Lagardius, *Gesammelte Abhandlungen*, Lipsiae 1866, pag. 91, adn. — Christianus Hermansen, *Disputatio de codice evangeliorum Syriaco, a Curetono typis descripto*, Hauniae a. 1859 (pp. 3—31 in libello academico diei 5. Dec.); — Le Hir, *Étude sur une ancienne version syriaque des évangiles*, Paris. a. 1859; — Iosephus Perles, *Meletemata Peschitthoniana. Dissertatio inauguralis*, Vratislaviae a. 1859 (pp. 55); — Iohannes (ex errore illic H.) Gildemeister, „Ueber den Titel des Matthaeus in Curetons syrischen Evangelien“, *Zeitschrift der Deutschen morgenländischen Gesellschaft*, vol. 13 (Lipsiae a. 1859), p. 472—475; — Gerritus Wildeboer, *De waarde der syrische evangeliën door Cureton ontdekt en uitgegeven. Academisch proefschrift. (Eene bijdrage tot de geschiedenis van het ontstaan der syrische Bijbelvertalingen)*, Lugd. Bat. a. 1880; — Baethgen, cf supra, p. 807, adn. 1; — Guil. Wright, *Catalogue of Syriac MSS. in the British Museum*, pars 1, Londinii a. 1870, num. exix, p. 73, et pars 3, a. 1872, praefat. p. xvi, adn. *

² Fragmenta Berolinensia Io 7,37—8,19 Le 15,22—16,12 17,1—23 edidit Aemilius Roediger, *Monatsbericht der Königl. Preussischen*

fuisse. Foliis universis haec insunt: *Mt* 1,1—8,22 10,32—23,25 *Mc* 16,17—20 *Ioh* 1,1—42 (43) 3,5—8,19 (non exstat pericopa 7,53—8,11) 14,10—12 14,15—19 14,21—23 (excidit verbum unum) 14,26—29 *Lc* 2,48—3,16 7,33—16,12 17,1—24,44. Versio indolem habet antiquam, quasi tempore facta in quo textum nemo oculis criticis spectaverit, nonnullis nunc omissis, nunc additis, nunc alio modo dictis.¹

Textus consensio cum codicibus primariis Graecis et Latinis praesertim vero cum textus occidentalis testibus, ab omnibus concessa est.² Tischendorfii³ sententia ortus est textus horum fragmentorum medio saeculo secundo. Afraatem (a. 336—345) ipso textu Curetoniano usum esse censebat Crowfootius.⁴ V. cl. Zahnus negat Afraati quattuor evangeliorum Syriacam versionem nota fuisse praeter

Akademie d. Wissensch. zu Berlin, a. 1872, p. 557—559 et 1—6; et quasi privatim Guilelmus Wright, *Fragments of the Curetonian gospels. Only one hundred copies printed for private circulation*, Londinii [a. 1872]. Roedigerus arbitratur versionem hanc apud Syros orientales ortam, postea versione Syrorum occidentalium extrusam esse, id quod ab eorum opinione prope abest qui putant versionem Syriacam Edessae exaratam, Antiochiae retractatam esse.

¹ Prorsus aliter se haberet res, si Martini (ut supra, p. 807, adn. 1), p. 163—168, fabula ista sive hallucinatio de Iacobo Edesseno († 709) vel rerum vel auctorum testimonio niteretur.

² Tischendorf, *Deutsche Zeitschrift für christliche Wissenschaft*, Berolini a. 1856, num. 2.3, p. 14 et 17; — Tregelles, apud Smithium (ut p. 803), p. 3392.

³ Cum Tischendorffio consentit v. cl. Isaacus H. Hall, Schaff-Herzog, *A religious encyclopaedia*, Novi Eboraci, vol. 3 (a. 1884), „Syriac literature“, p. 2286a.

⁴ Iohannes R. Crowfoot fragmenta haec omnia Graece reddidit ut facilius appareret quem textum Graecum Syrus interpres adhibuisset: *Fragments evangelica*, pars 1, [Cantabrigiae], a. 1870, pars 2, a. 1872; minime vero videtur Crowfootius id quod volebat adsecutus esse: cf v. cl. R. Payne Smithius, *The Academy*, Londinii a. 1870, d. 15 mensis decembri, a. 1872, eiusdem diei, sive vol. 2, p. 63 seq. vol. 3, p. 470. De Aphraatis citationibus loquitur Crowfootius, pars 1, p. 5,

harmoniam illam Tatiani.¹ Baethgenius consanguinitatem quandam textus Afraatis cum textu Curetoniano agnoscit, adseverat vero Tatianum primo harmoniam evangelicam eamque Syriacae fecisse,² evangelia ipsa non ante annum circiter 250 Syriacae versa esse, in quo secum consentientem Zahnium habet. Vim quandam inesse eis quae de hac re Baethgenius profert nullo modo negari potest. Sed cum iudicium de lectionibus in commentariis nunc iterum versis nunc in compendium redactis tam incertum sit, mens inelinat hodie etiam in ea sententia haerere quae ex rationibus cum criticis tum historicis quas dicunt probabilior esse videatur.³

b. Secundo loco constituit Tischendorfius versionem textui illi veteri Curetoniano non prorsus alienam, quae praecipue ex lectionario evangeliorum Vaticano, Syr. XIX ^{olim XI, saeculi undecimi nota est.}⁴ Stephanus Evodius Assemanus codicem descripsit

et laudat Mt 6,19 7,16 15,8 21,44 23,25 Ioh 1,14 Lc 3,6 12,11 19,44 23,43. — Denuo Graece vertit v. cl. Fridericus Baethgen, *Evangelienfragmente. Der griechische Text des Cureton'schen Syrsers wiederhergestellt*, Lipsiae a. 1885. Vix prodest rei criticae versio talis nisi cautissime adhibeatur. Desideratur potius dissertatio critica de locis singulis. Cf etiam Henricus M. Harman, „Cureton's fragments of Syriac gospels“ *Journal of the Society of Biblical Literature and Exegesis*, Bostoniae a. 1885, Iun.—Dec., p. 28—48.

¹ Zahn, cf supra, p. 807, adn. 1.

² Antiquiorem esse harmoniam Tatiani textu Curetoniano hinc concludit Baethgenius: ex lectionibus harmonisticis, ex locis compendiose contractis, ex lectionibus quas dicunt Alexandrinis, ex ingenio minus accurato magis paraphrastico, ex ingenio dogmatico textus Curetoniani.

³ Cf Guil. Wright (ut supra, p. 807, adn. 1), p. 825a.

⁴ Cf Westcottus et Hortius, *N. T.* vol. 2, *Introd.* § 216, p. 157. De his fragmentis et de ceteris Syro-Palaestincensibus conferendus est in primis liber viri cl. I. P. N. Land, *Anecdota Syriaca*, vol. 4, cui titulus alter *Otia Syriaca*, Lugduni Batavorum a. 1875, p. 177—233 in Latinis, p. (103)114—164.168 in Syriacis, item in Supplementis p. 213—222(224) ubi invenies fragmenta Londinensia et Petropolitana; tabula II scripturam exhibet codicis Petropolitani recentioris

in catalogo suo bibliothecae Vaticanae¹ anno 1758; exemplaribus vero catalogi huius paene omnibus igni correptis, notitiam codicis plerique ex libris Iacobi Georgii Christiani Adleri hauserunt.² Codex hic in monasterio in vico Ābūd prope Hierosolymam anno 1030 exaratus continet evangelium litteris Syriacis minus usitatis scriptum. Propter dialectum barbaram linguae Chaldaicae non alienam³ et dialecto quae in libris talmudicis Hierosolymitanis invenitur similem vocatur haec versio Hierosolymitana; passim adsumuntur verba et Graeca et Latina. Textus qui Tischendorfio saeculi quinti, Noeldekio quarti vel quinti esse videbatur, saepe testimonium haud contemnendum praebet. Codicem Vaticanum Franciscus Miniscalchi-Erizzo⁴ edidit Veronae annis 1861—1864. Anno 1853 apportavit Tischendorfius⁵ ex oriente codicem palimpsestum quinti fere

saec. fere VIII—IX, tabula IV codicis Petrop. antiquioris saeculi VII—VIII, tabula V codicis Romani a. 1030, tabula VI folii Londinensis saec. fere IX, tabula VII codicis Londinensis saec. X; — praeterea cf Landii dissertatio „De zoogenoemde hierosolymitaansche of christelijkpalaestijnsche Bijbelvertaling“ in actis *Verlagen en mededeelingen der k. Acad. d. Wetensch. Afd. Letterk.* series secunda, Amstelaedami a. 1876, pars 5, p. 196—208; — v. cl. Theodori Noeldeke, „Ueber den christlich-palästinensischen Dialect“, *Zeitschrift der Deutschen morgenländischen Gesellschaft*, vol. 22 (Lips. 1868), p. 443—527.

¹ Steph. Evod. Assemani et Iosephus Simon Assemani, *Bibl. apost. Vat. codd. mss. catal.* Romae, pars 1, vol. 2 (a. 1758), p. 70—103.

² Adler, *Kurze Uebersicht seiner biblisch-kritischen Reise nach Rom*, Altonae a. 1783, p. 118—127; — *Novi Testamenti versiones Syriacae*, Hauniae a. 1789, p. 137—202.

³ Terminatio pronominum tertiae personae pluralis numeri plerumque Chaldaice scribitur ܘܥܘܐ — pro ܘܥܘܥܘܐ —; status emphaticus nominum in plurali numero terminat ܘܥܘܥܘܐ — pro ܘܥܘܥܘܐ —; tertia persona singularis numeri in futuro habet Iud praeformativam pro Nun; cf Tregellesium, apud Hornium, (ut supra, p. 270, adn. 1), p. 285.286.

⁴ Miniscalchi-Erizzo, *Evangeliarium Hierosolymitanum ex codice Vaticano Palaestino deprompsit edidit Latine vertit prolegomenis ac glossario adornavit* M.-E. 2 voll. Veronae a. 1861—1864.

⁵ Tischendorf, *An. sac. et pr.* Lips. a. 1855 (et a. 1861), p. 13, facs.

saeculi quem bibliothecae Petropolitanae posthac cessit. Haec omnia excusserunt viri ell. Landius et Noeldekus (supra p. 811, adn. 2 laudati) iis additis quae ipse Landius Londinii detexit. Pauca ex Act Paul demonstrant versionem non solum evangeliorum fuisse.¹ Videtur haec versio saeculo fortasse quarto, certe ante annum 600, facta esse in usum ecclesiae Malchiticae (sive Constantinopolitanae) in Palaestina. Dialectus Aramaïca in his lectionariis propius abest a lingua in libris Targūm Iudaeorum quam a lingua in versione Peshitta adhibita.

Sententia virorum ell. Westcotti Hortique² suberat versioni Syriacae ab origine textus maxima ex parte occidentalis (cf supra, p. 200, β), postea vero cum saepe transcriberetur lectiones nonnullas Alexandrinās (cf supra, p. 201, γ) et alias in se recepit; unde, ut apud Latinos, fluxisse in codicibus textus minus integros credibile est, e quibus unum in codice Curetoniano tractamus. Evangelium autem Hierosolymitanum a textu illo antiquo propius abest quam a Syriaca vulgata (vide infra), ex qua tamen nonnihil fortasse corruptionis passum est, neque vero unius tantum veteris familiae lectiones exhibet.

c. Versio quae Peshitta³ dicitur. Nomen Peshitta sive Simplex, de cuius significatione saepe inter viros doctos

tab. i, 15 (faecimile reuersum est). V. cl. I. P. N. Land (cf supra, p. 807, adn. 1), p. 233, putat Tischendorfium haec folia e monasterio monachorum Iberorum (sive Georgianorum e Caucaso) ad occidentem urbis Hierosolymorum condito attulisse, laudatque Tischendorffii libros *Reise in den Orient* a. 1846, vol. 2, p. 69 et *Notitia* a. 1861, p. 49 adnot.

¹ De fragmentis Paulinis cf infra, p. 827, 828, num. 5 et 8.

² Westcott-Hort, *N. T.* [vol. 2] *Introd.* § 214; cf § 118.

³ Ioh. Guil. Reusch, *Syrus interpres cum fonte N. T. Graeco collatus*, Lipsiae a. 1741 (pp. 384); — Glocestrius Ridley, *De Syriacarum Novi Foederis versionum indole atque usu dissertatio Philoœniam cum Simplicis e duobus perretustis codd. mss. ab Amida transmissis conferente* G. R. Londinii a. 1761, recusa, e bibliotheca et cum quibusdam notis I. D. Michaelis, apud Ioh. Iac. Wetstenium, *Libelli ad crisin* etc. ed. Ioh. Sal. Semler, Halae a. 1766, p. 247—339; — Nic. Wiseman,

disputatum est,¹ invenitur in codicibus saeculi noni et decimi.² Quae ratio versioni huic cum textu Curetoniano sit accurate fortasse non prius statui poterit quam codices Syriaci accuratius indagati erunt; videtur autem versio Peshitta iam saeculo secundo exeunte exstitisse fuisseque mater illius versionis formae quam Curetonianam dicimus, neque dubitari potest quin postea expolita sit versio, unde fit ut saepe cum codicibus Graecis vetustissimis, saepissime cum iunioribus consentiat.³ Indole est ergo versio in codicibus quos habemus minus rustica, magis critica.

Westcottus Hortiusque⁴ (cum quibus mens inclinatur ut consentiam) putant textum Syriacum vulgatum textus veteris recensione deberi impulsu vel saltem consensu eorum factae qui in ecclesia Syriaca sive auctoritatis sive doctrinae nomine principatum tenebant; inde factum esse ut codices

Horae Syriacae, Romae a. 1828; — Ioh. Wichelhaus, *De Novi Testamenti versione Syriaca antiqua quam Peshitho vocant libri quattuor*, Halis a. 1850; — item Ricardus Iones, *Textus evangeliorum versionis simplicis Syriacae collatus cum duobus codicibus manuscriptis bibliothecae Bodleianae*, Oxonii a. 1805; — Ioh. Dav. Michaelis, *Curae in versionem Syriacam actuum apostolicorum. Cum consecrariis criticis de indole, cognationibus et usu versionis Syriacae tabularum Novi Foederis*, Gottingae a. 1755; — Conr. Ludov. Ern. Loehlein, *Syrus epistolae ad Ephesios interpres, in causa critica denuo examinatus*, Erlangae a. 1835.

¹ Re vera videtur Peshitta significare in summa „versio usitata sive vulgata“. Cf Nestle, *Herzog's Real-Encykl.* ed. 2, vol. 15, p. 192. Videtur nomen Peshitta primum versioni Veteris Testamenti vetustiori proprium fuisse, quo distingueretur a versione posteriore e LXX hausta. Serius translatum est nomen, ut videtur, ad versionem Novi Testamenti quae illi Veteris Testamenti adsociabatur; cf Tregellesius apud Hornium (ut supra, p. 803, adn. 1), p. 258.259.

² Noeldeke, *Zeitschrift der Deutschen morgenländischen Gesellschaft*, a. 1878, p. 589; — Nestle, *Literarisches Centralblatt*, a. 1879, num. 36, col. 1148.

³ Cf Tregellesius apud Smithium (ut p. 803), p. 3389.3390. Cf etiam Baethgenius (ut supra, p. 807, adn. 1).

⁴ Westcott-Hort, *N. T.* [vol. 2], *Introd.* § 118.188—190.

plerique vetustiores statim destruerentur, ita ut vix unus alterve casu mirabili hodie supersit. Nempe viri clarissimi suspicantur textui Graeco post medium saeculum tertium vel ineunte quarto fortasse cura Luciani († 312) Antiochiae recensito versionem Syriacam Edessae vel Nisibi vel etiam Antiochiae pari recensione adsimulatam esse, nihil vero eiusmodi saeculo quarto medio ad normam recensionis illius quam agnoscunt alterius Graecae passam esse.

Versio nomine „Karkaphensis“ Assemani et Wisemani somnium est. Codices vero qui nomen „Karkaphenses“ prae se ferunt apparatu critico instructi sunt qualis apud Iudaeos Massora dicitur, in quo exhibentur quae ad grammaticam et ad orthographiam et ad punctationem et ad interpunctionem et ad lectiones varias spectant.¹

Edita est versio Peshitta primum Vindobonae saeculo decimo sexto medio. Moses Meredinaeus [Mardenus]²,

¹ Nomen *Ḳarḳāphāyē* indicat monachi monasterii *Ḳarḳaphēthā* sive Calvariae in vico *Maghdal* sive *Mijdal* prope *Rēsh-āinā* sive *Rās-ām*. Fortasse fuit Iacobus Edessenus († anno 578) institutor operis. Lectiones variae exhibentur e codicibus Syriacis, in vetere testamento e textu Graeco LXX, e versione Heracleensi, e scriptoribus ecclesiasticis. Cf I. I. P. Martin, „Tradition Karkaphienne ou la Massore chez les Syriens“, *Journal asiatique*, Parisiis a. 1869, Oct.-Nov., p. 245—379, et „notes marginales“ p. 19, facsimilia 4, tabulae 5. Exstat „Massora Karkaphensis“ in codicibus sex: *Romae* Vat. Syr. 152 anni 980; Barber. VII, 62; — *Parisiis* bibl. nat. Syr. 142; — *Londinii* mus. Brit. Rich. 7183, Add. 12178 (N.T. 17162). Lond. mus. Brit. Add. 12138 anni 899 eiusdem generis est, originis vero Chaldaeo-Nestorianae non Karkaphensis. Conferendus est praeterea liber viri cl. Georgii Hoffmann, *Opuseula Nestoriana*, Kiliae 1880; ibi praeter alia quae ad orthographiam et punctationem Syriacam spectant, inveniuntur p. 85—122 „anonymi interpretatio vocum difficilium biblicarum“, p. 122—163 „anonymi scholia biblica“. Cf etiam v. cl. Gwilliam (ut supra, p. 807, adn. 1); — Wright (ut supra p. 807, adn. 1) p. 826 ab.

² De Mose Mardeno pariter atque de editione Vindobonensi cf Andreas Müller, *Dissertationes duae. de Mose Mardeno, una; de Syriacis librorum sacrorum versionibus deque Viennensi Antiochei*

sacerdos in Mesopotamia, ab Ignatio patriarcha Antiocheno Iacobita in occidentem missus, Maecenatem qui sumptus faceret Novi Testamenti Syriace typis exprimendi, postquam Romae et Venetiis frustra quaesivit, Vindobonae tandem invenit, cancellarium imperatoris liberalissimum et litterarum Syriacarum peritum, Iohannem Albertum Widmanstadium, qui ipse cum Mose (vix cum Guilelmo Postello¹) textum ad codices² qui ad manum erant impensis regiiis edendum curavit. Exiit tomus e prelo anno 1555,³ quattuor

textus Novi Testamenti editione, altera, Coloniae Brandenburgicae, a. 1673, etiam in libro Symbolae Syriacae, Berolini [a. 1673], et in libro Opuscula nonnulla orientalia, Francofurti ad Oderam, a. 1695, ubi invenies praeterea litteras Mosis anno 1553 datas.

¹ Postellus iam mensi Maio anni 1554 ab inimicis perterritus Vindobona fugit, in finibus Venetorum ut videtur trucidatus est, ut Widmanstadius in operis dedicatione narrat. Fortasse nominari debet Iohannes Lucretius, cf Müllerus, p. 30.33b et versus duo finales carminis Philippi Gundelii in extremo libro.

² Codicem unum Novi Testamenti in urbe Mozal ad flumen Tigrim scriptum Moses in Occidentem detulerat; cf Andreas Masius, *Grammatica linguae Syriacae*, Antverpiae a. 1573 (*Biblia Polyglotta Antverpiensia*, vol. 7, paginarum series a libri fine quarta), p. 4. Habebat praeterea Widmanstadius apographa duorum codicum quorum alter Thesei Ambrosii erat (monachi Augustini quo duce Widmanstadius antea ad studium litterarum Syriacarum accesserat), alter Lactantii Ptolemaei. An forte haec unius exemplaris apographa erant?

³ LIBER SACROSANCTI EVANGELII DE IESU CHRISTO Domino & Deo nostro. Reliqua hoc Codice comprehensa pagina proxima indicabit. *DIV. FERDINANDI ROM. IMPERATORIS designati iussu et liberalitate, characteribus et lingua Syra, IESU CHRISTO vernacula, Divino ipsius ore consecrata, et à Joh. Evangelista Hebraica dicta, Scriptorio Prelo diligenter Expressa.* — Ita titulus. Sequitur folium quod in fronte privilegium de characteribus et codice fert, in tergo catalogum eorum quae codici insunt. Deinde in foliis viginti tribus non numeratis dedicatio Widmanstadii ad Ferdinandum imperatorem. Deinde in paginis tribus notitia de editione et „de erratis typographicis in quatuor evangelistis emendandis“, quattuor locis stellula signatis, quibus discrepat textus Syrus a Graeco usitato, videlicet Mt 10,8 *νεχροὺς ἐγείρετε*, 27,35 om *ἴνα πληρ . . . ζλήσῃσιν*, Lc 22 om versus 17

partibus Evv Paul Act Cath (Iac 1 Pet 1 Ioh). Textus videtur accurate ex codicibus (cf infra, p. 837, num. 63a) typis exscriptus esse; ad finem additum est synaxarium; defuerunt sane, ut in codicibus, non solum 2 Pet 2.3 Ioh Iud Apoc sed etiam (Mt 10,8 27,35) Lc 22,17.18 Ioh 8,1—11 et 1 Ioh 5,7.¹

et 18, Ioh om pericopam de adultera. Deinde in folio singulo argumentum de euangelio Matthaei „ad duo vetustissima exemplaria“ typis exprimendo. Sequuntur foliis 129 numeratis quattuor evangelia. Deinde in foliis undecim non numeratis subscriptio evangeliorum, dedicatio ad Maximilianum II epistularum Pauli, errata, catalogus epistularum. Folia LXXX continent Pauli epistulas (Phm Hebr), additis duobus foliis non numeratis quae subscriptionem habent. Exemplaribus Lipsiensi (Lipsiensibus) Halensi desunt hoc loco folia quae dedicationem actuum ad Ferdinandum II continebant. Folia 38 continent actus apostolorum. Post folium singulum non numeratum desunt exemplaribus Lipsiensi (Lipsiensibus) Halensi folia quae dedicationem epistularum catholicarum ad Carolum II exhibebant; desuntne hae dedicationes in omnibus exemplaribus (cf v. cl. Eberhardus Nestle, *Syrische Grammatik*, ed. 2, Berolini a. 1888, p. 21)? Deinde post folium cui epistularum titulus inscriptus est („Reliquae sss. Petri, Iohannis, et Iudae epistolae unà cum Apoealypsi, et si extant apud Syros, tamen in exemplarib. quae sequuti sumus, defuerunt“) sequuntur in foliis 11 Iac 1 Ioh 1 Pet. Folia viginti octo non numerata exhibent tabulam lectionum ecclesiasticarum ex Novo Testamento, epistulam Widmaustadii ad Georgium Giengerum et Iacobum Ionana, carmen ad Philippum Gundelium, carmen quo huic respondetur.

Typis exscripta sunt huius editionis mille exemplaria, ex quibus Ferdinandus sibi quingenta, duobus patriarchis Antiochensi Maronitaeque trecenta, Mosae Meredinaeo ducenta destinavit. Exemplaria imperialia non videntur venundata esse ante annum 1562, quem annum titulo verso clipeumque suum insigne addidit typographus Zimmermann, unde error de editione tamquam illo anno impressa ortus est. — Exemplar alterum Lipsiense emit ut videtur Zacharias Schoultes Gorliaios anno 1557 (stetit „3 ff 6²/₃ pf“) et a. 1558 compingendum curavit, alterum prorsus mutilum comparavit sibi Martinus Trost Vittembergensis (qui N. T. Syr. anno 1621 edidit) anno 1611.

¹ De editionis mendis cf Andreas Müller (ut supra, p. 815, adu. 1), p. 31.32. Lectorem non latebit Müllerum non recte de versibus omissis iudicare. Vide etiam P. I. Bruns, „Bemerkungen über einige der vornehmsten Ausgaben der alten Syrischen Uebersetzung des N. T.

Immanuel Tremellius, qui etiam codice Heidelbergensi usus est, N. T. Syriacum ex editione Vindobonensi Lugduni a. 1569 Hebraicis typis exscripsit, additis versione Latina et textu Graeco cum Bezae versione Latina; anno 1571 repetita est haec editio.¹ Textus Syriacus quem Guido Fevre de la Boderie edendum curavit in Bibliis polyglottis Antverpiensibus anni 1571 (ef supra, p. 215), bis repetitus est Antverpiae annis 1573. 1575, additis saltem a. 1575 variis lectionibus e codice manuscripto Coloniensi a Francisco Raphelengio conlectis, bis (nisi forte utrique anno titulus accommodatus est) Parisiis annis 1584. 1586. Hugio teste textus Syriacus ab Elia Huttero² anno 1599 editus nihil valet in criticos usus. Anno 1621 (in aliis exemplaribus 1622 ef Nestle) edidit Martinus Trostius Cothenis Anhaltinorum editionem cum versione Latina quae varias lectiones ex quinque impressis editionibus exhibet.

Anno 1627 Lugduni Batavorum apocalypsim Syriace edidit Ludovicus de Dieu e codice Lugdunensi quem Caspar quidam Indus saeculo sexto decimo scripserat,³ et

und Varianten zu den Evangelien dieser Uebersetzung aus einem Wolfenbüttler Codex“, in actis Eichhornii *Repertorium für biblische und morgenländische Litteratur*, pars 15, Lipsiae a. 1784, p. 153—168, pars 16, a. 1785, p. 107—117.

¹ De his editionibus aliisque conferendi sunt Hugius (ut supra, p. 803), Tregellesius apud Hornium (ef supra, p. 803), in primis v. cl. Eberhardus Nestle, *Syrische Grammatik*, ed. 2, Berolini a. 1888, p. 20—27.

² Hutter, *Norum Testamentum . . . Syriace Ebraice Graece Latine Germanice Bohemice Italice Hispanice Gallice Anglice Danice Polonice*, Norimbergae a. 1599.

³ De Dieu, *Apocalypsis sancti Iohannis, ex manuscripto exemplari e bibliotheca cl. v. Iosephi Scaligeri deprompto, caractere Syro, et Ebraeo, cum versione Latina, et notis . . .* Lugd. Bat. a. 1627; etiam apud Lud. de Dieu, *Critica sacra*, Amstelaedami a. 1693, p. 763—861. — De apocalypsi ef v. cl. Isaacus H. Hall (ut supra, p. 808, adn. 2), et v. cl. Iohannes Gwynn, *The Academy*, Londinii die 18 Iunii a. 1892, vol. 41, p. 592bc.

anno 1630 in eadem urbe 2 Pet 2.3 Ioh Iud Edwardus Pocockius, Anglus, e codice Oxoniensi,¹ qui quinque libri, etsi in versione Peshitta dicta non insunt, additi sunt textui huius versionis in bibliis polyglottis Parisiensibus² annis 1630. 1633 et Londiniensibus³ anno 1657 edito (anno 1698 repetito), et in aliis quoque editionibus exstant.⁴

Capitulum de adultera Ioh 7,53—8,11 sive 8,1—11 eodem anno 1627 e codice Usseriano (cf infra, adn. 3) edidit Ludovicus de Dieu, e cuius libro receperunt pericopam biblia polyglotta Londiniensia et editiones posteriores Syriacae. Exstat hoc capitulum etiam in codice Barsalibaei (cf infra, p. 824).⁵

Anno 1664⁶ Hamburgi edidit Aegidius Gutbirius N. T. Syriacum formae minoris, cui postea (a. 1667) adsociata sunt lexicon Syriacum et notae criticae in N. T.

¹ Pococke, *Epistolae quatuor . . . ex celeberr. bibliothecae Bodleianae Oxon. MS. exemplari* [Orient. 119] nunc primum depromptae, et caractere Hebraeo, versione Latina, notisque quibusdam insignitae, Lugd. Bat. a. 1630 (foll. [4], pp. 66); fallitur qui credit textum litteris Syriacis exaratum in hoc libro non inesse. Cf etiam Henricus Roloff, (Disputationes duae quibus) *Versionem Syriacam II epistolae Iohannis cum textu Graeco . . . confert, simulque Latine transfert . . .* H. R. Wittebergae a. 1735 (pp. 32).

² Cf supra, p. 220.

³ Cf supra, p. 220.

⁴ De his quinque libris cf v. cl. Iohannes Gwynn, „The older Syriac version of the four minor catholic epistles“, *Hermathena*, Dublinii a. 1890, num. 16, (vol. 7), p. 281—314, et *On a Syriac MS. belonging to the collection of archbishop Ussher*, Dublinii a. 1886, pp 46, ex actis „Transactions of the Royal Irish Academy“ vol. 27, VIII; in dissertatione priore disserit Gwynn de accurate de Tischendorfii apparatu critico corrigendo, quod ad has epistulas et ad versionem Syriacam spectat.

⁵ Cf Tregelles apud Smith (ut supra, p. 803, adn 1) et Assemani, *Biblioth. Orient.* vol. 2, p. 53.170.

⁶ Titulus prior picturis ornatus annum 1663 prae se fert. De aliis editionibus (Hamburgi 1706, Francofurti 1731, Hamburgi 1749) et de variationibus in huius libri exemplaribus cf Nestle (ut supra, p. 817, adn. 2), p. 21—23.

Syriacum; lexicon cum spicilegio atque appendice et notis illis criticis iterum publici iuris fecit anno 1706, Numburgi, Iohannes Michael Gutbirius. Anno 1684 (cum novo titulo a. 1715) prodiit editio Sulzbachi typis impressa Norimbergae venum data, fortasse ex editione Antverpiensi anni 1575 repetita. Anno 1703 Romae iussu congregationis de propaganda fide Novum Testamentum Syriace et Carshunice editum est ad usum ecclesiae Maronitarum.

Anno 1708 (etiam 1709 in plerisque exemplaribus) Lugduni Batavorum ediderunt Iohannes Leusdenius et Carolus Schaafius, N. T. Syriacum,¹ quod Michaelis „editionem optimam“ praedicavit. Tischendorfius hac editione (syr^{sch}) ubique usus est. Punctatio inde ab initio usque ad Le 18,27 magis ad normam Chaldaicam exarata, inde, mortuo Leusdenio, ad normam Syriacam revocata est a Schaafio. Minime sufficit editio haec in N. T. textu ex Syriaca versione emendando.

Anno 1813 edidit Christianus Reineccius textum Syriacum Novi Testamenti.² Anno 1815, cuius anni mense Februario mortuus est, curavit Claudius Buchanan evangelia et actus Syriace;³ cur dicatur editio „suppressa“⁴ nescio.

¹ Leusden et Schaaf, *Norum . . . Test. Syriacum cum versione Latina . . . ad omnes editiones diligenter recensitum; & variis lectionibus, magno labore collectis, adornatum.* Lugd. Bat. a. 1708, 4°; additum est Schaafii *Lexicon Syriacum concordantiale.* Anno 1717 repetita est editio cum novo titulo „secunda editio a mendis purgata“, sed eadem est typorum impressio.

² Reineccius, *Biblia sacra quadrilingua Novi Testamenti . . . Syriacis ex polyglottis Anglicanis et ed. Schaafii petitis,* Lipsiae a. 1713 (anno 1747 cum novo titulo, a. 1750 et 1751 addito Vetere Testamento).

³ *Evangelia sancta necnon acta apostolorum Syriace, cum interpretatione Latina,* Broxbourniae, a. 1815. De Buchanano cf Hugius Pearson, *Memoir of life and writings of Claud. Buchanan,* ed. 2, Oxonii a. 1817 (ed. 3. Londinii a. 1819).

⁴ Cf Tregelles (ut supra, p. 803, adn. 1) p. 262: „it was thought advisable (on amply sufficient grounds) to cancel wholly what had been done“. Ubique invenitur editio.

Anno 1816, impensis societatis „British and Foreign Bible Society“ dictae, curavit Samuel Lee¹ editionem N. T. Syriacam, quae Schaaffii editione nititur, sed ita ut punctatio vocalium correcta sit priore in parte, et textus nonnullis locis emendatus sit ex codicibus duobus nunc Cantabrigiensibus, duobus Oxoniensibus (a Ionesio² conlatis), e citationibus Ephraemi Syri, ex lectionario Adami Clarkii.³ Silvester de Sacy edidit Parisiis anno 1824 Novum Testamentum Syriace et Carshunice.⁴

Anno 1841 in urbe Persica Urmî, impensis societatis „American Bible Society“ dictae, edidit Iustinus Perkins Novum Testamentum Syriace [Nestlius citat editionem Syriacam et Neo-Syriacam Urmî a. 1846], quae editio repetita est Novi Eboraci annis 1874.1878.1886.⁵

Anno 1886 Baltimoriae in provincia Maryland, impensis universitatis Johns Hopkins, edidit v. cl. Isaacus

¹ Lee, *N. T. Syriace denuo recognitum atque ad fidem codicum manuscriptorum emendatum*, Londinii a. 1816 (de hac editione citat Nestlius „The Syriac New Testaments of the British and Foreign Bible Society“ ex actis *Quarterly Record of the Trinitarian Bible Society*, num. 55, mense Ianuario a. 1874).

² Ricardus Iones, *Textus sacrorum evangeliorum versionis simplicis Syriacae, iuxta editionem Schaaffianam collatus cum duobus eiusdem vetustis codd. MSS. in bibliotheca Bodleiana repositis, nec non cum cod. MS. commentarii Gregorii Bar Hebraei ibidem ad-serrato*, Oxonii a. 1805.

³ De Guilelmi Greenfieldii (evangeliorum) editione Bagsteriana anno 1828 ad fidem editionis Widmanstadii conformata, cum supplementis post editoris mortem indiligenter insertis cf Tregellesius apud Hornium, p. 263.

⁴ Nestlius citat editiones societatis biblicae („British and Foreign“ ut videtur) Londinii a. 1826, — librarii Macintoshii a. 1836, — librarii Bagsteri (Nestlius incertus est de anno 1840; fortasse editio eadem atque illa anni 1828 quam bibliotheca Lipsiensis possidet), — Bagsteri a. 1876.

⁵ Cf v. cl. Isaacus H. Hall, *Journal of the society of biblical literature and exegesis*, Iun. et Dec. a. 1883, p. 150.

H. Hall epistulas quattuor 2 Pet 2.3 Ioh Iud e codice anno 1471 scripto.¹

Annis 1887.1888 prodiit duobus tomis V. T., a. 1891 uno tomo Novum Testamentum ex Peshitta versione Mausili typis missionis quam dicunt fratrum praedicatorum curis Clementis Iosephi David, archiepiscopi Damasceni, et Georgii Ebed-Iesu Khayyath, archiepiscopi Amidensis. Vituperat Khayyath „editionum varietatem, erroribus ac mala fide passim scatentium, quae“, ait, „a Protestantium sectarum ac societatum typis prodeunt et tanta cum animarum pernicie per omnium manus circumferuntur“.

Tregellesius contulit codicem Richii, Musei Britannici 7157. V. cl. Isaacus H. Hall, qui nunc Novi Eboraci in America domicilium habet, contulit codicem Berytensem² collegii Americani. Hic vero codex in evangeliis recensionem quam Philoxenianam sive Ante-Heracleensem vir summus esse credit, in ceteris libris Peshitta praebet. Videtur codex saeculi noni esse; foliis 203 continentur Mt 12,20—Tit 1,9.

d. Versio posterior (unde syr^P), Philoxeniana vel rectius quod ad formam hodie cognitam attinet Heracleensis dicta, ex versione auspiciis Philoxeni³ (aliter Xenaiae),

¹ Hall, *Williams manuscript. The Syrian antilegomena epistles ... written A. D. 1471 by Sulcimán of Husn Keifa*, Baltimore a. 1886 foliis formae maximae 8 et tabulis photographiis 17.

² Hall, *The Academy*, Londinii a. 1877, die 18 mensis Augusti, p.170, *The Independent*, Novi Eboraci a. 1877, die 23 Aug., *Proceedings of the American Oriental Society*, Novi Portus (New Haven), mense Oct. a. 1877, p. xvi seqq., mense Maio a. 1882, p. iii. iv, *Journal of the society of biblical literature and exegesis*, Middletoniae in provincia Massachusetts, a. 1882, p. 1—26, et notitia *Syriac Manuscript, Gospels of a Pre-Harklensian version, Acts and Epistles of the Peshitto version, written (probably) between 700 and 900 AD. By the monk John. Presented to the Syrian Protestant College by 'Abd ul-Messiah of Mardin*, Philadelphiae (a. 1884), foliis 4, tabulis 3 photographiis.

³ De Philoxeno, viro tum fervido ingenio tum litterarum peritia insigni, cf Wright (ut supra, p. 807, adn. 1), p. 831b. 832a.

SYR^P Monophysitae, episcopi Hierapolitani (Mabbōgh sive Manbij) a Polycarpo chorepiscopo anno 508 confecta ortum habuit. De hac autem priore versione Polycarpi nihil fere compertum habemus; sed fortasse non multa immutavit recensio ea quam Thomas Heracleensis (Heracleae in Syria natus), episcopus Hierapolitanus, profugus, in monasterio sancti Antonii in vico Enaton („novem“ millia passuum) prope Alexandriam anno 616 fecit. In textu recensendo usus est Thomas duobus vel tribus¹ codicibus Graecis evangeliorum, uno actuum et epistularum catholicarum (habet haec versio epistulas septem catholicas) duobus epistularum Paulinarum. Verborum et ordine et constructione quoad fieri potest Graeca diligentissime sequitur, Syriacae linguae ingenio prorsus neglecto. In codicibus integrioribus in textu sigla adiecta sunt qualibus utuntur Hexapla Origeniana: asterisci ubi aliquid deerat, obeli ubi aliquid omittendum erat; in margine additae sunt adnotationes in quibus citantur variae lectiones quae fontem bonae plerumque notae et saepius Occidentalem sapiunt; exemplo sint quae in actibus cum codice D communia habent. Neque desunt huiusmodi lectiones in ipso textu, qui plerumque textum Graecum Antiochenum sequitur, nisi quod in epistulis catholicis cum testibus melioribus consentit. Quid autem Polycarpo quid Thomae tribuendum sit ambigitur. Huius esse sigla et adnotationes veri simile est; num ipsum textum retractaverit minus liquet. Suspiciantur Westcottus et Hortius Polycarpo deberi textum ubique Antiochenum cui alias lectiones e codicibus suis fortasse inseruerit Thomas, alias in margine ut quodam modo notabiles reposuerit. De his vero melius constabit si quando codex vere Polycarpianus sive Philoxenianus emerit; vix enim hoc nomen sibi vindicabunt ii codices

¹ Codices Oxonienses, Parisienses, Assemani 1 (Assem. 1 in margine „tres“ legunt „duo“, codices Angelicus, Assemani 2, Assem. 3, uterque Cantabrigiensis legunt „tres“.

evangeliorum, unus et alter, quibus a viris doctis huc usque impositum est.¹

Samuel Palmerus anno 1730 Amida ex urbe in Mesopotamia sita in Angliam ad Glocestrium Ridleium codices duos misit versionem Heracleensem exhibentes; alterum quo libri omnes continentur Apocalypsi excepta pariter atque fine epistulae ad Hebraeos Heracleensem appellavit, alterum Barsalibaei nomine inscripsit quia notas marginales exhibebat manu Dionysii Barsalibaei exaratas qui saeculo duodecimo episcopus Amidensis fuerat. Ex his codicibus edidit Oxonii Iosephus White, syr^{whit} additis versione Latina adnotationibus lectionibus variis, evangelia duobus tomis anno 1778, actus et epistulas catholicas anno 1799, epistulas Paulinas anno 1803, quam editionem Tischendorfius syr^{whit} item cod^{barsal} designavit.² Quae codici et editioni Oxoniensibus deerant nuper tandem suppleverunt codex Mohlianus, nunc Cantabrigiensis, et Roberti L. Bensleii editio.³ Adlerus in libro supra laudato lectiones varias ex aliis codicibus

¹ Georgius Henricus Bernstein, qui librum: *De Charklensi N. T. translatione Syriaca commentatio*, Vratislaviae a. 1837 (ed. 2, auctior et emend. 1854) scripsit, ex errore putavit versionem Polycarpi puram in codice Angelico Romano (saeculi quarti decimi) exstare ex quo codice edidit evangelium Iohannis: *Das heilige Evangelium des Iohannes, Syrisch in Harklensischer Uebersetzung . . . nebst kritischen Anmerkungen*, Lipsiae a. 1853. — Confer de versione Heracleensi libros Adleri (ut supra, p. 807, adn. 1), Ridleii (supra, p. 813, adn. 1).

² Num recte textus Apocalypsis Syriacus a Schaaefio editus versioni Heracleensi tribuatur disseruit Tregellesius (ut supra, p. 803, adn. 1); et etiam Gwynn, (ut infra, p. 825, adn. 3).

³ Bensly, *The Harklean version of the epistle to the Hebrews xi, 28—xiii, 25*, Cantabrigiae a. 1889. De hoc codice, quem actuum et epistularum huius versionis nunc alterum testem habemus, id praeterea notabile est quod epistulas duas quae feruntur Clementis Romani post epistulas catholicas habet; fusius de eo disserit Iosephus B. Lightfoot, *S. Clement of Rome*, Londinii, ed. 2, 1890, vol. 1, p. 129—136.

praebuit. Bernsteinius (cf supra, p. 824, adn. 1) edidit evangelium Iohannis e codice Vaticano.

Sententia vv. cll. Isaaci H. Hall et Iohannis Gwynn exhibet codex ille Bodleianus, e quo Pocockius (ut supra, p. 819, adn. 1) 2Pet 2.3 Ioh Iud edidit, textum harum epistularum Philoxenianum. Hallius ipse edidit has epistulas phototypice e codice Americano a. 1471 scripto,¹ Gwynnius (ut supra, p. 819, adn. 4) lectiones varias e codicibus sedecim cunctis huius versionis certe antiquissimae quam habemus. Cosmam Indicopleusten facile latuisse versionem ipsius tempore confectam prorsus credibile est. Ex hac igitur versione fluxisse non sine iure censetur versio Heracleensis quae in editione Whittii publici iuris facta est.² Anno 1892 detexit v. cl. Iohannes Gwynn textum integrum Apocalypsis in codice Crawfordiano.³

CODICES SYRIACI.

a. Versiones Curetonianae.

1. Lond. mus. Brit. Add. 14,451 (Wright. 119).
Berolini bibl. regiae Orient. Quart. 528.

saec. V, 30 × 24, membr, foll. 91, coll. 2, ll. 22—26; litterae vocales desunt; puncti diacritici, *ribūi* exceptis, raro adhibentur; interpunctio simplicissima est; hic illic lect mann serr; foll. 12—15 et 88 sunt man saec XIII, fol. 88 rescripto: Mt 1,1—8,22 (?) [8,23—10,31 man ser Peshitta]

¹ Hall, I. H., *Williams Manuscript. The Syrian antilegomena epistles . . .*, Baltimore a. 1886. ff. 8 et tabulae 17.

² Quod ad sermonis indolem attinet haec versio aequae atque Heracleensis plurima habet cum litteris Syriacis quae dicuntur profanis, et vetustioribus et iunioribus, communia, cum textibus biblicis pauciora; id quod neglexerunt qui has epistulas non nisi cum versione Peshitta comparaverunt.

³ Gwynn, „A new Syriac version of the Apocalypse“, in actis, *The Academy*, Londinii, die 18 Iunii anni 1892, vol. 41, p. 592 bc; textum mox publici iuris faciet v. cl. Gwynn.

10,31 (?)—23,25 *Mc* 16,17—20 *Ioh* 1,1—42? 3,5—7,37 7,37—8,19 (Berol.) 14,10—12 15—19 21—23 26—29 *Lc* 2,48—3,16 7,33—15,22 15,22—16,12 17,1—23 (Berol.) 17,23—24,44 [24,41—fin man ser Peshitta]; foll. 6v—8r correxerit quispiam ad normam textus usitati. De textu cf supra, p. 810; fol. 88 praebet scriptura vetustior, saec. X, *Lc* 1,65—80 ex lectionario. Noli oblivisci eadem pagina *Mc* desinere *Ioh* incipere. Codex fuit saeculo fortasse decimo monachi *Habibai* sive *Habib*, qui librum monasterio Mariae Deiparae dono dedit. Anno 1222 reparati sunt aliquo modo codices in monasterio illo, quo tempore sine dubio addita sunt folia illa seriora. Cf Wright, *Catalogue of Syriac Mss in the British Museum*, pars 1, Londinii a. 1870, num. cxix, p. 73, et de codice Berolinensi vol. 3, a. 1872, praefat. p. xvi.

2. Sinaiticus, monasterii s. Catharinae.
Anno 1892 mense Februario detexit photographiceque exscripsit, socia sorore domina cl. Gibson, domina clarissima doctissima Agnes Smith Lewis in monasterio s. Catharinae codicem evangeliorum Syriacorum rescriptum. Foliis 178 recognovit femina clarissima evangelia, viri ell. F. C. Burkitt et Robertus L. Bensly (eheu, morte ereptus est Bensleius vix e monte Sinai anno 1893 redux) textum Curetoniano similem esse perceperunt. Anno 1893 iterum cum amicis Sinai montem visit f. cl. Lewis et codicem accurate per quadraginta dies calamo exscripsit. Evangeliorum non desunt nisi octo circiter paginae. F. cl. Gibson catalogum codicum in monasterio Arabicorum instruxit, f. cl. Lewis, socio v. cl. I. Rendel Harris, catalogum codicum Syriacorum. Cf epistola f. cl. Lewis in actis, *The Academy*, Londinii, a. 1893, 15 Aprilis, num. 1093, p. 326b. Feminis clarissimis linguarum orientalium palaeographiaeque ut ita dicam practicae peritissimis semper gratias quam maximas habebunt scientia theologia res critica.

b. *Versionis Hierosolymitanae.*

1. Romae bibl. Vat. Syr. 19 olim 11.
a. 1030, 19 \times 15, membr, foll. 196, coll. 2: *Evl.*
Cf S. E. et I. S. Assemanus, *Bibliothecae apost. Vaticanae codicum mss catalogus*, Romae a. 1758, pars 1, tom. 2, p. 70—103. Vide supra, p. 811—813. Cf v. cl. I. P. N. Land, *Ancedota Syriaca*, vol. 4, Lugduni Batavorum a. 1875, p. 177—181 etc.; Paulus de Lagarde, „Das aramäische Evangeliar des Vatican“, in actis, *Nachrichten von der königl. Gesellschaft der Wissenschaften und der Georg-Augusts-Universität zu Göttingen. Aus dem Jahre 1891*, Gottingae a. 1891, p. 140—153. Editio Lagardii postuma invenitur in libro, *Bibliothecae Syriacae a Paulo de Lagarde collectae quae ad philologiam sacram pertinent*, Gottingae a. 1892, p. 257—402; Lagardius ordinem evangeliorum sequitur.
2. Londinii mus. Brit. Add. 14664.
saec. X, 26 \times 24 (?), membr, reser (?), foll. 34 (ex evv 18): *Evl.* Cf v. cl. Landius (ut supra, p. 811, adn. 2).
3. Londinii mus. Brit. Add. 14450, fol. 14.
saec. IX, 24 \times 18, membr: *Mt* 26,48—64. De hoc codice aequae ac de codice Add. 14714, fol. 140 (hodie legi non potest) cf v. cl. Landius (ut supra, p. 811, adn. 2).
4. Petropoli bibl. caes.
saec. VII et VIII, in 4, membr, reser, foll. 129 (ex N. T. 26): fragm ex *Evv Act.* Cf Tischendorfius, *Ancedota*, a. 1855 (1861), p. 13, *Notitia*, a. 1860, p. 49, et v. cl. Landius (ut supra, p. 811, adn. 2).
5. Sinaiticus, monasterii s. Catharinae.
saec. VIII, 22.8 \times 15.2, membr, foll. 2, coll. 2, ll. 16, mut: *Gal* 2,3—5.(7 f.) 12—14.17.18.24—28; ex his desunt nonnulla; supersunt litterae paucae e locis vicinis. Detexit et edidit v. cl. I. Rendel Harrisius, *Biblical fragments from mount Sinai*, Londinii a. 1890, p. xiv.xv. 65—68, num. 16.

6 et 7. Femina clarissima Lewis (ut supra, p. 826, cod. 2) narrat se in monte Sinai codicem huius versionis Hierosolymiticae detexisse, detectumque cum editione codicis Vaticani Lagardiana et cum — 7 — codice a v. cl. Harrisio anno 1892 detecto contulisse.

8. Oxon. Bodl. Syr. c. 4.
saec. VIII, 30 × 21.2, membr, Hebraice rescr, foll. 4 (5 cum folio ex V. T.), coll. 2, ll. 22: *Col* 4,12—18 *1Thess* 1,1—3 4,3—15 *2Tim* 1,10—2,7 *Tit* 1,11—2,8. Ex Aegypto Oxoniam missa sunt haec folia anno 1891. Rarius factum est ut Mishnae partes in foliis olim a Christianis usurpatis scriberentur. V. cl. G. H. Gwilliam textum edidit, *Anecdota Oxoniensia. Semitic series*, vol. 1, pars 5, Oxonii a. 1893, additis introductione et adnotationibus et tabulis 2(3) phototypicis. Cf v. cl. E. N. Bennett, *The Academy*, Londinii a. 1893, 3 Iunii, p. 481c—482a.

c. *Versionis Peshitta.*

Lectorem non fugit, codices nonnullos Syriacos nondum a viris rei Novi Testamenti criticae peritis examinatos facile in bibliothecarum catalogis nomen Peshitta prae se sine iure ferre, unde veri simile est hac tertia serie codices non solum versionis Peshitta sed etiam aliarum versionum contineri.

(a.) Quattuor evangelia.

America.

1. (Ac 1 P 1) Novi Eboraci, in bibliotheca Seminarii theologici „Union“ dicti. „Trustees of Syrian Protestant College, Beirut“.

saec. IX, 27.5 × 18.7, membr, foll. 203, coll. 2, capp (numerationes duae), sect, (can?), lect, subscr (capp, can, miracula, parabolae, testimonia, lectt, sectt [?]): *Ev* philox vel barel *Act Iac 1 Pet 1 Ioh Paul* pesh; desunt Mt 1,1—12,20 13,28—57 17,20—19,12 25,11—26,31 Mc 4,2—35

Lc 19,38—20,21 Ioh 8,31 (Syriace 20)—9,31 aliquid ex 1 Tim et ex 2 Tim Tit 1,10—3,15 Phm; non est quod dicam 2 Pet 2,3 Ioh Iud Ioh 7,53—8,11 1 Ioh 5,7.8 abesse. Textus videtur Philoxenianus esse. Olim monasterii alicuius in Tûr 'Abdîn. 'Abd-ul-Messiah tulit ex urbe Mardin et collegio Americano Berytensi dono dedit. Hodie Novi Eboraci repositus est. V. cl. I. H. Hall multa contulit, *Journal of the American Oriental Society*, Novo Portu, a. 1877, mense Oct., p. xvi—xix.

- 1 a. item olim v. cl. A. L. Longi (hodie in America?).
 saec. X, 36.8 \times 25, membr, fol. 1, coll. 2, ll. 26, sect, can, lect: Lc 21,30—22,17. Cf v. cl. I. H. Hall, *The Independent*, Novi Eboraci a. 1885, 20 Aug., p. 1068d. 1069a. **Anglia.**
2. Comitibus de Crawford MS. 1.
 saec. VI: *Err.* Cf v. cl. G. H. Gwilliam (ut supra, p. 807, adn. 1), p. 54.55.
3. (Ac 2 P 2 Ac^{phlx} 7 Ap 2) Comitibus de Crawford MS. 2.
 saec.?: *N. T.* versionis Peshitta, additis 2 Pet 2,3 Ioh Iud et Apoc. Cf v. cl. Iohannes Gwynn, „A new Syriac version of the Apocalypse“, in actis, *The Academy*, Londinii die 18 Iunii anni 1892 (num. 1050), vol. 41, p. 592bc, qui Apoc publici iuris faciet; 2 Pet 2,3 Ioh Iud sunt versionis quam Pocockianam dicunt, suspicatur etiam v. cl. Gwynn Apoc eadem manu atque has epistulas versam esse.
4. (Ac 3 P 3) Cantabrigiae bibl. univ. Oo. I. 1.2 (1.2 sine I?).
 saec.?: *N. T.* excepta Apocalypsi. Cf v. cl. Gwynn, *On a Syriac MS.* (ut supra, p. 818, adn. 2), p. 6, adn.
- 4a. [Londinii collegii Gresham MS. Norfolkianus 493 (exstatne hodie?). *N. T.* et *Ps* Syriace. Cf *Catalogus librorum mss Angliae et Hiberniae*, Oxonii a. 1697, vol. 2, p. 83.]
5. (Ac 4 P 4) Lond. mus. Br. Rich. 7157 (Forshall. 13.).
 a. 768, in quarto, membr, foll. 197, coll. 2; Euth sub fin mut, capp, sect, can, harm in ima pagina, subser

(capp, *μαρτ, στίχ* in Paul): *Evv Act Iac 1Pet 1Ioh Paul* (Phm Hebr); nonnulla suppl m ser. Scriptus, in usum fratris Iesuzacha, manu Sabar [Iesu?] in monasterio Sabar Iesu „quod est coenobium Beth Kuko, situm ad Zabum maiorem (sive Lycum, fluvium) in regione Adiabene“. Olim Claudii Iacobi Rich per decem annos Bagdadi publica legatione functi, post eius mortem emptus et anno 1825 in Museo Britannico depositus. Forshallius facsimilia duo in catalogo dat.

6. (Ac 5 P 5) Lond. mus. Brit. Rich. 7158 (Forshall. 14). saec. XI, in quarto, membr, foll. 230; subser: *Evv Act Iac 1Pet 1Ioh Paul* (Phm Hebr); hic illic mut; sub fin tractatus de 72 ab Eusebio (?) scriptus.

7. (Ac 6 P 6) Lond. mus. Brit. Rich. 7159 (Forsh. 15). saec. XII, in quarto, chart, foll. 276; subser: *Evv Act Iac 1Pet 1Ioh Paul* (Phm Hebr); hic illic mut.

8. (Ac 7 P 7) Lond. mus. Brit. Rich. 7160 (Forsh. 16.) a. 1203, in quarto, membr, foll. 258, coll. 2, subser, syn (Evl et Apl): *Evv Act Iac 1Pet 1Ioh Paul* (Phm Hebr). Manu Abulpharagii monachi et presbyteri, filii Abrahami, ex Amida in Mesopotamia e tribu Abusiadi, scriptus in coenobio Mar Iacobi Napheshatensi (sive „animarum“) in monte sacro Edessae.

9. Lond. mus. Brit. Richianus 7161 (Forshall. 17). saec. X: *Evv*: passim mut.

10. Lond. mus. Brit. Rich. 7184 (Forshall. 43). a. 1205: *Evv* cum comm Dionysii sive Iacobi Bar Salibi episcopi Amidensis; mut. De commentario Dionysii cf Assemanus, *Bibl. Orient. Clementino-Vatic.* Romae, vol. 2, a. 1721, p. 156a—211b. Dudleius Loftus multa ex comm in Mt, comm in Mc integrum Anglice versum Dublinii annis 1672.1695 edidit.

11. Lond. mus. Brit. Rich. 7186 (Forshall. 45). saec. XIV: comm Gregorii Barhebraei in V. T. et N. T. (*Evv Act Iac 1Pet 1Ioh Rom—Eph*); inestne textus

biblicus? Adhibuitne hunc codicem Ricardus Iones, *Textus evv. vers. simpl. Syr.* (ut supra, p. 821, adn. 2), praef. p. 10—17?

12. (Ac 8 [Evl Philox]) Lond. mus. Brit. Add. 10,967 (Forshall. 66).
 saec. ? : fol. 1: *Lc* 24,39—fin et tit Ioh.
 saec. ? : fol. 1: *Act* 25,23—26,22.
 saec. ? : fol. 1 ex lect Philoxeniano: *Act* 10,35—43
Col 2,6—16 *Mt* 10,16—19.
13. (Ac 9 P8) Lond. mus. Brit. Add. 14,470 (Wright. 63).
 saec. V vel VI, 23 × 14, membr, foll. 176, coll. 2, ll. 40—48; capp, lect: *Evv Paul* (Phm Hebr) *Act Iac 1 Pet 1 Ioh*; nonnulla supplevit manus saec. IX; Ioh 7,50—8,12 ex versione Heracleensi addidit manus ut videtur alia saec. IX in folio primo. Dono datus est monasterio Syrorum in deserto Abbatis Makarii. Saeculo decimo fuit in monasterio Mariae Deiparae. Cf Wright (ut supra, p. 826).
14. (Ac 10 P9) Lond. mus. Brit. Add. 14,448 (Wright. 64).
 a. 699 (700), 23 × 14, membr, foll. 209, coll. 1, ll. 26—32; capp: *Evv Act Iac 1 Pet 1 Ioh Paul* (Phm Hebr); desunt *Mt* 1,1—2,13 3,14—5,24 8,26—9,19 *Phil Col* 1 2 *Thess* 1 *Tim*; fol. 64 supplevit m saec. XIII; capita habet *Mt* 22, *Mc* 13, *Lc* 23, *Ioh* 20, *Act*—*Cath* 32, *Paul* 55, summa 165.
 Lond. mus. Brit. Add. 14,453 (Wright. 66).
 saec. V vel VI, 25 × 20, membr, foll. 182, coll. 2, ll. 22—27; capp (manibus duabus), lect m ser: *Evv*; desinit *Ioh* 20,25.
15. Lond. mus. Brit. Add. 14,455 (Wright. 67).
 saec. VI, 37 × 29, membr, foll. 135, coll. 2, ll. 15—21; sect, can, harm in ima pagina, lect nonnull: *Evv*; desunt multa (cf Wright).
16. Lond. mus. Brit. Add. 17,114 (Wright. 68).
 saec. VI vel VII, 26 × 17, membr, foll. 61, coll. 2, ll. 30—40; capp m ser, sect et can in *Mt*, lect: *Evv*; multa desunt (cf Wright.); fol. 33v inest nomen Copticum.

18. Lond. mus. Brit. Add. 14,549 (Wright. 69).
saec. VI vel VII, 32 × 23, membr, foll. 197, coll. 2,
ll. 22—26; capp m ser, sect, can, harm in ima pagina,
lect, subser: *Evv.*
19. Lond. mus. Brit. Add. 14,457 (Wright. 70).
saec. VI vel VII, 24 × 15, membr, foll. 200, coll. 2,
ll. 25—31; sect, can, harm in ima pagina, lect, subser:
Evv. Fuit olim Gabrielis presbyteri e regione Mosul cui
dono datus est a Lazaro (?) e provincia Ṭūr-'Abdīn.
20. Lond. mus. Brit. Add. 14,458 (Wright. 71).
saec. VI vel VII, 23 × 15, membr, foll. 157, coll. 2,
ll. 25—33; sect, can, harm in ima pagina, lect: *Evv.*;
desunt Mt 1,1—17 Ioh 16,31—17,21. Manu ut videtur
David librarii scriptus conlatus est a Ḳashīsh, Arabo.
21. Lond. mus. Brit. Add. 17,113 (Wright. 72).
saec. VI vel VII, 32 × 24, membr, foll. 211, coll. 2,
ll. 19—24; capp, sect, can, harm in ima pagina, lect:
Evv.; desunt Mt 1,1—5,16 10,16—12,11 12,44—14,3.
Olim in monasterio Mariae Deiparae in deserto Scetensi.
22. Lond. mus. Brit. Add. 12,140 (Wright. 73).
saec. VI, 27 × 22, membr, foll. 196, coll. 2, ll. 23—
26, lect (capp m ser Mt 84 Mc 49 Lc 88 Ioh 45): *Evv.*;
deest Mt 26,7—28.
23. Lond. mus. Brit. Add. 14,452 (Wright. 74).
saec. VI vel VII, 31 × 25, membr, foll. 152, coll. 2,
ll. 28—32; capp m rec, sect, can, harm in ima pagina,
lect: *Evv.*; nonnulla desunt; fol. 58 reser ex lectionario.
24. Lond. mus. Brit. Add. 12,137 (Wright. 75).
saec. VI vel VII: *Evv.*
25. Lond. mus. Brit. Add. 14,460 (Wright. 76).
a. 600, 18 × 12, membr, fol. 104, col. 1, ll. 30—37;
capp, lect m ser: *Evv.*; deest Mt 7,18—8,26.
26. Lond. mus. Brit. Add. 14,471 (Wright. 77).
a. 615, 21 × 14, membr, foll. 108, coll. 1, ll. 30—
38; capp: *Evv.*

27. Lond. mus. Brit. Add. 14,463 (Wright. 78).
saec. VII: *Evv*; nonnulla desunt.
28. Lond. mus. Brit. Add. 14,450 (Wright. 79).
saec. VII, 31 × 24, membr, foll. 195, coll. 2, ll. 21—
24; Eus-tab, sect, can, harm in ima pag: *Evv*; Mt mut.
29. Lond. mus. Brit. Add. 14,456 (Wright. 80).
saec. VIII: *Evv*; deest Mt 8,10—9,2; margini in-
sunt lectiones multae variae ex versione Heracleensi pa-
riter atque ex traditione posteriore.
30. Lond. mus. Brit. Add. 17,118 (Wright. 81).
saec. VIII vel IX: *Evv*; mut; Ioh paene deest.
31. Lond. mus. Brit. Add. 14,669 (Wright. 82), foll. 38
—56.
saec. IX: fragmenta ex quattuor evangeliis.
32. Lond. mus. Brit. Add. 12,177 (Wright. 83).
a. 1189: *Evv*. Insunt nonnulla de codicis historia.
33. Lond. mus. Brit. Add. 17,922 (Wright. 84).
a. 1222 vel 1223: *Evv*.
34. Lond. mus. Brit. Add. 14,465 (Wright. 85).
saec. XII: *Evv*; mut. Manu ut videtur Samuelis bar
Cyriaci.
35. Lond. mus. Brit. Add. 17,983 (Wright. 86).
a. 1438: *Evv* addita versione Arabica characteribus
Syriacis scripta; mut.
36. Lond. mus. Brit. Add. 14,454 (Wright. 87).
saec. VI vel VII: *Mt Mc Lc*; mut.
37. Lond. mus. Brit. Add. 14,451 (Wright. 88).
saec. VIII: *Mt Mc Lc*; mut.
38. Lond. mus. Brit. Add. 12,141 (Wright. 89).
saec. VI vel VII: *Mt Ioh*; saec. VI et VIII et XI: *Lc*.
39. Lond. mus. Brit. Add. 14,459 (Wright. 90), fol. 1—66.
saec. V: *Mt Mc*. Contulit v. cl. G. H. Gwilliam, *Studia
biblica* [et eccles.] [vol. 1], Oxonii a. 1885, p. 151—171.
40. Lond. mus. Brit. Add. 17,117 (Wright. 91).
saec. V vel VI: *Mt Mc* 1,1—9,10.

41. Lond. mus. Brit. Add. 14,462 (Wright. 92).
saec. VI: *Mt Me*.
42. Lond. mus. Brit. Add. 17,116 (Wright. 93).
saec. VI: *Mt Me*; mut.
43. Lond. mus. Brit. Add. 14,461 (Wright. 94), fol. 1—107.
saec. VI: *Mt Me*.
44. Lond. mus. Brit. Add. 17,224 (Wright. 95), fol. 58
—65.
saec. XIII, chart: pauca ex *Mt Me* cum versione Arabica.
(Ac 11 P10) Lond. mus. Brit. Add. 17,115 (Wright. 96).
45. saec. VI: *Mt Ioh Hebr* 1,13—2,13 *Iud* 1—13 *Act* 7,30—39.
Lond. mus. Brit. Add. 14,467 (Wright. 97).
46. saec. X, 25.4 × 17, membr, foll. 15, coll. 2 (Syr-Arab),
ll. 26—37; capp: fragmenta Syr-Arab ex *Mt* et *Ioh* ex
codice, olim in monasterio Mariae Deiparae, quem Tischendorfius Lipsiam tulit bibliothecaeque universitatis (vide infra,
p. 841, cod. 102) inseruit; cf eius *Anecd. sacr. et prof.* Lipsiae
1861, p. 65, et Gildemeisteri commentatio *De evangelii in
Arabicum e Simplicii Syriacu translatis*, Bonnae a. 1865.
47. Lond. mus. Brit. Add. 17,224 (Wright. 98), foll. 43
—57.
a. 1173, chart: pauca ex *Mt Ioh*.
48. Lond. mus. Brit. Add. 14,669 (Wright. 99), foll. 34
—36.
saec. VI: pauca ex *Me Le*.
49. Lond. mus. Brit. Add. 14,466 (Wright. 100), foll. 11
—17.
saec. X vel XI: pauca ex *Me Le*.
50. Lond. mus. Brit. Add. 14,459 (Wright. 101), foll. 67
—169.
a. 530—540, 20.3 × 12.7, membr, foll. 103, col. 1,
ll. 25—27: *Le Ioh*.
51. Lond. mus. Brit. Add. 14,461 (Wright. 102), foll. 108
—212.
saec. IX vel X: *Le Ioh*; mut.

52. Lond. mus. Brit. Add. 14,669 (Wright. 103), foll. 29—33.
 saec. VI vel VII: pauca ex *Mt*.
 item Add. 14,669 (Wright. 104), foll. 27.28: saec. VII
 „ „ 14,666(„ 105), fol. 48 : „ X
 „ „ 14,466(„ 106), foll. 1—10: „ XII } ex *Mt*
 „ „ 14,666(„ 107), fol. 47 : „ XII
 „ „ 14,669(„ 108), „ 26 : „ XII
 „ „ 17,224(„ 109), foll. 37—42: saec. XIII,
 chart: ex *Mt*.
53. Lond. mus. Brit. Add. 14,464 (Wright. 110).
 ante annum 583: *Mc*.
54. Lond. mus. Brit. Add. 17,224 (Wright. 111), fol. 66.
 saec. XIII, chart: *Lc* 9,12—17.
55. Lond. mus. Brit. Add. 17,119 (Wright. 112).
 saec. VI vel VII: *Ioh*. Olim in monasterio Silvani
 prope Damascum.
 Lond. mus. Brit. Add. 14,669 (Wright. 113), fol. 37.
 saec. VI: *Ioh* 9,2—21.
57. Lond. mus. Brit. Add. 14,668 (Wright. 114), foll. 30.31.
 saec. IX: *Ioh* 8,34—9,14 11,16—12,3.
 item Lond. mus. Brit. Add. 14,666 (Wright. 115),
 foll. 49.50.
 saec. X vel XI: *Ioh* 18,6—19,5.
 item Lond. mus. Brit. Add. 14,524 (Wright. 116), foll. 3—6.
 saec. XI vel XII: *Ioh* 3,2—28 4,50—52 5,1—3.
58. (P 11) Lond. mus. Brit. Add. 17,225 (Wright. 117).
 saec. XIII: *Ioh Rom*; mut.
59. (P 12) Lond. mus. Brit. Add. 14,466 (Wright. 118).
 foll. 18—42.
 saec. XI vel XII: fragmenta ex *Ioh*. Sequuntur mandata
 Domini ex 4 *Evv* numero 99, et nonnulla ex *Paul* quaesita.
60. Oxonii Bodl. Dawk. 27.
 saec.?, in 4, membr, foll. 131: *Evv*; deest *Mt* 1,1—
 8,16. Cf *Iohannes Uri*, *Bibliothecae Bodleianae codicum*

miss. orientarium... catalogus, pars 1, Oxonii a. 1787, cod. Syr. num. 18.

61. Oxon. Bodl. Hunt. 587.
saec.?, in 8, membr, foll. 224; capp-tab, lect, subscr, εξεδ.: *Err*; foll. 1—12 et folia duo postrema supplevit m rec. Cf Urius, cod. Syr. num. 21.

62. Oxon. Bodl. Marsh. 699.
saec.?, in 8, membr, foll. 108; lect, syn (?): *Ioh*. Videtur codex maior esse quam qui solum *Ioh* contineat. Cf Urius, cod. Syr. num. 23.

63. Oxon. Bodl. Pocock. 1.
saec.?, 7.6 × 5, chart, foll. 150, characteribus minutissimis; capp-tab, lect: *Err*. Cf Urius, cod. Syr. num. 24.

Austria.

63a. [Vindobonae bibl. caes. Orient. 258 (259?).
a. 1554, in?, membr: *Err*. Manu Mosis Meredinensis scriptus; videtur esse exemplar in editionem principem instaurandam; cf supra, p. 815—817, cf etiam Daniel de Nessel, *Catalogus... Vindobonae et Norimbergae* a. 1690, pars 6, p. 160.161.]

Batavia.

64. (Ac 31 P 38) Amstelodami gymnasii.
a. 1700, in 4, chart (?): *Err Act Iac 1 Ioh 1 Pet Paul*. In India scriptus. Olim Caroli Schaaffii. Cf Adlerus, *N. T. verss. Syr.* p. 31.32.

65. (Ac 32 [antilegg. Philox Ac 8] P 39) Amstelodami societatis Remonstrantium MS. 184 (Goeje 2791).
saec.?: *Act Cath* (tres) *Paul Cath* (ceterae) *1.2 Clem*. Cf v. cl. Goeje (ut cod. 67), et v. cl. Gwynn, *On a Syriac MS* (ut supra, p. 818, adn. 4), p. 45.46. (Goeje 2792).

66. Amstelodami societatis Remonstrantium MS. 185
a. 1596: *Err* Syriace et Arabice, utraque versio litt Syriacis. Versio Arabica similis illi in cod [Leid 223].

67. (Ac 33 P 41) Lugd. Bat. bibl. acad. MS. Orient. 1198
(Goeje 2344).

vol. 1: saec. XII vel XIII, chart: *Ev.* Ad finem addita sunt nonnulla liturgica.

vol. 2: a. 1188, chart: *Act Iac Pet Ioh Paul.* Hos duos tomos detulit Postellus Constantinopoli Venetias anno 1550, impensis Danielis Bombergi. Bombergus „procuratore Plantini Colonia Antwerpianam“ detulit in biblia polyglotta regia adornanda. Ex hoc codice conlegit Rapphelegius lectiones varias (vide supra, p. 817). Cf v. cl. M. I. de Goeje, *Catalogus codicum orientalium bibliothecae academicae Lugd.-Bat.* vol. 5, Lugd.-Bat. a. 1873.

68. Lugd. Bat. bibl. acad. MS. Orient. 1204 (Goeje 2349). saec.?: *Ev.* „Manu Nestoriana in ripa Malabarica descripta et ante annum 1724 ex insula Taprobane in Hollandiam advecta“. Ex dono Wolpherdi Senguerdii. Cf H. E. Weijers in libro *Orientalia*, Lugduni Batavorum, vol. 1 (a. 1840), p. 314.

69. (Ac34 P42) Lugd. Bat. bibl. acad. MS. Orient. 1212 (Goeje 2350).

saec. XVIII ineuntis, chart, voll. 2: *Ev Act Cath* (tres) *Paul* (Phm Heb). Cf Weijers (ut cod. 68), p. 322.323. **Gallia.**

70. (Ac35 P43) Paris. bibl. nat. Syr. 18 (Zotenberg. 28). saec. X vel XI, in 8, membr, fol. 222: *Ev Act Iac 1 Pet 1 Ioh Paul.* Cf v. cl. Hermannus Zotenberg, *Catalogues des mss syriaques et sabéens (mandaites) de la bibliothèque nationale*, Parisiis [a. 1874].

71. (Ac36 P44) Paris. bibl. nat. Suppl. Syr. 27 (Zot. 29). saec. XII, in 8, membr, foll. 195, mut: *Ev Act Cath septem Paul* (Phm Heb).

72. (Ac37 P45) Paris. bibl. nat. Syr. 13 (Zot. 30). a. 1198, in 4, membr, foll. 246; pict, syn, mut: *Ev Act Iac 1 Pet 1 Ioh Paul.*

73. (Ac38 P46) Paris. bibl. nat. Syr. 14 (Zot. 31). a. 1203, in 4, membr, foll. 243: *Ev Act Iac 1 Pet 1 Ioh Paul* (Phm Heb).

74. (Ac39 P47) Paris. bibl. nat. Suppl. Syr. 101 (Zot. 32).
a. 1218, in 4, membr, foll. 216: *Evv Act Iac 1 Pet 1 Ioh Paul*. Cf Georgius Henricus Aug. Ewald, *Abhandlungen zur orientalischen und biblischen Literatur*, pars 1, Gottingae a. 1832, p. 53—129, praesertim p. 56.
75. Paris. bibl. nat. Suppl. Syr. 5 (Zot. 33).
saec. VI et XII, in 4, membr, foll. 126; Carp, Eus-tab, mut: *Err. Adlerus N. T. verss. Syrr.*, p. 14.15.
76. Paris. bibl. nat. Suppl. Syr. 91 (Zot. 34).
saec. VII, in 4, membr (et chart), foll. 138: *Mt Mc Le*; sub finem exstat Ioh 12,30—21,25 ut videtur alia manu.
77. Paris. bibl. nat. Suppl. Syr. 43 (Zot. 35).
a. 1002, in 8, membr, foll. 214: *Err.*
78. Paris. bibl. nat. Syr. 15 (Zot. 36).
saec. X, in 4, membr, foll. 110: *Err.* Cf Ewald (ut cod. 74), p. 56.
79. Paris. bibl. nat. Syr. 21 (Zot. 37).
saec. XII, in 8, membr, foll. 108; harm in ima pag:
Mc 3,21—Le—Ioh 4,12.
80. Paris. bibl. nat. Syr. 26 (Zot. 38).
saec. XII, in 8, membr, foll. 119; syn, mut: *Evv.*
81. Paris. bibl. nat. Syr. 19 (Zot. 39).
a. 1190, in 8, membr, foll. 265: *Evv.*
82. Paris. bibl. nat. Syr. 24 (Zot. 40).
a. 1191, in 8, membr, foll. 232; syn, pict: *Evv.*
83. Paris. bibl. nat. Syr. 25 (Zot. 41).
a. 1195, in 8, membr, foll. 179; syn, pict: *Evv.*
84. Paris. bibl. nat. Suppl. Syr. 4 (Zot. 42).
a. 1226, in 4, chart, foll. 339: *Evv Syr-Arab.*
85. Paris. bibl. nat. Syr. 16 (Zot. 43).
a. 1494, in 4, chart, foll. 240; syn: *Err.*
86. Paris. bibl. nat. Suppl. Syr. 53 (Zot. 45).
saec. XVII vel XVIII, in 8, chart, foll. 259: *Evv.*
Cf praeterea Parisiis bibl. nat. Suppl. Syr. 79 (Zotenberg

1—5): a. 1695: *Biblia*, ut videtur ex polyglottis Paris. (cf supra, p. 220) exscripta; — Syr. 17 (Zot. 44): a. 1521 Romae: *Evv* Syr-Lat; — item Paris. bibl. nat. Syr. 31 (Zot. 60): a. 1582, in 8, chart, foll. 9: frag *Cath* (septem) et *Ioh* 7,53—8,11 (ex impressis?); — item hymni Novi Testamenti Syr. 6 (Zot. 13); Suppl. Syr. 89 (Zot. 14) anni 1515; Syr. 10 (Zot. 16); Syr. 9 (Zot. 19); Suppl. Syr. 60 (Zot. 20) anni 1518; Suppl. Syr. 62 (Zot. 21); Syr. 7 (Zot. 23).

Germania.

87. Berolini bibl. reg. Diez. A. Oct. 175.
saec. XI vel XII, in 8, membr, foll. 224; lect: *Evv*.
(Ac49 P48) Berolini bibl. reg. Orient. Fol. 355.
88. a. 1591, in fol, chart, foll. 227; lect: *Evv Act Iac*
1 Pet 1 Ioh Paul (Phm Heb). Non inest pericope de adultera neque 1 Ioh 5,7.8. Legit Hebr 2,9 $\chi\omega\rho\iota\varsigma$ $\theta\epsilon\omicron\upsilon\tilde{\nu}$ pro $\theta\epsilon\acute{o}\varsigma$. Helmuth de Moltke, illustris ille dux, codicem prope urbem Sayd Bey Kalessi, quae prope abest ab urbe Diesireh ad flumen Tigrim, anno 1838 inventum Berolinum adtulit. Cf Eduardus Sachau, *Kurzes Verzeichniss der Sachau'schen Sammlung syrischer Handschriften. Nebst Uebersicht des alten Bestandes*. Berolini a. 1885, p. XII—XIX, et p. 28, num. 5.
89. Berolini bibl. reg. Peterm. I, 22.
a. 1764, in fol?, chart, foll. 248: *Evv* Syr-Arab cum comm. In oppido Bethlehem scriptus.
90. (Ac50 P49) Berolini bibl. reg. Sachau 6.
saec. ? (vet), membr: *N. T.* mut.
91. (Ac51 P50) Berolini bibl. reg. Sachau 24.
saec. X, chart: *N. T.*
92. Berol. bibl. reg. Sachau 89.
a. 1593; lect: *Evv*.
93. Berol. bibl. reg. Sachau 104: *Evv* (Evl?) Syr-Arab.
94. Berol. bibl. reg. Sachau 141.
saec. XII: *Evv* (Evl?).

95. Berol. bibl. reg. Sachau 218.
a. 1847: *Evv*; insunt alia multa theologica.
96. Berol. bibl. reg. Sachau 235.
saec. XV: *Evv* (Evl?).
97. Berol. bibl. reg. Sachau 301.
saec.? (vet): *Evv Act Iac 1 Pet 1 Ioh Paul*.
98. Berol. bibl. reg. Sachau 316.
saec.? (vet): *Evv* (Evl?).
99. Erlangae bibl. universitatis MS. 19 olim 16.
saec. VIII vel IX, in 4, membr, foll. 186: *Evv*;
Ioh 11,47—21,25 supplevit quidam in chartis anno 1246, quo
tempore codex Pauli monachi Turabdinensis fuit. Iacobus
Fetzer anno 1622 codicem Damasci emit, anno 1630
universitati Altdorfianae legavit. Cf Iohannes Conradus
Irmischer, *Diplomatische Beschreibung der MSS, welche sich
in der königlichen Bibliothek zu Erlangen befinden*, Erlangae
a. 1829, p. 194—197; et *Handschriften-Katalog...* Franco-
furti ad Moenum et Erlangae, a. 1852, p. 4.5. Adlerus
laudat, p. 15.16.
100. Gothae bibl. ducalis MS. Arab. 1707^d.
saec.? (vet), 25 × 17.5, chart?, foll. 3¹/₂; frag ex
Mt et *Mc* Syr-Arab. Cf Guil. Pertsch, *Die arabischen
Handschriften... zu Gotha*, Gothae, vol. 4 (a. 1883), p. 531,
num. 2850.
101. Guelferbyti bibl. ducalis 3.1.300. Augusteus fol.
(Heinemann. 2045).
a. 634, 36 × 28.5, membr, foll. 288, coll. 2: *Evv*.
Teste Athanasio Kirchero consentit textus cum textu in
bibliis polyglottis Antverpiensibus. Prope Damascum (in
monasterio s. Sabae in vico Bethali?) scriptus. A. 1666
dono dedit Kircherus codicem duci Augusto. Napoleon codi-
cem Parisios adportavit. Cf Otto de Heinemann, *Die Hand-
schriften der herzoglichen Bibliothek zu Wolfenbüttel, II. Die
Augusteischen Handschriften, I*. Guelferbyti a. 1890, p. 186
—188; et Fridericus Adolfus Ebert, apud Henr. Orthob.

Fleischerum, *Catalogus codd. mss. orient. bibl. reg. Dresdensis*, Lipsiae a. 1831, p. 76a—77a (ubi signatur hic codex Guelferb. Orient. 2). Brunsius descripsit hunc codicem in actis, *Annales litterarii Helmstadienses*, Helmstadiæ a. 1782, vol. 2, p. 1, et apud Eichhornium, *Repertorium für biblische und morgenländische Litteratur*, pars 15, Lipsiae a. 1784, p. 153—168, pars 16, a. 1785, p. 107—117.

102. Lipsiae bibl. univ. cod. Tischendorfanus 12. saec. X vel XI, in 4, membr, foll. 140, coll. 2 Syr-Arab: *Evv* Syr-Arab; deest Mt pars prior Ioh pars posterior; foll. 15 ex hoc codice Londinii sunt (vide supra, p. 834, cod. 46). Cf Tischendorfius, *Serapeum*, Lipsiae a. 1847, num. 4, p. 70.71 (sub num. 19), et *Anecdota*, a. 1855 (et. 1861), p. 65.66.

103. Monaci bibl. reg. cod. Syr. 3 (orient. 62). saec.?, 28×20, foll. 207, coll. 2 ut videtur, ll. 21: *Evv*; Ioh 21,20^b—25 excidit. V. cl. Iosephus Schönfelder codicem descripsit in libro *Verzeichniss der orientalischen Handschriften der k. Hof- und Staatsbibliothek in München*, Monaci a. 1875, p. 110—111. Non dicitur eum e libris Widmanstadii esse.

Helvetia.

104. (Ac53 P52 [Apoc?]) Genevae bibl. urbis 13. saec.? (non vet), in 12, chart: *N. T.* Cf Iohannes Senebier, *Catalogue ... des MSS ... dans la bibl. de la ville ... de Genève*, Genevae a. 1729.

105. Genevae bibl. urbis 14. saec.?, in 4, chart: *Evv*.

Italia.

106. Florentiae Laur. I. 56 (Assem. 1). (a. 586?), in fol, membr, fol. 292; Carp, Eus-tab, (capp, lect, syn man saec. XII), sect, harm in ima pagina, subscr, μαροτ: *Evv*; deest Mt 1,1—23. Scriptus manu Rabulae calligraphi in monasterio s. Iohannis in oppido Mesopotamiae Zagba (Beth Zagba); conferendus est

de subscriptione et anno Adlerus, *N. T. verss. Syrr.* p. 11—13, cum tabula. Fuit saeculo circiter undecimo in monasterio s. Mariae de Maiphuc in provincia Botrensi, deinde in monasterio s. Mariae de Kannubin ubi permansit usque ad annum 1497. Cf Steph. Evodius Assemanus (et Anton. Franciscus Gorius), *Bibliothecae Mediceae Laurentianae et Palatinae codicum mss (sic) orientalium catalogus*, Florentiae a. 1742, p. 1—25 et tabulae 26 pictae; cf etiam Ant. Mar. Biscionius, *Bibl. Med-Laur. catalogus Tomus 1: codd. orient. complectens*, Florent. a. 1752, p. 169—199 cum tabulis 26. Ex nomine Longino litteris uncialibus Graecis in tabula crucifixionis scripto concludere licet pictorem vel tabularum picturarum exemplar originem a Graeco duxisse.

107. Florentiae Laur. I. 58 (Assem. 2).

saec. VIII; Carp, Eus-tab, sect, can, lect, syn: *Evv.* Fuit olim in monasterio Hardin dioecesis Tripolitanae, tum in monasterio s. Mariae in Janoch, demum in monasterio s. Mariae de Kannubin. Cf v. cl. G. H. Gwilliam, *Studia bibl. et eccl.*, Oxon. a. 1890, vol. 2, p. 241—272 cum facs.

108. Flor. Palat. Med. 31: cod. vetus chart: *Mt Mc* 1—4.

Romae Vat. Syr. 12 olim Nitriensis 1.

109. a. 548, in fol, membr, foll. 204; harm ima in pagina, sect, can, subser: *Evv.* Scriptus Edessae in Mesopotamia cura Eusebii in usum monasterii s. Thomae, compactus anno 718 et iterum a. 728. Fuit anno 1081 monasterii Scetensis s. Mariae. Cf Ioseph Simonius Assemanus, *Bibliotheca orientalis Clementino-Vaticana*, Romae vol. 1 a. 1719, vol. 2 a. 1721, vol. 3, pars 1 a. 1725, vol. 3, pars 2 a. 1728. Cf etiam S. E. et I. S. Assemanus, *Bibliothecae apost. Vaticanae codicum mss catalogus*, Romae a. 1758, pars 1, tom. 2, p. 27—35; — Iac. Georg. Christianus Adler, *Novi Test. verss. Syrr.* Hafniae a. 1789, p. 3—10 cum tabula.

110. Romae Vat. Syr. 13 olim Nitriensis 2.

a. 736, in fol, membr, foll. 338; (capp man ser), harm ima in pagina, sect, can, subser: *Evv.* Scriptus

manu Iohannis in castro Urema, emendatus a Georgio episcopo. Fuit Abrahae episcopi Hadetensis, deinde Lazari presbyteri et monachi Tur-Abdinensis ex oppido Beth-Manhem, qui anno 1211 codicem denuo compegit et Scetensi monasterio dono dedit. Cf Assem. *Bibl. ap. Vat. . . . catalogus*, pars 1, tom. 2, p. 36—47; Adler, p. 10.11. Estne hic Lazarus idem atque ille iam supra, p. 832, cod. 19, nominatus?

111. Romae Vat. Syr. 14 olim 18.
a. 956, in 8, membr, foll. 196: *Err.* Cf Assem. *Bibl. ap. Vat. . . . catalogus*, pars 1, tom. 2, p. 47—49.
- 111a. [Romae Vat. Syr. 15 olim 8.
a. 1519, in fol, chart, foll. 180; lect: *Err.* Romae scriptus. Cf Assem. *Bibl. ap. Vat. . . . cat.* pars 1, tom. 2, p. 49—59.]
112. (Ac 54 P 53) Romae Vat. Syr. 16 olim 10.
saec. XIII, in 4, chart, foll. 285: *Err Act Iac 1 Pet 1 Ioh Paul* (Phm Hebr). Prope Mosul scriptus. Cf Assem. *Bibl. ap. Vat. . . . cat.* pars 1, tom. 2, p. 59—61, et Adlerus, *N. T. verss. Syrr.* p. 20—23 cum tabula.
113. (Ac 55 P 54) Romae Vat. Syr. 17 olim 9.
a. 1510, in 8, chart, foll. 478: *Err Act Iac 1 Pet 1 Ioh Paul* (Phm Hebr). In India scriptus. Cf Assemanus, *Bibl. ap. Vat. . . . catalogus*, p. 61—64, et Adler, p. 24.25 cum facsimili.
114. Romae Vat. Syr. 269.
saec. XIII?, in fol, chart, foll. 308, coll. 2, Syr-Arab;
syn: *Err Syr-Arab.* Olim Assem. 12.
115. Romae Vat. Syr. 270.
a. 1452, in fol, chart, foll. 455, coll. 2 Syr-Arab;
syn: *Err Syr-Arab* [litteris Syriacis]. In oppido Adris in monte Libano sito scriptus. Olim Assem. 13.
116. Romae Vat. Syr. 273.
saec. VII, in 4, membr, foll. 120: *Err.* Desunt Ioh 8,1—11 et Le 22,17.18. Olim Assem. 16.

117. Romae Vat. Syr. 274.
saec. X, in 8, membr, foll. 300; syn: *Evv*; desunt
adult et Lc 22,17.18. Olim Assemani 17.

118. Rom. Vat. Syr. 407.
a. 1475, in fol, chart, foll. 461, coll. 2 Syr-Arab;
syn: *Evv* Syr-Arab (Arab litt syr). Olim Assem. 150.

Vix adferendi sunt MS. 447 Assem. 190 (*Apoc*) Romae
a. 1590 scriptus, et MS. 455 Assem. 198 saec. XV qui
hodie desideratur.

Suecia.

119. olim Benzeli 7 (hodie Upsaliae?)
saec. ?, in 12, membr, foll. 225; capp Mt 74 vel 22,
Mc 40 vel 13, Lc 72 vel 23, Ioh 48 vel 20: *Evv*. Cum
codicibus Syriacis Damasci servatis conlatus est. Cf Carolus
Aurivillius, *Recensio codicum mss. ab Henrico Benzelio*
archiep. Upsaliensi in oriente collectorum, quos eius post fata,
in bibliotheca sua instructissima servabat Laurentius Benzels-
stjerna, episcopus olim Arosiensis, Upsaliae a. 1802.

120. Benzeli 8.
saec. ?, in 8, chart, foll. 240, coll. 2; capp, sect, mira-
cula, parabolae: *Evv*. Valde a textu typis expresso differt.

Russia.

121. Petropoli bibl. caes. Orient. 619.
a. 1518, in 4, membr?, foll. 113: *Evv*. Textus cum
Gutbiriano anni 1664 consentit. Scriptus Romae manu
Eliae bar Abrahami. Olim Dobrowskii. Cf *Catalogue*
des manuscrits . . . orientaux de la bibliothèque impériale
de St. Pétersbourg, Petropoli a. 1852, p. 560—561. De
Elia cf S. E. et I. S. Assemanus, *Bibl. apostolicae Vaticanae*
codd. mss. catal. Romae a. 1758, pars 1, vol. 2, p. 57,
num. 15 et p. 23, num. 9.

122. Petropoli bibl. caes.
saec. ?, in fol, membr, foll. 43: fragm ex *Mt Me Lc*.
Cf Tischendorfius, *Notitia*, a. 1860, p. 65 (IV, 2).

(b.) Actus et Epistulae Catholicae.

1. (Evv 1 P 1): *Act Cath.* 2. (Evv 3 P 2 Apoc 2): *Act Pesh Cath Philox.* 3. (Evv 4 P 3): *Act Cath.* 4. (Evv 5 P 4): *Act Cath.* 5. (Evv 6 P 5): *Act Cath.* 6. (Evv 7 P 6): *Act Cath.* 7. (Evv 8 P 7): *Act Cath.* 8. (Evv 12): *Act.* 9. (Evv 13 P 8): *Act Cath.* 10. (Evv 14 P 9): *Act Cath.* 11. (Evv 45 P 10): *Act Cath.*

America.

12. (P 13) Uticae in provincia Novo Eboraco, v. cl. Roberti S. Williams.
a. 1471, 26.2 × 18.7, chart, foll. 151 (152), coll. 2 (21 × 5.6, 2 coll. = 12.5), ll. 25; prol (ex Greg Bar Hebr), capp, lect (Act Cath una serie, Paul una serie), subscr, syn, men, scholl margg: *Act Cath* (epp septem) *Paul* (Phm Hebr) *pesh* (antilegomena philox?). Sub fin sunt versus 132 in honorem trinitatis ut videtur a librario quodam ex Christianis sancti Thomae in provincia Malabar, ipso tamen eo tempore in Syria degente, scripti. Vetus codex, a librario illo illis versibus ornatus, erat Suleimán cuiusdam in castello Husn Kífa ad flumen Tigrim quo in oppido exscriptus est codex hic ex illo impensis Davidis Syriaci ex urbe Homs. Guilelmus Fridericus Williams, Americanus in urbe Mardin verbi divini apostolus, codicem in Americam tulit. V. cl. I. H. Hall accurate examinavit, multa contulit, *American Oriental Society*, a. 1884, mense Octobri, p. xviii—xxi, et „A Syriac MS with the antilegomena epistles“ in actis *Journ. of the soc. of bibl. lit. and exeg.* *June-Dec. 1884*, Bostoniae, [a. 1885], p. 37—49.

Anglia.

13. (P 14) Lond. mus. Brit. Richianus 7162 (Forshall. 18). saec. XIV: *Act Cath* septem *Paul* (Phm Hebr). Manu Abrahami cuiusdam scriptus.
14. (P15Apoc4) Lond. mus. Brit. Rich. 7185 (Forshall. 44). saec. XIV: *Apoc Act Cath* (septem) *Paul* (Phm Hebr) cum comm Dionysii.

15. (P 16 Ae^{phlx} 10) Lond. mus. Brit. Add. 14,474 (Wright. 121). saec. IX; capp, lect: *Paul* (Phm Hebr) *Cath* [Iac 2 Pet ex vers Heracl] 1 Pet 2.3 Ioh Iud [1 Ioh Heracl]: patristica.
16. (P 17) Lond. mus. Brit. Add. 14,680 (Wright. 122). saec. XII vel XIII; capp in Act Cath 32, in Paul (54); lect: *Act Iac 1 Pet 1 Ioh Paul* (Phm Hebr ut videtur). Basilius quidam anno 1256 venum dedit.
17. (P 18) Lond. mus. Brit. Add. 14,681 (Wright. 123). saec. XII vel XIII; capp in Act 32, in Paul (50); capp Coptica in Act 48 Iac 7 1 Pet 8 1 Ioh 5 2 Pet 3; (lect, syn, lectt varr m ser): *Act Iac 1 Pet 1 Ioh 2.3 Ioh 2 Pet* (Jud excidit), *Paul* (Phm Hebr ud vid); mut.
18. Lond. mus. Brit. Add. 17,226 (Wright. 124). saec. XIII vel XIV: *Act 23,15* — fin *Iac 1 Pet 1 Ioh 2 Pet 2.3 Ioh Iud* mut.
19. Lond. mus. Brit. Add. 14,473 (Wright. 125), foll. 1—139. saec. VI: *Act Iac 1 Pet 1 Ioh*; foll. 8 suppl m saec. XIII.
20. Lond. mus. Brit. Add. 17,120 (Wright. 126). saec. VI: *Act Iac 1 Pet 1 Ioh*.
21. Lond. mus. Brit. Add. 17,121 (Wright. 127). saec. VI; lect, syn: *Act Iac 1 Pet 1 Ioh*.
22. Lond. mus. Brit. Add. 14,472 (Wright. 128). saec. VI vel VII: *Act Iac 1 Pet 1 Ioh*. Anno 624 femina quaedam pretio 12 karat (*ζεράτια*) emit emptumque ecclesiae Gādaltā (Godola?) dono dedit.
23. Lond. mus. Brit. Add. 18,812 (Wright. 129). saec. VI vel VII: *Act Iac 1 Pet 1 Ioh*.
24. Lond. mus. Brit. Add. 14,738 (Wright. 130), foll. 6.7. saec. XIII: *Act 12,20—13,5*.
25. Lond. mus. Brit. Add. 17,228 (Wright. 131), foll. 38—64. saec. XIII: *Iac 1 Pet 1 Ioh*.
26. Lond. mus. Brit. Add. 14,473 (Wright. 132), foll. 140—148. saec. XI: *2 Pet 2.3 Ioh Iud*. Manu Lazari scriptus.

27. (P 51) est Evv Heracl. 7: *Act Cath.*
 Oxonii Bodl. A. 2909.126.
28. saec.?, in 4, chart, foll. 142, coll. 2; lect, syn: *Act Cath.* Cf Iohannes Uri, *Bibliothecae Bodleianae codicum mss. orientalium . . . catalogus*, pars 1, Oxonii a. 1787, cod. Syr. num. 19.
29. (P 52) Oxonii Bodl. Dawk. 23.
 saec.?, in 4, chart, foll. 16 (?); lect: *1 Ioh Iud Act Paul.* Cf Urius, cod. Syr. num. 17.
30. Oxonii Bodl. Pocock. 280.
 saec.?, in 4, chart: *2 Pet 2.3 Ioh Iud* litteris Hebraicis; sequuntur varia profana. Cf Urius, num. 78.

Batavia.

31. (Evv 64 P 38): *Act Cath.* 32. (Evv 65 Act ^{philoxen} 8 Paul 39).

33. (Evv 67 P 39): *Act Cath.* 34. (Evv 69 P 40): *Act Cath.*

Gallia.

35. (Evv 70 P 41): *Act Cath.* 36. (Evv 71 P 42): *Act Cath.*
 37. (Evv 72 P 43): *Act Cath.* 38. (Evv 73 P 44): *Act Cath.*
 39. (Evv 74 P 45): *Act Cath.*
40. (P 53) Paris. bibl. nat. Suppl. Syr. 36 (Zot. 46).
 a. 1218, in 8, membr, foll. 190: *Act Iac 1 Pet 1 Ioh Paul* (Phm Heb).
41. (P 54) Paris. bibl. nat. Syr. 27 (Zot. 47).
 a. 1398, in 8, chart, foll. 208; syn: *Act Iac 1 Pet 1 Ioh Paul.*
42. (P 55) Paris. bibl. nat. Syr. 28 (Zot. 48).
 a. 1493, in 8, chart, foll. 222; syn: *Act Iac 1 Pet 1 Ioh Paul.*
43. (P 56) Paris. bibl. nat. Syr. 29 (Zot. 49).
 a. 1502, in 8, chart, foll. 226; syn: *Act Iac 1 Pet 1 Ioh Paul.*

Germania.

44. (P 57) Berolini bibl. reg. Diez. A. Quart. 105.
 a. 1275, in 4, chart, foll. 170; lect: *Act Epp.*

45. (P 58) Berolini bibl. reg. Sachau 3.
saec. ? (vet), in ? , membr: *Act (Iac 1 Pet 1 Ioh?) Paul*
(Phm Heb).
46. Berolini bibl. reg. Sachau 18.
vetustiss., membr: *Act Iac 1 Pet.*
47. (P 59) Berol. bibl. reg. Sachau 84.
saec. XIV—XV; lect: *Act Epp.*
48. (P 60) Berol. bibl. reg. Sachau 201.
saec. ? (vet), membr: *Act Paul.*
49. (Evv 88 P 48): *Act Cath.* 50. (Evv 90 P 49): *Act Cath.*
51. (Evv 91 P 50): *Act Cath.*
52. (P 61) Monaci bibl. reg. cod. Syr. 8 (Quatremère).
saec. VI, 26 × 18, foll. 61, ll. 35—38; capp-tab, titl,
μααρ, subser, lect: *Act 21,39—22,25 28,11—31 (στίχοι*
4149) *Iac 1,1.2 1 Cor 9,17—16,22 2 Cor Gal Eph* (deest
4,29—5,32) *Phil Col 1.2 Thess 1 Tim 1,1—4 2,14—6,21*
2 Tim Tit Phil 1—9 Hebr 5,4—10,1. Cf Schönfeld (ut
supra, p. 841, cod. 103) p. 115.116.

Helvetia.

53. (Evv 104 P 62): *Act Cath.*

Italia.

54. (Evv 112 P 63): *Act Cath.* 55. (Evv 113 P 64): *Act Cath.*
56. (P 65) Romae Vat. Syr. 275.
a. 1192, in 4, membr, foll. 127: *Act Iac 1 Pet 1 Ioh*
Rom 1?(2?) Cor Col 1?(2?) Thess. Scriptor „in monasterio
s. Abrahami in regione Hacharitarum“. Olim Assem. 18.
57. (P 66) Romae Vat. Syr. 276.
a. 1536, in fol, chart, foll. 259; syn: *Act Iac 1 Pet*
1 Ioh Paul. Olim Assem. 19.
58. (P 67) Romae Vat. Syr. 277.
saec. XV, in fol, chart, foll. 111; lect: *Cath* (septem)
Paul. Olim Assem. 20.

(c.) Epistolae Paulinae.

1. (Evv 1 Ac 1). 2. (Evv 3 Ac 2 Ac ^{philox} 7 Ap 2).
 3. (Evv 4 Ac 3). 4. (Evv 5 Ac 4). 5. (Evv 6 A 5).
 6. (Evv 7 Ac 6). 7. (Evv 8 Ac 7). 8. (Evv 13 Ac 9).
 9. (Evv 14 Ac 10). 10. (Evv 45 Ac 11). 11. (Evv 58).
 12. (Evv 59). 13. (Act 12). 14. (Act 13). 15. (Act 14
 Ap 4). 16. (Act 15 Ac ^{philox} 10). 17. (Act 16). 18. (Act 17).

Anglia.

19. Lond. mus. Brit. Add. 14,476 (Wright. 133).
 saec.V vel VI; Rom habet capp 21: *Paul* (Phm Hebr).
 20. Lond. mus. Brit. Add. 14,480 (Wright. 134).
 saec.V vel VI; capp, subscr: *Paul* (Phm Hebr).
 21. Lond. mus. Brit. Add. 14,479 (Wright. 135).
 a. 534, 22 × 13, membr, foll. 101: *Paul* (Phm Hebr).
 Scriptus impensis cuiusdam ex oppido Bē-'Aital in pro-
 vincia Ḥimṣ in usum monasterii cuiusdam Edessae.
 22. Lond. mus. Brit. Add. 14,475 (Wright. 136).
 saec.VI; lect: *Paul* (Phm Hebr).
 23. Lond. mus. Brit. Add. 17,122 (Wright. 137).
 saec.VI; lect: *Paul* (Phm Hebr); hic illic mut.
 24. Lond. mus. Brit. Add. 14,477 (Wright. 138).
 saec.VI vel VII; lect, subscr: *Paul* (Phm Hebr).
 25. Lond. mus. Brit. Add. 14,481 (Wright. 139).
 saec.VI vel VII; lect: *Paul* (Phm Hebr); mut passim.
 26. Lond. mus. Brit. Add. 14,669, foll. 57—59 (Wright. 140).
 saec.VI vel VII: 2 *Cor* 7,1—14 1 *Tim* 2,5—3,9 *Hebr*
 11,9—27.
 27. Lond. mus. Brit. Add. 14,478 (Wright. 141).
 a. 622: *Paul* (Phm Hebr); foll. 4 suppl m saec. XIII.
 Scriptus in usum Iohannis bar Sergii ex oppido Ḥalūgā
 in provincia Serug, cui stetit 14 „karat“.
 28. Lond. mus. Brit. Add. 14,666, fol. 56 (Wright. 142).
 a. 682: *Hebr* 12,28—13,25.
 29. Lond. mus. Brit. Add. 14,468, foll. 1—20 (Wright. 143).
 saec.VII: fragm ex *Rom* 1,2 *Cor*.

30. Lond. mus. Brit. Add. 14,666, foll. 51—55 (Wright. 144).
saec. VII vel VIII: *2 Cor* 6,2—16 8,5—10,15.
31. Lond. mus. Brit. Add. 17,123 (Wright. 145).
saec. IX vel X: *Paul* (Phm Hebr).
32. Lond. mus. Brit. Add. 14,468, foll. 21—33 (Wright. 146).
saec. X vel XI: fragm ex *2 Cor Gal*.
33. Lond. mus. Brit. Add. 17,227 (Wright. 147).
a. 1254: *Paul* (Phm Hebr). Scriptus in monasterio
Iohannis minoris (Abbā Yuhannān Zēūrā) in deserto
Scetensi manu monachi Persici ex oppido Sigistan nomine
Behnām, qui codicem monasterio Mariae Deiparae dono dedit.
34. Lond. mus. Brit. Add. 17,224, foll. 67—70 (Wright. 148).
saec. XIII: *Rom* 1,1—4,16.
it. foll. 71.72 (Wr. 149): s. XIII: *Rom* 5,12—6,22.
it. foll. 73.74 (Wr. 151): s. XIII: *Hebr* 12,5—13,25.
35. Lond. mus. Brit. Add. 14,691, foll. 110—114 (Wr. 150).
saec. XIII: *Rom* 15,14—33 *1 Cor* 2,4—5,10.
item Add. 14,738, foll. 8.9 (Wright. 152).
saec. XIII vel XIV: *Hebr* 12,13—13,19.
36. Lond. mus. Brit. Add. 17,228, foll. 1—37 (Wright. 153).
saec. XIII: excerpta ex *1 Cor — Tit Hebr Iac 1 Pet*.
37. Oxon. Bodl. Marsh. 86.
saec. ?, in 4, chart, foll. 108, text litt rubr comm
litt nigr: *Paul* cum comm. Cf Urius (ut supra, p. 836,
cod. 60), cod. Syr. num. 20.
- Batavia.** 38. (Evv 64 Ac 31). 39. (Evv 65 Ac philox 8).
Gallia.
40. Paris. bibl. nat. Syr. 30 (Zot. 50).
a. 1187, in 8, chart, foll. 214: *Paul* Syr-Arab.
41. (Evv 67 Ac 33). 42. (Evv 69 Ac 34). 43. (Evv 70
Ac 35). 44. (Evv 71 Ac 36). 45. (Evv 72 Ac 37).
46. (Evv 73 Ac 38). 47. Evv 74 Ac 39). 48. (Evv 88
Ac 49). 49. (Evv 90 Ac 50). 50. (Evv 91 Ac 51).
51. (Evv^{heracl} 7 Ac^{pesh} 27). 52. (Ac 29). 53. (Ac 40).
54. (Ac 41). 55. (Ac 42). 56. (Ac 43).

Germania.

57. (Ac 44). 58. (Ac 45). 59. (Ac 47). 60. (Ac 48).
61. (Ac 52).

Helvetia. 62. (Evv 104 Ac 53).

Italia.

63. (Evv 112 Ac 54). 64. (Evv 113 Ac 55). 65. (Ac 56).
66. (Ac 57). 67. (Ac 58).

(d.) Lectionaria.

Lectionaria Syriaca incipiunt inde a die festo Epiphaniae, desinunt dominica mortuorum. Pleraque nihil exhibent nisi lectiones in dies dominicales, quibus adiunguntur interdum lectiones in dies feriales per tempus ieiuniorum et per hebdomadem resurrectionis. Lectionaria quae festalibus solis diebus inserviunt incipiunt inde ab adnuntiatione Zachariae vel virginis, nativitate Iohannis, nativitate Iesu. Saepius praeterea quam in lectionariis Graecis coniunguntur uno libro lectiones ex Vetere Testamento cum lectionibus ex Novi Testamenti parte posteriore. Cf de lectionariis in Museo Britannico Forshalliani catalogi 24 (Rich. 7168, pauca ex N. T.), 25 (Rich. 7169; conferas quaeso, si scire vis qui loci in ecclesia Syriaca saeculo duodecimo publice lecti sint), 26 (Rich. 7170), 28 (Rich. 7172), 29 (Rich. 7173, e monasterio Mar Gabrielis prope Mosul), 30 (Rich. 7174, e provincia Mosul), 31 (Rich. 7175, anno 1574 scriptus), 32 (Rich. 7176, cum versione Arabica, anno 1683 scriptus); — 25.26.28 sunt Iacobitarum, 24.29.30.31.32 Nestorianorum; e versione Philoxeniana Forshall. 27 (Richian. 7171, anno 1173 scriptus) Iacobitarum. — Adeundi sunt praeterea Flor. Laur. I. 11; Rom. Vat. Syr. 19 olim 11 (Assem. *Bibl. ap. Vat. . . . cat.* pars 1, tom. 2, p. 70—103), 20 olim 64 *Erl* Melchitarum, anni 1215 (Assem. p. 103—136), 21 olim 41 *Apl* anni 1041 (Assem. p. 136—174), 22 olim 12 *Apl* anni 1301 (Assem. p. 174—188), 23 *Apl* Syr-Arab (Assem. p. 188—195); cf 35 (Hierac),

36 (Evv Heracl et Paul Pesh) et missalia 25.26.28.29.31. 32.33.34; Assem. vol. 1, p. 582a, num. 5 Syr, et num. 6 Syr-Arab, et p. 616a, num. 41; 278 olim Assem. 21, 279 olim Assem. 22, 280 olim Assem. 23, 281 olim Assem. 24, 352 olim Assem. 95, 445 olim Assem. 188. — Hauniae bibl. reg. Syr.-Arab. 1: iuxta ritum Graecorum. — Novi Eboraci v. cl. Isaaci H. Hall: saec. XIII, 25×17.5, chart, foll. 95 (olim 108), coll. 2 (17×6:2 coll = 12), mut: *Evl* (Ioh εἰς Mt Lc σαβ.-zvp.) in ordinem Graecum redactum. Textu cum plurimis codd Syriacis consentit. Olim in monasterio Iacobitico-Romano Damasci. C.V.A. Van Dyck Americo-Beirutensis, ille qui biblia sacra Arabice vertit, anno 1877 codicem viro cl. Hall dono dedit. Hallius contulit fusiusque de codice disseruit, *Journal of the American Oriental Society*, vol. 11 (a. 1885), p. 287—325; — Novi Eboraci v. cl. W. H. Wardi: saec. ?, 37.5 × 26.2, membr?, fol. 1, coll. 2, ll. 23: fragm ex *Evl* (Mt Lc Ioh). Cf v. cl. I. H. Hall, *Journal of the American Oriental Society*, a. 1885, mense Maio, p. vi; et *The Independent*, Novi Eboraci a. 1885, die 19 Martii, p. 366d—367a; — v. cl. A. L. Longi CP (hodie in America?): membr: fragm *Evl*; Mt 16, 18, 19, 21 (heracl). Cf v. cl. I. H. Hall, *American Oriental Society*, a. 1885, mense Maio, p. vi; — Bostoniae bibliothecae societatis „American Board of Commissioners for Foreign Missions“: a. 1216, 23 × 17.5, chart, foll. 111, coll. 2, ll. 19: *Apl*. Cf v. cl. I. H. Hall, *Journal of the society of biblical literature and exegesis Jun.-Dec. 1888*, Bostoniae [a. 1889], p. 1—13. — Paris. bibl. nat. Syr. 37 (Zot. 59): saec. (?), in 4, chart, foll. 216: fragmenta tria *Evl* (Pesh et Heracl); Paris. bibl. nat. Syr. 22 (Zot. 51): a. 1138, in 4, membr, foll. 118: *Evl* (heracl); incipit de adventu quem dicunt. Cf etiam Peshitta Evv 12. — Item Berolini bibl. reg. Diez. A. Fol. 38: a. 1500, in fol, chart, foll. 295, coll. 2: *Evl*. E monte Libanon; — Berolini bibl. reg. Diez. A. Fol. 36: a. 1563, in fol, chart, foll. 333, coll. 2: *Evl*. E provincia

Tripoli; — Berolini bibl. reg. Orient. Fol. 354: saec. XII vel XIII et XVII vel XVIII, in fol, chart, foll. 274, coll. 2: *Evl* partim versionis Peshitta partim Heraeleensis. Industris ille Moltke de patriarcha Mausiliensi a. 1838 emit; — Berolini bibl. reg. Sachau 14: vet., membr: fragm lectionarii (*Evl?*); — Berolini bibl. reg. Sachau 20: vet., membr: fragm *Evl*; — Berol. bibl. reg. Sachau 32.36.38: exemplaria *Apl?* 40.42.44.46.48.50.54.56.74 (Arab?). 76.100.128.197. 304. — Item Benzeli 10 (hodie Upsaliae?): a. 1497, in fol: *Evl*. Manu Iosephi diaconi iussu fortasse abbatis Iohannis ex urbe Caphur; — Benzeli 11: a. 1555, in fol: *Evl* Syriace cum comm Arabico. Manu David Basi diaconi iussu episcopi Iohannis Ibn Marhum in regione Tripolitana. Olim monasterii Mar Dgiar Habas.

d. Versionis Philoxenianae-Heraeleensis.

De distinctione inter formam huius versionis priorem et formam posteriorem vix certa poni possunt. Exspectamus finem curarum et studiorum vv. ell. Isaaci H. Hall et Iohannis Gwynn. Inde suspicari licet, quam incerta sit haec quarta codicum series.

(a.) Quattuor Evangelia.

Anglia.

1. (Ac 1 P 1). Cantabrigiae universitatis Add. 1700. a. 1170, 23.7 × 16.2, membr, foll. 216, coll. 2, ll. 37—40; Euth, lect tab: *Evv Act Cath* (septem) 1.2 *Clem Paul* (Phm Heb.). Anno 1170 in monasterio Mar Şaliba in monte sacro prope Edessam, impensis viri Rabban Basili etiam Bar Michaelis Edessensis vocati, manu Sahdae Edessensis scriptus. Cilicia a Tataris devastata reportatus est codex in urbem Sebaste (Şiwâs) ibique a viro Rabban Daniel bar Hannun emptus et ecclesiae Mar Theodori a. 1284 dono datus. Fuit Iohannis sive Yuħannan dicti Stephani e vico Beth Severina, bar Yeshua, bar Behnam.

In catalogo librorum Iulii Mohl Parisiensis, Parisiis a. 1876 post eius mortem venum datorum, est num. 1796. Robertus L. Bensly, Cantabrigiensis, accuratius examinavit, et finem epistulae ad Hebraeos edidit, *The Harklean version of the epistle to the Hebrews chap. XI.28—XIII.25. now edited for the first time with introduction and notes on this version of the epistle*, Cantabrigiae a. 1889, cum facsimili.

2. Lond. mus. Brit. Richianus 7163 (Forshall. 19).
 saec. IX vel X, in fol, membr, foll. 36, coll. 2; capp (Mt 68 Lc 83 Ioh 19), subser cui additur numerus miraculorum (Lc 22 Ioh 8), parabolarum (Lc 27 Ioh 5), testimoniorum (Lc 16 Ioh 25): Mt 1,1—9,14 16,1—23,6 Mc 5,24—11,4 Lc 24,45—Ioh 1,48 11,41—12,12 15,11—16,13 21,14—fin. Subscriptio generalis Thomae dicit eum codicibus duobus Graecis usum esse. Facs in catalogo Forshallii exstat.

3. Lond. mus. Brit. Richianus 7164 (Forshall. 20).
 saec. XI vel XII; lect: *Erv*. Manu Gabrielis monachi filii Sergii monachi et presbyteri „qui genus ducit ex Caphrasalta civitate“.

4. Lond. mus. Brit. Richianus 7165 (Forshall. 21).
 saec. XIII; sect, harm in ima pag, lectt varr, subser (sect, mirac, testim): *Erv*; desunt Mt 1,1—16,2 Ioh 8,45—10,12 11,2—39 12,40—13,21 13,33—36 14,10—fin. Inest (post Ioh 16,13) folium exhibens partem historiae passionis domini ex quattuor evangeliiis contextae, quae in codicibus Philoxenianis haud raro reperitur evangeliiis adnexa: Mt 26,40.41 Lc 22,43.44 Mt 26,42—50 Ioh 18,4—9 Mt 26,50 Ioh 18,10.11 Mt 26,52—54 Lc 22,51 Mt 26,55 Lc 22,52.53 Mt 26,56 Mc 14,51.52 Ioh 18,12—14.

5. Lond. mus. Brit. Richianus 7166 (Forshall. 22).
 saec. XV vel XVI; capp, lect, subser: *Erv*; desunt Mt 4,25—5,16 21,4—16 Mc 15,39—44; m rec suppl

Mt 1,1—4,25 5,15—43 9,17—35 Ioh 7,4—22 21,2—16.
Manu Salomonis scriptus. Emit anno 1812 diaconus
Iosua filius Thomae Sareptani e vico Beth Iamaa Sheba,
a Gaggaeo (?) filio Cushbae Hubib, testibus presbyteris
Georgio filio Matthaei Sherinensis et Iosepho filio Cadrashnu.

6. Lond. mus. Brit. Richianus 7167 (Forshall. 23).

saec. XVI: Mt 1,1—4,21 5,39—6,9 6,29—10,16
10,39—11,19 13,24—41.

7. (Pesh Ac 27 P 51). Lond. mus. Brit. Add. 17,124
(Wright. 65).

a. 1234, 24×16, membr, foll. 173, coll. 2, ll. 36;
lect, syn: *Evv* versione Heracleensi, tum Peshitta versione
Act Iac 1 Pet 1 Ioh Paul (Phm Hebr); desunt Mt 1,1—4
5,39—21,4(5) 21,35(36)—27,22(23) 27,58(59)—28,20
Mc 1,1—15,33(34). Manu Isaaci iussu Theodori monachi
in monasterio Nāṭphā supra monasterium Ananiae ad
orientem urbis Māridin. Anno 1516 fuit in monasterio
Mariae Deiparae, quo tempore Gregorius metropolitanus
Hierosolymitanus adnotationes nonnullas scripsit iussu
Severi abbatis, qui codices multos bibliothecae inseruit.

8. Lond. mus. Brit. Add. 14,469 (Wright. 120).

a. 936, 34.5×25.7, foll. 205, coll. 2, ll. 20—27; capp
ut in codd Gr, sect, can, harm in ima pag, hic illic
lect: *Evv*. Scriptus manu presbyteri Iohannis in deserto
Scetensi in usum abbatis Mosis Nisibeni.

9. (Ac 3 P 3). Oxonii collegii Novi 333.

saec. XI, in ? , chart, foll. 273, coll. 2; Carp, Eus-t,
prol, Euth: *N. T.*; deest Hebr 11,27—13,25. Olim
Glocestri Ridley. Iosephus White edidit Act et Epp ex
hoc codice Oxonii a. 1799, cf supra, p. 823.

10. (Ac 4 P 4). Oxonii collegii Novi 334.

saec. XI, in fol, chart, foll. 197, coll. 2; syn: *N. T.*;
deest Hebr capp. 12 et 13.

11. Oxonii Bodl. Dawk. 3.

saec. ? , in fol, membr, foll. 178, coll. 2; harm in

ima pagina: *Erv* ex versione Heracleensi; desunt Mt 1,1—8,33 Ioh 21,13—fin. Cf Urius, cod. Syr. num. 14.

11 a. [Oxonii Bodl. Pocock. 316.

saec. XVII, in fol, chart: *Erv* versionis Heracleensis, manu Samuelis Clerici architypographi Oxoniensis descripta. Cf Urius, cod. Syr. num. 16].

Gallia.

12. Paris. bibl. nat. Suppl. Syr. 87 (Zot. 52).

a. 1165, in 8, chart, foll. 223; capp-t: *Erv*.

13. Paris. bibl. nat. Syr. 20 (Zot. 53).

saec. XII, in 8, membr, foll. 174: *Erv*.

14. Paris. bibl. nat. Syr. 23 (Zot. 54).

a. 1192, in 8, membr, foll. 242; Carp, Eus-t, capp-t, harm in ima pag, syn: *Erv*; m ser addit in marg pericopen de adultera ex versione abbatis Mar-Paul. Cf Adlerus, *N. T. verss.* (ut supra, p. 807, adn. 1), p. 55 ss.

15. Paris. bibl. nat. Suppl. Syr. 86 (Zot. 55).

a. 1203, in 8, membr, foll. 199; capp-t, syn m ser: *Erv*; m ser folia nonnulla supplevit versionis vero Peshitta.

16. Paris. bibl. nat. Syr. 12 (Zot. 56).

a. 1264, in 4, chart, foll. 191; syn: *Erv*; post fin Ioh exstat pericope de adultera (ut Syr. 23), item epistulae Abgari et Iesu.

17. Paris. bibl. nat. Suppl. Syr. 14 (Zot. 57).

saec. XIV, in 4, chart, foll. 348: *Erv* Syr-Arab (Carshuni). Exscriptus ut videtur ex codice anni 871.

18. Paris. bibl. nat. Suppl. Syr. 77 (Zot. 58).

a. 1480, in 8, chart, foll. 300; syn: *Erv*.

Germania.

19. Berolini bibl. reg. Diez. A. Oct. 161.

saec. XI vel XII, in 8, chart, foll. 241, coll. 2; lect: *Erv*.

20. olim Altdorfae (hodie Monaci ? non in bibl. reg.).

saec. XII ? , in ?, in membr: *Erv*; Ioh 11,48—21,25 man rec. Cf Adlerus, p. 15—16. (Inest man sec. a. 1244).

Hibernia.

21. (Ac 5 Ap 1) Dublinii collegii Trinitatis B. 5.16.
 saec. XV, in 4, chart: *Ioh 7,53—8,11 2 Pet 2,3 Ioh
 Iud Apoc*; sequitur tractatus Ephraemi Syr „de sapientiae
 et scientiae amore“. Iussu archiepiscopi Usserii anno 1625
 ex Oriente latus est codex. Ludovicus de Dieu codice
 usus est. Ex hoc codice hausit Waltonus *Ioh 7,53—8,11*.
 Fusius de hoc codice disseruit v. cl. Iohannes Gwynn,
On a Syriac MS (cf supra, p. 818, adn. 4).

Italia.

22. Flor. Laur. I. 40 (Assem. 3).
 a. 757; (Carp, Eus-tab, syn m ser), sect, can, harm
 in ima pag, subser, capp, sect, miracula, parabola, *μααϛ*,
 pict: *Err.* Olim in monasterio s. Mariae de Kannubin.

23. Romae bibl. Angelicae.
 saec. XIII ?, in fol, membr, foll. 139, coll. 2: *Err.*
 Textus „maxime a reliquis [Heracleensibus] abhorret, sed
 saepe consentit cum Graeco“; cf Iac. Georgius Christianus
 Adler, *Novi Testamenti versiones Syriacae . . . Hafniae*
 a. 1789, p. 59—63, et 74, lin. 4.5.

24. Romae Vat. Syr. 18 olim 34.
 a. 1481, in 8, chart, foll. 184; lect: *Ioh.* Olim in
 monasterio Deiparae in deserto Scetensi. Cf Assem. *Bibl.*
ap. Vat. . . . cat. pars 1, tom. 2, p. 65—70.

25. (Ac 6 P 5) Romae Vat. Syr. 266.
 saec. VII, in 4, membr, foll. 226, coll. 2; syn: *Err*
Act Cath Paul. Olim Assemaniorum (unde A. 9), a quorum
 heredibus pontifices maximi codices emerunt. Cf Maius,
Scr. vet. nova coll., vol. 5 (Romae a. 1831), pag. series
 altera, p. 4. Hic videtur esse Adleri (ut cod. 23), p. 63.64,
 Assem. 1, codex sola evangelia continens.

26. Romae Vat. Syr. 267.
 saec. VIII, in fol, membr, foll. 163, coll. 2; harm
 in ima pag, syn: *Err.* Olim Assem. 10. Cf Adler (ut
 cod. 23), p. 64.65.

27. Romae Vat. Syr. 268.
saec. ?, in fol, membr, foll. 172; Eus-tab, harm in
ima pag, lect, syn: *Evv*. Olim Assemaniorum 11. Cf
Ang. Maius, *Scr. vet. nova collectio*, vol. 5 (Romae a. 1831),
paginarum series altera, p. 45. Maius putavit Thomam
Heracleensem manu propria hunc codicem scripsisse a. 615.
28. Romae Vat. Syr. 271.
a. 1492, in fol, chart, foll. 361, coll. 2 Syr-Arab;
syn: *Evv* Syr-Carshunice. Olim in ecclesia Deiparae pagi
Clebini in Cypro. Erat Assem. 14.
29. Romae Vat. Syr. 272.
a. 1487, in fol, chart, foll. 257, coll. 2; syn: *Evv*.
Olim Assem. 15.

(b). Actus et epistulae catholicae.

1. (Evv 1 P 1). 2. (Evv 7 P 2). 3. (Evv 9 P 3).
4. (Evv 10 P 4). 5. (Evv 21 Ap 1). 6. (Evv 25 P 5).
7. (Evv^{pesh} 3 Ap^{philox} 2). 8. (Evv^{pesh} 65). 9. (Act^{pesh}
2). 10. (Act^{pesh} 15): saec. IX: *Iac 2 Pet 1 Ioh*; leect
varr in mg.

(c). Epistulae Paulinae.

1. (Evv 1 Ac 1). 2. (Evv 7 Ac 2). 3. (Evv 9 Ac 3).
4. (Evv 10 Ac 4). 5. (Evv 25 Ac 6).

(d). Apocalypsis.

Anglia.

1. (Evv 21 Ac 5). 2. (Evv^{pesh} 3 Ac^{philox} 7). 3. (Act 3).
4. (Act 14 P 15).
5. Oxonii Bodl. 3980.13.
a. 1628, in 4, chart: fragm *Apoc* Syriace inter alia
varia. Cf Urius, cod. Syr. num. 6.

Batavia.

6. Lugd. Bat. bibl. acad. MS. Hebr. Scaliger. 18
(Goeje 2345).

saec. XVI, in 8, chart, foll. 61: *Apoc.* Manu Casparis scriptus (cf cod Venet. s. Marci, Tregelles *Intr.* p. 280 [ed. 1856]), qui anno 1582 codicem Apocalypsis scripsit. Ex hoc codice edidit Ludovicus de Dien *Apoc* (cf supra, p. 817.818). De hoc codice cf v. cl. E. Gwynn, *On a Syriac MS* (ut supra, p. 818, adn. 4), p. 46.

De evangelii lectionibus cf supra, p. 851—853, et Romae bibl. Barberinae 105: saec. ?, in fol, membr, foll. 176: *Evl* in dies selectos. Cf Adlerus, p. 66—74. — Romae in collegio „de propaganda fide“: a. 1577: *Evl*.

(2.) AEGYPTIACAE.¹

Certe saeculo tertio medio, quo tempore sanctus Antonius puer evangelia in ecclesia audiebat (vix est fabula),² immo veri similiter iam saeculo secundo exeunte exstabat versio Aegyptiaca,³ sed de interpretibus nihil scimus.⁴ Tres linguae Aegyptiicae dialecti⁵ Memphitica, Thebaica, et Bashmurica in totidem versionibus exhibentur; e quibus

¹ De his versionibus Aegyptiacis scripsit I. B. Lightfootius apud Scrivenerum, *Plain Introd.* ed. 3, Cantabr. a. 1883, p. 365—405; mihi quoque auxilio esse voluit vir illustris Lightfootius nunc morte a nobis ereptus. Cf Woide-Ford, *Appendix ad editionem N. T. Gr. e cod. ms. Alexandrino*, Oxonii a. 1799.

² Consentiente v. cl. rei historiae peritissimo Alberto Hauck, rationes v. cl. Hermanni Weingarten, *Der Ursprung des Mönchtums*, Gothae a. 1877, pp. 10—22, accipere nolo.

³ Sternius vult versionem saeculo tertio ad finem vergente existisse; vide adnotationem 5 quae sequitur.

⁴ V. cl. Agapius Bsciai, episcopus Cariopolitanus, librum Hiob Thebaice scriptum repperit cui deerant ea quae Origenes e versione Theodotionis hausit, unde videtur versio Thebaica huius libri Origene anterior esse, cf acta, *Moniteur de Rome*, die 26 Oct. a. 1883.

⁵ Cf tamen Ludovicus Stern, „Koptische Sprache und Literatur,“ in libro Erschii et Gruberi, *Allgemeine Encyclopädie der Wissenschaften und Künste*, pars 39, Lipsiae, a. 1886, p. 26b—36a. Eodem in libro, p. 25a—26b, invenies Bernardi Punjer dissertationem de ecclesia Coptica.

Memphitica versio et Thebaica suam quaeque originem e Graeco sine mutua affinitate trahere videntur, Bashmurica saeculo fortasse tertio exeunte e Thebaica fluxisse.

Schisma inter Iacobitas et Melchitas ortum penitus separavit Coptitas ab ecclesia Constantinopolitana et effecit ut versio Alexandrina pura conservaretur; et cum post annos centum quinquaginta Arabes inciperent linguam Copticam expellere, Coptitas impediverunt quominus versionem illam antiquam et puram corrumpent. Quam puritatem recognoverunt viri rei criticae periti qui saeculo duo decimo in Aegypto floruerunt. Codex antiquissimus anno inscriptus, anno scilicet 1174, re vera textum continet antiquum. Deinde in omnibus fere codicibus ars critica apparet, corruptelaeque cum perspectae sunt corriguntur aut indicantur. Sic subscriptio codicis saeculo quarto decimo scripti diserte notat scribam quendam Gabriel, qui anno 1250 floruit, fideliter diligenterque textum eius ab omnibus corruptelarum Graecarum Syriacarum ceterarum sordibus purgasse. Hinc efficitur codices quos habemus, licet iuniores sint, haudquaquam tamen esse neglegendos.

a. Memphitica.¹ Dialectus Aegypti inferioris Memphitica,² interdum ex Arabico nomine Bohirica dicta, olim quia sola cognita erat Coptica nominata (unde Tischendorfius *cop* siglum adhibuit), satis apta erat ad Graeca reddenda. Ubi carebat, saepe etiam ubi non carebat, dialectus proprio verbo, mutuata est a Graeco. Neque tamen distingui potest inter lectiones varias quae vel participium vel verbum finitum praebent. Praeterea cum

¹ Sententia Sternii confecta est primum versio Sahidica, tum Memphitica, tum demum Subsahidica quam Bashmuricam dicimus.

² Conferenda sunt tamen verba Ludovici Stern viri dialectorum Copticarum peritissimi, *Koptische Grammatik*, Lipsiae a. 1880, p. 1—2 et 11—15. Ios. Evodio Assemano teste, *Bibl. Med. Laur. et Pal. cat.* Flor. a. 1742, p. 54, demonstrat martyrologium Copticum biblia e Graeco, Chaldaico, Hebraico in linguam Copticam a monachis in Thebaide saeculo quarto (anno circiter 336) translata esse.

passivum desit, passiva Graeca per personam tertiam pluralis activi impersonaliter usurpatam redduntur.¹ Lightfootius arbitrabatur hanc versionem optimam esse et praefendam versionibus Syriacae veteri et Latinae veteri in usos criticos, ut quae textum primae notae praeberet.

Continet versio Memphitica Novum Testamentum totum sed inferiorem locum tribuit Apocalypsi, quae plerumque separatim exscripta est; haec opinio de Apocalypsis auctoritate facile intellegitur ex iis quae Dionysius Alexandrinus (clar. a. 233—265) contra illum librum protulit. Omittitur Apoc etiam in vocabulariis Copto-Arabiceis.

Partes singulae N. T. in hunc ordinem redactae sunt: Evv Paul Cath Act. Evv: Mt Mc Le Ioh, in vocabulariis saepe: Ioh Mt Mc Le;² — Paul plerumque: Thess Heb Tim; — Cath: Iac 1.2 Pet 1.2.3 Ioh Iud.

Fellius (ut supra, p. 223) anno 1675 accepit lectiones varias Memphiticas a Thoma Mareschallo (* 1621, † 1685), qui mortuus est antequam editionem evangeliorum Copticam curare posset. Millius usus est lectionibus ex schedis Mareschalli (codd. 3.4.5, infra, p. 869) et lectionibus a Ludovico Pickio e codicibus Parisiensibus regiis (331.336.398) conlectis. David Wilkinsius (inde Tischendorffii *cop*^w vel *wilk*)³

¹ Interdum usurpatur persona tertia singularis, ubi subiectum singulare subintellegi potest. Praeterea forma verbi qualitativa hic illic passivi locum tenet.

² Haec mihi videntur ordinem librorum in ecclesia per annum legendorum sequi.

³ Wilkins, *N. T. Aegyptium vulgo Copticum ex MSS Bolleianis descripsit, cum Vaticanis et Parisiensibus contulit, et in Latinum sermonem convertit* D. W. Oxon. 1716. Lightfootius notat Wilkinsium 1 Cor 13.3 verba Memphitica pro *ἵνα καυχῆσθε* „ut comburam“ vertisse, unde etiam Tattamum in lexico suo significationem „incendere“ dare pro *ὑποῦπον* et ad hunc locum provocare, etsi semper significet verbum illum „laudare“ sive „glorificare“. Textus evangeliorum Wilkinsii, nonnullis emendatis e codice Evv 11, curatus est Londinii a. 1829 a Tattamio in usum societatis „British and Foreign Bible Society“ in editione evangeliorum Copto-Arabica.

natu Borussus („Wilke“), edidit Oxonii anno 1716 N. T. Coptice, sed tam negligenter ut textus interdum secum non congruat et versio Latina minime cum Copticis conveniat. Crozius (La Croze) communicavit lectiones paucas e codicibus Berolinensibus cum Bengelio, et Woidius¹ conlationem primi Marci capitis e codice Berolinensi exhibuit.

Annis denique 1846.1847 prodierunt Lipsiae evangelia Coptice cura Mauritiï Gotthilf Schwartzæ,² unde Tischendorfii *cop*^{sch} vel *schw*, qui codicibus duobus Berolinensibus (cf infra, p. 875, Evv 26 Diezii unde Tischendorfii *cop*^{dz}, Evv 27 Petraei unde *cop*^{petr}) usus est et lectiones Copticas cum lectionibus Tischendorfii, Lachmanni, codicis Ephraemi comparavit. Schwartzio mortuo Alexander de Humboldt exemplar Schwartzianum Novi Testamenti editionis Copticae Wilkinsianae, in quo Schwartzius conlationes suas notaverat, dono dedit Paulo Boetticher (posterius de Lagarde), qui actus et epistulas Halae anno 1852 edidit,³ omissa versione Latina, lectionibus variis in margine exhibitis. Ad epistulas Paulinas edendas adhibuit Boetticherus conlationes duorum codicum

¹ Woide, *Appendix* (ut supra, p. 859, adn. 1), p. [13]—[18].

² Schwartzæ, *Quatuor evangelia in dialecto linguae Copticae Memphitica perscripta, ad codic. MS. Copticorum in regia bibliotheca Berolinensi adscriptorum nec non libri a Wilkinsio emissi fidem edidit, emendavit, annotationibus criticis et grammaticis, variantibus lectionibus expositis atque textu Coptico cum Graeco* [N. T. Tischendorfii a. 1841, Lachmanni a. 1842, codicis Ephraemi a Tischendorfio editi a. 1843] *comparato instruit M. G. S. Lipsiae* (Mt Mc a. 1846, Le lo a. 1847). De Schwartzio cf *Intelligenzblatt zur allgemeinen Literaturzeitung*, Halae et Lipsiae a. 1849, num. 1, coll. 1—8. Henricus Tattam presbyter ecclesiae Anglicanae edidit, sub auspiciis societatis scientiae Christianae promovendae causa institutae, in usum et patriarchae et ecclesiae Aegyptiacae, N. T. Coptice e codice patriarchali cum codicibus Tattami et Curzonii conlato; variae lectiones non dantur: *The book of the four holy gospels*, [Londinii?], a. 1847. *The second book of the N. T.* a. 1852.

³ Boetticher, *Acta apostolorum Coptice*, Halae a. 1852; *Epistulae Novi Testamenti Coptice*, Halae a. 1852.

Anglicorum (*tattamiani* et *curetoniani* dictorum, a Schwartzio conlatorum,¹ cf infra, p. 879.880, Epp Act 4.6), unius Parisiensis (*p*, cf infra, p. 880, Epp Act 8), trium Berolinensium (cf infra, p.881, Epp Act 13.14.15); — ad epistulas catholicas et actus adhibuit illos duos Anglicos, duos Parisienses (*p* et *m*, cf infra, p. 881, Epp Act 11.12). Paucitas codicum conlatorum, conlatio mirabilis eum triplici isto textu Graeco in evangeliiis, Schwartzii editionis utilitati multum detrahunt; Boetticheri vero editiones, quarum gratia codices Parisienses (Parisiis Halam missos) et Berolinenses contulerat, iniuria maxima viri docti propter recensionem quandam² spreverunt, quae recensio et studiis Copticis quod ad N. T. attinet et fortunae viri clarissimi atque doctissimi Boetticheri detrimento magno fuit.³ Si recensio scienter non inscienter scripta fuisset haberemus hodie prorsus alia instrumenta in versionibus orientalibus excutiendis, cum Boetticherus versiones Syriacas, Copticas, Armeniacam, Aethiopicam in usus criticos conferre vellet. Recensio illa, una cum duabus aliis eiusdem generis, causa fuit ut stipendium, ut codicum Parisiensium usus, ut alia Boettichero a ministerio publico negarentur.

b. Thebaica. Dialectus Aegypti superioris Thebaica, ex Arabico nomine Sahidica⁴ (unde Tischendorffii *sah*) dicta, *sah* non ante saeculum duodevicesimum cognita videtur esse in Europa occidentali. Etsi verba Graeca

¹ Laudat Lightfootius versionis evangeliorum Thebaicae conlationem Schwartzianam, quae errores Woidii et Fordii correxit.

² *Zeitschrift der Deutschen morgenländischen Gesellschaft*, Lipsiae a. 1853, vol. 7, p. 115—121.

³ Lagarde, *Aus dem deutschen Gelehrtenleben. Actenstücke und Glossen*, Göttingae a. 1880, p. 25—65.73—77, enumerat vitia recensionis illius. Si Boetticheri petulantia dolenda est, quae (p. 64) schedas eius Copticas delevit, plus dolenda est fortuna viri, quae studia eius impedivit.

⁴ Sternius (ut supra, p. 859, adn. 4), distinguit inter Sahidicam et Subsahidicam versionem; huic tribuit fragmenta evangelii Iohannis Borgiana.

fortasse liberius quam dialectus Memphitica mutuata est, tamen minus fideliter Graeca in constructione sequitur, coniunctionibus saepe omissis. Rudior est haec versio quam Memphitica. In usus criticos aestimat Lightfootius textum huius versionis uno textu versionis Memphiticae inferiorem esse; praebet lectiones occidentales, quas dicunt, saepius quam Memphitica minus vero saepe quam Syriaca vetus et Latina vetus. Inter Memphiticam et Thebaicam nulla versionis affinitas agnoscere potest; Lightfootius apud Scrivenerum (p. 353.354) exscripsit parallelis columnis Act 17,12—16 cum Memphitice tum Thebaice ut facilius comprehendi posset discrepantia harum versionum.

Continet versio Thebaica N. T. totum, sed pariter atque Memphitica locum inferiorem Apocalypsi tribuit, qui liber, fere semper separatim exscriptus, etiam in vocabulario libris sacris non adsociatur.

Quoad ex vocabulario concludi potest erat ordo Novi Testamenti partium Evv Paul Cath Act. Vocabularium praebet evangeliorum ordinem: Ioh Mt Mc Lc, fortasse propter ordinem librorum per annum legendorum;¹ ipsorum enim librorum fragmenta talem ordinem non confirmant. In Paul stabat Hebr inter 2Cor et Gal, non post Gal ut in antigrafo codicis B Vaticano.

Haec fragmenta Novi Testamenti Thebaica hodie cognita sunt (cf Zoega [ut infra, p. 867, adn. 1], p. 203—206, et Ciasca [ut infra, p. 867, adn. 2], vol. 1, p. X. XI):

Mt 1,1—4,11 4,16 5,14—20 5,22—36 5,40—46 6,2—11,25
 11,28 et 30 12,31—15,14 15,28—16,6 16,13—28,10
 28,18 et 20 *Mc* 1,36—38 et 41—44 2,2—4 et 7—9
 2,12—9,16 9,19—14,26 14,34—15,41 16,20 *Lc* 1,1—2,50
 3,5—6,48 7,11—17 et 29—50 8,36—9,41 11,5—11
 et 27—32 et 37—52 12,5—16,7 16,16—23 17,7—21,38
 22,6—24,53 *Ioh* 1,1—6,9 6,15—59 6,68—7,52 8,12—21,25.

¹ Cf supra, p. 861, et p. 690.

Act 1,1—27,38 *Iac* 1,1—2,4 2,8—23 3,3—6 4,11—17
 5,7—20 *1 Pet* 1,3 1,13—21 2,7 et 9 et 13—25 3,8
 et 15 et 22 4,1 et 7—14 *2 Pet* 1,1—2,3 2,12—3,18
1. 2. 3 Ioh integrae.
Rom 1,10—12 et 25 6,4—8,38 9,7—24 10,14—11,11
 11,31—12,10 13,7—14,4 14,17—23 *1 Cor* 1,2—2,11
 3,10—21 9,1—14,21 14,27 et 28 15,3—33 *2 Cor* 6,1—6
 10,5 10,7—13,13 *Gal* 1,1—6,18 *Eph* 1,1—6,24
Phil 1,6—4,23 *Col* 1,1—2,15 3,5—4,18 *1 Thess* 1,1—5,28
2 Thess 1,1—2,13 3,14—18 *1 Tim* integra (?) *2 Tim*
 1,1—16 2,19—3,5 *Hebr* 1,1—8 2,11 2,16—3,3
 7,11—21 9,2—10 et 24—28 10,5—30 et 34—36 11,5—7
 et 11—22 12,1—13,25
Apoc 1,8 1,13—2,2 3,7 3,20—6,3 7,1—9,2 12,14—14,13
 19,7—18 20,4 20,7—21,3.

R. Tuki (unde *tuk*), episcopus Arsinoensis in libro *Rudimenta linguae Coptae sive Aegyptiacae ad usum collegii Urbani de propaganda fide*, Romae a. 1778, praebuit multos locos ex V. et ex N. T. Thebaico. Nescimus tamen unde fluxerint loci; Schwartzius (cf supra, p. 862) quidem adseveravit Tukium nonnulla Thebaica e versione Arabica concinnasse. Tregellesius Tukio usus est in *Apoc*, et Tischendorfius fortasse per Tregellesium eum novit. V. cl. S. C. Malan in libro *The Gospel according to S. John translated from the eleven oldest versions except the Latin*, Londinii a. 1862 adhibuit locos omnes Iohanneos quos Tukius praebuit. Woidius (unde *woi*), qui iam a. 1778 editionem fragmentorum Novi Testamenti Thebaici Oxoniensium promiserat et lectiones varias (vide infra, p. 885, cod. 7) ediderat, anno 1790 mortuus est, et Henricus Fordius curavit librum eius: *Appendix ad editionem Novi Testamenti Graeci e codice MS. Alexandrino a C. G. Woide descripti, in qua continentur fragmenta Novi Testamenti iuxta interpretationem*

dialecti superioris Aegypti quae Thebaica vel Sahidica appellatur, e codicibus Oroniensibus maxima ex parte desumpta, cum dissertatione de versione bibliorum Aegyptiaca, Oxonii a. 1799. Fragmentis e codicibus Novi Testamenti addidit Woidius pauca ex his libris: Vocabularium Sahidicum, Paris. bibl. nat. MS. Copt. 44; — De mysterio literarum Graecarum discursus Gnostici a Seba scriptus anno 1393, Oxon. Bodl. MS. Hunt. 393, in 4, chart; vide praef. Fordii, apud Woidium p. vi seq. et [21] adn. a; — Brucii papyrus quae opera duo Gnostica continet, nunc Oxon. Bodl. Bruc. 96: loci et V. T. et N. T. in codice insunt. Haec duo opera edidit v. cl. Carolus Schmidt, *Gnostische Schriften in koptischer Sprache aus dem Codex Brucianus herausgegeben, übersetzt und bearbeitet* [Gebhardt et Harnack, *Texte und Untersuchungen*, vol. 8, partes 1. 2], Lipsiae a. 1892, pp. XII et 692; — Pistis Sophia olim Askewii nunc Lond. Mus. Brit. MS. —?: loci et V. T. et N. T. Nonnulla praebet Woidius. Schwartzius exscripsit codicem, et Petermannus ex schedis Schwartzii Berolini a. 1853 edidit. Annis 1785 et 1790 nonnulla ex Novo Testamento edidit Mingarellius (unde *ming*)¹ e codicibus Nanianis, anno 1789 Augustinus Antonius Georgius² monachus Augustinus fragmenta evangelii Iohannis e codice Borgiano, eodem anno M. Fridericus Münterus (unde *munt*)³ epistularum Paulinarum fragmenta Borgiana.⁴ Anno 1810 publici iuris factus

¹ Iohannes Aloysius Mingarelli, *Aegyptiorum codicum reliquiae Venetiis in bibliotheca Naniana asserratae*, Bononiae, fasc. 1, a. 1785, p. vi—lxii, et fasc. 3, 1790, p. —?

² Giorgi, *Fragmentum evangelii s. Ioannis Graeco-Copto-Thebaicum saeculi iv . . . ex Veliterno Musco Borgiano*, Romae a. 1789.

³ Münter, *Commentatio de indole versionis Novi Testamenti Sahidicae. Accedunt fragmenta epistolarum Pauli ad Timotheum ex membranis Sahidicis Musei Borgiani Velitris*, Hafniae a. 1789.

⁴ Lectiones Griesbachii a. 1806, Act 24, 22. 23 25, 6 27, 14 Col 2, 2 suspicatus est Lightfootius e codicibus Borgianis esse, cum in libris typis expressis eas invenire non posset.

est liber postumus Georgii Zoega (unde *zoeg*)¹ Dani, in quo tria fragmenta exhibentur. Denique nostra aetate ediderunt viri ell. Carolus Cengney (cf infra, p. 885, cod. 12), Urbanus Bouriant (cf infra, p. 891, codd. 88.89), E. Amélineau,² Gastonus Maspero (cf infra, p. 886, codd. 13.14), Rossius (cf infra, p. 890, cod. 83), Oscarus de Lemm, (cf infra, pp. 890.891, codd. 85–88) fragmenta multa Novi Testamenti. Quae sequuntur, edidit v. cl. Amélineau in actis *Zeitschrift für ägyptische Sprache und Alterthumskunde*, XXIV, Lipsiae a. 1886, pp. 41–56: *Lc* 1,1–2,49 3,5–8 6,36–48 7,(11)12–17 et 36–50 11,27–32 et 37–52 14,12–35 16,1–7 17,7–18 19,30–21,38 22,7–9 24,41–53; — pp. 103–114: *Ioh* 1,1–6 2,13–3,18 6,15–21 13,1–17,6 18,1–15 20,30–21,25 *Act* 24,19–26,10 (multa exciderunt) 27,11–27; — XXV, a. 1887, pp. 47–57: *Rom* 6,20–7,21 8,15–38 9,7–24 11,31–12,9 *1 Cor* 1,2–31 12,9–31 14,4–21 15,3–33 *2 Cor* 10,7–12,9 13,1–13 *Gal* 1,1–2,8 6,16–18;

¹ Zoega, *Catalogus codicum Copticorum manuscriptorum qui in Museo Borgiano Felitris adserrantur*, Romae a. 1810.

² Amélineau in actis *Recueil de travaux etc* (cf infra) et *Zeitschrift für ägyptische Sprache etc* (cf infra). V. cl. Augustinus Ciasca, qui in libro *Sacrorum bibliorum fragmenta Copto-Sabidica musei Borgiani . . .* vol. 1, Romae a. 1885, vol. 2, a. 1889, fragmenta ex vetere testamento exhibet, de editione a v. cl. E. Amélineau incepta („Fragments de la version thébaine de l'écriture“, in actis *Recueil de travaux relatifs à la philologie et à la archéologie égyptiennes et assyriennes*, VII, 4 [1886], p. 197–217 et VIII, p. 10–62) disserit, vol. 2, p. LVIII exhibetque conlationem editionis Amelinianae cum codicibus p. LIX–LXXVII. V. cl. Ciasca in hac conlatione ea Novi Testamenti fragmenta non tractat, quae v. cl. Amélineau sub titulo „Fragments thébaines inédits du nouveau testament“ in actis *Zeitschrift für ägyptische Sprache und Alterthumskunde*, Lipsiae a. 1886, p. 41–56. 103–114: a. 1887, p. 47–57. 100–110. 125–135; a. 1888, p. 96–105 publici inris fecit; vix tamen ponere licet haec illis melius edita esse, quae „innumeras lectiones a codicibus prorsus alienas“ continere Ciasca testatur.

— pp. 100—110: *Eph* 1,1—4,17 5,5—6,23 *Phil* 1,1—4,22 *Col* 1,1—2,15 3,17—4,6; — pp. 125—135: *1 Thess* integra *2 Thess* 1,1—2,13 3,14—18 *1 Tim* 1,1—5,20 6,4—21 *2 Tim* 1,1—16 3,10—16; — XXVI, a. 1888, pp. 96—105: *Hebr* 1,1—8 9,24—28 10,5—30 11,5—7 12,1—13,25 *Iac* 1,1—2,1 *Apoc* 3,20—6,3 7,1—12 8,5—9,2 12,14—14,13. Haec omnia sive ante annos sive hodie edita nonnisi fragmenta sunt sparsa, pleraque non ita accurate curata ut in criticos usus sufficiant.

c. Basmurica. Lightfootius¹ consentit cum Schwartzio² dialectum Basmuricam, etiam Elearchicam vel Ammoniacam vel Oasiticam dictam, re vera dialectum esse et non idioma merum³ male ex Memphitica et Thebaica conflatum, et *basm* putat Basmuros Deltam Nili possedisse, non Oasim Ammonianam; Sternius tamen opinatur dialectum Basmuricam urbis Memphidis propriam esse.

Fragmenta haec versionis N. T. Basmuricae hodie cognita sunt: *Mt* 5,46—6,19 *Ioh* 4,28—34 et 36 et 40 4,43—5,3 *1 Co* 6,19—9,16 14,33—15,35 *Eph* 6,18—24 *Phil* 1,1—2,2 *1 Thess* 1,1—3,6 *Heb* 5,5—9 5,13—6,3 6,8—11 6,15—7,5 7,8—13 7,16—10,22. Edita sunt omnia.

¹ Lightfootius apud Scrivenerum, *Intr.* ed. 3, Cantabr. a. 1883, p. 401—404.

² Maur. Gotthilf. Schwartz, *Das alte Aegypten*, pars 1, sectio 2, Lipsiae a. 1843, p. 1039 sq., imprimis p. 2034; cf etiam v. cl. Stern, *Koptische Grammatik*, Lipsiae a. 1880, p. 14, et dissertatio eius (ut supra, p. 859, adn. 4), p. 33, adn. 76, et *Zeitschrift für ägyptische Sprache und Alterthumskunde* XXIV, Lipsiae a. 1886, pp. 129—135, sive appendix dissertationis de apocalypsi Sophoniae.

³ Ita citatur Peyronus, *Grammatica linguae Copticae*, p. xx, sed grammatica Peyroni mihi non est in manibus, et in libro *Lexicon linguae Copticae*, Taurini a. 1835, p. XIX, de Basmurica dialecto ille eodem modo atque de ceteris loquitur.

CODICES COPTICI.

a. *Versionis Memphiticae.*

(a.) Quattuor evangelia.

1. Oxon. Bodl. Huntingdon. 17.
saec. XII, txt 25.3 \times 17.5, chart, foll. 457, coll. 2
Copt-Arab, ll. 20; capp Copt, pict: *Evv* Copt-Arab; textus
optimae est notae; margo interpolationes praebet posteriores.
Anno 1174 manu Iohannis monachi scriptus. Light-
footius inspexit. V. cl. A. C. Headlam contulit codicem
paucis locis, [Lloyd-Sanday] *Novum Testamentum*, Oxonii
a. 1889, *App. III*, pp. 182—190. Conlatus anno 1892.
2. Oxon. Bodl. Huntingdon. 20.
saec. XIV, txt 24.2 \times 17.3, chart, foll. 333, col. 1,
ll. 24; capp Copt et Graec, sect, can, pict: *Evv*. Light-
footius inspexit. V. cl. Headlamius locis paucis contulit.
Mt conlatum est anno 1890.
3. (maresch) Oxon. Bodl. 171, Marshall. Or. 5.
saec. XIV, txt 24.7 \times 17.5, chart, foll. 265, col. 1,
ll. 27; capp Copt et Graec, sect, can, pict: *Evv*. Anno
1498 ecclesiae s. Michaelis Alexandrinae dono datus. Ex
hoc codice exscripsit Petraeus cod. 27. Lightfootius ins-
pexit. V. cl. Headlamius contulit paucis locis. Mt con-
latum est anno 1890.
4. (maresch) Oxon. Bodl. 166, Marshall. Or. 6.
a. 1320, txt 23.8 \times 19.5, chart, foll. 285, col. 1,
ll. 26.27; capp Copt et Graec, pict, sect (non can), mut:
Evv; folia nonnulla sub finem a manu posteriore anni 1641,
quae etiam annum 1320 testatur. Lightfootius inspexit.
V. cl. Headlamius contulit paucis locis. Conlatus est anno
1892.
5. (maresch) Oxon. Bodl. 16, Marshall. Or. 99.
saec. XVI, txt 11.3 \times 7, chart, foll. 192, col. 1, ll. 12
—14; hic illic capp Copt et sect, pict: *Ioh*. Lightfootius

inspexit. V. cl. Headlamius contulit paucis locis. Conlatum anno 1892.

5a. Oxon. Bodl. fragmenta.

a. Hunt. 278 (in tegumento): foll. 2, membr, mut: *Lc* 13,12—34.

b. Aethiopico-Syriaco-Armenico-Copticum: saec. XIV (?), chart, fol. 1: *Lc* 7,37—44.

c. Coptico-Graeco-Arabicum: saec. XII (?), fol. 1, chart: *Ioh* 14,26—15,2.

6. Lond. mus. Brit. Orient. 425.

a. 1308, txt 21.1×14.3, chart, foll. 168, coll. 2 Copt-Arab, ll. 33; Eus-tab, capp Copt et Graec, sect, can, pict, mut: *Mt Mc Ioh* 19,6—20,13 21,13—25 Copt-Arab; olim integra erant evangelia; alia in codice insunt. Manu Iohannis monachi scriptus. Exscriptus paginatim e codice qui nunc in Instituto Catholico Parisiensi servatur. Olim Tattami archidiaconi. Lightfootius inspexit. V. cl. Headlamius paucis locis contulit (ut cod. 1). *Mt* conlatum anno 1890.

7. (Epp Act 19) Lond. mus. Brit. Orient 426.

saec. XIII, in 4, chart: *Ioh* 1,13—21,25 Copt-Arab; sub finem inveniuntur inter alia *Eph* 4,1—13 *Mt* 16,13—19 *Lc* 19,1—10. Olim Tattami, cf cod. 6. Lightfootius inspexit. V. cl. Headlamius paucis locis contulit. *Ioh* conlatum est.

8. Lond. mus. Brit. Orient. 1001.

saec. XII, txt 21×12.5, chart, foll. 270; prol, capp-tab, capp Copt et Graec, sect, can, pict: *Evv* Copt-Arab; folia nonnulla in initio supplevit manus posterior. Athanasius, episcopus Apothekensis sive Abutigensis, qui (fol. 125^b) codicem monasterio sancti Antonii dono dedit anno 1792, scripsit fol. 77^b et 264^b codicem anno 1192 exaratum esse; non tamen videtur tam vetus esse. Museum Britannicum emit codicem a v. cl. N. Nassif die 21 mensis Maii a. 1869. Lightfootius inspexit. V. cl. Headlamius paucis locis contulit. *Mt* et *Mc* conlata sunt anno 1892.

9. Lond. mus. Brit. Addit. 5995 (Rieu 795).
 saec. XIV(?), txt 32.7×17.5, chart, foll. 240, coll. 2
 Copt-Arab, ll. 31—33; capp Copt (Mt 101 Mc 54 Lc 86
 Ioh 46), sect, can, pict, mut: *Eve* Copt-Arab; folia nonnulla
 anno 1474 suppleta sunt in usum monasterii Al-Baramus
 vel Marimi et Dometii in deserto Shihat sive Scetensi
 in valle Nitriensi; restauravit codicem Ibrahim Simeonis
 filius anno 1776; ex Aegypto in Angliam translatus a
 duce Turnero mense Augusto anni 1801. Lightfootius
 inspexit. V. cl. Headlamius contulit (ut cod. 1). Cf (v.
 cl. Rieu) *Cat. codd. mss. orr. qui in Mus. Brit. asservantur.*
Pars secunda. Supplementum, Londini a. 1871. Mt con-
 latum est anno 1890.

10. (Epp Act 18) Lond. mus. Brit. Addit. 14740 A.
 saec. XIII, fragmenta: *Mt* 2,8—4,20 *Lc* 8,2—7
 8—10 et 13—18 *2 Cor* 4,2—5,4 *Eph* 2,10—19 2,21
 —3,11 *1Thess* 3,3—6 3,11—4,1; fragmenta Eph videntur
 antiquissima esse; insunt alia fragmenta et Memphitica et
 Armeniaca minoris aestimanda. Lightfootius inspexit.

11. Lond. mus. Brit. Orient. 1315.
 a. 1208, txt 24.3×18.2, chart, foll. 457, coll. 2 Copt-
 Arab, ll. 22; Carp, Eus-tab, prolog, capp-tab, capp Copt
 et Graec, sect, can, pict: *Eve* Copt-Arab. Georgius quidam
 scripsit. Ecclesiae s. Georgii in Dayr el Tim prope Cahiram
 dono datus. Lightfootius inspexit. V. cl. Headlamius con-
 tulit. Mt conlatum est anno 1890.

12. Lond. mus. Brit. Orient. 1316.
 a. 1663, in fol, foll. 253; Eus-tab, prolog, capp-tab, pict:
Eve Copt-Arab. Consentit cum codice Instituti Catholici
 Parisiensis exscriptus manu Abu el Muna. Ecclesiae
 ss. Mariae et Georgii in vico Graeco Cahirensi anno 1721
 dono datus. Lightfootius vidit. V. cl. Headlamius contulit.

13. Lond. mus. Brit. Orient. 1317.
 a. 1814, in 8, foll. 414; Carp, Eus-tab, prolog, sect,
 can, pict: *Eve* Copt-Arab. Manu Iohannis presbyteri. Veri

simile est hunc codicem e codice 8 (Mus. Brit. 1001) exscriptum esse. Lightfootius vidit.

14. Lond. mus. Brit. Orient. 3381.
 saec. XIII, txt 28.2 \times 19, chart, foll. 305, col. 1, ll. 52; capp Copt, (titl in poster Arab), sect, can, pict: *Erv*. Manu Victoris cuiusdam. Anno 1793 codicem restauravit Moses quidam iussu Athanasii episcopi Abutigensis. Erat Esnae in Aegypto superiore. V. cl. Lieder codicem emit ab episcopo urbis Luxor et usus est eo cum Novum Testamentum Coptice exprimeret in usum societatis „Society for the promotion of Christian knowledge“ annis 1847—1852. Emit codicem a Liedero v. cl. Geden anno 1864; Mus. Br. anno 1886 emit. Headlamius contulit. Conlatus a. 1892.

14a. Lond. societatis „British and foreign bible society“.
 a. 1816, in 8, chart; Carp, Eus-tab, prol, capp-tab, sect, can: *Erv* Copt-Arab. Anno 1816 ex codice, qui patriarchae Cahirensis erat, hodie in Museo Britannico servatus (cf supra, p. 871, cod. 11), in usum societatis biblicae exscriptus, praebet codex textum Copticum hodiernum; adhibitus est in editionem evangeliorum curandam (cf supra, p. 862, adn. 2). Light-footius inspexit. V. cl. Headlamius contulit.

15. Comitibus Crawfordensis et Balcarrensis.
 saec. XIV, txt 24.7 \times 18.5, chart, foll. 291, col. 1, ll. 25; capp Copt et Graec, sect, can (?): *Erv*; folia nonnulla supplevit Georgius monachus anno 1824; formae Sahidicae insunt. Manu Simonis Tampetensis scriptus. Monasterio s. Bishoi in deserto Nitriensi anno 1514 dono datus. Mt conlatum est anno 1891.

16. [Lond. mus. Brit.] Parham. 116.117.118 (in catalogo Parhamensi, p. 29, num. 9.10.11), vel Mt 121 Lc 123 Ioh 122.

saec. XIII, txt 25.5 \times 18, chart, Mt foll. 134 Lc foll. 129 Ioh foll. 101, ll. 25—26, (prol, capp-tab, capp Copt in Ioh,) sect, can, pict: *Mt Lc Ioh* Copt-Arab; olim unum totum fecerunt; Me deest; nonnulla in initio et sub

finem Matthaei supplevit manus posterior. Anno 1495 ecclesiae s. Mariae de Zuaylah Cahirensi dono datus. Lightfootius inspexit. V. cl. Headlamius contulit. Mt conlatum est anno 1890.

17. [Lond. mus. Br.] Parh.122 (cat. p.29, num.14) vel 126. a. 1676–1730, txt 10×7, chart, foll. 333, ll. 29; prol, capp-tab, capp Copt et Graec, sect, can, pict: *Evv* Copt-Arab; manu nitidissima et minutissima. Textu consentit cum codice 16. Lightfootius inspexit.¹

18. Paris. nat. Copt. 13. a. 1178 et 1180, txt 32.6×17.3, membr, foll. 286 (paginae numerantur Coptice Arabice Syriace), coll. 2, ll. 35; Eus-tab (sub finem), capp Copt et Graec, sect, can, pict: *Evv*. Lectiones saepius paullum variant. Manu Michaelis episcopi Damiettensis scriptus. Olim in ecclesia s. Mariae Deiparae in urbe Damietta. Lightfootius inspexit. Conlatus anno 1893.

19. Paris. nat. Copt. 14 (olim reg. 336 ?). saec. XIII (?), txt 27.7×19, chart, foll. 334, coll. 2, ll. 26–29; capp Copt et Graec, sect, can, pict: *Evv* Copt-Arab. Textu consentit plerumque cum cod. 30 (Vat. 9), et similis est cod. 31 (Vat. 10). Lightfootius inspexit. Conlatus anno 1893.

20. Paris. nat. Copt. 15 olim Colbert 2913 et Reg 330.3. a. 1216, txt 25.4×18, chart, foll. 294, ll. 25; capp, sect, can, lect, pict, mut: *Evv*; folia nonnulla supplevit manus posterior. Neglegenter scriptus, statim vero emendatus. Praebet lectiones singulares. Lightfootius inspexit. Conlatus anno 1893.

¹ Codex Parhamensis 102 (catal. p. 27, num. 1) anni 888, non continet Mt Mc, sed locos ex *Evv* addita catena patrum; fortasse e Graeco versus est codex. Parhamensis 106 (catal. p. 28, num. 5) non continet Ioh, neque alia biblica. Lightfootius invenire non potuit codicem (catal. p. 29, num. 13) qui dicitur Mt cum versione Arabica continere et Cahirae e codice patriarchali exscriptus esse.

21. Paris. nat. Copt. 16 olim De la Mare 579 vel Reg 330.2. a. 1204, txt 24.4×14.9, chart, foll. 371, coll. 2, ll. 26; prol, capp-tab, capp Copt et Graec, sect, can, pict: *Err* Copt-Arab. Scriptura et lectionibus similis cod. 29 (Vat. 8). Lightfootius inspexit. Conlatus anno 1893.
22. Paris. nat. Copt. 59 olim St. Germani 25. a. 1229, txt 25.6×18, chart, foll. 237, ll. 26.27; capp Copt et Graec, sect, can, pict, mut: *Err*; deest Ioh 1,1—10,26. Librarius prior codicis 26 (dz) hunc codicem exemplar habuit. Fuit Iohannis monachi in deserto oriente, a quo emit Gabriel minister in ecclesia s. Michaelis Cahirensi. Olim Seguerianus et Coislinianus; Coislinus codicem ecclesiae s. Germani anno 1732 dono dedit. Lightfootius inspexit. Conlatus anno 1893.
23. Paris. nat. Copt. 60. saec. XVII (?), txt 25×17.5, chart, foll. 217, ll. 28—31; Mt Mc Le capp Copt et Graec, sect, can, Ioh capp Copt (non sect, can): *Err*. Textu consentiunt Mt Mc Le fere cum codice 26 (dz) emendato; Ioh in charta vetustiore est scriptum et alium textum habet. Manu scriptus librarii Abu el Manna, diaconi ecclesiae s. Mariae. Emptus a Bernardo de Montfaucon die 11 mensis Augusti anni 1698 Venetiis. Lightfootius inspexit. Matt conlatum anno 1892.
24. Paris. nat. Copt. 61. saec. XVI (?), txt 15.8×10.6, chart, foll. 150, ll. 15; capp, sect, can, pict, mut: *Ioh*; nonnulla desunt, nonnulla confudit compactor. Lightfootius inspexit.
25. Paris. nat. Copt. 62. saec. XIV, txt 22.3×14 vel 19.9×14, in 4, chart, foll. 68 (videtur idem librarius pp. 1—20, lineis 23, litteris maioribus scripsisse, pp. 21—53, ll. 21, litt minoribus, pp. 54—66, ll. 21, iterum maioribus); capp 1—14, sect nonnullae: *Ioh*; satis vetus est; in initio verba Arabica, item glossae grammaticales inter lineas sunt scriptae. Lightfootius inspexit. Conlatus anno 1893.

26. (*dz*) Berol. reg. Orient. Diez. A. fol. 40.
saec. XIII, txt 20 \times 12, chart, foll. 361, ll. 25; capp Cp et Gr, sect, can, pict: *Erv*; a duobus librariis, quorum alter codicem 22 (Par. 59) exemplar habuit, alter textum codici 16 (Parh. 121.123) similem, scriptus; nonnulla supplevit manus tertia; textus bonae notae est, formae Sahidicae insunt. Conlatus a Schwartzio (ut supra, p. 862), praef. p. xiii sq.
27. (*petr*) Berol. reg. Orient. quart. 165 166.167.168.
a. 1662, in 4, chart: codex 165 continet lectiones ex *Erv*, 166 *Mt*, 167 *Mc*, 168 *Lc*, sed 166.167.168 omittunt locos qui in 165 insunt. Hos codices exscripsit Petraeus Lugdunensis anno 1662 e codice 3 (Marsh. 5). Conlatus a Schwartzio (ut supra, p. 862), praef. p. ix.
28. Gottingae bibl. universitatis Orient. 125. 4.
a. 1357, txt 32 \times 21, chart, foll. 203, ll. 30; capp Cp et Gr (Gr sine num, sed linea textus rubra), titl, sect: *Erv*. Exscriptus e codice anni 1073. Monasterio sancti Bishoi in deserto Nitriensi dono datus. Folia nonnulla (e. g. 1—9 et septem ultima) supplevit anno 1775 Ibrahim Cahirensis iussu Athanasii episcopi Abutigensis; testatur Ibrahim annum 1357. Cf Lagardius, *Orientalia* 1, Gottingae a. 1879, p. 4, e libro *Abhandlungen der königlichen Gesellschaft der Wissenschaften zu Göttingen*, vol. 24. Conlatus anno 1893.
29. Romae Vat. Copt. 8 olim Raymundi 1.
saec. XIII, in fol, chart, foll. 355; prol, capp-tab, capp Copt et Graec, sect, can, pict, mut: *Erv* Copt-Arab. Textu similis codici 21 (Par. 16). Arcadius Iohannis filius supplevit folia nonnulla anno 1587 iussu diaconi Salib. Olim Ioh. Bapt. Raymundi (num. i) et ab eo bibliothecae legatus. Cf Maius, *Scriptorum veterum nova collectio*, vol. 5, Romae a. 1831, paginarum series altera, p. 120—121. Matt conlatum anno 1891.
30. Romae Vat. Copt. 9 olim Raymundi iv.
a. 1205, txt 25.6 \times 17, chart, foll. 504; Carp, Eus-

tab, capp-t, capp Copt et Graec, sect, can, pict: *Erv* Copt-Arab. Scriptus manu Georgii, fortasse eiusdem qui cod. 11 (mus. Br. 1315) scripsit. Anno 1270 a diacono Michaele Abu-Halikah monasterio sancti Antonii in deserto oriente dono datus, quod refert in colophone Gabriel patriarcha Alexandrinus. Fuit Iohannis (a. 1506) et Gabrielis (a. 1526) patriarcharum Copticorum, et anno 1537 repositus est in ecclesia ss. Sergii et Bacchi Alexandrina. Anno 1594 in Italiam reportatus, legatus est bibliothecae Vaticanae anno 1614. Cf Maius (ut cod. 29), p. 122—125. Conlatus anno 1893.

31. Romae Vat. Copt. 10 olim Raymundi vi.
saec. XIII vel XIV, txt 19.8×12, chart, foll. 504, ll. 20; capp Copt et Graec, sect, can, pict: *Erv* Copt-Arab. Textu consentit cum cod. 19 (Par. 14). Cf Maius, p. 125. Mt conlatum anno 1891.

32. Romae Vat. Copt. 11 olim Petri de Valle vi.
a. 1346, txt 19.8×12.3, chart, foll. 112, ll. 23; capp, sect, can, pict: *Ioh* Copt-Arab. Cf Maius, p. 125. Apud Assemanum, *Bibl. orient. Clem. Vat.* Romae a. 1719, vol. 1, p. 587 a, num. 6. Conlatus anno 1893.

33. Parisiis instituti Catholici.
a. 1250, 19.8×14.5, chart, foll. 237, coll. 2, ll. 33; Eus-tab, capp, sect, can, pict (evangelistae, item decem paginae plenissime illustratae): *Erv* Copt-Arab. Textu similis est cod. 1 (Hunt. 17), codd. 21 et 22 (Par. 16 et 59). Manu Gabrielis monachi et presbyteri. Anno 1750 ecclesiae sancti Mercurii Cahirensi dono datus. Emptus a v. cl. Amélineau.

33a. Paris. bibl. nat. Copt. 14 A.
a. 1593, in fol, chart; pict: *Erv* Copt-Arab. Ex codice 19 (Par. 14) exscriptus.

34. Benzeli 9 (hodie Upsaliae?).
saec. ?, in 4, chart: *Erv*. Cf Aurivillius, *Recensio codicum* (ut supra, p. 844, cod. 119).

35. Petropoli bibl. caes. Orient. 624.
saec. ?, in fol, membr ?, foll. 29; *Ioh* mut. Olim Dobrowskii. Cf *Catalogue des manuscrits... orientaux de la bibliothèque impériale publique de St. Pétersbourg*, Petropoli a. 1852, p. 565.

36. Cahirae bibl. patriarch. 12 et 14.
a. 1184, txt 27×18.6, chart, foll. 290, ll. 23; capp Copt et Graec, sect, can, pict: *Err*; Athanasius episcopus Abutigensis anno 1794 supplendos curavit locos Mt 1,1—5,25 Lc 10,2—27 22,52—66 24,53—Ioh 1,31 19,24—21,25, et testatur annum 1184. Monasterio s. Antonii in deserto oriente dono datus. Conlatus anno 1893.

37. Cahirae bibl. patriarch. 12 et 14.
a. 1291, txt 26.9×18, chart, foll. 409, ll. 24.25; capp Copt et Graec, sect, can, pict; *Err* Copt-Arab. Scriptus manu diaconi Barsuma. Anno 1329 monasterio s. Barsuma al 'Arġan dicto Al Shabarān dono datus. Reparatus anno 1878 manu Michaelis Akhmimensis, monachi in monasterio dominae nostrae Siryani in deserto Nitriensi, iussu Cyrilli patriarchae centesimi duodecimi. Matt Mc cap 1 Lc cap 24 Ioh cap 8 anno 1893 conlata.

38. Cahirae bibl. patriarch.
saec. XVIII, txt 22.8×13, chart, foll. 342, ll. 29; Carp, Eus-tab (sub fine Mc), prol, capp-tab, capp Copt et Graec, sect, can, pict: *Err* Copt-Arab; textu consentit cum cod. 17 (Parh. 126). Scriptus manu Michaelis Pilatos, qui anno 1714, cod. 22 (vide infra, p. 882) epistularum et actuum scripsit. Matt 1—4 et loci pauci ex aliis evangeliiis anno 1893 conlati.

39. Cahirae in ecclesia s. Mercurii Abu Sephin in Cahira vetere quam dicunt.

a. 1327, txt 27.5×17.8, chart, foll. 395, ll. 27; capp Copt et Graec, sect, can, pict: *Err*; Matthaei textu consentit cum cod. 14 (mus. Brit. 3381). Scriptus manu Thomae. Ecclesiae s. Mercurii dono datus. Mt conlatum anno 1893.

40. Cahirae in ecclesia Al Muallaqah in Cahira vetere.
a. 1257, txt 26.4 < 19, chart, foll. 382, ll. 25; prol
Lc, capp, sect, can, pict, mut: *Err* Copt-Arab; desunt
Mt 1,1—4,5 Mc 1,1—7 Ioh 1,1—21; folia pauca supplevit
manus posterior. Scriptus manu Gabrielis, monachi et pres-
byteri in domo Ibn 'Assal. Mt et Mc conlata anno 1893.
41. Cahirae in ecclesia Al Muallaqah.
a. 1272, txt 24.9 < 17 et 25.7 < 18, chart, foll. 328;
capp, sect, can, subser Mt, pict, mut: *Err*. Matthaei textu
cum cod. 3 (Marsh. 5) consentit. Scriptus manu Simonis
Ibn Abu Nasir; manus posterior supplevit Mt. Mt et Mc
conlata anno 1893.
42. Cahirae bibl. patriarch.
saec. XIV, in 4, chart (?): *Lc* Copt-Arab; textu non
bonae notae. Athanasius (cf supra, cod. 36) codicem
restaurandum curavit.
43. Cahirae bibl. patriarch.
a. 1719: *Err* Copt-Arab.
44. — — : a. 1753: *Err* Copt-Arab.
45. — — : a. 1818, in fol, chart; prol, Eus-tab, capp-tab: *Err*
Copt-Arab; textu non bonae notae. Manu scriptus diaconi Ibrahim
ibn Simân, qui cod. 9 (mus. Brit. 5995) et cod. 28 (Gott. 125.4)
restauravit.
46. — — : a. 1835: *Err* Copt-Arab.
47. — — : a. 1839: *Err* Copt-Arab.
48. — — : a. 1846: *Err*.
49. — — : a. 1802: *Mt Mc*. Ex cod. 37 exscriptus manu pres-
byteri Hanin, qui a. 1803 cod. 14 (mus. Brit. 3381) contulit.
50. — — : a. 1814; prol: *Mt Mc*.
51. — — : *Mt*.
52. — — : a. 1795, in fol, chart; Carp: *Mt*.
53. — — : a. 1811, in 8: *Mt*.
54. — — : a. 1833, in 4: *Mt*. Dicitur textus saeculi esse XIII.
55. — — : a. 1811, in 8: *Mc*.
56. — — : a. 1811, in 4: *Lc Ioh*.
57. — — : a. 1820: *Lc Ioh*.
58. — — : a. 1826: *Lc Ioh*.
59. — — : saec. XIX, in 4, prol: *Lc Ioh*.
60. — — : saec. XIX: *Ioh*.

61. Alexandriae in ecclesia s. Marci cathedrali.
saec. XVIII, in fol: *Evv* Copt-Arab. Manu eadem
atque codex 38 scriptus textum praebet eundem.
62. — — : saec. XIX: *Mt Me* Copt-Arab.
63. — — : a. 1861: *Ioh* Copt.
64. Dayr al Muharraq.
a. 1345, txt 22.5×14.2, chart, ll. 27; Carp sub fin,
capp Copt et Grace, sect, can, lect, pict, mut: *Evv* Copt-
Arab; textu non bonae notae.

(b.) Epistulae et actus.

1. (Apoc 1) Oxon. Bodl. Huntingdon. 43.
a. 1682, in fol, chart: *Paul Cath Act Apoc* Copt-Arab.
Lightfootius inspexit. Paucis locis contulit v. cl. Head-
lamius (ut supra, p. 869, cod. 1).
Oxon. Bodl. Huntingdon. 203.
2. saec. ? , in 4, chart, mut: *Paul*; nonnulla in initio
et sub finem a manu posteriore; Tit 2,7—3,15 Philem desunt
pariter atque folia aliqua alia. Wilkinsius (ut supra, p. 855,
adn. 3) codicem inaccurate descripsit. Lightfootius inspexit.
V. cl. Headlamius paucis locis contulit.
3. Oxon. Bodl. Huntingdon 122.
a. 1286, in 4, chart, mut: *Paul* (Ro 8,29—2Ti 1,2).
Scriptus manu scribae *ⲡⲟⲗⲉⲁⲛⲥ*. Lightfootius inspexit.
V. cl. Headlamius paucis locis contulit.
4. Lond. mus. Brit. Orient. 424.
a. 1308, in 4, chart: *Paul Cath Act* Copt-Arab;
insunt emendationes rubro scriptae. Manu librarii Yunas
Abu Said exscriptus, fluxit e codice anno 1250 manu
patriarchae Abba Gabrielis scripto, interveniente pro codice
Paul Abba Yuhanna episcopo Sammanudensi et pro codice
Cath Act librario *Ⲛⲓⲛⲓⲃⲏⲛ* *ibn Saksik* (*Zagazig?*). Olim
archidiaconi Tattami fuit. Conlatus est a Schwartzio unde
„tattamianus“ apud Boetticherum (ut supra p. 856); emen-

ditiones rubras signavit Boettcherus t*. Lightfootius inspexit. V. cl. Headlamius paucis locis contulit.

5. Lond. mus. Brit. Orient. 1318.

saec. XV, txt 35.6×18.1, chart, foll. 294: *Paul* Copt-Arab; desunt Rom 1,1—5,15 Hebr 13,21—25. V. cl. Headlamius (ut supra, p. 869, cod. 1), paucis locis contulit.

6. Lond. mus. Brit. Parham. 120 (catalog. Parh. p. 29, num. 12).

saec. XV, in fol, chart: *Paul* (Hebr Tim) *Cath Act* Copt-Arab. Conlatus sed minus accurate a Schwartzio unde Boettcheri „euretonianus“ ex errore pro voce *eurzonianus*, quia in conlatione Schwartzii nihil nisi *eur* scriptum erat. Lightfootius inspexit. V. cl. Headlamius paucis locis contulit; numerum scribit Parham. 124 (videntur numeri codicum Parhamensium iterum iterumque mutati esse).

7. Lond. mus. Brit. Parham 121 (catalog. Parh. p. 29, num. 13).

saec. XV, in 4, chart; pict: *Paul* (Phil Hebr) *Cath Act* Copt-Arab. Lightfootius inspexit. V. cl. Headlamius paucis locis contulit (Parh. 125).

8. Paris. nat. Copt. 17, olim 332.

saec. XII, txt 24.2×16.3, chart, foll. 272, coll. 2, ll. 24; capp Copt et Graec, pict: *Paul* (Hebr Tim) Copt-Arab; „antiquus et elegantissime scriptus“; m poster suppl Rom cap. 1 et Tit fin Phm. Lightfootius qui codicem inspexit quaerit num forte hic Boettcheri codex *p* esse possit.

9. Paris. nat. Copt. 63.

saec. XVII, txt 25.3×16, chart, foll. 153, col. 1, ll. 29; capp, pict: *Paul*. Anno 1660 scriptus, a Bernardo de Montfaucon Venetiis emptus anno 1698, die 11 mensis Augusti.

10. Paris. nat. Copt. 64.

saec. ?, txt 26.5×17.8, chart, foll. 212, ll. 27; pict: *Paul* Copt-Arab. Olim bibliothecae urbis Saumaise emptus per Sallierum pro bibliotheca regia anno 1752.

11. Paris. nat. Copt. 66.
saec. XVII, txt 19 < 13, chart, foll. 169, col. 1,
ll. 22; capp Copt et Graec, sect, pict: *Cath Act*; habet
interdum adnotationes Arabicas in margine. Anno 1609
scriptus, fuit bibliothecae Seguierianae, tum Coislinianae.
Boetticherus (ut supra, pp. 862.863) codicem Halam missum
contulit et siglo *p* insignivit.
12. (Apoc 5) Paris. nat. Copt. 65.
saec. XVII, txt (1) 25.2 < 15.15 et (2) 25.3 × 16.3,
chart, foll. 103, (1) ll. 27 et (2) ll. 32; sect in Ae, pict:
Apoc Cath Act; videtur Apoc alius manus esse atque
Cath Act. Anno 1660 scriptus manu Iohannis alicuius
presbyteri. Emptus a Bernardo de Montfaucon Venetiis
anno 1698, die 2 mensis Augusti. Boetticherus (ut supra,
p. 863) contulit et siglo *m* insignivit.
13. Berol. reg. Orient. 115.
saec. ?, in fol: *Col Thess Philem Hebr Tim Tit* Copt-
Arab. Boetticherus (ut supra, p. 863) contulit (siglum *m*).
14. Berol. reg. Orient. 116.
saec. ?, in fol: *Rom Cor* Copt-Arab. Boetticherus
(ut supra, p. 863) contulit (siglum *m*).
15. Berol. reg. Orient. 169.
saec. XVII, in 4, chart ? : *Eph Phil*. Anno 1660
a Petraeo Lugduni scriptus. Boetticherus contulit (siglum *m*).
16. Romae Vat. Copt. 12 olim Raymundi ii.
saec. XIV, in fol, chart, foll. 423: continet *Paul*
(Phm Heb) *Cath Act* Copt-Arab; habet ordinem Philem
Hebr ut codex 7. Cf Maius (ut supra, p. 875, cod. 29),
p. 125 sq.
17. Romae Vat. Copt. 13 olim Raymundi iii.
saec. XIII, in fol, chart, foll. 261: *Paul* (Heb Tim)
Copt-Arab. Cf Maius (ut supra, p. 875, cod. 29), p. 127 sq.
18. Romae Vat. Copt. 14 olim Raymundi v.
a. 1358, in 4, chart, foll. 350: *Paul* (Heb Tim) *Cath*
Act Copt-Arab. Mann Michaelis monachi in urbe Bembge

scriptus; folium ultimum suppletum est anno 1504. Cf Maius (ut supra, p. 875, cod. 29), p. 128sq.

19. (Evv 10): fragmenta ex *2 Cor Eph 1 Thess*.
20. (Evv 7): *Eph* 4, 1—3.
21. Hauniae bibl. reg. Orient. 19.
Gal Eph Phil Copt-Arab. Cf Iohannes Erichsen. *Udsigt over den gamle manuskript-samling i det store kongelige bibliothek*, Hauniae a. 1786, p. 5.
22. Cahirae bibl. patriarch.
a. 1714, txt 23×17, chart, foll. 400, coll. 4, ll. 29;
prol Paul: *Epp Act*. Manu Michaelis Pilatos (cf supra, p. 877, cod. 38).
- 22a. Cahirae bibl. patriarch.
a. 1864, txt 34.5×21.3, foll. 328, coll. 4, ll. 33:
Evv e cod. 22 exscripta.
23. Cahirae bibl. patriarch.
(a.) a. 1722
(b.) a. 1774 (c.) a. 1791 } *Epp Act* Copt-Arab tria exemplaria.
24. Cahirae bibl. patriarch: *Epp Act*. Non bene scriptus.
25. Dayr al Muharraq.
a. 1829, in fol, chart: *Paul Cuth Act Apoc* Copt-Arab.
26. Dayr al Muharraq.
saec. XII, txt 25.6×18.2, chart, foll. 432, ll. 24;
capp Copt et Graec, pict: *Epp Act* (Paul habet ordinem Hebr Tim); Rom et 1 Cor 1,1—16,12 m poster; insunt glossae multae; similis textu codici 22. Conlatus anno 1893.
27. Dayr al Muharraq.
saec. XIV, txt 26×18.5, chart, ll. 25; capp Copt et Graec pict: *Epp* (Phm Hebr) *Act*. Epistulae Rom et 1 Cor anno 1893 conlatae sunt.

(c). Apocalypsis.

1. (Epp Act 1): *Apoc*.
2. Comitum Crawfordensis et Balcarrensis.
a. 1375, in fol. chart, pict: *Apoc* Copt-Arab; sub

finem invenitur „benedictio quae ante sacram Apocalypsim legitur“; nonnulla in margine correcta sunt. Manu monachi Petri scriptus. Olim Tattami (cf supra, p. 862, adn. 2). Lightfootius inspexit.

3. Lond. mus. Brit. Parham. 123 (cat. Par. p. 29, num. 15). saec. XVI (?), in fol, chart: *Apoc* Copt-Arab et benedictionem (cf cod. 2); non bene exaratus. Annus 1389 et nomen librarii Matthaei Abrahami filii exscripta sunt fortasse ex antigrafo, nam videtur codex inferioris aetatis esse. Lightfootius inspexit.

4. Lond. mus. Brit. Parham. 124 (cat. Par. p. 29, num. 16). a. 1321, in 12, chart: *Apoc* Copt-Arab (Memphitice non ut in catalogo dicitur Sabidice); pauca in initio suppleta sunt a manu posteriore.

5. (Epp Act 11): *Apoc*.

Paris. nat. Copt. 91.

6. saec. XV (?), txt 14.2 < 9.8, chart, foll. 133, ll. 17: *Apoc* Copt-Arab. Annum habet subscriptum 1401 (1601?). Librarius fuit Yuhanna ibn Farag Allah. Monasterio Anba Bishoi in deserto Nitriensi dono datus. Lightfootius inspexit. Lightfootius non invenit *Apoc* in codice Paris. nat. Copt. 34 olim Delaware 581, reg. 342.3.

7. Romae Angel. C. 1.9.

saec. XV, in 4 (?): *Apoc* Copt-Arab. Lightfootius inspexit.

8. Romae collegii Propag. olim Borg. IV.

saec. ? (recens est), in 8, chart, mut: *Apoc* 1,12—2,26 3,9—22,12 Copt-Arab. Cf Zoega, *Catalogus codic. Copticorum MSS. qui in museo Borgiano Velitris adservantur*, Romae a. 1810, p. 3.

9. Romae Vat. Copt. 15.

saec. XIV, in fol, chart, foll. 59: *Apoc* Copt-Arab et „ordinem dominicae palmarum“. Cf Maius (ut supra, p. 875, cod. 29), p. 130 et Ios. Sim. Assemanus, *Bibl. orient. Clem. Vat.* Romae a. 1725, vol. 3, pars 1, p. 624b, num. 34.

10. Romae Vat. Copt. 16 olim Raymundi xi.
a. 1345, in 4, chart: *Apoc* Copt-Arab. Manu Iohannis Abul-Mennae filii scriptus. Cf Maius (ut supra, p. 875, cod. 29), 130 sq.
11. Paris. nat. Copt. 34.
saec. ?, in 4, chart: *Apoc*. Insunt liturgica multa. *Apoc* exstat sub finem.
12. Petropoli bibl. caes. Orient. 625.
saec. XII, in 8, chart, foll. 91: *Apoc* Copt-Arab. Olim Dobrowskii.
13. Romae bibl. Angelicae A. 6.1 (Narducci 45); cf *Studia Coptica* v. cl. Guilelmi Bonjour (?).
14. Romae bibl. Angelicae F. IV. 14. in 4, Copt-Arab; Scholz, *Reise*, p. 133.
15. Romae bibl. Angel. Q. 1.8 (Narducci 621) (?).
Cahirae bibl. patriarch.
16. in fol: *Apoc*.

b. Versionis Sahidicae.

1. Lond. mus. Brit. Papyrus XIII.
foll. 4: *Ioh* 20,1—29. Conlatus a Lightfootio.
2. Oxon. Bodl. olim v. cl. Georgii Horner.
saec. IX, in fol, membr: *Mt* 4,1—6. Cf supra, p. 439, cod. T^f.
3. Oxon. Bodl. Hunt. 4.
in fol, chart: fragmenta ex *Ioh*; conlatus a Woidio (cf supra, p. 865).
4. Oxon. Bodl. Hunt. 394.
saec. XIV, in 8: fragmenta ex *Act Cath*; anno 1315(?) scriptus; conlatus a Woidio.
5. Oxon. Bodl. Hunt. 3.
in fol, chart, lectionarium?; conlatus a Woidio.
6. Oxon. Bodl. Hunt. 5.
in fol, chart, lectionarium?; conlatus a Woidio.

7. Oxon. officinae Clarendoniana, olim Woidii.
Thebaica et Graeco-Thebaica (cf supra, p. 392, cod. T^w):
Lc 12,5—13,23 *Ioh* 8,22—32. Lectiones nonnullas edidit
Woidius apud Ioh. And. Cramerum, *Beyträge zur Beförderung
theologischer und anderer wichtigen Kenntnisse*, Chilonii et
Hamburgi a. 1778, pars 3, p. 36—100.
8. Comitibus Crawfordensis et Balcarrensis i.
saec. VIII, membr, foll. 6: *Mc* 9,18—14,26. Olim
Tattami. Lightfootius contulit. V. cl. E. Amélineau edidit,
pariter atque codices 9.10.11, „Fragments coptes du nouveau
testament dans le dialecte thébain“, in actis *Recueil de
travaux relatifs à la philologie et à l'archéologie égyptiennes
et assyriennes*, V, Parisiis a. 1884, p. 105—139.
9. Comitibus Crawf. et Bale. ii.
saec. V, membr; sect, can, titl: *Lc* 3,8—6,37. Olim
Tattami. Lightfootius contulit. V. cl. Amélineau (ut ad
cod. 8) edidit.
10. Comitibus Crawf. et Bale. iii.
saec. VIII (?), membr: *Lc* 17,18—19,30. Olim Tattami.
Lightfootius contulit. V. cl. Amélineau (ut ad cod. 8) edidit.
11. Comitibus Crawf. et Bale. iv.
saec. V, in fol, membr, foll. 8: *Gal* 1,14—6,16. Olim
Tattami. Lightfootius contulit. V. cl. Amélineau edidit.
12. Paris. bibl. nat. MS. Copt. 68: *Mt* 16,13—20
MS. Copt. 78: *Mt* 25,1—13 *Mc* 13,7—14,5
MS. Copt. 102: *Lc* 3,21—4,9
MS. Copt. 78: *Ioh* 2,6—11 et 18—22 [Lightfoot.
Ioh 17,17—26 Theb-Arab *Act* 7,53—8,3] *Hebr* 9,2—10
MS. Copt. 102: *Apoc* 1,13—2,2. Haec edidit v. cl.
Carolus Ceugney, „Quelques fragments coptes-thébains
inédits de la bibliothèque nationale“, in actis *Recueil de
travaux relatifs à la philologie et à l'archéologie égyptiennes
et assyriennes*, II, Parisiis a. 1880, p. 94—105. Cur v.
cl. Ceugney nihil de fragmentis *Ioh* 17,17—26 et *Act*
7,53—8,3 a Lightfootio e codice 102 laudatis dicat, nescio.

13. Parisiis (viri cl. Gastoni Maspero?)
 saec. X—XIII?, in fol, fol. 1 (pag. 91.92): *Mt* 25,14—31. item: saec. VIII vel IX: *Lc* 8,51—9,18. Haec edidit v. cl. Maspero in actis *Recueil...* (ut cod. 14), VII, Parisiis a. 1886, p. (46)47—48.
14. Parisiis (viri cl. Gastoni Maspero?)
Act 9,36—10,10, *1Pet* 4,12—14 *Rom* 6,4—6 passim vero non nisi litterae aliquae ex lineis supersunt. Edidit v. cl. Maspero, „Fragments etc“, in actis *Recueil de travaux relatifs à la philologie et à l'archéologie égyptiennes et assyriennes*, VI, Parisiis a. 1885, p. 35—37.
15. Neapoli bibliothecae nationalis B. I. 17. [143]
 foll. 6: *Mt* 23,15—25,19 *Lc* 17,7—34 *Ioh* 8,55—9,18; suntne haec¹ finis Lucae et initium Iohannis a Tischendorfio laudata *Notitia*, a. 1860, p. 65? Cf Marcus Kabis, *Bulletin de l'institut égyptien*, Alexandriae a. 1861, num. 5, p. 56—60.
16. Romae collegii Prop. olim Borg. 33.
 foll. 2 mut: *Mt* 1,22—3,8. Cf Zoega, *Catalogus codicum Copticorum mss qui in museo Borgiano Velitris adservantur*, Romae a. 1810, Novi Testamenti fragmenta p. 180—192.
17. — — 34: in 4, fol. 1: *Mt* 4,24—5,14.
18. — — 35: foll. 2 mut: *Mt* 5,22—34 et 40—46 6,2—26 6,29—7,2 7,2—16.
19. — — 36: in fol, foll 3: *Mt* 6,6—8,4.
20. — — 37: in fol, foll. 5: *Mt* 7,7—10,12. Woidius edidit (ut supra, p. 865), pp. 8—14.
21. — — 38: foll. 4: *Mt* 8,32—9,15 21,11—22,13.
22. — — 39: foll. 11: *Mt* 9,38—11,25 12,31—15,5.
23. — — 40: foll. 2: *Mt* 15,28—16,6 17,10—26.
24. — — 41: foll. 3: *Mt* 16,19—18,19.

¹ Vir clarissimus Oscarus de Gebhardt haec in meum usum amicissime perlustravit, mense Aprili anni 1882, refertque folia in capsula septima decima inesse, numerum his foliis deesse, fortasse ex incuria, sed iis proprium esse numerum 143.

25. — — 42: foll. 6: *Mt* 16,24—20,7.
26. — — 43: foll. 16: *Mt* 18,16—19,24 25,21—26,23
Mc 2,13—9,16.
27. — — 44: foll. 2: *Mt* 20,25—21,31.
28. — — 45: foll. 2: *Mt* 22,6—23,9.
29. — — 46: in fol, foll. 6: *Mt* 23,15—25,19 *Lc* 17,7—39
Ioh 8,55—9,18.
30. — — 47: in fol, foll. 3: *Mt* 25,41—26,67.
31. — — 48: foll. 2: *Mt* 27,40—28,10.
32. — — 49: foll. 2: *Mc* 5,22—6,3 6,6—7,26.
33. — — 50: foll. 8: *Mc* 10,46—13,28 *Ioh* 7,30—9,41
sine *adult.*
34. — — 51: in fol, foll. 8: *Mc* 10,46—12,40.
35. — — 52: foll. 2, mut: *Mc* 14,69—15,19 15,21—23
et 25—30 et 32—35.
36. — — 53: fol. 1, mut: *Lc* 1,1—15.
37. — — 54: foll. 6: *Lc* 1,15—2,41.
38. — — 55: fol. 1, mut: *Lc* 1,32—74.
39. — — 56: in fol, foll. 2: *Lc* 1,80—2,49.
40. — — 57: in fol, foll. 2: *Lc* 3,5—4,39.
41. — — 58: *Lc* 5,7—6,48.
42. — — 59: in 4, foll. 12: *Lc* 8,36—9,41 12,39—14,9.
Woidius (pp. 47—50) edidit 8,36—9,41, et lacunas in
codice suo e fragmento altero supplevit (pp. 55—64).
43. — — 60: fol. 1: *Lc* 9,22—40.
44. — — 61: foll. 3: *Lc* 13,1—14,10 15,1—24.
45. — — 62: foll. 12: *Lc* 14,1—16,7 19,5—20,28.
46. — — 63: in 4, foll. 18: *Lc* 19,44—21,36 *I Ioh*
1,2—5,15 *2 Ioh* 5 — fin *3 Ioh* integra *Iuc* 1,1—2,1 hoc
ordine.
47. — — 64: in fol, foll. 15: *Lc* 20,10—21,24 22,32—49
23,48—24,7 24,24—fin *Ioh* 1,1—6 2,13—3,18 8,38
—9,28 10,2—16.
48. — — 65: codex perantiquus Graeco-Copticus, fol. 21:
Lc 22,12—23,11 Sahidice *Ioh* 6,21—58 6,68—8,23

Sahidice, sine *adult.* De Graeco textu, vide supra, p. 391, cod. T^a. Fragmenta Iohannis edidit magna cum eruditione Aug. Ant. Georgius, *Fragmentum evangelii s. Iohannis Graeco-Copto-Thebaicum* . . . Romae a. 1789.

49. — — 66: fol. 1: *Lc* 22,25—23,3.

50. — — 67: in fol, foll. 3; *Lc* 23,14—24,32.

51. — — 68: foll. 2 mut; *Ioh* 7,37—8,25 sine *adult* 10,21—11,13.

52. — — 69: in 8, foll. 4: *Ioh* 8,24—39 18,31—19,4 19,17—20,2.

53. — — 70: foll. 2: *Ioh* 9,3—10,1.

54. — — 71: in 4, fol. 1: *Ioh* 9,11—27.

55. — — 72: in 4, fol. 1: *Ioh* 9,12—22.

56. — — 73: in 8, foll. 6 reser, mut; *Ioh* 12,36—13,2 19,38—21,23.

57. — — 74: in fol, foll. 5: *Ioh* 12,38—13,31 14,29—16,10 16,29—17,15.

58. — — 75: fol. 1: *Ioh* 12,47—13,17.

59. — — 76: foll. 15, valde mut: *Ioh* 13,2—15,20 16,10—19,38.

60. — — 77: in 8, fol. 1: *Ioh* 21,18—fin.

61. — — 78: foll. 3: *Act* 16,26—17,16 27,11—27.

62. — — 79: in fol, foll. 4: *Act* 23,17—26,10.

63. — — 80: foll. 28: *Rom* 6,5—8,38 *I Cor* 10,13—14,21 15,3—28 *2 Cor* 10,7—fin *Hebr* 1,1—8 12,1—fin *Gal* 1,1—3,10 *Eph* 5,19—fin *Phil* (deestne 1,1—6? cf Engelbrethius p. XXV; confuditne Engelbrethius hunc codicem cum cod. 65?) integra *Col* 1,1—2,7 3,8—4,6 hoc ordine. Engelbrethius edidit *I Cor* 15,5—33 (ut infra, p. 892, cod. 4), p. XXV et 63—73. Zoega edidit *Eph* 5,21—33 ex hoc codice, additis lectionibus variis e codicibus 68 et 69 (ut supra, p. 867), p. 218.219.

64. — — 81: foll. 3: *Rom* 9,7—24 11,31—12,10 *I Cor* 1,3—19.

65. — — 82: foll. 7: *I Cor* 9,9—12,22 *Phil* 1,6—23.

Engelbrethius contulit 1 Cor 9,9—16 (ut infra, p. 892, cod. 4), p. XXV et 53—57 et edidit, nisi fallor ex hoc codice Phil 1,6—23.

66. — — 83: in fol, fol. 1: *1 Cor* 12,6—27.

67. — — 84: fol. 1: *1 Cor* 15,5—32.

68. — — 85: in fol, foll. 4: *Gal* 6,1—fin *Eph* 1,1—6,6.

De *Eph* 5,21—33 vide cod. 63.

69. — — 86: foll. 16: *Eph* 2,5—3,3 4,5—28 5,21—6,12 *1 Thess* 1,4—fin *2 Thess* 1,1—2,12 3,14—fin *1 Tim* integra *2 Tim* 1,1—16. Ex hoc codice edidit Fridericus Münsterus, Danus, 1 *Tim* 1,14—3,16 6,4—21 2 *Tim* 1,1—16 in libro *Commentatio de indole versionis Novi Testamenti Sahidicae*, Hafniae a. 1779, pp. 92—112. De *Eph* 5,22—33 vide cod. 63. Engelbrethius edidit *1 Thess* 1,4—3,6 (ut infra, p. 892, cod. 4).

70. — — 87: in fol, foll. 4: *Apoc* 3,20—6,3 7,1—9,2.

71. — — 87: in fol, foll. 3: *Apoc* 12,14—14,13. In margine lectiones ecclesiasticae notantur, quod in Graecis Apocalypsis codicibus rarissime, nisi fallor, fit.

72. — — 89: in 8, foll. 2: *Apoc* 19,7—18 20,7—21,3. Haec edidit Zoega (ut supra, p. 886, cod. 16), pp. 219.220.

73. — — 90: foll. 2, e lectionario: *Lc* 1,29—38 *Ps* 47 *Hebr* 9,2—10. Engelbrethius edidit *Hebr* 9,2—10 (ut infra, p. 892, cod. 4) p. 137—141.

74. — — 91: in 8, fol. 1, e lectionario: *Ps* 20,3—7 *Lc* 2,40—50.

75. — — 92: fol. 1, mut, e lect: *Lc* 18,28—34 *Ps* 88,20—28 *2 Tim* 3,10—16.

76. — — 93: foll. 2, mut, e lect: *Lc* 19,4—10 7,11—17 7,27—32 *Ioh* 12,12—23 4,5—15 6,15—23.

77. — — 94: foll. 6, e lect: *Lc* 22,66—23,9 *Ps* 34,9—25 *Mt* 27,23—27 *Mc* 15,6—14 *Lc* 23,13—25 *Ioh* 19,1—16 *Ies* 50,2—11.

78. — — 95: foll. 2, e lect: *Iac* 2,8—13 *Act* 5,12—21 *Ps* 14 *Mt* 4,23—5,15.

79. — — 96: foll. 3, mut, e lect: *Ioh* (19,23—27 Graece) 19,17—24 Sahidice *Ps* 131,(10—12 Gr) 9—12 (*Mt* 16,13—20 3,3—11 Gr) (*Mc* 12,35—37 Gr). De Graeco textu vide supra, p. 392, cod. T^d.

80. — — 97: fol. 1, e lect: *Ioh* (20,30—31 Gr) 20,24—31 Sahidice (*Ps* frag Gr).

81. — — 98: in fol, chart, foll. 4, e lect Copt-Arab: *Lc* 22,14—30 *Ps* 100,6.7 *Ioh* 13,21—30 *Ies* 31,9—32,5.

82. — — 99: chart, foll. 189, e lect Copt-Arab: e Novo Testamento haec *Mt* 21,23—27 22,1—24 23,13—24 23,29—24,51 25,14—26,13 26,17—27,56 *Mc* 13,32—14,16 (13,32—14,2 bis) 14,26—15,41 *Lc* 7,36—49 11,37—52 13,22—30 21,1—6 21,34—38 22,7—13 22,31—23,49 23,52—56 *Ioh* 6,27—59 8,12—28 8,51—59 10,14—21 10,23—42 11,46—52 11,55—56 12,1—8 12,35—43 13,1—30 13,33—17,26 18,3—19,42 *1 Cor* 1,23—2,8 11,23—32 *Gal* 3,1—14 6,14—16 *Eph* 2,13—18 *Phil* 2,6—11 *Col* 1,12—23 2,13—15 *1 Tim* 4,9—5,10 *Hebr* 9,24—28 10,5—10 11,5—.7 Engelbrethius edidit *Hebr* 9,24—28 10,5—10 (ut infra, p. 892, cod. 4), p. XXVI. 147—153.

Taurini (bibl. universitatis?)

83. Fragmentum papyraceum: *Lc* 1,5—19. Edidit v. cl. Rossi (anno 1885?); cf Amélineau, *Zeitschrift für ägyptische Sprache und Alterthumskunde*, XXIV, Lipsiae a. 1886, p. 43, adn. *, qui citat acta *Le Caire* 6 Aprilis a. 1886.

84. Olim Venetiis servata Naniani fragmenta quae I. A. Mingarellius (cf supra, p. 866) edidit, nunc latent: *Mt* 18,27—21,15 *Mc* 11,29—15,32 *Ioh* 9,17—13,1; *Mt* et *Ioh* fragmenta iterum edita sunt apud Woidium.

85. Petropoli bibl. imperialis.

saec. ? : lectionarium:

I. *Rom* 1,10—12 *Mt* 15,12—14 *1 Thess* 5,8—10 *Mc* 13,35.36

II. *Mt* 4,6.7 *Hebr* 10,34—36 *Lc* 12,33—36 et 39—40

III. *Eph* 5,19—21 *Phil* 3,18.19

IV. *Mt* 23,10—12 *Rom* 13,7.8 *Mt* 5,33—36

V. *Mt* 6,8 *Phil* 3,17 (*Eph* 5,1.2?) *Eph* 5,16—19.

Haec edidit v. cl. Oscarus de Lemm, *Bruchstücke der sahidischen Bibelübersetzung. Nach Handschriften der kaiserlichen öffentlichen Bibliothek zu St. Petersburg*, Lipsiae a. 1885, et „Sieben sahidische Bibelfragmente“, in actis *Zeitschrift für ägyptische Sprache und Alterthumskunde*, XXIII, Lipsiae a. 1885, p. 19—22.

86. Petropoli caes.: *Mc* 14,36—38.40.41.43.61.62.67.68 15,1.6.7.13—26.29—40.41.42.44—47 16,2.3.6—8.11.12. 20. Haec fragmenta edidit v. cl. Oscarus de Lemm, in libro *Études archéologiques, linguistiques, et historiques dédiées à Mr. le Dr. C. Leemans*, Lugduni-Batavorum a. 1885, p. 95—102. Ubi sunt fragmenta *Le* 24,1—7 et 11—17 et 19—24 et 29—35 et 39—44 et 49—53 *Ioh* 1,4—10 2,1—8 et 11—15 et 19—24 3,1—6 et 9—15 et 18—29 quae v. cl. Amélineau a Lemmio edita esse dicit?

87. Petropoli societatis imperialis „eorum qui palaeographiam amant“: *Prov* 11,16—12,13 *Ioh* 10,8—29 12,48—13,9. Haec edidit v. cl. Oscarus de Lemm, „Sahidische Bibelfragmente I“, in actis *Bulletin de l'académie impériale des sciences de St. Pétersbourg*, XXIII (seriei novae I), Petropoli a. 1890, p. 257—268.

88. Petropoli viri cl. W. Golenischeff.

Ps 49,14—50,13 118,152—119,1 *Mc* 6,46—9,2 *Col* 4,2—18 *1Thess* 1,1—6 *Iac* 2,23—3,14. Haec fragmenta edidit v. cl. Lemmius, „Sahid. Bibelfr. II“, in actis laudatis, p. 371—391. Collectio utraque ex Deir-el-Abjad Petropolim lata est.

89. Cahirae musei in vico Boulaq 1.

32×18: *Mt* 7,13—8,31 *Le* 24,12—26. Haec edidit v. cl. Urbanus Bouriant, „Fragments de mss thébains du musée de Boulaq“, in actis *Recueil de travaux relatifs à la philologie et à l'archéologie égyptiennes et assyriennes*, IV, Parisiis a. 1882, p. 1—4.

90. Cahirae? E notitiis sparsis, quae omisso sive nomine editoris sive libri titulo apud Ciascam et Amélineau inveniuntur suspicari licet Cahirae exstare et a v. cl. Bouriant edita esse, fragmenta N. T. haec: *Mt* 14,18—15,18 in libro *Mémoires publiés par les membres de la mission archéologique française au Caire*, Parisiis a. 1887, vol. 1, fasc. 3, p. 395 seqq. *Mc* 6,11—12 *Lc* 1,11—17 et 57—80 *ibidem*. *Lc* 1,30—68: scimus per v. cl. Ludovicum Stern (ut supra, p. 850, adn. 5) hunc fragmentum ab U. Bouriant editum esse in dissertatione, „Les papyrus d'Akhmim?“ *ibidem* Parisiis a. 1885, vol. 1, fasc. 2, pp. 242—304. *Ioh* 3,1—8 *Act* 8,26—40 13,17—25 *Hebr* 10,19—30 1 *Ioh* 5,5—14 *ibidem* (fasc. 3?).

c. *Versionis Basmiricae.*

1. Londinii (?) viri cl. W. M. Flinders Petrie.
saec. ?, 17.5 × 11, membr, titl: *Mt* 11,27.28 12,1—3 et 6—10.11.12. E provincia Fayyum in Angliam tulit v. cl. Petrie. V. cl. W. G. Crum edidit, *Coptic manuscripts brought from the Fayyum*, Londinii a. 1893, p. 1—2.
2. Londinii (?) viri cl. W. M. Flinders Petrie.
saec. IV, 10 × 7.8, membr, col. 1:
(a.): *Iuc* 4,12.13. — (b.): *Iud* 17—20. — (c.)? Edidit v. cl. Crumius (ut cod. 1), p. 3—5.
3. Parisiis bibl. nat.
Mt 5,46—6,19. Edidit v. cl. Gastonus Maspero in actis *Recueil* etc (ut supra, p. 891, cod. 88), XI, a. 1889, p. 116. Erat olim bibliothecae Deir Amba-Shenoudah, in codice e quo v. cl. Bouriant folia nonnulla edidit.
4. Romae collegii Propag. olim Borg. Basmyr. 2.
saec. ?, in 4, membr, fol. 1, coll. 2: *Ioh* 4,28—34 et 36—40 et 43—53; mut. Cf Zoega (ut supra, p. 886, cod. 16), p. 139 et textus ab eo editus, p. 149.150, et Engelbrethius, *Fragmenta Basmirico-Coptica V. et N. T. quae*

in museo Borgiaeo Velitris asservantur, eum reliquis versionibus Aegyptiis contulit, Latine vertit nec non criticis et philologicis adnotationibus illustravit W. F. E., Hauniae a. 1811, p. 20—156, ubi textum et Basmyricum et Memphiticum et ubi fieri potest Sahidicum invenies additis lectionibus variis e Graeco.

5. Romae coll. Propag. olim Borg. Basmyr. 3.

saec. ?, in 4, membr, foll. 9, coll. 2; capp, lect, orn: *ICor* 6,19 — (7,6.7.8.33.34 mut) — (9,7.8) — 9,16 [9,9 — 16 ediderunt iam anno 1789 Georgius (ut supra, p. 866), et Münterus (ut supra, p. 866)] 14,33—15,35 *Eph* 6,18 — 24 *Phil* 1,1—2,2 *IThess* 1,1—3,6 *Hebr* 5,4—9 5,13 — 6,3 6,8—11 15—(19.20.7,1)—7,5 7,8—(9)—13 16—(23—27)—(8,3—5)—(9,10.11.17)—(10,1.2) (6—8) (13—15) 10,22. Cf Zoega (ut supra, p. 886, cod. 16), pp. 139.140 et textus ab eo editus, pp. 151—168, et Engellbrethius (ut supra, p. 892, cod. 4).

Cahirae v. cl. Bouriant.

6.

a. *Ies* 29,24—37,3 b. 35 <29, foll. 4, coll. 2, ll. 40: *Mt* 13,35—14,8 *Mc* 8,24—9,12 c. foll. 2: *2 Cor* 12,9—13,13 *Hebr* 1,1—3 hoc ordine. Haec edidit v. cl. Bouriant „Fragments Bachmouriques“, in actis *Mémoires de l'institut Égyptien*, vol. 2, pars 2, Cahirae a. 1889, p. 567—604.

De lectionibus ecclesiasticis Arabico-Copticis cf Maius, *Scriptorum veterum nova collectio*, vol. 5, Romae a. 1831, p. 15—34 seriei alterius, et MS. Vat. Arab. 15 olim 7, anni 1338. Vide etiam Parisiis bibl. nat. Copt. 19: *Erl* et *Apl* in tempus quadragesimale, Copt. 20 ut Copt. 19, Copt. 21: *Erl* et *Apl* in menses quattuor a Paschate; — item Florentiae bibl. Palat. Med. 6: a. 1396: lectiones ex *P^s Act Cuth Paul Err*. Lectionaria Coptica incipiunt inde a mensi Thoth, id est a die 28 mensis Augusti.

(3.) AETHIOPICA.

Sententia v. cl. Augusti Dillmann videtur haec versio e textu Graeco exarata esse inde a saeculo quarto usque in sextum saeculum¹ in usum ecclesiae Axumiticae in Abyssinia, manu interpretum plurium, non vero, quod aeth fabulantur Christiani illius terrae, manu Frumentii episcopi primi. Teste Dillmanno secuta est haec versio accuratissime textum Graecum etiam quod ad verborum ordinem spectat. Saepe tamen apparet interpretem Graecae linguae non peritum fuisse, unde errores multi in textum inreperunt. Postea plus semel, ut videtur, emendata est versio ut eum ingenio linguae Aethiopicae melius consentiret et elariorem proferret sensum; quod magna ex parte postquam lingua Aethiopica saeculo quarto decimo ab usu communi² recesserit factum

¹ Cf Christianus Bened. Michaelis, *De versione Aethiopica N. Testamenti generatim*, § X; est praefatio in librum Christophori Aug. Bode, *Evangelium secundum Matthaeum ex versione Aethiopici interpretis . . . eum Graeco ipsius fonte studiose contulit atque plurimis . . . observationibus . . . illustravit* C. A. B. Halae a. 1749 (ff. [16], pp. 193 in 4); — v. cl. Aug. Dillmann, „Aethiopische Bibelübersetzung“ apud Herzogium, *Real-Encyclopädie*, ed. 2, Lipsiae a. 1877, vol. 1, p. 203—206; — v. cl. Ignatius Guidi, „Le traduzioni degli Evangelii in arabo e in etiopico“, in actis *Atti della R. Accademia dei Lincei anno CCLXXV. 1888. Serie quarta. Classe di scienze morali, storiche e filologiche*, vol. 4, Romae a. 1888, p. 5—37, in primis 33—37. Fortasse iam Chrysostomo nota erat versio, *Homil. in Ioh. ii, 2, Opera*, ed. Montf., vol. 8, p. 10 nisi is quod verius esse videtur, rhetorice locutus est. Gildemeisterus, qui vult versionem saeculi esse sexti vel septimi, monet textum, si e Graeco versus sit, varie interpolatum esse vel e Syris vel ex Arabicis, quod etiam Dillmannus, p. 204, asseverat.

Iobus Ludolfus (cf infra, p. 910, cod. 89), p. 297 et 299 putat plures existisse versiones Aethiopicas; Plattus hanc opinionem accipere non vult (cf infra p. 900, cod. 1), p. 10—18.

² Aethiopia lingua Amharicae cessit, versionem tamen Amharicam nullo modo in usum criticum idoneam esse nemo est qui

esse suspicatur Dillmannus, idque versionibus Copticis atque Arabicis in consilium vocatis.

Ita v. cl. Dillmannus, quem secutus sum. Sed vir doctissimus Iohannes Gildemeisterus († a. 1890) rem omnino aliter se habere putat meque¹ de rationibus quibus ductus sit certiore[m] fecit litteris Bonnae die 20 mensis Aprilis anni 1882 datis,² in quibus reiecta eorum opinione qui

non concedat. Cf de versione Amharica Plattii *Biblia sacra Amharice*, Londinii a. 1844; — v. cl. Franciscus Praetorius, *Die amharische Sprache*, Halae a. 1879, p. 2: — v. cl. Zotenbergius (ut infra, p. —, cod. 60), p. 21 b. Fragmentum Le 1,1—13 versionis Amharicae a I. H. Maio Latine versum [fortasse ex schedis Ludolfi exscriptum] prodiit apud Schmidtium, *Bibliothek für Kritik und Exegese des N. T. und älteste Christengeschichte*, [Herbornae et Hadamarum] a. 1796 [1797], vol. 1, fasc. 2, p. 307—310. Fuit hoc fragmentum in bibliotheca universitatis Gissensis num. 11 fol. (hodie num. decclxxii: cf I. V. Adrianus, *Catal. codl. mss. bibl. Giss.* Francofurti a. 1840, p. 258) sed vir clarissimus Bernhardus Stade, professor Gissensis, qui amicissime codicem perlustravit, me certiore[m] fecit (mense Aprilis anni 1882) folium hodie codici non inesse.

¹ Gildemeisterus contulit accurate cum Aethiopicis in usum Tischendorffii lectiones omnes varias Aethopicas, quas hic in editione sua Novi Testamenti Graeca anni 1849 laudaverat.

² Verba Gildemeisteri lectoribus non ingrata erunt: „... Ueber das Alter der Aethiopischen Uebersetzung hatte ich Tischendorf am 26. Oct. 1854 geschrieben, wie ich aus einem zufällig bewahrten Concept sehe.

Die allgemeine Annahme, dass dieselbe in das vierte Jahrhundert zu setzen sei, beruht auf zwei Argumenten.

1. nimmt man an, dass der doch gewiss sehr sporadischen und partiellen Bekehrung von Axum 326 gleich, wie bei heutigen Missionaren, habe eine Bibelübersetzung folgen müssen, also noch im vierten Jahrhundert.

2. stützt man sich auf die Aussage des Chrysostomus, dass zu seiner Zeit das Evangelium Iohannis in die Sprachen von *μῖοτα ἔθνη* bereits übersetzt sei, auch in das Persische und Indische. Das ist Rhetorik, aus der sich keine Thatsache folgern lässt.

An allen sonstigen etwaigen Zeugnissen fehlt es.

Eine Anzahl Wörter für christliche Hauptbegriffe, mit denen aller Unterricht anfangen musste, sind in der Bibelübersetzung nicht

credunt Christianos paucos Axumiticos anno fere 326 versionem fecisse, saeculo demum sexto vel septimo auctores

aethiopisch, sondern syrischer und nur syrischer Form. Z. B. háimanot Glaube ܐܝܡܢܘܬܐ , arami Heide [für $\xi\theta\rho\nu\zeta\acute{o}\varsigma$ Ἑλλήν Ἑλληνίστις, βάρβαρος] ܐܝܥܡܐ Armenier, welche Bezeichnung ja nur in Syrien möglich war, órith Pentateuch ܐܘܪܝܬ , siol Hades, ܫܝܘܠ ; das i für ܫܝܘܠ ist nur durch Vermittelung des Syrischen erklärlich.

Daraus folgt, dass die ersten christlichen Lehrer der Habessinier und die Schöpfer ihrer Kirchensprache Syrer gewesen sein müssen, dass jene Ausdrücke schon eingebürgert waren, als die Uebersetzung aus dem Griechischen gemacht ward, und diese kann also nicht auf die ersten alexandrinischen, also griechischen Bekehrer zurückgeführt werden. Es sind zwei getrennte Zeitperioden, die der Bildung jener kirchlichen Sprache und die der Uebersetzung anzunehmen.

Solche Syrer können wohl nur Monophysiten gewesen sein. Ueberhaupt ist die christliche Bekehrung der Aethiopier erst um 500 und zwar durch Monophysiten erfolgt. Auch später noch lässt sich in Habessinien der Gegensatz zwischen syrischen und alexandrinischen Monophysiten nachweisen. Die Ausführung dieses Satzes bedürfte aber einer so ausführlichen Erörterung, dass dazu ein Brief nicht wohl hinreichen würde; ich darf das also hier nur als These aufstellen.

Die aethiopische Bibelübersetzung zeigt auch eine so mangelhafte Kenntniss des Griechischen, dass unmöglich ist, diese könne in einem Jahrhundert, in welchem nationale, ich meine alexandrinische, Griechen mit den Eingeborenen in Verbindung standen, stattgefunden haben; sie ist nur möglich in einer schon isolirten Kirche, in der die gelehrte Kenntniss des Griechischen schon abstarb. Beispiele, zu Hunderten möchte ich sagen, von dem äusserst geringen Verständniss finden Sie z. B. in den Noten zu Ludolfs Psalmenausgabe, und doch waren die Psalmen nach der Rolle, die sie in der orientalischen Kirche immer gespielt haben, gewiss eins der zuerst übersetzten Bücher. Ebenso im N. T. Nur zwei Beispiele. Act 20,15 fasste der Uebersetzer $\acute{\alpha}\nu\tau\iota\sigma\tau\acute{\iota}\varsigma$ als Eigennamen, 23,31 $\acute{\alpha}\nu\tau\iota\sigma\tau\acute{\iota}\varsigma$ als „benachbarte ($\acute{\alpha}\nu\tau\iota$) Stadt“ auf. Hiernaech wird man gewiss sechstes und siebentes Jahrhundert als frühesten Termin annehmen müssen.

Ich glaube selbst, dass schon arabische Lehnwörter sich finden. Der Satan heisst aethiopisch „saitân“, arabisch schaitân (s und sch sind im Aethiopischen zusammengefallen). Dies erklärt sich weder aus dem Griechischen, noch dem Syrischen. Wollte man annehmen,

fuisse Syros Monophysitas pronuntiat.¹ Vix tamen hoc ex rationibus eius concludi potest. Sunt certe vocabula quae Gildemeisterus profert origine Syriaca sive Aramaica, at sunt Iudaico-Aramaica. Inde minime sequitur Monophysitas biblia Aethiopice vertisse vel linguam Christiano-Aethiopicam effinxisse. Quae linguam Iudaico-Aramaicam redolent, ea nos docent iam primis temporibus Iudaeos ex Arabia meridiana in Aethiopiam migrasse, vel etiam Geez iam a primo in Abyssinia die aliquo modo Iudaeis similes fuisse, et Christianos in Abyssinia verbis nonnullis ab eis commodatis usos esse.²

das Wort sei aus Aethiopien nach Arabien gekommen (im Koran), so giebt es doch noch andere Bedenklichkeiten. *Ῥίμη* wird, wo es im N. T. vorkommt, mit sak^{at} gegeben, dies hat im Aethiopischen keine Wurzel und ist das arabische sikkat. Zum sichern Zeichen, dass es Fremdwort ist, dient, dass es, mit Verkennung der Femininendung des Arabischen -at, indem man das t als radical auffasste, im Plural (pluralis fractus) ask^{ât} bildet. Strassen, namentlich enge waren, nach der ganzen Beschaffenheit des Landes und Lebens, bei den Aethiopen wohl nicht heimisch (allerdings giebt es andere Wörter für *πλατεία*, wie *מרחב*). Wäre dies durchzuführen, so kämen wir in noch spätere Zeit.

Sub finem harum litterarum, in quibus etiam de versionibus Arabicis disserit, Gildemeisterus haec monet: „Im Ganzen sollte man freilich diese arabischen und aethiopischen Uebersetzungen nicht in die Variantensammlungen aufnehmen, ehe nicht über jede besondere und ausführliche kritische Arbeiten im Zusammenhang verfasst sind, die feststellen, was wirklich als Variante Werth hat, si tanti est.“

¹ De origine versionis Aethiopiae conferendus est codex Parisinus bibl. nat. Aeth. 113 (Zotenberg. 113), saec. XVI: *Refutatio haeresium*; incipit fol. 52 v „Photini“ haeresis, ubi de evangelio in Aethiopia dicitur; fol. 63 ss narratur de novem viris sanctis qui V. T. et N. T. Aethiopicum Romam adportaverint; Vetus Testamentum ex Hebraico versum esse fingitur quo tempore Salomonem regina Mesembriae visitaverit, Novum Testamentum e Graeco ante Nestorii doctrinam cognitam, ante Leonis doctrinam formatam, ante societatem synodicanam, id est episcoporum Chalcedonensium, ergo esse versionem puram.

² Cf praeterea quae v. cl. Dillmannus de verbis peregrinis in libris Aethiopicis profert, *Lexicon ling. Aeth.* Lips. a. 1865, col. XXII.

Versio Aethiopica continet Novum Testamentum integrum additis Clementis epistulis et Synodo:¹ Evv Paul Cath Act Apoc Clem Syn.²

Editionem principem Novi Testamenti Aethiopici curavit monachus ordinis Takla-Haimânôt e monasterio Dabra-Libânôs (in monte Libano), nomine Tesfa-Zion, natu Malhezinus Aethiops, qui, sociis monachis ex eodem monasterio Tanse'a-Wald et Za-selâsé, codices Novi Testamenti secum portans viam Hierosolymis Romam fecit. In Italia subvenerunt tribus iis alii tres, Itali: Petrus Paulus (Gualterius Aretinus) archidiaconus Constantinopolitanus, Bernardinus quidam, et teste Ludolfio Marianus Victorius.³ Romae (unde *aeth^{ro}*) prodiit N.T. annis 1548.1549, epistulis XIII Pauli tomo alteri ceteris libris tomo priori mandatis.⁴ Nonnulla in actibus codice Aethiopico deficiente suppleverunt editores ex Latina (vix quod adseveraverunt etiam ex Graeca) lingua Aethiopice versa, in primis Act 9,29—10,32 26,8—28,31. Editio etsi codicem vel codices bonae notae sequitur sequet vitis propter insecitiam typographorum. Anno 1654 ediderunt Ioh. Georg. Nisselius et Theodorus Petraeus epistulas Iacobi, Iudae, Iohannis Arabice et Aethiopice additis versionibus Latinis.⁵

¹ Cf v. el. Dillmannus (ut infra, p. 904, cod. 42), p. 4.

² V. el. Winandus Fellius, Dillmanni discipulus, edidit ex Synodo *Canones apostolorum Aethiopice*, Lipsiae a. 1871, versione Latina addita.

³ Cf Iobus Ludolf, *Lexicon Aethiopico-Latinum*, ed. 2, Francofurti ad Moenum, a. 1699, praef. fol. (8) recto: „Corollarium.“

⁴ *Testamentum Novum cum epistola Pauli ad Hebraeos tantum cum concordantiis evangelistarum Eusebii et numeratione omnium verborum eorundem. Missale cum benedictione . . . Quae omnia Fr. Petrus Aethiops . . . curavit*, Romae a. 1548. *Epistolae XIII. divi Pauli . . . cum versione Latina* a. 1549. Cf v. el. Ignatius Guidi, „La prima stampa del Nuovo Testamento in Etiopico fatta in Roma nel 1548—1549“, in actis *Archivio della B. Società Romana di storia patria*, Romae a. 1886, vol. 9.

⁵ Nissel. et Petraeus, *Iacobi apostoli epistulae catholicae versio*

Waltonus editionem Romanam in Polyglottis suis supra (p. 220) laudatis iterum imprimendam curavit addita versione Latina a Dudleio Loftus et Edmundo Castell facta, sed plura quam in editione Romana in hac editione inesse menda et versionem Latinam pessimam esse Ludolfus affirmat. Christophorus Augustus Bode, qui iam anno 1749 evangelium Matthaei fusius tractaverat,¹ textum Aethiopicum, neglectis vitiis typographicis, accuratissime Latine vertit.² Anno denique 1826 curavit Thomas Pell Platt (unde *aeth^{pp}*) evangelia Aethiopice edenda in usum societatis „British and Foreign Bible Society“, anno 1830 reliquos Novi Testamenti libros, codicibus quos adire potuit in consilium vocatis.³ Leges vero societatis illius vetabant praefationem vel adnotationes textui addi, et critico iudicio minus libertatis concedebant, praeterea codices Platti minus boni erant;⁴ unde factum est ut editio viris rei criticae studiosis vix sufficiat. Romana sola editione utendum est, sed ea iterum eum codicibus est conferenda. Tregellesius quidem accepit a Platto adnotationes nonnullas⁵ ad evangelia; in actibus et epistulis

Arabica et Aethiopica . . . Ludgumi Batavorum a. 1654, et eodem anno seorsum *Judae ap. ep. et Iohannis ap. ep.*

¹ Cf supra, p. 894, adn. 1.

² Bode, *Norum . . . Testamentum ex versione Aethiopici interpretis in bibliis polyglottis Anglicanis editum ex Aethiopica lingua in Latinam transtulit* C. A. B. Brunsvigae a. 1753; apud v. el. F. Praetorium, *Aethiopische Grammatik [Porta lingg. orr. VII]*, Hesyehiae Carolinae [Karlsruhe] et Lipsiae, a. 1886, p. 25, invenies titulum versionis Latinae cum annis 1752.1755 et conlationis cum Graeco cum anno 1753; libros quod non vidi, doleo.

³ *Evangelia sancta Aethiopice. Ad codicum mss. fidem edid.* T. P. P. Londinii a. 1826; — *N. T. . . Aethiopice. Ad codicum manuscriptorum fidem edidit* T. P. P. Londinii a. 1830.

⁴ Codices iuniores testatur v. el. Dillmannus sine omni iure ex libidine mutatos esse.

⁵ De codicibus quibus Plattus usus est cf Tregellesius apud Hornium (ut supra, p. 803) p. 318, adn. 2.

non usus est Plattus nisi codice uno, qui erat societatis illius. Praeterea contulit v. cl. L. A. Prevostus textum Platti cum textu Waltoni in usum Tregellesii. Eodem modo adiutorem habuit Tischendorfius Iohannem Gilde-meisterum, qui Romanam et Platti editiones cum Tischendorffii N. T. Gr. a. 1849 edito contulit iis tamen solis locis quibus Tischendorfius in illa editione versionem Aethiopicam in consilium vocaverat. Opus esse critica Novi Testamenti Aethiopici editione, in primis evangeliorum, quae textum prorsus corruptum multis in codicibus praebent, non est quod dicam. Quis laborem suscipiet?

CODICES AETHIOPICI.

Anglia.

1. Londinii „British and Foreign Bible Society“ MS. 3. fragmenta ex *Mt Le*: quae *Le* desunt supplevit nuper Anglus e codice Parisino. Cf Thomas Pell Platt, *A catalogue of the Ethiopic biblical manuscripts in the royal library of Paris, and in the library of the British and Foreign Bible Society; also some account of those in the Vatican library at Rome. With remarks and extracts.* Londinii a. 1823. Plattus laudat p. 7. adnotationem manu Iobi Ludolfi ipsius in *Commentarii* exemplari Parisiensi scriptam, quae de libris Aethiopicis in hospitio Habessinorum Romano repertis testimonium Henrici Guilelmi Ludolfi adfert; nullus Novi Testamenti liber his inest.
2. Lond. „British and Foreign Bible Soc.“ 4.: *Mt Mc. 3.4.5*: — — *5.6.7*: exemplaria tria: *Ioh.*
6. — — 8: *Apoc.* Codices 13 *Mc Ioh* et 14 *Mc* prorsus recentes sunt.
7. Lond. mus. Brit. Orient. 781 (Wright. 2). saec. XVII, 36 < 35, membr, foll. 209, coll. 2, ll. 40; Carp, Eus-t, pict: *Oetateuchus Evv* (foll. 94—154); foll. 155—209 continent varia theologica. Cf Guil. Wright, *Catalogue of the Ethiopic manuscripts in the British Museum*

acquired since the year 1847. Londinii a. 1877, et eiusdem „List etc“, *Zeitschrift der Deutschen morgenländischen Gesellschaft*, Lipsiae vol. 24, a. 1870, p. 599—616.

8. Lond. mus. Brit. Orient. 496 (Wright. 20): foll. 173-178. saec. XVII, 17×15, membr, foll. 6(178), coll. 2, ll. 25: *1.2 Pet 1.2.3 Ioh Iac Iud*; foll. 3—172 continent multa ex V. T.
9. Lond. mus. Brit. Orient. 507 (Wright. 33). saec. XV, 33×25, membr, foll. 149, coll. 2, ll. 25.26; pict: *Ev.* Cf de hoc codice v. cl. Ignatius Guidi (ut supra, p. 894, adn. 1), p. 35, qui eo loco Mt 1,18—25 edidit. V. cl. D. S. Margoliouthius codicem paucis locis contulit [Lloyd-Sanday], *Novum Testamentum*, Oxonii a. 1889, *App. III*, p. 192—199.
10. Lond. mus. Brit. Orient. 518 (Wright. 34). a. 1655, 28×26, membr, foll. 173, coll. 2, ll. 20; Carp, Eus-t, prol, capp-t: *Ev.* V. cl. Margoliouthius locis paucis contulit.
11. Lond. mus. Brit. Orient. 510 (Wright. 35). a. 1664—1665, 44×40, membr, foll. 238, coll. 3, ll. 21; uberrime pict: *Ev.* V. cl. Margoliouthius locis paucis contulit.
12. Lond. mus. Brit. Orient. 515 (Wright. 36). a. 1675—1676, 29×26, membr, foll. 191, coll. 2, ll. 21; Carp, Eus-t, prol, capp-t, pict: *Ev.*
13. Lond. mus. Brit. Orient. 511 (Wright. 37). saec. XVII, 37×32, membr, foll. 217, coll. 3, ll. 20; Carp, Eus-t, prol, capp-t: *Ev.* V. cl. Margoliouthius locis paucis contulit.
14. Lond. mus. Brit. Orient. 512 (Wright. 38). saec. XVII, 31×28, membr, foll. 135, coll. 3, ll. 25; Carp, Eus-t, prol, capp-t: *Ev.* V. cl. Margoliouthius locis paucis contulit.
15. Lond. mus. Brit. Orient. 513 (Wright. 39). saec. XVII, 33×27, membr, foll. 217, coll. 2, ll. 19.20;

Carp, Eus-t, prol, capp-t: *Evv.* V. cl. Margoliouthius locis paucis contulit.

16. Lond. mus. Brit. Orient. 514 (Wright. 40).
saec. XVII, 33×29, membr, foll. 226, coll. 2, ll. 18;

Carp, Eus-t, prol, capp-t: *Evv.* V. cl. Margoliouthius locis paucis contulit.

17. Lond. mus. Brit. Orient. 516 (Wright. 41).
saec. XVII, 28×24, foll. 194, coll. 2, ll. 20; prol,
pict: *Evv.* V. cl. Margoliouthius locis paucis contulit.

18. Lond. mus. Brit. Orient. 517 (Wright. 42).
saec. XVII, 33×27, foll. 123, coll. 2, ll. 26.28; Carp,
Eus-t, prol, capp-t: *Evv.* V. cl. Margoliouthius locis paucis
contulit.

19. Lond. mus. Brit. Orient. 519 (Wright. 43).
saec. XVII, 28×25, membr, foll. 231, coll. 2, ll. 19.20;
Carp, Eus-t, prol, capp-t: *Evv.*

20. Lond. mus. Brit. Orient. 508 (Wright. 44).
saec. XVII, 50×37, membr, foll. 287, coll. 3, ll. 20-27;
Carp, Eus-t, prol, capp-t, pict: *Evv.*

21. Lond. mus. Brit. Orient. 509 (Wright. 45).
saec. XVIII, 39×36, membr, foll. 160, coll. 3, ll. 23-30;
prol: *Evv.* V. cl. Margoliouthius locis paucis contulit.

22. Lond. mus. Brit. Orient. 525 (Wright. 46).
saec. XV, 16×14, membr, foll. 109, coll. 2, ll. 13-20: *Ioh.*

23. Lond. mus. Brit. Orient. 520 (Wright. 47).
saec. XVII, 36×33, membr, foll. 267, coll. 2, ll. 13.14;
pict: *Ioh.*

24. Lond. mus. Brit. Orient. 521 (Wright. 48).
saec. XVII, 31×27, membr, foll. 153, coll. 2, ll. 13; *Ioh.*

25. Lond. mus. Brit. Orient. 523 (Wright. 49).
saec. XVII, 17×15, membr, foll. 79, coll. 2, ll. 16: *Ioh.*

26. Lond. mus. Brit. Orient. 522 (Wright. 50).
saec. XVIII, 22×16, membr, foll. 92: *Ioh.*

27. Lond. mus. Brit. Orient. 524 (Wright. 51). *Ioh.*
saec. XVIII, 15×13, membr, foll. 83, coll. 2, ll. 15:

- [28. Lond. mus. Brit. Orient. 733 (Wright. 52).
a. 1855—1865, 36 < 30, membr, foll. 158, coll. 2,
ll. 18: *Mt Mc lingua Amharica.*]
29. Lond. mus. Brit. Orient. 526 (Wright. 53).
saec. XVII, 36 × 31, membr, foll. 95, coll. 3, ll. 30:
Paul. (Phm Hebr) *Act Apoc Cath.* V. cl. Margoliouthius
locis paucis contulit, numerat ut videtur ex incuria 520.
Unde fiat ut dicat codices Orr. 526 et 527 solos esse
epistularum et actuum qui in Museo Britannico adser-
ventur, prorsus nescio.
30. Lond. mus. Brit. Orient. 529 (Wright. 54).
saec. XVII, 28 < 24, membr, foll. 197, coll. 3, ll. 27—29;
prol in Paul: *Paul* (Phm Hebr) *Cath Act Apoc.*
31. Lond. mus. Brit. Orient. 531 (Wright. 55).
saec. XVII, 21 < 18, membr, foll. 200, coll. 2, ll. 20—23:
Cath Apoc Act Paul (Phm Hebr).
32. Lond. mus. Brit. Orient. 527 (Wright. 56).
saec. XVIII, 27 < 23, membr, foll. 138, coll. 3, ll. 22:
Paul (Phm Hebr) *Cath Act Apoc.* V. cl. Margoliouthius
locis paucis contulit.
33. Lond. mus. Brit. Orient. 532 (Wright. 57).
saec. XVIII, 21 < 19, membr, foll. 128, coll. 2, ll. 19
—22: *Apoc Rom* — *1 Thess 3, 12 Act.*
34. Lond. mus. Brit. Orient. 530 (Wright. 58).
saec. XVII, 15 < 13, membr, foll. 184, coll. 2, ll. 19.20;
prol in Paul: *Act Paul* (Phm Hebr).
35. Lond. mus. Brit. Orient. 528 (Wright. 59).
saec. XVIII, 27 < 22, membr, foll. 120, coll. 2, ll. 19
—23; prol in Paul: *Act Paul* (Phm Hebr).
36. Lond. mus. Brit. Orient. 533 (Wright. 60).
ante a. 1730, 38 < 35, membr, foll. 115, coll. 3, ll. 19:
Apoc.
37. Lond. mus. Brit. Orient. 597 (Wright. 207): foll. 225-256.
saec. XV, 40 × 31, membr, foll. 32 (262), coll. 2, ll. 29
—34: *Apoc*; praecedunt homiliae. Vide etiam folium primum.

38. Lond. mus. Brit. Orient. 600 (Wright. 208): foll. 137-148. saec. XVII, 41 × 37, membr, foll. 12(160), coll. 3, ll. 29: *Apoc*; praecedunt homiliae.
39. Lond. mus. Brit. Orient. 598 (Wright. 209): foll. 177-192. a. 1708—1711, 39 × 34, membr, foll. 16(208), coll. 3, ll. 25.26: *Apoc*; praecedunt homiliae.
40. Lond. mus. Brit. Orient. 599 (Wright. 210): foll. 158-168. a. 1721—1730, 37 × 35, membr, foll. 11(168), coll. 3, ll. 28—32: *Apoc*; praecedunt homiliae.
41. Lond. mus. Brit. Orient. 601 (Wright. 211): foll. 100-106. saec. XVIII, 36 × 30, membr, foll. 7(120), coll. 35—41: *Apoc*; praecedunt homiliae.
42. Lond. mus. Brit. Add. 16,190 (Dillmann. 8). saec. ? , in 4, membr, foll. 155 (mann tribus foll. 1—15, 16—147, 148—155), foll. 16—147 habent coll. 3; Carp, sect sine num, subscr: *Evv*. Olim Anastasii cuiusdam, postea cuiusdam Bere'sanāi. Cf v. cl. Augustus Dillmann, *Catalogus codd. mss. orientt. qui in museo Britannico asservantur, pars 3, codices Aethiopicos amplectens*, Londinii 1847.
43. Lond. mus. Brit. Add. 11,293 (Dillmann. 9). saec. ? , membr, foll. 92; capp: *Ioh*. Sub finem insunt nonnulla theologica. V. cl. Margoliouthius locis paucis contulit.
44. Lond. mus. Brit. Add. 16,220 (Dillmann. 11). saec. ? , in 4, membr, foll. 46, coll. 2: cat in Mt, textum vero non integrum praebet. Sub initium exstat tabula „computi Paschalis“, al man ut vid, a. 1613 (1249?) scripta. Olim cuiusdam Bährja Christos.
45. Oxonii Bodl. Dillmann. 10 et 11. saec. XVIII, in 4, membr, foll. 74 et 75; Carp, Eus-t, prol, capp-t: *Evv*.
46. Oxonii Bodl. Dillmann 12 et 13: saec. XVIII, in 4, membr, foll. 81 et 75: *Evv*. Cf Aug. Dillmann, *Cat. codd. mss. bibl. Bodl. Oxon. pars 7. Codices Aethiopici*, Oxonii a. 1848.

47. Oxonii Bodl. Dillmann. 14 et 15: *Cath* (1.2 Pet 1.2. 3 Ioh Iac Iud) *Apoc* (versio ex Coptico) *Act Paul* (Phm Hebr); sub finem Euth ut videtur uberrimus apparatus.

Austria.

48. Vindobonae bibl. caes. MS. Aeth. 10.
saec. ? , in 4, membr, foll. 156; Carp, (Eus-t ?),
prol: *Erv.* Cf v. cl. Frid. Müller, „Die äthiopischen Handschriften der k. k. Hof-Bibliothek in Wien“, in actis *Zeitschrift der Deutschen morgenländischen Gesellschaft*, Lipsiae, vol. 16 (a. 1862), p. 553—557.

49. Vindobonae bibl. caes. MS. Aeth. 20.
saec. ? , in 8, membr, foll. 117, coll. 2: *Ioh.*

Gallia.

50. Viri clarissimi Antonii de Abbadie MS. Aeth. 2.
saec. ? (non vet), 29×26, membr, foll. 162: *Erv.* Cf
Ant. d'Abbadie, *Cat. raisonné de mss éthiopiens*, Parisiis a. 1859.

51. — MS. Aeth. 9: saec. ? , 24×21, foll. 168, coll. 2:
Paul (Phm Heb) *Act Cath* (1.2 Pet 1.2.3 Ioh Iac Iud)
Apoc (capp. 58).

52. — MS. Aeth. 47: saec. ? , 20×18; Carp, Eus-t,
capp-t: *Erv.*

53. — MS. Aeth. 82: saec. XIX, 7.7×8.1, membr,
foll. 72, coll. 2; piet: *Erv.* Quod v. cl. Abbadie de textu
corrupto dicit, flagitat codicis scrutationem.

54. — MS. Aeth. 95: saec. ? , 8.6×8.7, membr, foll.
110: *Erv.*

55. — MS. Aeth. 111: foll. 1—36: *Ioh.*

56. — MS. Aeth. 112: 8×8, membr: *Erv.*

57. — MS. Aeth. 119: 20×17, membr, foll. 153: *Paul*
(Phm Heb) *Act Apoc.*

58. — MS. Aeth. 164: 23×21, membr, foll. 208: *Paul*
(Phm Heb) *Cath* (1.2 Pet 1.2.3 Ioh Iac) *Apoc Act.* Act
habent 316 sectiones (?).

59. — MS. Aeth. 173: 9×9, membr, foll. 110: *Erv.*
MSS. 24 et 191 continent commentaria in *Erv.*

60. Paris. bibl. nat. Aeth. 22 (Zotenberg. 32).
 saec. XIII, 29.3 × 18.4, membr, foll. 207, coll. 2, ll. 27; Carp, Eus-t, dissertatio de evangeliorum harmonia, capp, titl, sect, can, *στίχ* (9700 in summa), pict: *Evv*; textus vetus est teste v. cl. Zotenbergo, teste etiam v. cl. Ignatio Guidi (ut supra, p. 894, adn. 1), p. 35—36. Cf Zotenbergius, *Catalogue des manuscrits éthiopiens (Gheez et Amharique) de la bibliothèque nationale*, Parisiis [a. 1877].
61. Paris. bibl. nat. Aeth. 130 (Zotenb. 33).
 saec. XVII, 26.3 × 22, membr, foll. 172, coll. 2, ll. 21; introductio, Carp, Eus-t, dissertatio de harmonia, prol, capp-t: *Evv*. V. cl. Zotenbergius praebet nonnullas lectiones varias dicitque textum esse emendatum; cf v. cl. Ignatius Guidi.
62. Paris. bibl. nat. Aeth. 23 (Zotenb. 34).
 a. 1794, 25.8 × 15.6, chart, foll. 258, col. 1, ll. 20—25; introductio, Carp, Eus-t, dissertatio de harmonia, prol, capp-t: *Evv*; textus plerumque cum Aeth. 130 (cf supra cod. 61) consentit.
63. Paris. bibl. nat. Aeth. 21 (Zotenb. 35).
 a. 1483, 33.5 × 23, membr, foll. 202, coll. 2, ll. 27.28; Carp, dissertatio de harmonia, capp-t (sub fin evangelii uniuscuiusque), titl, sect: *Evv*; textus teste Zotenbergo partim antiquus partim emendatus. Cahirae scriptus.
64. Paris. bibl. nat. Aeth. 117 (Zotenb. 36).
 saec. XVIII, 9 × 8.5, membr, foll. 138, coll. 2, ll. circ. 22: *Evv*; textus exhibet lectiones e familiis variis.
65. Paris. bibl. nat. Aeth. 151 (Zotenb. 37).
 saec. XIX, 26 × 24, membr, foll. 184, coll. 2, ll. 19; introductio, Carp, sect, can, prol, pict: *Evv*; textus mixtus.
66. Paris. bibl. nat. Aeth. 33 A (Zotenb. 38).
 saec. XVII, 32.2 × 22, chart, foll. 163, coll. 2, ll. 20: *Mt* mut *Me Le* 1, 1—2, 21; textus consentit plerumque cum Aeth. 21 (cf supra cod. 63).
67. Paris. bibl. nat. Aeth. 20 (Zotenb. 39).
 saec. XVI, 12.8 × 10.9, chart, foll. 244, coll. 2, ll. 13;

titl, sect, can: *Mt Mc*; textus plerumque ut in Aeth. 21 (cf supra, cod. 63).

68. Paris. bibl. nat. Aeth. 143 (Zotenb. 40).
saec. XIV, 33×21.5, membr, foll. 27, coll. 2, ll. 24:
Le 9,23—11,2 a 11,18 b—13,13 13,29—20,25; textus
sui generis.

69. Paris. bibl. nat. Aeth. 24 (Zotenb. 41).
saec. XVI, 20×17.9, membr, foll. 102, coll. 2, ll. 20-23;
capp in Ap C, subscr Ac, prol sub fin Ap: *Act Apoc
Cath*; textus est versionis emendatae.

70. Paris. bibl. nat. Aeth. 26 (Zotenberg. 42).
saec. XV, 21×14.5, membr, foll. 102, coll. 2, ll. 22;
capp (72 in Ac): *Cath Act*; textus vetustior est quam ille
in MS Aeth. 24 (cf supra, cod. 69).

71. Paris. bibl. nat. Aeth. 25 (Zotenb. 43).
saec. XV, 14×11.3, membr, foll. 69, coll. 1, ll. 14—16:
Cath additis lectionibus tribus ecclesiasticis ex Hebr Act
Ioh; textus ut in Aeth. 26 (cf supra, cod. 70).

72. Paris. bibl. nat. Aeth. 28 (Zotenb. 44).
saec. XVI, 18×12.8, chart, foll. 65, coll. 2, ll. 15:
Cath; textus partim ut in Aeth. 24 (nostro cod. 69) partim
ut in Aeth 26 (nostro cod. 70). Manus alia in init scripsit
lectt 5 ecclesiasticas ex Cor Hebr Ioh Act. (Z. 165).

73. Paris. bibl. nat. Aeth. 27 (Zotenb. 45) et Aeth 127
a. 1378, 23×16.5, membr, foll. 162, (174 additis
foliis 12—23 e codice Aeth. 127 olim ex hoc codice raptis),
coll. 2, ll. 19; capp, lect: *Paul* (Heb Tim); textus differt
a textu editionis Londinensis, consentit saepius cum textu
editionis Romanae. Hierosolymis scriptus iussu monachi
Gabra-Krestôs qui monasterio Habessinico praefuit.

74. Paris. bibl. nat. Aeth. 29 (Zotenb. 46).
saec. XIV, 25×16, membr, foll. 120, coll. 2, ll. 24:
capp: *Paul* (Heb Tim). Olim in deserto Scetensi.

75. Paris. bibl. nat. Aeth. 30 (Zotenb. 47).
saec. XVIII, 21×18, membr, foll. 100, coll. 2, ll. 22:

Paul (Phm Heb); textus consentit saepius cum textu editionis Londinensis.

76. Paris. bibl. nat. Aeth. 31 (Zotenb. 48).

saec. XVI, 18.2×15, membr, foll. 31, coll. 2, ll. 20:

Apoc; textus consentit plerumque cum textu editionis Londinensis.

77. Paris. bibl. nat. Aeth. 116 (Zotenb. 71): foll. 26—93.

saec. XVII, 27×25, membr, foll. 68(118), coll. 2,

ll. 15: *Ioh*; inest adult.

78. Paris. bibl. nat. Aeth. 127 (Zotenb. 165): foll. 8—11.

saec. ?, 22.8×15.3, chart: *Rom* 5,15b—8,9a; versio

est emendata.

Germania.

79. Berolini bibl. reg. Dillmann. 20.

saec. ? (recens), 32.5×29, membr, foll. 237, coll. 2,

ll. 19.20; Carp, Eus-t, prol, capp-t: *Err*. Accuratius examinetur necesse est hic textus prorsus corruptus; cf v. cl. Dillmannus, *Verzeichniss der abessinischen Handschriften* (*Handschr.-Verzeichn.* vol. 3), Berolini a. 1878, p. 12—14.

80. Berolini bibl. reg. MS. or. qu. 415 (Dillmann. 21),
foll. 5—57 v.

saec. XVIII, 22×20, membr, foll. 89, coll. 2, ll. 18.

16.17: *Ioh*. MS. or. fol. 445 (Dillmann. 22): *Evv* in dialecto Tigriña; textus prorsus novus e versione Europaea fluxit.

81. Dresdis bibl. reg.

saec. ?, in 4, membr, foll. 80: lectiones ex *V. T.* et

N. T. Cf Tischendorfius, *Serapeum*, Lipsiae a. 1847, num. 4, p. 74, ubi numero 41 designatur, et *Ancedota* a. 1855 (et 1861), p. 76, num. 3.

82. Francofurti ad Moenum bibl. publ.

saec. ?, in 4: fragmenta biblica (an Novi Testamenti?).

Eduardus Rüppell, *Reise in Abyssinien*, Francofurti ad Moenum, vol. 2 (a. 1840), p. 403—410(411), exhibet

catalogum librorum Aethiopicorum quos bibliothecae urbis Francofurti dono dedit. Novum Testamentum (excepto Ioh ante paucos annos verso) his non inest. Pagina 410 narrat Ruppellius se in Abyssinia rarius Novi Testamenti integri codices vidisse, persaepe vero quattuor evangeliorum.

83. Lipsiae bibl. univ. cod. Tischendorffianus 16.

inter alia Coptica: fragm ex *N. T.*

84. Monaci bibl. reg. cod. Aeth. 25.

saec. ?, 36 < 30, membr, foll. 158, coll. 2, ll. 18; prol, capp-tab (?), tabulis centum triginta magnis (13 < 22) pictis ornatus: *Mt Mc.* Textus multis locis a textu Platti discrepat. Anno 1874 vel 1875 a bibliotheca emptus. Cf Trumppius in libro *Verzeichniss der orientalischen Handschriften der k. Hof- und Staatsbibliothek in München. Nebst Anhang* (etiam sub titulo *Catalogus*, tom. 1, pars 4), Monaci a. 1875, pagina ea quae paginam 184 excipitur.

85. Monaci bibl. reg. cod. Aeth. 28.

saec. ? (codex vetus), 15 < 14, membr, foll. 120, coll. 2, ll. 12.13; subser: *Ioh.* Adduntur liber apocalypticus et nonnulla de Maria. Anno 1874 vel 1875 a bibliotheca emptus. Cf Trumppius (ut cod. 84), pagina altera post p. 184.

86. Henricus Ewald, „Ueber die Aethiopischen Handschriften zu Tübingen“ in actis *Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes*, Bonnae, vol. 5 (a. 1844), p. 164—201, citat p. 173, num. 12, codicem evangeliorum, quem Krapfius Tubingam adtulit; ubi hodie sit, nescio. Catalogus alter Tubingensis, quem Ewald in actis *Zeitschrift der Deutschen morgenländischen Gesellschaft*, Lipsiae, vol. 1 (a. 1846), p. 1—43, publici iuris fecit, nihil ex Novo Testamento exhibet.

Italia.

87. Flor. Palat. Med. 16.

saec. ? („pervetustis Abyssinorum characteribus“): *Rom Gal 1.2 Cor Eph Col 1.2 Thess Phil Tit 1.2 Tim Phm Hebr.* Olim Antonii presbyteri Madensis. „Huic codici respondent b. Pauli epistolae . . . Romae a. 1584 impressae“.

Ludolfus refert de codice, cf Plattus (ut supra, p. 900, cod. 1), p. 7.

88. Romae Vat. Aeth. 1.

saec.?, in fol, membr, foll. 217: *Erv*; insunt praeterea officium Aethiopum, nonnulla opuscula Clementis Romani, computus temporum Aethiopum, aliquot concilia generalia. Cf Angelus Mai, *Scriptorum veterum nova collectio*, vol. 5, Romae a. 1831, paginarum series altera, p. 94.

[Romae Vat. Aeth. 3 et 6: duo exemplaria Novi Testamenti annis 1548 et 1549 Romae typis impressa.]

89. Romae Vat. Aeth. 21.

saec.?, in 8, chart, foll. 114: *Paul 1.2 Pet*. Cf etiam Iobus Ludolfus, alias Leutholf dictus, in *Commentario* ad suam „Historiam Aethiopicam“, Francofurti ad Moenum, a. 1691, p. 299, ubi refert de codicibus Aethiopicis Romae olim in hospitio Habessinorum suo tempore in bibliotheca Vaticana servatis: 8. *N. T.* — 9. *Quattuor erv.* — 10. *Pauli et Petri epp.* — 11. *1.2 Pet 1.2 Ioh Iud Hebr* — 12. *Apoc.* Estne Vat. Aeth 21 Ludolfi 10?

90. Romae Vat. Aeth. 25.

saec.?, in 4, membr, foll. 262: *Erv*.

91. Romae Vat. Aeth. 38.

saec.?, in 12, chart, foll. 304: *Lc Ioh*.

92. Romae Vat. Aeth. 47.

saec.?, in 12, membr, foll. 215: *Ioh Apoc.*.

93. Romae Vat. Aeth. 49.

saec.?, in 16, membr, foll. 130: *Apoc.*

94. Romae Vat. Aeth. 54.

saec.?, in 12, membr et chart, foll. 235: *Apoc.*

95. Romae Vat. Aeth. 67.

saec.?, in ?, membr, foll. 160: *Ioh Apoc.*

96. Romae Vat. Aeth. 68.

saec.?, in ?, membr, foll. 122: *Ioh Apoc.*

97. Petropoli instituti Asiatici (Dorn. 1).

saec.?, in 4, membr, foll. 100: *Ioh Apoc.* Textus

Iohannis a textu Londinii a. 1826 edito discrepat. Olim comitis de Suchtelen legati Russici Holmiae. Cf v. cl. B. Dornius, *Bulletin scientifique* (ut cod. 98), vol. 2 (a. 1837), num. 19, coll. 302—304.

98. Petropoli bibliothecae caesareae MS. Aeth. 3.
a. 1426, in fol, membr, foll. 165: *Evv.* Olim in monasterio Abyssiniorum Hierosolymis. Inest monasterii inventarium quod librorum catalogum continet. Erat Dubrowskii. Cf v. cl. B. Dornius, „Über die Aethiopischen Handschriften der öffentlichen kaiserlichen Bibliothek zu St. Petersburg“ (dissertatio anno 1837 in academia lecta) in actis *Bulletin scientifique publié par l'Académie impériale des sciences de St. Pétersbourg*, vol. 3 [a. 1838], num. 10, p. [4—8] et coll. 145—151, et *Catalogue* (ut supra, p. 844, cod. 121), p. 553—557, ubi ex errore datur annus 1526.

99. Petrop. bibl. caes. MS. Aeth. 4: saec. ?, in 16, membr, foll. 145: *Ioh.*

100. Petrop. bibl. caes. MS. Aeth 5: saec.?, in 24, membr, foll. 149: *Ioh.*

101. Petropoli bibl. caes.
saec.?, in ?, membr: *Ioh.* Cf Tischendorfius, *Notitia*, a. 1860, p. 69.

De lectionibus ecclesiasticis Aethiopicis conferendi sunt codices hi:

Lond. mus. Brit. Add. 16,249 (Dillmann. 26).

saec. XIX: Ordo Synopseos sive lectiones in unumquemque mensium diem ex Vetere et Novo Testamento. Scriptus iussu viri rev. Iohannis Lud. Krapf (cf cod. 86).
Lond. mus. Brit. Add. 16,250 (Dillmann. 27).

saec. XIX: Acta Passionis sive lectiones in officia hebdomadis magnae. Ipse quoque pariter atque codex Add. 16,249, iussu Krapfii scriptus. In hoc codice laudantur decretum abbatis Gabriel anno 1131 patriarchae facti de

lectionibus in hebdomade magna legendis, et lectiones cura abbatis Petri archiepiscopi Behensensis auctae.

Paris. bibl. nat. Aeth. 129 (Zotenb. 167).

fol. 17—20: saec. ?, 11.8×8.5, chart: fragm ex Evl.

fol. 21—27: saec. ?, 10×8, chart: fragm ex Evl.

Lipsiae bibl. univ. MS. Tischendorf. 17.

a. circiter 1800, in fol, fol. 150: lectiones ex *V. T.* et *N. T.*

Item supra, codd. 81.82.83.

(4.) ARMENIACA.

Armenii, qui antea bibliis Syriacis usi erant, studebant saeculo quinto incunte versionem sibi propriam facere ducibus Mesrobo atque Isaaco patriarcha Armeniaco. Libris nonnullis ut videtur iam e Syriaco versis, anno 431 Iohannes Ekelensis et Iosephus Palmensis Mesrobi discipuli concilio Ephesino interfuerunt et domum rettulerunt biblia Graeca; quibus visis reiecerunt Mesrobus et Isaacus ea quae e Syriaco interpretaverant, et, postquam Iohannes et Iosephus Graecis litteris Alexandriae operam navaverunt, omnia denuo Armeniace verterunt.¹ Fortasse propter initia illa Syriaca, fortasse propter emendationes posteriores, reperiuntur in hac versione lectiones paucae quae e Syriaco fluxisse videntur. Fabulam de transformatione eius, qua saeculo tertio decimo procurante rege Haitho cum Latina concordans facta sit, prorsus reiecit Tregellesius. Testibus Westcotto Hortioque praebet haec versio *a.* lectiones Occidentales antiquas, e quibus multae cum Vetere Latina contra Vulgatam Latinam faciunt; *b.* primitivas non Occidentales; *c.* Antiochenas. Crozius (La Croze) versionem Armeniacam „versionum reginam“ appellavit, ut quae Graeca optime redderet.

¹ Simon, *Hist. crit. des versions du N. T.* Roterod. a. 1690, p. 203^a—205^b, haec alio modo evenisse refert.

Dubitari vix potest, quin Armenii, ut qui intima consuetudine cum Syris coniuncti essent, biblica studia critica simili atque hi modo¹ exercuerint. Neque tamen quidquam in promptu est de studiis Armenorum biblicis ante saeculum septimum decimum. Synodus Armeniaca anni 1662, cum biblia illa lingua scripta rara et non nisi magno pretio parabilia² essent, legatum in occidentem misit, qui biblia arm^{usc} typis exprimenda curaret. Is Uscanus nomine (unde arm^{usc}), verbi divini minister ex urbe Erivan ad montem Ararat sita, cum Romae diu moratus propositum suum adsequi non potuisset; Amstelodami³ tandem primam bibliorum Armeniacorum editionem paravit anno 1666,⁴ quam editionem

¹ Vide supra, p. 815.

² Uscanus narravit Ricardo Simon, qui eum Parisiis anno 1670 vidit, biblia integra Armeniaca nondum typis impressa stetisse 500 nummis quos *écus* dicunt, Simon, *Histoire critique des versions du N. T.* Roterodami a. 1690, p. 196^a.

³ Nescio quis quaerit, num forte editio in urbe Gugha prope Ispahan iam ante annum 1666 exstiterit. V. cl. Karapet hoc negat.

⁴ *Divinitus inspiratum V. et N. T., concinnatum ab antiquis nostris et veritatem amantibus interpretibus, ex mandato inclyti domini Agopi [Iacobi], Armenorum patriarchae, concordans cum veteribus divinitus inspiratis bibliis, ad communem omnium utilitatem editum per verbi domini ministram Osgan Erivanensem, Amstelodami typis sancti Etzmiatzni et sancti Sergii anno redemptoris 1666, Armenorum 1115 mensis Martii 11.* Cf Le Long-Masch, *Biblioth. sacra*, Halae a. 1781, pars 2, vol. 1, p. 174.175. Anno 1668 prodiiit Novum Testamentum iterum, idque forma quam dicunt octava. Crozius litteras Berolini anno 1718 datas ad Beausobrium et L'Enfant misit, *Préface générale sur le Nouveau Testament*, vol. 1, p. cxi.ccxii (Hugius scribit vol. 1, p. 171), in quibus de editione N. T. ab Uscano curata dicit et de Uscano ipso „il savoit un peu de Latin, & n'avoit aucun goût, ni aucune critique. Il n'a à la vérité rien changé, ni retranché dans son Edition; mais lorsqu'il a trouvé quelque chose de plus dans la Vulgate il ne s'est fait aucun scrupule de le fourrer dans son Edition. Il l'avoue même dans une de ses Préfaces, & s'en fait mal à propos honneur. . . . Le beau Manuserit Arménien des quatre Evangiles que j'ai trouvé à la Bibliothèque du Roi, & que j'ai copié pour mon usage, m'a exactement

secutae sunt editiones omnes, nisi fallor, usque ad annum 1789, quo tempore Zohrabius¹ Novum Testamentum publici iuris fecit. Anno 1805 prodierunt cura Zohrabii biblia Armeniaca integra additis in margine in feriore conlationibus codicum; in Novo Testamento usus est Zohrabius viginti² codicibus et secutus est in primis codicem anno 1310 in Cilicia scriptum. Apocalypsim non ante saeculum octavum Armeniaca versam esse Zohrabius putat. De editione Petropolitana a. 1814, Seramporensi a. 1817, Moscuensi a. 1834 et aliis nihil habeo quod dicam. Editionem novam curaverunt Mechitaristae Venetiis annis 1847—1863;³ annum 1860 posuerunt in titulo editionis bibliorum integrorum.

Millius⁴ usus est auxilio Guilelmi Gissii et Ludovici Pici. Wetstenius adiutorem habuit Crozium. Griesbachius in consilium vocavit Bredenkampium Hamburgensem qui Zohrabi editionem anni 1789 contulit. In Scholzii usum contulerunt Cirbied professor linguae Armeniacaе Pari-

informé de toutes les additions dont cet Evêque Arménien a interpolé son Edition. A mon grand regret, je n'ai aucun Manuscrit des Actes, & des Epîtres.“

¹ *N. T. . . ., Armeniaca editum a Iohanne Zohrabio, doctore Armeno*, Venetiis a. 1789.

² Veri simillimum mihi videtur codicem Vindobonensem caes. Arm. 4 in usum Zohrabi exscriptum esse; continet enim conlationes codicum in bibliotheca sancti Iacobi Hierosolymitana servatorum cum editione bibliorum Venetiana anni 1733, quas Sargis Malian ex urbe Hadschin anno 1773 fecit.

³ Quid sibi velint anni 1847—1863 in libro *Catalogue des livres de l'imprimerie arménienne de Saint-Lazare*, Venetiis a. 1876, p. 26, nescio. Biblia integra prodierunt anno 1859. Vir cl. Leontius Alishan, per litteras de editoribus pariter atque de editionis ratione interrogatus, respondit litteris die 4 Maii a. 1882 datis: editionem Novi Testamenti novissimam ex editione bibliorum haustam esse, hanc vero lectionibus optimis esse ornatam. Perrexit: lectiones varias in editione anni 1805 exhibitas esse, unde concludere licet editiones posteriores lectiones varias non praeberent.

⁴ Mill, *N. T. Gr.* ed. Kuster. Amstel. a. 1710, proll. paragr. 1402—1404.1508.1509.

siensis atque monachi Meehitaristae Vindobonenses editionem Zohrabii anni 1805, sed teste Tregellesio vix ea qua debebant diligentia. Tischendorffius in editione sua septima paranda usus est lectionibus his Scholzianis additis nonnullis manu scriptis in N. T. Gr. Wetstenii exemplari Griesbachiano Lipsiae in bibliotheca universitatis adservato. Tregellesio¹ suadente v. cl. Carolus Rieu conlationem editionis Zohrabii, lectionibus variis non neglectis, cum N. T. Gr. instituit, unde apparatus N. T. Gr. Tregellesiani insigniter locupletatus est; teste Tregellesio editio Zohrabii et versio haec tota Latinam istam quae fertur indolem nullo modo testantur. Denique nisi fallor lectiones Tregellesianas Tischendorffius in hanc editionem octavam traustulit.

CODICES ARMENIACI.²

America.

1. Bostoniae in provincia Massachusetts, viri cl. S. Brai-
nard Pratti.

a. 1262, membr, pict: *Ev.*

Anglia.

2. Londinii mus. Brit. Add. 15,411.

a. 1321, 13.4×10, membr, foll. 312: *Ev.* V. cl. D. S. Margoliouthius codicem locis paucis contulit, [Lloyd-Sanday] *Novum Testamentum*, Oxonii a. 1889, *App.* III, p. 190—192. Inde hausi notitiam codicum 2—17.

3. Lond. mus. Brit. Add. 18,549.

a. 1279, 21.2×17.5, membr, foll. 310: *Ev Apoc Paul Act Cath.* V. cl. Margoliouthius locis paucis contulit.

¹ Tregelles apud Hornium (ut supra, p. 803), p. 312—315.

² Congregatio Meehitarista Vindobonensis catalogum codicum Armeniacorum quoad fieri potest omnium bibliothecarum cum Orientis tum Europae instaurat. Iam prodierunt catalogi bibliothecae regiae Monacensis et bibliothecae caesareae Vindobonensis (vide infra cod. 19 et cod. 46). Utinam eodem modo codices ceteri orientales summatim describantur!

4. Lond. mus. Brit. Add. 19,727.
a. 1166, 23.1×15, chart, foll. 308: *Ev.* V. cl. Margoliouthius locis paucis contulit.
5. Lond. mus. Brit. Add. 19,730.
saec. XIII, 23.7×17.5, chart, foll. 186: evangeliiis exceptis *N. T.* (ordinem non dat Margoliouthius); insunt libri nonnulli apocryphi. V. cl. Margoliouthius locis paucis contulit.
6. Lond. mus. Brit. Add. 21,932.
saec. X vel XI, 27.5 < 20.6, membr, foll. 244: *Ev.* V. cl. Margoliouthius locis paucis contulit.
7. Lond. mus. Brit. Add. 27,489.
saec. XIII, 18.4×12.5, membr, foll. 203, mut: *Ev.*; folia multa supplevit manus saec. XVII. V. cl. Margoliouthius locis paucis contulit.
8. Lond. mus. Brit. Or. 81.
a. 1181, 21.2×15.9, membr, foll. 376: *Ev.* V. cl. Margoliouthius locis paucis contulit.
9. Lond. mus. Brit. Or. 2283.)
a. 1295, chart: *Ev.*)
10. Lond. mus. Brit. Or. 2668.)
a. 1437, chart: *Ev.*)
11. Lond. mus. Brit. Or. 2678.) V. cl. Margoliouthius
a. 1207, chart: *Ev.*) locis paucis contulit.
12. Lond. mus. Brit. Or. 2679.)
a. 1281, chart: *Ev.*)
13. Lond. mus. Brit. Or. 2681.)
a. 1485, chart: *Ev.*)
14. Oxonii Bodl. Arm. d. 1.
saec. XV, 60×45, chart, foll. 277: *Ev.* V. cl. Margoliouthius locis paucis contulit.
15. Oxon. Bodl. Arm. d. 3.
saec. XV, 23.4 < 16.2, chart, foll. 292: *Ev.* V. cl. Margoliouthius locis paucis contulit.
16. Oxon. Bodl. Arm. d. 5.
saec. XII et XIII, 26.8 < 18.7, foll. 1—256 chart

saec. XIII, foll. 257—325 membr saec. XII: *Evv.* V. cl. Margoliouthius locis paucis contulit.

17. Oxon. Bodl. Arm. d. 6.

a. 1568, 26.2×18.8, chart, foll. 367; pict: *Evv.* V. cl. Margoliouthius locis paucis contulit.

18. Sussexianus (ubi hodie?).

a. 1251, 13.7×8.7, membr, foll. 311; Eus-tab, pict: *Evv.* Cf Thomas Iosephus Pettigrew, *Bibliotheca Sussexiana. A descriptive catalogue . . .*, Londinii a. 1827, p. cclxxv sq.

Austria.

19. Vindobonae caes. Arm. 16.

a. 1613, 40.5×28, chart, foll. 409, coll. 2, ll. 37: lectionarium (Evl? vel ex V. T. et N. T.?). Cf v. cl. Iacobus Dashian, *Catalog der armenischen Handschriften in der k. k. Hofbibliothek zu Wien*, Vindobonae a. 1891, p. [v] a.

19 a. [Vindob. caes. Arm. 22: foll. 1—170: *Evv* e codice bibliothecae regiae Berolinensis exscripta manu Lacrozii. Cf v. cl. Dashian, p. [v] a, et v. cl. Fridericus Müller, „Die armenischen Handschriften der kais. Wiener Hofbibliothek“ in actis *Deutsche Vierteljahrsschrift für englisch-theologische Forschung*, VII, Gothae, a. 1864, p. 348.349.]

Dania.

20. Havniae bibl. reg. Armen. 1.

saec. XII vel XIII, in fol, chart, foll. 161: *Paul* (Heb Tim). Insunt folia duo vetustiora quae *Mc* 8,6—26 et 10,8—26 continent.

Gallia.

21. Paris. bibl. nat. Arm. 7.

saec. ? (vet), in fol, chart, litt unce: *Evv*; desunt nonnulla ex Mt et Ioh. Constantinopoli latus. Cf *Catalogus codicum mss bibliothecae regiae*, Parisiis 1739, vol. 1, p. 76 b.

22. Paris. bibl. nat. Arm. 8.

saec. ? (vet), in fol, chart, litt unce: *Mt Mc Lc*;

desunt Mt capp. 1—5 Me 16,1—12 Le capp. 22—24. Constantinopoli latus.

23. Paris. bibl. nat. Arm. 9.
saeec. XI, in fol, membr; Euth: *Act Cath Paul Apoc Graeco-Armen.* Vide supra, p. 644, Act 301. Addiditne Nerses versionem Armeniacam?
24. Paris. bibl. nat. Arm. 10.
saeec. XV, in 4, chart: *Paul Cath*; insunt epistulae istae suppositiciae Corinthiorum et Pauli.
25. Paris. bibl. nat. Arm. 10 A.
saeec. XV, in 8, membr; Carp, Eus-tab, pict: *Evv. Germania.*
26. Berolini bibl. regiae MS. or. Peterm. I. 136 (Karamianz. 4), foll. 119—446.
a. 1661, in 4, chart, foll. 328: *Cath Apoc Act Evv Paul.* Cf v. cl. N. Karamianz, *Verzeichniss der armenischen Handschriften der königlichen Bibliothek zu Berlin (Handschriften-Verzeichniss, vol. 10)*, Berolini a. 1888.
27. — — MS. or. Minut. 287 (Karamianz. 5), foll. 100—264b.
a. 1358, in 4, chart, foll. 271, coll. 2, ll. 24: *Paul.*
28. — — MS. or. Minut. 291 (Karamianz. 6).
a. 1450, in 4, chart, foll. 316; Eus-tab, sect, can, harm in ima pag: *Evv.* Pericope de adultera post finem Iohannis additur. Insunt fragmenta duo vetustiora membranacea, alterum ex „Epp“, alterum *Le* 15,3 ss.
29. — — MS. or. Peterm. I. 138 (Karamianz. 7).
saeec. XV, in 4, membr, foll. 258; Carp, Eus-t, sect, can, harm in ima pag: *Evv.*
30. — — MS. or. Minut. 285 (Karamianz. 8).
a. 1432, in 4, chart, foll. 246: *Evv.* Insunt foll. 4: saeec. IX, membr: *Le* 16,3—26.
31. — — MS. or. Minut. 268 (Karamianz. 9).
a. 1483, in 4, chart, foll. 353: *Evv.* Insunt foll. 2 vetera, membr: *Ioh* 16,16—22.

32. — — MS. or. Quart. 382 (Karamianz. 10). paullo ante 1506, in 4, chart, foll. 313; Carp, Eus-tab, sect, can, harm in ima pag: *Evv.*
33. MS. or. Minut. 261 (Karamianz. 11). saec. XVI, in 4, chart, foll. 269; Carp, Eus-tab, sect, can, harm in ima pag: *Evv.*
34. — — MS. or. Minut. 279 (Karamianz. 12). saec. XVI, in 4, foll. 265; Carp, Eus-tab, sect, can: *Evv.* Insunt foll. 4 vetera, membr: *Lc* 11,42 ss 12,6 ss.
35. — — MS. or. Minut. 281 (Karamianz. 13). saec. XVI, in 4, chart, foll. 229; sect, harm in ima pag: *Evv.*
36. — — MS. or. Minut. 288 (Karamianz. 14): a.1601: *Evv.*
37. — — „ „ Petern. 1. 149 („ 15): a.1623: *Evv. Apoc.*
38. — — „ „ Minut. 272 („ 16): a.1635: *Evv.*
39. — — „ „ „ 266 („ 17): a.1670: *Evv.*
40. — — „ „ „ 274 („ 18): a.1678: *Evv.*
41. — — „ „ „ 283 („ 19): a.1694: *Evv.*
42. — — „ „ Quart. 12 („ 20): saec. XVIII: *Evv.*
43. — — „ „ „ 337 („ 21): a.1707: *Evv.*
- Cf etiam fragmenta ex Novo Testamento in codicibus apud Karamianzum numeratis 56.75.79.87.92.93.94.
44. Lipsiae bibl. urbis Sl. fol. 10. saec. ?, in fol, chart, foll. 187: *Evv.* Manu Gregorii presbyteri.
45. Lipsiae Gregorii. saec. X (?), 42.3 <30.1, membr, foll. 28, coll. 2, ll. 21, litt unce; sect, harm in ima pagina: *Mt* 21,21—25,9 27,65—28,13 *Mc* 1,1—6,14 9,14—10,14.
46. Monaci bibl. reg. Arm. 1. a. 1278, 18×12.8, membr, foll. 304, coll. 2, ll. 19; Carp, Eus-tab, capp-tab, prol in *Mt Lc*, (sine dubio sect), harm in ima pagina, pict: *Evv.* Manu episcopi Iohannis a. 1278 scriptus, manu Arrakhel Hnasudentz pictus;

a. 1292 venum datus; anno 1468 ecclesiae s. Basilii in insula Cypro dono datus. Cf. I. H. Petermannus, in libro *Verzeichniss der orientalischen Handschriften der k. Hof- und Staatsbibliothek in München (Catalogus etc. Tomi primi pars quarta)* Monaci a. 1875, p. 120.121, et v. cl. Gregorius Kalemkiar, *Catolog der armenischen Handschriften in der k. Hof- und Staatsbibliothek zu München*, Vindobonae a. 1892, p. VI a.

46 a. [Monaci bibl. reg. Arm. 5: foll. 9a—15b.
a. 1539, 13.8 < 9.9, chart, foll. 7: lectiones ex Evv.
Olim Alberti Widmanstadii.]

47. Monaci bibl. reg. Arm. 21.
saec. XV, 22×15, chart, foll. 560, coll. 2, ll. 20:
Evv. Cf Kalemkiar, p. VIII ab.

Italia.

48. Florentiae Laur. I. 2 (Biscioni. 11).
saec. ? , in 4, chart, foll. 279: *Evv* (Evl?). Cf
Antonius Maria Biscionius, *Bibliothecae Mediceo-Lauren-
tinae catalogus. Tomus 1: codices orientales complectens*,
Florentiae a. 1752, p. 8b.

49. Romae Vat. Armen. 1.
a. 1629, in 4, chart: *V. T.* et *N. T.* Cf Angelus
Mai, *Scriptorum veterum nova collectio*, vol. 5, Romae 1831,
paginarum series altera, p. 239.

50. Romae Vat. Armen. 10.
a. 1301: *Act Cath.* Scriptus Perusiae manu Davidis
cuiusdam.

51. Venetiis s. Lazari: a. 1319: *V. T.* et *N. T.*

52. Venetiis s. Lazari: a. 1332: *V. T.* et *N. T.*

53. Venetiis s. Lazari: a. 1284: *N. T.*

54—60: Venetiis s. Lazari: *N. T.* septem exemplaria.

61. Venetiis s. Lazari MS. 1144.
a. 902, 33.9×27.9, membr, unc, coll. 2 (24.1×8.9;
2 coll. = 20.2), ll. 14; Carp, Eus-tab, sect, harm in ima
pag: *Evv.* Vidi 8 Martii 1886.

62. Venetiis s. Lazari MS. 887.
a. 1007, in fol, membr, coll. 2: *Erv.* Vidi 8 Martii 1886.
63. Venetiis s. Lazari (sine numero) „Evangelia magna“.
saec. XII (IX ?), 46.5×36.5, membr, coll. 2 (30.5
×10.8; 2 coll. = 24.2), ll. 11; Carp, Eus-tab, harm in
ima pag: *Erv.* Folia nonnulla supplevit manus posterior.
Vidi 8 Martii 1886.
64. Venetiis s. Lazari: a. 1184: *Erv.*
Habet monasterium s. Lazari praeter hos codices fere
sexaginta quattuor codices evangeliorum. Accuratiores
accipiemus ad finem perductis catalogis Vindobonensibus
iam supra, p. 915, adn. 2, laudatis.

Russia.

Vir cl. Karapet ter Mkrtzschian archidiaconus
Etschmiadzensis amiceissime mecum quae sequuntur com-
municavit e libro Armeniaco cui titulus est: *Catalogus
codicum manuscriptorum qui in bibliotheca sancti throni in
urbe Etschmiadzin adservantur, iussu patriarchae omnium
Armeniorum catholici Matthaei, impensis magistri Hakob
Karinian, eremitae ex urbe Erzeroum, in usum scholae
theologicae Etschmiadzensis*, Tiflis a. 1863: foll. 4, pp. 230.
Daniel Wardapet¹ Shanazarian hunc catalogum scripsit,
Karinian ille in ordinem redegit et typis imprimendum curavit.

Codices 147—178 continent bibliorum exemplaria
triginta duo (ex quibus nisi fallor novem annos 1151,
1253, 1290, 1292, 1295, 1297, 1305, 1308, 1400 prae
se ferunt).

Codices 179—221 exhibent bibliorum partes; codex
179 anno 1271 scriptus est, codex 183 anno 1203.

Codices 222—363 continent evangeliorum exemplaria
centum quadraginta duo. Codex 222, compagine eburnea
saeculi tertii vel quarti instructus, anno 989 scriptus est.
Codex 223 scriptus est anno 1308, codex 229 anno 1035.

¹ „Wardapet“ significat monachum qui et „doctor“ est.

Codices 1068—1239 continent commentarios, plerisque in libros Veteris Testamenti, nonnullos in libros Novi Testamenti.

Vir cl. Karapet me certiore fecit bibliothecam illam hodie multo maiorem factam esse libris undique conlectis; fore ut catalogus novus mox incipiatur; catalogum propterea difficilem esse ad conficiendum, quod tomi multi conlectanei maximi bibliothecae insint (exempli gratia continere codicem 918 centum undeseptuaginta numeros, codicem 920 quadringentos quattuordecim numeros).

(5.) GEORGIANA.¹

Etsi iam annis 320—330 Christiani in Iberia erant, tamen versio Georgiana sive Grusinica sive Iberica saeculo demum sexto confecta esse dicitur e Graecis codicibus. Fortasse vel ex Armeniacis facta est vel ex Armeniacis et Slavonicis postea interpolata; hoc adseveratur de editione versionis Georgianae Moscuae in suburbio Svenzga anno 1743 publici iuris facta². Priusquam aliquid certi de versionis origine et indole didicerimus, nihil proderit rebus criticis citatio huius versionis.

Edita est versio primum Moscuae a. 1723. Anno 1816 prodiit Petropoli editio litteris ecclesiasticis, anno 1818 litteris civilibus sed eiusdem textus.³ Iulius Henricus

¹ Cf. Iohannes Gottfried Eichhorn, „Von der Georgischen Bibelübersetzung“ in actis *Allgemeine Bibliothek der biblischen Literatur*, Lipsiae a. 1787, vol. 1, pp. 153—169; e fonte Romano hausit Eichhornius.

² Zenkerus, *Bibliotheca orientalis*, Lipsiae a. 1861, vol. 2, p. 171, dicit versionem e Slavonico factam esse.

³ Franc. Car. Alter, *Ueber georgianische Litteratur*, Vindobonae a. 1798, qui lectiones ex editione anni 1743 exhibet; S. C. Malan, *The gospel according to S. John translated from the eleven oldest versions except the Latin*, Londinii a. 1862.

Petermannus edidit¹ epistolam ad Philemonem anno 1844 ex editione anni 1816.

CODICES GEORGIANI.

Scholzius² atque Tischendorfius referunt de codicibus Georgianis in monasterio sanctae Crucis prope Hierosolimam servatis, Malanus de codicibus monasterii Etchmiadzinensis sub montem Ararat siti.

1. Romae Vat. Clem. Assem. 1, p. 587 a, num. 2.
saec. ?, in 4, membr, foll. 303: *Erv.*
2. Romae Vat. Clem. Assem. 1, p. 587 a, num. 3.
saec. ?, in 4, chart, foll. 178: *Erv.*
3. Romae Vat. Iber. 1.
saec. ? („antiqu.“), in 4, membr: *Erv.* Cf Angelus Mai, *Scriptorum veterum nova collectio*, vol. 5, Romae a. 1831, paginarum series altera, p. 242.

(6.) PERSICAE.

Persae iam primis ecclesiae temporibus evangelium receperunt, et veri simile est eos etiam versionem propriam habuisse, quamquam traditur eos versione Syriaca usos esse. Nihilominus habemus hodie teste Stephano Evodio Assemano versiones evangeliorum (Novi Testamenti, etiam Veteris Testamenti si Pentateuchum excipis) solas duas, vel, si novissimam addis, tres, easque tempore satis

¹ Petermann, *Pauli epistula ad Philemonem speciminis loco ad fidem versionum orientalium veterum una cum eorum textu originali Graece edita*, Berolini a. 1844, liber metallo expressus.

² Scholzius dicit de codicibus quadringentis, quorum plerique libros sacros contineant, *Bibl.-krit. Reise*, Lipsiae et Soraviae a. 1823, p. 148.149. Cf Tischendorfius, *Reise in den Orient*, Lipsiae a. 1846, vol. 2, p. 69.

recenti confectas, unam ab incerto auctore e Graeco, alteram anno circiter 1341 a Simone, filio Iosephi Altabrizi seu Taurinensis, Persa Christiano concinnatam e Syriaco, tertiam anno circiter 1739 (ineunte anno 1740) iussu Shah Nadir Persarum imperatoris in urbe Ispahan elaboratam e Latino.¹ Quare in consilium vocentur in quaestionibus criticis tractandis prorsus nescio.

Versionem e Graeco saeculo ut videtur quarto decimo factam edidit Abrahamus Whelocus² (unde *pers^w* vel *wh^e*), quo (a. 1654) mortuo opus ad finem perduxit Piersonius anno (Mt 1652)1657, „conlatis codicibus tribus ex Oriente in academias utrasque Anglorum perlatis.“ Unus Oxoniensis videtur teste Scrivenero Laud. A. 96 fuisse; alter Cantabrigiensis erat Gg. V. 26 anno 1607 scriptus; tertius horum codicum erat Oxoniensis Pocockianus 128 (cf infra cod. 3)³ anno 1341 scriptus qui versionem e Syriaco haustam exhibet, quo codice usus est etiam Waltonus (cf supra, p. 220) in bibliis *pers^p* suis polyglottis (unde *pers^p*), additis Samuelis Clerici versione Latina et Thomae Gravii notis. Tischen-

¹ De tertia hac versione refert B. Dorn, *Bulletin de la classe historico-philologique de l'académie imp. des sciences de St. Pétersbourg*, vol. 5 (a. 1848), num 5.6(101.102), col. 65—82. Videtur Dornius codices musei Asiatici academiae Petropolitanae alterum numeris 387—392, alterum num. 392a signatos adhibuisse; cf *Catalogue* (ut supra, p. 877, cod. 35), p. 243. Cf etiam Le Long-Masch, *Biblioth. saera*, pars 2, vol. 1, p. 164.

² Whelocus, *Quatuor evangeliorum . . . versio Persica, Syriacam et Arabicam suavissime redolens, ad verba et mentem Graeci textus fideliter et venuste concinnata codd. tribus mss ex oriente in academias utrasque Anglorum perlatis, operose invicem diligenterque collatis per A. W.* Londinii a. 1657.

³ *Catalogi librorum manuscriptorum Angliae et Hiberniae in unum collecti*, Oxonii a. 1697, tom. 1, pars 1, p. 275, Bodl. XI, 5453. Scrivenerus testatur codicem alium evangeliorum Persicum, olim archiepiscopi Bancrofti, postea Lambethanum, inde ab anno 1646 Cantabrigiensem fuisse.

dorfius hausit lectiones Waltoni Persicas ex libro Christophori Augusti Bode.¹

CODICES PERSICI.

Anglia.

1. Cantabrigiae collegii s. Emanuelis MS. 64.
chart: *Erv.* Cf *Catalogi librorum mss Angliae et Hiberniae*, Oxonii a. 1697, vol. 1, pars 1, p. 90b.
2. Cant. univ. Gg. V. 26.
a. 1607: *Erv.* Cf supra, p. 924.
3. Oxonii Bodl. Pocock. 241 (Ethé 1835).
a. 1341, 21.8<15, chart, foll. 170: *Erv* e Syriaco.
Versio eadem est atque apud Waltonum (cf supra, p. 220), qui plura de hoc codice tradit, vol. 1, prolegomena, p. 102. Cf (Eduardus Sachau et) Hermannus Ethé, *Catalogue of the Persian... MSS in the Bodleian library (Cat. codd. mss. bibl. Bodl. pars XIII)*, pars 1, Oxonii a. 1889.
4. Oxonii Bodl. Orient. 189 (Ethé 1836).
saec.? (rec): *Mt* eiusdem versionis atque quam codex 3 (Ethé 1835) continet; addita est versio Latina.
5. Oxonii Bodl. Laud. Or. 2 (Ethé 1837).
saec. ? : *Erv* versionis eiusdem atque quam I. Aumer (cf infra, cod. 17, Monac. 41d), p. 133, num. 340 habet. Fuitne hic codex olim Laud. A. 96 (cf supra, p. 924) ?
6. Oxonii Bodl. Orient. 587 (Ethé 1838).
saec. ? : *Erv.* Versio eadem atque quae in codice 5 (Ethé 1837) exstat.
7. Oxonii Bodl. Hyde 12 (Ethé 1839).
a. 1722: *Erv.* Eadem versio atque cod. 6 (Ethé 1838).

¹ Bode, *Evangelium [Mt Me Le Ioh] ex versione Persici interpretis in bibliis polyglottis Anglicis editum ex Persico idiomate in Latinum transtulit simulque de Persica quatuor evangeliorum versione generatim praefatus est* C. A. B. Helmstadii 1750 et 1751 quatuor partibus.

8. Oxonii Bodl. Elliott. 13 (Ethé 1839).
 saec. ? (rec): *Err.* Haec versio differt ab aliis in
 codicibus Bodleianis contentis, etiam a versione cura Henrici
 Martyn annis 1811.1812 facta, quae in codicibus Elliott. 14
 (Ethé 1833) et Ouseley Add. 66 (Ethé 1834) inest.

Austria.

9. Vindobonae bibl. caes. 49.
 saec.?, in 4, chart: *Psalmi Err.* Cf Nesselius, *Catalogus
 bibliothecae caesareae manuscriptorum, Vindobonae et Norim-
 bergae a. 1690, pars VII, p. 151 a.*
10. Vindobonae bibl. caes. Flügel. 1550, foll. 105—201.
 saec. XVIII?, in 8: *Err* ex Gallico versa. Cf Flügel,
*Die arabischen, persischen und türkischen Handschriften
 der . . . Hofbibliothek zu Wien, Vindobonae, vol. 3 (a. 1867),
 p. 11. Iosephus de Hammer, Codices Arabicos Persicos
 Turcicos bibl. . . Vindobon. recensuit I. de H. Vindobonae
 a. 1820, p. 60, num. 546, caput Matthaei secundum ex
 hoc codice edidit.*

Batavia.

11. Lugd. Bat. bibl. acad. MS. 675 Warn. (Goeje 2393).
 saec. ? : *Err.* Cf v. cl. M. I. de Goeje, *Catalogus
 orientalinum bibliothecae academicae Lugduno-Bataruae, vol. 5,
 Lugduni Batavorum a. 1873, p. 90.*
12. Lugd. Bat. bibl. acad. MS. 701 Warn. (Goeje 2394).
 saec. ? : *Err* non eiusdem versionis atque cod. 11
 (675 Warn.).
13. Lugd. Bat. bibl. acad. MS. 291 Warn. (Goeje 2395).
 saec.?: *Err* eiusdem versionis atque cod. 12 (701 Warn.).

Gallia.

14. Paris. bibl. nat. Pers. 2. [vol. 1, p. 269.
 saec. ?, in fol, chart: *Err.* Cf *Cat. Paris. a. 1739,*
15. Paris. bibl. nat. Pers. 3.
 saec. XIII, in fol, chart: *Lc.*
16. Paris. bibl. nat. Pers. 4.
 a. 1663, in 8, chart: *Err.*

Germania.

17. Monaci bibl. reg. MS. orient. 41d (Anmer. 340).
a. 1804, 28 < 22, chart, foll. 291, ll. 11: *Err.* Textus non consentit cum textu in Waltoni polyglottis. Scriptus manu Mîrzâ 'Abdallah (in usum viri Anglici West). Anno 1838 emptus. Cf *Cat. codd. mss bibl. reg. Monacensis, tom. 1, pars 3, codd Persicos complectens* [etiam sub titulo: *Die persischen Handschriften . . . beschrieben von Joseph Aumer*], Monaci a. 1866, p. 133.

Italia.

18. Flor. Palat. Med. 17.
saec. XVI: *Err* mut; „epitome harmoniae quattuor evangeliorum ex mente Eusebii Pamphili“; prooemia quattuor in N. T. et commentarius in Ioh auctore Stephano, Armeniorum patriarcha, qui et hunc codicem scripsit; de Stephano et de versionibus Persicis cf Assemanus, *Bibl. Med. Laur. et Pal. codd. mss. orientt.* Florentiae a. 1742, p. 60.61. Codex hic est versionis antiquae e Syriaco haustae.
19. Flor. Palat. Med. 19.
recens: *Mt* Pers e Graeco.
20. Flor. Palat. Med. 23.
recens: *Mt* Pers e Syriaco.
21. Flor. Palat. Med. 33.
saec. ? : *Err* Pers.
22. [Rom. Vat. Pers. 1: *Err* e Gallico vel Latino.]
Romae Vat. Pers. 2.
23. saec. XVI, in fol, serie, foll. 113: *Err.* In regione Golcondae scriptus. Cf Angelus Mai, *Scriptorum veterum nova collectio*, vol. 4, Romae a. 1831, p. 630.
24. Romae Vat. Pers. 3.
a. 1592, in 4, chart, foll. 60: *Matt.* Alepi scriptus.
25. Romae Vat. Pers. 4 olim, 1 olim, Lat. 3774.
a. 1312, in 8, chart, foll. 80: *Matt.*
26. Romae Vat. Pers. 56.
saec. XV, in 8, chart, foll. 217: *Err.*

Russia.

27. Petropoli bibl. caes. Orient. 248.
 a. 1318, in 8, chart(?), foll. 211: *Evv.* Textus non consentit cum textu in polyglottis Londinensibus (cf supra, p. 220). Olim Eusebii Renaudot, deinde Dubrowskii. Cf *Catalogue* (ut supra, p. 877, cod. 35), p. 241—243 ubi pauca ex codice exhibentur. De codicibus duobus musei Asiatici academiae Petropolitanae, vide supra, p. 924, adn. 1.

(7.) ARABICAE.¹

Quo tempore primum exstiterit versio Arabica omnino nescimus. Vestigia versionum Arabicarum ante Moham-medis tempora confectarum desunt, negavitque Iohannes Gildemeisterus² versiones innotuisse iis qui desertum incoluerunt, quamquam concedit regni Ghassanidarum Arabes doctiores ad hoc opus idoneos fuisse. Videntur tamen versiones non multo post illud tempus factae esse cum codices habeamus qui ante annum 850 scripti esse putantur. Paulus de Lagarde,³ vir de linguis orientalibus optime meritus, ita

¹ De versionibus Arabicis conferendi sunt Hugii liber *Einleitung* etc. ed. 4, Stutgardiae et Tubingae a. 1847, vol. 1, p. 378—402; — et liber Iohannis Gildemeisteri *De evangeliiis in Arabicum e simplici Syriaca translatis*, Bonnae a. 1865; etiam Gildemeisteri *Catalogus manuscriptorum Arabicorum bibliothecae Bonnensis*, Bonnae a. 1873, fasc. 4, p. 64, adn.*; — praeterea verba Cornelii V. A. Van Dyck, Americani, a v. cl. Isaaco H. Hall publici iuris facta, *Journal of the American Oriental society*, vol. 11, num. 2, Novo Portu (New Haven) a. 1885, p. 276—286; — denique v. cl. Martinus Klamroth, *Der Auszug aus den Evangelien bei dem arabischen Historiker Iacqûbi. Dissertatio festalis gymnasii Guilelmiani*, Hamburgi, a. 1885, p. [117.118] et v. cl. Ignatius Guidi, „Le traduzioni degli Evangelii in arabo e in etiopico“ in actis *Atti della R. accademia dei Lincei* (cf supra, p. 894, adn. 1), series quarta, vol. 4, p. 5—37.

² Gildemeister, *De evv. in Ar. e simpl. Syr. transl.* p. 30.31.

³ Lagarde, *De novo testamento ad versionum orientalium fidem edendo*, Berolini a. 1857, p. 3; conferenda est dissertatio eadem

de hac re loquitur: „arabicam versionem quae in orientis regionibus facta sit (ni fallor) unam tantum habemus, eam vero ad trium nationum usus accommodatam;“ — postea addit haec de versionibus Arabicis: „quarum ratio eadem mihi esse videtur quam recensio­num latinarum esse Nicol. Wisemanus ostendit.“ Evangelia quoad hodie typis expressa sunt textum plerumque eundem exhibent¹ et e Graeco textu versa sunt, sed ita ut hic illic cum textu Syriaco vel cum Memphitico concinant.² Versio alia item e Graeco facta invenitur in codice Vaticano Arab. 13, de quo Scholzius disseruit; minus accurata est multis vel omissis vel additis; videtur³ a Daniele Philentolo incohata, ab eius filio Gabriele Philokalo ad finem perducta esse in urbe Emesa. Exstat in codice a Tischendorfio ex oriente Petropolim lato evangeliorum versio Arabica e Syriaco Peshitta textu facta, qua de versione Gildemeisterus fusius egit.⁴ Libros alios e Graeco textu versos exhibent biblia polyglotta Parisiensia, unde etiam Londinensia, e codice „quem ex Aleppo adduci curaverat R. P. Ioseph Carmelita“; Act Paul Cath teste Hugio ab uno interprete eoque Africano versa sunt, Apoc videtur alium interpretem habuisse. Act Cath Paul e Graeco versa reperiuntur etiam in illo

in libro *Gesammelte Abhandlungen*, Lipsiae a. 1866, p. 90, adnotatione addita.

¹ Fabulas de evangeliiis e Vulgata Latina in Hispania versis, quas Iuynbollius anno 1838 accepit, exposuit Gildemeisterus (*De err. etc.* p. 42—48 et p. iii), qui monstravit codicem Franqueranum editionis Romanae apographum esse, Ioannem Hispalensem translationem non fecisse.

² Cf Hugius, *Eiul.* p. 379—393.

³ Abulfaragius Abdalla Ben Altib versionem ut videtur utriusque Testamenti commentariis suis inseruit; erat e Syriaco. Cf Hugius, *Eiul.* p. 385; Gildemeisterus, *De err.* p. 36.

⁴ Cf Hugius, *Eiul.* p. 381—385. Vide etiam codicem Londinensem mus. Brit. Harl. 5474, anno 1288 scriptum, [Cureton] *Catalogus codd. mss. orientt.* etc, pars 2, Londinii a. 1846, p. 16 b.

codice Vaticano quem iam nominavimus. Act Paul Cath Apoc e Syriaco textu versa exhibentur in editione Erpenii (cf infra) e codice Leidensi cum lectionibus ad Act Paul Cath e codice ut videtur Oxoniensi; Act Paul Iac 1 Pet 1 Ioh sunt e Peshitta versione; 2 Pet 2.3 Ioh Iud Apoc videntur ex alia versione Syriaca, fortasse (quod putat Hugius) hodie ignota, hausta.¹

Edita² est versio evangeliorum Arabica primum Romae (unde ar^r vel r^o) anno 1590 (ad finem subscribitur annus 1591), et iterum eodem anno cum interpretatione interlineari Latina ab Antonio Sinaita facta; cum novis titulis denuo venum datus est liber annis 1619 et 1774; editor fuit Raimundus. Anno 1612 Lugduni Batavorum prodiit epistula ad Titum cum Iohannis Antonidæ Alemariani interlineari versione Latina, et eodem anno Iohannis epistolæ tres cum versione Wilhelmi Bedwell Latina, anno 1615 epistula ad Romanos et epistula ad Galatas, anno 1616 Novum Testamentum integrum cura Erpenii (unde ar^e vel^{er}) e codice³ anni 1342 (1343), qui videtur e codice Florentino 101 (cf infra, p. 942, cod. 90) transcriptus esse⁴; hunc codicem Scaligeri contulit Franciscus Raphelengius in usum Erpenii cum alio codice in Act et Epp; Erpenius ipse videtur conlationem illius codicis cum codicibus ei

¹ Sententia Steph. Evod. Assemani exstant interpretationes Novi Testamenti Arabicae modo duæ, a. Alexandrina e Graeco facta qua utuntur Melchitæ et Coptitæ, quæ in Polyglottis Parisiensibus et Londiniensibus impressa est, — b. Antiochena e Syriaco facta qua utuntur Syri Nestoriani, Chaldaei, Iacobitæ, Maronitæ, quæ ex codice Flor. Palat. Med. 2 anno 1703 Romæ prodiit.

² De editionibus conferendus est Ioh. Gildemeisterus, *De evang.* etc. p. iii. 42.43 adn. et *Catal.* p. 64 adn.; — item Lagardius (ut infra, p. 936, cod. 36), p. IX—XI; — I. Th. Zenkerus, *Bibliotheca orientalis*, Lipsiæ a 1846, p. 184—190.

³ Vide infra, p. 937, cod. 43.

⁴ Erpenii textum invenies etiam in evangeliiis Coptico-Arabiciis a societate biblica Londinii a. 1829 publici iuris factis.

propriis curasse.¹ Anno 1645 foris data sunt biblia polyglotta (unde ar^u vel ^{uo}) Parisiensia quae textum evangeliorum Arabicum ex editione Romana vel etiam e codicibus reg. (nat.) 27 et Coisl. 239 (cf infra, p. 939, codd. 62 et 65) hauserunt, aliorum librorum e codice „quem ex Aleppo adduci curaverat“ Iosephus Carmelita (cf supra, p. 929). Haec Parisiensia secuti sunt editores biblicorum polyglottorum Anglicorum anno 1657; ex his, nonnullis propter societatis biblicae regulas mutatis, haustus est textus editionis Novi Castellii annis 1811 et 1816. Editio biblicorum Romae anno 1671 publici iuris facta impressa est teste Zenkero iam anno 1650 (anno 1820 Londinii N. T. ex hac editione prodiit), anno vero demum 1860 teste Lagardio iterum Londinii typis mandata. Prodiit Romae a. 1703 cura Fausti Naironi N. T. Carshunice et Syriace, e codice Cyprio, non e codice Mediceo; repetita est haec editio in usum societatis biblicae cura Sacii Parisiis anno 1827. Editiones evangeliorum Halabi anno 1706 (et evangeliarum Halabi a. 1706), Negriana (a Negrio non adulterata) Londinii a. 1727, evangeliarum Mar Hannae anno 1776 publici iuris factae textum paene unum praebent eumque e eodice vel codicibus alibi non adhibitis. Teste Steph. Evodio Assemano² adulterini sunt multi loci in editione Novi Testamenti Arabica Londinii a. 1725 cura Charmel mercatoris Anglici facta. Prodiit anno 1816 Calcuttae Novum Testamentum.³ Quam paraverunt editionem Coptico-Arabicam Tattamus et Curetonus Londinii annis 1847—1852 hauserunt ex editione Shuairensi anni 1776, hic illic verba

¹ Lagardius (ut infra, cod. 36), p. XX, adn.*, dicit Erpenii codices venum datos Cantabrigiam missos esse. Suntne hodie Cantabrigiae? Exemplar unius codicis scriptum erat manu Nesiulaman filii Azalkefati.

² Assemani, *Bibl. Med. Laur. et Pal. codd. mss. orient.* Florentiae a. 1742, p. 65.

³ Exemplar Lipsiense dicit in fronte „cura N. Sabat“.

Copticis similia, e codice apud Coptorum patriarcham adservato hausta, inserentes. Anno 1864 edidit Lipsiae v. cl. Paulus de Lagarde evangelia Arabice e codice Vindobonensi.¹ Tischendorfius in lectionibus Arabicis conligendis usus est etiam exemplari N. T. Graeci a Millio et Kustero editi manu Christiani Benedicti Michaelis notis instructo quae lectiones Erpenii saepe praebebant, unde signum *mich*; hoc N. T. acceperat e bibliotheca Orphanotrophei Halensis.

CODICES ARABICI.

Anglia.

1. Cantabrigiae bibl. univ. G. 5.27.
a. 1285: *Evv.* ?
2. Cantabrigiae bibl. univ. G. 5.33: *Evv.*
3. Londinii collegii Gresham, MS. Norfolkianus 494.
Evv Arab. Cf *Catalogus librorum mss. Angliae et Hiberniae*, Oxonii a. 1697, p. 83b.
4. Londinii collegii Gresham, MS. Norfolkianus 516.
Cath Arab litt Syriacis.
5. Lond. mus. Br. Arundel. Orient. 7 (Forshall. Carshun. 2).
a. 1609.1610: *Paul (Phm Hebr) Act Iac 1 Pet 1 Ioh.*
Manu Cyriaci monachi et presbyteri, filii monachi Abdalcarimi ex castro Mansuri prope Mardam. Titulus epistulae Iacobi incipit: „epistula prima ex epistulis *septem* catholicis.“
6. Lond. mus. Brit. Arundel. Orient. 20 (Cureton. 11).
a. 1280, in 4, chart, foll. 154; praefatio generalis in evangelia, Eus-tab, prol., capp-tab (Mt 93 Mc 54 Lc 86 Ioh 46), subser, syn: *Evv.* Scriptus Damasci in aede dominae Copto-Aegyptiae e codice Arabico scripto manu abbatis Akhristátuli (Christoduli) metropolitae urbis Dimyát (Damiatae) noti nomine Ibn Aldahíri. Synaxarium sequitur ordinem anni Coptici, incipit inde a mense Thoout, praebet

¹ Cf infra, p. 936, col. 36.

quae legi debent diebus festis, ieiunio sancto, sabbatis, dominicis, feriis quartis et sextis. Cf (Curetoni) *Catalogus codd. mss. orientt. qui in Museo Britannico asservantur, pars 2, codd Arr amplectens*, Londinii a. 1846.

7. Lond. mus. Brit. Add. 11,856 (Cureton. 12).
a. 1337, in 4, chart, foll. 205; arg in Mt, capp-tab, subscr, piet: *Erv*. Scriptus manu diaconi Yasuf filii Waliy-'uldaulah Mikbáil, filii doctoris Fašl-'ullah, noti appellatione Scribae Thesauri. Olim collegii de propaganda fide ex dono Petri Boydam archiepiscopi Scuporum.

8. Lond. mus. Brit. Add. 9061 (Cureton. 13).
saec. XV, in 4, chart, foll. 154, caractere occidentali scriptus; prol ex Hier, capp (Mt 28 sed non hodierna ut vid, Mc 13, Lc 21, Ioh 14): *Erv*; mut. Post finem exstat synopsis librorum Aristotelis de physica auseultatione.

9. Lond. mus. Brit. Arundel. Orient. 19 (Cureton. 14).
a. 1616, in 8, chart, foll. 419; capp (Mt 101 Mc 54 Lc 86 Ioh 46 Act 48 etc), subscr: *Erv Act Paul* (Phm Hebr) *Cath* (septem ordine usitato) *Psalmi* et *Cantica*. Manu Taljah filii parochi Ĥúrán Alĥamawi. Post finem Act notitia de Paulo secunda vice nutu Neronis Romam ducto.

10. Lond. mus. Brit. Harl. 5474 (Cureton. 15).
a. 1288, in 4, chart, foll. 210; prol in Paulum sive vita Pauli, μαρτ ut vid, subscr: *Paul* (Phm Hebr) *Cath* (septem ordine usitato) *Act*. Post finem Act notitia de Paulo secunda vice nutu Neronis Romam ducto.

11. Lond. mus. Brit. Sloan. 1796 (Cureton. 16).
saec. XVII, in 12, chart, foll. 65: *Tit Phm* cum versione Latina.

12. Lond. mus. Brit. Add. 7086 (Cureton. 17).
a. 1398, in 4, chart, foll. 56: *Apoc*. Scriptus Alexandriae e codice ecclesiae patriarchalis dictae Almua'lacah. Ambrosius de Melita, episcopus Auriensis, codicem misit „ex civitate Cayri ad dominos reverendiss. Curiales sanctae Inquisitionis“.

13. Olim Marsdeni.
saec.?, in 4, chart?: *Ev.* Cf Guilelmus Marsden, *Bibliotheca Marsdeniana philologica et orientalis. A catalogue etc.* Londinii a. 1827, p. 301b.
14. Oxonii Bodl. Hunt. 615.
saec.?, in 8, chart, foll. 275: *Ev.* Arabice e Graeco versa, litteris autem rabbinicis. Cf Iohannes Uri, *Bibliothecae Bodleianae codicum mss. orientalium . . . catalogus*, pars 1, Oxonii a. 1787, codd. Hebr., p. 15, num. 79.
15. Oxonii Bodl. Maresc. 138.
a. 1579, in 8, chart, foll. 166: *Ev.* Arabice (?) Hierosolymis scripta. Cf Urius, cod. Syr. p. 5, num. 22.
16. Oxonii Bodl. Maresc. 426.
a. 1544, in fol, chart, foll. 204, coll. 2: *Ev. Act Cath septem Paul* (Phm Hebr) Arabice e Syriaco. Scriptus in urbe Hardin. Cf Urius, cod. Syr. p. 4, num. 15.
17. Oxonii Bodl. Marsh. 167 (Uri. Arab. 22).
saec.?, in fol, chart, foll. 288; capp Copt: *Ev.* „e Graccis, vel potius Copticis, codicibus expressa“. Cf Urius (ut cod. 14), paginarum series altera, p. 32a.
18. Oxon. Bodl. Seld. 3202. A. 69 (Uri. Arab. 23).
a. 1326, in fol, chart, foll. 230; capp Graec: *Ev.* e Coptico. Scriptus in Aegypto, in monasterio Shahrani.
19. Oxon. Bodl. Arch. Seld. A. 68 (Uri. Arab. 24).
a. 1285, in fol, chart, foll. 238; syn: *Ev.* e Coptico cum glossis Copticis.
20. Oxon. Bodl. Hunt. 118 (Uri. Arab. 25).
a. 1259, in fol, chart, foll. 330; Eus-tab in calce, prol Copt: *Ev.* cum glossis Copticis.
21. Oxon. Bodl. Hunt. 262 (Uri. Arab. 26).
vetus, in fol, chart, foll. 262: *Ev.* cum catena. Anno 1575 positus erat in bibliotheca Abu Musae monachi.
22. Oxon. Bodl. Laud. A. 132 (Uri. Arab. 27).
saec.?, in fol, chart: *Paul* (Phm Hebr) 1. 2. 3 *Ioh* 1. 2 *Pet Iud Iuc.*

23. Oxon. Bodl. Seld. 3203 (Uri. Arab. 28).
saec. ?, in 4, chart, foll. 288: *Paul* (Phm Hebr)
Cath (ordine usitato) *Act* e Coptico. Scriptus in mona-
sterio s. Antonii.
24. Oxon. Bodl. Marsh. 575 (Uri. Arab. 29).
a. 1256, in 4, chart, foll. 215: *Erv.*
- 24a. Oxon. Bodl. Laud. A. 70 (Uri. Arab. 30).
saec. XVII (?), in 4, chart, foll. 70: *1. 2. 3 Ioh* cum
praefatione et versione Bedwelli (cf supra, p. 930).
25. Oxon. Bodl. Laud. A. 61 (Uri. Arab. 31).
saec. ?, in 4, chart, foll. 160: *Erv.*
26. Oxon. Bodl. Hunt. 366 (Uri. Arab. 32).
a. 1478, in 8, chart, foll. 180; Eus-tab, prol: *Erv.*
27. Oxon. Bodl. Hunt. 571 (Uri. Arab. 33).
saec. ?, in 8, chart, foll. 60: *Apoc* cum paraphrasi.
28. Oxon. Bodl. Laud. A. 2 (Uri. Arab. 34).
saec. ?, in 8, chart, foll. 12: *1 Thess.*
29. Oxonii Bodl. Orient. 265 (Nicoll. 14).
a. 1348, in fol, chart, foll. 174; prol: *Erv.* Versio
est Erpeniana. Cf Alexander Nicoll, *Bibl. Bodleianae codd.*
ms. orientalium catalogus, pars 2, vol. 1, Oxonii a. 1821,
p. 16b—19a, num. 14.
30. Oxonii Bodl. Orient. 299 (Nicoll. 15).
a. 1564, in fol, chart, foll. 175; prol, capp-t: *Erv.*
Nicollus orationem dominicam et initium Lucae exhibet.
31. Oxonii Bodl. Orient. 301 (Nicoll. 16).
a. 1705, in fol, chart, foll. 118: *Erv.* Non consentit
cum impressis.
32. Oxonii Bodl. Canonie. Orient. 129 (Nicoll. 17).
a. 1284, in fol, chart, foll. 210; Euth, syn: *Paul* (Phm
Heb) *Cath Act*. Consentit fere cum textu Erpeniano.
33. Oxonii Bodl. Orient. 333 (Nicoll. 18).
saec. XVIII, in fol, chart, foll. 100: *Paul* (Phm Heb)
Cath Act 1,1—14,26. Eadem manu qua codex 31
(Orient. 301). E Syriaco versus.

34. Oxonii Bodl. Orient. 549 (Nicoll. 19).
a. 1492, in 4, chart, foll. 266: *Edl.* Textus cum editis non consentit.

35. Oxonii collegii Reginensis MS. 351.
saec. XVI, in 4, chart, foll. 408: *N. T.* excepta Apocalypsi.

Austria.

36. Vindobonae bibl. caes. Lambec. Or. 43 (Nessel. 44, A. F. 97, Hammer. 545, Flügel. 1544).
saec. Lagard. XIV, Flügel. VIII vel IX, in 8, chart, foll. 217, ll. 16; Eus-t, prol, vitae evangelistarum, capp-tab, capp (Mt 101, Mc 54, Lc 86, Ioh 46), *στίχ:* *Ev.* Lectiones variae e textu Aegyptiaco, Syriaco, Graeco (? vide Lagardium p. XI) ad marginem adscriptae sunt. Olim Seb. Tengnagelii, qui a. 1605 codicem bibliothecae legavit. Cf Petrus Kirstenius, *Vitae ev'itarum* . . . Breslae a. 1608, et *Notae in evang. s. Matt.* . . . Breslae a. 1611; Petrus Lambecius, *Commentarii de . . . bibliotheca caesarea Vindobonensi*, Vindobonae a. 1665, liber 1, p. 171—173; Daniel de Nesselius, *Catalogus bibliothecae caesareae manuscriptorum*, Vindobonae et Norimbergae a. 1690, *pars VII* [orientt.], p. 150b. 151a; Iosephus de Hammer, *Codices Arabicos Persicos Turcicos bibl. caes.-reg. Palat. Vindobon. recensuit* I. de H. Vindobonae a. 1820, p. 60.61 (cur Hammerus de Act et 2 Cor codicis dicat, nescio); Gustavus Flügel, *Die arabischen, persischen und türkischen Handschriften der . . . Hofbibliothek zu Wien*, Vindobonae, vol. 3 (a. 1867), p. 6. Paulus de Lagarde totum edidit, *Die vier Evangelien arabisch aus der Wiener Handschrift herausgegeben*, Lipsiae a. 1864; hic liber prolegomenis uberrimis instructus est.

37. Vindob. caes. Flügel. 1545: saec. XIII vel XIV, foll. 47: fragm ex *Mt Mc*.

38. Vindob. caes. Flügel. 1546 et 1547: saec.?, foll. 18: fragm ex *Mc* et *Lc*.

Batavia.

39. Amstelodami societatis Remonstrantium MSS. 190 et 189 (Goeje 2793 et 2794).

Praebet prior *Err* (Erpeniana) alter *Apoc* Arabice manu Europaea scriptam. Cf v. cl. M. I. de Goeje, *Catalogus codicum orientaliū bibliothecae academicae Lugd.-Bat.* vol. 5, Lugduni Batavorum, a. 1873, p. 310.

40. Leovardiae (Leuwarden) MS. Arab. 5 (Goeje 2785).
a. 1610: *Err* ex versione Erpeniana. Codex fortasse ex editis exscriptus Amstelodami, manu Abdo-'l-Aziz ibn Mohammed in usum Iohannis Paget, fuit Iacobi Rhenferdii († 1712), deinde academiae Franequeranae. Cf Lagardius (ut cod. 43), p. IX.X adn., et Goeje (ut cod 39).

41. Lugduni Batavorum acad. scientiarum (Iong. 142).
saec.?, in 4, chart, foll. 360; Euth: *Paul* (Tit [Phm?]
Hebr) *Cath Act*. Textus consentit cum Erpeniano. Anno 1597 fuit Iohannis Boreel Middelburgensis, postea Walraveni, deinde Willmeti. Videtur iam anno 1654 bibliothecae universitatis Ludg.-Bat. fuisse. Ex hoc codice emendarunt Nisselius et Petraeus 1.2.3 Ioh Iud, quas epistulas anno 1654 ediderunt. Cf v. cl. P. de Iong, *Catalogus codd. orient. bibl. acad. regiae scientiarum . . .* Lugd. Bat. a. 1862, p. 180—183.

42. Lugd. Bat. bibl. acad. MS. 243 Scaliger (Goeje 2368).
cf supra, p. 695, Evl 6. „Versio evangeliorum eadem est ac Erpeniana.“ Cf Goeje (ut cod 39).

43. Lugd. Bat. bibl. acad. MS. 217 Scaliger (Goeje 2369).
saec. XV(1342?): *N. T.* Ordo est *Evv Paul Cath Act Apoc*. Ex hoc codice edidit Erpenius Novum Testamentum (cf supra, p. 930). Lagardius contulit cum codice Vindobonensi, *Die vier Evangelien arabisch*, Lipsiae a. 1864, p. XX—XXXI; nihil de illo anno dicit, vix tamen putat codicem anno 1400 anteriorem esse.

44. Lugd. Bat. bibl. acad. MS. 619 Warn. (Goeje 2370).
saec.?: *Err*. Hoc codice „antiquo“ Lagardius non usus est.

45. Lugd. Bat. bibl. acad. MS. 214 Scaliger. (Goeje 2371). saec. XVII ? : capita 26 ex *Matt*, 9 ex *Mc*; eadem versio, ut videtur, atque in cod. 43 (Scal. 217) Fortasse in Hollandia scriptus (cf Lagarde [ut cod. 43], p. IX, adn.). Fuit Raphelengii.
46. Lugd. Bat. bibl. acad. MS. 255 Scaliger. (Goeje 2372). a.1582: *Leet Ioh* Eadem versio atque in cod.43(Scal.217).
47. Lugd. Bat. bibl. acad. MS. 218 Scaliger. (Goeje 2373). saec. XVII ? : *Mc*. Eadem versio atque in cod. 43 (Scal. 217). Olim Raphelengii.
48. Lugd. Bat. bibl. acad. MS. 223 Scaliger. (Goeje 2374). saec. XV: *Err*. Versio eclecticica. Cf Lagarde (ut cod. 43), p. XVIII—XIX.
49. Lugd. Bat. bibl. acad. MS. 225 Scaliger. (Goeje 2376). a. 1179: *Err*. De versionis indole cf Goeje. Lagardius (ut cod. 43), p. XIX.XX, textum, quare nescio, non curiosius examinavit.
50. Lugd. Bat. bibl. acad. MS. Orient. 1571 (Goeje 2377). a. 1331, pict: *Err*. Versio eadem atque in cod. 49 (225 Scal). Olim Palmii.
51. Lugd. Bat. bibl. acad. MS. 561 Warn. (Goeje 2378). saec. ? : *Err*. Versio ab eis quae in ceteris codicibus Lugdunensibus inveniuntur differt. Textus divisio Syriaca est.
52. Lugd. Bat. bibl. acad. MS. 252 Scaliger. (Goeje 2380). saec. ? („recens“): *Apoc*, non versionis Erpenianae. Schultensianus MS. Orient. 1.
53. a. 1331, in 4, membr, foll. 216; pict: *Err* deest Mt 2,12—23. In fine addita sunt diversa ad venerationem Mariae spectantia. Cf *Catalogus librorum ac mss. bibliothecae Schultensianae, qua, dum in vivis erat, usus est Ioh. Heinv. van der Palm . . .* [Lugduni Batavorum mense Aprilis a. 1841, venum data est bibl.] p. 185.186.308.309.
- Gallia.**
54. hug vel cop hug: Paris. bibl. nat. 17, olim 332. Copt-Arab, cf supra, p. 880, cod. 8; Hugius, *Einl.*

ed. 4, Stutgardiae et Tubingae a. 1847, pars 1, p. 386--388, Philem ex hoc codice edidit; textus est ex Memphitico.

55. Paris. bibl. nat. Arab. 21.
a. 1340, in fol, chart: *Paul Iac 1* (et 2?) *Pet Iud Act* Arabice; e Coptico versus et ad vetustos codices Syriacos emendatus est textus. Cf Scholzius, *Reise*, p. 51.59.

56. Paris. bibl. nat. Arab. 22.
saec. ? , in fol, chart: *Paul Cath* (septem ?) Arabice e Coptico versae et ad vetustos codices Syriacos emendatae, *Act* Arab. Cf Scholzius, *Reise*, p. 51.59.

57. Paris. bibl. nat. Arab. 23.
saec. ? , in fol, chart: *Apoc* Arabice e Graeco; sequitur comm in *Apoc* in quo saepe Hippolytus Portuensis laudatur.

58. Paris. bibl. nat. Arab. 24.
saec. ? , in 4, chart: *Ioh*.

Paris. bibl. nat. Arab. 24 A.

59. a. 1545 (1262 ?), in 4, chart; prol: *Evv*.

Paris. bibl. nat. Arab. 24 B.

[59 a. saec. XVII: *Evv* manu Abulmauvahheb Iaacub Maronitae († 1692) versa.]

60. Paris. bibl. nat. Arab. 25.
a. 1583, in 4, chart: *Act Paul Cath*. Cf Scholzius, *Reise*, p. 51.60.

61. Paris. bibl. nat. Arab. 26.
saec. ? , in 4, chart: *Apl* in dies festos in usum Melchitarum.

62. Paris. bibl. nat. Arab. 27.
saec. ? , in 8, chart; Eus-t, prol: *Evv* ut videtur e Coptico versa ad Syriacum vero et Graecum emendata.

63. Paris. bibl. nat. Arab. 27 A: *Ioh*

64. Paris. bibl. nat. Arab. 74: a. 1645: *Evv*.

65. Paris. bibl. nat. Coisl. 239: *Evv*.

66. Paris. bibl. nat. Coisl. 244: a. 1330: *Act Epp*. Cf Scholzius, *Reise*, p. 51.60.

67. Paris. bibl. nat. Suppl. Syr. 11 (Zot. 61).
a. 1746, in 4, chart, foll. 58: lectiones in dies festos
e *Paul*. Cf vir cl. H. Zotenberg, *Catalogues des mss
syriaques... de la bibliothèque nationale*, Parisiis [a. 1874].
68. Paris. bibl. nat. Copt. 42.
saec. ? , in 8, chart: *Apoc Arab*. Praecedunt preces
et cantica.

Germania.

69. diez: Berolini bibl. reg. Diezii.
a. 1265 (?), mut: *N. T.* e Syriaca simplici versum.
Cf Iulius Henricus Petermann, *Pauli epistola ad Philemonem
speciminis loco ad fidem versionum orientalium veterum nra
cum earum textu originali Graece edita*, Berolini a. 1844,
p. III. Metallo expressus est liber.
70. reg berol *vel* cop berol: Berolini bibl. reg.
Paul e Coptico. Cf Petermann (ut supra).
71. Dresdis bibl. reg. MS. Or. 9.
saec. XVII, in fol, chart, foll. 122: *Evv*. In Moldavia
scriptus. Teste Reiskio est textus familiae Erpenianae,
idoneus vero ad Erpenianum emendandum. Cf Iohannes
Iac. Reiske, „MSS CXXXV orientalium biblioth. elector.
Dresdensis catalogus“, in actis *Memorabilien*, a H. E. G.
Paulo editis, particula 4, Lipsiae a. 1793, p. 4.
72. Gothae bibl. ducalis MS. Or. Möll. 156.
saec. ? , litteris Syriacis scriptus: *Ioh* versionis
Erpenianae. Cf v. cl. Guilelmus Pertsch, *Die arabischen
Handschriften... zu Gotha*, Gothae, vol. 4 (a. 1883),
p. 563, num. 2889.
73. Gothae MS. Arab. 1707 d: cf supra, p. 840, num. 100.
74. Gothae MS. Arab. Möll. 145.146: *Mt Arab-Lat*
prorsus recens.
- 74a. Guelferbyti Orient. 31 et 32 Gud. Gr.
saec. XVI, in fol, chart: *Paul Cath Apoc*. Olim Parisiis.
75. Lipsiae bibl. univ. Tischend. 12.
saec. X vel XI, in 4, membr, foll. 130, Syr-Arab,

mut: *Erv* ex Syriaco versa. Cf Tischendorfius, *Anecdota*, a. 1855, p. 65.66. Ioh. Gildemeisterus commentationem uberrimam de hoc codice scripsit, *De evangelii in Arabicum e simplici Syriaca translatis*, Bonnae a. 1865.

76. Lipsiae bibl. univ. Tischend. 31.

sacc. IX, in 4, membr, foll. 2: *Mt* 10,9—11,4 et 14,13—15,2; teste Henrico Leberecht Fleischer sunt haec fragmenta versionis Arabicae ceterum ignotae, *Zeitschrift der Deutschen morgenländischen Gesellschaft*, Lipsiae a. 1854, vol. 8, p. 585 sq.; Tischendorf. *Anecdota*, a. 1855, p. 70.

77. Lipsiae bibl. univ. cod. Tischendorf. 27.

sacc. ?, in fol, chart, foll. 25: fragm *Paul* e Coptico versa.

78. lips: Lipsiae bibl. univ. Tischendorf. 37.

sacc. XIII, in fol, chart, foll. 13 (17): fragmenta ex *Paul* et *Cath*; textus *Paul* (non *Cath*) est Erpenii textui similis; a Tischendorffio in Europam latus, *Anecdota*, a. 1855, p. 71.

79. lips: Lipsiae bibl. univ. Tischendorf. 38.

sacc. XIII, in fol, chart, foll. 8: fragmenta ex *Paul* e Coptico versa; a Tischendorffio ex Oriente adlatus, *Anecdota*, a. 1855, p. 72.73. Fortasse cognati sunt ar^{hug} et ar^{berol}.

80. Monaci bibl. regiae cod. or. 41 (Aumeri 238).

a. 1393 vel 1394, 28×21, chart, foll. 97, col. 1, ll. 20: *Erv*. Si recte nos docet codex textum anno 946 opera Isaac ben Balishak (?) *Cordubensis versum esse, fluxit textus sine dubio ex Latino. Olim Widmanstadii fuit, qui fol. 1 dicit interpretationem esse diversam „a vulgata et usitata Arabum versione“. Cf Aumerus, *Die arabischen Handschriften der k. Hof- und Staatsbibliothek in München* (Catalogus etc, tomi primi pars secunda), Monaci 1866, p. 78.

81. Monaci bibl. reg. Quatremère 216 (Aumeri 239).

a. 1770, 21.5×15, chart, foll. 133, ll. 17: *Erv*. Manu Ieremiae episcopi Damasceni scriptus.

82. Monaci bibl. reg. Quatremère 480 (Aumeri 240.)
saec. XIX (?), 11.5 × 8.2, chart, foll. 210, ll. 15: *Ev.*
83. Monaci bibl. reg. cod. Arab. 240a.
saec. XIX (?), 33.5 × 22.5, chart, foll. 96, ll. 19:
fragmenta ex *Ev.* Cf *Verzeichniß der orientalischen Hand-*
schriften der k. Hof- und Staatsbibliothek in München
(Catalogus etc, tomi primi pars quarta), Monaci a. 1875,
p. 155, num. 947.

Italia.

84. Eugubii [Gubbio] bibliothecae communalis MS. 18.
saec. XVII: *Ev.* Cf v. cl. G. Mazzatinti, *Inventari*
dei manoscritti delle biblioteche d'Italia, Forlivii a. 1890, p. 122.
85. Flor. Palat. Medic. 2.
a. 1611: *Ev Paul* (Phm Hebr) *Cath* (7) *Apoc.* Versio
Carshunica, Arabica litteris Syriacis conscripta. Romae manu
Antonii filii Euphimiani, in usum Iohannis Raimundi
scriptus e tribus exemplaribus collegii Maronitarum.
86. Flor. Palat. Medic. 3.
saec. ? : *Rom 1.2 Cor Gal Eph.* Versio „Alexandrina“
teste Assemano. Hic codex est Scholzii Medic. 1, *Reise*,
p. 87.89—91, ubi pericopam e 1 Cor dat.
87. Flor. Palat. Medic. 9.
Act e Graeco: codex Raimundi, in quo Latinam
suam versionem inter lineas scripsit. Hunc codicem numerat
Scholzius, *Reise*, p. 87.89, Medic. 25.
88. Flor. Palat. Medic. 11: *Mt* e Graeco.
89. Flor. Palat. Med. 14.
saec. ? : *Paul* (Phm Hebr) *Luc 1.2.3 Ioh 1.2 Pet Iud*
Act e Coptico. Manu Iohannis in tribunali Alexandriae
urbis notarii scriptus.
90. Flor. Palat. Med. 20.
a. 1580: *Ev* e Copto. Patruus est codicis Lug-
dunensis 217 Scaligeri (vide supra, p. 937, cod. 43) ex
quo Erpenius a. 1616 *Ev* typis expressit. Nam codex 43
descriptus est ex exemplari „cuius descriptor ait se id

descripsisse ex alio exemplari emendato, exarato manu Ioannis episcopi Copton: qui Ioannes dicit se suum descripsisse ex emendatissimo exemplari, quod ediderat Nesiulaman, filius Azalkefati“. Teste Assemano elaborata est haec versio a Nesiulamano e Coptico ante saeculum undecimum. Est Scholzii Flor. Med. 101 anni 1272, cf Scholzius, *Reise*, p. 87.88.

91. Flor. Palat. Med. 24.
recens: *12 Tim Hebr Iuc 12 Pet Iud* e Graeco. Scriptus a Guilelmo quodam in usum Ioh. Bap. Raimundi. Videtur hic codex esse Medic. 226 apud Scholzium, *Reise*, p. 87.91.92.

92. Flor. Palat. Med 25.
saec. ? : *Evv* e Graeco. Haec evangeliorum versio prodiit typis Alepi a. 1706 sumptibus Athanasii Antiocheni, Graecorum Melchitarum patriarchae.

93. Flor. Palat. Med. 29.
saec. ? : *Ajoe* e Graeco (Assem. teste; cf etiam supra p. 938, cod. 52, Lugd. 252). Estne hic Scholzii Medic. 410, *Reise*, p. 87.92.93, ubi pericopam dat?

94. Florentiae Medic. 61.
Act Epp. Scholzius, *Reise*, p. 87.88, lectiones paucas dat.

95. Mediolani Ambros. B. 20. 1.
saec. XV: Memph-Syr-Aeth-Arab-(Armen): *Epp.* Scholzius, *Reise*, p. 73.74, lectiones paucas ex Cath dat.

96. Romae bibl. Minervae IV, 187, in CC.
a. 1009.1010, in 4, chart: *Evv.* Scholzius, *Reise*, p. 132.133.

97. Romae bibl. Min. IV, 191, in CC.
saec. XI, in 4, chart: *Evv.* Scholzius, *Reise*, p. 132—135, textum huius codicis praeclarum laudat.

98. Romae Vat. 10.
a. 1717: *Mt.* Manu Clementis Caraccioli scriptus. Vide Assemanum, p. 634b, et Maium.

99. Romae Vat. 11. Caraccioli.
a. 1708: *Erv*; Scholzius, *Reise*, p. 117.128. Manu
100. Romae Vat. 12.
a. 1711: *Erv*; manu Clementis Caraccioli. Scholzius,
Reise, p. 117.127.128.
vat: (Paul) Romae Vat. Arab. 13 olim 71.
101. saec. VIII (ita Maius, alii IX), in fol, membr,
foll. 178, litteris Cuficis; *Mt* 1,1—28,11 *Mc* 5,19—16,8
Lc mut, *Paul* (Phm Heb). Textus bonae est notae. Manu
Iusti filii Leonis filii Abilualidi. Cf Assemanus, I, 1,
p. 629b, Scholz., *Reise*, p. 117—127 (Scholzius lectiones
varias nonnullas, nonnullas pericopas praebet); Hug., *Einl.*
§ 107, p. 450—452; Angelus Mai, *Scriptorum veterum nova
collectio*, vol. 4, Romae a. 1831, paginarum series altera,
p. 11—13.
- 101a. [Romae Vat. Arab. 14 olim 1: saec. XII, in fol,
chart, foll. 123: *Diatessaron*.]
102. Romae Vat. Arab. 15 olim 17.
a. 1338 (Scholz. 1334), in fol, chart, foll. 135: *Erv*.
Scriptus in usum ecclesiae Copticae; olim Leonardi Abeli
episcopi Sidae. Cf Scholzius, *Reise*, p. 117.128.129.
Maius exhibet lectionum ecclesiasticarum notitiam ex hoc
codice: cf Maius, p. 15—34.
103. Romae Vat. Arab. 17 olim 8.
a. 1009, in 4, chart, foll. 299: *Lc Ioh Mt Mc*. Haec
versio singularis est ingenii dictioneque Aleorano ad-
propinquat.
104. Romae Vat. Arab. 18 olim 9.
a. 993 (Scholz. 1005), in 4, chart, foll. 93: *Lnc*.
E Coptico versus. Cahirae scriptus. Cf Scholzius, *Reise*,
p. 117.131.
105. Romae Vat. Arab. 20 olim 12.
saec. XVI, in 4, chart, foll. 117: *Act*.
106. Romae Vat. Arab. 21 olim 14.
saec. ?, in fol, chart, foll. 204: *Paul* (Phm Heb)

„e Syriaco“, *Cath Act.* Manu Guilelmi Tunetani scriptus. Cf Scholzius, *Reise*, p. 131.

107. Romae Vat. Arab. 22 olim 15.
a. 1472 (ita Maius, Scholzius dicit codicem manu Mosis anno 1288 scriptum esse), in 4, chart, foll. 201: *Paul* (Phm Heb) „e Syriaco“, *Cath Act.* Cahirae scriptus. Cf Scholzius, *Reise*, p. 131.132.
108. Romae Vat. Arab. 23.
a. 1274, in 8, chart, foll. 323: *Paul Cath Act.* In monasterio s. Mercurii scriptus. Cf Scholzius, *Reise*, p. 132.
109. Romae Vat. Arab. 24.
a. 1640.1646, in fol, chart, foll. 305: *V. T.* et *N. T.*
110. Romae Vat. Arab. 25 et 26.
a. 1715, in 4, chart, foll. 155 et 110: *Mt Le* et *Me Arab* et Malaice.
111. Romae Vat. Arab. 27.
saec. XIV, in 8, chart, foll. 83: *Act.*
112. Romae Vat. Arab. 28.
saec. XIII, in 4, chart, foll. 192: *Paul.*
113. Romae Vat. Arab. 29.
a. 1341, in fol (?), chart, foll. 183: *Paul* (Apl ?).
114. Romae Vat. Arab. 30.
saec. XVII, in 4, chart, foll. 72: *Cath Apoc.*
115. Romae Vat. Arab. 31.
saec. XVI, in 8, chart, foll. 65: *Apoc.*
116. Romae Vat. Arab. 93 olim 67: inest fragm *Eph.* Cf Vat. Arab. 174, fol. 272.
117. Romae Vat. Arab. 118.
a. 1323, in 4, chart, foll. 79—96: *Apoc.*
118. Romae Vat. Arab. 406.
a. 1335, in 8, chart, foll. 3—48 (49?): *Apoc.*
119. Romae Vat. Arab. 433.
saec. XVI, in fol, chart, foll. 108: *Paul Act Cath.*
120. Romae Vat. Arab. 459.
a. 1298, in 8, chart, foll. 56: *Apoc* cum comm.

121. Romae Vat. Arab. 467.
saec. XVII, in fol, chart, foll. 114: *Evv.* Venetiis scriptus.
122. Romae Vat. Arab. 483 et 557.
saec. XVII, in 8, chart, foll. 88 et 88: *Ioh* duo exemplaria.
123. Romae Vat. Arab. 501.
saec. XVI, in 8, chart, foll. 86: *Ioh*.
124. Romae Vat. Arab. 513.
saec. XVII, in 8, chart, foll. 161: *Paul*.
125. Romae Vat. Arab. 517.
saec. XVII, in 8, chart, foll. 191: *Paul Cath Act Apoc*.
126. Romae Vat. Arab. 559.
saec. ?, in 4, chart, foll. 289: fragm *Evv* e codicibus duobus.
127. Romae Vat. Arab. 568.
saec. XVII, in 8, chart, foll. 176: *Paul*.
128. Romae Vat. Arab. 589.
saec. XVII, in 16, chart, foll. 241: *Mt Mc Ioh*.
129. Romae Vat. Arab. 610.
a. 1291, in fol, chart, foll. 257: *Evv.* Cahirae scriptus. Olim Assemanianus 6.
130. Romae Vat. Arab. 611.
a. 1714, in fol, chart, foll. 133: *Evv*.
- 130a. [Romae Vat. Arab. 613: saec. XVIII: *Apoc* cum comm Cornelii a Lapide.]
131. Venetiis Marc. 11.
Act Cath Paul Gr Lat Arab; cf supra, p. 628, Act 96.
132. Benzellii 5 (hodie Upsaliae?).
a. 1265: *Evv Paul Cath Act Apoc*; desunt Mt 1,1 — 10,28 1 Ioh 3,15—3 Ioh 6 Apoc 3,15—9,8. Olim monasterii Falamand et ecclesiae Mar Giar Habas. Cf Aurivillius (ut supra, p. 844, cod. 119).
133. Benzellii 6 (Upsaliae?).
saec. ?, in 4: *Evv* Arabice.

Russia.

134. Petropoli bibl. caes. Orient. 1.
a. 1036, in 4, membr, foll. 220: *Erv.* Cf *Catalogue des manuscrits . . . orientaux de la bibliothèque impériale publique de St. Pétersbourg*, Petropoli a. 1852, p. 1.
135. Petropoli bibl. caes. Orient. 2.
saec. XIII, in 4, chart, foll. 194: *Erv.* Textus cum Erpeniano maximam partem consentit. Ex urbe Erzeroum. petrop: Petropoli bibl. caes.
136. a. 892, in fol, membr, foll. 226; mut: *Paul*; eundem fere atque editio Erpenii textum praebet sed formis vetustioribus. Ex oriente in Europam a Tischendorfio latus duabus partibus, *Anecdota*, a. 1855 (et a. 1861), p. 13.14; *Notitia*, a. 1860, p. 67. Henricus Leberecht Fleischer de codice disseruit, *Zeitschrift der Deutschen morgenländischen Gesellschaft*, Lipsiae a. 1854, vol. 8, p. 584—587; cf etiam Franciscus Delitzsch, *Commentar zum Briefe an die Hebräer . . .* Lipsiae a. 1857: *Fünfter Anhang*, p. 764—768.

De lectionibus ecclesiasticis Arabico-Copticis cf Maius, *Scriptorum veterum nova collectio*, Romae a. 1831, vol. 4, p. 15—34 seriei alterius: ex MS. Vat. Arab. 15 olim 7, anni 1338; — et Arabico-Syriaco-Melchiticis p. 35—60 ex MS. Vat. Arab. 16 olim 25, saec. XII: *Erv* (cf Scholzius, *Reise*, p. 117.129); p. 560: MS. 612, saec. XV: *Apl*; — et Arabico-Syriaco-Iacobiticis p. 61—71 ex MS. Vat. Arab. 19 olim 11 anni 1539; — et iuxta ritum Nini-viticum: MS. Arab. 29 anni 1341: *Paul*; — et iuxta ritum Romanum: De Rossi MS. Arab. 3, saec. XVII vel XVIII, in 8, chart: *Erv*, cf Ioh. Bapt. De Rossi, *MSS. codices Hebraici biblioth. I. B. De-Rossi . . .* Parmae a. 1803.

2.

OCCIDENTALES.

Versiones occidentales verum si scire vis versiones sunt Latinae, cum versionis Gothicae tantum fragmenta habeamus, versiones autem Slavonica, Saxonica, Francica, Theotisca, Bohemica omnino minoris sint pretii.

(1.) LATINAE.¹

Distingui solent codices Latini in codices versionis Italiae et in codices versionis Vulgatae; sed cum nomen illud incertum Italiae vix apte adhibeatur ad textus omnes Hieronymiano antiquiores significandos, hoc loco distinguo versionem veterem Latinam, sive versiones ante-Hieronymianas, et versionem Vulgatam sive Hieronymianam. Versiones vel recensiones Antehieronymianas inter se distinguendas esse iam agnoverunt viri docti;² vix tamen lectorem fuget rem haud-

¹ Una ex parte consulendi sunt libri et libelli philologici qui linguam Latinam post scriptorum classicorum quos dicunt tempora diffusam tractant; e. g. v. cl. Franciscus Kaulen, *Handbuch zur Vulgata. Eine systematische Darstellung ihres lateinischen Sprachcharakters*, Moguntiae a. 1870, pp. XII et 280; v. cl. Gustavus Koffmanne, *Geschichte des Kirchen-Lateins, Erster Band. Entstehung und Entwicklung des Kirchenlateins bis auf Augustinus-Hieronymus*, Vratislaviae, fasc. 1, a. 1879; fasc. 2, a. 1881; — Hermannus Rönsch, „Zur vulgären und biblischen Latinität“ in actis *Zeitschrift für die österreichischen Gymnasien*, XXX, Vindobonae a. 1879, num. 11, pp. 806—811 (his in actis saepius disseruit Roenschius de Latinitate sive posteriore sive ecclesiastica): — Guntherus Alexander Ernestus Adolphus Saalfeld, *De bibliorum sacrorum Vulgatae editionis Gravitate*, Quedlinburgi a. 1891, pp. XVI et 180.

² Prae ceteris arridet mihi Westcottii Hortique distinctio inter recensioem *Africanam* ad modum verborum sacrae scripturae in operibus Tertulliani et Cypriani citatorum, *Europaeam* saeculo

quaquam tam accurate exploratam esse ut possint hae distinctiones ubique definiri, praesertim cum paulatim una versio vel recensio in aliam transeat.

Tischendorffio, quem supra, p. 34.35 secutus sum, significabat nomen Italae codices omnes Antehieronymianos, unde etiam fit ut siglo *it* in margine posito vetus *it* cuiusvis generis Latina significetur et codices unus catalogus includat.

a. *VETUS LATINA*.¹

Saeculo secundo medio in Africa, in Italia praesertim in parte eius septentrionali, in Gallia floruerunt ecclesiae quae

quarto in Europa occidentali praesertim in Italia septentrionali late adhibitam, *Italicam* sive *Italianam* post saeculum quartum medium in operibus Augustini citatam; cf Westc.-Hort., *N. T.* [vol. 2] *Intr.* pp. 78—84, §§ 108—117, et Wordsworthius, *Old-Latin biblical texts.* No. II, Oxonii a. 1883, pp. XXXI ss.

¹ De versionibus veteribus Latinis conferendi sunt, praeter editiones codicum vel fragmentorum infra laudatas, in primis v. cl. Westcott, *Smith's Dictionary of the Bible*, ed. Amer. Novi Eboraci a. 1876, vol. 4, p. 3451^a—3459^a sub voce *Vulgate*; v. cl. Fritzsche, *Herzog's Realencyklopädie*, ed. 2, Lipsiae a. 1881, vol. 8, p. 433—445; Herm. Rönisch, *Itala und Vulgata*, Marburgi a. 1875, *Das N. T. Tertullians*, Lipsiae a. 1871; (item Rönischii „Itala Studien“ in actis *Zeitschrift für wissenschaftliche Theologie*, Lipsiae a. 1881, vol. 24, p. 198—204, a. 1882, vol. 25, p. 104—109, et „Die ältesten lateinischen Bibelübersetzungen nach ihrem Werte für die lateinische Sprachwissenschaft“ in libro *Collectanea philologica* ab H. R., Breae a. 1890, pp. 1—20); v. cl. Ziegler, *Die lateinischen Bibelübersetzungen vor Hieronymus und die Itala des Augustinus*, Monaci a. 1879; v. cl. Westcott, *A general survey of the history of the canon of the New Testament*, pars 1, cap. 3, § 2, ed. 5, Cantabr. et Londin. a. 1881, 248—269; Scrivenerus, *A plain introduction . . .* ed. 3, Londinii a. 1883, p. 338—365 (in editione quarta, quam v. cl. Eduardus Miller praeparat, curabit v. cl. Henricus I. White versiones Latinas): discursus vv. cl. Wordsworthii et Guilelmi Sanday et Henrici I. White in libris *Old-Latin biblical texts*, Oxonii I, a. 1883; II, a. 1886; III, a. 1888, item recensio huius operis a v. cl. Petro Corssen scripta in actis *Göttingische gelehrte Anzeigen*, Gottingae a. 1889, vol. 1, p. 299—319, iis non neglectis quae v. cl. Sanday in actis *The*

et Graecos codices haberent et consuetudine Latinorum hominum uterentur unde facile accidere potuit ut Novum Testamentum in tribus illis terris Latine verteretur. Quod quamquam concedendum est, probabilior tamen videtur opinio esse eorum qui putant veterem versionem Latinam primum in Africa proconsulari factam esse. Versio talis Africana primitiva si ponitur, quaestiones quae de Veteris Latinae textuum cognatione motae sunt satis commode solvuntur neque ad duplicem vel triplicem originem confugere opus est. Orta est autem haec translatio paulatim, non subito vel iussu episcopi alienius, unde fluxerunt discrepantiae inter hunc et illum Novi Testamenti librum.¹ Versionem hanc veterem Africanam, inter alios testantur Irenaei interpres, Tertullianus, Cyprianus, Victorinus, Lactantius, Iuvenus, Firmicus Maternus, Hilarius diaconus, Hilarius Pictavensis, Luciferus Calaritanus, Optatus, Ambrosius, Hieronymus, Rufinus, Primasius, imprimis Tert Cypr Hilarius uterque, Luciferus.²

Interpres Africani Graeca simpliciter verterunt in hac versione, retinueruntque quoad potuerunt textus Graeci et verba et verborum ordinem et verborum coniunctionem, ut quodammodo videre possimus quo textu Graeco usi sint. Teste Westcotto³ e discrepantibus lectionibus

Academy, Londinii a. 1889, vol. 1, pp. 323a—324b, scripsit; v. cl. Hugo Linke, *Studien zur Itala* [Programma gymnasii urbani evangelici s. Elisabethae] Vratislaviae a. 1889; v. cl. Fridericus Zimmer, „Ein Blick in die Entwicklungsgeschichte der Itala,“ in actis *Theologische Studien und Kritiken*, Gothae a. 1889, vol. 2, p. 331—355; nescio quid sit „The Latin versions of the gospels“ in actis *Church Quarterly Review*, Londinii a. 1890, Oct., p. 85—105.

¹ Mill, *N. T. Gr.* ed. Kuster, Amstelod. a. 1710, proll. paragr. 513—605.

² De bibliis a papa Hilario confectis et de voce „bibliotheca“ cf litterae v. cl. Samuelis Berger ad v. ill. De Rossi datae, „La bible du pape Hilarus,“ in actis *Bulletin critique*, XIII, 8, Parisiis 15 Aprilis a. 1892, pp. 147—152.

³ Westcott, *Smith's Dictionary of the Bible*, Novi Eboraci a. 1876, vol. 4, p. 3478^b.

versionis veteris atque versionis Vulgatae, nihil licet concludere de lectionibus variis Graecis nisi in evangeliiis ubi Hieronymus diligentius textum mutavit; in aliis libris variant phrases Latinae Graecis non mutatis vel mutatione lectionum Graecorum non perspicua. Consentit textus versionis veteris Latinae non emendatae saepissime cum codicibus iis quos occidentales dicimus.¹

Vetus illa Latina versio, in Europa aequae atque in Africa late adhibita, annis nonnullis peractis non solum in Africa,² ubi minus ecclesiae auribus repugnabat, recensita est, sed etiam in Italia, in Britannia, fortasse in Gallia diligentius emendata est, unde exstitit dissensio illa codicum ante-Hieronymianorum quos habemus. De recensione Gallica, cum codices nondum excussi sint, paene nihil potest dici; fortasse Irenaei interpres initia talis recensione iam exhibet. Codices recensione Britannicae complures³ post Bentleium adierunt viri docti Angli, sed horum quoque lectiones ad hunc diem eo carent, qui omnibus perscrutatis qua necessitudine haec versio cum Vetere Latina et cum Vulgata coniuncta sit accurate definiat. Recensio vero Itala sive Italica, quamquam pauci eius codices ut evangeliorum Brixianus et Monacensis hodie exstare videntur, omnium celeberrima est ut quae versionibus Latinis ante-Hieronymianis nomen iam vulgatum commodarit et disputationum de textus Latini origine ansam dederit. Augustinus scripsit: „In

¹ Cf Tischendorfius, *Evangelium Palatinum*, Lipsiae a. 1847, p. xvi sqq.

² Inde fluxerunt Augustini querelae de exemplaribus variis et multis. Uno loco, *de consensu evangelistarum*, 2, 128 (66), laudat codices ecclesiasticos interpretationis usitatae, quo nomine textum Africanum designare videtur.

³ V. cl. Westcottus apud Smithium nonnulla ex his codicibus hausta praeiit, conferenda vero est imprimis v. cl. Iohannis Wordsworth, episcopi Sarisburiensis, editio Novi Testamenti Vulgatae versionis, *Novum Testamentum . . . Latine*, Oxonii *Mt* a. 1889, *Mc* a. 1891, *Le* a. 1893.

ipsis autem interpretationibus Itala ceteris praeferatur; nam est verborum tenacior cum perspicuitate sententiae.¹ Nomen Italiae nos in Italiam ducit et in partem Langobardicam;² Augustinus Ambrosii Mediolanensis episcopi discipulus nos in eandem partem ducit. Inde in Africam ab Augustino lata videtur haec Itala non solum in scriptis patris illius adhibita esse sed etiam in actis concilii Carthaginensis anni 416, et in scriptis Capreoli, qui anno 430 episcopus Carthaginensis factus est.³

Cum codices tantum inter se discrepent, tot codices mutili sint, origo versionis vel versionum et historia tam incertae sint, editio „versionis veteris Latinae“ Novi Testamenti non est instauranda.⁴ Sat erit, codices accurate edidisse, ita ut fata versionis per annos et terras persequi possimus.

CODICES VERSIONIS VETERIS LATINAE.

(a.) Quattuor evangelia.

a: Vercellensis in cathedrali inter reliquias.

saec. IV, 25.5 × 16, membr, coll. 2, ll. 24, mut: *Err*; ordo est Mt Ioh Lc Mc; desunt (cf infra) multa in Mt per capp. 20—27 (perierunt 25,1—16), in Ioh per capp. 5.7 etiam 19,41 et 20,2, in Lc (1,1—12 paene perierunt) per locos 1,26—73 6,9.12 9,14 11,4—11 (paene

¹ Augustinus, *De doctrina Christiana*, 2,22(15),1.

² V. cl. Westcottus laudat v. cl. I. Kenrickum, qui monstravit, *Theological Review*, a. 1874, mense Iulio, vocem „Itala“ idem significare atque vocem „Longobardica“. — Cf praeterea v. cl. Petrus Corsen, „Die vermeintliche ‚Itala‘ und die Bibelübersetzung des Hieronymus“, in actis *Jahrbücher für protestantische Theologie*, 1881, 3, p. 507—519.

³ Ziegler, *Die lateinischen Bibelübersetzungen vor Hieronymus und die Itala des Augustinus. Ein Beitrag zur Geschichte der heiligen Schrift*, Monaci a. 1879, p. 60.

⁴ Sed cf v. cl. Fridericus Zimmer, „Der Galaterbrief im altlateinischen Text, als Grundlage für einen textkritischen Apparat der Vetus Latina“, in actis *Theologische Studien und Skizzen aus Ostpreussen*, Regiomontii, vol. 1 (a. 1887), pp. 1—81.

omnia) 12—25 (omnia) 12,38—59 (omnia), in Mc 1,22—34 et 4,17—24 (omnia) 4,26—5,19 15,15—16,20 (omnia); manus posterior sed antiqua supplevit Mc 16,7—20; textus est bonae notae et Europaeae sive primitivae versionis cui insunt lectiones multae Africanae propriae.

Saeculo ut videtur quarto scriptus, fortasse manu Eusebii episcopi Vercellensis et martyris († a. 371), et versionem veterem non emendatam exhibens nobis est codex hic testimonio versionem illam Italiam, quam Augustinus Mediolani invenit et in Africam portavit, non solum in illis terris auctoritatem habuisse, cum Vercellae inter Mediolanum atque Taurinum sitae sint, nisi quis arbitrari velit codices Vercellensem, Veronensem, Bobbiensem ex Africa in Italiam latos esse. Iosephus Blanchinus (Bianchini) canonicus Veronensis, contulit eodiem anno 1726 (1727?). Iohannes Andreas Iricus (Irico)¹ edidit codicem² anno 1748, Blanchinus³ a. 1749. Tregellesius laudat editionem Irici ut quae lectiones multo accuratius quam Bianchini editio reddat. Codex, diu in saecario manibus clericorum discerptus ac laceratus, factus est mera reliquia, quae vix legi potest, unde fortasse non iniuria inter reliquias sacras conlocatus est.⁴

a₂: Curiensia in museo Rhaetico fragmenta.

saec. V, 27.5 × 21.8 (?), membr, foll. 2: Lc 11,11—29 13,16—34; textu codici Vercellensi simillimus est.

Haec folia repperit v. cl. B. Hidberus professor Bernensis in episcopalibus quae Curiae [Chur] Rhaetorum

¹ Nomen *Irico* est, non, ut Tregellesius et Scrivenerus scribunt, *Irici*; Lombardi, *Storia della lett. italiana nel secolo XVIII*, Venetiae a. 1832, vol. 4, p. 170; cf Bernardini Peyron epistula in libro Ern. Rankii, *Curiensia ev. Luc. fragm.* Marburgi a. 1872, p. 8.9.

² Irico, *Sacrosanctus evangeliorum codex s. Eusebii Magni . . .*, Mediolani a. 1748.

³ Bianchini, *Evangeliarium quadruplex . . .*, Romae a. 1749; iterum expressum apud Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 12, coll. 9—948.

⁴ Cf epistulae vv. cll. comitis Eduardi de Mella et Bernardini Peyron apud Rankium, *Curiensia ev. Luc. fragm.* Marburgi a. 1872, p. 8.9.

„sunt archivis thecae cuiusdam scriptoriae operculis“ adhaerentia. Vir doctissimus et optime de versionibus veteribus Latinis meritis, Ernestus Ranke († a. 1888) fragmenta haec edidit in libro *Curiensia evangelii Lucani fragmenta Latina e membranis eruta atque adnotationibus illustrata, quibus accedit tabula photographica*, Marburgi a. 1872. Cf Rankius, „Ein kleiner Italafund“, *Theol. Stud. und Krit. Gothae* a. 1872, p. 505—520; v. cl. Hermannus Rönisch, *Zeitschrift für wissenschaftliche Theologie*, a. 1873, p. 455—457. V. cl. Petrus Batiffol edidit, *Note sur un évangélaire de Saint-Gall*, Parisiis a. 1884. V. cl. Wordsworthius denuo edidit, *Old Latin biblical texts. No. II*, Oxonii a. 1886, p. xxxiv—xxxvii et cxxiii—cxxxviii et 79—82. Vide infra n.

amb^{rescr.}: ex comm vet in Luc, cf Mai., *Serr. vet. nova coll.* tom. 3, pars 2, pp. 191—207.

b: Veronensis bibliothecae capitularis.

saec. V, in 4, membr, argenteus, mut: *Evv*; desunt Mt 1,1—11 15,12—23 23,18—27 Ioh 7,44—8,12 Lc 19,26—21,29 Mc 13,9—19 13,24—16,20; textus est versionis Europaeae.

Editus est codex a Blanchino (ut cod. a). Cf epistula v. cl. Ignatii Zenti apud Rankium (ut supra, cod. a₂).

c: Colbertinus Paris. nat. 254, olim Colb. 4051.

saec. XII, 26×17, membr, foll. 149, coll. 2, ll. 40: *Evv* (manus posterior addidit libros alios sed versionis Vulgatae); textus est bonae notae et Europaeae versionis, affinis praeterea codicis ff². Editus est a Petro Sabatario¹ anno 1751, et a v. cl. Iohanne Belsheim, *Codex Colbertinus Parisiensis. Quatuor evangelia ante Hieronymum Latine translata post editionem Petri Sabatier cum ipso codice collatam denuo edidit* I. B. Christianiae a. 1888, pp. 139.

d: Bezae Cantabrigiensis (cf supra, p. 369—372).

Textus Latinus plerumque Graeco adsimilatus nihil propriae auctoritatis habet nisi ubi per incuriam adsimilatio neglecta est. Qui vero his locis antiquior textus

¹ Sabatier, *Bibliorum saecrorum Latinae versiones antiquae*, vol. 3, Paris a. 1751. Cf Ernestus Ranke, *Curiensia ev. Luc. fragm.* Marburgi a. 1872, p. 9,10, et v. cl. Samuel Berger, *Histoire de la Vulgate etc*, Parisiis a. 1893, p. 74—76 et 402.

Latinus emergit, nondum satis exploratus est. V. cl. I. Rendel Harrisius, *A study of Codex Bezae, sive Codex Bezae. A study of the so-called western text of the New Testament* [*Texts and Studies, vol. II, no. I*], Cantabrigiae a. 1891, pp. viii et 272, vult textum Graecum omnino a textu Latino pendere, fultus rationibus, quae viris rei criticae peritis adhuc non arrident. Videsis dissertationem, nisi fallor manu v. cl. Guilelmi Sanday scriptam, in actis *The Guardian*, Londinii a. 1892, num. 2424, die 18 Maii, pp. 742c—744a et num. 2425, die 25 Maii, pp. 786b—788a. — Cf praeterea de codice Bezae v. cl. Fridericus Henricus Chase, *The Old Syriac element in the text of Codex Bezae* [*in the Acts*], Londinii a. 1893, pp. xvi et 160. Ne neglexeris quae v. cl. Guilelmi Sanday praebet, *Old Latin biblical Texts. No. II*, Oxonii a. 1886, p. 95—122, ubi de codicis k textu fusius agit, textibus aliis in consilium vocatis.

e: Palatinus { Vindobonensis caes. Lat. 1185.
Dublinensis collegii Trinitatis N. 4. 18.

saec. V, in fol, membr, mut: *Mt* 12,49—(Mt 13,13—23 est folium Dublinense) 14,11 (14,11—21 in apographo) 14,22—24,49 28,2—20 *Ioh* 1,1—18,12 18,25—21,25 *Lc* 1,1—8,30 8,48—11,4 11,24—24,53 *Mc* 1,20—4,8 4,19—6,9 12,37—40 13,2,3.24—27.33—36. Textus est optimaе notae, versionis Africanae ut videtur, cf Westcottus et Hortius, *N. T.* [vol. 2] *Intr.* p. 81, § 113.

Saeculo duodevicesimo Tridenti erat codex, quod feliciter demonstravit Hortius, „The codex Palatinus of the Old-Latin gospels“, *The Academy*, Londinii die 14 mensis Augusti anni 1880, p. 117c—118b. Doctissimus quisque hanc Hortii epistolam legere debet, quo probabilior fiat conquisitio schedarum Simonis de Magistris, Arevalis, Bonellii, aliorum etiam ipsius codicis foliorum ad hunc diem occultatorum. Mense Iulio anni 1762 Tridento Romam missus est codex ad Iosephum Blanchinum, qui apographum eodem anno curavit manu ut videtur Iosephi Martines, quod apographum Romae in bibliotheca Valli-

celliana siglo U. 66 hodie exstat, teste v. cl. Hugone Linke.¹ Codex Tridentum redux erat ibi in „secretiori tabulario episcopali“ e quo Vindobonam in archivium perlatus est, et ex archivio cessit anno 1806 ad bibliothecam caesaream. Tischendorfius codicem edidit, *Evangelium Palatinum*, Lipsiae a. 1847, pp. XXVII et 456 cum facs. Folium Dublinense Iacobus H. Todd aliquot annis ante annum 1847 Dublinii emit, quo anno die 25 mensis Ianuarii rettulit de folio coram societate regia Hibernica, sex diebus ante librum Tischendorffii die 31 eiusdem mensis Lipsiae editum; textum edidit Toddius in actis societatis illius.² Tischendorffium latebat folium illud; sed postquam editum est editionis eius Novi Testamenti octavae volumen primum v. cl. T. Graves Lawius eum de folio certiore fecit.³ Diu reperiri non poterat folium in bibliotheca, tandem erutum est a v. cl. Thoma Frenchio⁴ et a v. cl. T. K. Abbotto editum.⁵ V. cl. Hugo Linke nonnulla ex illo apographo edidit.

f: Brixianus bibliothecae capitularis.

saec. VI, in 4, membr. argenteus, mut: *Err*; desunt Mc 12,5—13,32 14,70—16,20. Textus est Italicae recensione; cf Weste.-Hort. (ut cod. e), § 113, et Wordsworth. p. XXXII.

Editus a Blanchino, *Evang. quadr.* Romae a. 1749. Cf Rankius, *Curiensia ev. Luc. fragm.* Marburgi a. 1872,

¹ Linke, „Neue Bruchstücke des Evangelium Palatinum“ in actis *Sitzungsberichte der philosophisch-philologischen und der historischen Classe der königlich bayerischen Akademie der Wissenschaften zu München*, Monaci a. 1893, fasc. 2, p. 281—287.

² Todd, *Proceedings of the royal Irish academy*, Dublinii a. 1847, vol. 3, p. 374—381. I. O. Westwoodius codicis mentionem fecit, *Palaeographia sacra pictoria*, Londinii a. 1843—1845, in pagina quarta numeri 24.

³ Law, „A stray leaf of the codex Palatinus“, *The Academy*, Londinii a. 1879, die 1 mensis Martii, p. 190^{bc}.

⁴ Ingram, *Proceedings of the royal Irish academy*, series 2, Dublinii a. 1880, vol. 2, p. 22.23.

⁵ Cf supra, p. 400.

p. 7.8. V. cl. Wordsworthius hunc codicem sub textu Vulgatae evangeliorum versionis edidit in editione sua Novi Testamenti Latini, Oxonii a. 1889 foris data (vide infra, p. 980—981) ut textum qui fortasse propius a textu ab Hieronymo emendato absit.

ff¹: Petropolitanus caes. olim Corbeiensis 21.

saeec. X,¹ in 8, membr, foll. 39: *Mt.* Textus, qui praesertim a capite nono multum cum textu Vulgatae versionis diserepat, fortasse transitionem, ut ita dicam, Gallicanam praebet a textu vetere in textum iuniorum; sed neseio an melius sit eum Westcotto Hortioque (ut supra, cod. e) § 114 dicere textum originem a Vulgata habere, lectionibus e codicibus veteris versionis instructum esse.

Olim monasterii Corbeiensis² in Picardia editus est (primus veteris Latinae codex qui prodiit) codex a Iohanne Martianaes³ anno 1695 quem secuti sunt Augustinus Calmetus (ut cod ff²), pp. 303—311 in apparatu ad comm in Apocalypsim, Blanchinus (cff), Sabatarius, Mignius.⁴ Anno 1881 iterum publici iuris factus est hic codex a v. cl. Iohanne Belsheim, *Das Evangelium des Matthaeus nach dem lateinischen Codex ff¹ Corbeiensis auf der kaiserlichen Bibliothek zu St. Petersburg von Neuem in verbesserter Gestalt herausgegeben von J. B. Nebst einem Abdruck des Briefes Iacobi nach Martianaes Ausgabe von 1695*, Christianiae a. 1881.

ff²: Paris. nat. 17225 olim Corbeiensis 195.

saeec. VII, in 4, membr, mut: *Err*; desunt Mt 1,1—11,16

¹ Vir clar. Oscarus de Gebhardt, qui codicem hunc Petropoli inspexit, me certiore fecit eum decimi esse saeculi, neque noni quod voluit Martianaes, neque octavi quod voluit Rankius (ut ad cod. f) p. 10.

² De bibliotheca Corbeiensi cf v. cl. Leopoldus Delisle, „Recherches sur l'ancienne bibliothèque de Corbie“, in actis *Mémoires de l'Académie des inscriptions et belles-lettres*, Parisiis, vol. 24, pars 1 (a. 1861), p. 266—342.

³ Martianaes, *Vulgata antiqua Latina et Italica versio evangelii secundum Matthaeum* etc, Parisiis a. 1695.

⁴ Migne, *Patrologia Latina*, vol. 12, Parisiis a. 1845.

Le 9,48—10,20.21 11,45—12,6.7 Ioh 17,15—18,9 20,22—21,8. Textus veteris versionis est Europaeae recensiois; cf Westc.-Hort. (ut cod. e) et Wordsworthius (ut cod. g¹).

Augustinus Calmet,¹ *Commentarius literalis in omnes libros Novi Testamenti Latinis litteris traditus a Ioanne Dominico Mansi*, Wirceburgi, vol. 2 [a. 1787], p. 276—302 (cf etiam Calmeti *Diss. in Vulgatam* [ut infra, p. 971, adn. 1], p. 391b. 392a) lectiones varias ex omnibus evangeliiis praebuit, Blanchinus (cf p. 953, adn. 3) lectiones huius codicis varias in Ioh Le Mc, Sabatarius ex omnibus evangeliiis (cf supra, p. 954, adn. 1). V. cl. Paulus Meyer Parisiensis codicem adiit in usum Ernesti Ranke.² V. cl. Wellingtonus Tyler ait Tischendorfium et Tregellesium saepe inter se discrepare in ff² laudando. V. cl. Iohannes Belsheim edidit, *Codex ff² Corbeiensis sive quatuor evangelia ante Hieronymum translata . . .*, Christianiae a. 1887, VIII, pp. 127; cf v. cl. Samuel Berger, *Bulletin critique*, Parisiis a. 1891, p. 302.303.

g¹: Paris. nat. Lat. 11553, olim Sangermanensis 15. saec. VIII, 39.3 × 33, membr, foll. 191: *Err.* Textus videtur veteris versionis esse: cf Wordsworthii liber, p. xxx—xlili ubi de sententia Westcottii Hortiique dicitur, qui putant originem habere textum a Vulgata, admixtas esse lectiones e versione Latina vetere.

Lectiones ad Mt ex hoc codice hausit Martianaeus (cf ff¹) quem secutus est Blanchinus. Sabatarius (cf p. 954, adn. 1) per quattuor evangelia codicem laudat. V. cl. Westcottus dicit hunc codicem in usum Bentleii (μ) conlatum esse, totum N. T. continere, nonnulla ex V. T., tria folia Pastoris; quaerit an Gallicani textus sit.

¹ Proderunt haec et aliae dissertationes doctissimi huius monachi Benedictini congregationis sancti Vanni et sancti Hydulphi in libro *Nouvelles dissertations importantes et curieuses sur plusieurs questions qui n'ont point été touchées dans le Commentaire Littéral sur tous les livres de l'Ancien et du Nouveau Testament*, Parisiis a. 1720. Codex ff² invenitur pp. 405—447.

² Ranke, *Curcensia evangelii Lucani fragmenta Latina*, Marburgi a. 1872, p. 10.

V. cl. Wordsworthius accuratissime edidit ex hoc codice Matthaei evangelium additis lucubrationibus eruditissimis, *Old Latin biblical texts. No. I*, Oxonii a. 1883, pp. xliii et 79; cf v. cl. Bergerus (ut cod. ff²), et *Histoire de la Vulgate pendant les premiers siècles du moyen âge*, Parisiis a. 1893, pp. 65—72.

g²: Paris nat. Lat. 13169, olim Sangermanensis 2. saec. X, 21,5×14, membr, foll. 166, ll. 24—30; foll. 118—166 Ioh sunt vetustior: *Ev.* Textus videtur versionis esse veteris, Westcotti autem Hortiique iudicio eiusdem est ingenii atque codex g¹, cf W.-H. et Wordsworth. (ut cod. g¹); Bergero est textus Hibernicus, cf eius *Histoire de la Vulgate*, Parisiis a. 1893, p. 48.

Sabatarius (cf p. 954, adn. 1) lectiones passim exhibet.

h: Vaticanus olim Claromontanus saec. V, 24×20, membr, (Mt foll. 66), mut: *Mt*; desunt 1,1—3,15 14,33—18,12 (alia evangelia sunt versionis Vulgatae). Textus plerumque Europaeae est versionis.

Emptus a Pio VI (a. 1775—1798). Sabatarius (cf p. 954, adn. 1) excerpta praebuit. Angelus Maius codicem integrum edidit, *Scriptorum veterum nova collectio*, Romae a. 1828, tom. 3, p. 257—288, v. cl. Iohannes Belsheim Matthaei evangelium in libro *Evangelium secundum Matthaeum . . . Christianiae* a. 1892, ex actis *Christiania Videnskabs-Selskabs Forhandling for 1892. No. 5*.

i: Vindobonensis caes. Lat. 1235. saec. V vel VI (Belsheim. VII exeuntis), 26×19, membr, purpureo-argenteus, foll. 142, mut: *Lc* (codex scribit „secundum Lucanum“) 10,6—23,10 *Mt* 2,17—3,29 4,4—10,1 10,33—14,36 15,33—40. Textus est fortasse versionis Europaeae.

Neapoli Vindobonam translatus. Blanchinus lectiones nonnullas exhibuit (unde i^{blan}). Alterus fragmenta edidit, vel potius, ut Lachmanni verbis utar, „in temporariis quibusdam libellis“ occultavit, in actis *Neues Repertorium f. bibl. u. morgenl. Literatur*, Ienae a. 1791, vol. 3, p. 115—170, et apud Paulum *Memorabilien*, Lipsiae a. 1795, vol. 7, p. 58—96. V. cl. Iohannes Belsheim edidit, *Codex Vindobonensis membranaceus purpureus . . . Antiquissimae*

evangeliorum Lucae et Marci translationis Latinae fragmenta. Cum tabula, Lipsiae a. 1885, pp. VIII et 71.

k: Taurinensis nat. G. VII. 15 olim Bobbiensis.
saec. V, 18.7 × 16.7, membr, foll. 96, mut: *Mc* 8,8—11 et 14—16 8,19—16,8 *Mt* 1,1—3,10 4,2—14,17 15,20—36. Textus optimae notae est et versionis Africanæ.

Fabulatur Columbani fuisse (mort a. 615) qui monasterium Bobbiense condidit. Pessime edita sunt haec fragmenta a Ferd. Flor. Fleckio, *Anecdota maximam partem sacra* [vel *Wissenschaftliche Reise*, vol. 2, pars 3] etc, Lipsiae a. 1837, p. 1—109, accuratius a Tischendorfio, *Jahrbücher der Literatur, Anz.-Blatt*, Vindobonae a. 1847—1849, vol. 120, p. 43—56, vol. 121, p. 50—72, vol. 123, p. 40—46, vol. 124, p. 1—8, vol. 126, p. 1—71. Tischendorfius ad lectiones in hac N. T. editione VIII notandas usus est schedis suis, cum nonnulla typis minus exacte expressa sint. Accuratissime edidit socio v. cl. Guilelmo Sanday v. cl. Iohannes Wordsworth, *Old-Latin biblical texts. No. II*, Oxonii a. 1886, pp. v—xxii et xlii—clxvi et 1—54 et 95—122, cum tabula.

l: Vratislaviensis ecclesiae sanctae Elisabeth olim Rehdigeranus (non Rhed.). —21,25.
saec. VII, in 4, membr, foll. 295, mut: *Err*; deest Ioh 16,13
Mt et *Mc* edita sunt a I. E. Scheibelio *Codex quatuor evangeliorum Latinus Rhedigeranus, Matthaeus et Marcus. Cum textu Graeco et editione vulgata collatus*, Vratislaviae a. 1763, pp. 18. David Schulzius descripsit, *De codice IV evangeliorum bibliothecae Rhedigeranae in quo vetus Latina versio continetur*, Vratislaviae a. 1814, pp. 65 cum tabula, et lectiones codicis varias editioni N. T. Gr. Griesbachianae tertiae inseruit. V. cl. H. Fridericus Haase codicem edidit, *Evangeliorum quattuor vetus Latina interpretatio ex cod. Rehdigerano nunc primum edita* [sunt particulae tres, vel potius, ut videtur, sex, quae in libris universitatis sollemnibus annis 1865—1866 publici iuris factae sunt], Vratislaviae a. 1865—1866, coll. 296.

Romae Sessorianus LVIII in monasterio sanctae
m: crucis, foll. 1—154.

sacc. VIII—IX, in 4, membr: continet lectiones ex omnibus N. T. libris praeter 3 Ioh Hebr Philem, item ex epistula quae dicitur ad Laodicenos. Textus est textui a Priscilliano adhibito affinis, unde suspicatus est Hortius, litteris ad me datis, textum esse recensiois Hispanicae vel recensiois cum Europaea parallelae. Interpolationem istam 1 Ioh 5,7.8 de Tribus Testibus Caelestibus agnoscit hic codex.

Est liber hic Speculum, quod dicitur, Pseudo-Augustinianum. Videtur octavi vel noni esse saeculi. Cf v. cl. Haertelius, *Cypriani opera*, pars 3, Vindobonae a. 1871, p. XXV et 34; v. cl. Reifferscheid, *Bibliotheca patrum Italica*, vol. 2, p. 129; Reifferscheid, „Die römischen Bibliotheken“, *Sitzungsberichte d. philos.-hist. Classe d. Akademie zu Wien*, Vindobonae a. 1865, vol. 1, p. 753. Maius lectiones nonnullas exhibuit in libro *Spicilegium Romanum*, Romae a. 1843, vol. 9, append. 2, p. 61—75 et 80—86, edidit integrum in libro *Nova patrum bibliotheca*, Romae a. 1852, vol. 1, pars 2, p. I—VIII et 1—117 cum tabula; m¹⁰ (et similia) notat paginas Maii a. 1852. V. cl. Franciscus Wehrich iterum edidit in consilium vocatis ceteris codicibus (inter hos erant folia 13 Libri-Ashburnhamensia hodie Parisiensia, quae v. cl. Hortius cum m et cum codicibus Sabatarii Floriacensibus 10 et 12 coniuncta esse percepit), *Corpus scriptorum ecclesiasticorum Latinorum*, vol. 12 [Aug. *Opp.* III, 1], Vindobonae a. 1887, pp. XXXIV—L et 291—700; cf Wehrichii verba in actis *Zeitschrift für die österreichischen Gymnasien*, XL, Vindobonae a. 1889, num. 10, p. 908 adn. et „Die Bibalexcerpte de divinis scripturis und die Itala des heiligen Augustinus“ ex actis *Sitzungsberichte*, Vindobonae a. 1893.

n (re vera a₂): Sangall. mon. MS. 1394, vol. 1, foll. 56.
51.61.53.54.58.59.69—72.75.76.79—82.
85.86 (et MS. 172, fol. 256) et bibl. Vadianae sive urb. 70.

saec.V, 32×26 (?), membr, foll. 15¹/₂, coll. 2, ll. 24, litt unce 12—18 in lin: *Mt* 17,1—5 et 14—18 17,19—18,20 19,20—21,3 26,56—60 et 69—74 27,62—64 27,66—28,3 et 8—20 *Ioh* (19,13—17 et 24—27 mut) 19,28—42 *Mc* 7,13—31 8,32—9,9 13,2—20 15,22—16,13. Textus est versionis Europaeae.

Lachmannus fragmenta notavit, *N. T. Gr. Berolini* a. 1842, vol. 1, p. xii. Tischendorfius omnia exscripsit. V. cl. Petrus Batiffol edidit, „Fragmenta Sangallensia“ in actis *Revue archéologique*, Parisiis a. 1885, vol. 4, pp. 305—321 cum tabula (etiam separatim edita), et fragmentum Vadianum, nescio quare siglo p² designatum, in libello *Note sur un évangélaire de Saint-Gall*, Parisiis a. 1884, pp. 8. Editionem omni ex parte plenissimam curavit v. cl. Henricus I. White, Wordsworthii socius, *Old Latin biblical texts. No. II*, Oxonii a. 1886, pp. xxiii—xxxii et clxvii—ccii et 55—72, cum tabula. Re vera mandata est editio codicum a₂ n o p Wordsworthiana typis ante editionem Batiffolianam, schedisque Tischendorffii a vidua eius emptis usi sunt Wordsworthius et Whitius.

Propter apparatus Tischendorffii adhuc servavi siglum n, quod posthac statim reiciendum est, nam v. cl. Batiffolius haec folia eiusdem codicis esse atque a₂ vidit, v. cl. Petrus Corssen, in actis *Göttingische gelehrte Anzeigen*, Gottingae a. 1889, vol. 1, p. 316—318, Batiffolii opinionem callidissime ratione mathematica confirmavit, v. cl. Henricus I. White, qui initio dubitaverat, suis oculis fragmenta examinavit et omnia ex eodem codice originem habere concessit, „The Coire and St. Gall fragments of the Old-Latin version of the gospels“ in actis *The Academy*, Londinii a. 1889, die 17 Augusti, vol. 2, p. 104b.

O: Sangallensis monasterii MS. 1394, vol. 1, foll. 91.92.
saec.VII, 31×22, membr: *Mc* 16,14—20; scriptura est Mero-vingica; folio verso vacat scriptura.

Lachmannus (ut cod n) fragmenti mentionem fecit. Tischendorf. exscripsit. Batiffol. edidit (ut cod. n), item Whitius (ut cod. n), pp. xxxiii et ccii—cev et 73—74.

P: Sangallensis monasterii MS. 1394, vol. 2, pagg. 430—433.

saec.VIII, 19.1×17, membr, foll. 2: *Ioh* 11,16—44; scriptura est Hibernica; videtur e missa pro defunctis esse. Tischendorfius exscripsit. Fragmentum ediderunt v. cl. Forbesius, *Arbuthnott missal*, *Burntislandiae* a. 1864, p. xlviii, vv. cl. Haddamus et Stubbsius, *Councils and ecclesiastical documents relating to Great Britain and Ireland*, Oxonii vol. 1 (a. 1869), app. G, p. 197, v. cl. Henricus I. White (ut cod. n), pp. xxxiii et cevi—cecxii et 75—77.

Q: Monacensis reg. Lat. 6224, olim Frisingensis.
saec.VI, 25.1×21.1, membr, foll. 251, coll. 2, ll. 20, litt. 16—20 in lin, mut: *Err*; desunt *Mt* 3,15—4,25 5,25—6,4 6,28—7,8 *Ioh* 10,11—12,39 *Lc* 23,22—36 24,11—39 *Mc* 1,7—22 15,5—36. Textus est versionis Italicae.

Tischendorfius codicem exscripsit. Tischendorffii schedis usus hunc codicem edidit v. cl. Henricus I. White, Wordsworthii socius, *Old Latin biblical texts. No. III*, Oxonii a. 1888, cum tabula, addiditque discursus uberrimos; cf Hortius, *Classical Review*, Londinii a. 1889, pp. 11—12.

R: Dublinii coll. Trin. A. 4.15, olim Usseri.
saec.VI, 18.7×13.7, membr, mut: *Mt Ioh Lc Mc*. Textus Europaeae videtur esse recensiois.

Codicem edidit v. cl. Thomas Kingsmill Abbott, *Evangeliorum versio antehieronymiana ex codice Usseriano (Dublinensi), adiecta collatione codicis Usseriani alterius. Accedit versio Vulgata sec. cod. Amiatinum cum varietate cod. Kenanensis (Book of Kells) et cod. Durmachensis (Book of Durrow)*, Dublinii a. 1884, partes 2, pp. xlii et 379 cum tabula, et 379 bis—863 cum tabula e codice Usseriano altero; cf v. cl. Samuel Berger, *Revue celtique*, Parisiis, vol. 6 (a. 1883—1885), p. 348—357.

S: Mediolani Ambrosianus C. 73 inf.
saec.VI, 23×20, membr, foll. 4: *Lc* 17,3—29 18,39—19,47 20,46—21,22 paucis omissis; textus videtur Europaeae esse versionis.

Editus est a v. cl. A. M. Cerianio, *Monumenta sacra et profana ex codicibus praesertim bibliothecae Ambrosianae*,

Mediolani a. 1861, vol. 1, p. 1—8, et a v. cl. Wordsworthio, *Old Latin biblical texts. No. II*, Oxonii a. 1886, pp. xxxviii. xxxix et ccxxix—ccxlviii et 83—88.

t: Bernae bibl. univ. 611, foll. 143 et 144.

saec. VI, in fol, membr reser, foll. 2, coll. 2, ll. 23 (?):
Mc 1,2—23 2,22—27 3,11—18. Textus est Europaeae recensiois, codicibus ff-b-i propior quam ex una parte codici c vel a, multo propior quam ex altera parte codici e. *Mc* 1,11 om *ἐγένετο* cum s D ff mt 2,26 om *πῶς* cum BD.

V. cl. Hermannus Hagen, professor Bernensis, haec fragmenta detexit detectaque edidit „Ein Italafragment...“ in actis *Zeitschrift für wissenschaftliche Theologie*, Lipsiae a. 1884, pp. 470—484. V. cl. Wordsworthius iterum qua solet accuratione edidit, *Old Latin biblical texts. No. II*, Oxonii a. 1886, pp. 40—41 et ccxlix—cccliv et 89—94.

v: Vindobonae caes. Lat. 502 in initio.

saec. VII, 23.5×16.5, membr, fol. 1: *Ioh* 19,27—20,11. Exscripserunt 24 et 25 Octobris anni 1887 edideruntque vv. ell. Wordsworthius et Henricus I. White, *Old Latin biblical texts. No. III*, Oxonii a. 1888, p. 161—166.

z: (W.-H.: = j) Saretianus sive Sarzannensis in ecclesia.

saec. V, in fol, membr, purpureo-argenteus, mut: continet fere *Ioh* 1,38—3,23 3,33—5,20 5,29—(6,49—7,32) 8,6—9,21; textus videtur Europaeae esse versiois. Dicitur a Rufino anachoreta Saretiano scriptus esse. Fuit codex in ecclesia illa iam anno 1585. V. cl. Guerrinus Amelli, bibliothecae Mediolanensis Ambrosianae vice custos, codicem descripsit, *Un antichissimo codice biblico Latino purpureo conservato nella chiesa di Sarezzano presso Tortona*, Mediolani a. 1872. Praebet Amellius e codice *Ioh* 3,5.6 4,6—8 9.10 11.12 14.15 16—18 19—21 5,4, et in mente habet totum mox edere.

(b.) Actus.

d: Cantabrigiensis, cf supra, p. 954.

Oxonii Laudianus, cf supra, p. 410—413. Andreas

e: Christianus Hwiid, *Libellus criticus . . . Hauniae* a. 1785, pp. 67—155, textum Latinum, ut videtur ex Hearnio haustum, edidit.

g (Apoc): Holmiae Gigas.
 saec. XIII: continet, inter alia, *Biblia sacra*; e Novo Testamento sunt Act et Apoc versionis veteris, fortasse Europaeae; exoptatum certe est versionis veteris Latinae hos libros integros habere; vix differt textus a textu quo Luciferus usus est vel a fragmento g² Mediolanensi, cf Westc.-Hort. *N. T.* [vol. 2] *Intr.* § 116 et *App.* p. 5. Textus Apocalypsis textui Vulgatae versionis multo propior est et indolis Italicae esse videtur.

Olim in Bohemia, anno 1648 belli praeda, una cum codice argenteo hodie Upsaliensi, Praga in Sueciam translatus est codex. Vir cl. Iohannes Belsheim Act et Apoc edidit in libro *Die Apostelgeschichte und die Offenbarung Iohannis in einer alten lateinischen Uebersetzung aus dem „Gigas librorum“ auf der königlichen Bibliothek zu Stockholm. Zum ersten Mal herausgegeben von J. B. Nebst einer Vergleichung der übrigen neutestamentlichen Bücher in derselben Handschrift mit der Vulgata und mit anderen Handschriften*, Christianiae a. 1879; cf v. cl. Oscarus de Gebhardt, *Theologische Literaturzeitung*, Lipsiae a. 1880, coll. 185—187.

g₂: Mediolani Ambrosianus.
 saec. X vel XI: Act 6,8—8,4. Textus Europaeae est recensiois.

Edidit v. cl. Cerianius, *Monumenta sacra et profana*, Mediolani, tom. 1, fasc. 2 (1866), p. 127.128.

m: Speculum, cf supra, p. 961.

reg (Apoc): Paris. nat. 6400 G, olim 5367.
 saec. VII, 24 × 18, membr rescriptus, foll. 33 (ex 193) (insunt in codice „Boethii et Isidori“ quaedam): Apoc 1,1—2,1 8,7—9,11 11,16—12,5 12,6—14 14,15—16,5. Act 3,2—4,18 5,23—7,2 7,42—8,2 9,4—23 14,5—23 17,31—18,19 23,8—24 26,2—27,13 1Pet 4,17—5,14 2Pet 1,1—2,6 1Ioh 1,8—3,20. Textus est Africanae recensiois; cf Westcottus Hortiusque *N. T.* [vol. 2] *Intr.* § 116, et *App.* p. 5, sub siglo h, et Hortius, *Classical Review*, Londinii a. 1889, p. 11.12.

Olim in monasterio s. Benedicti de Floriaco. Nonnulla ex Act capp. 3 et 4 edita sunt a Sabatario (cf supra, p. 954, adn. 1) vol. 3, p. 507. VanSittartus, *Journal of philology*, Londinii et Cantabrigiae, vol. 2 (a. 1869), p. 240—246,

et Apoc vol. 4 (a. 1872), p. 219—222, edidit locos a Sabatario neglectos. V. cl. Henricus Omont, *Bibliothèque de l'école des chartes*, Parisiis a. 1883, vol. 44, p. 445—451, folia duo ex Apoc edidit: Apoc 1,1—2,1 et 8,7—9,12. V. cl. Belsheimius fragmenta edidit in libro *Appendix epistularum Paulinarum ex codice Sangermanensi Petropolitano, in quo continetur I. Collatio epp Paulinarum cum cod. Cluromont. Parisiensi; II. Palimpsestus Parisiensis, fragmenta Act app., epp. Petri, ep. Ioh. primae, Apocalypseos Ioh., ex codice rescripto Parisiensi eruit et edidit* I. B. Christianiae a. 1887. V. cl. Samuel Berger doctissime de codice disseruit in actis *Revue de théologie et de philosophie*, Lausannae a. 1886, fasc. 6, p. 545—582, et fragmenta omnia denuo accuratissime edidit, *Le palimpseste de Fleury*, Parisiis a. 1889, pp. 45, cum tabula; cf quae Bergerus addidit in actis *Bulletin critique*, Parisiis a. 1891, p. 303 et 304, adu. 1. Cf etiam v. cl. Petrus Corsen, *Der Cyprianische Text der Acta apostolorum* [*Gymn. Schöneberg-Berolinense Occident.*] [Progr. 1892. No. 67.] Berolini a. 1892.

s: Vindob. caes. 16, olim Recent. 85, olim Bobbien.

saec.V, rescriptus: nonnulla ex *Act* capp. 23.27.28. *Iac* 1,1—5. 2,21.22 3,13—18 4,1.2 5,19.20 *1 Pet* 1,1—12.

Neapoli Vindobonam translatus a. 1717. Tischendorfius edidit, *Jahrbücher der Literatur, Anz.-Blatt*, Vindobonae vol. 120 (a. 1847), p. 36—43; item v. cl. Iohannes Belsheim, „Fragmenter af Apostlernes Gjeringer, Iakobs Brev og 1st Petri Brev i den aeldste latinske Bibeloversaettelse efter en Palimpsest i det keiserlige Hofbibliothek i Wien“ in actis *Theol. Tidsskrift for den evang. luth. Kirke i Norge*, ser. 3, Christianiae a. 1886, vol. 1,3, p. 307—326 (cohaeret hoc cum „Fragmenter“ etc *ibidem*, nova series, vol. 10, fasc. 3, p. 289—346?).

Oxonii Bodl. 3418, Selden. 30.

X₁: saec.VII vel VIII, 22.5×18, membr, unc, foll. 107, col. 1, ll. 24—26: *Act*; desunt 14,26—15,32; textus est bonae notae.

Bentleii γ_2 . V. cl. Westcottus descripsit, *Smith's Dictionary of the Bible*, ed. Amer. Novo Eboraco a. 1876, vol. 4, p. 3458^b, cum facs. Cf v. cl. Samuel Berger, *Histoire de la Vulgate pendant les premiers siècles du moyen âge*, Parisiis a. 1893, p. 44 et 398.

(c.) Epistolae catholicae.

ff: Petrop. caes. Q. v. I. 39, olim Sangermanensis 625, olim Corbeiensis.

saec. X, 24×19, membr, (Iac vol. 2, foll. 89—93): *Iac.*

Editus a Martianaeo (cf supra, p. 957, adn. 3) et ex Martianaeo a Sabatario et a v. cl. Iohanne Belsheim, *Das Evangelium des Matthaeus... Nebst einem Abdruck des Briefes Jacobi nach Martianaes Ausgabe von 1695*, Christianiae a. 1881, p. 61—69. V. cl. Oscarus de Gebhardt [Gebhardt. et Harnack.], *Barnabae epistula*, ed 2, Lipsiae a. 1878, p. XXIV—XXV, codicem accurate descripsit. Anno demum 1883 edidit Belsheimius hanc epistolam e codice, *Der Brief des Jakobus in alter lateinischer Uebersetzung...* Christianiae a. 1883, pp. 15 (ex actis *Theologisk Tidsskrift for den evangelisk-lutherske Kirke i Norge*, nova series, vol. 9, fasc. 2). Cf etiam v. cl. Iohannes Wordsworth, „The Corbey St. James (ff), and its relation to other Latin versions, and to the original language of the epistle“ in libro *Studia biblica*, [vol 1,] Oxonii a. 1885, p. 113—150; suspicatur Wordsworthius epistolam lingua Aramaica scriptam esse; — in eodem libro habes praeterea, p. 233—263 disquisitionem viri cl. Guilelmi Sanday de eodem codice.

Monacensis reg. Clm. [6220.6230.6277] 6436 olim Q: Frisingensis 236.

saec. VI: *1Pet* 1,8—19 2,20—3,7 4,10—*2Pet* 1,4 *1Ioh* 3,8—5,21; textus teste Zieglero idem videtur esse atque textus quo Fulgentius Ruspensis (a. 468—533) usus est; Westcottus Hortiusque quaerunt, num forte Italicae sit recensio.

1 Pet 1,8—19 et 2,20—3,7 exstant in farina qua membranae olim libri Clm. 6230 tegumento agglutinabantur unde v. cl. Zieglerus verba, speculo inversa, microscopio inspecta, edidit, *Bruchstücke einer vorhieronymianischen Uebersetzung der Petrusbriefe*, Monaci a. 1877. Frustula textus 1 Pet 4,10—2 Pet 1,4, olim in tegumentis librorum Clm. 6220.6277 erant; Zieglerus fragmenta legit, coniectura textum fere integrum restituit, textum restitutum in eodem libro edidit. Ex eodem codice vetere habemus 1 Ioh 3,8—5,21, folia 23 et 24 in libro Clm. 6436, cf infra Paul r, quae edita sunt a Zieglero in libro ibi laudato. Plurimi aestimanda sunt folia haec, ut quae post Speculum (m), post Pseudo-Hieronimi prologum in Cath (in codice Fuldensi, cf infra, p. 987), post codicem Cavensem saec. IX (cf infra, p. 985), post Fulgentii scripta saec. VI, post Vigilii scripta saec. V praeclare originem commatis 1 Ioh 5,7 testentur.

s: cf ad Act; Tischendorfius legit *Iac* 1,1—5 [Eichenfeldius 2,21.22, *Jahrb. d. Lit. Anz.-Blatt*, vol. 26, p. 35] 3,13—18 4,1.2 5,19.20 1 Pet 1,1—12.

(d.) Epistulae Paulinae.

d: Claromontanus, cf supra, p. 419—422, D^{paul}. Editus a Sabatario, sed non accurate; Tischendorfius edidit. Cf v. cl. Petrus Corsen (ut infra, cod. f).

e: Petropolitanus, olim Sangermanensis, cf supra, p. 423—424 E^{paul}. Editus a Sabatario, sed non accurate. V. cl. Iohannes Belsheim edidit, *Epistulae Paulinae ante Hieronymum Latine translatae ex codice Sangermanensi Gr.-Lat., olim Parisiensi, nunc Petropolitano*, Christianiae a. 1885, pp. VII et 87, cum tabula.

f: Augiensis, cf supra, p. 424—426, F^{paul}. Editus a Scrivenero. V. cl. Zieglerus, *Italafragmente der Paulinischen Briefe*, p. 28, adn. 2, testatur codicem Augiensem textum cum textu Vulgatae versionis non congruentem solis in libris Rom et 1 Cor praebere; in ceteris versionem Vulgatam

paucis variatis exhibere. Hortius hunc codicem accuratius examinare voluit; putavit totum habere originem e Vulgata admixtis lectionibus veteris Latinae; cf praeterea quae disseruit in actis *Journal of Philology*, a. 1871, vol. 3, p. 68. Cf etiam v. cl. Petrus Corsssen, *Epistularum Paulinarum codices Graece et Latine scriptos Augiensem Boernerianum Claromontanum examinavit inter se comparavit ad communem originem revocavit* P. C. *Specimen primum ad programma gymnasii Ieverensis additum* (Kiliae a. 1887). [Progr.-No. 618.]; *Spec. alt.* a. 1889 [Progr.-No. 629]; — v. cl. Fridericus Zimmer, „Der Codex Augiensis F^{paul} eine Abschrift des Boernerianus G^{paul}“ in actis *Zeitschrift für wiss. Theologie*, XXX, Lipsiae a. 1887, p. 76—91.

g: Boernerianus, cf supra, p. 426—429. Editus a Matthaio. Putavit Hortius g habere originem duplicem alteram e textu veteri Latino puro alteram e textu mutato. Cf Hermannus Rönsch, „Die Doppelübersetzungen im lateinischen Texte des Codex Boern. der Paul. Briefe“, *Zeitschrift für wissenschaftliche Theologie*, XXV, Lipsiae a. 1882, p. 488—509, XXVI, a. 1883, p. 73—99 et 309—344; — v. cl. Petrus Corsssen (ut supra, cod. f).

gue: Guelferbytanus Weissenburg. 64. 15,3—13.
saec. VI, rescriptus: *Rom* 11,33—12,5 12,17—13,1 14,9—20

Editus a Knittelio (cf supra, p. 387) *Uphilae versio Gothica nonnullorum capitum ep. Paul. ad Rom. etc*, Brunsvigae a. 1762 cum Gothicis, et a Tischendorfio, *Anecdota etc*, Lipsiae a. 1855, p. 153—158.

m: Speculum, cf supra, p. 961.

Monacensis reg. Clm. 6436 et univ (num. ?) olim

r: Frisingensis 236.

saec. VI, folia 26 ex codicum tegumentis ab I. Andr. Schmellero protracta: *Rom* 14,10—15,13 *1 Cor* 1,1—27 1,28—3,5 6,1—7,7 15,14—43 16,12—27 *2 Cor* 1,1—2,10 3,17—5,1 7,10—8,12 9,10—11,21 12,14—13,10 *Gal* 2,5—4,3 6,5—17 *Eph* 1,1—13 1,16—2,16 6,24 *Phil* 1,1—20 *1 Tim* 1,12—2,15 5,18—6,13 *Heb* 6,6—7,5 7,8—8,1 9,27—11,7. Textus videtur Italiae esse versionis quam Augustinus amavit.

Tischendorfius primus nonnulla legerat anno 1856 et in editione Novi Testamenti sua septima adhibuerat, *Deutsche Zeitschrift für christliche Wissenschaft und christliches Leben*, a. 1857, num. 8, p. 57—61. V. cl. Leo Zieglerus omnia edidit, *Italafragmente der Paulinischen Briefe etc.*, Marburgi a. 1876. V. cl. Carolus Schnorr de Karolsfeld reperit anno 1892 in bibliotheca universitatis Monacensis folia duo alia huius codicis, quae v. cl. Wölfflin. edidit addita commentatione philologica;¹ continent Gal 3,5—4,3 6,5—17 Eph 1,1—13.

r²: Monacensis reg. Clm. 6436, olim Frisingensis 236.
saec. VII: *Phil* 4,11—23 *1Thess* 1,1—10.

Haec detexit et edidit v. cl. Zieglerus (ut cod. r).

r³: Gottvici.
saec. ?, membr, foll. 2: *Rom* 5,16—6,4 6,6—6,19 *Gal* 4,6—19
4,22—5,2. Recensionis est textus Europaeae (?).

Hermannus Rönseh edidit „Italafragmente des Römer- und Galaterbriefes aus der Abtei Göttweig. Textabdruck nebst Einleitung und kritischen Anmerkungen“ in actis *Zeitschrift für wissenschaftliche Theologie*, XXII, Lipsiae a. 1879, p. 224—238; cf v. cl. Samuel Berger, *Bulletin critique*, VII, 5, Parisiis 1 Martii a. 1886, pp. 89—90.

X₂: Oxonii Bodl. Laud. Lat. 108. E. 67.
saec. IX: *Paul*; desunt Heb 11,34—13,25; textus ter correctus est; saepe eum d consentit; 1.2Thess praecedunt epistulam ad Col, cf Augustinus, *de doctrina christiana* 2,13; descriptus a v. cl. Westcotto (cf supra, p. 966.967, cod. x₁).

(e.) Apocalypsis.

g: Holmiensis Gigas qui solus Apoc integram praebet;
cf supra, p. 965, cod. g^{act}.

m: Speculum, cf supra, p. 961.

¹ Wölfflin, „Neue Bruchstücke der Freisinger Itala“ in actis *Sitzungsberichte der philosophisch-philologischen und der historischen Classe der königlich bayerischen Akademie der Wissenschaften zu München*, Monaci a. 1893, fasc. 2, pp. 253—280.

reg: Parisiensis, cf supra, p. 965. Westcotti Hortiique est h, recensionis Africanæ.

Apocalypsis haurienda est ex commentario Primasii, cf infra, caput X, 2, sub nomine Prim.

b. VULGATA.¹

Anno ut videtur 382, cognita textus bibliorum Latini corruptione atque confusione, poposcit Damasus papa ab Hieronymo Stridonensi ut textum novum Latinum ex veteris codicibus componeret, ne veritas ex illa verborum variatione damnum caperet. Hieronymus sollicita mente opus arduum suscepit atque anno iam 384 fautori et principi obtulit partem operis primam „evangelia . . . codicum Graecorum emendata conlatione, sed veterum. Quae ne multum a lectionis Latinae consuetudine discreparent, ita calamo temperavimus ut his tantum quae sensum videbantur mutare correctis reliqua manere pateremur ut fuerant“. Evangelia quae sane cura maxima egebant accurate secundum propositum restauravit. Ceteri vero Novi Testamenti libri annis ut videtur proximis vel etiam proximo anno recensiti non tam diligenter emendati sunt; recensio horum textus nova vix praebet novas lectiones e Graeco ductas sed solas elocutiones politiores atque cultiores Latinas. Plerisque valde

¹ Praeter libros supra, p. 949, laudatos, cf Aug. Calmetus, „Dissertatio in Vulgatam“, *Prolegomena* etc, tom. 2, Lucae a. 1729, *App.*, p. 390—397; — v. cl. O. F. Fritschius, apud Herzogum (ut supra, p. 949), vol. 8, pp. 445—472; — Georgius Riegler, *Kritische Geschichte der Vulgata*, Sulzbachiae a. 1820 (hic liber scriptus est ita ut responderet ad quaestionem a Leandro van Ess anno 1814 cum praemio propositam iisdem verbis quibus hic anno 1824 in titulo suo usus est; cf praefationes Riegleri et Leandri van Ess); — Leander van Ess, *Pragmatisch-kritische Geschichte der Vulgata im Allgemeinen, und zunächst in Beziehung auf das Tridentische Decret. Oder: Ist der Katholik gesetzlich an die Vulgata gebunden?* Tubingae a. 1824; — Carolus Vercellone, *Variae lectiones*, Romae, vol. 1, a. 1860, vol. 2 a. 1864; — v. cl. Franciscus Kaulen, *Geschichte der Vulgata*, Moguntiae a. 1868.

displicuit nova versio¹, quae quamquam tempore Gregorii Magni (mort. a. 604) sedes apostolica translatione utraque utebatur vix tandem, quod saepe asseveratur, saeculo nono principatum tutum tenebat; nam Anglo-Saxones veteris versionis tenacissimi erant et iam vidimus codicem *c* veteris versionis Colbertinum saeculo undecimo exscriptum esse. Nomen Vulgatae olim versionis Veteris Testamenti Graecae quae dicitur LXX virorum, tum Latinae eiusdem translationis proprium erat, denique versioni Hieronymi adtributum est, ut videtur non ante saeculum septimum; quo loco primum huic versioni adnexum sit non habeo dicere, sed Rogerus Bacon (nat. a. 1214, mort. a. 1294) versionem sine nomine descripsit his verbis: „haec quae vulgatur apud Latinos“ et „illa quam ecclesia recipit his temporibus“.² Erasmus in Novi Testamenti sui editione altera, anni 1519, ad marginem Apologiae praefixae, p. 64, scripsit „*Vulgata* novi testamenti aeditio, Hieronymi non est“. Vulgatae titulo plena accessit auctoritas per decretum concilii Tridentini die 8 mensis Aprilis anni 1546 datum.

¹ Quod Hieronymus iam praeviderat cum scriberet: „Quis enim doctus pariter vel indoctus, cum in manus volumen adsumpserit, et a saliva quam semel inbibit viderit discrepare quod lectitat, non statim erumpat in vocem, me falsarium, me clamans esse sacrilegum, qui audeam aliquid in veteribus libris addere mutare corrigere?“

² Haec duo Baconis dicta apud Fritzscheium, (ut supra), p. 448. Videsis *Fr. Rogeri Bacon opera quaedam haecenus inedita*, Londinii, vol. 1 (a. 1859): in libro *compendium studii*, cap. 8, p. 485, dicitur de erroribus „quos reprehendit [Hieronymus] in translatione *vulgatae*“, eodem vero capite, p. 484, appellatur illa versio corrigenda „translatio antiqua“. Capite 6, p. 436. 437, legimus de loco quodam versionis Hieronymianae: „moderni vero theologi, Hebraeum ignorantes, tenent interpretationem *vulgatam*“, spectant autem haec magis ad vocabulum quam ad versionem, cum sequatur „quae nulla est“. Item scripsit p. 92: „Nam pro maiori parte [textus] est corruptus in exemplari vulgato, quod est Parisiense“. In illo Baconis tomo multa de versione Latina aeque ac de ingenio linguarum Hebraicae Graecae Latinae inveniuntur. Cf Martinus (ut infra, p. 973, adn. 1).

At textus Hieronymianus non sine macula ad tempora concilii Tridentini venerat, neque-ut ita dicam-Hieronymi fuit textus iste omnino permixtus quem approbavit concilium. Iam Cassiodorius (clar. a. 550) textum depravatam corrigere aggressus est. Carolus Magnus¹ Alcuino eundem laborem permisit et accepit ab eo exemplar emendatum anno 801. Theodolfus² episcopus Aureliensis (a. 787

¹ De textus versionis Vulgatae historia, praesertim de opere emendationis sive correctionis scripserunt Carolus Vercellone, „Dei correctorii biblici della biblioteca Vaticana“ in libro *Dissertazioni accademiche di vario argomento*, Romae a. 1864, pp. 35—46; — Albertus Dressel, „Die vatikanischen Correctorien der Vulgata“ in actis *Theologische Studien und Kritiken*, Gothae a. 1865, vol. 1, pp. 369—374; — v. cl. Samuel Berger, „Des essais qui ont été faits à Paris au treizième siècle pour corriger le texte de la Vulgate“ in actis *Revue de théologie et de philosophie*, Lausamae a. 1883, Jan., pp. 41—66, et *De l'histoire de la Vulgate en France*, Parisiis a. 1887, pp. 16, et novissime atque locupletissima, *Histoire de la Vulgate pendant les premiers siècles du moyen âge*, Parisiis a. 1893, pp. XXIV et 443; — v. cl. Iacobus Isidorus Mombert, „Emendations and corrections“ in actis *Journal of the society of biblical literature and exegesis*, Jun. et Dec. a. 1884, p. 93—125; — I. P. P. Martinus, „La Vulgate latine au XIIIe siècle, d'après Roger Bacon“ in actis *Le Muséon*, VII, Lovani a. 1888, p. 88—107, p. 169—196, p. 278—291, p. 381—393, et „Le texte parisien de la Vulgate latine“ in actis *Le Muséon*, VIII, a. 1889, p. 444—466, IX, a. 1890, p. 301—316; — v. cl. Henrius Denifle, „Die Handschriften der Bibel-Correctorien des 13. Jahrhunderts“ in actis *Archiv für Literatur- und Kirchengeschichte des Mittelalters*, IV, Friburgi in Brisgovia, a. 1888, p. 263—311 et 471—601 (nondum absoluta est dissertatio): — v. cl. Eberhardus Nestle, „Die Hirschauer Vulgata-Revision“ in actis *Theologische Studien aus Württemberg*, X, Ludwigsburgi a. 1889, p. 305—311; — v. cl. L. Salembier, *Une page inédite de l'histoire de la Vulgate*, Ambiani a. 1890, pp. XVI et 98 ex actis *Revue des sciences ecclésiastiques*.

² Cf v. cl. Leopoldus Delisle, „Les bibles de Théodulf“ in actis *Bibliothèque de l'école des chartes*, XL, Parisiis a. 1879, p. 5—43.

—821), Langfranc archiepiscopus Cantabrigiensis (a. 1069—1089), Stephanus II Harding¹ episcopus Cisterciensis (mort. a. 1134), cardinalis Nicolaus (a. 1150) suo quisque modo hic illic menda sustulerant. Saeculo vero tertio decimo prodierunt correctoria biblica, primum facultatis theologiae Parisiensis, anno circiter 1230, etiam Senonense dictum quod ab archiepiscopo Senonensi in Galliae usum approbatum est, posterius ordinis praedicatorum sive Dominicanorum auspiciis Hugonis de sancto Caro anno circiter 1236 vel 1240, aliud denique ordinis fratrum minorum vel Franciscanorum atque ordinis Carthusianorum. Viriliter reprobavit vir doctissimus Rogerus Bacon († 1294) anno circiter 1266 textum maculatum, dixitque de anonymo quodam, qui per quadraginta annos textui corrigendo operam navaverat, auctore ut videtur Correctorii Vaticani.² Haec correctoria laudabant lectiones e Graecis codicibus et lectiones ab antiquis scriptoribus comprobatas.³ Qui tamen transcribebatur textus non melior factus in peius ibat.

¹ I. P. P. Martin, *Saint Étienne Harding et les premiers recenseurs de la Vulgate latine Théodulfe et Alcuin*, Ambiani a. 1887 (prodiitne haec dissertatio primum in actis *Revue des sciences ecclésiastiques*, a. 1887?).

² Cf Martinus (ut supra, p. 973 adn. 1), qui tamen Baconis verbis plus quam aequum est fidei habet. Optime sane ita de correctione generali scripsit Baco (ut supra, p. 972, adn. 2), p. 93—94: „Et in hoc aggravatur haec corruptio, quod quilibet corrigit pro sua voluntate. Nam quilibet lector in ordine Minorum corrigit ut vult; et similiter apud Praedicatores; et eodem modo saeculares. Et quilibet mutat quod non intelligit, quod non licet facere in libris poetarum. Sed Praedicatores maxime intromiserunt se de haec correctione. Et iam sunt viginti anni et plures quod praesumpserunt facere unam correctionem, et redegerunt eam in scriptis. Sed postea fecerunt aliam ad reprobationem illius; et modo vacillant, plus quam alii, nescientes ubi sunt. Unde eorum correctio est pessima corruptio et destructio textus dei; et longe minus malum est et sine comparatione uti exemplari Parisiensi, non correcto, quam correctione eorum vel aliqua alia“.

³ Correctoria quae sequuntur enumerat v. cl. Henricus

Anno 1440, quo fere tempore (cf supra, p. 202—203) editio princeps versionis Vulgatae prodiiit, contulit Laurentius

Denifle in actis *Archiv für Literatur- und Kirchengeschichte des Mittelalters*, Friburgi in Brisgovia, a. 1888, p. 264—266. Hoc loco dantur ut facilius quisque ad correctiorum studium vocetur. Distinctiones classium A—N apud Denifleium inveniuntur.

Austria.

Vindobonae caes. Lat. 1217: a. 1434, fol. 2 ss. Classis A.

— — Lat. 1612: saec. XIII—XIV, fol. 1 ss. Classis D.

Gallia.

Parisiis arsenalis 94: saec. XIII, fol. 1 ss. Classis A.

— — 131: saec. XIII, fol. 1 ss. Classis G.

— nat. Lat. 3218: saec. XIII, fol. 137 ss. Classis A.

— — Lat. 15554: foll. 1—146. Classis C.

— — —: foll. 147—253: Classis F.

— — Lat. 16719—16722: saec. XIII. Classis B.

Tolosae urbis 61: saec. XV, fol. 1 ss. Classis M.

— — 402: saec. XIII, fol. 1 ss. Classis D.

Germania.

Cusae hospitii, Fol. 13: a. 1446, fol. 1 ss. Classis A.

Lipsiae univ. 105: saec. XIII, fol. 1 ss. Classis A.

Norimbergae urbis Cent. I. 47: saec. XIV exeuntis, foll. 110—126. Classis A.

— — Cent. I. 47: saec. XIV exeuntis, fol. 127 ss. Classis L.

Helvetia.

Eremitarum Coenobii (Einsiedeln), MS. 28: saec. XIV?, fol. 49 ss: excerpta. Classis N.

— — MS. 28: saec. XIV, fol. 171 ss: excerpta. Classis D.

Hispania.

Seviliae Colombinae, V. 129.8: saec. XIII—XIV, fol. 1 ss. Classis D.

Italia.

Florentiae Laurentianae Plut. XXV, sin., MS. 4: saec. XIII?, foll. 101—107 mut. Classis E.

— — — foll. 108^b—178: saec. XII. Classis D.

— — — fol. 211 ss. Classis G.

Paduae Antonianae 492: saec. XIV. Classis K.

Romae Borgesianus (? Burghes.) 82: saec. XIV: correctoria duo. Classis I.

— Vat. Lat. 3466: saec. XIII, fol. 1 ss. Classis D.

— — Lat. 4240: saec. XIII, fol. 1 ss. Classis E.

Valla¹ (della Valle) codices Graecos ut textum Latinum corrigeret, et Erasmus anno 1505 adnotationes Vallae edidit.² Editiones³ tamen quae primae textum re vera e codicibus emendatum et variis lectionibus ornatum prae-buerunt, si negligere licet biblia Polyglotta Complutensia, prodierunt apud Robertum Stephanum Parisiis a. 1528. 1532. 1534. 1540. 1545. 1546, Genevae a. 1555. 1557; optima est editio anni 1540.⁴

Decretum illud concilii Tridentini anno 1546

— — Ottob. 293: saec. XIII—XIV, fol. 1. Classis A.

Taurini univ. I. V. 2: saec. XIII, fol. 1 ss. Classis A.

— — K. V. 39: saec. XIV, fol. 1. Classis D.

Venetiae Marc. Lat. cl. I. cod. 140: saec. XIV, fol. 85 ss.

Classis D.

— — — cod. 141: saec. XIII, foll. 1—119. Classis D.

— — — cod. 141: saec. XIII—XIV, foll. 121—390.

Classis H.

¹ Wagenmann, „Laurentius Valla“, *Herzog's Real-Encykl.* ed. 2, Lipsiae a. 1881, vol. 8, p. 491—495.

² Valla, *Annotationes in Latinam N. T. interpretationem ex collatione Graecorum exemplarium*, Parisiis a. 1505; „In N. T. ex diversorum utriusque linguae codicum collatione annotationes, cum primis utiles“, *Opera*, Basileae a. 1540, p. 803^b—895^b.

³ Non est quod hoc loco disseram de editionibus multis sine arte critica confectis quae iam saeculo quinto decimo publici iuris factae sunt; vide supra, p. 202—203. Cf v. cl. Waltherus Arthurus Copinger, *Incunabula biblica or the first half century of the Latin bible, being a bibliographical account of the various editions of the Latin bible between 1450 and 1500 with an appendix containing a chronological list of the editions of the sixteenth century*, Londinii a. 1892, (pp. X, 226; tabulae 54 in fol.) Autor, iuris consultus decretorum de libris librariisque optime peritus, vix satis peritus est scientiae quam dicunt bibliographicae.

⁴ Quo modo Stephanus in his editionibus orrandis codices in consilium vocaverit, optime discitur e discursu viri clarissimi praedecessorem illum pie memorantis Iohannis Wordsworth, *Old Latin biblical texts. No. I*, Oxonii a. 1883, p. 47—54: „Appendix I. Codices a Roberto Stephano (et Desiderio Erasmo) in editionibus bibliorum Latinorum adhibiti“.

datum incitavit viros ecclesiae Catholicae doctos ut accuratas editiones compararent. Iohannes Hentenius, adiuvantibus theologis Lovanensibus, textum Latinum variis lectionibus ornatum edidit auspiciis Caroli V imperatoris Lovanii a. 1547, quam editionem secuta est ornatior illa editio ab iisdem theologis curata duce Francisco Luca Brugensi¹ (unde *edd^{brug} Le^{brug}*) in bibliis polyglottis Antverpiensibus anni 1573.²

Editiones Sixtino-Clementinae.

Suspiciari licet, secundum Westcottum Hortiumque, recensionem textus Novi Testamenti, ne dicam biblici, in ecclesia Syriaca iam saeculo tertio factam esse, factamque statim auctoritate ecclesiae ita esse usu receptam ut exemplaria vetustiora non emendata brevi ad unum fere omnia reiecta videantur. De ecclesia Syriaca quod suspicamur, id in actis publicis quae dicuntur propalam legimus de ecclesia Romana. Editiones privata manu non auctoritate ecclesiastica institutae iam multae e prelo exierant, immo voluerat fortasse editio illa Lucae Brugensis editio esse ad mentem concilii Tridentini perfecta. Duodecim autem annis ante Polyglotta Antverpiensia publici iuris facta, nisi iam antea, moliti sunt viri docti Romani opera critica, vocaveruntque iam anno 1561 Paulum Manutium, Aldi illius illustri prolem, Romam, ut typis biblia et Latina et Graeca exprimenda curaret; per multos annos textum tum Graecum Veteris Testamenti tum Latinum bibliorum integrorum recensuerunt. Prodiit Vetus Testamentum Graece anno 1587, quo opere absoluto nihil antiquius habuit Sixtus V papa, quam ut biblia Latina omni

¹ Cf Paulus de Lagarde, *Die vier Evangelien arabisch aus der Wiener Handschrift herausgegeben*, Lipsiae a. 1864, p. XI, adn. †, ubi de *notationibus* Lucae dicit: „die allein brauchbare originalausgabe (Antwerpen 1580, 470 seiten klein quart) ist eins der seltensten und nützlichsten bücher, die ich kenne; für die kritik der lateinischen bibelübersetzungen geradezu unentbehrlich.“

² Cf supra, pp. 215.216.

modo emendaret. Constitutio „Aeternus ille“, die 1 Martii anni 1589 data, praefatio fuit editionis ipsius, anno 1590 ornatae, in qua constitutione statuit declaravitque Sixtus ex certa sua scientia deque apostolicae potestatis plenitudine „eam Vulgatam sacrae, tam veteris, quam novi Testamenti paginae Latinam editionem, quae pro authentica a Concilio Tridentino recepta est, sine ulla dubitatione, aut controversia censendam esse hanc ipsam, quam nunc, prout optime fieri poterit, emendatam et in Vaticana Typographia impressam . . . evulgamus, decernentes eam . . . pro vera, legitima, authentica et indubitata, in omnibus publicis privatisque disputationibus, lectionibus, praedicationibus, et explanationibus recipiendam et tenendam esse“. Nihilominus omnino non ad amussim erat editio ista Sixtina (unde vg^{sist}) nec tali praeconio digna. Motu et opera Bellarmini (qui inter alia ob tantam fraudem postea beatificationem sive canonisationem adipisci non potuit) editio refecta est quasi Sixtus ipse totum opus revocandum censuisset ac decrevisset, proditque anno 1592 auspiciis Clementis VIII manu Toleti typis Aldi Manutii, Pauli iam supra nominati filii. Annis 1593 et 1598 editiones emendatae publici iuris factae sunt. Textus huius editionis anni 1592 (1593 et 1598) Clementinae (vg^{clem} (unde vg^{clem} item vg et vg^{ed}) puritate editionibus omnibus vetustioribus praestabat, etsi minime purus erat textus, minime labore quo opus erat diligenti recensitus.¹

¹ Discrepantias harum duarum editionum, quarum utraque ecclesiae catholicae auctoritate munitur, notavit Thomas James, *Bellum papale sive concordia discors Sixti Quinti et Clementis Octavi circa Hieronymianam editionem*, Londinii a. 1600 (1606 et ut videtur saepius; exemplar Lipsiense annum habet 1678); Jamesius constitutionem „Aeternus ille“ repetit. Praeterea conferendi sunt Leander van Ess (ut supra, p. 971, adn. 1), Carolus Vercellone, *Variae lectiones Vulgatae Latinae bibliorum editionis*, Romae a. 1860, vol. 1. prolegomena, Westcottus apud Smithium (ut supra, p. 949, adn. 1).

Utinam papa Leo XIII tanta scientia tanta magnanimitate insignis curam in se suscipiat textus sacrosanctorum bibliorum Latini edendi. A Thomae operum cura transeat ad curam divinatorum scriptorum. Cura, opus ecclesia et papa dignum!

Sed redeundum est ab hac recensione ecclesiasticae auctoritatis plena ad editiones privata manu curatas. Anno 1693 prodiit editio a Martianaeo et Pouetio parata inter opera Hieronymi a monachis Benedictinis edita. Bentleius (a. 1720) qui primus versionis Latinae iuxta codices Latinos veteres repurgatae cum codicibus Graecis veteribus concordiam veri textus Graeci normam esse censuit, labore magno codices Latinos et ipse volvit et manu Walkeri volvendos curavit,¹ unde fit ut nemo usque ad Lachmannum Bentleio sociari possit alter. Vallarsius in operibus Hieronymi Veronae anno 1734 editis praebeuit textum bonum pro iis quos habuit codicibus. Lachmannus (unde al^{lach} = alii^{lach}; omn^{lach} = omnes^{lach}) initium fecit textus critica arte edendi in Novo Testamento suo anni 1841 (cf supra, p. 258). Quod Bentleius alta sibi mente proposuerat et per annos persecutus est nec tamen impetravit, nam editionem non confecit, hoc etsi finibus ut ita dicam artioribus conscriptum ad bonam finem perduxit Lachmannus, Bentleii discipulus ille spiritualis magistro ex omni parte dignus. Lachmannus socio Philippo Buttmann iuniore² codices Latinos excussit, ipse textum et lectiones varias adponendas curavit. Hodie plura praestanda sunt, plura praestitit Wordsworthius Bentleii et Lachmanni successor, Lachmannus vero honorem sibi habet ut qui

¹ Cf supra, p. 229—240, et v. cl. Westcottus apud Smithium (ut supra, p. 949, adn. 1), et v. cl. Wordsworthius, *Old Latin biblical texts. No. I*, Oxonii a. 1883, et Wordsworthii *Novum Testamentum . . . Latine*, pars 1, fasc. 1, Oxonii a. 1889, p. xv—xxvii.

² Vide supra, p. 258—266 et acta *Theologische Studien und Kritiken*, Gothae a. 1830, p. 817—845.

primus mente vere critica textum Latinum usque ad illud tempus purissimum confecerit atque lectionibus variis locupletatum ediderit.

Lachmanno, quod ad textum Novi Testamenti Graecum attinet, successit Tischendorfius; sed hic textum Latinum non denuo constituebat, contentus codices modo integros edere modo curiosius excutere, ut eorum testimonio in textu Graeco constituendo uti posset. V. cl. Westcottus inter vivos primus dissertatione egregia¹ rem totam dilucide illuminavit, ipse tamen textum Latinum edendum non curavit. V. cl. Petrus Corssen, qui diligentissime codices Latinos excussit, comparavit, eorum historiam eruere quaesivit, edidit Berolini anno 1885 epistolam ad Galatas² ita ut fieret exemplar in Novum Testamentum Latinum integrum edendum.

Iam vero die 2 Novembris anni 1882 prospectum quem dicunt scripserat Oxonii vir clarissimus Iohannes Wordsworth, tum temporis nisi fallor in collegio Aenei Nasi praeceptor, ex quo prospectu, qui inscriptus est „The Oxford critical edition of the Vulgate New Testament“, discimus anno circiter 1878 editionem Novi Testamenti Latini inchoatam, v. cl. Westcottum in consilium vocatum, codices correctoria conlationes Bentleio-Walkerianas diligenter excussas esse. Ne viri docti de textu antiquiore in dubio manerent suscepit praeterea Wordsworthius codicum veteris versionis nonnullorum editionem, de qua supra diximus,³ quae necessario textus constitutionem aliquamdiu impedivit, Wordsworthio ipso anno 1883 professore Oxoniensi facto, anno 1885 episcopo Sarisburiensi. Anno denique 1889 prodit

¹ Cf supra, p. 949, adn. 1.

² Corssen, *Epistola ad Galatas. Ad fidem optimorum codicum Vulgatae recognovit, prolegomenis instruit, Vulgatam cum antiquioribus versionibus comparavit* P. C. Berolini a. 1885, pp. 55. Cf v. cl. Samuel Berger, *Bulletin critique*, VII. 5, Parisiis a. 1886, 1 Martii,

³ Vide supra, p. 949, adn. 1.

Oxonii fasciculus primus huius editionis tam diu expectatae, tam laete consalutatae: *Norum Testamentum Domini nostri Iesu Christi Latine, secundum editionem sancti Hieronymi, ad codicum manuscriptorum fidem recensuit Iohannes Wordsworth, S. T. P., episcopus Sarisburiensis, in operis societatem adsumto Henrico Iuliano White, A. M., societatis s. Andreae, collegii theologici Sarisburiensis vice-principali. Partis prioris fasciculus primus: Evangelium secundum Matthaeum, Oxonii e typographeo Clarendoniano a. 1889, pp. xxxviii et 170; — fasc. 2, Me, a. 1891; — fasc. 3, Le, a. 1893.*

Praefatio de laboribus editorum, de codicibus et editionibus laudatis, de textus forma lucide refert. Pagina prima incipit epistula Hieronymi ad Damasum, cui succedit p. 5 monitum ille anonymum: „Sciendum etiam ne quis ignarum“ . . . , deinde p. 6 Eusebii epistula ad Carpianum, p. 7 Eusebii canones decem. His adduntur p. 11 prologus e commentario Hieronymi in Mt, p. 15 praefatio Matthaei ignoti auctoris: „Matthaeus ex Iudaeis“ . . . , p. 18 capitula in Mt in sex columnas divisa, p. 40 initium Mt e codice g¹, item e codice Sangallensi 49. Evangelium ipsum secundum Matthaeum paginas 41—170 implet. Textui evangeliorum duabus columnis et colis sive commatibus redacto adsociatur et textus codicis versionis veteris Latinae Brixiani f et apparatus criticus uberrimus. Codices qui sequuntur citantur ab editoribus in evangeliiis siglis adscriptis; addo paginas ubi infra invenitur uniuscuiusque descriptio:

A: Amiatinus, am, p. 983.	L: Lichfeldensis, 139, p. 1001.
B: Bigotianus, 1237, p. 1054.	M: Mediolanensis, 2082, p. 1099.
Æ: Beneventanus, 240, p. 1007.	ℳ: Martini-Turonensis, mt, p. 990.
C: Cavensis, cav, p. 985.	O: Oxoniensis, bodl, p. 985.
D: Dubliniensis, 1968, p. 1092.	P: Perusinus, pe, p. 990.
Δ: Dunelmensis, 117, p. 1000.	Q: Kenanensis, 1972, p. 1093.
E: Egertonensis, mm, p. 989.	R: Rushworthianus, 502, p. 1018.
ℙ: Epternacensis, 1269, p. 1056.	S: Stonyhurstensis, 523, p. 1019.
F: Fuldensis, fuld, p. 987.	T: Toletanus, tol, p. 991.
G } : Par. nat. 11553 { g ¹ , p. 958.	U: Ultratraiectinus, 707, p. 1028.
g ¹ } : Par. nat. 11553 { 4276, p. 1056.	V: Vallicellianus, vallis, p. 991.
H: Hubertianus, 256, p. 1008.	W: Willelmi, 233 a, p. 1006.
Θ: Theodulfianus, 1266, p. 1056.	X: Corporis Christi, 19, p. 995.
I: Ingolstadiensis, ing, p. 989.	Y: Lindisfarnensis, 155, p. 1002.
J: Foroiuliensis, for, p. 986.	Z: Harleianus, harl, p. 988.
K: Karolinus, 242, p. 1007.	

Faxit deus ut haec editio sine intercapedine ad finem perducatur. Ecclesia occidentalis, non excepta ecclesia Romana, gaudebit textu Hieronymi tandem post tot saecula quoad fieri poterit in integrum restituto.

Restat ut de codicibus Latinis referamus. Primo loco, id quod in his prolegomenis omnino necessarium est, pono catalogum codicum a Tischendorffio in apparatu critico citatorum. Deinde pauca ex innumera multitudine codicum adferam, minime nesciens catalogum integrum vix confici posse, cupiens tamen hoc modo partem illius multitudinis viris doctis ante oculos proponere, ut facilius de tota re in consilium eant. Ceterum non est obliviscendum saecula in catalogis bibliothecarum veteribus saepius sine rei paleographicae peritia codicibus tributa esse. Sperare licet fore ut viri clarissimi Wordsworthius, Whitius, Sandaeus, Bergerus, Corssenius, Zimmerus classes codicum certo modo componant, quibus classibus cognitis viri in unaquaque urbe docti quos ad manus habent codices inter se distinguere poterunt. Catalogus Caroli Vercellone¹ spectat maximam partem ad libros Veteris Testamenti. Catalogus v. cl. Westcotti² magui est momenti et iam typis mandavi excerpta ex eo, sed cum exhibeat distinctionem triplicem inter codices veteris Latinae et codices versionis emendatae et codices Vulgatae, quae distinctio apud Westcottum Hortiumque in Novi Testamenti editione non reperitur, satis erit hic illic catalogum citare. Viri clarissimi Bergeri catalogus codicum selectorum³ ad manum erit omnibus qui textui Latino operam navare velint.

¹ Vercellone, *Variae lectiones*, Romae a. 1860.

² Westcott, *Smith's Dictionary of the bible*, sub voce „Vulgate“ (vide supra, p. 949, adn. 1).

³ Berger, *Histoire de la Vulgate*, Parisiis a. 1893, pp. 374—422.

CODICES VULGATAE VERSIONIS

A TISCHENDORFIO LAUDATI.

(a.) Quattuor evangelia.

am: Florentiae Laurentianus olim Amiatinus 1.

anno circiter 700 scriptus, 50 × 34 × 20 (sine compagine), membr, foll. 1029, coll. 2, ll. 43 vel 44: *V. T. et N. T.*; textus maximi aestimandus lectiones multas Anglo-Saxonicas et Hibernicas exhibet.

Paulo ante annum 716 scriptus iussu Ceolfridi abbatis Girvensis, qui codicem Romam laturus in itinere mortuus est die 25 Septembris anni 716 Langonicae. Veri simile est codicem Romam perlatum esse a Ceolfridi comitibus, Diu monasterii montis Amiatae Cisterciensis fuit, deinde Florentiam translatus est. Angelus Maria Bandinius codicem uberrime descripsit, *Bibliotheca Leopoldina Laurentiana . . . [sive Supplementum ad catalogum . . . bibliothecae Laurentianae]* Florentiae, vol. 1 (a. 1791), coll. 617.701—732. Anno 1840 publici iuris fecit¹ Ferdinandus Florens Fleck conlationem cum editione Clementina ab ipso anno 1834 institutam adiuvantibus duobus amicis. Tischendorfius anno 1843 Tregellesius anno 1846 codicem accuratissime contulerunt, Tischendorfius schedas suas etiam cum schedis Tregellesii comparavit, unde anno 1850 (ed. repetita a. 1854) *Novum Testamentum Latine . . . ex celeberrimo cod. Amiatino . . .* Lipsiae edidit. Nostrae aetati reservatum est historiam codicis eruere, ducibus vv. cll. De Rossi, Corszenio, Hortio.

De codice Amiatino adendae sunt dissertationes hae: v. cl. K. L. F. Hamanni in actis *Zeitschrift für wissenschaftliche Theologie*, Lipsiae a. 1873, p. 596 (censet codicem iuniorem esse); — Lagardii, *The Academy*, Londinii 2 Sept. a. 1882, vol. 22, p. 172 ab, et *Mittheilungen* [I], Gottingae a. 1884, pp. 379.380; — v. cl. Iohannis Baptistae De Rossi in actis *Bullettino di archeologia cristiana*, Romae a. 1882, pp. 137.159, et *Archives de l'orient Latin*, II,

¹ Fleck, *N. T. Vulgatae editionis*, Lipsiae a. 1840, cum lectionibus codicis Amiatini variis et praemissa de illo codice commentatione.

pp. 439—455, et „*Commentatio de origine historia indicibus scrinii et bibliothecae sedis apostolicae*“, Romae a. 1886 ex volumine primo de bibliotheca Palatino-Vaticana, pp. I—CXXXII, et inprimis „La bibbia offerta da Ceolfrido abbate al sepolero di s. Pietro, codice antichissimo tra i superstiti delle biblioteche della sede apostolica“, p. 1—22, cum tabula (cf etiam faesimile apud Zangemeisterum et Wattenbachium, *Exempla codicum Latinorum*, Heidelbergae a. 1876, tab. 35) in libro „*Al sommo pontefice Leone XIII omaggio giubilare della biblioteca Vaticana*“, Romae a. 1888; — v. cl. Petri Corsen, „Die Bibeln des Cassiodorus und der Codex Amiatinus“ in actis *Jahrbücher für protestantische Theologie*, Lipsiae a. 1883, vol. 9, p. 619—633, et *Epistula ad Galatas, ad fidem optimorum codicum vulgatae recognovit, prolegomenis instruxit, vulgatum cum antiquioribus versionibus comparavit* P. C. Berolini a. 1885, p. 7.8, et „Der Codex Amiatinus und der Codex grandior des Cassiodorus“ in actis *Jahrbücher für protestantische Theologie*, XVII, 4, Lipsiae a. 1891, pp. 611—644; — Ernesti Ranke, „Blicke auf die Geschichte der lateinischen Bibel im Mittelalter“ in actis *Theologische Literaturzeitung*, Lipsiae a. 1886, num. 26, coll. 611—621; a. 1887, num. 12, coll. 268—278; num. 16, coll. 379—385; — v. cl. Samuelis Berger in actis *Revue celtique*, vol. 6, p. 352, *Bulletin critique*, Parisiis a. 1886, p. 85ss, *De l'histoire de la Vulgate en France*, Parisiis a. 1887, p. 4; — v. cl. Ludovici Duchesne, *Bulletin critique*, Parisiis a. 1886, 1 Septembris, p. 323; — v. cl. Leopoldi Delisle, *Bibliothèque de l'école des chartes*, Parisiis a. 1885, (46), p. 318, a. 1886, (47), p. 670, a. 1887, (48), p. 171.172, et *Compte-rendu de l'académie des inscriptions et belles-lettres*, Parisiis a. 1887, p. 150.151; — v. cl. Iohannis Wordsworth, „The date and history of the great Latin bible of Monte Amiata“ in actis *The Academy*, Londinii a. 1887, 12 Februarii, p. 111c—113b (et in actis *The Guardian*, Londinii a. 1887, 16 Februarii, p. 263abc). Huic dissertationi successerunt epistulae virorum ell. Guilelmi Sanday, Martini Rule, Henrici Iuliani White, Fentoni Iohannis Antonii Hort, E. Maundii Thompson, G. F. Brownii, K. L. F. Hamanni, I. O. Westwoodi, Petri Corsen in actis *The Academy*, Londinii a. 1887, 19 Febr., p. 130c—131c; 26 Febr., p. 148a—150c; 5 Mart., p. 165c—167b; 12 Mart., p. 183c—184c; 30 Apr., p. 309a—310b; 7 Maii, p. 327bc; 11 Iunii, p. 414a—415c; a. 1888, 7 Apr., p. 239c—240b; 14 Apr., p. 257c—258a; 5 Maii, p. 307c—308b; 26 Maii, p. 361bc; a. 1889, 19 Ian., p. 41a—43a; 26 Ian., p. 59ab. — V. cl. Henricus Iulianus White totam rem recognovit „The codex Amiatinus and its birth-place“ *Studia biblica et ecclesiastica*, vol. 2, Oxonii a. 1890, pp. 273—308, appendice manu v. cl. Guilelmi Sanday addito „The Italian

origin of the codex Amiatinus and the localizing of Italian MSS⁶⁶, pp. 309—324. Cf etiam v. cl. Theodorus Zahn, *Geschichte des Neutestamentlichen Kanons*, vol. 2, pars 1, pp. 278—284; v. cl. Samuel Berger, *Histoire de la Vulgate* etc, Parisiis a. 1893, pp. 37—38.201.

monasterii S. Andreae secus Avenionem. Tischendorfius aliquot huius codicis lectiones hausit ex libris Martianaci (cf. supra, p. 957, adn. 3) et Calmeti (cf. supra, p. 958).

bed: codex vel codices quos Beda obiter citat.

bodl: Oxonii Bodleianus 857 vel D. 2. 14.

saec. VII: *Err*; desunt Mt 1,1—4,14 8,29—9,18 Ioh 21,15—25.

Similis est codici 19 (vide infra, p. 995). Westcotto 27. Wordsworthio O. Contulerunt vv. cl. I. S., F. Madan, G. M. Youngman.

cav: Cavensis MS. 14.

saec. IX, 32 × 26.5, membr, foll. 303, coll. 3, ll. 54; V. T. et N. T.; textus est Vulgatae versionis lectionibus Hispanicis admixtis.

Manu Danilae scriptus. Est in monasterio s. Trinitatis ordinis s. Benedicti Cavae (prope „Corpo di Cava“ prope Neapolim. Laudatus est in libro *Lettera dell' abbate de Rozau su de' libri e msc. preziosi conservati nella biblioteca della ss. Trinità di Cava de' Tirreni*, Neapoli a. 1822, p. 128 ss. Perlustratus a Tischendorfio. V. cl. Leo Zieglerus qui codicem a. 1874 adiit adseverat textum non Vulgatae versionis textum purum esse, *Bruchstücke* (ut supra, p. 968) p. 653—660. Teste Zieglero volebant monachi Cavenses codicem edere. Apographum iussu Leonis XII factum in bibliotheca Vaticana servatur num. 8484. V. cl. Iohannes Wordsworth Novum Testamentum annis 1878—1879 contulit; in editione sua Novi Testamenti Latini insignitur hic codex siglo C. Cf v. cl. Samuel Berger, *Histoire de la Vulgate*, Parisiis a. 1893, p. 14 et 379.

demid: Demidovianus

saec. XII vel XIII, in fol, membr, foll. 272, coll. 2: *Biblia* (Ev P Ae C Ap).

Fuit Pauli, Gregorii filii, a Demidow. Matthaeius (vide supra, p. 249—251) Novum Testamentum totum edidit in N. T. Gr. suo, cf eius *Cath* p. xxx—xxxiii.

em: Monacensis reg. Clm. 14000, olim IV.33, olim sancti Emmerami Ratisbonae.

a. 870, 42×32, membr, unc, foll. 126, coll. 2, ll. 40, auro scriptus, mirabilem in modum piet: *Err.*

Anno 870 manibus Berengarii et Liuthardi iussu Caroli Calvi scriptus. Fuit olim monasterii sancti Dionysii prope Parisios. Arnulphus imperator monasterio s. Emmerami dono dedit. Monachus Benedictinus, professor Ratisbonensis, Colomannus Sanftl librum scripsit, *Dissertatio in aureum ac pervetustum ss. evangeliorum codicem ms. monasterii s. Emmerami Ratisbonae*, Ratisbonae a. 1786 (ff. 8), pp. 252, (ff. 2), cum tribus tabulis, in quo plenissime de hoc codice disseruit et lectiones varias etiam ex aliis codicibus exhibuit, quas Tischendorfius sub em, erl, iac, trevir attulit. Num Tischendorfius codicem „alterum“ s. Emmerami attulit (cf Sanftlius p. 73, adn. c), nescio. Cf v. cl. Samuel Berger, *Histoire de la Vulgate*, Parisiis a. 1893, p. 295—297 et 396.

erl: Erlangensis: *Err.* Augustus Fridericus Pfeiffer, professor Erlangensis, lectiones nonnullas varias ex hoc codice exhibuit in opusculo *Beiträge zur Kenntniss alter Bücher und Handschriften. I*, Curiae Variscorum a. 1783, unde Sanftlius (ut supra, cod. em), p. 76, adn. d, hausit, et ex Sanftlio Tischendorfius. Cf infra, p. 1069, cod. 1525.

for: Foroiuliensis

saec. VI vel VII: (cum fragmentis Marci Pragensibus et Venetis) *Err*; desunt Ioh 19,29—40 20,19—21,25.

Editus est (praeter Pragensia et Veneta) a Blanchino (cf supra, p. 953, adn. 3) append. p. cdlxxiii—dlxi. Dobrowskius edidit Pragensia (unde prag) Mc12,21—16,20 anno 1778 (cf supra, p. 185, adn. 2). Fragmenta Veneta (Mc alia pars) paene deperierunt; cf Sebastianus Seemiller, *Programm . . . Ingolstadii* a. 1784. Teste v. cl. Van-Sittarto, *Journal of Philology*, Londinii et Cantabr. a. 1869, vol. 2, p. 245, codici Foroiuliensi similis est codex evan-

geliorum Parisiensis nat. 17226. A v. cl. Wordsworthio
N. T. Lat. siglo J insignitus est codex Foroiuliensis.

fos vel foss: Fossatensis Sangermanensis, hodie Paris. nat.
Lat. 3.

saec. VIII, 48.5 × 37.5, membr, foll. 409, coll. 2, ll. 52: *V. T.*
 et *N. T.*; textus est Alcuinianus.

Scriptus a quodam e schola Turonensi, erat ut iam
 saeculo decimo creditum est comitis Rorigon qui codicem
 abbatiae sancti Mauri ad Ligerim (monasterio Glannae
 sive Glannafolio) dono dedit. Postea erat monasterii
 s. Mauri ad Matronam sive Fossatensis, deinde factus
 est Sangermanensis. Laudatus a Sabatario (cf supra,
 p. 954, adn. 1), vol. 3, p. XXXV, quem secutus est
 Tischendorfius. Cf v. cl. Samuel Berger, *Histoire de la*
Vulgate, Parisiis a. 1893, p. 213—215 et 400.

fu vel fuld: Fuldensis.

saec. VI: continet *N. T.* totum, sed Evv in harmoniam
 quam dicunt redacta sunt eamque in canones et numeros distinctam,
 quae harmonia late ex hac origine in codicibus haud unius linguae
 serius divulgata est; textus est optimae notae.

Anno circiter 540 iussu Victoris Capuensis exaratus.
 Laudatus est ab Iohanne Frid. Schannat, *Vindemiae*
litterariae collectio prima, Fuldae et Lipsiae a. 1723,
 p. 218—221. Lachmannus codice usus est, *N. T. Gr.*
 vol. 1, p. xxvi sq. Cf Ernestus Ranke, *Specimen codicis*
Novi Testamenti Fuldensis (libellus academicus gratulatorius
 Marburgo universitati Berolinensi in diem semisaecularium
 anno 1860 missus), Marburgi a. 1860, cum tabula. Edidit
 locupletissime Ernestus Ranke, *Codex Fuldensis*, Marburgi
 et Lipsiae a. 1868, cum facsimilibus.

Paris. nat. „Nouv. acquis.“ *Lat.* 1587, olim Gatiani 8
 gat: (S. Gatiens de Tours).

saec. VIII vel IX, 29 × 24, membr, foll. 109, col. 1, ll. 29: *Eev.*

Manu Hibernica scriptus, fuit olim sancti Gatiani
 Turonensis. Cahmetus (cf supra, p. 958), pp. 448—488
 (ex errore in libro 288), lectiones selectas praebuit ad

calcem commentarii sui in Apoc „Variétez de leçons, qui ont été tirées de deux anciens manuscrits; l'un de saint Gatiens de Tours, no. 8. et l'autre de Marmoutier, no. 87.... Ces variétez nous ont été envoyées par le R. P. Dom Léon le Chevalier, Prieur de saint Maur sur Loire.“ Inde Blanchinus et Sabatarius (ut supra, p. 954, adn. 1, cf eius vol. 3, p. XXXV) lectiones hauserunt. Tischendorfius e Sabatario hausit. Rapuit codicem Libri raptor iste et factus est Ashburnhamensis, nunc vero in Galliam redux Parisiis servatur. Cf v. cl. Samuel Berger, *Histoire de la Vulgate*, Parisiis a. 1893, pp. 46 et 410.

german: Parisiis nat. Lat. 11964, olim Sangermanensis 24.
saec. ? : *Act Epp* (?) (et. Evv?).

Tischendorfius lectiones varias e Sabatarii libro (ut supra, p. 954, adn. 1) hausit; cf e. g. *Act* 7, 1.

gue lect: Guelferbytanus Weissenburgensis 76.
saec. V, rescriptus; lectionarium. Cf Tischendorfius, *Ancedota sacra et prof.* Lipsiae a. 1855, p. 164—169.

hal: Halensis biblioth. universitatis Ya. 2. F.
saec. XV: *Biblia*.

Laudatus a Tischendorffio *Act* 3, 18 28, 31. Notitiam codicis debeo viro cl. Oscaro de Gebhardt.

harl: Lond. mus. Brit. Harl. 1775, olim Paris. reg. 4582.
saec. VI vel VII, 17.8 × 12.1, membr, foll. 468, col. 1, ll. 25:
Err; textus optimae notae.

Iohannes Aymon videtur hunc codicem anno 1707 e bibliotheca Parisiensi rapuisse; ab eo emit comes Robertus Harley. Bentleii Z. Griesbachius lectiones selectas exhibuit, *Symb. crit.* (cf supra, p. 247, adn. 1) vol. 1, p. 305—326, unde Tischendorfius attulit. In usum v. cl. Wordsworthii, *N. T. Lat.*, cui est aequae ac Bentleio Z, denuo contulerunt vv. cl. Henricus I. White et Fridericus baro de Hügel anno 1884. Facsimile apud Westcottum (cf supra, p. 949, adn. 1), et in *Catalogue of ancient manuscripts in the British Museum. Part II. Latin*, Londinii a. 1884, p. 14a—15a et tabula 3.

iac: Ratisbonae monasterii sancti Iacobi Scotorum (hodie Monacensis?).

saec. IX: *Err.*

Fertur fuisse s. Ansharii, diu in ecclesia Bremensi asservatus esse. Fuit Francisci Guilelmi comitis de Wartenberg, cardinalis et episcopi Ratisbonensis. Cf Colomanni Sanftl *Dissertatio* (ut supra, cod. em), p. 73, adn. b, unde Tischendorffius notitiam codicis hausit.

ing: Monacensis univ. 29 fol. olim Ingolstadiensis.

saec. IX, 32.5 × 22.4, membr, foll. 137, coll. 2, ll. 31: *Err*; desunt Mt 1,1—22,39 24,19—25,14 Lc 7,44—9,48 10,7—13,1 Ioh 1,1—21.

Descriptus a Secmillero (cf supra, p. 986, cod. for) qui lectiones varias ex Mc 12,21—16,20 exhibuit. Tischendorffius a. 1844 totum contulit. V. cl. Wordsworthio est I. Vir clarissimus mihiq̄ amicissimus Ernestus de Dobschütz librum anno 1893 accuratius examinavit, locos nonnullos contulit, de scriptura et ornamentis disseruit, *Studien zur Textkritik der Vulgata*, Lipsiae a. 1893, pp. 1—32 cum duobus facsimilibus.

lux: Luxoviense lectionarium hodie Paris. nat. Lat. 9427. saec. VIII: lectiones in missam per totum annum.

Mabillon reperit in Luxoviensi Benedictinae congregationis sancti Vitoni monasterio et initia pariter atque fines lectionum ecclesiasticarum typis expressit in libro *De liturgia Gallicana*, Parisiis a. 1685, lib. 2, pp. 97—173, item lectiones varias, *Appendix altera*, pp. 471—477. Tischendorffius hausit lectiones e Sabatario, *Bibliorum ss. Latinae versiones antiquae*, vol. 3, Parisiis a. 1751, cf huius p. 494, finis admonitionis in Act. Cf etiam v. cl. Ludovicus Duchesne, *Origines du culte chrétien*, Parisiis a. 1889, p. 147.

mich: s. Michaelis in provincia Britannia minore? Tischendorffius laudat e Sabatario (ut cod. lux)

Lc 1,46. Cf Weibr., *Stzgsb. ph.-h. Cl.* Vind. 1883, 103, p. 50.

mm: Londinii mus. Brit. Egerton MS. 609, olim Maioris monasterii (Marmoutier 87).

saec. X—XI: *Ev.*; desunt *Mc* 6,56—16,20 *Lc* 1,1—11,1. Westcottus suspicatur textum esse versionis emendatae Gallicanae.

Tischendorfius hausit lectiones ex [Calmeto, Blanchino] Sabatario (cf supra, p. 989, cod. lux).

Moz: Breviarium Mozarabicum e Sabatario (cf supra, lux) *Lc* 1,46 ss. citatum. Iohannes Mabillon de missali Mozarabico agit, *De liturgia Gallicana*, Luteciae Parisiorum a. 1685, pp. 391—395 et 440—457; cf *Maximae bibliothecae veterum patrum . . . supplementum*, tom. 27, Lugduni a. 1677, pp. 657a—670a, ubi laudatur Eugenii Roblesii, Toletani, liber de vita et gestis Francisci Ximenis Toleti a. 1604 editus. De codicibus nihil habeo in promptu.

S. Martini Turonensis bibl. publ. 22 olim
mt vel mart: S. Mart. 247. [litt aur: *Ev.*

saec. IX, 31 × 23,5, membr, unc, foll. 289, coll. 2, ll. 25,26;

Tischendorfius usus est variis lectionibus quas Sabatarius (cf supra, p. 954) ex *Mc Lc Io* praebuit. Wordsworthio M. V. cl. Youngman contulit. Cf v. cl. Samuel Bergerus, *Histoire de la Vulgate pendant les premiers siècles du moyen âge*, Parisiis a. 1893, pp. 47 et 420.

Perusinus.

pe seu per: fragmenta purpurea perantiqua (Blanch. saec. VI): *Lc* 1,26—2,46 3,4—16 4,9—22 4,28—5,36 8,11—12,7; nonnulla ex his desunt; quae supersunt a Blanchino sunt edita (cf supra, p. 953), append. p. dlxi—dlxxii, cum facs.

prag: cf supra, p. 986, cod. for. [vel 664².

reg: Paris. nat. Lat. 11955, olim S. Germani 777 et 663

saec. VII vel VIII, 27 × 22, membr, purpureo-aureus, foll. 57, ll. 20: *Mt* 6,2—26,42 27,49—28,20 *Mc* 9,46—11,13 12,23—16,20.

Stephano fuit Ge. aur. Walkerus contulit in usum Bentleii. Tischendorfius contulit. Cf v. cl. Bergerus (ut supra, p. 988, cod. gat), pp. 269.408.

Tischendorfius praeterea rationem passim habuit codicum eiusdem bibliothecae aliorum duce Sabatario.

Sangallensis. [stantissimus.

san: saec. VI: plurima evangeliorum fragmenta; textus est prae-

Cf Tischendorfius, *Deutsche Ztschr.* (ut p. 970, cod. r), Berolini a. 1857, num. 7, p. 54b—55b.

taur: Taurinensis F. VI. 1, olim Bobbiensis.

saec. VII, in 4, foll. 94, col. 1: *Ev*; deest Mt 1,1—13,34; textus est optimae notae.

Amadeus Peyron Tischendorffio desideranti complures lectiones misit, *Anecdota sacra*, Lipsiae a. 1855, p. 160. Laudatus est aliquotiens per priora Marci capita. Cf v. cl. Bernardinus Peyron, *Rivista di filologia*, I, Romae a. 1873, p. 53—58(71), quem excerpit v. cl. Iohannes Dräseke, *Zeitschrift für wissenschaftliche Theologie*, XXX, 1, Lipsiae a. 1887, p. 71—76.

Signum „T“ = „Taurinense“ Stephano fuit codex Ebroicensis (Évreux) s. Taurini; cf Wordsworthius (ut p. 959, cod. g¹), p. xxvi, adn. 1, et p. 50. Estne Paris. nat. Lat. 257?

tol: Matriti bibl. nat., olim Toletanus 2, 1.

saec. VIII, 43.8 × 33, membr, foll. 375, coll. 3, ll. 63—65, litteris Gothicis exaratus: *Biblia*; textus est Vulgatae versionis admixtis lectionibus Hispanicis.

Conlatus anno 1588 a Christophoro Palomares, cuius conlationem Blanchinus edidit, *Vindiciae canonicarum scripturarum vulgatae Latinae versionis*, Romae a. 1740, p. LV.

trevir: Trevirensis. Tischendorfius hausit lectiones nonnullas e Sanftlio (cf supra, cod. em) et e Bengelio; nescio autem num Sanftlius codicem aliter ac per Bengelium noverit.

turon: Turonensis bibl. publ. 23 olim s. Martini num. 174.

saec. IX, 29 × 23.5, membr, foll. 193, col. 1, ll. 21: *Ev*. Cf mt, et Bergerus (ut p. 988, cod. gat), p. 285 et 420.

vallic: Romae Vallicell. B. 6: saec. IX: *Biblia*. Primus inter codices Alcuinianos. Laudatur 1 Ioh 5,7.8 ex „Mantissa“ Philippi Vitalis apud Blanchin. (ut p. 953, adn. 3), p. DLXVII. Wordsworthio V, qui contulit a. 1883.

vat: Vaticanus, olim Regin. Suec. 11, e Sabatario (cf supra, p. 989, cod. lux) allatus Lc 1,46 ss.

ε: textus Latinus inter lineas codicis Graeci I scriptus; cf supra, pp. 402—403.

(b.) Actus, epistulae, Apocalypsis.

corb²: Corbeiensis e Sabatario. Nescio an ita ex errore
Griesbachium secutus Tischendorfius codicem ff
sive^{evv} sive^{cath} laudarit.

demid: cf supra, p. 985, cod. demid.

flor: Floriacensis: lacinae *Act*, quas Tischendorfius e
Sabatario attulit; cf Sabatarius (ut cod. lux) p. 494,
et p. 600 ubi dicit de codice Floriacensi numero 129 notato.

german: vide supra, p. 988.

gue: cf supra, p. 988, cod. gue.

hal: cf supra, p. 988, cod. hal.

harl: Londinii mus. Brit. Harleianus 1772.

saec. IX, 28.7 × 18.1, membr, foll. 146, col. 1, ll. 27—31:
Paul (Phm Heb) *Cath Apoc*; desunt 3 Ioh et Iu; textus est bonae
notae sed sententia Westcottii est veteris Latinae versionis non
Vulgatae; certe admixtas habet lectiones veteres.

Bentleii M. Iohannes Aymon e bibliotheca regia
Parisiensi anno 1707 rapuisse videtur. Comes Robertus
Harley ab Aymono emit. Conlatus a Griesbachio, *Symb. crit.*
(cf supra, p. 247, adn. 1), vol. 1, p. 326—382. Cf *A catalogue*
of the Harleian mss, Londinii a. 1808, vol. 2, p. 211—218;
Catalogue (ut supra, p. 988—989, cod. harl), p. 38.

laud: Oxon. Bodl. Laud. Lat. 108: cf infra, p. 1016, cod. 442.

lips^{4.5.6}: Lipsienses bibl. univ.; cf infra, pp. 1074.1075.
tres Apocalypsis codices. Conlati a Matthaeio (cf supra,
p. 249—251) *Apoc.* append. p. 229—238 et 310—334.

lux: cf supra, p. 989, cod. lux.

mar: Vindobonae caes. Lat. 1274, olim Lat. theol. 287.

a. 1079, 28 × 20.5, membr, foll. 160, col. 1, ll. 21—24:
Paul (Col Laod).

A Mariano Scoto scriptus. Alterus contulit (cf supra,
p. 254.255) vol. 2, p. 1040—1080. Vidi 3 Oct. 1893.

pass vel passion: cardinalis Passionei A. 3.

foll. 221: *V. T.* et *N. T.* (Evv Ae C Ap P
[Phm Heb]). Cf Iosephus Blanchinus, *Evangeliarium quadruplex*,

Romae a. 1749, pars 1, vol. 2, fol. DLXX b, cum facsm [ante] post p. DLIX: cf etiam p. DLXVb.

san: Sangallensis.

saecl. fere VI: fragm reser *Phil Col Eph 1 Thess 1 Tim.*

Cf Tischendorfius, *Deutsche Zeitschrift für christliche Wissenschaft und christliches Leben*, Berolini a. 1857, p. 54b. 55a.

ulm: Ulmenses 1 et 2: codices Ulmenses duo. Unus, olim R. Krafti de Delmensingen, hodie videtur esse

Lond. mus. Brit. Add. 11852: *V. T. Paul Act Cath Apoc.* Laudantur 1 Ioh 5,7sq., vol. 2, p. 338, nescio an e Bengelio. Cf v. cl. Bergerus, *Histoire de la Vulgate*, Parisiis a. 1893, p. 126—127.

vallicell: Romae bibl. Vallicellianae. *Biblia*. Cf Blanchinus (ut supra, cod. pass), fol. DLXVb, vide etiam B. 25, fol. DXCIX v, b.

weissenb: Guelferbyti bibl. duc. Weissenburgensis 76; cf supra, cod. gue.

item weissenberg 99, e. g. 1 Ioh 5,7sq., vol. 2, p. 338.

Hactenus codices Vulgatae versionis quos Tischendorfius in apparatu critico laudare solet. Nunc memoremus e ceteris nonnullos qui in promptu sunt.

CODICES NONNULLI VULGATAE VERSIONIS.¹

America.

1. Cantabrigiae in provincia Massachusetts, universitatis Harvardensis, olim Ludovici Cass.

saecl. XII: *N. T.*; textus est bonae notae. Notitiam codicis ab Ezra Abboto accepi.

2. --- — Harvardensis.

saecl. XIII vel XIV: *Biblia* integra; textus non est bonae notae; notitiam codicis accepi ab Ezra Abboto.

¹ Codices qui sequuntur in ordinem terrarum sive nationum reducti sunt. Nisi fallor, erit ordo hic posthaec non inutilis in codicibus uniuscuiusque linguae ordinandis. Numero enim unicuique terrarum dato, coniunctis sane, quoad necesse fuerit, terris

3. Cantabrigiae univ. Harvard. olim Hawteianus.
saec. VIII: lectionarium; textus bonae notae. Notitiam
codicis accepi ab Ezra Abboto.

4. Novo Eboraco in urbe, bibliothecae Astorianaes.
saec. XIV: *V. T.* et *N. T.* excepta ut videtur Apoc (Ev. P
[Phm Hebr] Ac C). Cf v. cl. Iacobus Isid. Mombert, *Journal of the
society of biblical literature and exegesis*, Iun. et Dec. a. 1884,
pp. 99—106.

5. Oswego in urbe quae est provinciae Novi Eboraci,
v. cl. Th. Irwini.

saec. VIII, membr purpur, litt aur: *Ev.* Olim
Hamiltonianus 251. Cf v. cl. Guilelmus Wattenbach „Ueber
die mit Gold auf Purpur geschriebene Evangelienhand-
schrift der Hamilton'schen Bibliothek“ in actis *Sitzungs-
berichte der königlichen Preussischen Akademie der Wissen-
schaften zu Berlin*, a. 1889, 12 et 13, p. 143—156; —
et v. cl. Samuel Berger, *Histoire de la Vulgate pendant
les premiers siècles du moyen âge*, Parisiis a. 1893, p. 36.37.¹

Sine dubio exstant in America codices alii. Ii tamen
viri Americani, quibus sinus nummis resonat, qui etiam
Europam Asiam Africam semper denuo percurrunt, adhuc
minus codices manu scriptos quam libros in cunabulis
quae dicunt typis expressos amant.

minoribus cum maioribus ne numerum 9 excedamus, statim ex
numeri initio apparebit ubinam gentium codex exstet; e. g. codices in
America insigniri possint, 01.02.03 . . . 010.011 . . . 0100 etc, codices
in Austro-Hungaria 11.12 . . . 110.111 . . . 1100 etc.

Interdum laudantur codices in bibliothecis hodie sive in aliis
locis positis sive dispersis, ut si fieri possit locus ubi sit codex eruatur.

Nonnunquam desunt de bibliis Latinis Psalmi et Evangelia,
quia vel in libris liturgicis ad manum iam exstabant vel seorsum
ad praelectiones liturgicas scribendi erant hi libri.

Utrum *V. T.* et *N. T.* an *Biblia* scriptum sit, nihil interest.
Lectorem praeterea non fugit, catalogos saepe notas brevissimas
praebere. Plerumque lacunas in codicibus ego etiam brevitati
studens silentio praeterii.

¹ Hic liber Bergeri saepe infra sine titulo citatur.

Anglia.

6. Bordeniae in comitatu Cantii, Roberti Plot 2889.16.
in 4: *Biblia*. Cf *Catalogi librorum mss. Angliae et Hiberniae*,
Oxoniae a. 1697, tom. 2, p. 73b.
7. Bristoliae urbis 1565.13.
in fol: *Biblia*. Cf *Catalogi* (ut supra, cod. 6), tom. 2, p. 40.
8. — — 1566.14: in 8: *Biblia*.
9. Cantabrigiae collegii s. Benedicti 1320.44: *Biblia*.
10. — — 1322.46: *Biblia* „scripta per senatum monachorum
Wigorniae“.
11. — — 1350.73: *Biblia*.
12. — — 1413.136: *Err* „tanta vetustate, ut characteres Rom.
referunt characteras Graecos“.
13. — — 1564.297: *Err* „cum elegantissimis picturis“.
14. — collegii Caio-Gonvilensis I. 42 (691.1).
: *Biblia*. Cf *Catalogi librorum mss. Angliae et Hiberniae*,
Oxonii a. 1697, tom. 1, pars 3, p. 107.
15. — — H. 42 (692.2): *Biblia*.
16. — — L. 9 (716.26): *Cath* cum glossa.
17. — — L. 33 (717.27): *Paul* cum glossa.
18. — — C. 28 (1065.1): *Biblia*.
— collegii corporis Christi 286.
19. saec. VI—VII: *Err*; textus est bonae notae et optime
correctus. Dicitur a Gregorio Magno ad Augustinum missus
esse. Cf I. Goodwinus, *Publications of Cambridge Antiquarian
Society*, Cantabr. a. 1847. Westcotti 23. Wordsworthio X.
— — 297.
20. saec. VIII: nonnulla ex *Ioh* 1,1–10,29 et *Lc* 4,5–23,26;
textus medium locum tenet inter textum Hibernicum et
Vulgatam puriorem. Goodwinus (ut cod. 23) edidit
fragmenta ex *Ioh*. Westcotti 24.
— collegii Emanuelis 21–26:
exemplaria sex: *V. T.* et *N. T.* Cf *Catalogi librorum mss.
Angliae et Hiberniae*, Oxoniae a. 1697, vol. 1, pars 2, p. 90a.
22. — — 43: in fol, membr: *V. T.* et *N. T.*
23. — — 69-72: exemplaria quattuor: *V. T.* et *N. T.* (71 mutilus est).
24. — collegii Iesu 2160.1.
V. T. et *N. T.*

25. Cantabrigiae collegii D. Ioh. C. 23.
saec. IX: *Err*; textus bonae notae, diligenter scriptus.
V. cl. Westcotti 26.
26. — aulae Pembrochianae 1958.29.
Act Apoc cum glossa.
27. — — 1960.31: *Paul* c. gl. 1963.34: *Err* mut c. gl. 2086.
158: *Ioh* c. gl. Cf 2159.231.
28. — — 2140.212: *Col*; „probatissimum exemplar“.
29. — domus s. Petri 1722.60.
Biblia „quam minimis characteribus scripta“.
30. — — 1919.257: *Paul* cum glossa.
31. — — 1930.268: *Biblia*.
32. — collegii Sidney-Sussex 746.21.
V. T. et *N. T.*
33. — — 758.9: *V. T.* et *N. T.*
34. — collegii Trinitatis 29: *Mt Mc* cum glossa.
35. — — 30: *Lc* cum glossa.
36. — — 33: *Paul* cum glossa.
37. — — 201.23: *Mt Mc* cum glossa.
38. — — 218.40: *Mt* cum glossa.
39. — — 234.16: *Mt Mc* cum glossa.
40. — — 243.25: *V. T.* et *N. T.*
41. — — 250.32: *Paul* cum glossa.
42. — — 260.5: *Paul* cum glossa interlineari.
43. — — 264.9: *Paul* cum glossa.
44. — — 289.34: *Ioh* cum glossa.
45. — — 319.1: *V. T.* et *N. T.*
46. — — 320.2: *Paul* cum glossa.
47. — — 322.4: *Err* cum glossa.
48. — — 323.5: *Epp* cum glossa.
49. — — 339.21: *Err* cum glossa.
50. — — 421.10: *Paul* cum glossa.
51. — — 434.23: frag *Mt* cum glossa.
52. — — 435.24: *Act* cum glossa.
53. — — 437.26: *Ioh* cum glossa.
54. — — 463.22: *Paul* cum glossa.
55. — — 482.13: *V. T.* et *N. T.*
56. — — 495.26: *Err*.
57. — — 555.5: *Apoc*. 58. — — 565.15: *N. T.* mut.
59. — — 578.28: *Apoc*. 60. — — 586.36: *V. T.* et *N. T.*

61. Cantabrigiae collegii Trinitatis 588.38: *N. T.* (?).
62. — — 627.37 et 628.38: *V. T.* et *N. T.*
63. — — B. 10,4, iv (supra cod. 56?): saec. IX: *Evv*; textus bonae notae. Bentleii T. Westcottii 25.
64. — — B. 10,5: saec. IX, litt Saxon: *1 Co* 7,32 — *1 Thess* (?); textus mixtus. Olim Nevillianus. Bentleii S. Conlatus ab Hortio.
65. Cantabrigiae univ. 6 (Dd. I. 6).¹
saec. XIV, in fol, membr, foll. 339, coll. 2, ll. 50—56: *V. T.* et *N. T.* (*Evv* Act Apoc Heb 4,4—fin Cath). Cf *A catalogue of the manuscripts preserved in the library of the university of Cambridge, Cantabrigiae* (voll. 5 et index, aa. 1856.1857.1858.1861.1867.1867), vol. 1, p. 8.
66. — — 14 (Dd. I. 14): saec. XIV, in fol, foll. 401, coll. 2, ll. 58: *V. T.* et *N. T.* (Act post Paul).
67. — — 29 (Dd. V. 52): saec. XIV, in 4, membr, foll. 333, coll. 2, ll. 57: *V. T.* et *N. T.*; desunt Mt Mc 1,1—9,25 (Phm Hebr; Act post Paul).
68. — — 446 (Dd. VIII. 12): saec. XIV, in fol, membr, foll. 464, coll. 2, ll. 53: *V. T.* et *N. T.* (Phm Hebr; Act post Paul).
69. — — 588 (Dd. X. 29): saec. XIV, in 4, membr, foll. 439, coll. 2, ll. 44: *V. T.* et *N. T.* (Phm Hebr; Act post Paul).
70. — — 764 (Dd. XII. 47): saec. XIV, in 12, membr, foll. 502, coll. 2, ll. 46: *V. T.* et *N. T.* (Phm Hebr; Act post Paul).
71. — — 794 (Dd. XIII. 6): saec. XIV, in fol, membr, foll. 325, coll. 2, ll. 63, mut: *V. T.* et *N. T.* (Phm Hebr; Act post Paul).
72. — — 889 (Dd. XV. 35): saec. XV, in 12, membr, foll. 476, coll. 2, ll. 52: *V. T.* et *N. T.*
73. — — 898 (Ee. I. 9): saec. (XIII?) XV, in 4, membr, foll. 285, coll. 2, ll. 60: *V. T.* et *N. T.*
74. — — 905 (Ee. I. 16): saec. XIV, in 4, membr, foll. 349, coll. 2, ll. 57: *V. T.* et *N. T.*
75. — — 941 (Ee. II. 23): saec. XIV, in fol, membr, foll. 394, coll. 2, ll. 59: *V. T.* et *N. T.* (Phm Hebr; Act post Paul).

¹ Supra, p. 931, adn. 1, quaeritur num codices Erpenii Arabici Cantabrigiae exstent. Sane; in libro *Catalogi* (ut supra, cod. 6), p. 173, invenimus, „Auctuarium e bibliotheca v. cl. Thomae Erpenii“, ubi habentur inter libros Arabicos 2448.9: *Evv* caractere Syro. 2469.30: *Evv*. 2470.31: *Evv*.

76. Cantabrigiae univ. 1045 (Ee. IV. 28): saec. XIV, in fol, membr, foll. 300, coll. 2, ll. 58: *V. T. et N. T.* (Cath Act).

77. — — 1118 (Ee. VI. 26): saec. XIV, in 4, membr, foll. 459, foll. 1—108 col. 1 ll. 41, foll. 108—fin coll. 2 ll. 48—53: *V. T. et N. T.*

78. — — 1120 (Ee. VI. 28): saec. XIII, in 12, membr, foll. 116, col. 1, ll. 16: *Ruth Act* cum glossa.

79. — — 1236 (Ff. III. 28): a. circ. 1300, in fol, membr, foll. 229, coll. 2, ll. 59: *Paul* cum glossa.

79a. [— — 1285 (Ff. IV. 42): saec. IX, in 4, membr, foll. 103, col. 1, ll. 28: *Evv* a Iuvenco presbytero paene ad verbum translata, sive historia evangelica.]

80. — — 1323 (Ff. V. 33): saec. XIII, in fol, membr, foll. 116, col. 1, ll. 19: *Lc* cum glossa.

81. — — 1357 (Ff. VI. 19): saec. XV, in 12, membr, foll. 567, coll. 2, ll. 42: *V. T. et N. T.* (Phm Hebr; Act post Paul).

82. — — 1358 (Ff. VI. 20): saec. XV, in 12, membr, foll. 453, coll. 2, ll. 47: *V. T. et N. T.* (Apoc post Act).

83. — — 1383—1387 (Ff. VI. 45—49): saec. XV, in 12, membr, voll. 5, foll. 478, coll. 2, ll. 50: *V. T. et N. T.* (Phm Hebr; Act post Paul).

84. — — 1398 (Gg. 1.3): saec. XIV, in 4, membr, foll. 375, coll. 2, ll. 59: *V. T. et N. T.* (Phm Hebr; Act post Paul).

85. — — 1416 (Gg. I. 21): saec. XIV, in 4, membr, foll. 87, col. 1, ll. 16: *Act* cum glossa.

86. — — 1422 (Gg. I. 27): saec. XIV, in 4, membr, foll. 406, coll. 2, ll. 51: *V. T. et N. T.* (Phm Hebr; Act post Paul).

87. — — 1532 (Gg. IV. 33): foll. 1—46: saec. XIII, in 8, membr, foll. 46 (ex 90), col. 1, ll. 35: *Paul* (Phm Hebr).

88. — — 1584 (Gg. VI. 15): saec. XIV, in 4, membr, foll. 506, coll. 2, ll. 47: *V. T. et N. T.* (Phm Hebr; Act post Paul).

89. — — 1614 (Gg. VI. 45): saec. XIV, in 12, membr, foll. 538, coll. 2, ll. 52: *V. T. et N. T.* (Phm Hebr; Act post Paul).

90. — — 1617 (Hh. I. 3): saec. XIV, in 4, membr, foll. 367, coll. 2, ll. 52: *V. T. et N. T.* (Phm Hebr; Act post Paul).

91. — — 1807 (H. IV. 10): saec. XIV, in 4, membr, foll. 346, coll. 2, ll. 55: *V. T. et N. T.* (Phm Hebr; Act post Paul).

92. — — 1837 (H. V. 2): saec. XIV, in fol, membr, foll. 257, coll. 2, ll. 53: *V. T. et N. T.* (Phm Hebr; Act post Paul).

93. — — 1891 (H. VI. 12): saec. XIV, in 12, membr, foll. 469, coll. 2, ll. 50: *V. T. et N. T.* (Phm Hebr; Act post Paul).

94. — — 1901 (H. VI. 22): saec. XIV, in 12, membr, foll. 299, coll. 2, ll. 55, litteris minutissimis: *V. T. et N. T.* (Evv Paul Cath Act Apoc).

95. Cantabrigiae univ. 1911 (li. VI. 32).
saec.VIII–X: *Mt* 1,1–7,23 *Mc* 1,1–5,36 *Lc* 1,1–4,2
Ioh integrum; Westcotto, qui siglo β insignivit, erat textus
emendatus Hibernicus, textui Vulgatae versionis propior
quam textus codicis α (nostri 97); exhibet lectiones
multas veteres atque singulares. Una cum codicibus multis
Hibernicis ponit hic codex *Mt* 1,17 „Finit prologus“, deinde
„Incipit evangelium“. Olim monachorum monasterii Deer
sive Deir in provincia Aberdonensi, nominatur *Book of Deer*.
Editus est a v. cl. Iohanne Stuardo, Edenburgi anno 1869.
96. — — 1958 (Kk. I. 24): saec.VI vel VII, in 4,
membr, foll. 118, col. 1, ll. 21: *Lc* 1,15—24,53 *Ioh* 1,18
—20,17. Manu Hibernica scriptus. Bentleii X. West-
cotto α et „Hibernicae“ sive Britannicae recensio-
nis. Westcottus (ut supra, p. 999, adn. 1) praebet facsimile.
97. — — 1959 (Kk. I. 25): saec. XIV, in fol, membr, foll. 221,
col. 1, ll. 45, mut, mann duabus: *V. T.* et *N. T.*
98. — — 1971 (Kk. II. 8): saec. XIV, in fol, membr, foll. 236,
col. 1, ll. 18: *Mt Mc* cum glossa.
99. — — 1981 (Kk. II. 18): saec. XV, in fol, membr, foll. 243,
coll. 2, ll. 28: *Paul* (Phm Hebr) cum glossa.
100. — — 2023 (Kk. IV. 8): saec. XV, in fol, membr, foll. 340,
coll. 2, ll. 58: *V. T.* et *N. T.* (Phm Hebr; Act post Paul).
101. — — 2052 (Kk. V. 10): saec. XV, in fol, membr(?), foll. 361,
coll. 2, ll. 57: *V. T.* et *N. T.* (Phm Hebr; Act post Paul).
102. — — 2060 (Kk. V. 18): saec. XIII, in fol, membr, foll. 141,
coll. 2, ll. 30: *Paul* (Phm Hebr) cum glossa.
- 102a. [— — 2139 (Ll. I. 10): saec.VIII: continet pas-
sionem et resurrectionem ex quattuor Evv. Scriptus
videtur esse in usum Ethelwaldi, episcopi Lindisfarnensis.
Westcotto (ut supra, p. 949, adn. 1) est 22.]
103. — — 2263 (Mm. I. 2): saec. XIV, in 4, membr, foll. 610,
coll. 2, ll. 40: *V. T.* et *N. T.* (Phm Hebr; Act post Paul).
104. — — 2318 (Mm. III. 2): saec. XIII, in fol, membr, foll. 381,
coll. 2, ll. 56: *V. T.* et *N. T.* (Phm Hebr; Act post Paul).
105. — — 2370 (Mm. IV. 22): saec. XIV, in fol, membr, foll. 548,
coll. 2, ll. 49: *V. T.* et *N. T.* col. 1, ll. 16: *Mt* cum glossa.
106. — — 2421 (Mm. V. 16): saec. XII, in fol, membr, foll. 114,

107. Cantabrigiae univ. 2599 (Nn. II. 37): saec. XIII, in fol, membr, foll. 83, col. 1, ll. 16: *Mt* cum glossa; deest 1,1—3,12.

108. Cheltenhamæ Phillippsii 3007.

saec. X: *Erv* (?).

109. — — 4558: saec. IX, in fol, membr: *Erv*.

110. — — 4625: saec. XII, in 12, membr: *Apoc Reg Paralip*.

111. — — 4635: saec. XIII, in 4, membr: *V. T.* et *N. T.*

112. — — 4723: *Apoc* cum glossa.

113. — — 4735: saec. IX, in 4, membr: *Erv*. Berthildisdictus.

114. Coventriae scholae 1446.1. p. 33 a.
in fol: *Biblia*. Cf *Catalogi* (ut supra, p. 995, cod. 6), tom. 2,

115. Dunelmiensis cathedralis A. II. 16.

saec. VIII, 35×24, membr, foll. 134, coll. 2, ll. 29: *Erv* mut; textus bonae notae. Bentleii K. Westcotto 28. Wordsworthii I. Cf Berger. p. 381.

116. — — A. II. 17.

saec. VIII, 34.5×27, membr, foll. 111: fragm *Erv*; textus est bonae notae. Bentleii ξ. Westcotto 29.

117. — — 192.127: in fol: *V. T.* inde a Dan, *N. T.* Cf *Catalogi* (ut supra, p. 995, cod. 6), tom. 2, p. 7 b. 118. 196.131: in fol: *N. T.* Praecedit *V. T.* tribus voll. 119. 197.132: pars *V. T.*, *N. T.* 120. 198. 133: *V. T.* et *N. T.* 121. 199.134: *V. T.* et *N. T.* cum glossa. 122. 284. 219: in fol: *Erv*. Estne Westcotti 28? 123. 285.220: in fol: *Erv* cum glossa. 124. 286.221: in fol: *Erv*. Estne Westcotti 29? 125. 288.223: in 4: *Erv*. 126. 386—387.321—322: in fol, voll. 2: 1.2.3 *Ioh* e. gl. 127. 388—391.323—326: in fol, voll. 4: *Ioh* e. gl.

Cf autem haec serius accepta:

Dunelm. cath. A. II. 1: saec. (XII? IX?), in fol, membr unc, voll. 4, foll. 713: *Biblia*. Cf Thomas Rud, *Codicum mss ecclesiae cathedralis Dunelmensis catalogus classicus*, Dunelmiae a. 1825, pp. 9—12: — A. II. 2: saec. XII? IX?, in fol, membr unc, foll. 294, coll. 2: pars *V. T.*, *N. T.*; — A. II. 3: saec. XIV, in fol, membr: *Biblia*; — A. II. 4: pars *V. T.*, *N. T.* (?); — A. II. 15: *Erv* cum glossa; — [A. II. 18: *Mt Me* cum glossa; — A. II. 19: *Paul* e. gl.; — A. III. 25: *Mt Ioh* e. gl.; — A. IV. 8.10: *Mt* e. gl.; 11.12: *Me* bis e. gl.; 13.14: *Le* bis e. gl.; 16: *Ioh* e. gl.]; — A. IV. 8: saec. XIV, in 4, membr: *Erv* et *Me*, pars *V. T.*; — A. IV. 15: saec. X (?), in 4, membr: *Ioh*; — A. IV. 30: saec. XV, in 8, membr: *Biblia*.

128. Eboraci cathedralis 33.33.

in 4: *V. T.* et *N. T.* Cf *Catalogi* (ut supra, p. 995, cod. 6), tom. 2, p. 4 a.

129. Etoniae collegii 1829.31.
in fol: *Bibliorum* quattuor exemplaria. Cf *Catalogi* (ut supra, p. 995, cod. 6), tom. 2, p. 47a.
130. Exoniae cathedralis s. Petri 2064.10.
2 voll, mut: *Biblia*.
131. Herefordiae cathedralis.
saec.VIII—IX, mut: *Err*; textus est bonae notae et versionis emendatae Hibernicae. Facsimile invenitur apud Westcottum, cui est ζ. Hic videtur esse 1797.205 in libro *Catalogi* (ut supra, p. 995, cod. 6), laudato.
132. — — 1612.20: in fol: *Mt* cum glossa. 1613.21: in fol: *Mc* e. gl. 1614.22: in 4: *Lc* e. gl. 1615.23: in fol: *Lc* e. gl. 1617.25: in fol: *Ioh* e. gl. 1618.26: in fol: *Act* e. gl. 1619.27: in fol: *Cath Apoc* e. gl. 1620.28: in fol: *Act* e. gl. 1621—1623.29—31: in fol: *Paul* e. gl. tria exemplaria. 1626.34: in fol: *Apoc Cant* e. gl. Cf *Catalogi* (ut supra, p. 995, cod. 6), tom. 2, p. 43b.
133. — — 1630.38: in fol: *Biblia*.
134. — — 1631.39: in fol: *Paul Cath*.
135. Holkhamiae in provincia Norfolkia.
exemplaria novem *Bibliorum*. Cf W. Roseoe, „Some account of the library at Holkham“, *Transactions of the royal society of literature*, vol. 2, pars 1 (Londinii a. 1832), p. 355.356 (352—379).
136. Lambethae palatii archiepiscopalis.
saec. X, 16×11, membr, foll. 216, col. 1, ll. 20-25: *Err*; nominatur *Book of Mac Durnan*. Cf Bergerus, p. 390.
137. Lichfeldensis cathedralis.
saec.VII vel VIII: *Mt Mc Lc* 1,1—3,9; textus est versionis emendatae Hibernicae. „*Book of St. Chad*“. Bentleii ζ₂. Westc. est γ. Scrivenerus edidit.¹ Wordsw. L.
138. Lincolnensis ecclesiae, saec. X: *Act Apoc*. Bentleii ξ.
139. Londinii collegii Gresham 2956.57. tom. 2, p. 75b.
Mt cum glossa. Cf *Catalogi* (ut supra, p. 995, cod. 6).
140. — — 2976.77: *Biblia*. 141. — — 2977.78: *Biblia*.

¹ *Codex s. Ceaddae Latinus. Evangelia sss. Matthaei, Marci, Lucae ad cap. III. 9 complectens, circa septimum vel octavum saeculum scriptus, in ecclesia cathedrali Lichfieldiensi servatus. Cum codice versionis Vulgatae Amiatino contulit, prolegomena conscripsit F. H. A. S. Cantabrigiae a. 1887, cum tribus tabulis.*

142. Londinii collegii Gresham 3083.184: pars *N. T.* (estne Lat?).
 143. — — 3100.201: *Evv* (Evl?).
 144. — — 3140.241: *Biblia* cum figuris.
 145. — — 3176.277 }
 146. — — 3192.293 } : *Bibliorum* quinque exemplaria.
 147. — — 3200.301 }
 148. — — 3211.312 }
 149. — — 3243.344 } Paul c. gl.
 150. — — 3275.376: *Iac* c. glossa; — item 3276.377: *Apoc*
 151. Londinii hospitii Lincolnensis 5776.1. p. 179 a.
 in fol: *Biblia*. Cf *Catalogi* (ut supra, p. 995, cod. 6), tom. 2,
 152. — — 5577.2: in fol: *Biblia*.

Doleo, mihi pauca tantum volumina e catalogis musei Britannici ad manum esse. Nonnulla de codicibus praestantioribus e libris vv. ell. Westcotti et Bergeri hausi.

153. Lond. mus. Brit. Cotton. Nero D. 4.
 saec. VIII, 33.5 < 25.5, membr, foll. 258, coll. 2,
 ll. 24, scriptura Anglo-Saxonica: *Evv* cum glossa inter-
 lineari Northumblica. Dictus evangelia Lindisfarniana
 vel s. Cuthberti. Bentleii Y. G. Stevensonus et G. Waring
 ediderunt, *The Lindisfarne and Rushworth gospels*, voll. 4,
 Dunelmiae et Londinii a. 1854—1865. De Skeatii editione
 vide infra versionem Saxoniam, p. 1125. Cf *Catalogue* (ut
 p. 1003, cod. 160), p. 15a—18a et tabulae 8—11, et v.
 cl. Bergerus (ut p. 994, cod. 5), p. 385. Wordsworthio Y.
 154. — — — Otho C. 5.
 saec. VIII, laciniae foliorum 64: fragmenta *Mt Me*;
 textus commixtus Vulgatae purioris et familiae Hibernicae.
 Westcotto 4. Cf *Catalogue* (ut p. 1003, cod. 160), p. 20.
 155. — — — Titus A. 22.
 in 4, membr, foll. 382: *Biblia*. Cf *A catalogue of the manu-*
scripts in the Cottonian library deposited in the British museum,
 Londinii a. 1802, p. 515a.
 156. — — Tiberius A. 2: saec. X, 23.7 < 17.5, membr,
 foll. 216: *Evv*; praebet lectiones multas veteres. Dicitur

„Coronation Book“. Bentleii E. Westcotto 20. Cf *Catalogue* (ut infra, cod. 160), p. 35a—37a.

157. Lond. mus. Brit. Cotton. Appendix 3: in fol, membr, foll. 86: *Mt* cum glossa.

158. Lond. mus. Brit. Egerton. 768.
saec. X, 27.5×17.5, membr, foll. 112, col. 1, ll. 24:
Le Ioh; insunt bonae lectiones. Westcotto 17. Cf *Catalogue of ancient mss in the British museum. Part II. Latin*, Londinii a. 1884, p. 33.

— — — 873.

159. saec. IX, 29.3×18.7, membr, foll. 149, col. 1, ll. 30:
Evv; textus est bonae notae. In Germania scriptus.
Westcotto 18. Lectiones selectae inveniuntur in *Catalogue* (ut cod. 160).

160. — — Landsdown. 437: saec. XIV, in fol, membr: *Biblia*.
Cf *A catalogue of the Lansdowne manuscripts in the British museum*, Londinii a. 1819.

161. — — Landsdown. 438: saec. XIV, in fol, membr: *Biblia*.
Deest comma Iohanneum 1 Ioh 5,7.8.

162. — — Landsdown. 453: saec. XII, in fol, membr: *Biblia*.
Comma Iohanneum postea, manu tamen librarii ipsius, additum est.

163. — — Harl. 46.
in 4, membr: *Mt Mc* cum glossa; — item 50: in fol, membr:
Mc e. gl.; — item 234: in 4, membr: *Ioh* e. gl.; — item 276:
in 4, membr: *Ioh* e. gl.; — item 2791: saec. XIII, in 4: *Mt Mc*
e. gl.; — item 3136: saec. XII, membr: *Ioh* e. gl.; — item 3250:
saec. XIII, membr: *Mt* e. gl.; — item 3431: saec. XIII, membr:
Mt e. gl.; — item 3653: saec. XIII, membr: *Ioh* e. gl.; — item 3939;
saec. XII, in 4, membr: *Ioh*. e. gl. Cf *A catalogue of the Harleian mss in the British museum*, Londinii voll. 1—3 a. 1808, vol. 4 (indices) a. 1812.

164. — — — 223: in 4, membr: *Apoc* cum comm Bedae.

165. — — — 404: membr: *N. T.* cum glossa.

166. — — — 507: in 4, membr: *Biblia*.

167. — — — 547: in 4, membr: *Evv Ps* Gallicanum.

168. — — — 613: in fol, membr, sine capitum divisione: *Biblia*
(*Evv Ae C Ap P*).

169. — — — 659: in fol, membr: *Paul* cum glossa uberrima; —
item 1524: in fol, membr: *Paul* e. gl.; — item 3131: saec. XII,

membr: *Paul* (etiam Laod) e. gl.; — item 3249: saec. XIV, membr: *Paul* e. gl.; — item 5140: saec. XII, in 4, membr: *Paul* e. gl.

170. Lond. mus. Brit. Harl. 1023: saec. X—XII, 29 × 18.5, membr, foll. 146, col. 1, ll. 28, litt Hibernicis: *Err*; textus recensiois Hibernicae est. Facsimile apud Westcottum. Cf v. cl. Berger, *Histoire de la Vulgate*, Parisiis a. 1893, p. 387.

171. — — — 1034: in 4, membr: *Biblia* (exe. Ps).

172. — — — 1280: in 4, membr: *Biblia* (Ps Gallicanum); 1 Ioh 5,7.8 in margine.

173. — — — 1287: membr: *Biblia* (exe. Ps); ordo est Evv C PAe Ap.

174. — — — 1297: membr: *Biblia* (Ps Gallicanum).

175. — — — 1661: in 4, membr: *Biblia*.

176. — — — 1772: cf supra, p. 992, cod. harl.

177. — — — 1775: cf supra, p. 988, cod. harl.

178. — — — 1793: in 4, membr: *Biblia* (exe. Ps).

179. — — — 1802: saec. X—XII, membr, 16.5 × 12.5, foll. 156, col. 1, ll. 25—30: *Err*. In Hibernia scriptus. Bentleii W. Facsimile apud Westcottum. Cf v. cl. Berger, *Histoire de la Vulgate*, Parisiis a. 1893, pp. 44 et 387.

180. — — — 2351: in 4, membr, manu Gallica: *Biblia*.

181. — — — 2353: in 4, membr: *Biblia*.

182. — — — 2442: saec. XIV, membr: *Deut—Epp*.

183. — — — 2786: saec. XIV: *Biblia*.

— — — 2788.

184. saec. VIII—IX, 36.5 × 24.5, membr, auro scriptus, foll. 208, coll. 2, ll. 32: *Err*; textus est bonus.

Bentleii M₂. Westcotto 6. Cf *Catalogue of ancient mss in the British museum. Part II. Latin*, Londinii a. 1884, pp. 22b—24b et tabulae 39—41, et v. cl. Bergerus (ut supra, cod. 172), p. 387.

— — — 2790.

185. saec. IX, 32 × 22, membr, foll. 271, col. 1, ll. 22: *Err*; textus bonae notae. Westcotto 9. Cf *Catalogue* (ut cod. 186), pp. 24b—25a et tabula 44, et v. cl. Bergerus (ut cod. 172), p. 388.

— — — 2795.

186. saec. IX vel X, 27.5 × 21.2, membr, rubro scriptus, foll. 241, col. 1, ll. 21: *Err*; textus recentior. Westcotto 10. Cf *Catalogue* (ut cod. 186), p. 31.

Lond. mus. Brit. Harl. 2797.

187. saec. IX, 26×20, membr, auro scriptus, foll. 175, col. 1, ll. 25: *Evv*; textus senioris aetatis. Westcotto 7. Cf *Catalogue* (ut cod. 186), pp. 28.29, et v. cl. Bergerus (ut cod. 172), p. 388.

188. — — — 2798.2799: saec. XII: *Biblia* (Evv Ae C P Ap).

189. — — — 2803.2804: saec. XIII: *Biblia*; desunt Cath Apoc.

190. — — — 2806: saec. XIV, in 8, membr: *Biblia*.

191. — — — 2807: saec. XIV, in 4, membr: *Biblia*.

192. — — — 2808: saec. XIV, in 4, membr: *Biblia*.

193. — — — 2809: saec. XIV, in 4, membr: *Biblia*.

194. — — — 2810: saec. XIV, in 4, membr: *Biblia*.

195. — — — 2811: saec. XIV, in 4, membr: *Biblia* (in fine „explicit bibliotheca“).

196. — — — 2812: saec. XIV, in 8, membr: *Biblia*.

197. — — — 2813: saec. XIV, in 4, membr: *Biblia*.

198. — — — 2814: saec. XIV, in 8, membr: *Biblia*.

199. — — — 2815: saec. XIV, in 12, membr: *Biblia*. (Evv vero est harmonia quam dicunt).

200. — — — 2816: saec. XIV, in 12, membr: *Biblia*.

201. — — — 2818: saec. XIV, in 4, membr: *Biblia*.

202. — — — 2819: saec. XIV, in 12, membr: *Biblia*.

203. — — — 2820: saec. X, in 4, membr; pict: *Evv*.

204. — — — 2821: saec. X, in 4, membr; pict: *Evv*.

205. — — — 2822: saec. XIII, in 4, membr: *Biblia*. Comma Iohanneum 1 fol 5,7.8 abest.

206. — — — 2823: saec. IX, 23.6×15.6, membr, foll. 150, col. 1, ll. 28: *Evv*; textus est bonae notae. Westcotto 11. Cf *Catalogue* (ut cod. 186), pp. 29b—30a.

207. — — — 2824: saec. XIV, in 4, membr: *Biblia*.

208. — — — 2825: saec. XIV, in 4, membr: *Biblia*.

209. — — — 2826: saec. IX vel X, 23.1×18.1, membr, foll. 150, col. 1, ll. 26: *Evv*; textus bonae notae. Bentleii H₂. Westcotto 12. Cf *Catalogue* (ut cod. 186), p. 32b—33b.

210. — — — 2827: saec. XIV, in 4, membr: *Biblia*.

211. — — — 2828: saec. XIV, in 4, membr: *Biblia*.

212. — — — 2829: saec. XI, in 4, membr: *Paul*. Olim Conradi Pentinger.

213. — — — 2830: saec. X, in 4, membr: *Evv*.

214. Lond. mus. Brit. Harl. 2831: saec. XI, in 8, membr: *Evv.*
215. — — — 2832: saec. XIV, in 4, membr: *Biblia.* Abest
1 Ioh 5,7,8.
216. — — — 2833.2834: saec. XIII, in fol, membr: *Biblia* (etiam
Laod). Olim in cathedrali Andegavensi. Evv; inest Laod.
217. — — — 2836.2837: saec. XV, in fol, membr: *Biblia* (desunt
218. — — — 2839.2840: saec. XV, in fol, membr: *Biblia.*
219. — — — 3047: saec. XV, in fol, membr: *Paul Cath.*
220. — — — 3252: saec. XIV, membr: *Act Cath Apoc* eum glossa
221. — — — 3438: saec. XIV, membr: *Biblia.*
222. — — — 3815: saec. XV, membr: *Biblia.*
223. — — — 4067: saec. XIV, membr: *Biblia.*
224. — — — 4747: saec. XIII, in fol, membr: *Erv.*
225. — — — 4772.4773: saec. XIII, 51×37, membr: *Biblia.*
Abest comma Iohanneum 1 Ioh 5,7,8. Olim monasterii Monspeliensis
ordinis s. Francisci. Cf v. cl. Bergerus (ut cod. 5), p. 388.
226. — — — 5367: saec. XIV, membr: *Biblia.*
227. — — — 5416: chart: *Ioh.* Bentleii γ et α.
228. — — — 7551: saec. VIII: fragmenta *Le Cath.*
229. — — „Royal“ 1 A. XVI: saec. XI: *Act Epp Apoc* (?); textus
bonae notae. Westcotto 2^{act}.
230. — — „Royal“ 1 A. XVIII: saec. X, 25.6×18.1, membr,
foll. 199, col. 1, ll. 26—31: *Erv*; textus praebet lectiones veteres.
Codex Athelstani dictus. Olim Cantuariensis. Bentleii O.
Westcotto 13. Cf *Catalogue* (ut p. 1004, cod. 186), p. 37.
- — „Royal“ 1 B. VII.
231. saec. VIII, 27.8×21.2, membr, foll. 155, coll. 2,
ll. 28—32: *Erv*; textus optimae notae. Bentleii H.
Faesimile apud Westcottum, cui 3 est, et in libro *Cata-*
logue (ut cod. 186), p. 19b—20a et tabula 16.
- — „Royal“ 1 B.
- 231a. saec. XII: a. 1254: *Erv.* Wordsworthio W.
- — „Royal“ 1 D. III.
232. saec. X, 32.5×21, membr, foll. 166, col. 1, ll. 24
—27: *Erv*; textu similis codici (1. B.VII). Westcotto 14.
Cf v. cl. Bergerus (ut p. 994, cod. 5), p. 386.
233. — — „Royal“ 1 D. IX: saec. XI: *Erv*; textus est bonae notae.
Canuti liber. Bentleii A. Westcotto 21.

234. Lond. mus. Brit. „Royal“ 1 E. VI.
saec. VIII, 46.5 < 35, membr, foll. 77, coll. 2, ll. 42:
Evv; textus optimaе notae, familiae Britannicae. Bentleyi P. Westcotto 2. Cf *Catalogue* (ut p. 1004, cod. 186), p. 20b—22b et tabulae 17.18.
- — „Royal“ 1 E. VII. VIII.
235. saec. IX—X: *Biblia* (?). Bentleyi R. Westcotto 2^{bibl}.
236. — — „Royal“ 2 A. XX: lectiones nonnullae ex *Evv*; textus bonus est. Westcotto 8. lectiones multae veteres. Bentleyi B.
237. — — „Royal“ 2 F. I: saec. XII: *Paul* cum comm; insunt
— — Add. 5463.
238. saec. VIII, 35 < 27, membr, foll. 240, coll. 2, ll. 23
txt: *Evv*; textus bonae notae. Bentleyi F. Facsimile apud Westcottum, cui est 5, et libro *Catalogue* (ut p. 1004, cod. 186), p. 18a—19a et tabula 7. Wordsworthii Beneventanus; cf eius *N. T.* fasc. 3, *Lc*, p. 307.
— — — 9381.
239. saec. X, 26 < 17.5. membr, foll. 141, col. 1, ll. 30.31:
Evv; praebet lectiones nonnullas singularis ingenii. Olim sancti Petrocii, Bodminae, in Cornulia regione Celtica. Westcotto 19. Cf *Catalogue* (ut cod. 186), p. 34a—35a.
— — — 10546.
240. saec. IX, 50.5 < 36.5, membr, foll. 449, coll. 2, ll. 50:
Biblia (Evv Ac C P [Phil Thess Col Tim Tit Phm Hb] Ap); textus Alcuinianus. Dictus Caroli Magni. Olim in monasterio „Mouítier-Grand-Val“ prope Basileam. Cf *Catalogue* (ut cod. 186), pp. 1—4b et tabulae 42.43; — v. cl. Bergerus (ut p. 994, cod. 5), p. 389. Wordsworthio K.
— — — 11848.
241. saec. IX, 30 < 23.5, membr, foll. 219, col. 1, ll. 23:
Evv; bene exaratus atque emendatus; textu similis codici 158 (Cott. Tib. A. 2). Sententia v. cl. Bergeri erat olim sancti Cornelii Compendii. Westcotto 15. Cf *Catalogue* (ut cod. 186), pp. 26a—28a; — v. cl. Bergerus (ut p. 994, cod. 5), p. 389.390.

- Lond. mus. Brit. Add. 11849.
242. saec. IX vel X, 22 < 18, membr, foll. 183, col. 1, ll. 25: *Err*; textus recentioris indolis. Westeotto 16. Cf *Catalogue* (ut p. 1004, cod. 186), p. 31b—32b.
- — — 11852.
243. saec. IX, 23.5 < 17, membr, foll. 215, col. 1, ll. 23—25: *Paul Act Cath Apoc*; textus est bonae notae. Cf v. cl. Bergerus, *Histoire de la Vulgate*, Parisiis a. 1893, p. 390.
- — — 16410.
244. a. 1292, in fol, membr: pars *V. T., N. T.*
245. — — — 16616: saec. XIII, in 4, membr: *Mc* cum glossa; — item 16630: saec. XIII, in fol, membr: *Act* e. gl.; — item 16942: saec. XIII, in 4, membr: *Paul* e. gl.; — item 16976—16978: saec. XIII, in 4, membr, voll. 3: *Biblia* e. gl.; — item 17378.17379: saec. XIII, in fol, membr, voll. 2: *Err* e. gl.
246. — — — 17182, foll. 100—175 (Wright 530). a. 512: Aphraati operum pars secunda. Inest fol. 175 fragm Latinum: saec. VI, 10.9 × 5.6, membr, ll. 3¹/₂: *Lc* 12,23.24.32. *Lc* 12,23.24 hoc loco damus. Cf Guillelmus Wright, *Catalogue* etc (ut supra, p. 826).
ESCAET CORPUS	QUIA COMPLACU
QUAM UESTIME	IT PATRIUESTRO
[NTUM] CONSI	DARE [VOBIS REG]
247. — — — 17737.17738: a. circ. 1170, in fol, membr, voll. 2: *Biblia*.
248. — — — 17739: saec. XIII, in 4, membr: *Err*.
249. — — — 17982: saec. XIII, in 4, membr, mut: *Err*.
250. — — — 18300: saec. XI, in 8, membr: *Paul*. Olim monasterii s. Georgenberg.
251. — — — 18633: a. circ. 1300, in fol, membr: *Apoc* cum versione Gallica metrica et comm Gall oratione soluta.
252. — — — 18720: saec. XIV, in fol, membr: *Biblia*.
253. — — — 18860: saec. XIII, in 12, membr: *Biblia*.
- — — — 24142.
254. saec. IX, 32.5 < 24.5, membr, coll. 3, ll. 62: nonnulla ex *V. T.*, *Err Paul* (Phm Heb) *Iac 1 Pet* 1,1—4,3. Olim abbatiae sancti Huberti prope Leodicum. Affinis est bibliorum quos Theodulfi dicunt, cf v. cl. Leopoldus

Delisle, *Les bibles de Thécodulfe*, Parisiis a. 1879, p. 30; — *Catalogue* (ut p. 1003, cod. 160), pp. 5b—8a; — v. cl. Bergerus (ut p. 994, cod. 5), p. 390. Wordsworthio H.

255. Lond. mus. Brit. Add. 28107: a. 1097: *Paul* (?).

256. — bibl. Sionensis 4083.19: in 8: *Biblia*. 4096.32: *Err* (Evl) Latine? Cf *Catalogi* (ut p. 995, cod. 6), tom. 2, p. 107a.

257. — in aedibus Iacobaeis (hodie in museo Britannico? Fortasse „Royal“?) 7721.2: finis *V. T.*, *N. T.* Cf *Catalogi* (ut p. 995, cod. 6), tom. 2, p. 239.

258. — — 7725—7728. 3—6: *Bibliorum* quattuor exemplaria.

259. — — 7729.7: *Err* caractere Saxonico.

260. — — 7730—7731. 8—9: *Bibliorum* duo exemplaria.

261. — — 7732.10: *Paul* eum glossa. 7733.11: *Err* e. gl. 7734.12: *Paul* e. gl.

262. — — 7736.14: *Err*.

263. — — 7738.16: *V. T.*, *Err* e. gl. 7744.22: *Mc Mt* e. gl. 7749.27: *Lc Ioh* e. gl. 7752.30: *Mt* e. gl. *Cuth.* 7761.19: *Err* e. gl.

264. — — 7763.41: *Lc*.

265. — — 7764.42: *Paul*.

266. — — 7765.43: *Mt Mc* e. gl. 7769.47: *Err* e. gl. 7772.50: *Act Epp* e. gl. 7776—7778. 54—56: *Mt Ioh Mc* e. gl. 7782.60: *Paul* e. gl. 7788.66: *Mt* e. gl.

267. — — 7766.44

268. — — 7779.57

269. — — 7790.68

270. — — 7791.69

271. — — 7796.74: *Lc Ioh Paul*.

272. — societatis antiquariorum MS. 80.

saec. XIV, in fol, membr: *V. T.* et *N. T.* Cf [Henricus Ellis,] *A catalogue of MSS in the library of the society of antiquaries of London*, Londinii a. 1816.

273. Mancunii bibl. publ. 7149.4.

in 4: *Biblia*.

274. — — 7150.5: in 8: *Biblia*.

275. Naworthiae in comitatu Cumbriae, comitis Carlioli 634.24.

in 8: *V. T.* et *N. T.* Cf *Catalogi* (ut supra, p. 995, cod. 6), tom. 2, p. 15a.

276. Norvici Ioh. Mori (hodie Bodl. ? mus. Brit. ?) 9187.1.
in fol, membr: *Biblia*.
277. — — 9188.2: in fol
278. — — 9189.3: in 4
279. — — 9190.4: in 8
280. — — 9191.5: in 4
281. — — 9209.23: in 4, membr: *Mt* cum glossa.
282. — — 9267.81
283. — — 9272.86
284. — — 9294.108
285. — — 9353.167: in fol, membr: pars *V. T.* et *N. T.* .
286. — — 9656.470: in 4, membr: *Biblia*.
287. — — 9850.664: vetust, in 8, membr: *Err.*
288. Oxonii collegii Univ. MS. 20.
saec. XIII, in 4, membr, foll. 593, coll. 2: *V. T.* et *N. T.*
Cf Henricus O. Coxe, *Catalogus codicum mss qui in collegiis aulisque Oxoniensibus hodie adservantur.* 2 partt. Oxonii a. 1852.
289. — — MS. 58: saec. XIII, in fol, membr, foll. 217: *Err.*
290. — — MS. 106: saec. XIV, in fol, membr, foll. 625: *V. T.* et *N. T.*
291. — — MS. 116: saec. XIII, in fol, membr, foll. 395: *V. T.*
pars altera et *N. T.*
292. — collegii Balliolensis MS. 1.
saec. XIII, in fol, membr, foll. 392: *V. T.* (exc Ps) et *N. T.*
293. — — MS. 2: saec. XIII, in fol, membr, foll. 523: *V. T.* et *N. T.*
294. — — MS. 241: saec. XII—XIV?, in fol, membr, foll. 190
—244: *Act* cum glossa.
295. — — MS. 330: saec. XIII, in 4, membr, foll. 462: *V. T.* et *N. T.*
296. — — MS. 348: saec. XIII, in 4, membr, foll. 538: *V. T.* et *N. T.*
297. — — MS. 351: saec. XIII, in fol, membr, foll. 404: *V. T.*
et *N. T.* (Hebr Laod).
298. — collegii Mertonensis MS. 7.
saec. XIII, in fol, membr, foll. 370: *V. T.* et *N. T.*
299. — — MS. 206.207: saec. XIV, in fol, membr, foll. 653:
V. T. et *N. T.* *Ioh* cum glossa.
300. — — MS. 211: saec. XIV, in fol, membr, foll. 139: *Lc*
301. — — MS. 213: saec. XIV, in fol, membr, foll. 254: *Err.*
302. — — MS. 235: saec. XIV, in fol, membr, foll. 448: *V. T.* et *N. T.*
303. — collegii Exoniensis MS. 5.
saec. XIII, in fol, membr, foll. 333: *V. T.* et *N. T.*
304. — — MS. 36: saec. XIII, in fol, membr, foll. 283: *V. T.*
et *N. T.* (Evv Act Cath Apoc Paul).

305. Oxonii collegii Oriensis MS. 9.
saec. XIII, in fol, membr, foll. 461: *V. T. et N. T.*
306. — — MS. 77: saec. XIII, in fol, membr, foll. 359: *V. T. et N. T.*
307. — — MS. 78: saec. XIII, in fol, membr, foll. 406: *V. T. et N. T.*
308. — collegii Reginensis MS. 55.
saec. XIII, in fol, membr, foll. 568: *V. T. et N. T.* (Evy Act Cath Paul Laod Apoc).
309. — — MS. 70: saec. XIV, in 4, membr, foll. 626: *V. T. et N. T.*
310. — — MS. 316.323: saec. XII, in fol, membr, foll. 257:
Mt Mc Lc cum glossa. Paul Cath.
311. — — MS. 344: saec. XII, in 4, membr: *V. T. pars et*
312. — — MS. 358: saec. XIII, in 4, membr, foll. 809: *V. T. et N. T.*
313. — collegii Novi MS. 1.
saec. XIII, in fol, membr, foll. 407: *V. T. et N. T.*
314. — — MS. 2: saec. XIV, in fol, membr, foll. 340: *V. T. et N. T.*
315. — — MS. 3—6: saec. XIII, in fol, membr, voll. 4: *V. T. et N. T.*
316. — — MS. 7: saec. XIII, in fol, membr, foll. 300: *V. T. et N. T.*
317. — — MS. 8—13: saec. XV, in fol, membr, voll. 6: *V. T. et N. T.* (Evy Paul Cath Act Apoc).
318. — — MS. 26: saec. XIII, in fol, membr, foll. 224: *Evy.*
319. — — MS. 27: saec. XIV, in fol, membr, foll. 189: *Act Cath Apoc.*
320. — — MS. 28: saec. XIII, in fol, membr, foll. 135: *Paul Cath.*
321. — — MS. 54: saec. XII, in 4, membr, foll. 68: *Ioh cum glossa.*
322. — — MS. 55: saec. XII, in 4, membr, foll. 138: *Ioh Apoc cum glossa.*
323. — — MS. 56: saec. XIII, in 4, membr, foll. 116: *Ioh cum glossa, (Apoc?).*
324. — collegii Lincolnensis MS. Lat. 23.
saec. XIII, in fol, membr, foll. 554: *V. T. et N. T.*
325. — — MS. 24: saec. XIV, in fol, membr, foll. 404: *V. T. et N. T.*
326. — collegii Omnium Animarum MS. 1.
saec. XIV, in 4, membr, foll. 372: *V. T. (exc Ps) et N. T.* (Evy Paul Act Cath Apoc).
327. — — MS. 2: saec. XIV, in 4, membr, foll. 394: *V. T. et N. T.*
328. — — MS. 3: saec. XIII, in 4, membr, foll. 337: *V. T. et N. T.*
329. — — MS. 4: saec. ?, in fol, membr, voll. 4, mut: *V. T. et N. T.*
330. — — MS. 5: saec. XIII, in fol, membr, foll. 198: *Ioh Act Cath Apoc cum glossa.*
331. — — MS. 8: saec. XIV, in fol, membr, foll. 247: *Mt Ioh Paul Apoc cum glossa.*

332. Oxonii collegii Omnium Animarum MS. 9: saec. XI, in fol, membr, foll. 116: *Paul* cum glossa.

333. — collegii beatæ Mariæ Magdalenæ: MS. Lat. 1. saec. XIV, in 4, chart, foll. 492: *V. T.* et *N. T.* (Evv Paul Act Cath Apoc).

334. — — MS. Lat. 2: saec. XIV, in 4, membr, foll. 574: *V. T.* et *N. T.* (Evv Act Cath Paul Apoc).

335. — — MS. Lat. 118: saec. XII, in fol, membr, foll. 1—32: *Paul*.

336. — — MS. Lat. 130: saec. XIII, in fol, membr, foll. 269: *Lc Ioh Mt Mc* cum glossa.

337. — — MS. 132: saec. XIV, in fol, membr, foll. 123: *Act Cath Apoc* cum glossa.

338. — collegii Aenei Nasi MS. 1.

saec. XIII, in fol, membr, foll. 514: *V. T.* et *N. T.*

339. — — MS. 2: saec. XIII, in 4, membr, foll. 762: *V. T.* et *N. T.*

340. — — MS. 3: saec. XIII, in 4, membr, foll. 357: *V. T.* (exc Ps) et *N. T.*

341. — — MS. 4: saec. XIII, in 4, membr, foll. 495: *V. T.* (exc Ps) et *N. T.*

342. — — MS. 5: saec. XIII, in 4, membr, foll. 439: *V. T.* et *N. T.*

343. — collegii Corporis Christi MS. 1.

saec. XIII, in fol, membr, foll. 474: *V. T.* et *N. T.*

344. — — MS. 2: saec. XIII, in fol, membr, foll. 368: *V. T.* et *N. T.*

345. — — MS. 3: saec. XIII, in 4, membr, foll. 447: *V. T.* et *N. T.*

346. — — MS. 13. 14: saec. XVI, in fol, membr, foll. 530: *N. T.* (Evv Act Paul Cath Apoc).

347. — — MS. 122: saec. XI, 22 × 14.5, membr, foll. 117, col. 1, ll. 31: *Err*; textus Hibernicus. Bentleyi C. Westcotto ε. Cf v. cl. Bergerus (ut supra, p. 994, cod. 5), p. 399.

348. — collegii sanctæ Trinitatis MS. 20.

saec. XI, in fol, membr, foll. 105: *Mt Ioh Apoc* cum glossa.

349. — — MS. 24: saec. XIV, in 4, membr, foll. 329: *V. T.* et *N. T.*

350. — — MS. 84: saec. XIII, in 4, membr, foll. 210: *V. T.* et *N. T.*

351. — collegii s. Iohannis Baptistæ MS. 4.

saec. XIV, in fol, membr, foll. 524: *V. T.* et *N. T.* (Evv Paul Act Cath Apoc).

352. — — MS. 8: saec. XIV, in fol, membr, foll. 299: *Ioh Act Cath* cum glossa.

353. — — MS. 9: saec. XIV, in fol, membr, foll. 247: *Err* cum glossa.

354. — — MS. 29: saec. XIV, in fol, membr, foll. 478: *V. T.* et *N. T.*

355. Oxonii collegii s. Iohannis Baptistae MS. 39: saec. XIV, in fol, membr, foll. 155: *Mt Mc* cum glossa.
356. — — MS. 48: saec. XIII, in fol, membr, foll. 319: *V. T.* et *N. T.* (Evv Act Cath Apoc Paul).
357. — — MS. 100: saec. XIII, in fol, membr, foll. 329: *V. T.* (exc. Ps) et *N. T.* (Evv Act Cath Apoc Paul).
358. — — MS. 101: saec. XIII, in fol, membr, foll. 158: *Mc Lc Ioh* cum glossa.
359. — — MS. 110: saec. XIV, in fol, membr, foll. 370: *V. T.* et *N. T.*
360. — — MS. 111: saec. XII, in fol, membr, foll. 113: *Mt* cum glossa.
361. — — MS. 123: saec. XIV, in 4, membr, foll. 572: *V. T.* et *N. T.*
362. — — MS. 129: saec. XII, in fol, membr, foll. 84: *Ioh* cum glossa.
363. — — MS. 193: saec. XIV, in 4, membr, foll. 374: *V. T.* (exc. Ps) et *N. T.*
364. — — MS. 194: saec. XI, in 4, membr, foll. 65: *Err.*
365. — — MS. 207: saec. XIV, in 4, membr, foll. 642: *V. T.* et *N. T.*
366. — collegii Iesu MS. 55.
saec. XIII, in fol, membr, foll. 644: *V. T.* (exc. Ps) et *N. T.*
367. — — MS. 56: saec. XIII, in fol, membr, foll. 423: *V. T.* et *N. T.*
368. — — MS. 59: saec. XIII, in 4, membr, foll. 497: *V. T.* et *N. T.*
369. — — MS. 91: saec. XIII, in fol, membr, foll. 346: *V. T.* et *N. T.*
usque ad 2 Cor 10, 13.
370. — — MS. 98: saec. XIII, in fol, membr, foll. 166: *Ioh* et *Lc* mut cum glossa, *Mt* 1, 1—6, 27.
371. — — MS. 103: saec. XIII, in fol, membr, foll. 200: *Mt Mc Ioh* cum glossa.
372. — — MS. 104: saec. XIII, in fol, membr, foll. 184: *Err.*
373. — — MS. 105 et 106: saec. XII, in fol, membr, foll. 220: *Lc* et *Ioh* cum glossa. |glossa *Ioh.*
374. — — MS. 107: saec. XII, in fol, membr, foll. 143: *Mt* cum
375. — — MS. 108: saec. XII, in fol, membr, foll. 116: *Act* cum glossa.
376. — collegii Wadhamensis MS. 1.
a. 1244, in fol, membr, foll. 447: *V. T.* et *N. T.*
377. — — MS. 2: saec. XI, in 4, membr, foll. 130: *Err.*
378. — — MS. 9: saec. XIII, in 4, membr, foll. 446: *V. T.* et *N. T.*
379. — Bodl. Canonicianus MS. Lat. Bibl. 1.
saec. XIII, in 4, membr, foll. 252: *Mt Mc Ioh Lc Paul* (Phm Hebr) *Cath Act Apoc.*

380. Oxon. Bodl. Canonicianus MS. Lat. Bibl. 2: saec. XIII, in 4, membr, foll. 163: *Evv Apoc Act Cath Paul*.

381. — — — 3: saec. XIII, in 4, membr, foll. 419: *V. T. et N. T.* (Paul ante Act).

382. — — — 4: saec. XIII, in 4, membr, foll. 175: *Evv Act Cath Apoc Paul* (Phm Hebr vid).

383. — — — 5: saec. XIV, in 4, membr, foll. 345: *V. T. et N. T.* usque ad Eph init.

384. — — — 6: saec. XIV, in 4, membr, foll. 269: *V. T. et N. T.*

385. — — — 7: saec. XIV, in 4, membr, foll. 203: *Evv Act Cath Apoc Paul Laod*.

386. — — — 8: saec. XIII, in 4, membr, foll. 271: *N. T.* (Evv Act Cath Apoc Paul) et multa ex *V. T.*

387. — — — 10: saec. XIII, in 4, membr, foll. 409: *V. T. et N. T.*

388. — — — 11: saec. XIII, in 4, membr, foll. 552: *V. T. et N. T.* (etiam Laod).

389. — — — 12: saec. XIII, in 4, membr, foll. 448: *V. T. et N. T.*

390. — — — 13: saec. XIV, in 4, membr, foll. 111: *Evv*.

391. — — — 14: saec. XIV, in 4, membr, foll. 130: *Act Paul Cath Apoc*.

392. — — — 15: saec. XIII, in 4, membr, foll. 465: *V. T. et N. T.*

393. — — — 16: saec. XV, in 4, membr, foll. 166: *N. T.* (Col Laod).

394. — — — 17: saec. XIV, in 4, membr, foll. 205: *V. T.* pars et *N. T.*

395. — — — 18: saec. XIV, in 4, membr, foll. 262: *N. T.*

396. — — — 19: saec. XV, in 4, chart, foll. 189: *Evv*.

397. — — — 21: saec. XIII, in 4, membr, foll. 562: *V. T. et N. T.*

398. — — — 24. 25. 26: saec. XV, in 8, membr, foll. 592: *Act Cath Paul* (et. Laod) *Apoc Mc Ioh*.

399. — — — 31: saec. XV, in fol, chart, foll. 1--88: *Paul* (Phm Hebr) *Act Iac*.

400. — — — 34: saec. XIII, in fol, membr, foll. 250: *Paul*.

401. — — — 36: saec. XIV, in fol, membr, foll. 394: *V. T. et N. T.*

402. — — — 38: a. 1427, in fol, membr, foll. 372: *V. T. et N. T.*

403. — — — 39: saec. XII, in fol, membr, foll. 118: *Paul*; desinit Hebr 8, 8.

404. — — — 40: saec. XIII, in fol, membr, foll. 160: *Paul*.

405. — — — 41: saec. XIII, in fol, membr, foll. 509: *V. T. et N. T.*

406. — — — 44 b: saec. XIV, in 4, membr, foll. 491: *V. T.* et *N. T.*

407. — — — 46: saec. XII, in 4, membr, foll. 159: *Evv*.

408. — — — 47: saec. XIII, in 4, membr, foll. 460: *V. T. et N. T.*

409. Oxon. Bodl. Canonicianus MS. Lat. Bibl. 48: saec. XIII, in 4, membr, foll. 492: *V. T.* et *N. T.*
410. — — — 49: saec. XIV, in 4, membr, foll. 533: *V. T.* et *N. T.*
411. — — — 50: saec. XIV, in fol, membr, foll. 277: *12 Proph*
1. 2 Marc Err Paul Act Cath Apoc.
412. — — — 51: saec. XIV, in fol, membr, foll. 119: *Err.*
413. — — — 52: saec. XIII, in fol, membr, foll. 541: *V. T.* et *N. T.*
414. — — — 53: saec. XIV, in fol, membr, foll. 189: *libri*
5 Salomonis Act cum glossa.
415. — — — 54. 55: a. 1425, in fol, membr et chart, foll. 766:
V. T. et *N. T.*
416. — — — 56: a. 1265, in fol, membr, foll. 449: *V. T.* et *N. T.*
417. — — — 57: saec. XIII, in fol, membr, foll. 494: *V. T.* et *N. T.*
418. — — — 59: saec. XIII, in fol, membr, foll. 503: *V. T.* et *N. T.*
419. — — — 60: a. 1178, in fol, membr, foll. 136; piet: *Err.*
420. — — — 72: saec. XII, in fol, membr, foll. 378: *V. T.* (exc Ps)
et *N. T.* (Apoc Act).
421. — — — 74: saec. XV, in fol, membr, foll. 114: *Paul* mut
(Phm Hebr) *Act Cath Apoc.*
422. — — — 76: saec. XII, in fol, membr, foll. 176: *Ps N. T.*
423. — — — 77: saec. XIV, in 4, membr, foll. 400: *V. T.* (exc Ps)
et *N. T.*
424. — — — 78: saec. XIII, in 4, membr, foll. 429: *V. T.* et *N. T.*
425. — — — 79: saec. XIII, in 4, membr, foll. 485: *V. T.* et *N. T.*
426. — — — 80: saec. XIII, in 4, membr, foll. 426: *V. T.* et *N. T.*
427. — — — 81: saec. XIV, in 4, membr, foll. 371: *V. T.* et
N. T. (Apoc Paul).
428. — — — 82: saec. XIII, in 8, membr, foll. 125: *Act fragm*
Cath fragm Apoc Paul (et. Laod).
429. — — — 83: saec. XIII, in 8, membr, foll. 428: *V. T.* et *N. T.*
430. — — — 84: saec. XIV, in 4, membr, foll. 416: *V. T.* et *N. T.*
431. — — — 89: saec. XII, in 4, membr, foll. 231: *Paul.*
432. — — — 92: saec. XIII, in fol, membr, foll. 492: *V. T.* et *N. T.*
433. — bibl. Bodl. D'Orvillianus X. 1. 6, 23.
in 8, membr: *V. T.* et *N. T.*
434. — Bodl. IV. Laud. B. 516.35.
in 8: *Biblia.* Cf *Catalogi* (ut supra, p. 995, cod. 6), tom. 1,
p. 51. 642.161: pars *V. T.*, (*N. T.*?).
435. — — — C. 677.25: *N. T.*
436. — — — — 678.26: *Biblia.*
437. — — — — 757.115: in fol: *Biblia.*

438. Oxonii Bodl. IV. Laud. D. 810.43: *Biblia*.
 439. — — — — 867.100: *Act Apoc*.
 440. — — — — E. 971.48: *Err*.
 441. — — — — 979.56: in fol: *N. T.*
 — — — — 990.67, hodie ut videtur Laud.
 442. Lat. 108.
 saec. IX, 26 × 20, membr, foll. 117, col. 1, ll. 21:
Paul. Cf. v. el. Bergerus (ut supra, p. 994, cod. 5), p. 398.
 443. — — — — 1007.84: *Paul*.
 444. — — — — F. 1098.61: *Err*.
 445. — — — — 1144.107: antiquus, in fol: *Biblia*.
 446. — — — — G. 1191.26: *N. T.*
 447. — — — — 1221.56: *Cath Paul* cum glossa; — 1237.72:
Lc e. gl.; — 1242.77: *Cath e. gl.*
 448. — — — — 1257.92: *Cath Apoc* cum glossa.
 — — — — H. 1315.92, hodie Laud. Lat. 102.
 449. saec. X, 29.5 × 19, membr, foll. 210: *Err*; textus
 praebet lectiones multas Hibernicas. Cf v. el. Bergerus
 (ut supra, p. 994, cod. 5), pp. 54 et 398.
 450. — — — — I. 1426.86: antiquus, in fol: *Biblia*.
 451. — — — — K. 1483.57: *Paul*.
 452. — — — — V. Digb. 1610.9: *Biblia*.
 453. — — — — 1752.151: *Act* cum glossa.
 454. — — — — 1830.229: *Biblia*.
 455. — — — — VI. Bodl. A. 1. 1848.9: *Biblia*.
 456. — — — — 1849.10: *Biblia*.
 457. — — — — 1850.11: pars *N. T.*, *N. T.*
 458. — — — — 1852.13 }
 459. — — — — 1853.14 } in 8: *Bibliorum* tria exemplaria.
 460. — — — — 1855.16 }
 461. — — — — A. 2. 1858.1: in 8: *Biblia*.
 462. — — — — 1890.18: *N. T.* (Evv Ae C P [Col Laod] Ap).
 463. — — — — A. 7. 1936.3: *Ioh* „iuxta eam translationem quam
 Augustinus exponit“.
 464. — — — — B. 2. 1967.2: *Biblia* (Evv Ae C Ap P).
 465. — — — — 1968.3: *Biblia*.
 466. — — — — 1974.9: *Err* „litt Saxoniceis“.
 467. — — — — B. 5. 2029.12 }
 468. — — — — 2031.14 } : *Bibliorum* tria exemplaria.
 469. — — — — 2032.15... } ... (etiam Laod).

470. Oxonii Bodl. VI. Bodl. B. 6.2044.12: *Err.*
471. — — — — 2055.9 }
 472. — — — — 2056.10 } : *Bibliorum* duo exemplaria.
473. — — — — C. 4. 2085.2: *Paul* cum comm.
474. — — — — 2094.11: *Cath* cum glossa; — item C. 5. 2096.2: *Apoc* e. gl.; — 2098.4: *Paul* e. gl.; — 2110.16: *Act Cath* e. gl. *Apoc*; — item C. 6. 2113.3: *Mt Me* e. gl.; — 2115.5: *Mt Le* e. gl.; 2117.7: *Mc Cath* e. gl.; — C. 7. 2132.9: *Le Ioh* e. gl.; — 2133.10: *Act* e. gl. *Cath* sine gl. *Apoc* e. gl.
475. — — — — C. 7. 2125.2 }
 476. — — — — 2126.3 } unc: *Err* duo exemplaria.
477. — — — — D. 7. 2238.2: *Mt* cum glossa; — 2239.3: *Cath Apoc* e. gl.; — item F. 3. 2387.20: *Mt* e. gl.; — item F. 11. 2516.21: *Le* e. gl.; — 2532.37: *Mt Me* e. gl.
478. — — — — F. 3. 2392.25: in fol: *Biblia*.
479. — — — — F. 6. 2426.2427.7.8: *Biblia* (Ac C Ap P [Thess Col Tim Tit Phm Hebr] Evv); psalmi ex duplici versione. Hic codex videtur esse hodie Auct. E. infra 1 et 2: 52.3×35.7, membr. voll. 2, foll. 315 et 316. Cf v. cl. Bergerus (ut supra, p. 994, cod. 5), p. 399.
480. — — — — F. 11. 2519.24: *Biblia* (Evv P [Phm Hebr] Ac C Ap).
481. — — — — — 2571.76: *Cath Apoc* cum glossa.
482. — — — — super D. 1. Art: 2629.30: *Le Ioh* cum comm; — item 2687.88: *Ioh* e. comm.
483. — — — — — 2638.39: antiquus: *Apoc* cum comm.
484. — — — — — 2665.66: *Biblia*.
485. — — — — — 2682.83: *Biblia*.
486. — — — — — 2698.99: antiquiss.: *Err.*
487. — — — — — 2700.101: antiq.: *Biblia* (Evv Ac C P [Col Laod. . . Phm Hebr] Ap); abest 1 Ioh 5,7,8.
488. — — — — — 2703.104: antiq.: *Biblia*; Ac post P.
489. — — — — — 2719.120: *Err.*
490. — — — — in archivo A. 2991.2: pict: *Apoc* (Lat?).
491. — — — — — 3050.3051.61.62: *Bibliorum* duo exemplaria.
492. — — — — — 3075.86: pict: *Apoc*.
- — — — VII. Selden. sup. 3418.30.
493. saec. VIII, 22.5×18, membr, foll. 107, col. 1, ll. 24—26: *Act*. Facs apud Westcottum. Cf v. cl. Bergerus (ut supra, p. 994, cod. 5), p. 398.399. (3394.6: *Evv* Lat?).
494. — — — — VIII. 3497.7: *Biblia*.
495. — — — — 3551.61: *Mc Le* cum glossa; — 3895.15: *Le* e. gl.

496. Oxonii Bodl.VIII 3559.69: *Apoc.*
 497. — — — 3563.73
 498. — — — 3564.74
 499. — — — 3587.121: in 8
 500. — — — 3611.145: ant.
 501. — — — 3700.234
 — — — 3946.14 sive Auct. D. 2. 19.
502. saec.VIII, mut: *Ev* cum glossa Northumbrica interlineari; desunt Le 4,29—8,38; textus est emendatus Hibernicus. Nominatur *Gospels of Mac Regol* vel codex Rushworthianus. Bentleii γ . V. cl. I. Stevensonus¹ lectiones varias edidit, sed non accurate excerpit, melius, ut videtur, W. W. Skeat in evangeliorum Saxoniorum editione Cantabrigiensi, 1887 [sic], 1871, 1874, 1878. Wordsworthio R, in cuius usum contulerunt vv. ell. (Wordsw. ipse) I. Johnson, G. M. Youngman.
503. — — — 4047.22: *Biblia*.
 504. — — — 4053.28: in 8
 505. — — — 4086.61: in 4
 506. — — — 4089.64
 507. — — — 4096.71: *Ev*.
 508. — — — 4100.75: in fol: *Biblia*.
 509. — — X. Mareschall. 5275.43: in 4: *Ev Act Iac 1.2.3 Ioh Iud.*
 — — Rawlinson 167.
510. saec.VIII, 32 < 24.5, membr, foll. 106, col. 1, ll. 22.
 Cf v. cl. Bergerus (ut supra, p. 994, cod. 5), p. 399.
511. — mus. Ashmoliani 8187: a. 1499, in 8, membr: *Biblia*.
 512. — — 8197.753: membr; pict: *Apoc.*
513. Salopiae (urbis?) 4009.5.
Lac. Cf *Catalogi* (ut supra, p. 995, cod. 6), p. 104a.
514. — — 4013.9: in fol: *Mt Ioh.*
 515. — — 4015.11: *Apoc.*
 516. — — 4022.18: *Biblia* mut (N. T.?).
 517. — — 4027.23: *Biblia*.

¹ Stevenson, *The Lindisfarne (St. Cuthbert) gospels* etc, Dunelmiae et Londinii a. 1857 et postea; cf Westcottus (ut supra p. 949, adn. 1), p. 3475^b et adn. a, cui est δ .

518. Sarum cathedralis 949.23.
Bibliorum duo exemplaria. Cf *Catalogi* (ut supra, p. 995, cod. 4), tom. 2, p. 24b.
519. — — 956.30: *Apoc.*
520. — — 959.33: fragm *V. T.* et *N. T.*
521. — — 998.72: *Evr.*
522. Silso in comitatu Bedford, Antonii com. Kantii 1.
Biblii. Cf *Catalogi* (ut supra, p. 995, cod. 6), tom. 2, p. 391a.
523. Stonyhurstii sancti Cuthberti.
 saec. VII: *Ioh*; textus optimae notae consentit saepissime cum am et Lindisfarniano. Suspensus est v. cl. Hortius codices Stonyhurstianum et Lindisfarnianum exscriptos esse ex altero duorum codicum Amiatini parium, qui adfixti erant in ecclesiis duorum monasteriorum Ceolfrido carissimorum, et qui sine dubio perierunt quo tempore Dani Angliam spoliaverunt. Repertus anno 1105 in tumulo sancti Cuthberti; faesimile apud Westcottum (ut supra, p. 949, adn. 1), cui est 30. Wordsworthio est S, qui contulit a. 1879.
524. Stow-Langtoft in comitatu Suffolciae, viri Symonds d'Ewes 9886.26.
Biblia. Cf *Catalogi* (ut p. 995, cod. 6), p. 386a.
525. — — 9969.109: *Mt Mc* cum glossa.
526. — — 10038.178: exemplar vetustissimum: *Biblia.*
527. Sussexianus MS. Lat. 1.
 saec. XII vel XIII, 28.7×18.7, membr, foll. 337: *V. T.* et *N. T.* Ordo est Evv Ae C P (Phm Heb) Ap. Cf Thomas Iosephus Pettigrew, *Bibliotheca Susserriana. A descriptive catalogue . . .* vol. 1, pars 1, Londinii a. 1827.
528. — MS. Lat. 2: saec. XII vel XIII, 18.7×11.2, membr, foll. 348, coll. 2: *V. T.* et *N. T.* Ordo est Evv Ae C P (Laod exstat post Col; Phm Heb) Ap.
529. — MS. Lat. 3: saec. XII vel XIII, 22.5×15, membr, foll. 398, coll. 2: *V. T.* et *N. T.*
530. — MS. Lat. 4: saec. XII vel XIII, 20×12.5, membr, foll. 513, coll. 2: *V. T.* et *N. T.*; inest 4 Esr.
531. — MS. Lat. 5: saec. XII vel XIII, 27.5×18.7, membr, foll. 482, coll. 2: *V. T.* et *N. T.*

532. Sussexianus MS. Lat. 6: saec. XII vel XIII, 26.2×17.5, membr, foll. 521: *V. T.* et *N. T.* Olim Caesaris de Missy, „Codex MS. D“ (cf supra, p. 473, cod. 44).

533. — MS. Lat. 7: saec. XIII, 20.6×13.1, membr, foll. 318: *V. T.* et *N. T.*

534. — MS. Lat. 8: saec. XIII, 15.6×10, membr, foll. 622, coll. 2: *V. T.* et *N. T.* Ordo ut 528 (cod. 2).

535. — MS. Lat. 9: saec. XIII, 15.6×10, membr, foll. 651: *V. T.*
et *N. T.* et *N. T.*

536. — MS. Lat. 10: saec. XIII, 18×11.8, membr, foll. 490: *V. T.*

537. — MS. Lat. 11: saec. XIII vel XIV, 47.5×32.5, membr, foll. 327, coll. 2: *V. T.* et *N. T.* cum comm. Ordo est Evv P (Phm Heb) Ac C Ap. Olim Trotteri Brockett.

538. — MS. Lat. 12: saec. XIV, 18.7×12.5, membr, foll. 513, coll. 2: *V. T.* et *N. T.* Ordo ut in 537 (cod. 11).

539. — MS. Lat. 13: saec. XIV, 35×22.5, membr, foll. 500, coll. 2: *V. T.* et *N. T.* Ordo est Evv P (Phm Heb) Ac C Ap.

540. — MS. Lat. 14: saec. XIV, 35×23.7, membr, foll. 647, coll. 2: *V. T.* et *N. T.* Ordo est Evv P (Phm Heb) Ac C Ap. Manu Iustini (iussu? magistri Stephani de civitate Therm...).

541. — MS. Lat. 15: saec. XV, 50×33.7, membr, foll. 389; pict: *V. T.* et *N. T.* Ordo est Evv P (Phm? Heb) Ac C Ap. In Gallia videtur scriptus.

542. — MS. Lat. 16: a. 1419, 45×31.2, membr, voll. 4, foll. 189, 190.178.155: *V. T.* et *N. T.* Scriptus in vico „Wyk de Duursted“ in provincia Ultraiectina.

543. — MS. Lat. 38: saec. XII, 26.2×18.7, membr, foll. 191: *Evv.*

544. — MS. Lat. 39: saec. XIV, 22.5×17.5, membr, foll. 214: *Evv.*

545. — MS. Lat. 40: saec. XIV, 32.5×21.2, membr, foll. 218: *Evv* cum glossa.

546. — MS. Lat. 41: *Lc*; — 42: *Act*; — 43.44: *Poul* bis; — 45: *Cath*, libri cuncti cum glossa.

547. Vigorniae cathedralis 837.162.

in fol: *V. T.* et *N. T.* Cf *Catalogi* (ut supra, p. 995, cod. 6), tom. 2, p. 20b.

548. Westmonasteriensis ecclesiae 1265.175.

V. T. et *N. T.* Cf *Catalogi* (ut supra, p. 995, cod. 6), tom. 2, p. 29.

549. — — 1266.176: *V. T.* et *N. T.*

550. — — 1285—1290.195—200: incertus sum horum codicum, utrum textum an glossam solam contineant: insunt *Matt*, *Matt Mc*, *Lc*, *Act*, *Apoc Epp Act*, *Apoc*.

551. Wintoniae cathedralis 1322.2.
Biblia. Cf *Catalogi* (ut supra, p. 995, cod. 6), tom. 2, p. 30 a.
 Addantur hoc loco codices nonnulli olim in bibliothecis privatis Angliae positi.
552. Iohannis Ayres Londinensis 7132.7133.1.2: in fol, voll. 2: *Biblia*. Cf *Catalogi* (ut cod. 551), tom. 2, p. 222 a.
553. — 7137.6: in 8: *Biblia*.
554. Ricardi Brideoake in comitatu Oxoniensi 4036.2: in 4: *Biblia*. Cf *Catalogi*, tom. 2, p. 104 b.
555. — 4037.3: in 8: *Biblia*.
556. Roberti Burscough Totoniensis 7620.1: *Bibliorum* exemplaria duo. Cf *Catalogi*, tom. 2, p. 232 a.
557. Gualteri Chetwyndi de Ingestria in comitatu Staffor-
 diensi 4063.21: in 8, membr: *Biblia*. Cf *Catalogi*, tom. 2,
 p. 105 b.
558. Basilii comitis Denbigh 1472.10.
 in fol, membr: *Apoc* cum versione Gallica metrica, item
 paraphrasi Gallia. Cf *Catalogi*, tom. 2, p. 36 a.
559. Thomae Gale (hodie Bodleianus?) 6022.188.
 membr: *Biblia*. Cf *Catalogi*, pp. 189—191.
560. — 6023.189: in fol: *Biblia*.
561. — 6024.190: in 8, membr, voll. 3: *Biblia*.
562. — — 6028.194: membr: *Le* (Lat?).
563. — — 6091.257: in fol, membr; piet: *Biblia*.
564. — — 6119.285: in fol, membr: *Biblia*.
565. Iohannis Hobii 3792.1: *Le* cum glossa. Cf *Catalogi*,
 tom. 2, p. 97.
566. — 3811.20: in fol, voll. 2: *Biblia*.
567. Abraami Selleri 3771.2.
Paul cum glossa. Cf *Catalogi* (ut supra, p. 995, cod. 6),
 tom. 2, p. 96.
568. Caroli Theyeri in comitatu Glocestriensi 6388.18:
Mt Mc cum comm. Cf *Catalogi*, tom. 2, p. 198 b.
569. — 6403.33: *Paul* cum cat.
570. — 6432.62: *Biblia* cum psalterio duplici.
571. — 6433.63: *Err*.
572. — 6438.68: *Biblia*.
573. — 6450.80: *Biblia*.

574. Caroli Theyeri in comitatu Glocestriensi 6459.89: *Mc* cum glossa. 6465.95: *Ioh* e. gl. 6466.96: *Lc* e. gl. 6469.99: *Act* e. gl. 6497.127: *Mt* e. gl. 6513.143: *Paul* e. gl.
575. — 6462.92: *Biblia*. 576. — 6484.114: *Biblia*.
577. — 6492.122: *Biblia*. 578. — 6523.153: *Paul*.
579. — 6545.175: *Biblia* (Laod; desunt Ps).
580. — 6549.179: *Biblia*. 581. — 6675.305: *Biblia*.
582. Radulphi Thoresby de Leeds 7564.1: *Biblia*. Cf *Catalogi*, tom. 2, p. 229a. 583. — 7588.1: *Biblia*.
584. Thomae Wagstaffe: 3462.1: antiquissimus, membr: *Biblia* (Ev̄v Ae Ap C P). Cf *Catalogi*, tom. 2, p. 85a.
585. Henrici Worseley Londiniensis: 6945.97: in 8, membr: *Biblia*. Cf *Catalogi*, tom. 2, p. 214b.
586. Ricardi Wroe Mancuniensis 7154.3: in 4: *Biblia*.
587. — 7155.4: in 8: *Biblia*.
588. — 7158.7: in 8, „mainseulo caractere“: *Biblia*.

Austria.

589. Monasterii Admont in Stiria MS. 568.
saec. XIV, membr: *Ioh* cum glossa. Cf Gustav Haenel, „Ungedruckte Handschriften-Kataloge“ in actis *Archiv für Philologie und Pädagogik*, Lipsiae a. 1840, vol. 6, p. 432.
590. Cremifarensis: saec. VIII, 31 < 20, membr, foll. 331, coll. 2, ll. 23, litt unc: *Evv*. Cf v. cl. Arnethus (ut infra, p. 1027, cod. 698), p. 107—113, et Weissbrodt. (ut cod. 607).
591. Cremifarensis: saec. IX, membr: *Evv*. Cf v. cl. Arnethus (ut cod. 590), p. 113 seq.
592. Cremsirii bibl. archiepiscopalis MS. Lat. 1.
saec. XIV, in fol, membr, foll. 387, coll. 2: *Biblia*. In Burgundia fortasse scriptus, fuit hic codex „claustrii beate Elizabeth ord. frat. minorum de Iaurino“ (prope Raab), unde anno 1450 Augustinus episcopus Iaurinensis codicem mutuo accepit. Anno 1595 donavit Fr. Matthias Borhy, minister provinciae Hungariae s. Mariae, codicem Petro Zokoly de Szokol. Anno 1740 ex urbe Glacio pervenit codex donatione comitis de Waldstein, affinis Iacobi Ernesti episcopi Olomucensis, ad bibliothecam Cremiriensem. Cf v. cl. B. Dudik, *Bibliothek und Archiv im fürsterzbischöflichen Schlosse zu Kremsier*, Vindobonae a. 1870, p. 44—46.

593. Monasterii s. Floriani MS. XI. 1.
saec. XI, in fol, membr, foll. 358, coll. 2: pars *V. T.*, *Apoc Cath Act*. Cf v. cl. Albinus Czerny, *Die Handschriften der Stiftsbibliothek St. Florian*, Lentiae [Linz], a. 1871, p. 1.
594. — XI. 5: saec. XV, in fol, membr, foll. 242, coll. 2: *V. T.* et *N. T.* (*Ev. Act Cath Apoc Paul*).
595. — XI. 10: saec. XIV, in fol, membr, foll. 421, coll. 2: *V. T.* et *N. T.*
596. — XI. 34: saec. XVI, in 8, chart, foll. 294: *Err* cum glossa (*Ioh glossam desideratur*).
597. — XI. 40: saec. XIV, in fol, chart, foll. 1—84: *Err*.
598. — XI. 47: saec. XV, in fol, chart, foll. 181—330: *N. T.*
599. — III. 1: saec. XI, in fol, membr, foll. 110: *Err*. Czerny, p. 238.
600. — III. 221: saec. XIV, in fol, membr, foll. 499, coll. 2: *V. T.* et *N. T.* Czerny, p. 246. [*V. T.* et *N. T.*]
601. — III. 222: saec. XIV, in 4, membr, foll. 516, coll. 2:
602. — in capsula 13 et 14: saec. IX, in 4, membr, foll. 4: *Mc* 12,21—13,12 et fragm *Apoc* ex capp 18—20.
603. Osceci in coenobio Cisterciensi (hodie?).
saec. ? : *N. T.* Cf Bohuslaus Balbinus, *Bohemia docta. Opus posthumum editum* ab Raphaelae Ungar, pars 3, Pragae a. 1780, p. 205. Bibliothecae Bohemicae a Balbino in hoc libro descriptae continuerunt sine dubio codices bibliorum Latinorum; quot bibliothecae hodie permaneant, nescio.
604. Pestini musei nationalis, olim Iankovichii.
saec. X, in 4, membr: *Apoc* cum comm.¹
605. — — : saec. XII, in 4, membr: *V. T.* et *N. T.* Haenel, p. 594.595.
606. — — : saec. XIV, in fol, membr: *Cath.* Haenel, p. 597.
607. Vindobonae bibl. caes. 383.
saec. ? , membr: fragm *Err*. Cf W. Weissbrodt, *De codice Cremifarensi millenario et de fragmentis evangeliorum Vindobonensibus n. 383 (Salsb. 400) Norimbergensibus n. 27932 commentatio. Partic. I [Index lectionum Lycopii Hosiani]*, Brunsbergae 1887.
608. — — 448: foll. 82—119: *Mt* 1,1—8,16 cum glossa; — 1055: *Cath* e. gl.; — 1081: *Mc Lc* e. gl.; — 1082.5: *Mt* e. gl.; —

¹ Cf Gustavus Haenel, „Ungedruckte Handschriften-Kataloge“ in actis *Archiv für Philologie und Pädagogik*, Lipsiae a. 1837, vol. 5, p. 591—639, in primis p. 592.

1085: *Biblia* e. gl.; — 1086,3 et 6: *Apoc Cath* e. gl.; — 1090: *Mt* e. gl.; — 1091 et 1092: *Ioh* bis e. gl.; — 1098: *Lc* e. gl.; — 1099: *Paul* e. gl.; — 1102: *Paul* e. gl.; — 1103: *Cath* e. gl.; — 1108,1109: *Ioh* bis e. gl.; — 1121: *Apoc* e. gl.; — 1126: *Apoc* e. gl.; — 1128: *Apoc* e. gl.; — 1157: *Apoc* e. gl.; — 1195: *Rom* — *1 Cor* 3,13 e. gl.; — 1197: *Mt Lc* e. gl.; — 1214: *Lc* e. gl.; — 1226: *Apoc* e. gl.; — 1236²: *Lc* e. gl.; — 1237: *Ioh* e. gl.; — 1239: *Paul Cath* e. gl.; — 1246: *Act* e. gl.; — 1251: *Cath* e. gl.; — 1252: *Mc* e. gl.; — 1256,1257,1259,1260: *Paul* e. gl. quattuor exemplaria; — 1267: *Mt* e. gl.; — 1268: *Paul* e. gl.; — 1271,1272: *Cath* e. gl. duo exemplaria; — 1273,1275: *Paul* e. gl. duo exemplaria; — 1274: *Mc* e. gl.; — 1277: *Mt Lc* e. gl.; — 1279: *Ioh* e. gl.; — 1280: *Apoc Iac* e. gl.; — 1283: *Ioh* e. gl.; — 1307: *Mt* e. gl.; — 1367: *Cath* e. gl. (bis); — 1374: *Paul* e. gl.; — 3615: *Err* e. gl.; — 4869: *Paul* e. comm.; — 15419,3: *Apoc* e. gl. Cf *Tabulae codicum mss praeter Graecos et orientales in bibliotheca Palatina Vindobonensi asserratorum*, Vindobonae a. 1864 ss.; cf etiam Michael Denis, *Codices mss theologici bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini...*, Vindobonae a. 1793. membr: *Act*.

609. Vindobonae bibl. caes. 497: foll. 1—24: saec. XIII, in 4,
 610. — — 502: fol unum: saec. VIII: *Ioh* 19,27—20,11.
 611. — — 732: foll. 64—116: saec. IX, in fol, membr:
Rom 1 Cor 2 Thess Phm.
 612. — — 737: foll. 92—150: saec. XIII, in fol, membr:
1 Cor — 2 Thess.
 613. — — 751: foll. 78—128: saec. X, in fol, membr:
Act Iac 1 Pet.
 614. — — 859: fol unum: saec. VIII: *1 Cor* 14,28 ss.
 — — 903.
 615. saec. VI, in fol, membr, foll. 82: *1 Cor* 1,14—*Phm Heb*.
 616. — — 949: folia duo: saec. X?: *Mt* 26,34—49
Mc 16,1—8.
 617. — — 971: fol unum: saec. X?: *Lc* 1,62—2,4.
 618. — — 989: fol unum: saec. IX: *Rom* 2,9—19.
 619. — — 1089: saec. XIV, in 4, membr, foll. 369: pars *V. T., N. T.*
 620. — — 1094: saec. XIV, in 4, membr, foll. 473: *Biblia*.
 621. — — 1095: saec. XIV, in 4, membr, foll. 480: *Biblia*.
 622. — — 1096: saec. XIV, in 4, membr, foll. 319: *Biblia*.
 Insunt versus Theodulfi Aurelianensis.

623. Vindobonae bibl. caes. 1097: saec. XIII, in 4, membr, foll. 100: *Biblia*.

624. — — 1101: saec. XIV, in 4, membr, foll. 599: *Biblia*.

625. — — 1105: saec. XIV, in 4, membr, foll. 499: *Biblia* exc. Ps.

626. — — 1111: saec. XIII, in 4, membr, foll. 380: *Biblia*.

627. — — 1113.3: saec. XII, in 4, membr, foll. 64—168: *Ev.*

628. — — 1115: a. 1247, in 4, membr, foll. 582: *Biblia*. Manu

Henrici de Nemosio.

629. — — 1119.4: saec. XIV, in 4, membr, foll. 325: *Biblia*.

630. — — 1120: saec. XIV, in 4, membr, foll. 496: *Biblia*.

631. — — 1122: saec. XIV, in 4, membr, foll. 453: *Biblia*.

632. — — 1123: saec. XIV, in 4, membr, foll. 411: *Biblia*.

633. — — 1124: saec. XIII, in 4, membr: pars V. T., *Paul Cath.*

634. — — 1125: saec. XIV, in 4, membr, foll. 717: *Biblia*.

635. — — 1127: saec. XIV, in 4, membr, foll. 509: *Biblia*.

636. — — 1131: saec. XIV, in 4, membr, foll. 101: *Mt* 1,1—2,20

Lc 10,19—fin *Ioh* frag *Rom* et *1 Cor.*

637. — — 1135: saec. XIII, in 4, membr, foll. 344: *Biblia*.

638. — — 1136: saec. XIV, in 4, membr, foll. 393: *Biblia*.

639. — — 1137: saec. XIII, in 8, membr, foll. 160: *N. T.*

640. — — 1138.1139.1142.1143: saec. XIV: *Bibliorum* quattuor

exemplaria.

641. — — 1141.1144: saec. XIII: *Bibliorum* duo exemplaria.

642. — — 1145: saec. XIII, in 4, membr, foll. 275: pars V. T., *N. T.*

643. — — 1146: saec. XIV, in 4, membr, foll. 1—7: *Apoc.*

644. — — 1148.1149.1150.1151(XIII).1155.1156: saec. XIV

(XIII): *Bibliorum* sex exemplaria.

645. — — 1153: saec. XIV, in 8, membr, foll. 103: *N. T.*

646. — — 1163: saec. XII, in 8, membr, foll. 116: *Paul.*

647. — — 1167.1168: saec. XI, 54 × 35.5, membr, foll. 171, coll. 2, ll. 53: *V. T., N. T.* Cf v. cl. Bergerus, p. 421.

648. — — 1174: a. 1333, in fol, membr, foll. 280: *N. T.*

649. — — 1178: saec. XIV, in fol, membr, foll. 134: *N. T.*

650. — — 1181: a. 1443, in fol, membr, foll. 435: *Biblia*.

651. — — 1182: a. 1368, in fol, membr, foll. 191: *Ev* litt aur.

652. — — 1184: saec. XV, in fol, membr, foll. 299: pars V. T., *N. T.*

653. — — 1189: saec. XIV, in fol, membr, foll. 370: *Biblia*.

654. — — 1190.

saec. IX, 35.5 × 27.5, membr, foll. 292, coll. 3, ll. 50—60: *Biblia*. Cf v. cl. Bergerus (ut supra, p. 994, cod. 5), p. 421.

655. Vindobonae bibl. caes. 1191: saec. XIV, in fol, membr, foll. 522: *Biblia*.
656. — — 1192: saec. XIV, in fol, membr, foll. 64: pars *V. T., Cath.*
657. — — 1193: saec. IX, in fol, membr, foll. 128: *Err.*
658. — — 1194: a. 1472, in fol, membr, foll. 419: *Biblia*.
659. — — 1196: saec. XV, in fol, membr, foll. 494: *Biblia*.
660. — — 1202: saec. XV, in fol, membr, foll. 191: *Dan 12 Proph*
Err Paul Act Cath Apoc.
661. — — 1203: saec. XIV, in fol, membr, foll. 319: pars
V. T., N. T.
662. — — 1211: saec. XIV, in fol, membr, foll. 449: *Biblia*.
663. — — 1213: saec. XII, in fol, membr, foll. 150: *Err.*
664. — — 1215: a. 1394, in fol, membr, foll. 265: *Biblia*.
665. — — 1217: a. 1434, in fol, membr, foll. 367: *Biblia*.
666. — — 1221: saec. XIII, in fol, membr, foll. 317: pars
V. T., N. T. (?).
667. — — 1222: saec. XV, in fol, membr, foll. 443: *Biblia*.
668. — — 1223: saec. XV, in fol, membr, foll. 476: *Biblia*.
— — 1224.
669. saec. VIII, in fol, membr, foll. 205; piet: *Err.*
670. — — 1228: a. 1460, in fol, membr, foll. 409: *Biblia*.
— — 1229.
671. saec. IX, in fol, membr, foll. 196: *Err.*
— — 1234.
672. saec. IX, in fol, membr, foll. 223: *Err.*
673. — — 1238: saec. XIV, in fol, membr, foll. 374: pars
V. T., N. T.
674. — — 1241: saec. XIV, in fol, membr, foll. 363: *Biblia*.
675. — — 1244: saec. XIII, in fol, membr, foll. 192: *Err.*
676. — — 1253: saec. XIV, in fol, membr, foll. 430: *Biblia*.
677. — — 1263: saec. XIV, in fol, membr, foll. 104: *Err.*
678. — — 1270: saec. XII: frgm *Err.*
679. — — 1324: saec. XII, in 4, membr, foll. 141: *Apoc* cum
comm.
680. — — 1490: saec. ?, in fol, membr, foll. ? : *Mt* 20,1—16
5,43—6,4 *1 Cor* 10,2—4 *2 Cor* 11,19—25.
681. — — 2206: saec. ?, in 4, membr, unc, foll. 2 (?): frgm
Err. — 2502: frgm (*N. T. ?*).
682. — — 2672.
saec. VIII, in fol, membr, fol. 1: frgm *1 Cor.*

683. Vindobonae bibl. caes. 3110: saec?, in fol, foll. 2 (?): frgm *Lc 2Cor*
 684. — — 3690: saec. XV, in fol, chart, foll. 281: *N. T.*
 685. — — 3698: a. 1410, in fol, chart, foll. 334: *N. T.* 3897: *Err*(?).
 686. — — 4249: saec. XV, in fol, chart, foll. 342: *Biblia* (Laod).
 4260: *Cath* (?).
 687. — — 4441: saec. XV, in fol, chart, foll. 349: pars *V. T.*, *N. T.*
 688. — — 4457.2: saec. XV, in fol, chart, foll. 245—293: *Paul.*
 689. — — 4807: a. 1456, in fol, membr et chart, foll. 435: *Biblia.*
 690. — — 4808: saec. XIV, in fol, chart, foll. 294: pars *V. T.*, *N. T.*
 691. — — 5062.5: saec. XV, in fol, chart, foll. 192—304: *N. T.*
 692. — — 13757: a. 1446, in fol, chart, foll. 439: *Biblia.*
 693. — — 15170: saec. XII, in fol, membr, foll. 8: frgm *Tob*
Ies Act Epp Apoc.
 694. — — 15216: saec. V, in fol, membr, unc, foll. 7:
 frgm *Mc Lc.*
 695. — — 15419.3: saec. XV, in fol, membr (?), foll. 111—145:
 Vindobonae bibl. privatae caes. 29644.
 696. saec. XV, in fol, membr, foll. 234: *N. T.* Cf [M. A.
 Beckerus.] *Die Sammlungen der vereinten Familien- und Privat-*
Bibliothek Sr. M. des Kaisers, vol. 1, Vindobonae a. 1873, col. IX.
 697. — — 45: saec. XV, in fol, membr, foll. 125; piet: *Err.*
 698. Vindobonae thesauri caes.
 saec. VIII (?), 35/26, membr purpur, foll. 236,
 ll. 26, script aur: *Err.* Dictus „Evangelia sacramenti“.
 Olim Aquisgrani. Cf v. cl. I. de Arneth, „Ueber das
 Evangelarium Karl's des Grossen in der k. k. Schatz-
 kammer . . .“ in actis *Denkschriften der kaiserlichen Akademie*
der Wissenschaften. Philosophisch-historische Classe. XIII,
 Vindobonae a. 1864, pp. 85—[90—107]—134 cum
 5 tabulis; — v. cl. Bergerus (ut p. 994, cod. 5), p. 421.

Batavia.

699. Lugduni Batav. bibl. univ. 14. D (Geel. 312).
 saec. XIV, in fol, membr, foll. 516, coll. 2: *V. T.* et *N. T.*
 Fuit Isaaci Lelongii num. 13.
 700. — — 198. A (Geel. 313): saec. XV, in 8, membr, foll. 397,
 coll. 2: *V. T.* et *N. T.* Fuit Is. Lelongii.
 701. — — 136. A (Geel. 314): saec. XIV, in 4, membr, foll. 273,
 coll. 2: posterior *V. T.* pars et *N. T.* Ordo est Evv Ac Ap CP (Phm
 Heb). Olim monasterii Wiblingen. Fuit Is. Lelongii num. 3.

702. Lugduni Batav. bibl. univ. F. 14. G (Geel. 319): saec. XII—XIII, in fol, membr, foll. 17: *Matt* cum glossa. Olim monasterii Wiblingen. Fuit Is. Lelongii num. 15.

703. — — 136. C (Geel. 329): saec. XII, in 4, membr, foll. 54: *Cath* cum gloss. Olim monasterii Wiblingen. Fuit Is. Lelongii num. 4.

704. Traiecti ad Rhenum bibl. universitatis MS. Eccl. 230, antea 293 g (Tiele 29.)

saec. XIII, in 4, membr, foll. 261, coll. 2: *V. T. et N. T.* In Gallia videtur scriptus. Fuit monasterii ordinis canonicorum regularium in Traiecto, ex legato magistri Bernardi Wten enge canonici Traiectensis. Cf (P. A. Tiele), *Catalogus codd. mss. bibliothecae universitatis Rheno-Traiectinae*, Traiecti ad Rhenum a. 1887, MS. 29.

705. — — MS. Eccl. 8, antea 289 a (Tiele 30): saec. XV, in fol, membr, foll. 270, coll. 2: *Iob — Machab* et *N. T.* Olim Petri van der Meer praepositi Embricensis.

706. — — MS. Eccl. 486 (Tiele 31): a. 1464—1476, in fol, membr, voll. 6, foll. 303. 278. 243. 268. 283. 304: *V. T. et N. T.* Scriptus iussu Hermanni Droem decani s. Mariae Traiectensis.

707. — — MS. Eccl. 484 antea 280 a (Tiele 32), foll. 94—105: saec. VII vel VIII, in fol, membr: *Matt* 1,1—3,3 *Ioh* 1,1—21. Wordsw. U. Pars codicis prior est psalterium illud celeberrimum, *Latin Psalter*, Lond. a. 1873 (1875?).

708. — — MS. Eccl. 207 antea 287 h (Tiele 33): a. 1475, in fol, membr, foll. 144: *N. T.* Ordo est Evv Ac Ap P (Phm Heb). Scriptus manu Romeri monachi Carthusiensis in domo Traiecti.

709. — — MS. Eccl. 242 antea 292 t (Tiele 34): saec. XII, in 4, membr, foll. 95: *Paul* (Phm Heb) cum glossa. Olim „monasterii s. Pauli in Traiecto“.

Belgium.

710. Brugis bibl. urbis 1.

saec. XII, in fol, membr, foll. 339: *V. T. et N. T.* Olim in abb. d. Dun. Cf I. Laude, *Catalogue . . . des manuscrits de la bibliothèque publique de Bruges*, Brugis a. 1859.

711. — — 6: saec. XIII, in fol, membr, foll. 310: *Esdr.-Mach* et *N. T.* Olim in abb. d. Dun.

712. Bruxellis MS. Burgundicus 138.

saec. XV: *Paul*. Cf *Inventaire des mss de l'ancienne bibliothèque royale des ducs de Bourgogne. No. 1—18000*, Bruxellis et Lipsiae a. 1840. Incertus sum de codicibus 106. 107. 127. 137. 167. 195. 488. 4680. 4681. 4684. 4688. 6438. 7449. 7523. 10514.

713. Bruxellis MS. Burgundicus 146: saec. XV: *N. T.*
 714. — — 202: a. 1471: *Act Epp.*
 715. — — 204. 205: saec. XV: *Act Epp Apoc.*
 716. — — 211: saec. XV: *V. T. et N. T.*
 717. — — 350: saec. XIV: *V. T. et N. T.*
 718. — — 384: a. 1423: *N. T.*
 719. — — 456: saec. XIV: *Evv Cath.*
 720. — — 830: saec. XIV: *V. T. et N. T.*
 721. — — 972. 973: saec. XVIII: *Paul Cath cum glossa.*
 722. — — 2036: saec. XIII: *Mott.*
 723. — — 2053: saec. XIV: *V. T. et N. T.*
 724. — — 2076: saec. XII: *Evv cum glossa.*
 725. — — 2663: saec. XIV: *V. T. et N. T.*
 726. — — 2815: saec. XII: *Ioh cum glossa.*
 727. — — 3641: saec. X: *Paul.*
 728. — — 3931: saec. XV: *Paul.*
 729. — — 3938: saec. XIII: *Ioh cum glossa.*
 730. — — 3939: saec. XIV: *V. T. et N. T.*
 731. — — 4693: saec. XIV: *Apoc cum glossa.*
 732. — — 4802: saec. XII: *Mc (M?) cum glossa.*
 733. — — 4805: saec. XII: *Ioh cum glossa.*
 734. — — 5127: saec. XII: *Apoc cum glossa.*
 735. — — 5484: saec. XIV: *Paul cum glossa.*
 736. — — 5617: saec. XIV: *V. T. et N. T.*
 737. — — 5627: saec. XIV: *V. T. et N. T.*
 738. — — 5655 et 5663: saec. XII et XI: fragm *Ioh.*
 739. — — 7454. 7455. 7456: a. 1454: *V. T. et N. T. ut vid.*
 740. — — 7502: saec. XIV: *Evv cum glossa.*
 741. — — 8318: saec. XIV: *V. T. et N. T.*
 742. — — 8428: saec. XIV: *V. T. et N. T.*
 743. — — 8882: saec. XIV: *V. T. et N. T.*
 744. — — 9108—9110: saec. XII: *V. T. et N. T.*
 745. — — 9111—9114: saec. XIV: *V. T. et N. T.*
 746. — — 9115—9118: saec. XIV: *V. T. et N. T.*
 747. — — 9153—9155: a. 1463: *V. T. et N. T.?*
 748. — — 9156: saec. XIII: *V. T. et N. T.*
 749. — — 9157: saec. XIV: *V. T. et N. T.*
 750. — — 9167: a. 1456 *N. T.*
 751. — — 9175: saec. XIV: *N. T.*
 752. — — 9200: saec. XIII: *Paul cum glossa.*
 753. — — 9883: saec. XIV: *V. T. et N. T.*
 754. — — 10517—10524: saec. XIV: exemplaria octo *V. T. et N. T.*

755. Bruxellis MS. Burgundicus 10527: saec. XIII: *Evv.*

756. — — 10545: saec. XIV: *V. T.* et *N. T.*

757. — — 10610: saec. XIV: *V. T.* et *N. T.*

758. — — 10730: saec. XV: *V. T.* et *N. T.*

759. — — 10753: saec. XIII: *V. T.* et *N. T.*

760. — — 14317 et 14318: saec. XI: *Ioh Apoc.*

761. — — 14680: saec. XIV: *V. T.* et *N. T.*

762. — — 15002: saec. XIV: *V. T.* et *N. T.*

763. Gandii bibl. urbis et univ. 423.

saec. XIII vel XIV, in 32, membr: *V. T.* et *N. T.* Cf Iulius de Saint-Genois, *Catalogue . . . des mss de la bibliothèque de la ville et de l'université de Gand*, Gandii a. 1849—1852.

764. — — 424: saec. XIII, in 8, membr: *V. T.* et *N. T.*

765. — — 425: saec. XIII, in fol, membr: *V. T.* et *N. T.*

766. — — 427: saec. XII, in 8, membr: *Apoc* et *Cant.*

767. Leodii bibl. univ. MS. 224 et 225 (Grandjean 1).

saec. XII, in fol, membr, voll. 2, foll. 296 et 267, coll. 2: *V. T.* et *N. T.* Ordo est *Evv* *Ac* *C* *Ap* *P.* Olim abbatiae St. Trond. Cf [M. Grandjean,] *Bibliothèque de l'université de Liège. Catalogue des manuscrits*. Leodii a. 1875.

768. — — MS. 119 et 196 (Grandj. 3): a. 1460, in fol, chart, foll. 371 et 433, coll. 2: *V. T.* et *N. T.* Ordo est *Evv* *P* *Ac* *C* *Ap.* Manu Petri Morel sacerdotis. Olim s. Mariae sive s. Remigii prope Rupem fortem in Fammenna, postea fratrum s. Crucis conventus Huiensis.

769. — — MS. 430 (Grandj. 4): saec. X, in fol, membr, foll. 142: *Evv.* Codex erat Notkeri episcopi Leodiensis qui ecclesiae s. Iohannis dedit; canonici illius ecclesiae codicem dederunt Guilelmo baroni de Crassier. Postea fuit canonici David, deinde cuiusdam Sacré, cuius filius bibliothecae dono dedit. Cf Montfaucon, *Bibliotheca bibliothecarum*, Parisiis a. 1739, vol. 1, p. 604b—605b.

770. — — MS. 363 (Grandj. 5): saec. XII, in fol, membr, foll. 171: *Evv.* Olim abbatiae Everboden.

771. — — MS. 295 (Grandj. 6): saec. XV, in fol, membr et chart, foll. 164, coll. 2: *Evv Act Paul Cath Apoc.* Olim monasterii s. Crucis Hui.

772. — — MS. 285 (Grandj. 31), foll. 46—65: saec. XII, in 4, membr, foll. 20: *Apoc* cum scholiis.

Gallia.

773. Abbatis villa (Abbeville) bibl. publ. 1 (19).

saec. XIV: *V. T.*, *Mc* cap. 6—*Lc* fin. Cf *Catalogue des mss*

des bibliothèques publiques de France. Départements général IX, Parisiis a. 1888, p. 408.

774. Abbatis villa (Abbeville) bibl. publ. 4 (1).
 saec. VIII, 35 < 25, membr purpur, foll. 188, coll. 2,
 ll. 32, litt or: *Erv* mut. Cf *Catologue* (ut cod. 773), p. 409,
 et v. cl. A. Ledieu, *Catologue analytique des mss de la*
bibliothèque d'Abbeville, Aureliaci a. 1885, p. 3—20.
775. — — 5 (18). [Gal 6,7—Hebr 12,13.
 saec. XII vel XIII, 35 × 24,3, membr, foll. 105, coll. 2:
776. Abrincis (Avranches) bibl. publ. 28.
 saec. XIII, 24 × 17, membr, foll. 232: *Paul*. Cf *Cat.* (ut
 supra, cod. 773), *Dép. X*, p. 16.
777. Agendici Senonum (Sens) bibl. publ. 2.
 saec. XII, 42,4 × 29, membr, foll. 209, coll. 2: pars *V. T.*,
Act Apoc Paul 1,2 Pet Iac 1 Ioh (mut). Cf *Cat.* (ut supra, cod. 773,
 p. 148.149. [item 170 *Apoc* cum glossa.
778. — — 3: saec. XIII, 30,5 × 19,8, membr, foll. 205: *Erv* (?); —
779. Albiae (Alby) bibl. publ. 21.
 saec. XIV, in fol, membr: *Biblia*. Cf Gustavus
 Haenel, *Catalogi librorum mss qui in bibliothecis Galliae,*
Helvetiae, Belgii, Britanniae M., Hispaniae, Lusitaniae
asservantur, nunc primum editi, Lipsiae a. 1830, coll. 15—17,
et Catalogue (ut cod. 850), p. 485.
780. — — 22: saec. XIII, in fol, membr: *Biblia*.
781. — — 23: saec. XII, in fol, membr, voll. 2: *N. T.* (24: *N. T.*?).
782. — — 45: saec. XI, in 4, membr: *Apoc Ps Cant symb* (anni 1312?).
783. — — 47: saec. XIII, in 4, membr: *Cant Act Cath.*
784. — — 49: saec. XIV, in 8, membr: *Cant Apoc*.
785. Alenconii (Alençon) bibl. publ. 53.
 saec. XII, 42,5 × 29, membr, voll. 4: *V. T.* (exc. Ps), *Paul* (Phm
 Heb) *Act Cath Apoc Err Ps*. Cf *Cat.* (ut supra, cod. 773), *Dép. II*, p. 509.
786. — — 54: saec. XIII, 32,8 × 22, membr, foll. 415: *Biblia*.
787. — — 55: saec. XIII, 24,5 × 16, membr, foll. 354: *Biblia*
 exc. Ps (*Erv Ae C P Ap*).
788. — — 56: saec. XIII, 34 × 23, membr, foll. 398: *Biblia*.
789. — — 57: saec. XIII, 17,5 × 11, membr, foll. 478: *Biblia*.
790. — — 70: *Apoc* e. gl.; — 85: *Erv* e. gl.; — 87—89: *Mt*
Mc e. gl. tria exx.; — 90: *Le* e. gl.; — 91: *Le Ioh* e. gl.; — 93:
Cath Act e. gl.; — 94: *Cath Act Apoc* e. gl.

791. Alenconii (Alençon) bibl. publ. 84.
 saec. IX, 24×16, membr, foll. 131: *Evv.*
792. — — 130: a. 1710, 29.5×18.8, chart, foll. 640: pars *V.T., N.T.*
793. Ambiani (Amiens) bibl. urbis 1.
 saec. XIII, 24.2×16, membr, foll. 394, coll. 2: *Biblia* (Evv P Ac C Ap). Cf [v. cl. E. Coyecque] *Catalogue général des mss des bibliothèques publiques de France. Départements. Tome XIX, Amiens, Parisii a. 1893.*
794. — — 2: saec. XIII, 20.3×13, membr, foll. 431, coll. 2: *Biblia* (E Ac P C Ap).
795. — — 3: saec. XIII, 30×20.5, membr, foll. 295, coll. 2: *Biblia* (E P Ac C Ap).
796. — — 4: saec. XIII, 18.3×12, membr, foll. 549, coll. 2: *Biblia* (E P Ac C Ap).
797. — — 5: saec. XIII, 37×26, membr, foll. 487, coll. 2: *Biblia* (E P Ac C Ap).
798. — — 13: saec. XII, 41.8×28, membr, foll. 196—202: *Apoc.*
799. — — 14: saec. XII, 39×27, membr, foll. 154-168, coll. 2: *Act.*
800. — — 16: saec. XIII, 34×22, membr, foll. 36—43, col. 1: *Act.*
801. — — 23: saec. XIII, 49×33.5, membr, foll. 308, coll. 2: pars *V. T., Evv Act Cath Paul Apoc.*
802. — — 24: saec. X, 27.5×20, membr, foll. 135, col. 1: *Evv.* Olim Corbeiensis.
803. — — 25: saec. X, 30×23.7, membr, foll. 184, col. 1: *Evv.* Olim Corbeiensis 143 A.
804. — — 26: saec. IX, 29×21, membr, foll. 103, coll. 2: *Evv.* Olim Corbeiensis 144 A.
805. — — 27: saec. XI, 24.6×14, membr, foll. 114, col. 1: *Matt.* Olim Corbeiensis 219 A. *Act Cath Apoc.*
806. — — 28: saec. XII, 34.3×24, membr, foll. 1—53, coll. 2:
807. — — 70: saec. XIII: *Evv* cum glossa; — 71: saec. XIII: *Mt Mc* e. gl.; — 73: saec. XIII: *Mt* e. gl.; — 75: saec. XIII: *Lc Ioh* e. gl.
808. — — 79: saec. XII, 31.6×21, membr, foll. 129—144: *Act.*
809. — — 86: saec. XIII, foll. 3—44: *Cath* e. gl.; — 92: saec. XIII: *Cath Apoc* e. gl.; — 93: saec. XII: *Apoc* e. gl.
810. — — 569: saec. XII, 36×25, membr, foll. 103—158: *Poul Cath.*
811. — — Kohl, pag. 456, „fonds Lescalopier“ 1 (11): saec. XIII, foll. 26—68: *Apoc* e. gl.

812. Ambiani (Amiens) bibl. urbis Kohl. pag. 461, „fonds Lescalopier“ 5 (15): saec. IX, 34.4×19.5, membr, foll. 116: *Err.* Saeculo XIII fuit monachi Angeli de Cassia. Item 37 (1672): saec. IX, foll. 2: *Lc* 22,56—23,11 24,7—32.

Andegavae (Angers) bibl. publ. 1.

813. saec. IX, 45×34, membr, voll. 2, foll. 421, coll. 2, ll. 50.51: *Biblia*. Cf v. cl. Bergerus (ut supra, p. 994, cod. 5), p. 220 et 375.

814. — — 2: saec. IX, 48.5×35.5, membr, voll. 2, foll. 631, coll. 2, ll. 45: *Biblia*. Cf Bergerus (ut cod. 5).

815. — — 20: saec. IX—X, 30.5×21, membr, foll. 125, col. 1, ll. 31: *Err.* Cf Bergerus (ut supra, p. 994, cod. 5), pp. 48 et 375.

816. Anicii (Du Puy) bibl. publ. 1 (8065).

saec. XIII, 22.9×15, membr, foll. 373: *Biblia* mut (Evv P Ae C Ap). Cf *Cat.* (ut infra, p. 1061, cod. 1383), p. 338—340.

— thesauri cathedralis.

817. saec. IX, 32.5×23.5, membr, foll. 348: *Biblia* dicta Theodulfi. Cf v. cl. Bergerus (ut supra, p. 994, cod. 5), p. 171.412.

818. Arvernae (Clermont-Ferrand) bibl. publ. 1.

saec. XII, 52.5×37, membr, foll. 254, coll. 2: pars V. T., *Err Act Cath Apoc Paul*. Cf *Cat.* (ut supra, p. 1030, cod. 773), *Dép. XIV*, Parisiis a. 1890, p. 1.

819. — — 15—19: saec. XIII: *Err Apoc* cum glossa.

820. — — 20: saec. XIII, 19×13, membr, foll. 454, coll. 2: *Biblia* (Evv P Ae C Ap).

821. — — 21: saec. XIII, 18.8×12.5, membr, foll. 593, coll. 2: *Biblia* (Evv P Ae C Ap).

822. — — 22: saec. XIII, 18×12.5, membr, foll. 386, coll. 2: *Biblia* (Evv P Ae C Ap).

823. — — 25 (23): saec. XIII, 18.5×12, membr, foll. 473, coll. 2: *Biblia* (Evv P Ae C Ap).

824. Athanati (St. Yrieix) archivii Viennensis provinciae P.

saec. XII. 58×40, membr, foll. 376: V. T., *Err—Col.* Cf *Catalogue* (ut infra, p. 1043, cod. 1018), p. 358.

825. Atrebatis (Arras) bibl. publ. 3.
saec. XIII, in fol, membr: *Biblia* mut. Cf *Catalogue* (ut infra, p. 1035, cod. 850), vol. 4, Parisiis a. 1872, p. 10.
826. — — 19: saec. XII, in fol, membr: *Proph Paul Act*.
827. — — 48: saec. X, in fol, membr: pars *V. T., Act Apoc*.
828. — — 53: *Err* cum glossa, item 110.181.447.448; — 56: *Mt* c. gl.; — 59: *Mt Mc* c. gl., item 111.951; — 63: *Lc* c. gl., item 125.593.715.765; — 90: *Paul* c. gl., item 534.932; — 220: *Act Cath Apoc* c. gl.; — 797: *Apoc Cath* c. gl.; — 1028: *Ioh* c. gl.
829. — — 104: saec. XIV, in fol, membr: *Err*.
830. — — 219: saec. XIII, in fol, membr: *Biblia*
831. — — 233: saec. IX, in 4, membr: *Err*.
832. — — 308: saec. XIII, in fol, membr: *Biblia*.
833. — — 341: saec. XIII, in 4, membr: *N. T.*
834. — — 435: saec. XI, in fol, membr: *Biblia*.
835. — — 440: saec. XIII, in fol, membr: pars *V. T., Paul*.
836. — — 501: saec. XIII, in fol, membr: *Biblia*.
837. — — 743: saec. XIV, in 4, membr: *Biblia*.
838. — — 919: saec. XIII, in fol, membr: *Biblia*.
839. — — 994: saec. XIV, in fol, membr: *Err*.
840. Audomaropoli (St. Omer) bibl. publ. 3.
saec. XII, in fol, membr: *N. T.* Cf *Catalogue général des mss des bibliothèques publiques des départements*, vol. 3, Parisiis a. 1861, p. 12.
841. — — 4: saec. XIII, in 4, membr: pars *V. T., N. T.*
842. — — 5: saec. XIII, in 4, membr: pars *V. T., N. T.* (?)
843. — — 39: *Act* cum glossa, item 170.172; — 210: *Mt Mc* c. gl.; — 212: *Paul* c. gl.; — 274: *Mt* c. gl., item 375; — 281: *Ioh* c. gl.
844. — — 87: saec. XII, in fol, membr: *Paul Cath* mut.
845. — — 99: saec. XV, in fol, membr: *Err*.
846. — — 342 bis: saec. IX, in fol, membr: *Mt*.
847. Augae (d'Eu) bibl. publ. 1.
saec. XV, 17×12.2, membr, foll. 411: *Err Paul Act Cath*. Cf *Cat.* (ut supra, p. 1030, cod. 773), *Dép. I*, p. 286.
848. Augustae Suessonum (Soissons) bibl. publ. 74 (66).
saec. XIII, 26.9×18.8, membr, foll. 521, coll. 2: *Biblia*; textus est Aalenianus. Cf *Cat.* (ut infra, p. 1040, cod. 951), p. 89.
849. — — 77 (69): *Mt Mc* cum glossa; — 78 (70): *Lc* c. gl.; — 80 (72): *Paul* c. gl.

850. Augustoduni (Autun) bibl. seminarii 3.
saec. VIII, 32/24.5, membr, foll. 188, coll. 2,
ll. 26—32: *Evv*. Cf *Catalogue général des mss des biblio-*
thèques des départements, vol. 1, Parisiis a. 1849, p. 9.10,
et v. cl. Bergerus, *Histoire de la Vulgate pendant les*
premiers siècles du moyen âge, Parisiis a. 1893, pp. 70.375.
851. — — 4: saec. VIII, in fol, membr: *Evv*.
852. — — 5: saec. IX, in fol, membr: *Evv*.
853. — — 47: saec. XIII, in 4, membr: *Paul* cum glossa.
854. — — 146A: saec. XIV, in fol, membr: *Biblia*.
855. Aureliaci (Aurillac) bibl. publ. 9 (1).
saec. XIII, 22×14.5, membr, foll. 364: *Biblia*. Cf *Catalogue*
(ut supra, cod. 773), p. 187.188.
856. Aureliae (Orléans) bibl. publ. 7 (4).
saec. XII, 14.8×11, membr, foll. 669, coll. 2: *Biblia* (Evv
P [Phm Heb] Ac C Ap); deestne Iae? Cf *Cat.* (ut supra, p. 1030,
cod. 773), *Dép. XII*, Parisiis a. 1889, p. 2.
857. — — 8 (5): saec. XII, 33.2×21.8, membr, foll. 330, coll. 2:
Biblia (Evv Ac C Ap P [Phm Heb] Ps).
858. — — 9 (6): saec. XII—XIII, in 4 (?), membr, foll. 446,
coll. 2 et 4: *Biblia* (Evv Ac C P [Phm Heb] Ap).
859. — — 11 (8): saec. XIII, 23.8×17, membr, foll. 432, coll. 2:
Biblia mut (Evv P Ac C Ap).
860. — — 12 (9): saec. XV, 25.5×16.5, membr, foll. 367, coll. 2:
Biblia (Evv P [Phm Heb] Ac C Ap).
861. — — 13 (10): saec. XIII, 55×35.7, membr, foll. 503, coll. 2:
pars I. T., *Evv Act Cath Paul Apoc*.
862. — — 19 (16): unc, foll. 26—32: frgm *Paul*.
863. — — 20 (17): saec. XI—XII, 26.9×22.3, membr, foll. 148: *Evv*.
864. — — 21 (18): saec. XII, 21×15, membr, foll. 107: *Paul*.
865. Autissiodori (Auxerre) bibl. publ. 1 (1).
saec. XIII, 18.9×13.6, membr, foll. 390, coll. 2: *Biblia*.
Cf *Cat.* (ut supra, p. 1030, cod. 773), *Dép. I T*, Parisiis a. 1887, p. 6.
866. — — 2 (2): saec. XIII, 21.4×14.2, membr, foll. 319, coll. 2:
867. Avarici (Bourges) bibl. publ. 2. *Biblia*.
saec. XIII, 14.5×9.8, membr, foll. 583: *Biblia*; P ante Ac
Cf *Cat.* (ut supra, p. 1030, cod. 773), *Dép. II*, Parisiis a. 1886, p. 4.
868. — — 3: saec. XII, 55×35.5, membr, foll. 391: I. T., *Evv*
Act Cath Apoc Paul Bar.

869. Avarici (Bourges) bibl. publ. 4: saec. XIV, 31.5×22, membr, foll. 616: *Biblia*; P C Ae.
870. — — 5: saec. XIII, 14.5×10.4, membr, foll. 462: *Biblia*; P ante Ae.
871. — — 6.7 (6): saec. XII, 47.5×35, membr, voll. 2, foll. 629: *Biblia*; P ante Ae.
872. — — 8 (7): saec. XIV, 22.2×14.5, membr, foll. 338: *Biblia*; P ante Ae.
873. — — 10 (9): saec. XIV, 12.5×8, membr, foll. 635: *Biblia*; P ante Ae.
874. — — 12 (11): saec. XII, 25.8×16.2, membr, foll. 130: *Evv*.
875. — — 61 (55): *Lc* cum glossa; — 65 (59): *Evv* e. gl.; — 67—69 (61): *Paul* e. gl.; — 351 (291): *Cath* e. gl.
876. — — 99 (89): saec. XII, 21.2×14.4, membr, foll. 141—158: *Cath*.
877. Avenione bibl. publ.
in fol, membr, voll. 2: *Biblia*. Olim papae Clementis VII. Cf Haenelius (ut p. 1031, cod. 779), col. 50.
878. — — in fol, membr; pict: *Biblia*.
879. — — a. 1271, in 8, membr: *Biblia*.
880. — — saec. XIV, in 8, membr: *Biblia*.
881. Baiocis (Bayeux) bibl. publ. 49.
saec. XIII, 17.7×11.8, membr, foll. 517, coll. 2: *Biblia* (Paul Act). Cf *Cat.* (ut supra, p. 1030, cod. 773), *Dép.* X, p. 321.
882. Belnae (Beaune) bibl. publ. 1 (1).
saec. XI vel XII, 47.6×33.7, membr, foll. 280, coll. 2: pars I. T., *Evv Act Cath Paul Apoc.* Cf *Cat.* (ut supra, p. 1035, cod. 865), p. 250.251.
883. — — 23 (24): saec. XIII, 31×20.8, membr, foll. 460, coll. 2: *Biblia*.
884. — — 38 (37): saec. XIII, 20×14, membr, foll. 474, coll. 2: *Biblia*.
885. — — 57 (56): saec. XIII, 16.8×20, membr, foll. 516, coll. 2: *Biblia*. *Biblia*.
886. — — 58 (57): saec. XIII, 19.8×24, membr, foll. 375, coll. 2: —
887. — archivii provinciae „Côte-d'Or“ 1.
a. 1323, 24×16, membr, foll. 630: *Biblia*. Cf *Catalogue* (ut infra, p. 1043, cod. 1018), p. 362.
888. Bononiae (Boulogne-sur-mer) bibl. publ. 2.
saec. XII, in fol, membr, voll. 2: *Biblia* mut (Evv P C Ae). Cf *Catalogue* (ut supra, p. 1035, cod. 850), vol. 4, Parisiis a. 1872, p. 571.

889. Bononiae (Boulogne-sur-mer) bibl. publ. 3.4: saec. XIII, in fol, membr, voll. 2: *Biblia*.

890. — — 5: saec. XIII, in fol, membr: *Biblia*.

891. — — 6: saec. XIII, in fol, membr: *Biblia*.

892. — — 7: saec. XIV, in fol, membr: *Biblia*.

893. — — 8: saec. IX, in 4, membr, col. 1, ll. 29: *Ev.*

894. — — 9: saec. XI (IX?), in fol, membr, col. 1, ll. 33: *Ev.*

895. — — 10: saec. IX, in fol, membr, voll. 2, col. 1, ll. 26: *Ev.*

896. — — 11: saec. XI (IX?), in fol, membr, coll. 2, ll. 27: *Ev.*

897. — — 12: saec. IX, 24.5×20.5, membr, foll. 57, coll. 2, ll. 26, auro ser: *Matt.* Cf v. cl. Bergerus, p. 378.

898. — — 13: saec. XII, in fol, membr, foll. 104, coll. 2, ll. 40: *Ev.*

899. — — 14: saec. XII, in fol, membr, voll. 2, foll. 215, col. 1, ll. 28: *Ev.*

900. — — 15: saec. XII, in fol, membr: *Cath.*

901. Burdigalae bibl. publ.

in fol, membr: *Biblia*. Cf Haenelius (ut supra, p. 1031, cod. 779), col. 83.

902. Burgi Bressiae (Bourg) bibl. publ. 1 (1).

saec. XII, 49×30, membr, foll. 187, coll. 2: *Mc Lc Ioh Paul Act Cath Apoc.* Cf *Cat.* (ut supra, p. 1035, cod. 865), p. 215.216.

903. — — 37 (29): saec. XIII, 20×14, membr, foll. 113, coll. 2: pars *V. T.*, *Err Act Apoc Cath Paul.*

904. Cadomi (Caen) bibl. publ. 1 (344, in fol, 10).

saec. XIV, 37×22, membr, foll. 476, coll. 2: *Biblia*. Cf *Cat.* (ut supra, p. 1033, cod. 818), p. 232.

905. — — 2 (345, in 4, 10): saec. XIV, 24×16.5, membr, foll. 291, coll. 2: *Biblia*.

906. Caesaroduni bibl. urbis MS. 1—7.

saec. XIII, in 8, membr: exemplaria septem *V. T.* et *N. T.* Cf v. cl. A. Dorange, *Catalogue . . . des mss. de la bibliothèque de Tours*, Caesaroduni a. 1875.

907. — MS. 8: saec. XIV, in 4, membr: *V. T.* et *N. T.*

908. — MS. 11: saec. XIII, in fol, membr: *V. T.* et *N. T.*

909. — MS. 12: saec. XIII, in 4, membr: *V. T.* et *N. T.*

910. — MS. 13: saec. XIII, in 4, membr: *V. T.* et *N. T.*

911. Caesaroduni bibl. urbis MS. 16: saec. XIII, in 8, membr: *V. T.* et *Matt—1 Cor in it.*

912. — MS. 17: saec. XIV, in 8, membr: *V. T.* et *Matt—Act*

913. — MS. 22: saec. IX, in 4, membr, auro scriptus: *Err.* Olim sancti Martini Turonensis num. 247. Reges Galliae inde a Ludovico VII anno 1137 usque ad Ludovicum XIV anno 1650 iusiurandum dabant super hoc volumen, cum primum recepti erant abbates et canonici ecclesiae beati Martini Turonensis. Cf supra, p. 990, mt.

914. — MS. 23: saec. IX, in 4, membr: *Err.* Olim sancti Martini Turonensis num. 147. Cf supra, p. 991, tur.

915. — MS. 24: saec. XIII, in 8, membr: *Paul* mut; insunt alia theologica.

916. — MS. 25: saec. XII, in 4, membr: *Err.*

917. Cameraci (Cambrai) bibl. publ. 278 et 279 (268). saec. XI vel XII, 52×35.6, membr, voll. 2, foll. 342, coll. 2: pars *V. T.*, *Act Cath Apoc Paul.* Cf *Cat.* (ut supra, p. 1030, cod. 773), *Dép. XVII*, Parisiis a. 1891, p. 108.

918. — — 281—285 (270): saec. XIII, 36.7×26.2, membr, voll. 5: *V. T.*, *Cath Apoc Act Macc Err.*

919. — — 321 (303): saec. XIII, 25×17.2, membr, foll. 404, coll. 2: *Biblia*; *Evv P Ae C Ap.*

920. — — 324 (306): *Le* cum glossa; — 329 et 330 (311.312): *Mc* bis e. gl.; — 334 (316): *Mt* e. gl.; — 335 et 336 (317.318): *Ioh* bis e. gl.; — 338 (320): *Le* e. gl.; — 340 (322): *Ioh* e. gl.; — 342 (324): *Cath* e. gl.; — 344 (326): *Le* e. gl.; — 354 et 355 (335.336): *Mt Mc* bis e. gl.; — 357 (338): *Paul* e. gl.; — 397 (375): *Paul* e. gl.; — 401 (377): *Ioh Mc* e. gl.; — 408 (384): *Cath* e. gl.; — 451 (422): *Mt* e. gl.; — 463 (434): *Mt* e. gl.; — 465 (436): *Mc* e. gl.

— — 327 (309).

921. saec. IX, 24.7×18.6, membr, foll. 193: *Err.* Olim cathedralis num. 135. Cf v. cl. Bergerus (ut supra, p. 994, cod. 5), p. 378. Cod. 270 (260) continet fragmentum *Ioh* saeculi IX vel X.

922. — — 328 (310): saec. XIII, 21.7×14.4, membr, foll. 343, coll. 2: *Biblia*; textus Universitatis.

923. — — 345 et 346 (127): saec. XIII, 45.6×31.5, membr, voll. 2, foll. 739, coll. 2: *Biblia*; *Evv P Ae C Ap.*

924. Cameraci (Cambrai) bibl. publ. 386 (364).
saec. IX, 31.1×23, membr, foll. 48, col. 1; pict:
Apoc. Olim cathedralis num. 165.
925. — — 395 (373): saec. IX, 30.5×19.8, membr,
foll. 112, txt rubr: *Apoc* cum comm Bedae. Cf cod. 422
(397 bis) et 830 (735), foll. 99—104.
926. — — 462 (433): saec. IX, 33.2×23.5, membr,
foll. 154, col. 1: *Evv.*
927. — — 1208 (1084): saec. IX vel X, 27.5×19,
membr, foll. 111, col. 1: *Mc* cum comm brevi.
928. Carcasone (Carcassonne) bibl. publ. 1 (2796).
saec. XIV, 17.6×11.9, membr, foll. 518, coll. 2: *Biblia.* Cf
Cat. (ut infra, p. 1061, cod. 1383), p. 171.
929. — — 2(2263): saec. XIV, 21.5×16, membr, foll. 144: *Biblia.*
930. Carnuti (Chartres) bibl. publ. 23 (31).
saec. X, 32.5×22, membr, foll. 115: *Mt Mc.* Olim
abbatis sancti Patris Carnutensis. Cf *Cat.* (ut supra,
p. 1030, cod. 773), *Dép. XI*, Parisiis a. 1890, p. 10.
931. — — 30 (73): saec. XI—XII, 36×23, membr, foll. 1—24:
Act Cath. coll. 2: *Paul.*
932. — — 33 (100): saec. XII, 31.3×21.2, membr, foll. 1—58,
933. — — 51 (76): *Paul* cum glossa; — 174 (208): *Mt Mc* e.
gl.; — 199 (180): *Lc* e. gl.; — 206 (232): *Rom—Phil* 3,4 e. comm.;
— 210 (252): *Ioh* e. gl.; — 220 (236): *Paul* e. gl.; — 246 (249):
Act e. gl.; — 402 (414): *Cath Act Apoc* e. gl.;
934. — — 52 (78): saec. VIII, 30×19.5, membr, unc,
foll. 4 stichometricè scripta: fragm *Ioh.*
935. — — 64(5): saec. X, 29.5×19.5, membr, foll. 141: *Evv.*
936. — — 120(103): saec. XI—XII, 21×13.5, membr, foll. 176: *Evv.*
937. — — 139(157): saec. XII, 46×30.5, membr, voll. 2, foll. 464:
Biblia (Evv Ae C Ap P).
938. — — 165 (201): saec. XIV, 34.5×23, membr, foll. 567:
Biblia (Evv P Ae C Ap).
939. — — 221 (250): saec. XIII, 24.5×17.5, membr, foll. 395:
Biblia (Evv Ae P C Ap).
940. — — 337 (375): saec. XIV, 23×16, membr, foll. 603: *Biblia.*
941. — — 338 (376): saec. XIV, 23.7×16.5, membr, foll. 380:
Biblia.

942. Carnuti (Chartres) bibl. publ. 385 (390): saec. XIII: vol. 11: *Parab-Eccles Act Luc Apoc*; — vol. 12: *Err*; — vol. 13: *Le Ioh*; — vol. 14—18: *Paul* quinquies; — vol. 19: *Act Cath Apoc*.
943. — — 395 (259): saec. XIII, 29×19, membr, foll. 411, coll. 2: *Biblia*.
944. — — 495 (67): saec. XII, 50×33, membr, voll. 2, foll. 481, coll. 2: *Biblia* (Evv P C Ac Ap Ps). Cf v. cl. Bergerus (ut supra, p. 994, cod. 5), p. 379.
945. Carolopoli Campaniae (Charleville) bibl. publ. 77. saec. XII, in fol, membr: *Biblia*. Cf Haenelius (ut supra, p. 1031, cod. 779), col. 119.
946. — — 78: in 4, membr: *Biblia*.
947. — — 79: saec. XIV, in 4, membr: *Biblia*.
948. — — 80—83: *Bibliorum* quattuor exemplaria.
949. Carpentoracti (Carpentras) bibl. publ. 1.2. in 8, membr: *Bibliorum* duo exemplaria. Cf Haenelius (ut supra, p. 1031, cod. 779), col. 116.
950. Castro Sinemuro Briennensi (Semur) bibl. publ. 8(8). saec. XII, 25.6×15.7, membr, foll. 53: *Ioh* cum glossa; — 12 (12): *Mt* e. gl. Cf *Cat.* (ut supra, p. 1035, cod. 865), p. 300.301.
951. Catalauni (Chalons-sur-Marne) bibl. publ. 9 (10). saec. XII, 24.7×17.4, membr, foll. 201: *Cath Le* cum glossa. Cf *Cat.* (ut supra, p. 1030, cod. 773), *Dép. III*, Parisiis a. 1885, p. 5.6.
952. Cenomani (Le Mans) bibl. publ. 22. saec. XIV, in 4, membr: *Mt* cum glossa. Cf Haenelius (ut supra, p. 1031, cod. 779), col. 198.
953. — — 76: saec. X, in 4, membr: *N. T.*
954. — — 107: saec. XIII, in 4, membr: *Paul*.
955. — — 108: saec. XIII, in 4, membr: *Le*.
956. — — 116: saec. XIII, in 4, membr: *Mt*.
957. — — 142: saec. XIV, in 8, membr: *Biblia*.
958. — — 129: saec. X, in fol, membr: *Paul*.
959. — — 216: saec. XII, in fol, membr: *Biblia*.
960. — — 262.265: saec. XV, in fol, membr, voll. 8: *Bibliorum* duo exx.
961. — — 274: saec. XIII, in fol, membr: *Biblia*.
962. Deodati (St. Dié) bibl. publ. 2. saec. XII, in fol, membr: *Biblia*. Cf *Catalogue* (ut supra, p. 1034, cod. 840), p. 477.
963. — — 61: saec. XIII, in 12, membr: *Biblia*.

964. Divione (Dijon) bibl. publ. 1 (1).
saec. XIII, 39.2 × 25, membr, foll. 577, coll. 2: *Biblia*; P ante Ac; Laod bis. Cf *Cat.* (ut supra, p. 1030, cod. 773), *Dép.* V, p. 1.
965. — — 2 (2): saec. XI, 52 × 37, membr, foll. 505, coll. 2: *Biblia* (Evv Ac C Ap P).
966. — — 3 (3): saec. XIII, 40.5 × 25.9, membr, foll. 216, coll. 2: *Biblia* (Ap Evv P Ac C Mace).
967. — — 4 (4): saec. XIII, 26 × 17.5, membr, foll. 440, coll. 2: *Biblia*; P ante Ac.
968. — — 5 (5): saec. XIII, 28.4 × 19.4, membr, foll. 326, coll. 2: *Biblia*; P ante Ac.
969. — — 6 (6): saec. XIII, 22.5 × 15.2, membr, foll. 428, coll. 2: *Biblia*.
970. — — 7 (7): saec. XIII, 14 × 9, membr, foll. 672, coll. 2: *Biblia*.
971. — — 8 (8): saec. XIV, 24.6 × 17.5, membr, foll. 530, coll. 2 et 3: *Biblia*.
972. — — 9—11 (9): saec. XIII, 46.7 × 32.9, membr, voll. 3, foll. 858, coll. 2: *Biblia* (exc. Act).
973. — — 12—15 (9 bis): a. 1109, 47.4 × 32.6, membr, voll. 4, foll. 601, coll. 2: *Biblia* (Evv Ac C P Ap). Dictus „s. Stephani“. Cf Martinus, ut supra, p. 974, adn. 1.
974. — — 16—21 (10), voll. 9—12: *Le Ioh Paul Act Cath Apoc* cum glossa.
975. Dolae Sequanorum (Dôle) bibl. publ. 15.
saec. XIII, 15.9 × 10.5, membr, foll. 484, coll. 2: *Biblia*.
Cf *Cat.* (ut infra, p. 1061, cod. 1383), p. 381.
976. — — 16: saec. XIII, 17.7 × 11.9, membr, foll. 397, coll. 2: *Biblia*.
977. — — 17: saec. XIII, 15.1 × 10.4, membr, foll. 443, coll. 2: *Biblia*.
978. — — 18: saec. XIII, 16.6 × 11.8, membr, foll. 434, coll. 2: *Biblia*.
979. — — 19: saec. XIII, 11.8 × 15.9, membr, foll. 486, coll. 2: *Biblia*.
980. Duaci (Douai) bibl. publ.
in membr, fol: *Bibliorum* quattuor exemplaria. Cf Haenelius (ut supra, p. 1031, cod. 779), col. 149. Item: in 4, membr: *Biblia* e. gl.; — *Evv* bis e. gl.; — *Act Apoc* e. gl.; — *Paul* e. gl.; — *Mt Le* e. gl.; — *Mc Le* e. gl.; — *Cath* e. gl.
981. — — : in 12, membr: *N. T.*

982. Duaci (Douai) bibl. publ.: in fol, membr: *Evv tria exemplaria*.
983. — — : in 4, membr: *Act Apoc, pars V. T.*
984. — — : in fol, membr: *Paul Act.*
985. — — 12: saec. VIII—IX, 28.5×18.5, membr, foll. 111, coll. 2, ll. 30: *Evv*. Cf v. cl. Bergerus (ut supra, p. 994, cod. 5), p. 91.380. Siue dubio est hic codex inter codices supra ex Haenelio citatos.
986. Ebroicae (Évreux) bibl. publ. 20.
saec. XIII, 19.5×13.5, membr, foll. 56—94: *Act*. Cf *Cat.* (ut supra, p. 1030, cod. 773), *Dép. I*, p. 413.
987. — — 24: saec. XII, 21×14.5, membr, foll. 82—105: *Act* e. gl.; — 74: *Paul* e. gl.; — 75: *Paul* e. gl.; — 84: *Paul* e. gl.; — 91: *Ioh Lc* e. gl.
988. — — 51: saec. XII, 22.5×14.8; membr, foll. 131: *Paul*.
989. Fano s. Michaelis 1.
saec. XIII, in fol, membr: *Biblia*. Cf *Catalogue* (ut supra, p. 1034, cod. 840), p. 511.
990. — — 2: saec. XI, in fol, membr: *Biblia*.
991. — — 11: *Act Apoc Epp* cum glossa; — 21: *Ioh* e. gl.
992. Franciscopoli (Havre) bibl. publ. 322 (A. 25).
saec. XI, 29×18.8, membr, foll. 84: *Mt Mc Lc*. Cf *Cat.* (ut supra, cod. 986), p. 329.
993. Gracae (Grasse) bibl. publ. 1 (519—R. 1).
saec. XV, 15×10, membr, foll. 634: *Biblia* (Evv P Ac C Ap). Cf *Cat.* (ut supra, p. 1033, cod. 818), p. 424.425.
994. Gratianopoli (Grenoble) bibl. publ. 1.
saec. IX, 30.2×25, membr, foll. 2: *Lc* 19,21—44 20,42—21,19. Scriptura similis bibliis Turonensibus (e. g. Quedlinburgensi, cf infra, p. 1085, cod. 1859). Cf *Cat.* (ut supra, p. 1030, cod. 773), *Dép. VII*, Parisiis a. 1889, p. 1.
995. — — 2: saec. XIII, 30×20, membr, foll. 344, coll. 2: *V. T., Evv Paul Act Cath Apoc*.
996. — — 3: saec. XIII, 20.8×14.3, membr, foll. 468, coll. 2: *Biblia*.
997. — — 4: saec. XIII, 32.3×24.5, membr, foll. 330, coll. 2: *Biblia*.
998. — — 5: saec. XIII, 20×13.7, membr, foll. 494, coll. 2: *Biblia*.
999. — — 6: saec. XIII, (in 4 ?), membr, foll. 532, coll. 2: *Biblia*.

- 1000.** Gratianopoli (Grenoble) bibl. publ. 7: saec. XIV, 31.2×22, membr, foll. 477, coll. 2: *Biblia*.
- 1001.** — — 8: saec. XIV, 24.3×16.7, membr, foll. 408, coll. 2: *Biblia*.
- 1002.** — — 9: saec. XIV, 29.5×20.5, membr, foll. 620: coll. 2: *Biblia*.
- 1003.** — -- 10: saec. XIV, 24.4×15.6, membr, foll. 451, coll. 2: *Biblia*; — 11: *N. T.* (?)
- 1004.** — — 14: saec. XII, 54.2×35.2, membr, foll. 330, coll. 2: pars *V. T.*, *Paul Err*
- 1005.** — — 15: saec. XII, 55×37, membr, foll. 282, coll. 2: *Act Cath Apoc Reg Paral*.
- 1006.** — — 17: saec. XII, (in 4?), membr, foll. 256, coll. 2: pars *V. T.*, *Err Paul*.
- 1007.** — — 23: saec. XIV, 47×29.3, membr, foll. 353, coll. 2: pars *V. T.*, *Act Cath Apoc Reg Paral*.
- 1008.** — — 25: saec. XII, 50.8×33.7, membr, foll. 170, coll. 2: *Act Cath Apoc Paul Err*.
- 1009.** — — 26: saec. XII, 49.7×32.2, membr, foll. 184, coll. 2: *Err Paul Act Cath Apoc Ies Ier*.
- 1010.** — — 28: saec. XIII, 44×30, membr, foll. 204, coll. 2: *Macc Apoc Cath Act Paul Err*.
- 1011.** — — 29: saec. XIII, 20.9×14.2, membr, foll. 257: *N. T.* (Evv Ac C Ap P).
- 1012.** — — 30: saec. XVI, 17.8×12, membr, foll. 233: *Err*; — 31: saec. XV et XVI: *Act Cath Apoc*; — 38: *Mc* cum glossa; — 39: *Le* c. gl.; — 40.41: *Ioh* bis c. gl.
- 1013.** Insulae (Lille) bibl. publ. D. 14.
saec. XIV, membr: *Biblia*. Cf Haenelius (ut supra, p. 1031, cod. 779), col. 187.
- 1014.** — — B. A. 108: in 4, chart: *Paul*.
- 1015.** — — D. 15: saec. XIV, in 4, membr: *Biblia*.
- 1016.** — — D. 13: a. 1264, in fol, membr, voll. 4: *Biblia*. Olim fratrum Praedicatorum Insulensium.
- 1017.** — — 15: saec. XII, 31×22.5, membr, foll. 133: *Err*. Cf v. cl. Bergerus (ut supra, p. 994, cod. 5), p. 385.
- 1018.** Iurae montis in archivo 3.
saec. XII, 25×15, membr, foll. 142: *Mc Ioh* cum glossa; — 4: *Le* c. gl.; — 5: *Paul* c. gl. Cf *Catalogue des mss conservés dans les dépôts d'archives départementales communales et hospitalières*. Parisiis a. 1886, p. 162.

1019. Lambalii (Lamballe) bibl. publ. 6.
saec. XIII, 18×13, membr, foll. 1—32: *Paul* mut *Act Cath Apoc*. Cf *Cat.* (ut supra, p. 1035, cod. 867), p. 111.
1020. Lauduni (Laon) bibl. publ. 45.
saec. XIII, in 4, membr: pars *V. T.*, *Paul Cath Corinth* apoerr. Cf *Catalogue général des mss des bibliothèques publiques des départements*, vol. 1, Parisiis a. 1849, p. 79.
1021. — — 62: saec. XII, in fol, membr: *Evv*.
1022. — — 63: saec. IX, in fol, membr: *Evv*.
1023. — — 63 bis: saec. XIII, in fol, membr: *Evv*.
1024. — — 66: saec. XI, in 4, membr: *Mt* cum glossa. Item 69. 70.71.73.74. — 76: *Ioh Mc* e. gl.; — 77: *Ioh* e. gl., item 78, 82. 85.473; — 89: *Lc* e. gl., item 90; — 91: *Mc* e. gl., item 95; — 102: *Apoc* e. gl.; — 108: *Paul* e. gl.; — 112: *Cath Cant Apoc* e. gl.
1025. — — 111: saec. XIII, in 4, membr: *Cath Apoc Tob Ruth*.
1026. — — 472: saec. XIII, in fol, membr: *Biblia*.
1027. — — 473 bis: saec. IX, in 8, membr: *Mt Mc*.
1028. Lexovii (Lisieux) bibl. publ. 18.
saec. XIII, 21×13.5, membr, foll. 349, coll. 2: *Biblia*. Cf *Cat.* (ut supra, p. 1030, cod. 773), *Dép. X*, p. 262.
1029. Limoni (Poitiers) bibl. publ. 1.
saec. XV, in 8, membr: *Biblia*. Cf Haenelius (ut supra, p. 1031, cod. 779), col. 385.
1030. — — 2 et 3: saec. XV, in 8, membr; pict: *Bibliorum* duo exemplaria.
1031. — — 4: saec. X, in fol, membr: *Evv*.
1032. Locoveri (Louviers) bibl. publ. 1.
saec. XIV, 31×21.5, membr, foll. 579, coll. 2: *Biblia*. Cf *Cat.* (ut supra, p. 1042, cod. 986), p. 366.
1033. — — 2: saec. XIII, 32.3×19, membr, foll. 378, coll. 2: *Biblia*.
1034. Lugduni (Lyon) bibl. publ. 328.
saec. VIII, in fol, membr: *Biblia*. Cf Haenelius (ut supra, p. 1031, cod. 779), col. 193.
1035. — — 329: saec. IX, in fol, membr: *Biblia*.
1036. — — 330: saec. X, in 8, membr: *Biblia*.
1037. — — 331.332—333.334—336.337 (voll. 2): saec. XI, in 4 et 8, membr: *Bibliorum* ut videtur septem exemplaria.

1038. Lugduni (Lyon) bibl. publ. 338.339.340: saec. XII, in 4 et 8, membr: *Bibliorum* tria exemplaria.
1039. — — 341.342: saec. XIII, in 4 et fol, membr: *Bibliorum* duo exx.
1040. — — 343—345: saec. XIV, in fol et 4 et 8, membr: *Bibliorum* tria exx.
1041. — — 346.347: saec. XV, in 4, membr: *Bibliorum* duo exx.
1042. — — 348: a. 1467, in fol, membr: *Biblia*.
1043. — — 349: a. 1489, in 12, membr: *Biblia*.
1044. — — 350: saec. XVI, in fol, membr: *Biblia*.
1045. — — 357: saec. IX, 28<20, membr, foll. 239, col. 1, ll. 21—22: *Evv*. Cf v. cl. Bergerus (ut supra. p. 994, cod. 5), p. 391.
1046. — — 358: saec. XV, in fol, membr: pict: *N. T.*
1047. — — 359.360: in 4 et 8, chart: *N. T.*
1048. — — 365: saec. XII, in 4, membr: *Paul*.
1049. Massiliae (Marseilles) bibl. publ. 1 (Eb. 265).
saec. XIII, 24.2×16.1, membr, foll. 446, coll. 2: *Biblia*; *Evv* Ac C Ap P (Phm Heb Laod). Cf *Cat.* (ut supra, p. 1030, cod. 773), *Dép.* XV, Parisiis a. 1892, p. 1.2.
1050. — — 2 (Eb. 250): saec. XIV, 27.3×20, membr, foll. 326, coll. 2: *Biblia*; *Evv* Ac P (Phm Heb) C Ap.
1051. — — 11—22 (Ea. 61): saec. XIV, membr, voll. 12: V. T., *Evv Paul* cum glossa.
1052. — — 52(Eb.263): saec. XIV, 14.3×10, membr, foll. 194: *Poul*.
1053. — — 1230 (Aa. 36): saec. XIV, 29.3×22.5, membr, foll. 127—257: *Paul*.
1054. Meldorum in civitate (Meaux) bibl. publ.
Biblia. Cf Haenelius (ut supra, p. 1031, cod. 779), col. 214.
1055. Molinis (Moulins) bibl. publ.
saec. XIV, in fol, membr: *Biblia* „quibus usus est episcopus Molinensis in concilio Constantiensi“. Cf Haenelius (ut supra, p. 1031, cod. 779), col. 247.
1056. Monte Pessulano (Montpellier) bibl. scholae medicinae H. 7.
saec. XIII, in fol, membr, voll. 2: *Biblia*. Cf Haenelius (ut supra, p. 1031, cod. 779), col. 232.
1057. — — H. 10.195.283: saec. XIV, in fol et 8, membr: *Bibliorum* tria exemplaria.
1058. — — H. 153: saec. IX, in 4, membr: *Mt Mc*.

1059. Monte Pessulano (Montpellier) bibl. scholae medicinae H. 155: *Mt* cum glossa.
1060. — — H. 11: in fol, membr: *Paul*.
— bibl. publ.
1061. saec. XIII, in 4, membr: *Biblia*.
1062. Namnetis (Nantes) bibl. urbis 1.
a. 1270, 43.1×29.2, membr, foll. 457, coll. 2: *Biblia*; textus est Universitatis. Cf v. cl. Augustus Molinier, *Catalogue général des mss des bibl. publ. de France. Départements. Tome XXII. Nantes-Quimper-Brest*, Parisiis a. 1893.
1063. — — 2: saec. XIII, 13.3×19.2, membr, foll. 461, coll. 2: *Biblia*; textus est Universitatis.
1064. Nanceii (Nancy) bibl. publ. 1—3 (323).
saec. XIV, 27.8×20, membr, vol. 3, foll. 1—279 (?): *N. T.* mut. Cf *Cat.* (ut supra, p. 1035, cod. 867), p. 124.
— thesauri cathedralis.
1065. saec. IX, 30.5×220, membr, foll. 227: *Ev.* Cf v. cl. Bergerus (ut supra, p. 994, cod. 5), p. 247.396.
1066. Nemausi (Nimes) bibl. publ.
in fol, membr: *Biblia*. Cf Haenelius (ut supra, p. 1031, cod. 779), col. 250.
1067. Nicaeae (Nice) bibl. publ. 1.
saec. XIV, 17.6×30, membr, foll. 320, coll. 2: *Biblia* mut. Cf *Cat.* (ut supra, p. 1033, cod. 818), p. 434.435.
1068. Novo Castello (Neufchâtel en Bray) 1—5.
saec. XIII, 37×27, membr, voll. 5: *V. T.*, *Ev. Act. Apoc Cath Paul* mut. Cf *Cat.* (ut supra, p. 1042, cod. 986), p. 348.
1069. Parisiis bibl. Arsenalis 1—3.
saec. XII, 43×30, membr, voll. 3: *Biblia*; P ad fin. Cf v. cl. Henricus Martin, *Catalogue des mss de la bibliothèque de l'arsenal*, vol. 1, Parisiis a. 1885, p. 1.2.
1070. — — 4: saec. XII, 40×28, membr, foll. 288: *Biblia*.
1071. — — 5—8: saec. XV, 44×31, membr, voll. 4: *Biblia*.
1072. — — 9 et 10: saec. XII, 44×32, membr, foll. 187: *Biblia*.
1073. — — 33: saec. XII, 26×16, membr, foll. 458: *Biblia*; P ad fin
1074. — — 35: *Paul* cum glossa; — 61 B: *Lc* e. gl. (mut); — 77: foll. 1—65: frg *Paul* e. gl.; — 88: *Mt* e. gl.; — 89: *Ioh* e. gl.; — 90: *Act Cath Apoc* e. gl.; — 91: *Cath* e. gl.; — 92, foll. 1—32: *Apoc* e. gl.; — 143: *Ev* e. gl.; — 144.145: *Mt Lc* e. gl.; — 147.149.150.151: *Paul* quater e. gl.; — 241: *Cath* e. gl.

1075. Parisiis bibl. Arsenalis 65: saec. XIII, 24×16, membr, foll. 361: *Biblia* exc. Ps (Apoc Baruch).
1076. — — 66: saec. XIV, 26×18, membr, foll. 432: *Biblia*.
1077. — — 67: saec. XIII, 24×18, membr, foll. 446: *Biblia*.
1078. — — 68: saec. XIV, 20×14, membr, foll. 493: *Biblia*.
1079. — — 69: saec. XIII, 19×13, membr, foll. 570: *Biblia*.
1080. — — 70: saec. XIII, 20×15, membr, foll. 492: *Biblia*; Laod Baruch.
1081. — — 71: saec. XIV, 21×15, membr, foll. 505: *Biblia*.
1082. — — 76: saec. IX, 27.2×18.2, membr, foll. 158: *Evv* mut.
1083. — — 115: saec. XIII, 14×9, membr, foll. 735: *Biblia*.
1084. — — 116: saec. XIV, 12×9, membr, foll. 416: *Biblia* mut.
1085. — — 117: saec. XIII, 14×9, membr, foll. 518: *Biblia*.
1086. — — 118: saec. XIII, 15×10, membr, foll. 515: *Biblia*.
1087. — — 119: saec. XIII, 17×12, membr, foll. 370: *Biblia*.
1088. — — 126.127: saec. XVII: *Paul*.
1089. — — 579: saec. XII, 53×36, membr, foll. 218: *N. T.*; *Evv* P Ae C Ap. Olim Ludovici d'Orléans.
1090. — — 588: saec. XIV, 34×24, membr, foll. 423: *Biblia*.
1091. — — 589: saec. XII-XIII, 35×24, membr, foll. 474: *Biblia*.
1092. — — 590: saec. XIV, 29×20, membr, foll. 583; uberr piet: *Biblia*. [ll. 23: *Evv*.
1093. — — 591: saec. XII, 30×20, membr, foll. 230, col. 1,
1094. — — 592: saec. XI, 34×23, membr, foll. 207, col. 1, ll. 24: *Evv*. Cf v. cl. Bergerus (ut supra, p. 994, cod. 5), p. 410.
1095. — — 599: saec. IX, 26×19, membr, foll. 178, coll. 2, auro scriptus: *Evv*. Dictus Caroli Magni. Cf v. cl. Bergerus, p. 411.
1096. — — 764: saec. XIII, 18×13, membr, foll. 492, coll. 2: *Biblia*.
1097. — — 1171: saec. XIII, 23×15, membr, foll. 478, coll. 2; piet: *Evv*. Cf v. cl. Bergerus, p. 411.
1098. — — 1184: saec. XII, 32×21, membr, foll. 124, coll. 2: *Evv*.
1099. — s. Genovefae, Kohler 1—2.
saec. XII, 51.7×38, membr, voll. 2, foll. 304 et 291: *Biblia* (Evv Ae C P [Thess Col Tim Tit Phm Heb] Ap). Cf v. cl. Carolus Kohler, *Catalogue des manuscrits de la bibliothèque Sainte-Genève*, Parisiis a. 1893, vol. 1.
1100. — — Kohl. 4—6: saec. XII, 45×33, membr, voll. 3, foll. 560: *Biblia* (P [Phm Heb Laod] Ap Ae C; desunt *Evv*). Cf v. cl. Bergerus, p. 412.

1101. Parisiis s. Genovefae, Kohl. 8—10: saec. XII, 52.5×36, membr, voll. 3, foll. 876: *Biblia* (Evv Ac C P [Phm Heb] Ap).
1102. — — Kohl. 11—12: saec. XIII, 42.8(44.2)×32.5(31), membr, voll. 2, foll. 421: *Biblia* (Evv P [Phm Heb] Ac; desunt C Ap).
1103. — — Kohl. 14: saec. XIV, 33.8×23, membr, foll. 542: *Biblia* (Evv P [Phm Hebr] Ac C Ap).
1104. — — Kohl. 15: saec. XIV, 34.6×24, membr, foll. 565: *Biblia* (Evv P [Phm Hebr] Ac C Ap).
1105. — — Kohl. 17: saec. X, 29.9×19.5, membr, foll. 155: *Evv*.
1106. — — Kohl. 18: saec. XIII, 29.7×19.5, membr, foll. 170: *Paul* (Phm Heb) *Act Cath Apoc*.
1107. — — Kohl. 39.40: saec. XIII: *Evv* cum glossa; — Kohl. 72: saec. XIII: *Evv* e. gl.; — Kohl. 73: saec. XIII: *Mt Mc* e. gl.; — Kohl. 75: saec. XIII: *Act Cath Apoc* e. gl.
1108. — — Kohl. 1176: saec. XIII, 19.8×14.5, membr, foll. 342: *Biblia* (Evv Ac P [Phm Heb] C Ap).
1109. — — Kohl. 1177: saec. XIV, 26.5×20, membr, foll. 638: *Biblia* (Evv P [Phm Heb Laod] Ac C Ap).
1110. — — Kohl. 1178: saec. XIII—XIV, 18.7×13, membr, foll. 591: *Biblia* (Evv P [Phm Heb] Ac C Ap).
1111. — — Kohl. 1179: saec. XIII, 21.5×14.7, membr, foll. 571: *Biblia* (Evv P [Phm Heb] Ac C Ap).
1112. — — Kohl. 1180: saec. XIII—XIV, 22.1×15, membr, foll. 377: *Biblia* (Evv P [Phm Heb] Ac C Ap).
1113. — — Kohl. 1181: saec. XIII—XIV, 26.5×17.7, membr, foll. 439: *Biblia* (Evv P [Phm Heb] Ac C Ap).
1114. — — Kohl. 1182: saec. XIII, 22.2×14, membr, foll. 484: *Biblia* (Evv Ac C P [Phm Heb] Ap).
1115. — — Kohl. 1183: saec. XIII, 19.4×15, membr, foll. 564: *Biblia* (Evv P [Phm Heb] Ac C Ap).
1116. — — Kohl. 1184: saec. XIV, 22.6×14.5, membr, foll. 538: *Biblia* (Evv P [Phm Heb] Ac C Ap).
1117. — — Kohl. 1185: saec. XIII, 21.7×15.2, membr, foll. 339: *Biblia* (Evv P [Phm Heb] Ac C Ap).
1118. — — Kohl. 1187: saec. XIV, 26.5×18.3, membr, foll. 141: *Dan 12 Proph 1.2 Mach Evv Paul* (Phm Heb) *Act Cath Apoc*.
1119. — — Kohl. 1189: saec. XII, 22×14, membr, foll. 149: *Evv*.
1120. — — Kohl. 1190: saec. IX—X, 25.4×17.5, membr, foll. 209: *Evv*. Videtur cardinalis Ottoboni fuisse; cf Lelong, *Bibliotheca sacra*, ed. 3, a. 1723, vol. 1, p. 248.

1121. Parisiis s. Genovefae, Kohl. 1204: saec. XIII: *Mt Mc* cum glossa; — Kohl. 1206: saec. XIII: *Cath* c. gl.; — Kohl. 1207: saec. XII: *Cath* c. gl.; — Kohl. 1208: saec. XII—XIII: *Apoc Cath* c. gl.

1122. — instituti in 4, 1.

in 4, membr: *Mt*. Cf Haenelius (ut supra, p. 1031, cod. 779). col. 295.

1123. — — — 2: saec. XIII, in 4, membr: *Mt*.

1124. — — — 4: in 4, membr: *Ioh*.

1125. — — — 5: in 4, membr: *Cath*.

1126. — — — 6: in 4, membr: *Epp*.

1127. — — in 12, 1.2.3.4: *Bibliorum* quattuor exemplaria.

1128. — bibl. Mazarin. 1.2 (Mol. 1.2).

saec. XI, 54.3×38, membr, voll. 2, foll. 214 et 247, coll. 2: *Biblia*; ordo est Evv C P Ac Ap. Textus est Aleuinianus. Cf v. cl. Augustus Molinier, *Catalogue des manuscrits de la bibliothèque Mazarine*, Parisiis a. 1885, vol. 1, p. 1. Gravior est hic catalogus, quia v. cl. Samuel Berger editori subvenisse videtur et textuum familias distinxisse.

1129. — — 6.7 (Mol. 3.4): saec. XII, 50.3×36.8, membr, voll. 2, foll. 326 et 327, coll. 2: *Biblia*; videntur Evv deesse; ordo est Ac C Ap P; textus Aleuinianus est. Cf v. cl. Bergerus (ut supra, p. 994, cod. 5), p. 411.

1130. — — 29 (Mol. 5): saec. XIII, 34.8×25, membr, foll. 362, coll. 2: *Biblia*; textus Aleuinianus.

1131. — — 35 (Mol. 6): saec. XIII, 39.2×26.5, membr, foll. 549, coll. 2: *Biblia*; textus est Universitatis Parisiensis.

1132. — — 38 (Mol. 7): saec. XIII, 33.6×24.3, membr, foll. 601, coll. 2: *Biblia*; textus Universitatis.

1133. — — 42 (Mol. 8): saec. XIII, 37.7×24.3, membr, foll. 438, coll. 2: *Biblia*; textus Universitatis.

1134. — — 615 (Mol. 9): saec. XIII, 31.8×21.8, membr, foll. 488, coll. 2: *Biblia*; textus Universitatis.

1135. — — 616 (Mol. 10): saec. XIII, 30.3×21.3, membr, foll. 584, coll. 2: *Biblia*; textus Universitatis.

1136. — — 620 (Mol. 12): saec. XIII, 30.5×21, membr, foll. 272, coll. 2: *Biblia*; textus Aleuinianus.

1137. — — 624 (Mol. 13): saec. XIII, 27×19.5, membr, foll. 546, coll. 2: *Biblia*; textus Universitatis.

1138. — — 626 (Mol. 14): saec. XIII, 24.2×16.9, membr, foll. 434, coll. 2: *Biblia*; textus Universitatis.

1139. Parisiis bibl. Mazarin. 627 (Mol. 15): saec. XIII, 22.6×14.5, membr, foll. 484, col. 1: *Biblia*; textus Universitatis.
1140. — — 628 (Mol. 16): saec. XIII, 23×15.5, membr, foll. 453, coll. 2: *Biblia*; textus Universitatis.
1141. — — 629 (Mol. 17): saec. XIII, 22.1×14.5, membr, foll. 453, col. 1: *Biblia*; textus Universitatis.
1142. — — 632 (Mol. 18): saec. XIII, 20.2×14.8, membr, foll. 390, coll. 2: *Biblia*; textus Universitatis.
1143. — — 633 (Mol. 19): saec. XIII, 21×14, membr, foll. 380, coll. 2: *Biblia*; textus Universitatis.
1144. — — 634 (Mol. 20): saec. XIII, 22×14.9, membr, foll. 471, coll. 2: *Biblia*; textus Universitatis.
1145. — — 635 (Mol. 21): saec. XIII, 20×13, membr, foll. 663, coll. 2: *Biblia*; textus Universitatis.
1146. — — 636 (Mol. 22): saec. XIII, 20.2×14, membr, foll. 331, coll. 2 et 3: *Biblia*; textus Universitatis.
1147. — — 637 (Mol. 23): saec. XIII, 19×13.8, membr, foll. 501, coll. 2: *Biblia*; ordo in N. T. est Evv Ae C Ap P; textus Universitatis.
1148. — — 640 (Mol. 24): saec. XIII, 14.7×10.3, membr, foll. 412, coll. 2: *Biblia*; textus Universitatis.
1149. — — 641 (Mol. 25): saec. XIII, 14.1×9.5, membr, foll. 577, coll. 2: *Biblia*; textus Universitatis.
1150. — — 645 (Mol. 26): saec. XIII, 28×19, membr, foll. 504, coll. 2: *Biblia*; textus Alcuinianus.
1151. — — 34 (Mol. 27): saec. XIII, 37.8×29.9, membr, foll. 452, coll. 2, mut: *Biblia*; textus Universitatis.
1152. — — 622 (Mol. 28): saec. XII, 23.1×13.1, membr, foll. 285, coll. 2: *Biblia*; textus Universitatis.
1153. — — 32 (Mol. 29): saec. XIV, 39.2×26.7, membr, foll. 552, coll. 2: *Biblia*; textus Universitatis.
1154. — — 618 (Mol. 30): saec. XIV, 31.3×20.3, membr, foll. 438, coll. 2: *Biblia* inde a Hiob 42,9; textus Universitatis.
1155. — — 621 (Mol. 31): saec. XIV, 18.1×11.7, membr, foll. 362, coll. 2: *Biblia*; textus Universitatis.
1156. — — 623 (Mol. 32): saec. XIV, 26.7×18.5, membr, foll. 397, coll. 2: *Biblia*; textus Universitatis.
1157. — — 638 (Mol. 33): saec. XIV, 17×12, membr, foll. 390, coll. 2 et 3: *Biblia*; textus Universitatis.
1158. — — 33 (Mol. 34): saec. XIV, 38×24.1, membr, foll. 441, coll. 2: *Biblia*; textus Universitatis.
1159. — — 5 (Mol. 43): saec. XI vel XII, 53.3×38.2, membr, foll. 246, coll. 2: nonnulla ex V. T., N. T.

1160. Parisiis bibl. Mazarin, 3 et 4 (Mol. 44 et 45): saec. XII, 50.7×36.5, membr, foll. 261 et 247: nonnulla ex *V. T.*, *N. T.* exceptis evangeliiis.
1161. — — 73 (Mol. 46): saec. XIII, 44.6×31.2, membr, foll. 157: fin *V. T.*, *N. T.*; textus Alcuinianus.
1162. — — 37 (Mol. 48): saec. XV, 43.9×29.7, membr, foll. 260, coll. 2: fin *V. T.*, *N. T.*; textus Universitatis.
1163. — — 685 (Mol. 61): saec. XIV, 17.2×12, membr, foll. 247, coll. 2: *N. T.* Cf v. cl. Augustus Molinier, *Catologue des manuscrits de la bibliothèdque Mazarine*, Parisiis, vol. 1, a. 1885.
1164. — — 718 (Mol. 62): saec. XVI, 18.6×12.8, membr, foll. 149, col. 1: *Paul.*
1165. — — 720 (Mol. 63): saec. XVI, 19.8×14, chart, foll. 295, col. 1: *Paul.*
1166. — — 721 (Mol. 64): saec. XVI, 14×10, membr, foll. 190, col. 1: *Paul Cath.*
1167. — — 639 (Mol. 70): saec. XIII, 23×16.3, membr, foll. 528, col. 1: *Biblia* cum glossa.
1168. — — 673 (Mol. 86): saec. XIII, 21.2×14.2, membr, foll. 182, coll. 2: *Esra Cath* cum glossa.
1169. — — 146 (Mol. 109): saec. XIII, 31.4×21.8, membr, foll. 460, coll. 2: *N. T.* (exceptis Paul) cum glossa.
1170. — — 194.151.152 (Mol. 110.111.112): saec. XIII: *Err* cum glossa. Tria exemplaria.
1171. — — 703.696.697.700.701.166 (Mol. 113—118): saec. XII et XIII: *Mt* cum glossa. Sex exemplaria.
1172. — — 168.698 (Mol. 119.120): saec. XIII: *Mt Mc* cum glossa.
1173. — — 687 (Mol. 121): saec. XII *Mt* et XIII *Ioh*: *Mt Ioh* eum glossa.
1174. — — 692 (Mol. 122): saec. XII: *Lc* cum glossa.
1175. — — 185 (Mol. 123): saec. XIII: *Act Cath Apoc* cum glossa.
1176. — — 708 (Mol. 124): saec. XIII: *Cath* cum glossa.
1177. — — 712.713 (Mol. 125.126): saec. XII: *Paul* cum glossa. Duo exemplaria.
1178. — — 1057 (Mol. 127): saec. XIII: *Cath* eum glossa.
1179. — — 187 (Mol. 128): saec. XIII: *Cath Apoc* cum glossa.
1180. — — 1128 (Mol. 129): saec. XIII *Ap* et XII *Ac*: *Apoc Act* cum glossa.
1181. — — 704 (Mol. 130): saec. XII: *Apoc Cant* cum glossa.
1182. — — 165.170.189.181 (Mol. 141—144): saec. XIII: *N. T.* eum glossa.

- Parisiis bibl. nat. Lat. 1.
1183. saec. IX, 49.5×37.5, membr, foll. 423, coll. 2, ll. 51: *Biblia*, dicta prima Caroli Calvi. Cf *Catalogus codicum mss bibliothecae regiae. Pars tertia. Tomus tertius*, Parisiis a. 1744, p. 1, et v. cl. Samuel Berger, *Histoire de la Vulgate . . .*, Parisiis a. 1893, pp. 215.220.399.
1184. — — 2: saec. IX, 43×33.5, membr, foll. 444, coll. 2, ll. 52: *Biblia* (exc. Rom Cath Apoc), dicta secunda Caroli Calvi. Cf v. cl. Bergerus, pp. 399.400.
1185. — — 3: saec. IX, 48.5×37.5, membr, foll. 409, coll. 2, ll. 52: *Biblia*, dicta comitis Rorigon. Cf v. cl. Bergerus, p. 400.
1186. — — 4: saec. IX—X, 53.5×33, membr, voll. 2, foll. 429, coll. 2, ll. 40—48: *V. T. Mt 24,45—Mc 9,28* ex Evv et ceteros ut videtur Novi Testamenti libros.
1187. — — 5: saec. X, 50.5×39, membr, voll. 2, foll. 344, coll. 2, ll. 51: *Biblia*, dicta prima sancti Martialis. Cf v. cl. Bergerus, p. 400.
1188. — — 6: saec. X, 48×33.5, membr, voll. 4, foll. 566, coll. 3, ll. 50.51: *Biblia*, dicta de Rodis. Cf Bergerus, p. 400.
1189. — — 7: saec. XI, 51×34.5, membr, foll. 366, coll. 2, ll. 60: *Biblia* dicta de Mazarin.
1190. — — 8: saec. XI, 53×37.5, membr, foll. 490, voll. 2, ll. 50: *Biblia* (exc. Apoc) dicta secunda sancti Martialis. Cf Bergerus p. 401.
1191. — — 9: saec. XII, in fol, membr: pars *V. T., N. T.*
1192. — — 10: saec. XII—XIII, 57×37, membr, foll. 364, coll. 2, ll. 60: *Biblia*.
1193. — — 11—17: saec. XIII, in fol, membr: *Bibliorum septem exemplaria*.
1194. — — 18—42: saec. XIV, in fol, membr: *Bibliorum viginti quinque exemplaria*.
1195. — — 43: saec. XIV, in fol, membr: *Biblia* (desunt Eph-Heb).
1196. — — 44: saec. XV, in fol, membr: *Biblia* (exc 2 Pet—Iud Apoc).
1197. — — 47: saec. XI, 49×37, membr, foll. 176: pars *V. T., N. T.* mut. Cf v. cl. Bergerus, p. 401.
1198. — — 89: saec. XII, in fol, membr: pars *V. T., Act Cath Apoc Rom*.

1199. Parisiis bibl. nat. Lat. 45 et 93: saec. IX, 50.5×34, membr, voll. 2, foll. 523, coll. 2, ll. 42: *Biblia*. Cf v. cl. Berger. (ut supra, p. 994, cod. 5), p. 401.
1200. — — 97: saec. XIII, in fol, membr: pars *V. T.*, *Paul* (Laod).
1201. — — 99: saec. XIV, in fol, membr: *Ioh Esdras Mc* e. gl.
1202. — — 50 et 104: saec. XI, 57.5×29.5, membr, voll. 2, foll. 391, coll. 2, ll. 54—58: *Biblia*. Origine Italicus; cf v. cl. Bergerus, p. 401.
1203. — — 111: saec. X, in fol, membr: pars *V. T.*, *N. T.*
1204. — — 116: saec. XIII, in fol, membr: pars *V. T.*, *N. T.*
1205. — — 135: saec. XII, in fol, membr: pars *V. T.*, *Act Cath Paul Apoc.*
1206. — — 137: saec. XIII, in fol, membr: *Proph Mc Lc Ioh Cath Paul Apoc.*
1207. — — 140: saec. XV, in fol, membr: *Proph N. T.*
1208. — — 150: saec. XIII, in fol, membr: pars *V. T.*, *Act Cath Apoc.*
1209. — — 156: saec. XIV, in fol, membr: pars *V. T.*, *N. T.* cum glossa; — 159: pars *V. T.*, *Paul* e. gl.
1210. — — 161—167: saec. XIII, in 4, membr: *Bibliorum septem exemplaria*.
1211. — — 168—182: saec. XIV, in 4, membr: *Bibliorum quindecim exemplaria* (182 caret Ap).
1212. — — 197: saec. XV, in 4, membr: excerpta e *V. T.* et *N. T.*
1213. — — 198—234: saec. XIV, in 8, membr: *Bibliorum triginta septem exemplaria*.
1214. — — 242: saec. XII vel XIII, in 8, membr: inter alia *Cath Rom.*
1215. — — 247: saec. XIV, in 8, membr: pars *V. T.*, *N. T.*
1216. — — 250: saec. IX, 49×36.5, membr, foll. 105, coll. 2, ll. 50: *N. T.* Cf v. cl. Bergerus, p. 402.
1217. — — 251,252: saec. XIII, in fol, membr: *N. T.* duo exx.
1218. — — 253: saec. XIII, in fol, membr: pars *V. T.*, *N. T.*
1219. — — 254: saec. XII, 26×17, membr, foll. 149, coll. 2, ll. 40: *N. T.* Cf v. cl. Bergerus, p. 402.
1220. — — 255: saec. XV, in fol, membr: *N. T.*
1221. — — 256: saec. VII, 31.5×21, membr, foll. 177, coll. 2, ll. 30: *Evv*; deest *Lc* 18,39—22,64 et *Ioh* 7,39 —fin supplevit manus saec. X. Cf v. cl. Bergerus, p. 402.
1222. — — 257: saec. IX, 30×24, membr, foll. 200, col. 1, ll. 26—32: *Evv*.

1223. Parisiis bibl. nat. Lat. 258—260: saec. IX, in fol, membr: *Evv* tria exx.
1224. — — 266: saec. IX, 28×19, membr, foll. 149. col. 1, ll. 30: *Evv*. Cf Bergerus, p. 402.
1225. — — 262: saec. IX, in fol, membr: *Evv*.
1226. — — 263: saec. IX, 29×22, membr, foll. 129, col. 1, ll. 20: *Mt* 25,37—*Mc* 10,37 *Lc* 1,1—*Ioh* 14,20. Cf v. cl. Bergerus, p. 402.
1227. — — 264.265: saec. IX, in fol, membr: *Evv* duo exx.
1228. — — 266: saec. IX, 32.5×25.5, membr, foll. 221, coll. 2, ll. 27: *Evv* dicta de Lothario. Cf Bergerus, p. 403.
1229. — — 267.268: saec. IX, in fol, membr: *Evv* duo exx.
1230. — — 269: saec. IX, 22.5×13.5, membr, foll. 276, col. 1, ll. 21: *Evv*. Cf Bergerus, p. 403.
1231. — — 270—272: saec. X, in fol, membr: *Evv* tria exx.
1232. — — 273 et 275: saec. XI, in fol, membr: *Evv* duo exx.
1233. — — 274: saec. IX, 31×23, membr, foll. 161: *Evv* (desunt init *Mt* et *Lc* 1,1—18,22).
1234. — — 276.277: saec. XII, in fol, membr: *Evv* duo exx.
1235. — — 278: saec. XIII, in fol, membr: *Evv*.
1236. — — 279.280: saec. XIV, in fol, membr: *Evv* duo exx.
1237. — — 281.298: saec. VIII, 35×26.5, membr, foll. 265, col. 1, ll. 21: *Evv*. Dictus codex Bigotianus. Wordsworthii B. Cf v. cl. Bergerus, p. 403.
1238. — — 283—285: saec. XIV, in fol, membr: *Mt Mc* cum glossa; — 287.288: *Mt* bis e. gl.; — 289: *Lc Ioh* e. gl.; — 290—293: *Lc* quater e. gl.; — 294—296: *Lc Ioh* ter e. gl.; — 297: *Lc Apoc* e. gl.; — 298—300: *Ioh* ter e. gl.; — 301: *Ioh Mc* e. gl.; — 302.303: *Ioh Le* bis e. gl.; — 304: *Ioh* e. comm.; — 307: *Act Cath* e. gl.; — 308: *Act Cath Apoc* e. gl.; — 310—314: *Paul* quinquies e. gl.; — 316: *Cath* e. gl.; — 318: *Apoc Proph* e. gl.; — 330: *Mt* e. gl.; — 331.332: *Ioh* bis e. gl.; — 338.339: *Cath* bis e. gl.; — 298 A: *Ioh* e. gl.
1239. — — 286: saec. XIII, in fol, membr: *Mt*.
1240. — — 305: saec. XI, 31.5×24, membr, foll. 146, coll. 2. ll. 30: *Act Cath Paul Apoc*. Cf v. cl. Bergerus, p. 403.
1241. — — 306: saec. XII, in fol, membr: *Act Apoc Cath Evv*.

1242. Parisiis bibl. nat. Lat. 309: saec. XI, 26×18, membr, foll. 164, col. 1, ll. 28—30: *Paul Act Cath Apoc Cant.* Cf v. cl. Bergerus, p. 403.
1243. — — 315: XII—XIII, 49×27.5, membr, foll. 90, coll. 2, ll. 42: *Cath Act Apoc.* Cf v. cl. Bergerus, p. 403.
1244. — — 317: saec. X, in fol, membr: *Apoc.*
1245. — — 319—320: saec. XIV, in 4, membr: *N. T.* duo exx.
1246. — — 321: saec. XIII, 19×16, membr, foll. 249, coll. 2, ll. 30: *N. T.* Cf v. cl. Bergerus, p. 404.
1247. — — 322: a. 1422, in 4, membr: *N. T.*
1248. — — 323: saec. IX, in 4, membr: *Err* „ad usum Caroli Calvi“.
1249. — — 324: saec. IX, 16.3×11.8, membr, foll. 93, col. 1, ll. 40: *Err.* Cf v. cl. Bergerus, p. 404.
1250. — — 325: saec. XI, in 4, membr: *Err.*
1251. — — 326: saec. XIII, in 4, membr: *Err.*
1252. — — 327: saec. XIII, in 4, membr: *Apoc.*
1253. — — 328: saec. XI, in 4, membr: *Mt Mc Lc*; [item 329: saec. XVI: fragm *Mt Mc*].
- 1253a. [— — 334: saec. XVII, in 4, membr: *Act.*]
1254. — — 335: saec. VIII, in 4, membr: *Paul.*
1255. — — 336: saec. XII, in 4, membr: *Paul.*
1256. — — 337: saec. XV, in 4, membr: *Rom 1,2 Cor Gal.*
1257. — — 340: saec. XIV, in 4, membr: *Apoc.*
1258. — — 341: saec. XIII, 18×11.5, membr, foll. 254, coll. 2, ll. 27—29: *N. T.* Cf v. cl. Bergerus, p. 404.
1259. — — 342: saec. XIII, 16×11.5, membr, foll. 180, coll. 2, ll. 31: *N. T.* Cf v. cl. Bergerus,
1260. — — 343: saec. XIII, 19.5×12.5, membr, foll. 301, coll. 2, ll. 26: *N. T.* Cf Bergerus, p. 404.
1261. — — 344: saec. XV, 19.5×12.5, membr: *Paul Cath.*
1262. — — 233A: saec. XIV, in 8, membr: *Biblia.* Cf *Catalogus* (ut supra, p. 1052, cod. 1183), vol. 4, p. 497.
1263. — — 2328: saec. VIII—IX, 27.5×17.5, membr, foll. 125, coll. 2, ll. 33—35: *Cath.* Olim s. Martialis Lemovicensis. Cf Bergerus, p. 405.

Codices Parisinos qui sequuntur hausi ex Vademecum illo iam saepissime laudato viri cl. Bergeri, *Histoire de la Vulgate pendant les premiers siècles du moyen âge*, Parisiis a. 1893, pp. 405—410, ubi plura de his libris invenies.

1264. Parisiis bibl. nat. Lat. 8849: saec. IX, 40×28.5, membr, foll. 267, coll. 2, ll. 27: *Evv*.
1265. — — 8850: saec. VIII(?), 36×26, membr, foll. 235, coll. 2, ll. 32, auro ser: *Evv* dicta sancti Medardi(?).
1266. — — 9380: saec. IX, 32×23, membr purpur, foll. 349, coll. 2, ll. 62, auro ser: *Biblia* dicta Theodulfi Wordsworthii Θ. Cf v. cl. Delisle (ut supra, p. 973, adn. 2).
1267. — — 9383: saec. VIII, 31×25, membr purpur, foll. 264, col. 1, ll. 17—20: *Evv*.
1268. — — 9385: saec. IX(?), 31×25, membr, foll. 180, coll. 2, ll. 26: *Evv*.
1269. — — 9389: saec. VIII, 35.5×25.5, membr, foll. 223, coll. 2, ll. 25: *Evv* dicta Epternacensia. Wordsworthii Φ.
1270. — — 9397, foll. 25—60: saec. IX, 28.5×21.5, membr, foll. 6, coll. 2, ll. 22—25: *Mt* 5,14—15,28 *Mc* 1,1—5,32; — foll. 61—84: saec. XII: *Mt* 1,1—23,30.
1271. — — 10439: saec. VIII, 7×5.2, membr, foll. 263, col. 1, ll. 11: *Ioh*.
1272. — — 10440: saec. IX, 21.5×14, membr, foll. 116, col. 1, ll. 26: *Paul*.
1273. — — 11504.11505: a. 822, 52.5×34, membr, voll. 2, foll. 414, coll. 2, ll. 54—56: *Biblia*.
1274. — — 11532.11533: saec. IX, 44.5×35.5, membr, voll. 2, foll. 459(?), coll. 2, ll. 47: *Biblia* Corbeiensia.
1275. — — 11534.11535: saec. XII, 46.5×32.5, membr, voll. 2, foll. 693, coll. 2, ll. 43.44: *Biblia*.
1276. — — 11553: g¹: cf supra, p. 958.
1277. — — 11932: saec. XIII—XIV, 35×21, membr, foll. 541, coll. 2, ll. 40.41: *Biblia*.
1278. — — 11955: saec. VIII, 27×22, membr purpur, foll. 54, col. 1, ll. 20, auro ser: *Mt* 6,2—26,42 27,49—fin *Mc* 9,46—11,13 12,23—fin.
1279. — — 13169: g²: cf supra, p. 959.
1280. — — 13174: saec. IX, 25×20, membr, foll. 139, col. 1, ll. 20: *Act Cath Evv*.

1281. Parisiis bibl. nat. Lat. 14407: saec. IX, 33×26, membr, foll. 141, coll. 2, ll. 33: *Evv*.
1282. — — 16262: saec. XIII, 21.5×16.5, membr, foll. 488, coll. 2, ll. 49: *Biblia*.
1283. — — 16741.16742: saec. XII, 38×27, membr, voll. 2, foll. 410, coll. 2, ll. 35.36: *Biblia*.
1284. — — 17226: saec. VII, 30.5×23, membr, foll. 206, coll. 2, ll. 22: *Evv* mut.
1285. — — 17227: saec. IX, 27.5×19, membr, foll. 232, coll. 2, ll. 21: *Evv* Adalbaldi.
1286. — — 17968: saec. IX, 23×17.5, membr, foll. 169, col. 1, ll. 26: *Evv*.
1287. — — „fonds Baluze“ 271: saec. XI, 49.5×34.5, membr, foll. 8, col. 1, ll. 47: frgm *Macc Paul*.
1288. Perpeniani (Perpignan) bibl. publ. 1 (41).
saec. XII, 31.3×23, membr, foll. 155: *Evv*. Cf *Cat.* (ut infra, p. 1061, cod. 1383), p. 79.
1289. Remorum in civitate (Reims) bibl. publ. 1.2.
saec. IX, 42×34, membr, voll. 2, foll. 449, coll. 2, ll. 46.47: *Biblia*. Cf Haenelius (ut supra, p. 1031, cod. 779), col. 390, et v. cl. Bergerus (ut supra, p. 994, cod. 5), pp. 281 et 412.
1290. — — 3—6: saec. XIV, in fol, membr, voll. 11: *Bibliorum* quattuor exemplaria.
1291. — — 7: in 8, membr: *Biblia*.
1292. — — 8—10: saec. XII, in fol et 4, membr, voll. 4: *Bibliorum* tria exemplaria.
1293. — — 13: saec. XII, in fol, membr: *Paul*, pars V. T.
1294. — — 15: in fol, chart: pars V. T. et N. T.
1295. — — 23: saec. XII, in fol, membr: N. T.
1296. — — 24: saec. IX, in 4, membr: *Evv*.
1297. — — 26: in 4, membr: frag *Ioh Evv*.
1298. — — 27: in 8, membr: *Apoc*.
1299. — — 54.55: N. T. (?) eum glossa: — 86.89: *Evv* bis e. comm.: — 92: *Ioh* e. gl.: — 95—99: *Paul* quinquies e. gl.: — 111.112: *Apoc* bis e. gl.
1300. Rotomagi bibl. publ. 1 (A. 4).
saec. XI, 49.5×35, membr, foll. 350, coll. 2: *Biblia* exc. *Evv* (Ac C Ap P). Cf *Cat.* (ut supra, p. 1030, cod. 773), *Dép. I*, p. 1.

1301. Rotomagi bibl. publ. 2 et 3 (A. 3): saec. XI, 46.4×24.5, membr, voll. 2, foll. 437, coll. 2: *Biblia* (Ac Ap C P Evv).
1302. — — 4—6 (A. 1): saec. XII, 56×37, membr, voll. 3, foll. 770, col. 1 (?): *V. T., Act Iac 1 Pet 1, 1—8 Ps Dan Ezech 12 Proph Ies Ier Err.*
1303. — — 7 (A. 5): saec. XII, 49.5×34, membr, foll. 204, coll. 2: *V. T., Err* usque ad Ioh 16, 15.
1304. — — 8 (A. 6): saec. XI, 48.6×34.2, membr, foll. 238, coll. 2: *V. T., Mt—Lc* 10, 2.
1305. — — 9 (A. 223): saec. XIII, 31.6×21, membr, foll. 328, coll. 2: *Biblia* (Evv Ac C P [Laod] Ap).
1306. — — 10 (A. 32): saec. XIII, 29×19.5, membr, foll. 374, coll. 2: *Biblia* (P ante Ac).
1307. — — 11 (A. 69): saec. XIII, 41.2×26.6, membr, foll. 374, coll. 2: *Biblia* (Evv Ac C P Ap).
1308. — — 12 (A. 157): saec. XIII, 34.5×21.5, membr, foll. 704, coll. 2: *Biblia* (Evv P Ac C Ap).
1309. — — 13 et 14 (A. 311): saec. XIII, 28×18.5, membr, voll. 2, foll. 725, coll. 2: *Biblia* (Ac ante P).
1310. — — 15 (A. 238): saec. XIII, 29.5×20.8, membr, foll. 401, coll. 2: *Biblia* (P ante Ac).
1311. — — 16 (A. 439): saec. XIII, 23×15.8, membr, foll. 377, coll. 2: *Biblia* (P ante Ac).
1312. — — 17 (A. 516): saec. XIII, 18.8×11.4, membr, foll. 577, coll. 2: *Biblia* (P ante Ac; Ap Laod).
1313. — — 18 (A. 549): saec. XIII, 16×10.2, membr, foll. 666, coll. 2: *Biblia* (P ante Ac).
1314. — — 19 (A. 588): saec. XIII, 13.5×8.5, membr, foll. 635, coll. 2: *Biblia* (P ante Ac).
1315. — — 20 (A. 555): saec. XIII, 17×11.4, membr, foll. 612, coll. 2: *Biblia* (P ante Ac).
1316. — — 22 (A. 117): saec. XII, 37.5×26.2, membr, foll. 238, coll. 2: *Rom—Eph Gen Exod Lev Act Apoc Cath.*
1317. — — 25 (A. 110): saec. IX—X, 37.6×28.5, membr, foll. 277, coll. 2: pars *V. T., Act Cath Apoc Paul.*
1318. — — 27 (A. 544): saec. XIII, 17.2×11.5, membr, foll. 320, coll. 2: pars *V. T., Apoc Cath Paul.*
1319. — — 28 (A. 14): saec. XI, 35.2×26.5, membr, foll. 177, col. 1: *Err.*
1320. — — 29 (A. 165): saec. XI, 34.5×25.8, membr, foll. 145, col. 1: *Err.* [col. 1: *Err.*]
1321. — — 30 (A. 436): saec. XI, 21.8×12.4, membr, foll. 177,

1322. Rotomagi bibl. publ. 31 (A. 24): saec. XI, 31.6×19.5, membr, foll. 183, col. 1: *Err Paul*.

1323. — — 32 (A. 21): saec. XII, 33×25, membr, foll. 192, col. 1: *Err*.

1324. — — 33 (A. 320): saec. IX, 27.5×18, membr, foll. 99, col. 1: *Paul*.

1325. — — 36 (A. 327): *Mc* cum glossa; — 54 (A. 62): *Act Cath Apoc* e. gl.; — 65 (A. 258): *Ioh* e. gl.; — 83 (A. 64): *Err* e. gl.; — 84 (A. 80): *Err* e. gl.; — 85—89 (A. 163.351.363.405.392): *Mt* e. gl. quinque exemplaria; — 90—92 (A. 116.114.151): *Mt Mc* e. gl. tria exemplaria; — 93 (A. 380): *Lc* e. gl.; — 94—96 (A. 150. 168.170): *Lc Ioh* e. gl.; — 97 (A. 250): *Ioh Mc* e. gl.; — 98 (A. 441): *Ioh* e. gl.; — 99 (A. 130): *Act Cath Apoc* e. gl.; — 100. 101 (A. 212.510): *Act* e. gl. duo exemplaria; — 102 (A. 442): *Act Apoc* e. gl.; — 103—105 (A. 54.440.451): *Paul* e. gl.; — 106 (A. 332): *Paul Cath* e. gl.; — 107 (A. 534): *Cath* e. gl.; — 108 (A. 429): *Apoc* e. gl.

1326. — — 3015 (Leber. 1): saec. XIII, 12.2×8, membr, foll. 732, coll. 2: *Biblia* (P ante Ae). Cf *Cat.* (ut supra, p. 1030, cod. 773), *Dép. II*, p. 71.

1327. Rupellae (La Rochelle) bibl. publ. 569 (4156).

saec. XII, 15.5×10.8, membr, foll. 653, coll. 2: *Biblia* (Ev P Ae C Ap): „explicit bibliotheca“. Cf *Cat.* (ut supra, p. 1030, cod. 773), *Dép. VIII*, Parisiis a. 1889, p. 197.198.

1328. Segoduni (Rhodez) bibl. publ.

in 4, membr: *Ioh* cum glossa. Cf Haenelius (ut supra, p. 1031, cod. 779), col. 411. Item *Cath* (?) e. gl.

1329. Sparnaci (Épernay) bibl. publ. 1.

saec. IX, 26.5×21, membr, foll. 178, col. 1, ll. 23, auro scriptus: *Err*. Cf v. cl. Bergerus (ut supra, p. 994,

1330. Spinati (Épinal) bibl. publ. 15. cod. 5), p. 382. saec. XII et XV, in fol, membr: *Biblia*. Cf *Catologue* (ut supra, p. 1034, cod. 840), p. 403.

1331. — — 79: saec. XII, in fol, membr: *Act Paul Apoc*.

1332. — — 201: saec. XI, in fol, membr purpur, foll. 25, auro ser: *Mc*.

1333. Telone Martio (Toulon) bibl. publ. 1.

a. 1442, 31.4×22.8, membr, foll. 333, coll. 2: *Biblia* (C ante P). Cf *Cat.* (ut supra, p. 1033, cod. 818), p. 383.384.

1334. Tolosae Tectosagum (Toulouse) bibl. publ. 10 (mut) 147. 166.113.117.124.400.461 (cf Haenelius, cod. 779).

in fol et 4 et 8, membr: pict: *Bibliorum* octo exemplaria.

1335. Tolosae Tectosagum (Toulouse) bibl. publ. 14: in fol, membr, voll. 4: *Biblia* cum glossa.
1336. — — 73.211.268.271(vet.).352.592: membr: *Bibliorum* sex exx.
1337. — — 272: in 8, membr: *N. T.*
1338. Trevis (Troyes) bibl. publ. 27.
saec. XII, in fol, membr, voll. 5: *Biblia*.
1339. — — 28: saec. XII, in fol, membr, voll. 2: *Biblia*.
1340. — — 48: saec. XIII, in fol, membr: *Paul* cum comm, item 79.90.121.131.169.175.176.233.238.393.(431).453; — 81: *Err* e. gl., item 82.120.183.251; — 263: *Mt* e. gl., item 555 1119.1216.1479; — 132: *Mt Mc* e. gl., item 220.484.548; — 623: *Mc* e. gl., item 871.1040; — 747: *Lc* e. gl., item 760.932.1083.1214.2260; — 87: *Lc Ioh* e. gl., item 157.449.475.225.1029; — 1478: *Ioh Mc* e. gl.; — 1023 bis: *Ioh* e. gl., item 1039.1054.1092.1166.1181.1379.1411; — 83: *Act Cath Apoc* e. gl., item 124.228; — 1409: *Cath Apoc* e. gl., item 1597; — 1096: *Cath* e. gl., item 1132.1228.1481.1491.1605.1620; — 389: *Paul* e. gl., item 393.512.626.803.880.1026; — 757: *Apoc* e. gl., item 934.1223.1552.
1341. — — 57: saec. XIII, in fol, membr: *Biblia*
1342. — — 101: saec. XIII, in fol, membr: *Biblia*.
1343. — — 138: saec. IX, in fol, membr: *Err*.
1344. — — 149: saec. XIII, in fol, membr: *Biblia*.
1345. — — 291: saec. XIII, in fol, membr: *Biblia*
1346. — — 158: saec. XII, in fol, membr, voll. 2: *Biblia*.
1347. — — 482: saec. XII, in fol, membr, foll. 119: *Err*.
1348. — — 492: saec. XIII, in fol, membr, foll. 339: *Biblia*.
1349. — — 577: saec. XIII, in fol, membr, foll. 326: *Biblia*.
1350. — — 649: saec. XIII, in fol, membr, foll. 162: *Act* (*Cath* e. gl.).
1351. — — 857: saec. XII, in fol, membr, foll. 117: *Apoc Epp* (*Cath* et *Act* e. gl.).
1352. — — 885: saec. XII, in fol, membr, foll. 110: *Err*.
1353. — — 960: a. 909, in fol, membr, foll. 149: *Err*.
1354. — — 1025: saec. XII, in 4, membr, foll. 160: pars *V. T.* *Ioh Act Cath Paul*.
1355. — — 1027: saec. XIII, in fol, membr: *Mt* (*Ioh* e. gl.).
1356. — — 1123: saec. XIII, in 4, membr: *Biblia*.
1357. — — 1299: saec. XIII, in 4, membr: *Biblia*.
1358. — — 1382: saec. XIII, in 4, membr: *Paul Ies Cont Lam Cath*.
1359. — — 1690: saec. XII, in 4, membr, foll. 177: *N. T.*
1360. — — 1852: saec. XIII, in 8, membr, foll. 515: *Biblia*.
1361. — — 1906: saec. XIII, in 8, membr, foll. 338: *N. T.*

1362. Trevis (Troyes) bibl. publ. 2391: saec. XIII, in fol, membr, foll. 240: pars *V. T., N. T.*
 — thesauri cathedralis 2.
1363. saec. IX vel X, in fol, membr: *Ev.*
1364. — — 3: saec. X, in 4, membr, foll. 74: *Ioh Mt.*
1365. Valentianae bibl. publ.
 in fol, membr, voll. 5: *Biblia*. Cf Haenelius (ut supra p. 1031, cod. 779), col. 491.
1366. — —: in 4, membr, voll. 3: *Biblia*.
1367. — —: in fol, membr, voll. 2; pict: *Biblia*.
1368. — —: in 8, membr; pict: *Bibliorum* duo exx.
1369. — —: in 4, membr: *Paul*.
1370. — —: in fol et 4, membr: *Ev* tria exx.
1371. — —: in 4, membr: *Mt Ioh*.
1372. — —: in 4, membr; pict: *Apoc*.
1373. Valonii (Valognes) bibl. publ. 1.
 saec. XIII, 22.8 × 15.5, membr, foll. 524, coll. 2: *V. T. et N. T.*
 Cf *Catalogue* (ut supra, p. 1030, cod. 773), *Départements X*, Parisiis a. 1889, p. 137. *V. T. et N. T.*
1374. — — 2: saec. XIII, 36 × 23.5, membr, foll. 258, coll. 2:
1375. Vesoli (Vesoul) bibl. publ. 5.
 saec. XIV, 15.8 × 10.9, membr, foll. 522, coll. 2: *Biblia*. Cf *Cat.* (ut supra, p. 1035, cod. 865), p. 405.
1376. Vesontione (Besançon) bibl. publ. XIII. e. 1.
 saec. XIII, in 4, membr: *Biblia*. Cf Haenelius (ut supra, p. 1031, cod. 779), col. 78.
1377. — — — e. 2: saec. XIV, in fol, membr: *Biblia*.
1378. — — — e. 3: a. 1467, in fol, membr: *Biblia*.
1379. — — — e. 4: saec. XIV, in 4, membr, voll. 2: *Biblia*.
1380. — — — e. 5: saec. XV, in 4, membr: *Biblia*.
1381. — — — e. 6: saec. XV, in 12, membr: *Biblia*.
1382. — — suppl. 43: in fol, membr: *Paul Act Apoc Ev Ps*.
1383. Victriaci (Vitry-le-François) bibl. publ. 12 et 13.
 saec. XIII: *Rom Gal* cum glossa. Cf *Cat.* (ut supra, p. 1030, cod. 773), *Dép. XIII*, Parisiis a. 1891, p. 16; — item 53: *Paul e. gl.*; — 55: *Mt e. gl.*
1384. — — 75: saec. XIII, 17.4 × 11.7, membr, foll. 391: *Biblia*.
1385. Vindocini (Vendôme) bibl. publ. 1.
 saec. XIII, 32 × 21.5, membr, foll. 434, coll. 2: *Biblia*. Cf *Cat.* (ut supra, p. 1040, cod. 951), p. 396.

1386. Vindocini (Vendôme) bibl. publ. 2: saec. X, 33.2
 <23.8, membr, foll. 158: *Ev.*

1387. — — 183: saec. XIII, 20×13, membr, foll. 169: pars *V. T.*,
Ev Act Cath Apoc Paul.

1388. — — 184: saec. XII, 21.5×12.5, membr, foll. 1—129:
Cath Paul Apoc.

1389. — — 185: saec. XIII, 15.5×11.5, membr, foll. 210: pars
V. T., *Ev Act Paul Cath.*

Germania.

1390. Ascalingii bibl. gymnasii Iosephini MS. 18*.

saec. XIII vel XIV, in 8, membr, foll. 600 [?], coll. 2, ll. 43:
V. T. et *N. T.* Cf v. cl. Iosephus Godehardus Müller, *Nachricht über
 die Bibliothek des Gymnasii Iosephini . . .* [Programma], Ascalingii
 [Hildesheim] a. 1876 [Progr. 1876, num. 248], p. 7.

1391. Augustae Vindelicorum bibl. urbis MS. 4.

saec. XIV (a. 1390?), in 8, membr, foll. 571: *V. T.* et *N. T.*
 Cf G. C. Mezger, *Geschichte der . . . Kreis- und Stadtbibliothek in
 Augsburg*, Augustae Vindelicorum a. 1842.

1392. — — MS. 55: a. 1521, in fol, chart, voll. 2, foll. 746: *V. T.* et *N. T.*

1393. — — MS. 56: saec. XV, in fol, chart, voll. 2, foll. 665:
V. T. et *N. T.*

1394. — — MS. 92: saec. XV, in fol, chart, foll. 316: (*V. T.* et) *N. T.*

1395. — — MS. 180: saec. XV, in 4, chart, foll. 283: *Paul* cum comm.

1396. Bambergae bibl. publ. A. I. 5 (Iaek. 206).

saec. IX, 47.6×34.6, membr, foll. 420, coll. 2, ll. 50;
 pict: *V. T.* et *N. T.* Apocalypsi excepta. Deest 1 Ioh 5, 8.
 Iussu Alcuini scriptus. E bibliotheca cathedralis Bam-
 bergensis A. 5. Cf Henricus Ioachim Iaek, *Beschreibung
 von . . . Handschriften . . . in der öffentlichen Bibliothek zu
 Bamberg*, Norimbergae a. 1831, p. VII—IX. 32. 33, et
 v. cl. Bergerus (ut supra, p. 994, cod. 5), p. 376.

1397. — — A. I. 20 (Iaek. 207): a. 1263, in fol, membr, foll. 425,
 coll. 2, ll. 50: *V. T.* et *N. T.* E bibliotheca abbatiae Langheimensis.

1398. — — A. I. 1 (Iaek. 208): saec. XIII, in fol, membr, foll. 399:
V. T. et *N. T.*; Mach post Hest, deinde ut videtur Proph Act Cath
 Apoc Paul *Ev.* E bibl. cathedr. Bamb. A. 1.

1399. — — A. I. 6 et 7 (Iaek. 209): saec. XIII, in fol, membr,
 voll. 2, foll. 837, coll. 2, ll. 40: *V. T.* et *N. T.* Olim Conr. Schalarii,
 archidiaec. Basileensis. E bibliotheca cathedralis Bamb. A. 6. 7.

1400. Bambergae bibl. publ. A. I. 9 (Iaek. 211): saec. XIII, in fol, membr, foll. 495, coll. 2, ll. 51; pict: *V. T.* et *N. T.* E bibliotheca cathedr. Bamb. A. 9.

1401. — — A. I. 10 (Iaek. 212): saec. XIV, in fol, membr, foll. 488, coll. 2, ll. 48; *V. T.* et *N. T.* E biblioth. Langheimensi.

1402. — — A. I. 19 (Iaek. 214): saec. XIII, in 4, membr, foll. 370, coll. 2, ll. 54; *V. T.* et *N. T.* E biblioth. cathedr. Bamb. A. 158.

1403. — — A. I. 2—4 (Iaek. 215): a. 1389, in fol, membr, voll. 3: *V. T.* et *N. T.* Manu Conradi Allecis de Eggolsheim in coenobio „Neunkirchen am Brand“ scriptus. E biblioth. cathedr. Bamb. A. 2-4.

1404. — — A. I. 21 (Iaek. 216): saec. XIV, in 8, membr, foll. 420, coll. 2, ll. 51; pict: *V. T.* et *N. T.* E biblioth. Franciscanorum Bamb.

1405. — — A. I. 22 (Iaek. 217): saec. XIV, in 8, membr, foll. 1516 (2516), coll. 2, ll. 50; pict: *V. T.* et *N. T.* E biblioth. societatis Iesu.

— — A. II. 19 (Iaek. 264).

1406. saec. IX, in 4, membr, foll. 231, col. 1, ll. 24: *Ev.* E biblioth. cathedr. Bamb. A. 13.

1407. — — A. II. 20 (Iaek. 265): saec. XIII: *Ev.*

1408. A. I. 16 (Iaek. 266).

saec. X, in fol, membr, foll. 165, col. 1, ll. 28: *Ev.*

E bibl. cathedr. Bamb. A. 10.

1409. A. II. 18 (Iaek. 267).

saec. X, in 4, membr, foll. 205, col. 1, ll. 27: *Ev.*

E bibl. cathedr. Bamb. A. 12.

Iaek. 268—273: exemplaria sex *Mt* cum glossa, saec. XII et XIII; — 274 et 275: exemplaria duo *Lc* c. gl. saec. XII et XIII; — 276: *Mc* c. gl; — 277 et 278: *Mc* et *Ioh* c. gl. saec. XIII; — 279: *Ioh* c. gl. saec. XII; — 280—288 (cf 311): lectionaria novem ex evangeliiis; — 292—295: exemplaria quattuor *Paul*; — 300—303: exemplaria quattuor *Cath* cum glossa; — 304.308—310: lectionaria ex epistulis; — 311—313: exemplaria tria *Apoc*.

1410. Berolini reg. Lat. Meermanus 1 (Phill. 1644).

saec. XII, txt 42×28, membr, voll. 2, foll. 295 et 266, coll. 2; *V. T.* et *N. T.* (Evv Paul Act Cath Apoc). Cf v. cl. Valentinus Rose, *Verzeichniß der lateinischen Handschriften der königlichen Bibliothek zu Berlin. Erster Band. Die Meerman-Handschriften des Sir Thomas Phillipps*, Berolini a. 1893.

1411. — — 2 (Phill. 2001): saec. XIV, txt 10×7, membr, foll. 451, coll. 2; *V. T.* et *N. T.* foll. 108, coll. 2; *N. T.*

1412. — — 3 (Phill. 2003): saec. XIV, txt 10.5×7, membr,

1413. Berolini reg. Lat. Meermanus 5 (Phill. 1659): saec. X, txt 30 < 23, membr, foll. 126, coll. 2: *Proph Paul* (Phm Hebr).
1414. — — 8 (Phill. 1647): saec. XII, txt 23 < 17, membr, foll. 54, coll. 3: *Cant Apoc*.
1415. — — 10 (Phill. 1648): saec. XI, 20 × 15, membr, foll. 144: *Err*.
1416. — — 11 (Phill. 1725): saec. XIII, txt 15 × 6 (cum comm 20 × 13), membr, foll. 143: *Mt* cum glossa.
1417. — — 12 (Phill. 1649): saec. XIII, txt 17 × 15.5, membr, foll. 152, coll. 3: *Lc* cum glossa.
1418. — — 48 (Phill. 1650): saec. X, txt 23 < 17, membr, foll. 148: *Cath* cum glossa *Paul*.
1419. — Lat. theol. fol. 1: saec. IX vel X, 40 < 29.3, membr, foll. 128, col. 1, ll. 31: *Err*. Vir doctissimus mihique amicissimus Ernestus de Dobschütz, hodie privatim docens in universitate Ienensi, excerpit in meum usum catalogum Berolinensem vel etiam codices volvit.
- 1419a. [— — fol. 3: saec. X, in fol, membr, foll. 221: *Evl*.]
1420. — — fol. 4: saec. XV, in fol, membr, foll. 323, coll. 2: *V. T.* et *N. T.*; ordo est P Ac C. Olim in monasterio ordinis Praedicatorum Calcariensi.
1421. — — fol. 5: saec. XIII, in fol, membr, foll. 364: *V. T.* et *N. T.* (Evv Ac C Ap Paul [Phm Hebr]). Codex dicitur manu filiae Ottonis II imperatoris in monasterio Gandersheimensi scriptus esse.
1422. — — fol. 6: a. 1514—1517, in fol, membr, voll. 4: *V. T.* et *N. T.*
1423. — — fol. 7: a. 1446, 32 × 20, chart, foll. 275, coll. 2: *N. T.* (Evv P Ac C Ap).
1424. — — fol. 8: saec. XIV, in fol, membr, foll. 635: *Biblia* (Evv Ac C Ap P [Phm Heb Laod]).
1425. — — fol. 9: saec. XIV, in fol, membr, foll. 233: *Biblia*.
1426. — — fol. 15: saec. XII, in fol, membr, foll. 355: *Paul* cum comm, item 16.352.446.447.448; — 287: *Err* e. gl.; — 360: *Mt* e. gl.: — 191: *Mc* e. gl.; — 316: *Lc* e. gl., item 365; — 422: *Lc Ioh* e. gl.; — 192: *Paul* e. gl.; — oet. 62: *Apoc* e. gl.; — fol. 497: *Ioh* e. gl.
1427. — — fol. 18: saec. X, in fol, membr, fol. 165: *Err*.
1428. — — fol. 25: saec. XI, in fol, membr, foll. 237: *Err*.
1429. — — fol. 62: saec. IX, in fol, membr, foll. 258: *Biblia* (Evv P [Phm Heb] Ac C Ap).

1430. Berolini reg. Lat. theol. fol. 63: saec. XV, in fol, membr, foll. 175: *N. T.*
1431. — — fol. 67: saec. XIII, in fol, membr, foll. 166: *N. T.*
1432. — — fol. 70: a. 1464, in fol, membr, foll. 194: *N. T.*
1433. — — fol. 72: saec. XIII, in fol, membr, foll. 197: *Biblia.*
1434. — — fol. 73: saec. XIV, in fol, membr, foll. 302: *Biblia.*
1435. — — fol. 74: saec. XIV, 26.3×18, membr, foll. 587: *Biblia* (Evv Ae C P [Phm Heb] Ap).
1436. — — fol. 90: saec. XII, in fol, membr, foll. 115: *Apoc.*
1437. — — fol. 166: saec. XIV, in fol, membr, foll. 144: *N. T.*
1438. — — fol. 198: saec. XIII, in fol, membr, foll. 224: *Paul.*
1439. — — fol. 204: saec. XVI, in fol, chart, foll. 302: *Biblia* „Gen—Act“.
1440. — — fol. 260: saec. X, in fol, membr, foll. 241: *Evv.*
1441. — — fol. 283: saec. X, in fol, membr, foll. 179: *Evv.*
1442. — — fol. 336: saec. X, in fol, membr, foll. 193: *Biblia* „Ies—Heb“.
1443. — — fol. 359: saec. X, in fol, membr, foll. 121: *Evv.*
1444. — — fol. 366: saec. VIII, 27.3×21, membr, foll. 94, coll. 2, ll. 23: *Paul* (Phm Hebr). Fertur manu s. Liudgeri scriptus esse.
1445. — — fol. 375: saec. XIII, in fol, membr, foll. 125, coll. 2, ll. 24: *Evv.*
1446. — — fol. 379: saec. XII, in fol, membr, foll. 544: *Biblia.*
1447. — — fol. 481: saec. IX—X, 31×24.4, membr, foll. 149: *Epp.*
1448. — — fol. 494: saec. XIII: frgm *Paul*; — fol. 519: saec. XIII: frgm *Cath Apoc.*
1449. — — fol. 505.506: a. 1470, in fol, chart, foll. 460: *Biblia* (Evv P [Phm Heb] C Ae Ap). *Cath Apoc.*
1450. — — fol. 519: saec. XIII, in fol, membr, foll. 2: frgm
1451. — — quart. 4: saec. IX, in 4, membr, foll. 164: *Evv.* Erasmus usus est hoc codice in editione N. T. altera.
1452. — — quart. 5: saec. X, in 4, membr, foll. 196: *Evv.*
1453. — — quart. 33: saec. XIV, in 4, membr, foll. 529: *Biblia.*
1454. — — quart. 34: saec. XIV vel XV: in 4, membr, foll. 561: *Biblia.*
1455. — — quart. 35: saec. XIV, in 4, membr, foll. 344: *Biblia.*
1456. — — quart. 103: saec. XV, in 4, membr, foll. 465: *Biblia.*

1457. Berolini reg. Lat. theol. quart. 139: saec. VII, in 4, membr, foll. 145: *Err.*
1458. — — oct. 2: saec. XIII, in 8, membr, foll. 260: *Err.*
1459. — — oct. 3: saec. XIII, in 8, membr, foll. 682: *Biblia* (Evv P [Phm Heb] Ae C Ap).
1460. — — oct. 4: saec. XIII, in 8, membr, foll. 684: *Biblia.*
1461. — — oct. 5: saec. XIII, in 8, membr, foll. 599: *Biblia.*
1462. — — oct. 6: saec. XIII, in 8, membr, foll. 529: *Biblia.*
1463. — — oct. 7: saec. XIII, in 8, membr, foll. 657: *Biblia.*
Scripsit Albregardus Lombardus.
1464. — — oct. 8: saec. XIII, in 8, membr, foll. 530: *Biblia.*
1465. — — oct. 9: saec. XIV, in 8, membr, foll. 682: *Biblia.*
1466. — — oct. 70: saec. XV, in 8, membr, foll. 528, coll. 2, ll. 53: *Biblia* (Evv P [Phm Heb] Ae C Ap).
1467. — — oct. 106: a. 1227, in 8, membr: *N. T.*
1468. — — oct. 121: saec. XIII, in 8, membr, foll. 491: *N. T.*
1469. — — Diez fol. 58: saec. X, in fol, membr: *Err.*
1470. — — Diez fol. 65: saec. XIII, in fol, membr: pars *V. T., Paul.*
1471. — — Diez oct. 35: saec. XII, in 8, membr: *Biblia.*
1472. Bonnae bibl. univ. 134a (Klette 263).
saec. XIV, in 4, membr, foll. 419, coll. 2, ll. 57: *V. T. et N. T.*
Anno 1853 bibliothecae accessit ex legato Martini Aug. Scholzii (cf supra, p. 255). Cf Antonius Klette, *Catal. chirographorum in bibl. acad. Bonnensi*, fasc. 2, p. 65, in programme quod dicunt academico in diem 15 Oct. a. 1859.
1473. Breitenaviae MS. 1.
saec. ? , in 8, membr: *V. T. et N. T.* Cf Iohannes Henr. a Seelen, *Bibliotheca Breitenavianna*, Lubeciae a. 1747, tom. 3, pars 8, p. 243.
1474. Caroli Hesychiae (Carlsruhe) bibl. duc. Reichenau 211.
saec. IX, 24.5 < 16: *Err* mut. Cf v. cl. Bergerus (ut infra, cod. 1479). p. 383.
1475. Cizae bibliothecae coenobii, MS. theol. 5.
saec. XIII, 28 × 22, membr, foll. 144: *Err.* Cf v. cl. Philippus Wegener, *Verzeichniss der auf der Zeitzer Stiftsbibliothek befindlichen Handschriften* [Programma paschale], Cizae a. 1876.
1476. — bibl. canonicorum 4 olim 14.
a. 1423, 30.5 × 22, membr, foll. 321: pars *V. T., N. T.* Cf v. cl. Fedorus Bech, *Verzeichniss der alten Handschriften und Drucke in der Domherren-Bibliothek zu Zeitz*, Berolini a. 1881.
1477. — — 5 olim 16: saec. XV, 30.5 × 22, chart, foll. 253: *Sap Err.*

- Colmariae (Colmar) bibl. publ.
1478. saec. IX, in 4, membr: *Ev Paul*. Cf Gustavus Haenel, *Catalogi* etc, Lipsiae a. 1830, col. 141.
1479. Coloniae ecclesiae metropolitanae 1.
saec. IX, 50. < 35.5, membr, foll. 382, coll. 2, ll. 51: *V. T.* et *N. T.* Cf vv. ell. Philippus Iaffé et Guilelmus Wattenbach, *Ecclesiae metropolitanae Coloniensis codices manuscripti*, Berolini a. 1874, et v. cl. Bergerus, *Histoire de la Vulgate . . .*, Parisiis a. 1893, p. 379.
1480. — — 2: saec. XIII, in fol, membr, foll. 339: *V. T.* et *N. T.* (*Ev Paul* [Phm Heb] *Act Cath Apoc*).
1481. — — 12: saec. XI, in fol, membr, foll. 210; pict: *Ev*.
1482. — — 13: saec. IX, in fol, membr, foll. 195; pict: *Ev*.
1483. — — 14: saec. X, in fol, membr, foll. 215; pict: *Ev*.
1484. — — 21.22.23.24.26: saec. XIII, in fol, membr: *Mc Le Ioh Act Cath Apoc Paul* cum glossa.
1485. — — 25: saec. XII, in fol, membr, foll. 111: *Paul* cum glossa.
1486. — — 56: saec. IX, in 4, membr, foll. 139; pict: *Ev*.
1487. — — 144: saec. X, in 4, membr, foll. 133: *Ev* (?).
1488. — — 218: saec. XI, in fol, membr, foll. 217; uberrime pict: *Ev*. Ex dono Iohannis Guilelmi Knott, parochi Heimerzhelmensis († 1872).
1489. Confluentiae bibl. urbis MS. 1.
saec. IX vel X, in fol, membr, foll. 319, coll. 2, ll. 42—45; pict: pars altera *V. T.*, *N. T.* (*Ev Act Cath Paul* [Eph Laod] *Apoc*). Cf Ernestus Dronke, *Beiträge zur Bibliographie . . . oder Merkwürdigkeiten der Gymnasial- und der städtischen Bibliothek zu Koblenz*, pars 1, Confluentiae a. 1837, p. 85—91.
1490. — — MS. 2 [anno 1852 scripsit Dronkius „2 et 3^{ca}“]: a. 1281, in fol, membr, vol. 2, coll. 2, ll. 39: *V. T.* et *N. T.* (*Ev Paul Act Cath* [*Apoc*?]). Simon, decanus Moguntinus, librum scripsit.
1491. — — MS. 3: a. 1402, in 4, membr, foll. 411, coll. 2, ll. 47: *V. T.* et *N. T.* (*Ev Paul Act* [*Cath Apoc*?]). Iohannes de Northeim librum Moguntiae scripsit. Dronkius vero ipse, *Ueber die Gymnasialbibliothek . . .* Confluentiae a. 1852, hunc codicem signo B nominavit et ab alio quam Iohanne illo scriptum esse suspicatur.

1492. Donaueschingae bibl. principis 177 (L. 8).
saec. XIII, in 4, membr, foll. 490, coll. 2: *V. T. et N. T.*
Manu Cambii de Vicentia. Cf v. cl. K. A. Barack, *Die Handschriften der fürstlich-Fürstenbergischen Bibliothek zu Donaueschingen, Tubingae* a. 1865. *V. T. et N. T.*
1493. — — 178: saec. XIV, in 8, membr, foll. 875, coll. 2:
1494. — — 188: saec. XV, in 12, membr, foll. 218: *N. T.*
1495. — — 203 et 207: *Erl*; — 199 et 208: *Apd.*
1496. Dresdis bibl. reg. A. 47.
saec. XV, in fol, membr et chart (?), foll. 520, coll. 2: *Biblia*;
Col Laod; Phm Heb; Paul Act; 1,2 Pet ante Iac ?; inest Hiermae
pastor. Cf v. cl. Franciscus Schnorr de Carolstfeld, *Katalog der Handschriften der königlichen öffentlichen Bibliothek zu Dresden*,
vol. 1, Lipsiae a. 1882, p. 10.
1497. — — A. 54: saec. XI, in fol, membr, foll. 190: *Evv.*
1498. — — 63: saec. X, in fol, membr, foll. 137; piet: *Evv.*
1499. — — A. 67: a. 1418, in fol, membr, foll. 351, coll. 2: *Biblia.*
1500. — — A. 86.87: a. 1453, in fol, membr, voll. 2: *Biblia.*
1501. — — A. 94: saec. XII, in fol, membr, foll. 154; piet: *Evv.*
1502. — — A. 134: saec. XIV, in 4, membr, foll. 423, coll. 2: *Biblia.*
1503. — — A. 179: saec. XIV, in 4, membr: *Biblia.*
1504. — — A. 188: saec. XV, in 4, membr, coll. 2: *Biblia.*
1505. — — A. 197: saec. XIII, in 4, membr, foll. 392, coll. 2: *Biblia.*
1506. — — A. 201: saec. XIV, in 4, membr, coll. 2: *Biblia.*
1507. — — A. 202: saec. XIV—XV, in fol, membr, coll. 2: *Biblia.*
1508. Erfordiae Amplonianus Oct. 18.
saec. XIII, in 8, membr: *V. T. et N. T.* Cf v. cl. Guilelmus
Schum, *Beschreibendes Verzeichniß der Amplonianischen Hand-
schriften-Sammlung zu Erfurt*, Berolini a. 1887.
1509. — — Oct. 19: saec. XIII, in 8, membr: *V. T. (et N. T.?)*.
1510. — — Quart. 76: saec. XIII, in 4, membr: *Me cum comm.*
1511. — — Quart. 78: saec. XII, in 4, membr: *Mc Ioh cum comm.*
1512. — — Fol. 54: saec. XIII, in fol, membr: *Lc Ioh e. comm.*
1513. Erlangae bibl. univ. MS. H. m. 490 (Irmischer. 121).
saec. XII, in fol, membr, foll. 393, coll. 2, ll. 53; piet: *V. T. et*
N. T. (Evv Act Cath Apoc Rom Phil Col Thess.). Cf v. cl. Ioh. Con-
radus Irmischer, *Handschriften-Katalog der königlichen Universitäts-
Bibliothek zu Erlangen*, Francofurti ad Moenum et Erlangae a. 1852,
p. 19.20.
1514. — — (Irmischeri 122—124): saec. XIV—XV, in fol, membr,
voll. 3: (nonnulla ex *V. T.*) *Act Cath Apoc.*

1515. Erlangae bibl. univ. (Irmischeri 128—129): saec. XII, in fol, membr, voll. 2: (nonnulla ex *V. T.*) *Act Cath.*

1516. — — (Irmischeri 131): saec. XIV, in fol, membr: (multa ex *V. T.*) *N. T.* „usque ad Ep. ad Hebr.“

1517. — — (Irmischeri 141): saec. IX, in fol, membr, foll. 125 $\frac{1}{2}$, coll. 2; pict: *Evv.*

1518. — — (Irmischeri 159): saec. XV, in fol, membr, foll. 113: *Act cum glossa.*

1519. — — (Irmischeri 231): saec. XIV, in fol, membr, foll. 476: *V. T.* et *N. T.* Olim regis Matthiae Corvini, qui codicem bibliothecae Budensi dono dedit.

1520. — — (Irmischeri 260): saec. XI, in 4, membr: *Matt* cum glossa. Cf Pfeifferus (ut infra, cod. 1525 [467]), p. 25, qui lectiones paucas varias dat.

1521. — — (Irmischeri 276): saec. IX vel X, in 4, membr, foll. 118: *Evv.*

1522. — — (Irmischeri 278): saec. XI: *Cuth* cum glossa.

1523. — — (Irmischeri 282): saec. XII, in 8, membr, foll. 507: *V. T.* et *N. T.*

1524. — — (Irmischeri 428): saec. XI et XII: *Apoc* cum glossa.

1525. — — (Irmischeri 467): saec. IX, in fol, membr, foll. 164, col. 1, ll. 25: *Evv*; desunt Mt 1,1—2,14 Mc 1,1—16. Cf Iohannes Ludovicus Hoeker, *Bibliotheca Heilsbronnensis*, Noribergae a. 1731, p. 2, cod. 4; Augustus Fridericus Pfeiffer, *Beyträge zur Kenntniss alter Bücher und Handschriften*. I, Curiae Varisorum (Hof) a. 1783, p. 1—32.

1526. — — (Irmischeri 525.526): saec. VIII vel IX, in 4, membr, voll. 2, foll. 147: *Evv.*

1527. — — (Irmischeri 588): saec. XIII, in 8, membr, foll. 568: *V. T.* et *N. T.* Textum a textu Vulgatae multis locis dissentire testatur Irmischerus nisus libro I. Bartholomaei Riederer, *Nachrichten zur Kirchen-, Gelehrten- und Büchergeschichte*, Altdorfiae a. 1766, vol. 3, p. 126—149, ubi lectiones variae nonnullae dantur.

1528. — — (Irmischeri 610.611): saec. XIV, in fol, chart, voll. 2, foll. 668, coll. 2: *V. T.* et *N. T.* (Evv Paul [Phm Hebr Laod] *Act Cath Apoc*).

1529. Erlangae bibl. univ. (Irmischeri 612.613): saec. XV, in fol, chart, voll. 2, foll. 781: *V. T.* et *N. T.*
1530. — — (Irmischeri 828.829): saec. XV, in fol, chart, voll. 2, foll. 460 $\frac{1}{2}$: *V. T.* et *N. T.*
1531. Francofurti ad Moenum bibl. gymnasii VI, 1, *a* et *β* : saec. XII: frag *Ioh* 7,10—31.
1532. Francofurti ad Moenum bibl. publicae.
saec. ? , in fol, membr: *Act Cath Apoc Luc* cum glossa.
Cf Ioh. Iac. Lucius, *Cat. bibl. pub. Moeno-Francofurtensis*, Francofurti ad Moenum a. 1728, paginarum series altera, p. 442.
1533. — — saec. ? , in fol, membr: *V. T.* et *N. T.*
1534. — — saec. ? , in 8, membr, *V. T.* et *N. T.*
1535. Francofurti ad Oderam, olim univ. Arch. I. 4: *Biblia*.
Cf Iohannes Christoph. Beckman, *Memoranda Francofurtana* . . . Francofurti ad Oderam a. 1676.
1536. — — Arch. I. 21: *Biblia*.
1537. Fribergae Saxoniae bibl. scholae MS. (1 apud Hecht.).
saec. XIV, in fol, membr, voll. 10 (?): multa ex *V. T.*, *Matt Mc* (?) *Paul* cum glossa. Olim fratrum minorum Fribergensium.
Cf Fridericus Aug. Hecht, *Litterarische Nachricht von einigen Handschriften . . . in der Freyberger Schulbibliothek . . .* Fribergae (a. 1803).
1538. — — 3: saec. ? , in fol: *V. T.* et *N. T.*
1539. — — 4: saec. XV, in 4, voll. 3: *V. T.* et *N. T.* cum comm.
1540. — — 5: saec. XV, in 4: *N. T.* cum comm.
1541. Gissae univ. B. S. MS. 216.
saec. XIII, in fol, membr, foll. 404, coll. 2: *V. T.* et *N. T.*
(Paul [Phm Heb] *Act Cath Apoc Evv*). Cf I. Valentinus Adrian, *Catalogus codicum mss. bibliothecae academicae Gissensis*, Francofurti ad Moenum a. 1840, p. 197.198.
1542. — — B. G. XV. 2: saec. XV, in fol, chart, foll. 476, coll. 2: *V. T.* et *N. T.*
1543. — — B. G. (3) 31: saec. XIII, in fol, membr, foll. 250: *Evv*.
1544. — — B. G. (3) 23: saec. XIII, in fol, membr, foll. 159: *Paul* (Phm Hebr).
1545. — — B. G. XV. 77: saec. XV, in fol, chart, foll. 289: *Paul* (Phm Hebr).
1546. Gothae bibl. ducalis 1 et 2.
saec. ? , in fol, membr: *V. T.* et *N. T.* Cf Ernestus Salomon Cyprianus, *Catalogus codicum manuscriptorum bibliothecae Gothanae*, Lipsiae a. 1714.

1547. Gothae bibl. ducalis 3: a. 1391, in fol, membr: *V. T.* et *N. T.*
 1548. — — 4 et 5: in fol, membr: *V. T.* et *N. T.*
 1549. — — 6 et 7: in fol, membr: *V. T.* et *N. T.* Duo exemplaria.
 1550. — — 8: a. 1292 (?), in fol, membr: *V. T.* et *N. T.*
 1551. — — 17: in fol, membr: *Err.*
 1552. — — 18: in fol, membr: *Paul.*
 1553. — — 36: in fol, membr: *Err.*
 1554. — — 37: in fol, membr: *Mt* cum glossa.
 1555. — — 41: in fol, membr: *Paul* cum glossa.
 1556. — — 42: a. 1456, in fol, membr: *Paul* cum glossa. Continetne MS. 43 textum Paul?
 1557. — — 44: in fol, membr: *Paul* cum glossa.
 1558. — — 46: in fol, membr: *Apoc* cum glossa.
 1559. — — 47: in fol, membr: *Apoc* cum glossa.
 1560. — — MS. chart, fol. 2: a. 1462: *V. T.* et *N. T.*
 1561. — — MS. chart, fol. 20: *Err.*
 1562. — — MS. membr, min. 1: *V. T.* et *N. T.*
 1563. — — MS. membr, min. 2: *V. T.* et *N. T.*
 1564. — — MS. membr, min. 4: *V. T.* et *N. T.*
 1565. — — MS. membr, min. 14: *Err.* cum glossa.
 1566. — — MS. membr, min. 15--19: *Mt Mc Ioh Cath Apoc*
 1567. Guelferbyti bibl. ducalis, 4 Helmstadiensis (Heinemann. 4).
 a. 1287—1295, 49.5×35, membr, foll. 275: *Cath Apoc Paul* (Phm Hebr; Phil et Laod maior pars desunt) *Err.* Cf v. cl. Otto de Heinemann, *Die Handschriften der herzoglichen Bibliothek zu Wolfenbüttel. I. Die Helmstedter Handschriften I*, Guelferbyti a. 1884.
 1568. — — 22 Helmst. (Heinem. 25): a. 1474, 40×28, chart, foll. 409: (cum Heinem. 24) *V. T.* et *N. T.* (Evv Paul [Phm Hebr] Act Cath Apoc).
 1569. — — 53 Helmst. (Heinem. 60): saec. XI, 35×22, membr, foll. 201: *Apoc Cath Act* et varia ex *V. T.*
 1570. — — 65 Helmst. (Heinem. 80): a. 1194, 33 < 22.5, membr, foll. 181; mirabiliter pict: *Err.* Heinemannus in catalogo suo (I, 1, a. 1884) facsimile dat; cf etiam C. P. C. Schönemann, *Hundert Merkwürdigkeiten d. herzgl. Bibl. zu Wolfenb.* Hanoverae a. 1849, num. 45, p. 36—38.
 1571. — — 201.202 Helmst. (Heinem. 234.235): saec. XV, 30×20.5, chart, coll. 2 sed *N. T.* col. 1: *V. T.* et *N. T.* (Evv Apoc 1.2 Ioh Iud Paul [Tit Hebr; deestne Phm?] Iae 1.2 Pet Act).

1572. Guelferbyti bibl. ducalis 321 Helmst. (Heinem. 356): saec. X, 28 × 19, membr, foll. 174: *Ev. MS. 365* Helmst. (Heinem. 400) continet folium ex Mt cap. 27, ut videtur saec. X.
1573. — — 425 Helmst. (Heinem. 460): saec. XIII, 21 × 20, membr, foll. 127; pict: *Ev.*
1574. — — 426 Helmst. (Heinem. 461): saec. X, 28.5 × 20, membr, foll. 171; mire pict: *Ev.* Heinemannus exhibet facsimile, *Cat. I*, 1, p. 332.
1575. — — 427 Helmst. (Heinem. 462): saec. X, 25.5 × 18.5, membr, foll. 19: *Ev.*
1576. — — 447 Helmst. (Heinem. 482): saec. XII, 28 × 19.5, membr, foll. 162: *Mt Mc Lc* cum comm.
1577. — — 557 Helmst. (Heinem. 605): saec. XV, 21.5 × 15, chart, foll. 271: *Ev. Paul* (Thess Laod et Phm Hebr) *Act Cath Apoc.*
1578. — — 603 Helmst. (Heinem. 651): saec. XV, 22 × 15, chart, foll. 109: *Apoc 1,2 Joh* fragm *Lc Luc 1,2 Pet 3 Joh* et varia ex *V. T.*
1579. — — 1110 Helmst. (Heinem. 1217): saec. XIII—XIV, 17 × 13, membr, foll. 252: *Ev.*
1580. — — 1152 Helmst. (Heinem. 1260): saec. XIV, 16 × 11.5, membr, foll. 235: *V. T.* et *N. T.* (*Ev. Paul Act Cath Apoc 1—3*).
1581. — — 1160 Helmst. (Heinem. 1268): a. 1418, 15.5 × 10.5, chart, foll. 311: *Ev. Paul* (Tit Hebr; deestne Phm?) *Cath Act Apoc.*
1582. — — 1332 Helmst. (Heinem. 1446): saec. XIV, 16 × 12, membr, foll. 392: *V. T.* et *N. T.* (finem tenent *Apoc Act*).
1583. — — 1333 Helmst. (Heinem. 1447): saec. XIV, 14.5 × 10.5, membr, foll. 438: *V. T.* et *N. T.*
1584. — — 1334 Helmst. (Heinem. 1448): saec. XIV, 17.5 × 12.5, membr, foll. 377: *V. T.* et *N. T.*
1585. — — 1335 Helmst. (Heinem. 1449): saec. XIV, 17 × 12, membr, foll. 418: *V. T.* et *N. T.*
1586. — — A. d. Augusteus fol. (Heinem. 1569): saec. XIII—XIV, 47.5 × 34, membr, foll. 251, coll. 2: *Ev. Paul* (Phm Hebr) *Apoc Cath Act.*
1587. — — 1. 3. 1. Aug. fol. (Heinem. 1583): a. 1315, 42.5 × 30, membr, foll. 317: *V. T.* et *N. T.* (*Ev. Paul* [Phm Hebr] *Cath Act Apoc*).
1588. — — 5. 2. Aug. fol. (Heinem. 2062): saec. XIII, 33.7 × 24, membr, foll. 471, coll. 2: *V. T.* et *N. T.* (*Ev. Paul* [Phm Hebr] *Act Cath Apoc*).

In bibliotheca Guelferbytana insunt codices alii multi nondum in catalogum adsumpti.

1589. Halberstadii bibl. gymnasii cathedralis 1 et 2.
saec. XIII, 54×37, membr, voll. 2, foll. 281, coll. 2; pict:
V. T. (exceptis Ps) *Paul Apoc Cath Act*. Cf v. cl. G. Schmidt, *Die Handschriften der Gymnasial-Bibliothek. Osterprogramm*, Halberstadii a. 1878, p. 8—38.
1590. — — 28: saec. XIV, 22×15, membr, foll. 329: V. T. et N. T.
1591. — — 29: saec. XV, 31×22, chart, voll. 2, foll. 259.253:
V. T. et N. T. (Evv Paul Act Cath Apoc).
1592. — — 38: saec. XII—XIII, 24×15, membr, foll. 62 (praecedunt alia in foll. 73): *Act* cum glossa.
1593. — — 45: saec. XV, 31×22, chart, foll. 434: *Evv* (Ioh Mt Le Mc) *Epp Act Apoc*.
1594. — — 46: saec. XI, 29×21, membr, foll. 161: *Evv* (M M L I).
1595. — — 47: saec. XII—XIII, 25.5×17, membr, foll. 107 (171): *Mott* cum glossa.
1596. — — 48: saec. XIII, 23×15, membr, foll. 108: *Mc* cum glossa.
1597. — — 49: saec. XV, 21×14, chart, foll. 176(339): *Evv* cum glossa.
1598. — — 50: saec. XIII, 26×18, membr, foll. 60: *Ioh* cum glossa. Erantne codices 47.48.50 olim inter se coniuncti?
1599. — — 51: saec. XII—XIII, 27×16, membr, foll. 48: *Cath* cum glossa.
1600. — — 52: saec. XV, 22×16, chart, foll. 216(288): *Paul* cum glossa.
1601. Hamelae bibl. gymnasii urbis MS. ? .
saec. ? , 28×20, membr, foll. circ. 150: *Evv*. Cf v. cl. Bachof, *Die Handschriften und älteren Drucke der Gymnasialbibliothek* [Programma paschale], Hamelae [Hameln] a. 1876, p. 4—6.
1602. Hanoverae bibl. publ. MS. 1.
saec. XIV, in 8, membr, foll. 519, coll. 2: V. T. et N. T.
Ex libris Gerardi Molani, abbatis Luccensis Cf v. cl. Eduardus Bodemann, *Die Handschriften der königlichen öffentlichen Bibliothek zu Hannover*, Hanoverae a. 1867.
1603. — — MS. 2: saec. XIV, in 4, membr, foll. 488, coll. 2:
V. T. et N. T.
1604. — — MS. 3: saec. XIII et XIV, in 4, membr, foll. 321:
V. T. et N. T.; desunt Rom — Col 2. Olim abbatis Gerardi Molani, qui librum a Clamore „von dem Busch“ acceperat.

1605. Hanoverae bibl. publ. MS. 4: saec. XIII, in 4, membr, foll. 418, coll. 2: *V. T.* et *N. T.*

Herbipoli (Würzburg) univ. Mp. th. f. 61.

1606. saec. VIII: *Mt.* Olim cathedralis. V. cl. Georgius Schepss amicissime me de codicibus Herbipolitanis certiore fecit. Cf Schepssius, *Die ältesten Evangelienhandschriften der Würzburger Universitätsbibliothek*, Herbipoli a. 1887, et v. cl. K. Köberlinus, *Eine Würzburger Evangelienhandschrift . . .*, Augustae Vindelicorum a. 1891.

1607. — — Mp. th. f. 65: saec. VIII: *Evv.* Olim cathedralis.

1608. — — Mp. th. f. 66: saec. VIII: *Evv.* Olim cathedralis.

1609. — — Mp. th. f. 67: saec. VII exeuntis: *Evv.* Olim cathedralis.

1610. — — Mp. th. f. 68: saec. VI: *Evv.* Dicitur fuisse sancti Burkardi Herbipolitani. Olim cathedralis.

1611. — — Mp. th. q. 1: saec. IX: *Evv.* Olim cathedralis.

1612. — — Mp. th. q. 1a: saec. VI: *Evv.* Dicitur fuisse sancti Kiliani, Francorum apostoli. Olim cathedralis.

1612a. Ienae bibl. univ. MS. Elect. theol. fol. 3: saec. X, 27.1 < 22.7, membr, foll. 128, ll. 24: *Evv.*

1612b. — — 5: saec. XIV, 44 × 30, membr, foll. 127, coll. 2: *N. T.* (E P Ap C Ae); — 7-11: a. 1481, voll. 5: *Biblia*; — 13: saec. XV, 48.6 × 35, membr, foll. 206, coll. 2, ll. 38: pars *V. T.*, *Evv.*; — 15: saec. XIV, 46 × 33, membr, foll. 224, coll. 2, ll. 27: *Proph Paul Act Apoc Ier.* Notitiam horum codicem debeo v. cl. Ernesto de Dobschütz.

Lipsiae bibl. univ. 1.2.

1613. saec. XV, in fol, membr, voll. 2, foll. 408 et 453: *Biblia*. Scriptus manu Martini dieti Kortzeek. Olim Numburgensis.

1614. — — 3: saec. XIV, in fol, membr, foll. 496, coll. 2: *Biblia* (Evv P [Phm Heb] Ae C Ap). Matthaei 6 in Apoc; et eins *Apoc* (ut supra, p. 249), p. 229—238 et lectiones p. 310—334; vide supra, p. 992, cod. lips.

1615. — — 4.5: saec. XV, in fol, chart, voll. 2: *Biblia*.

1616. — — 6: saec. XV, in fol, membr, foll. 477: *Biblia*.

1617. — — 7: saec. XIV, in 4, membr, foll. 603: *Biblia*. Olim Cellae sanctae Mariae.

1618. — — 8: saec. XIV, in 12, membr, foll. 591: *Biblia*.

1619. — — 9: saec. XIII, in fol, membr, foll. 311: pars *V. T.*, *N. T.*

- 1620.** Lipsiae bibl. univ. 29: saec. XV, in fol, chart, foll. 260: pars *V. T.*, *N. T.* Anno 1490 fuit Iohannis Klene de Iobow (sic!).
- 1621.** — — 30: saec. XIII, in fol, membr, foll. 172: pars *V. T.*, *N. T.* exe. Act.
- 1622.** — — 31: saec. XIII, in fol, membr, foll. 156: *N. T.* (Evv P [Phm Heb] Ac Ap C). Matthaeii 5 in Apoc (ut supra, cod. 1614).
- 1623.** — — 32: saec. XIII, in fol, membr, foll. 171: *N. T.* (Evv P Ac C Ap).
- 1624.** — — 33: a. 1408, in fol, chart, foll. 132: *N. T.* (Evv P Ac C Ap). Scriptus „in domo decani hradiscensis et plabani in Sobotka ecclesiae s. Mariae Magdalenae . . . per Nicolaum sacerdotem de Bor^{ca}“.
- 1625.** — — 36: saec. X vel XI, in 4, membr, foll. 139: *Act Apoc Iuc 1 Pet 1,1—4,3*. Inest nomen Windolphi abbatis. Olim ecclesiae Pigaviensis.
- 1626.** — — 74: saec. XIII, in fol, membr, foll. 176: *Err* cum glossa, item 75.76 a.81; — 78: *Mt* e. gl., item 79; — 80: *Mt Me* e. gl., item 82; — 83: *Mc* e. gl.; — 84: *Mc Ioh* e. gl.; — 85: *Lc* e. gl., item 86; — 87: *Lc Ioh* e. gl.; — 88: *Lc Act* e. gl.; — 90: *Act Cath Apoc Hiob* e. gl.; — 91: *Paul* e. gl., item 92-93.94. (163); — 95: *Cath* e. gl., item 96.315; — 97: *Apoc* e. gl., item 1264 b (?).
- 1627.** — — 76: saec. IX vel X, in 4, membr, foll. 223: *Evv*.
- 1628.** — — 89: saec. XIII, in fol, membr, foll. 248: *Act Cath Apoc Paul* (Phm Heb) (cum glossa?). Matthaeii 4 in Apoc (cf supra, cod. 1614).
- 1629.** Luneburgi s. Michaelis MS. 88.89.90. saec. XI vel XII, in 4, membr, uniuscuiusque foll. 150: *Err* tria exemplaria. Manibus abbatis Riddagi, monachi Eaduvii Basani, monachi cuiusdam anonymi scripti sunt hi codices saeculis XI (X?) — XII in monasterio s. Michaelis (anno 955 fundato). De his codicibus cf Adolfus Martini, *Beiträge zur Kenntniss der Bibliothek des Klosters St. Michaelis in Lüneburg*, Luneburgi a. 1827, p. 1. 2.68—70.112, qui Gebhardi librum laudat: *Dissertatio secularis de re literaria coenobii s. Michaelis*, Luneburgi a. 1755.
- 1630.** Magdeburgi gymnasii cathedralis MS. 60, foll. 109—155. saec. XV, 30.7×22, chart: *Matt* cum glossa. Cf v. cl. Dittmarus, *Die Handschriften und alten Drucke des Dom-Gymnasiums*, Magdeburgi a. 1878, p. 35.
- 1631.** — — MS. 237: saec. XIII vel XIV, 29.8×20.9, membr, foll. 1—156: *Paul* (Phm Heb); foll. 156—187 continent communia in Paul.

1632. Magdeburgi gymnasii cathedralis MS. 275: saec. X, 29.4×21.3, membr, foll. 226, ll. 22: *Err.* Olim canonicorum Walbeccensium. Cf v. cl. Dittmarus, *Verzeichniss der dem Dom-Gymnasium zu Magdeburg gehörenden Handschriften*, Magdeburgi a. 1880 [Progr. 1880, num. 199], p. 99—101.

Mayhingae principis Oettingen-Wallerstein.

1633. saec. VIII: *Err.* Codex Anglosaxonicus. Cf v. cl. Bergerus (ut supra, p. 994, cod. 5), p. 393, et v. cl. Guilelmus Wattenbach, *Anzeiger für Kunde der deutschen Vorzeit*, Norimbergae a. 1869, col. 289.

1634. Marburgi bibl. universitatis D. 2.

saec. XIII, in 4, membr, foll. 159: *Ioh* et *Mc* cum glossa; insunt alia varii argumenti. Olim s. Mariae Virginis de Aulesburg. Cf Caroli Frider. Hermann *Catalogus* (in diem academicum 20 Aug. 1838), Marburgi a. 1838, p. 13.14.

1635. — — D. 3: saec. XIII, in fol, membr, foll. 167: *Paul* cum glossa.

1636. Mettis (Metz) bibl. publ.

in fol, membr: *Biblia*. Cf Haenelius (ut supra, p. 1031, cod. 779), col. 216. Hic videtur esse codex Mett. 7 apud Bergerum: saec. IX, 45×33, membr, coll. 2, ll. 40: pars *I. T.*, *N. T.* Cf v. cl. Bergerus (ut p. 994, cod. 5), p. 393.

1637. — — : in 4, membr: *Biblia*.

1638. — — : saec. XV, in fol, membr: *Biblia*.

1639. — — : in fol, membr: *Err.*

1640. — — : in fol, membr: *Paul Act.*

1641. — — : saec. XII, in fol, membr: *Mt* cum comm.

1642. — — : in 4, chart: *Err.*

1643. — — : saec. XV, in 4, membr: *Apoc* cum comm.

1644. — — : in 8, chart: *Err.* 1645. — — in 4, membr: *Lc.*

1646. — — : in 4, membr: *Err.*

1647. Monaci bibl. reg. Lat. 47.

saec. XIV, in fol, membr, foll. 572: *Biblia*. Cf vv. ell. Carolus Halm et Georgius Laubmann, *Catalogus codicum Latinorum bibliothecae regiae Monacensis*, Monachii a. 1868—1881. (*Cat. codd. mss. bibl. reg. Mon.* III, 1—IV, 4).

1648. — — — 335: *Lc* cum glossa; — 2587: *Apoc* c. gl.; — 3099: *Paul* c. gl.; — 3078: *N. T.* c. gl.; — 3706: *Cuth Apoc* c. gl.;

— 3707: *Cuth* e. gl., item 3738.4598; — 3720: *Ioh* e. gl.; — 3733: *Apoc* e. gl.; — 3743: *Paul* e. gl.; — 3816: *Lc* e. gl.; — 3820: *Mc* e. gl.; — 3835: *Le Ioh* e. gl.; — 3839: *Paul* e. gl., item 4565.5675.6216.14158.14327.16006.17042.17043.17625.18531^a.18532^a.21215.21657.22228; — 4568: *Apoc* e. gl., item 12647.14109.18664.19104.22258; — 4575: *Mt Mc Ioh* e. gl.; — 4578: *Biblia* e. gl.; — 4579: *Mt Mc* e. gl.; — 4598: *Cuth* e. gl., item 22274; — 5522: *Ioh* e. gl., item 13077.22281; — 6206: *Mt* e. gl., item 13069.14353.14455.14507.17044.22028; — 6213: *Mc* e. gl., item 14262; — 6234: *Cuth Ioh* e. gl.; — 7620: *Lc* e. gl.; — 7626: *Apoc Paul* e. gl., item 7627; — 9545: *Paul Cuth* e. gl.; — 10026: *Mt Lc* e. gl.; — 10027: *Ioh Lc* e. gl.; — 12243: *Paul Cuth Apoc Act* e. gl.; — 14305: *N. T.* e. gl.; — 14433: *Ioh* e. gl., item 19125; — 18318: *Epp Mt* e. gl.

1649. Monaci bibl. reg. Lat. 357: saec. XIV, in 4, membr, foll. 356: *Biblia*.

1650. — — — 828: saec. XI, in fol, membr, foll. 307; piet: *Evr*.

1651. — — — 836: saec. XIV, in 4, membr, foll. 420; piet: *Biblia*.

1652. — — — 926: saec. XIV, in 8, membr, foll. 471: *Biblia*.

1653. — — — 2747: saec. XV, in fol, chart, foll. 168: *Biblia* „insolito librorum ordine“.

1654. — — — 2754: saec. XV, in 8, membr, foll. 597: *Biblia*.

1655. — — — 2821: saec. XV, in 8, membr, foll. 9—17: 2 *Tim Tit 1 Ioh Iud*.

1656. — — — 2830: saec. XV, in fol, chart: *Apoc*.

1657. — — — 2936: a. 1460, in fol, chart, foll. 482: *Biblia*.

1658. — — — 2962: saec. XV, in fol, chart, foll. 236: *Evr*.

1659. — — — 3242: saec. XV, in fol, chart, foll. 239: *N. T.*

1660. — — — 3301: saec. XII, in fol, membr, foll. 284: *Biblia*.

1661. — — — 3723: a. 1432, in 4, membr, foll. 140: *Evr*.

1662. — — — 3811: saec. XIV, in fol, membr, foll. 465: *Biblia*.

1663. — — — 3744: saec. XIII, in fol, membr, foll. 98: *Mt*.

1664. — — — 3837: saec. XV, in fol, membr, foll. 365: *Biblia*

1665. — — — 3901: saec. XI—XII, in fol, membr, foll. 236: *Biblia*. „Liber enormis magnitudinis a. 1241 ab Harrico protonotario ducis Bavariae ecclesiae [cathedrali Augustanae] dono datus est.“

1666. — — — 4451: saec. IX, 30.5×21, membr, foll. 155: *Evr*. Olim Bambergensis.

1667. — — — 4452: saec. XI, in fol, membr, foll. 203; piet: *Evr*.

1668. — — — 4453: saec. XI, in fol, membr, foll. 276; piet: *Evr*.

1669. — — — 4454: saec. XI, in fol, membr, foll. 257; piet: *Evr*.

1670. — — — 4484: saec. XIV, in 4, membr, foll. 524: *Biblia*.

1671. Monaci bibl. reg. Lat. 4501: a. 1446, in fol, membr, foll. 351: *Biblia*.
1672. — — — 4566: saec. IX—X, in fol, membr, foll. 193: *Ev.*
1673. — — — 4577: saec. VIII—IX, in fol, membr, foll. 95: *Paul* epistulae quindecim. Cf v. cl. Bergerus (ut supra, p. 994, cod. 5), p. 395.
1674. — — — 4587: saec. XIII, in fol, membr, foll. 305: *N. T.*
1675. — — — 4617: saec. XII—XIII, in 4, membr, foll. 24—48: *Apoc.*
1676. — — — 4627: saec. XIII—XIV, in 4, membr, foll. 9—483: *Biblia*.
1677. — — — 4713: a. 1473, in fol, chart, foll. 1—121: *N. T.*
1678. — — — 4777: saec. XV, in 4, chart, foll. 162: *Paul Act Cath Apoc.*
1679. — — — 5121: saec. XII, in 4, membr, foll. 139: *Epp.*
1680. — — — 5201: a. 1426, in fol, chart, foll. 1—197: *N. T.*
1681. — — — 5208: a. 1420, in fol, chart, foll. 295: *N. T.*
1682. — — — 5240: a. 1393, in 4, chart, foll. 185: *Rom—Apoc.*
1683. — — — 5250: saec. IX—X, in 4, membr, foll. 205: *Ev.* Olim in ecclesia parochiali in Bürten quae pertinet ad monasterium in Au.
1684. — — — 5501: saec. XII, in fol, membr, foll. 219: pars *V. T.* et *N. T.*
1685. — — — 5520: saec. XIV—XV, in fol, membr, foll. 344: *Biblia*.
1686. — — — 5523: saec. XIV, in fol, membr, foll. 114: *Apoc* (*Cath* e. gl.).
1687. — — — 5560: saec. XIV, in 8, membr, foll. 621: *Biblia*.
1688. — — — 5599: saec. XV, in fol, chart, foll. 269: *N. T.*
1689. — — — 5847: a. 1463, in fol, chart, foll. 344: *N. T.*
1690. — — — 5865: saec. XV, in fol, chart, foll. 498: *Act.*
1691. — — — 5992: saec. XIII—XIV, in 8, membr, foll. 206: *Biblia*.
1692. — — — 6101: saec. XIII, in 8, membr, foll. 533: *Biblia*.
1693. — — — 6141: saec. X—XI, in 4, membr, foll. 162: *Ev.*
1694. — — — 6204: saec. XII, in fol, membr, foll. 179: *Ev.*
1695. — — — 6207.6208: saec. XIV, in fol, membr, foll. 294, coll. 2: *Biblia*.
1696. — — — 6212: saec. X, in fol, membr, foll. 122: *Ev.*

1697. Monaci bibl. reg. Lat. 6215: saec. X, in fol, membr, foll. 184: *Evv.*
1698. — — — 6224: q: cf supra, p. 963.
1699. — — — 6229: saec. VIII-IX, in 4, membr, foll. 135, coll. 2: *Paul.* Cf v. cl. Bergerus (ut supra, p. 994, cod. 5), p. 395.
1700. — — — 6230: saec. X, in 4, membr, foll. 126: *Act Cath Apoc.*
1701. — — — 6236: saec. X—XI, in 4, membr, foll. 166: *Paul Apoc.*
1702. — — — 6436: r: cf supra, p. 969.
1703. — — — 6480, 6481: saec. XV, in fol, chart, voll. 2, foll. 809: *Biblia.*
1704. — — — 6486: saec. XV, in fol, chart, foll. 363: *N. T.*
1705. — — — 6832: saec. XI, in fol, membr, foll. 165: *Evv.*
1706. — — — 6902: a. 1500, in fol, membr, foll. 81—130: *Rom—2 Cor 2, 1.*
1707. — — — 6917: saec. XIV, in 4, membr, foll. 400: *Biblia.*
1708. — — — 7203: a. 1333, in fol, membr, foll. 485: *Biblia.*
1709. — — — 7206: saec. XIV, in 4, membr, foll. 461: *Biblia.* (7384: *Evv?*)
1710. — — — 7413: saec. XV, in fol, membr et chart, foll. 659: *Biblia.* (7502: *Evv?*)
1711. — — — 7711: saec. XV, in 4, chart, foll. 16—42: *Mt.*
1712. — — — 7774: saec. XIV, in 4, membr, foll. 402: *Biblia.*
1713. — — — 7871: a. 1462, in fol, chart, foll. 477: *Biblia.*
1714. — — — 8114: saec. IX—X, in 4, membr, foll. 42: *Paul.*
1715. — — — 8131: saec. XV, in fol, chart, foll. 351: pars *V. T., N. T.*
1716. — — — 8202: saec. XV, in 4, membr, foll. 409: *Biblia.*
1717. — — — 8272: saec. XII, in fol, membr, foll. 178: *Evv.*
1718. — — — 8328: a. 1421, in fol, chart, foll. 279: pars *V. T., N. T.* Item 8540³: a. 1693: *Evv.*
1719. — — — 8685, 8686: saec. XV, in fol, chart, foll. 749: *Biblia.*
1720. — — — 8687: a. 1445, in fol, chart, foll. 190: *N. T.*
1721. — — — 8714: saec. XIV, in fol, membr, foll. 209: *N. T.*
1722. — — — 8716: saec. XV, in fol, membr, foll. 366: *Biblia.*
1723. — — — 9475: saec. XI, in 4, membr, foll. 226: *Evv.*

1724. Monaci bibl. reg. Lat. 9476: saec. XI, in 4, membr, foll. 217: *Err.*
1725. — — — 9544: saec. IX, in fol, membr, foll. 160: *Rom 1,2 Cor Gal Col Laod Eph Phil 1,2 Thess 1,2 Tim Tit Phm Heb 1,1—9,27.*
1726. — — — 9547: saec. XIII, in fol, membr, foll. 120: *N. T.* (exc. Evv) Laod.
1727. — — — 9687: saec. XIV, in 4, membr, foll. 442: *Biblia.*
1728. — — — 10001,10002: saec. XIII, in fol, membr, voll. 2, foll. 515: *Biblia.* *Biblia.*
1729. — — — 10004: saec. XIII—XIV, in fol, membr, foll. 415:
1730. — — — 10007: saec. XIV, in 4, membr, foll. 543: *Biblia.*
1731. — — — 10010: saec. XIV, in 8, membr, foll. 544: *Biblia.*
1732. — — — 10011: saec. XIV, in 8, membr, foll. 626: *Biblia.*
1733. — — — 10019: a. 1446, in fol, membr, foll. 137: *N. T.* Daventriae scriptus manu Petri Fexen de Hoorn in domo domini Florencii.
1734. — — — 10020: saec. XV, in fol, membr, foll. 211: *N. T.*
1735. — — — 10021: saec. XII—XIII, in 4, membr, foll. 203: *Err.* Olim Iesuitarum Paderbornensium.
1736. — — — 10023: saec. XII, in 8, membr, foll. 255: *Err.*
1737. — — — 10024: saec. XIV, in 8, membr, foll. 172: *Biblia.*
1738. — — — 11019: saec. XI, in fol, membr, foll. 93: *Le Ioh.*
1739. — — — 11034,11035: a. 1460, in fol, chart, voll. 2: *Biblia.* 11099: saec. XVIII: *1,2 Tim Tit.*
1740. — — — 11225: saec. XV, in fol, chart, foll. 184—332: *N. T.*
1741. — — — 11318: saec. XIV, in 4, membr, foll. 532: *Biblia.*
1742. — — — 11331: saec. XIV, in 8, membr, foll. 482: *Biblia.*
1743. — — — 11402: a. 1444-1448, in fol, chart, foll. 125-301: *N. T.*
1744. — — — 11403: a. 1458-1460, in fol, chart, foll. 1-61 (?): *N. T.*
1745. — — — 11404: a. 1460, in fol, chart, foll. 1—178.205—372: *N. T.*
1746. — — — 11703: a. 1470-1473, in 4, chart, foll. 26-156: *Err.*
1747. — — — 11723: a. 1487, in 4, chart, foll. 221—263: *Mt Ioh Le.*
1748. — — — 12201: saec. XII, in fol, membr, foll. 207: *Err.*
1749. — — — 12241: saec. XV, in fol, chart, foll. 179—239: *N. T.*
1750. — — — 12242: saec. XV, in fol, chart, foll. 1—149: *N. T.*
1751. — — — 12303: saec. XV, in fol, chart, foll. 1—35: *Paul Apoc* (?).
1752. — — — 12672: saec. XIV, in 12, membr, foll. 571: *Biblia.*
1753. — — — 12693,12694: a. 1477—1479, in fol, chart, foll. 831: *Biblia.*

1754. Monaci bibl. reg. Lat. 12704: saec. XV, in fol, chart, foll. 1—162: *N. T.*
1755. — — — 12741: saec. X—XI, in fol, membr, foll. 253: *Biblia.*
1756. — — — 13001: saec. X—XI, in fol, membr, foll. 275: pars *V. T., N. T.*
1757. — — — 13601: saec. XI, in fol, membr, foll. 119: *Evv.*
1758. — — — 13803: a. 1345, in fol, membr, foll. 126: (*Mc c. gl.*) *Ioh.*
1759. — — — 13113: saec. XIV—XV, in 4, membr, foll. 397: *Biblia.*
1760. — — — 13513: a. 1458, in fol, chart, foll. 268—287: *Act.*
1761. — — — 13591: saec. XIII, in 4, membr, foll. 245: *N. T.*
1762. — — — 13601: saec. XI, in fol, membr, foll. 119; pict: *Evv.*
1763. — — — 14000? em: cf supra, p. 986.
1764. — — — 14002: a. 1347, in fol, membr, foll. 194: pars *V. T., N. T.*
1765. — — — 14023: saec. XV, in fol, chart, foll. 649: *Biblia.*
1766. — — — 14081: saec. XV—XVI, in fol, chart, foll. 199: *Paul Cath.*
1767. — — — 14167: saec. XV, in fol, chart, foll. 92—215: *N. T.*
1768. — — — 14179: saec. IX, in fol, membr, foll. 127: *Paul c. gl.* Cf v. cl. Bergerus (ut supra, p. 994, cod. 5), p. 396.
1769. — — — 14222: saec. X, in fol, membr, foll. 199: *Evv.*
1770. — — — 14267: saec. XI—XII, in fol, membr, foll. 196: *Evv.*
1771. — — — 14345: saec. X, in fol, membr, foll. 117: *Paul* (Laod); Rom c. gl.
1772. — — — 14402: saec. XIV, in 4, membr, foll. 606: *Biblia.*
1773. — — — 14451: saec. XIII, in 4, membr, foll. 1—4: *Ioh.*
Item 14462: saec. XII—XIII: *Cath.*
1774. — — — 14530: saec. XIII, in 4, membr, foll. 638: *Biblia.*
1775. — — — 14552: saec. XV, in 4, chart, foll. 186: *N. T.*
1776. — — — 14650: saec. XIII, in 4, membr, foll. 384: *Biblia.*
1777. — — — 15408: saec. IX—X, in fol, membr, foll. 188: *Evv.*
1778. — — — 15409: saec. XV, in 8, membr, foll. 569: *Biblia.*
1779. — — — 15507: saec. XV, in fol, membr, foll. 322: *Biblia.*

1780. Monaci bibl. reg. Lat. 15701: a. 1428, in fol, membr, foll. 508; uberr pict: *Biblia*. Olim Salisburgensis aulicus.
1781. — — — 15904: saec. XI-XII, in fol, membr, foll. 215: *Evv*.
1782. — — — 15959: saec. XI-XII, in 4, membr, foll. 172: *Evv*.
1783. — — — 16001: a. 1466, in fol, membr, foll. 468: *Biblia*.
1784. — — — 16003: saec. XI, in fol, membr, foll. 134: *Evv*.
1785. — — — 16008: saec. XIII—XIV, in 8, membr, foll. 605: *Biblia*.
1786. — — — 16009: saec. XIV, in 8, membr, foll. 452: *Biblia*.
1787. — — — 16030: a. 1333, in 4, membr, foll. 97 sqq: *Paul Cath*.
1788. — — — 16160: saec. XV, in fol, chart, foll. 438: *Biblia*.
1789. — — — 16446: a. 1404, in fol, chart, foll. 245: *N. T.*
1790. — — — 16463: a. 1415, in fol, chart, foll. 375—426: *Paul*.
1791. — — — 17011: saec. IX, in fol, membr, foll. 203: *Evv* (vix *Evl*).
1792. — — — 17040: saec. XI, in fol, membr, foll. 89: *Paul Apoc Cath Act*. Suntne 1,2,3 Ioh ante Cath repetitae?
1793. — — — 17041: saec. XII, in fol, membr, foll. 1—45: *Cath Apoc 1,2,3 Ioh Act*.
1794. — — — 17045: saec. XII, in 4, membr, foll. 82: *Apoc*.
1795. — — — 17221: a. 1454, in fol, chart, foll. 237: *N. T.*
1796. — — — 17552: saec. XV, in fol, chart, foll. 443: pars *V. T.*, (*Paul c. gl.*) *Act Apoc Cath*.
1797. — — — 18001.18002: a. 1338—1341, in fol, membr, voll. 2, foll. 660: *Biblia*. Wenceslaus „conventualis ad s. Crucem in Praga scripsit“.
1798. — — — 18005: saec. XI, in fol, membr, foll. 193: *Evv*.
1799. — — — 18032: saec. XV, in fol, chart, foll. 611: *Biblia*.
1800. — — — 18106: saec. XV, in fol, membr, foll. 130: *Evv*.
1801. — — — 18128: saec. XII, in fol, membr, foll. 255: *N. T.* (exc. *Evv*).
1802. — — — 18134: saec. XV, in fol, chart, foll. 204: *N. T.*
1803. — — — 18530^a: saec. XI—XII, in fol, membr, foll. 1—127: *Paul Cath*.
1804. — — — 18662: a. 1442, in 4, chart, foll. 244: *N. T.*
1805. — — — 18663: a. 1412, in 4, chart, foll. 344: *N. T.*
1806. — — — 18736: saec. XV, in 4, chart, foll. 222: *Evv Paul*.
1807. — — — 19101: saec. IX (VIII?), in fol, membr, foll. 245: *Evv*.
1808. — — — 19102: saec. XV, in 4, membr, foll. 435: *Biblia*.
1809. — — — 19103: saec. XIV, in 4, membr, foll. 473: *Biblia*.

1810. Monaci bibl. reg. Lat. 19218: saec. XI, in fol, membr, foll. 193: *Evv.* Manu Ellingeri Tegerseensis.
1811. — — — 19827: saec. XV, in 8, chart, foll. 28—60: *Mt.*
1812. — — — 21255: saec. XII, in fol, membr, foll. 195: *Evv.*
1813. — — — 21261: saec. XIV, in fol, membr, foll. 561; pict: *Biblia.* Codex Italicus.
1814. — — — 21269: saec. XV, in fol, membr, foll. 1—10: *Apoc.*
1815. — — — 21406: a. 1463, in fol, chart, foll. 1—156: *N. T.*; foll. 353—367 *Apoc.*
1816. — — — 21503.21504: saec. XII—XIII, in fol, membr, foll. 467: *Biblia* (exc. *Evv.*).
1817. — — — 21580: saec. XII, in fol, membr, foll. 168: *Evv.*
1818. — — — 21621.21622: a. 1458, in fol, chart, foll. 526: *Biblia.* „Scripsit Ioh. Diettingen plebanus in Parr“.
1819. — — — 21771: saec. XV, in fol, chart, foll. 374: pars *V. T., N. T.* „Scripsit Petrus Schemberger tunc scriptor in Mulhausen“.
1820. — — — 22006: saec. XII, in fol, membr, foll. 270: pars *V. T., N. T.* (mut?).
1821. — — — 22021: saec. X, in fol, membr, foll. 188: *Evv.*
1822. — — — 22044: saec. XII, in fol, membr, foll. 267: *Evv.*
1823. — — — 22257: saec. XIII, in fol, membr, foll. 188: *Paul* (*Mc* e. gl.).
1824. — — — 22311: saec. XI, in fol, membr, foll. 153: *Evv.*
1825. — — — 22353: a. 1452—1454, in fol, chart, foll. 1—85: *Evv.*
1826. — — — 23040: saec. XII, in fol, membr, foll. 292: *Proph. N. T.*
1827. — — — 23341: saec. XII, in 4, membr, foll. 151: *Evv.*
1828. — — — 23342: saec. XII, in fol, membr, foll. 165: *Evv.*
1829. — — — 23343: saec. XII, in fol, membr, foll. 187: *Evv.*
1830. — — — 23351: saec. XIV, in 8, membr, foll. 407: *Biblia.* Codex Italicus.
1831. — — — 23352: saec. XIV, in 8, membr, foll. 407: *Biblia.*
1832. — — — 23352^a: saec. XIV, in 8, membr, foll. 624: *Biblia.*
1833. — — — 23353: saec. XV, in 8, membr, foll. 490: *Biblia.*
1834. — — — 23354: saec. XIII, in 8, membr, foll. 505: *Biblia.*
1835. — — — 23355: saec. XIII, in 8, membr, foll. 581: *Biblia.*
1836. — — — 23357: saec. XV, in 8, membr, foll. 401: *Biblia.*
1837. — — — 23358: saec. XI—XII, in 4, membr, foll. 208: *Evv.* Item 23422: *Cuth.*
1838. — — — 23631: saec. IX, in fol, membr, foll. 245: pict: *Evv.*
1839. — — — 23759: a. 1444, in fol, membr, foll. 1—184: *N. T.*

1840. Monaci bibl. reg. Lat. 23833: a. 1455, in fol, chart, foll. 246—268: *Apoc.* 26605: saec. XVI: *N. T.*
1841. — — — 24813: a. 1464, in 4, chart, foll. 273: *N. T.* Item
1842. — — — 26634: saec. XV, in fol, chart: *Err.*
1843. — — — 27270: saec. VIII, 35×25.5, membr, foll. 51, coll. 2, ll. 23: fragm *Err.* Cf v. cl. Bergerus, *Histoire de la Vulgate . . . Parisiis* a. 1893, p. 396.
1844. Monasterii (Münster) bibl. Paulinae 5.6.7.8 (Staend. 2). saec. XIII, 47.4×35, membr, voll. 4, foll. 141.149.156.150, coll. 2: *V. T.* et *N. T.* Cf v. cl. Iosephus Staender, *Chirographorum in regia bibliotheca Paulina Monasteriensi catalogus*, Vratislaviae a. 1889.
1845. — — 726 (Staend. 3): saec. XIV, 14.7×10, membr, foll. 649, coll. 2: *V. T.* et *N. T.*
1846. — — 105.106 (Staend. 4): saec. XV, 31.5×21.5, chart, foll. 591: *V. T.* (exc. Ps) et *N. T.* (Evv Epp Act Apoc).
1847. — — 9 (Staend. 9): saec. XII, 45.1×31, membr, foll. 96, coll. 2: pars *V. T.*, *Paul Act* 1,1—9,35.
1848. — — 276 (Staend. 10): saec. X, 26 < 20, membr, foll. 113: *Err* mut.
1849. — — 142 (Staend. 12): saec. XV, 30.6×21.7, chart, foll. 256: *Paul Cath Dan* cum glossa.
1850. — — 131 (Staend. 13): saec. XV, 31×22, chart, foll. 249: *Paul Cath* cum postilla Nicolai de Lyra.
- Norimbergae bibl. publ. MSS. cent. V. append. 43. b.
1851. saec. X, in 4, membr: *Err.* Textu consentit cum harl (ut supra, p. 988), cf Griesbachius, *Symbolae criticae*, Halae a. 1785, vol. 1, p. 307sqq. Christophorus de Murr contulit. Cf Fridericus Guilelmus Ghillany, *Index rarissimorum aliquot librorum mss . . . quos habet bibliotheca publica Noribergeensis . . . Noribergae* a. 1846, pp. 64—66 cum facsimili.
1852. — — cent. IV. 4: saec. XII (IX?), in 4, membr: *Err.* Cf ibid. p. 66 cum tabula magna.
1853. — — cent. III. 15 a: saec. XII, in 4, membr: *Err.* Cf ibid. pp. 67.68 facs et tab. *Biblia.*
1854. — — Solg. form. quat. 1: saec. XIII, in 4, membr, coll. 2: — musei Germanici.
1855. saec. VIII(?), 32 < 20, membr, foll. 28, coll. 2, ll. 27: fragm *Le Ioh.* V. cl. Bernhardus Dombart folia contulit,

„Ueber den Codex Norimbergensis“ in actis *Zeitschrift für wissenschaftliche Theologie*. XXIV, Lipsiae a. 1881, pp. 455—481 et 511.512; noli praeterire pp. 511.512.

1856. Osnabrugae gymnasii Carolini MS. [29] A. c. 60.
a. 1456, in fol, chart, foll. 168: *N. T.* (Evv Paul [Phm Heb] Act Cath Apoc). Cf v. cl. Thyen, *Die Bibliothek des Gymnasii Carolini. II* [Programma], Osnabrugae a. 1876 [1876, num. 255], p. 4.
1857. Portae (Schulpforta) scholae MS. 1—3.
saec. XII, in fol, membr, foll. 412, coll. 2: *V. T.* et *N. T.* (Evv Act Cath Apoc Paul). Cf v. cl. P. Böhme, *Nachrichten über die Bibliothek der Landesschule Pforta. II. Handschriften . . . Beilage zum Jahresbericht . . .* Numburgi ad Salam a. 1883, p. 4 [Progr. 1883, num. 223. I].
1858. Posnaniae bibl. Raczyńskianae II. K. a. 18 (209).
saec. XIV vel XV, in fol, chart, foll. 357, coll. 2, manibus variis: *V. T.* et *N. T.* Cf vv. cl. M. E. Sosnowskius et L. Kurtzmannus, *Katalog . . .*, Posnaniae a. 1885, vol. 1, p. cexlviii.
1859. Quedlinburgi MS. 1.
saec. VIII (anni 740?), in fol, membr, auro scriptus, litt unce: *Erv.* Cf Tobias Eckhardus, *Codices mss Quedlinburgenses . . .* Quedlinburgi a. 1723, p. 4. Codicem curiosius examinavit v. cl. Stephanus Beysel, Friburgensis. Nuper inspexit v. cl. Hermannus Hering, professor Halensis.
1860. — — MS. 2: saec. XI, in fol, membr: *Erv.*
1861. — — MS. 4: saec. ? , in membr: *V. T. Evv Rom — Col.*
1862. — — MS. 5: saec. ? , in chart, voll. 4: *V. T.* et *N. T.*
1863. — — MS. 6: saec. ? , in 4, membr: *Erv.*
1864. — — MS. 7: saec. ? , in fol, membr: *Erv.*
1865. Sedini (Greifswald) gymn. coenobii Mariae MS. 18.
a. 1473, 31.7 × 21, chart, foll. 363, coll. 2: inter libros *V. T.* inveniuntur *Apoc Act Paul* (Phm [?] Heb) *Cath.* Scripsit Henninghus Kukan in vico „Tanglim“. Cf v. cl. Hugo Lemcke, *Die Handschriften und alten Drucke des Marienstifts Gymnasiums*, pars 1, Sedini a. 1879 [Progr. 1879, num. 114], p. 28.
1866. — — MS. 19: saec. XV, 28.5 × 19.5, chart, foll. 152: *N. T.* (Paul [Phm Heb] Apoc Cath Act Evv).
1867. Selestadii (Schlettstadt) bibl. publ. 13.
saec. XV, in fol, chart (et membr?): *Biblia.* Cf *Catalogue* (ut supra, p. 1034, col. 840), p. 550.

1868. Selestadii (Schlettstadt) bibl. publ. 44: saec. XV, in 4, chart: *Act Epp Apoc.*
1869. — — 117: saec. XIII, in 4, membr: *Biblia.*
1870. Stargardiae gymnasii reg. et Gröning. MS. 1.
saec. ? , in fol, membr: *V. T. et N. T.* Cf v. cl. Rudolfus Kuhnke, *Bericht über die auf der Bibliothek des . . . Gymnasiums zu Stargard in Pommern vorhandenen . . . Handschriften . . .* [Programma], Stargardiae a. 1877 [Progr. 1877, num. 107], p. 5.
1871. — — MS. 9: a. 1457, in fol, chart: *Paul Evv.*
1872. — — MS. 19: saec. ? , in fol, chart, foll. 220: *Evv Paul Act Apoc Cath* init.
1873. — — MS. 33: saec. ? , in fol, chart: *V. T. et N. T.*
- Stutgardiae bibl. ducalis.
1874. saec. IX, in fol, membr, voll. 2: *Evv.* Cf Iohannes Fridericus le Bret, *De usu versionis Latinae veteris in ecclesia christiana occasione codicum Stutgardiensium*, Tubingae a. 1786. Insunt bibliothecae codices alii multi bibliorum.
1875. Trevisis bibliothecae urbis MS. 2.
saec. XII ? , in fol, membr, voll. 2, foll. 547, coll. 2, ll. 40: *V. T. et N. T.* exceptis Ps et Evv; ordo Novi Testamenti librorum est *Act Apoc Cath Paul* (Phm Heb). Cf v. cl. Max Keufferus, *Beschreibendes Verzeichniss der Handschriften der Stadtbibliothek zu Trier*, pars 1, Trevisis 1888, p. 1—3. ll. 59: *V. T. et N. T.*
1876. — — MS. 3: saec. XIV, 19×12.9, membr, foll. 398, coll. 2,
1877. — — MS. 22: Ada-Codex: saec. VIII, 36.5×24.5, membr, foll. 172, litteris aureis; pict: *Evv* (Mt Mc Lc Ioh). Cf Keufferus, ut supra, p. 18—25 et vv. cl. Carolus Menzel, P. Corsen, H. Ianitsehek, A. Schnütgen, F. Hettner, Carolus Lamprecht, *Die Trierer Ada-Handschrift bearbeitet und herausgegeben*, Lipsiae a. 1889, cum tabulis 38; cf Bergerus, *Bulletin critique*, Parisiis a. 1890, num. 12, p. 227—232.
1878. — — 23: saec. IX, 30.6×22.5, membr, voll. 2, foll. 233, col. 1, ll. 25: *Evv.*
1879. — — 29: saec. XII: *Mt* e. gl.; — item 35: *Paul* e. gl.
1880. — — 31: saec. VIII(?), 26.2×21.6, membr, foll. 74, col. 1, ll. 19: *Apoc.*
- 1880a. — — 34: saec. XIV et XV, 30×21.2, chart: foll. 135-147: *Cath* (saec. XIV); — foll. 162-218: *Paul* (saec. XV).

1881. Wimariae bibl. archiduc. cod. fol. 1: saec. IX, 35.8×27.5, membr, foll. 53, col. 1, ll. 24, litt aur: *Évv.*

Helvetia.

Augiae Maioris monasterii 14 (19).

1882. saec. X: *Evv.* Cf Haenelius (ut supra, p. 1031, cod. 779), col. 735.

Basileae bibl. publ. A. N. 1.3.

1883. saec. IX, 52.5×38, membr, foll. 174, coll. ?, ll. 51:

Macc—Apoc. Cf v. cl. Bergerus, p. 376.

1884. — — B. IX. 15 et X. 15: in 8, membr: *Act* bis. Cf Haenelius (ut supra, p. 1031, cod. 779), coll. 573.574.

1885. — — B. II. 5: in fol, membr: *Epp Act Apoc* cum glossa; — B. VII. 3 et 12: *Cath* bis e. gl.; — B. VII. 12: *Me Le Ioh Cath* e. gl.; — B. VI. 13: *Paul* e. gl. [Tit [Phm?] Heb) *Apoc.*

1886. — — B. I. 1: in fol, membr: pars *V. T.*, *Evv Act Cath Paul*

1887. — — B. I. 4: a. 1445, in fol, membr: *Proph Act Cath Apoc.* Basileae scripsit Henricus de Vullenho.

1888. — — B. I. 6: saec. X, 48×34.5, membr, foll. 128, col. 1, ll. 40: *Paul Act Apoc Cath*, pars *V. T.* Cf v. cl. Bergerus, p. 376.

1889. — — B. VI. 24 et 28: in 4, membr: *Biblia* bis.

1890. — — B. II. 1.2: in fol, membr, voll. 2: *Biblia.*

1891. — — B. IX. 38: in 8, membr: *Cath.*

1892. — — B. II. 10: a. 1418, in fol, membr: *Evv.*

1893. — — B. II. 11: saec. IX, 29.5×21, membr, foll. 182: *Evv.* Cf v. cl. Bergerus, p. 376.

1894. — — A. III. 23 et 24: in fol, chart: *Biblia.*

Bernae bibl. Bongarsianae MSS. 3 et 4.

1895. saec. IX, 45.5×35.5, membr, voll. 2, foll. 209 et 154, coll. 2, ll. 51: *V. T.* et *N. T.* mut. Ordo est *Evv Ac C P* (Phm Heb) *Ap.* Cf v. cl. Hermannus Hagen, *Cat. codd. Bernensium*, Bernae a. 1874, et v. cl. Bergerus, p. 377.

1896. — — MS. B. 51: saec. XIII—XIV, in 8, chart, foll. 562: *V. T.* et *N. T.*

1897. — — MS. A. 9: saec. X, 44.5×35, membr, foll. 329, coll. 2, ll. 54: *V. T.* et *N. T.* mut. Ordo est *Evv P* (Phm Heb) *C Ac Ap.* Cf v. cl. Bergerus, p. 377.

1898. Bernae bibl. Bongarsianae MS. A. 32: saec. XIII—XIV, in fol, membr, foll. 420: *V. T.* et *N. T.* mut. E dono Ludovici Friderici de Arbonier a. 1695.

1899. — — MS. B. 51: saec. XIII—XIV, in 8, chart, foll. 562: *V. T.* et *N. T.* Inest sub finem ep ad Laod.

1900. — — MS. A. 73: saec. XIII—XIV, in 12, membr, foll. 475: *V. T.* et *N. T.* Anno 1556 Simon Lütoldus, Erlenbachiae in „septemvallibus“, Ionae Dannmatteo (-ro?) dono dedit.

1901. — — MS. 85: saec. IX, in 4, membr, foll. 147, piet (Piperus Berolini a. 1860 edidit): *Err.*

1902. — — MS. 199, foll. 1.2: saec. X, in 4, membr, foll. 2: frag *N. T.*

1903. — — MS. 334: saec. X—XII, in 4, membr, foll. 356: *Mt* (saec. XII), *Lc* (saec. XI—XII) *Paul* bis (foll. 240—352 saec. X, foll. 86—156 saec. XI—XII) cum scholiis.

1904. — — MS. 348: saec. IX, in 4, membr, foll. 218; piet (Piperus Berolini a. 1860 edidit): *Err.*

1905. — — MS. 638: saec. XIV, in 8, membr, foll. 367: *V. T.* et *N. T.*

1906. — — MS. 647: saec. XIII—XIV, in 8, membr, foll. 454: *V. T.* et *N. T.*

1907. — — MS. 671: saec. IX, 16×11.5, membr, foll. 77, col. 1, ll. 32—36: *Err.* Scriptura manum Anglosaxonicam prodit et foll. 75.76 nonnulla etiam sermone Saxonico confecta continent, ex diario fortasse monasterii cuiusdam, e.g., „Adavald postulat ut Kiolbreht dei ministris Bederindensibus duas decumae partes det.“ Cf v. cl. Bergerus, p. 377.378.

Einsildae monasterii s. Benedicti 19.

1908. saec. X, in fol, membr: *Biblia.* Cf Haenelius (ut supra, p. 1031, cod. 779), col. 662.

1909. — — 68: saec. X, in fol, membr: *Biblia.*

1910. — — 124: saec. X, in 8, membr: *N. T.* mut.

1911. — — 31: a. 1420, in fol: *Biblia.*

1912. — — 445: saec. XIV, in 4, membr: *Biblia.*

1913. — — 435: saec. XI, in fol, membr: *Biblia.*

1914. — — ? : saec. XIV, in fol, chart: *Biblia.*

V. cl. Samuel Bergerus hos libros dat, qui fortasse iam in aliis numeris recensiti sunt:

1915. Einsildae monasterii s. Benedicti 1: saec. X, 48×37.5, membr: *Biblia*.
1916. — — 5 et 6: saec. X, 28.5×19.5, membr, voll. 2, foll. 567: *Biblia*.
1917. — — 17: saec. X, 28.5×19.5, membr, foll. 383: *Evv.*
s. Galli bibl. monasterii MS. 2.
1918. saec. VIII, 25×16, membr, pagg. 568: *Num Deut Act Apoc.* Partim manu Winithar monachi. Cf v. cl. Gustavus Scherrer, *Verzeichniss der Handschriften der Stiftsbibliothek von St. Gallen*, Habis a. 1875, et v. cl. Bergerus, p. 413.
1919. — — MS. 17: saec. IX—X, in 4, membr, pagg. 342: *Matt Mc* 1,1—3,27. Cf v. cl. Bergerus, p. 414.
1920. — — MS. 37: saec. XV, in fol, chart, pagg. 729: *Proph N. T.*
1921. — — MS. 49: saec. IX, 22×17.5, membr, pagg. 314, coll. 2, ll. 25: *Evv. Mc* habet capita 94, Lc 20, Ioh 14. Bergerus, p. 416. [534: *Evv.*
1922. — — MS. 50: saec. IX—X, in 4, membr, pagg.
1923. — — MS. 51: saec. VIII, 29.5×22, membr, pagg. 268, col. 1, ll. 24.25: *Evv.* Scriptura est Hibernica semiuncialis. Cf v. cl. Bergerus, p. 416.
1924. — — MS. 52: saec. IX, membr, pagg. 286: *Evv.*
1925. — — MS. 53: saec. IX—X, 40×23.5, membr, pagg. 305(304): *Evl*.
1926. — — MS. 54: saec. X, in fol, membr, pagg. 185: *Evl* in dies festos.
1927. — — MS. 57—59: saec. XIII, in fol, membr, voll. 3, pagg. 170 et 160 et 224, coll. 3: *Mt Mc Lc* cum comm.
1928. — — MS. 60: saec. VIII, 27×10.5, membr, pagg. 70, col. 1, ll. 26: *Ioh.* Scriptura Hibernica. Cf v. cl. Bergerus, p. 416.
1929. — — MS. 61: saec. XII et XIII, in fol, membr, pagg. 344, coll. 3: *Ioh* bis et *Mc*.
1930. — — MS. 62: saec. XIII, in 4, membr, pagg. 222, coll. 3: *Ioh.*
1931. — — MS. 63: saec. IX, 22×19, membr, pagg. 320, foll. 160, coll. 2, ll. 22: *Paul Act Cuth* (desunt 2.3 Ioh)

Apoc. 1 Ioh 5,7.8 deest in textu. Cf v. cl. Bergerus, p. 416.417.

1932. s. Galli bibl. monasterii MS. 65: foll. 153—216: saec. XII, in 4, membr, coll. 3: *Cath* cum comm. Iud praecedit Iohannem.

1933. — — MS. 66: saec. XII, in 8, membr, pagg. 64: *Cath* cum comm.

1934. — — MS. 67: saec. XII, in 4, membr, pp. 216: *Paul* c. comm.

1935. — — MS. 68, foll. 207—404: saec. IX, 23×17, membr, foll. 198, col. 1, ll. 23: *Paul*. Cf v. cl. Bergerus, p. 417.

1936. — — MS. 69, foll. 5—216: saec. XII, in fol, membr: *Paul* cum glossa.

1937. — — MS. 70: saec. VIII, 28×20.5, membr, pagg. 258, col. 1, ll. 26—29: *Paul*. Cf v. cl. Bergerus, p. 417.

1938. — — MS. 71: saec. XII, in fol, membr, pagg. 284, coll. 3: *Paul* cum glossa.

1939. — — MS. 72: saec. IX, 30×25, membr, pagg. 336, coll. 2, ll. 24: *Paul Act Cath Apoc*. Cf v. cl. Bergerus, p. 417.

1940. — — MS. 74: saec. XII, in fol, membr, pagg. 300, coll. 3: *Apoc Cath Ioh*.

1941. — — MS. 75: saec. IX, 54×39, membr, pagg. 840, coll. 2, ll. 51.52: *V. T. et N. T.* Deest 1 Ioh 5,7.8. Cf v. cl. Bergerus, p. 417.

1942. — — MS. 76: saec. XII, in fol, membr, pagg. 858: *V. T. et N. T.* Inest 1 Ioh 5,7.8.

1943. — — MS. 80: saec. X, in fol, membr, pagg. 305: *Pent Ios Iud Paul Act*.

1944. — — MS. 83: saec. IX, 41×30.5, membr, pagg. 418, coll. 2, ll. 27: *Paul Act Cath Apoc*. Scriptus inter annos 841 et 872. Cf v. cl. Bergerus, p. 417.418.

1945. — — MS. 531, fol. 213ss: a. 1405, in fol, chart: *Act*.

1946. — — MS. 907, pagg. 237—297. 303—318: saec. VIII, 25×17, membr: *Iac 1.2 Pet 1.2.3 Ioh Apoc* 1,1—7,2. Cf v. cl. Bergerus, p. 418.

1947. — — MS. 908, pagg. 77—219: saec. VI, in 4, membr, foll. 21, coll. 2, bis rescr: *Eph Phil Col 1 Thess 1 Tim*. Scriptura prior videtur martyrologium esse; tum scriptae sunt epp Pauli; denique vocabularium Latinum.

1948. s. Galli bibl. monasterii MS. 1394, pagg. 101—104: saec. IX, in fol, membr, foll. 2, ll. 20: *Le capp* 1—3.
1949. — — MS. 1395, pagg. 7—327: saec. VI, in 4, membr: *Evv*; desunt Mt 1,1—6,20 et Ioh 17,18—21,25. Pagg. 440.441 sunt folium ex Paul: *Col* 3,5—24, scriptura Hibernica. Cf v. cl. Bergerus, p. 418.
1950. — — MS. 1398, pagg. 238—249: saec. X, in fol, membr, foll. 6: *Act* 1,1—5,36. Cf v. cl. Bergerus, p. 418. Noli neglegere apud Bergerum, p. 419, notitiam codicis saeculi IX in Archivo monasterii Sangallensis numero 1 signati.
- bibl. Vadianae B. K. 6.
1951. saec. X, in 4, membr: *Evv*. Cf Haenelius (ut supra, p. 1031, cod. 779), col. 732.
1952. — — B. K. 7 et 9: saec. XIII, in 4, membr: *Biblia* bis.
Genevae bibl. urbis MS. II. 1.
1953. saec. IX, 60×38, membr, foll. 423, coll. 2, ll. 58: *V. T.* et *N. T.* Ordo est *Evv Act Cath Apoc Paul*. Titulus in 1 Ioh est „Iohannis epistola ad Spartos“. Versus 8, in loco 1 Ioh 7,8, praecedat versum 7, versus 7 vero caret „in terra“. Cf I. Senebier, *Catal. des MSS* etc, Genevae a. 1729, p. 51—60, et v. cl. Bergerus, p. 383.
1954. — — MS. II. 2: saec. XIV, vel XV, in fol, membr: *V. T.* et *N. T.*
1955. — — MS. II. 3: saec. XIV, in 4, membr: *V. T.* et *N. T.*
1956. — — MS. II. 4: saec. XIV vel XV, in 8, membr: *V. T.* et *N. T.*
1957. — — MS. II. 5: saec. ?, in 8, membr: *V. T.* et *N. T.*; *Act* est inter Heb et Col.
1958. — — MS. II. 6: saec. VIII, 28.5×20.5, membr, foll. 238: *Evv*. Cf Senebier (ut cod. 1953), p. 61—63, et v. cl. Bergerus, p. 383.
1959. Lausannae bibl. cantonalis U. 964.
saec. XIII vel XIV, 33.5×24.5, membr, foll. 509, coll. 2, ll. 46—53: *V. T.* et *N. T.* Cf *Catalogue de la bibliothèque cantonale vaudoise. VI. Théologie*, Lausannae a. 1855, et v. cl. Bergerus, p. 384.
1960. Lausannae bibl. acad. 5.
saec. XIV, in 4, membr: *Biblia*. Cf Haenelius (ut supra p. 1031, cod. 779), col. 733.

1961. Muri abbatiae s. Benedicti.
a. 1265, in 4, chart: *Biblia*. Scripsit Iohannes Grusch.
1962. Probatopoli (Schaffhausen) bibl. s. Iohannis MS. 5.
saec.?, in fol, membr: *Apoc Cath Act*, pars *V. T.* Cf Gustav Haenel, *Archiv für Philologie und Pädagogik*, Lipsiae a. 1840, vol. 6, p. 452—458.
1963. — — MS. 6: in fol, membr: *V. T.* et *N. T.*
1964. — — MS. 7: in 8, membr: *V. T.* et *N. T.*
1965. — — MS. 8: in 4, membr: *Ev.*
1966. — — MS. 9: in 4, membr: *Mt Ioh* cum glossa.
1967. Tiguri bibl. cantonalis C. 1.
saec. IX, 48×37, membr, foll. 416, coll. 2, ll. 50:
Biblia. Cf v. cl. Bergerus, p. 422.

Hibernia.¹

Dublinii collegii Trinitatis Armachanus.

1968. a. 812, 19.5×15, membr, foll. 221, coll. 2, ll. 34:
N. T.; textus est emendatus Hibernicus. Nominatur „Book of Armagh“. Westcotto *η*. Wordsworthio D, in cuius usum exscripsit v. cl. G. M. Youngman anno 1883. Cf v. cl. Bergerus, *Histoire de la Vulgate . . . Parisiis* a. 1893, p. 380.
1969. — — ? saec. V—VI: *Ev.* Westcotto *θ*. Laudat Westcottus Petrium² et O'Currium³. Westcotti *ι* videtur esse *r*, supra, p. 963.
1970. — — A. 4.6: saec. VIII: *Ev.* Usserii *alter*. Westcotto *x* (?). V. cl. Abbottus contulit, cf supra, p. 963, cod. *r*.
1971. — — ? saec. IX, 16×11.5, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 26—44: *Ev.* Dictus „Book of Moling (Mulling)“. Cf v. cl. Bergerus, p. 380.

¹ Nescio quid sit dissertatio viri cl. I. Bernardi, „On some recently discovered fragments of an old Latin version of holy scripture“, in actis *Proceedings of the Royal Irish Academy*, ser. 3, V. II. 2 [a. 1892], p. 155—168.

² Petrie, *Transactions of royal Irish academy*, Dublinii a. 1838, vol. 18.

³ O'Curry, *Lectures*, Dublinii a. 1861, p. 321 ff. ubi etiam facsimile invenitur.

1972. Dubl. coll. Trin. A. 1.6: saec. VII vel VIII, membr: *Evv.* Dictus Kenanensis „Book of Kells“. ¹ Wordsworthio Q.
 1973. — — A. 4.5: saec. VIII, membr: *Evv.* Dictus „Book of Durrow“. V. cl. Abbottus contulit (ut supra, p. 963, cod. r).
 1974. — — A. 4.23: saec. IX, 17.5 < 14, membr: *Evv.* Dictus „Book of Dimma“. Cf v. cl. Bergerus, p. 381, ubi invenies notitiam de libro „Stowe Missal“ in Academia regali Dublinensi.

Hispania.

1975. Barcinone (Barcelona) bibl. Carmelitarum. saec. XIII, in fol, membr: *Biblia*.
 1976. — — in 8, membr: *Evv.*
 1977. Escurialensis bibliothecae. *Act Epp* cum glossa. Cf Antonius de sancto Iosepho (vel Villegas), „Catalogus mss bibl. Seorialensis“ in actis *Magazin für die neue Historie und Geographie* (Büschingii), Hamburgi a. 1771, pars 5, p. 107—184; et Plüerus, ibidem, pars 4 (a. 1770), 379—410.
 1978. — exemplaria sex *V. T.* et *N. T.*
 1979. — pars *V. T.*, *N. T.* 1980. — *N. T.* 1981. — *Evv.*
 1982. — exemplaria duo *Act.* 1983. — exemplaria tria *Apoc.*
 1984. — in 4, membr, auro ser: *Evv.* Olim Matthiae Corvini. Cf Haenelius (ut supra, p. 1031, cod. 779), col. 924.
 1985. Legionē (Léon) archivi cathedralis 6. saec. X, 37 × 24, membr, foll. 275, coll. 2, ll. 38—55: pars *V. T.*, *N. T.* Cf v. cl. Bergerus, p. 384.
 1986. — — 15: saec. VII, 31.5 < 21, membr reser, foll. 184, col. 1, ll. 31: fragm *V. T. 2Cor 1Ioh Act Col.* Cf v. cl. Bergerus, p. 384.

¹ In libro Westwoodii, *Palaeographia sacra*, Londinii a. 1843—1845, faesimilia multa e codicibus Hibernicis reperiuntur. Adeunda sunt etiam evangelia Latino-Saxonica a vv. cl. [Kemblio, Hardwickio,] Skeatio edita, Cantabrigiae Mt a. [1858] 1887, Mc 1871, Lc 1874, et faesimilia in libro *National MSS. of Ireland*, Clausenti a. 1874, et liber a vv. cl. Arthuro West Haddan et Guilermo Stubbs editus, *Councils and ecclesiastical documents relating to Great Britain and Ireland*, Oxonii a. 1869, vol. 1, append. G: „Latin versions of the Holy Scriptures in use in the Seoto-Britannic churches“, p. 170—198. Cf liber Abbotti (ut supra, p. 963, cod. r), ubi conlationem invenies.

1987. Legione (Léon) archivi ecclesiae ut videtur s. Isidori de Legione.

a. 960, 47×34.5, membr, foll. 517, coll. 2, ll. 51:

Biblia. Cf v. cl. Bergerus, p. 384.385.

1988. — — 1.3: a. 1169, 51.5×35, membr, voll. 3, coll. 2, ll. circ. 45: *Biblia*. Cf v. cl. Bergerus, p. 385.

1989. Matriti bibl. nat. E. R. 1.

saec. XIII, 56×40, membr, voll. 2, coll. 2, ll. 51: *Biblia*. Cf v. cl. Bergerus, p. 392.

1990. — — E. R. 8: saec. XIII, 58.5×39.5, membr, foll. 428, coll. 2, ll. 58—62: *Biblia*, dicta de Avila. Cf v. cl. Bergerus, p. 392.

1991. — bibl. universitatis 31.

saec. IX, 49.5×36.5, membr, foll. 339: *Biblia*, dicta prima Complutensia. Cf v. cl. Bergerus, p. 392. Cf praeterea de bibliis manu scriptis Complutensibus Samuel Prideaux Tregelles, *An account of the printed text of the Greek New Testament*, Londinii a. 1854, p. 15.16, ubi invenies etiam codicem antiquum, membr, *Paul* cum glossa.

1992. — — 32; saec. IX vel X, 51.5×38, membr, foll. 137, coll. 3, ll. 64.65: *Biblia*, dicta altera Complutensia. Cf v. cl. Bergerus, p. 392.

1993. — bibl. academiae historicae F. 186.

saec. X, 34×27, membr, foll. 250, coll. 2, ll. 43: *Biblia*, dicta sancti Millani. Cf v. cl. Bergerus, p. 393.

1994. — musei archeologici 485.

saec. XII, 53×36, membr, coll. 2, ll. 50: *Biblia*, dicta de Osca (Huesca) Silos: cf v. cl. P. Savius, „Le lectionnaire de Silos. Contribution à l'étude de l'histoire de la Vulgate en Espagne“, *Revue biblique trimestrielle*, II, Parisiis Jul. a. 1893, pp. 305—328; est recensio libri v. cl. Morini, *Liber comicus sive lectionarius missus quo Tolctana ecclesia ante annos MCC utebatur* [*Anecdota Maredsolana*, I], Maredsoli a. 1893.

1995. Toleti ecclesiae maioris 1.1.

saec. XIII, in 4, membr: *Biblia*. Item 1.3. Cf Haenelius (ut supra, p. 1031, cod. 779), col. 984.

1996. — — 1.2 et 4: saec. XV, in 4, membr: *Biblia* bis.

1997. — — 1.5 et 8 et 9 et 10: saec. XIII, in 8, membr: *Biblia* quater.

1998. Toleti ecclesiae maioris 1.6 et 7: saec. XIV, in 8, membr: *Biblia* bis.
1999. — — 2.3: saec. XIV, in fol, membr: *Biblia*.
2000. — — 2.1: saec. VIII, in fol, membr, *Biblia*.
2001. — — 2.4—9: saec. XIII, in fol, membr: *Biblia* sexies. (1.11: *Biblia*?).
2002. Valentiae bibl. publ. 134.
in fol, membr: *Biblia*. Cf Haenelius (ut supra, p. 1031, cod. 779), col. 1002.
2003. — — 20—33 et 152—166: in fol et 4 et 8, membr: *Biblia* viginti novies cum glossa.

Italia.

2004. Augustae Taurinorum univ. MS. Lat. 1 (b. VI. 42).
saec. XIV, in fol, membr, foll. 512: V. T. et N. T. Cf Iosephus Pasiuus, *Codices mss. bibliothecae regii Taurinensis Athenaci*, Taurini a. 1749, pars 2, p. 1.
2005. — — 2 (b. VI. 43): saec. XIV, in fol, membr, foll. 547: V. T. et N. T.
2006. — — 5 (c. VI. 4): saec. XIII, in fol, membr, foll. 221: pars V. T., *Paul* (Phm Heb).
2007. — — 6 (c. VI. 5): saec. XIV, in fol, membr, foll. 499: V. T. et N. T.
2008. — — 7 (c. VI. 6): saec. XIV, in fol, membr, foll. 471: V. T. et N. T.
2009. — — 8 (c. VI. 7): saec. XIV, in fol, membr, foll. 245: V. T. et N. T.
2010. — — 10 (c. VI. 9): saec. XIII, in fol, membr, foll. 175: *Act Cath Apoc Reg*.
2011. — — 18 (c. VI. 18): saec. XIV, in fol, membr, foll. 166: *Mt Mc* cum glossa.
2012. — — 25 (d. III. 9): saec. XII, in fol, membr, foll. 157: *Evr*.
2013. — — 681 (d. II. 2): saec. XIV, in 4, membr, foll. 304: V. T. et N. T.
2014. — — 682 (d. II. 3): saec. XIV, in 4, membr, foll. 471: V. T. et N. T.
2015. — — 683 (d. II. 4): saec. XIV, in 4, membr, foll. 344: V. T. et N. T.
2016. — — 684 (d. II. 5): saec. XIV, in 4, membr, foll. 340: V. T. et N. T.
2017. — — 685 (d. II. 6): saec. XIV, in 4, membr, foll. 436: V. T. et N. T.

2018. Augustae Taurinorum univ. MS. Lat. 691 (d. II. 11): saec. XIV, in 4, membr, foll. 229: *N. T.* (Evv Act Cath Apoc Paul).

2019. — — 692 (d. II. 12): saec. XIV, in 4, membr, foll. 172: *Err Cath Act Apoc.*

2020. — — 693 (d. II. 13): saec. XIII, in 4, membr, foll. 102: *Err.*

2021. — — 694 (d. II. 14): saec. XIV, in 4, membr, foll. 178: *Err Act Cath Apoc Paul Prox Eccl.*

2022. — — 695 (d. II. 15): saec. XIII, in 4, membr, foll. 70: *Cath Apoc Act.*

2023. — — 696 (d. II. 16): saec. XIV, in 4, membr, foll. 82: *Paul Cant Lament Cath.*

2024. — — 702 (d. II. 22): saec. XIV, in 4, membr, foll. 75: *Apoc Cant* cum glossa.

2025. — — 705 (d. II. 25): saec. XIII, in 4, membr, foll. 120: *Mt* cum glossa.

2026. — — 706 (d. II. 26): saec. XIII, in 4, membr, foll. 70: *Mc* cum glossa.

2027. — — 707.708.709 (d. II. 27—29): saec. XIII, in 4, membr, foll. 72.89.103: *Mc Lc Ioh* cum glossa.

2028. — — 710 (d. II. 30): saec. XII, in 4, membr, foll. 92: *Ioh* cum glossa.

2028a. [— — 711 et 712: duo exemplaria Paul ?]

2029. — — 713 (d. II. 33) et 714 (d. II. 34): saec. XIII, in 4, membr, foll. 158 et 119: exemplaria duo *Paul* cum glossa.

2030. — — 744 (d. III. 29): saec. XIV, in 4, membr, foll. 205: *Paul* cum glossa.

2031. — — 914 (f. IV. 23): saec. XIII, in 4, membr, foll. 542: *V. T.* et *N. T.* (Paul Act).

2032. — — 1075 (d. I. 1): saec. XIV, in 8, membr, foll. 634: *V. T.* et *N. T.*

2033. — — 1078 (d. I. 10): saec. XIII, in 8, membr, foll. 77: *Mc* cum glossa.

2034. Caesenaе bibliothecae Malatestianae plut. V. MS. 8.

saec. XIV, in fol ? , membr: *V. T.* et *N. T.* (Evv Act Cath Paul [Phm Heb] Apoc). Cf Iosephus Maria Mucciolus, *Catalogus codicum mss. Malatestianae Caesenatis bibliothecae fratrum minorum conventualium fidei custodinaeque concreditaе*, Caesenaе a. 1780, p. 24—27.

2035. — — VII. 2: saec. XIII: *Err* cum comm.

2036. — — VII. 4: saec. XIV: *Lc* (?) cum glossa.

2037. — — XXI. 1—4: saec. XIII: *V. T.*, *Err Cath Apoc.*

2038. Casini tabularii 35.

sæc. XIV, 35×25, membr, pagg. 1020: *V. T.* et *N. T.* (Evv Paul [Phm Hebr] Act Cath Apoc). Cf *Bibliotheca Casinensis*, [Casini] a. 1873, vol. 1, p. 313—352. Item codices 236: *Mt Paul*, 237.238: *Mt bis*, 239: *Mt Mc*, 241: *Lc*, 243: *Apoc*, 244: *Paul*, cuncti eum glossa; cf ibid. vol. 4, p. 278—300 eum facsimilibus.

2039. Florentiae Laur. III. capsula 1.

sæc. XIII, in 8, membr: *V. T.* et *N. T.* Olim in Sina monte. Cf Ant. Mar. Biscionius, *Bibliothecæ Med.-Laur. catalogus. Tomus 1: codices orientales complectens*, Florentiae a. 1752, p. 121a.

2040. — bibl. Mediceæ Laurentianæ XV. 1.

sæc. XII, in fol, membr, foll. 424, coll. 2: *Biblia* (Evv Ac C Ap P [Phm Hebr]). Cf Angelo Maria Bandinius, *Catalogus codicum Latinorum bibl. Med. Laur.*, Florentiae a. 1774, vol. 1, col. 143—147.

2041. — — — 3: sæc. XIV, in 8, membr, foll. 457: *Biblia* (P ante Ac).

2042. — — — 4: sæc. XIV, in 8, membr, foll. 511: *Biblia*.

2043. — — — 5: sæc. XIV, in 8, membr, foll. 656: *Biblia*.

2044. — — — 6: sæc. XIII, in 8, membr, foll. 523: *Biblia*.

2045. — — — 7: sæc. XIII, in 8, membr, foll. 519: *Biblia*.

2046. — — — 8: sæc. XIV, in 4, membr, foll. 313: *Biblia*.

2047. — — — 9: sæc. XIV, in 4, membr, foll. 482: *Biblia*.

2048. — — — 10: sæc. XII, in fol, membr, foll. 427: *Biblia* (Evv Ac C Ap P [Phm Hebr]).

2049. — — — 11: sæc. XIV, in fol, membr, foll. 414: *Biblia* (P ante Ac).

2050. — — — 15—17: sæc. XV, in fol, membr, voll. 3, *N. T.* foll. 192: *Biblia* (Evv P Ac C Ap); Ps bis.

2051. — — XVII. 17: sæc. XI, in 8, membr, foll. 70: *Cath* eum glossa, item XIX. 24, XX. 49; — XIX. 18: *Ioh Apoc* e. gl.: — XIX. 19.20.21: *Ioh* ter e. gl.; — XIX. 22.23: *Apoc* bis e. gl.; — XX. 23: *Paul* e. gl.; — XXI. 33: *Mt* e. gl.; — XXI. 34.35: *Lc* bis e. gl.; — XXI. 36.37: *Mc* bis e. gl.; — XXIII. 5.7.8.9.10.11. 12.13: *Paul* octies e. gl.; — s. Crucis X. sin. 8: *Mt* e. gl.; — s. Cr. III. dext. 9—11: *Evv Paul Act Cath Apoc* e. gl.; — s. Cr. IV. dext. 4: *Evv* e. gl.; — s. Cr. V. dext. 3: *N. T.* e. gl.; — s. Cr. V. dext. 4: *Mt* e. gl., item 7: *Evv* e. gl., item 8: *Apoc Cath Act* e. gl., item 9.10.11: *Paul* ter e. gl., item X. 1.2: *Evv Cath Act Apoc Paul* e. gl.; — Aedil. Flor. eccl. 3: *Paul* e. gl., item 37: *Cath* e. gl.; — Leop. Strozz. 9: *Cath Apoc* e. gl.; — Leop. Med. Fesul. 5: *Paul* e. gl.; — Leop. Med. Palat. 21: *Paul* e. gl.

2052. Florentiae bibl. Mediceae Laurentianae XVII. 26: saec. XIV, in 4, membr, foll. 81: *Err.*
2053. — — — 27: saec. X, in fol, membr, foll. 150: *Evv.*
2054. — — XIX. 8: saec. XV, in 4, chart, foll. 181: *Paul* (Phm Heb) *Act Cath Apoc*, pars V. T.
2055. — — XXI. 38: saec. X, in 4, membr, foll. 163: *Act Apoc Cath*, pars V. T.
2056. — — XXIII. 6: saec. XV, in 8, membr, foll. 173: *Paul.*
2057. — — XXV. 1: saec. XII, in fol, membr, foll. 209: pars V. T., N. T. (Evv Ac C Ap P [Phm Heb]).
2058. — — — 2: saec. XI, in fol, membr, foll. 197: pars V. T., N. T. (Evv Ac C Ap P [Phm Heb]).
2059. — — — 5: saec. XIII, in 4, membr, foll. 71—136: *Paul Cath.*
2060. — — s. Crucis l. dext. 3: saec. XIII, in fol, membr, foll. 163: N. T. (Evv P [Phm Heb] Ac C Ap).
2061. — — — IV. dext. 1: saec. XIII, in fol, membr, foll. 462: *Biblia* (Evv P [Phm Heb] Ac C Ap).
2062. — — — V. dext. 1: saec. XIII, in fol, membr, foll. 484: *Biblia* (Evv P [Phm Heb] Ac C Ap).
2063. — — — — 12: saec. XIII, in 4, membr, foll. 141: *Err Act Cath Apoc Paul.*
2064. — — — VI. dext. 1: saec. XIII, in 4, membr, foll. 434: *Biblia* (Evv P Ac C Ap).
2065. — — — VII. dext. 2: saec. XIII, in 4, membr, foll. 292: *Biblia* (Evv P C Ac Ap).
2066. — — — XIX. dext. 10: saec. XIII, in 8, membr, foll. 470—476: *Ioh* cap. 13—fin.
2067. — — Aedil. Flor. eccl. 125.126: saec. XI, in fol, membr, foll. 508, coll. 2: *Biblia* (Evv Ac C Ap P [Phm Heb]). Cf Angelus Maria Bandinius, *Bibliotheca Leopoldina Laurentiana* . . . Florentiae a. 1791, voll. 3.
2068. — — — 129: saec. XIII, in 8, membr, foll. 543: *Biblia* (Evv Ac C P [Phm Heb] Ap).
2069. — — — 130: saec. XIII, in 8, membr, foll. 468: *Biblia* (Evv P [Phm Heb] Ac C Ap). Item 135: *Gal.*
2070. — — Mugell. de Nemore 2: saec. XI, in fol, membr, foll. 108—163: *Err.* N. T. (Evv P Ac C Ap).
2071. — — Leop. Gadd. 37: saec. XIII, in fol, membr, foll. 210:
2072. — — — 100: saec. XIII, in fol, membr, foll. 516: *Biblia.*
2073. — — — 204: saec. XIV, in 8, membr, foll. 478: *Biblia* (Evv P Ac C Ap).

2074. Florentiae bibl. Mediceae Laurentianae Strozzi. 5: saec. XIII, in 8, membr, foll. 478: *Biblia*.
2075. — — — — 6: saec. XV, in fol, membr, foll. 143: *Err.*
2076. — — — Med. Fesul. 1: saec. XIII, in fol, membr, foll. 377: *Biblia*.
2077. — — — — 2: saec. XIV, in fol, membr, foll. 329: pars *V. T.*, *N. T.*
2078. — — — Med. Palat. 1: saec. XIII, in fol, membr, foll. 603: *Biblia* (Evv P Ae C Ap).
2079. Genuae bibl. Carolinae 40 (3.10.8).
a. 1428: *Biblia*. Cf Fridericus Blume, *Bibliotheca librorum mss Italica*, Gottingae a. 1834, p. 3.
2080. Marcinae (Cava de Tirreni) monasterii Trinitatis MS. 14. saec. VIII, 32 < 26, membr, foll. 303, coll. 3, ll. 55.54: *V. T.* et *N. T.* (Evv Paul [Phm Heb] Cath Act Apoc). Cf v. cl. Bernardus Caietano de Aragonia, in libro *Codex diplomaticus Cavensis*, Neapoli a. 1873, appendix, p. i—vi. 1—32 cum duabus (3 ?) tabulis.
2081. Mevagnae [Bevagna] bibliothecae communalis 2747. saec. XV, 15×11, membr: *Gen Erod Lev Evv Paul*. Cf v. cl. Mazzatinti, *Inventari dei manoscritti delle biblioteche d'Italia*, Forlivii a. 1890, p. 279.
2082. Mediolani bibl. Ambrosianae C. 39 inf. saec. VI: *Evv* (?). V. cl. Iohannes W. Burgonius perlustravit. V. cl. Fortunatus Villa codicem exscript in usum Wordsworthii, cui est M.
2083. — — E. 26 inf.: saec. IX vel X, 44.5 < 29.5, membr, foll. 307, coll. 2, ll. 42—44: *Chron—Paul*. Cf v. cl. Bergerus (ut supra, p. 994, cod. 5), p. 394.
2084. — — E. 53 inf.: saec. X, 48.5 < 38, membr, foll. 169, coll. 2, ll. 49—51: *V. T.—3 Cor*. Cf v. cl. Bergerus.
2085. — — I. 61 sup. saec. VIII, 22.5 < 17, membr, foll. 92, col. 1, ll. 21—39: *Evv*. Codex Hibernicus. Inest fragmentum Ulflae rescriptum Mt 25,38—26,3 26,65—27,1. Cf v. cl. Bergerus.
2086. — bibl. Trivulzianae MS. 2139. saec. XIV, in fol, membr, foll. 608: *V. T.* et *N. T.* Cf v. cl.

Iulius Porro, *Catalogo dei codici manoscritti della Trivulziana*, Augustae Taurinorum [Turin], a. 1884, p. 435.

2087. Mediolani bibl. Trivulzianae MS. 454: saec. XII, in 8, membr, foll. 273: *N. T.*

2088. Modiciae archivi collegialis 6.1.
saec. IX, 51×37.5, membr, foll. 391, coll. 2, ll. 51:

Biblia. Cf v. cl. Bergerus, p. 394.395.

2089. — — 1 $\frac{2}{3}$: saec. X, 26×19, membr, foll. 51, col. 1, ll. 26: frgm *V. T.* et *N. T.* Cf v. cl. Bergerus, p. 395.

2090. Paduae bibl. s. Antonii 224.

saec. XIV, in 12, membr, pagg. (foll. ?) 237, coll. 2; capitula iterum divisa sunt: *N. T.*; desunt Act et Apoc. Cf Ludovicus M. D. Minciotti, *Catalogo dei codici manoscritti . . . di sant' Antonio di Padova*, Paduae a. 1842, p. 73.

2091. — — 225: saec. XIV, in 8, membr, pp. 345, coll. 2: *V. T.* et *N. T.*

2092. — — 228: saec. XI, in 8, membr, pp. 70: *Mc* cum glossa.

2093. — — 233: saec. XI, in 4, membr, pp. 70: *Lc*; glossa man rec.

2094. — — 249: saec. XIV, in 4, membr, pp. 215, coll. 2: *Mt* cum glossa.

2095. — — 250: saec. XIV, in fol, membr, pp. 492, coll. 2: *V. T.* et *N. T.*

2096. — — 257.258: saec. XIII, in fol, membr, pp. 488, coll. 2: *V. T.* et *N. T.*

2097. — — 259: saec. XIII, in fol, membr, pp. 565, coll. 2: *V. T.* et *N. T.*

2098. — — 267: saec. XIII, in fol, membr, pp. 147: *Lc Ioh* cum glossa.

2099. — — 278: saec. XIII, in fol, membr, pp. 107: *Lc* cum glossa.

2100. — — 283: saec. XIII, in fol, membr, pp. 201: *Mt Mc* cum glossa.

2101. — — 300: saec. XIV, in fol, membr, pp. 160, coll. 2: *Lc* cum glossa. cum glossa.

2102. — — 332: saec. XIV, in fol, membr, pp. 330, coll. 2: *Paul*

2103. — — 333: saec. XIII: *Cuth 1,2 Cor Gal.*

2104. — — 338: saec. XIII, in 4, membr, pp. 399, coll. 2: *Paul* cum glossa.

2105. — — 339: saec. VIII vel IX, in 4, membr, pp. 161: *Paul*; lectt varr in mg.

2106. — — 340: saec. X, in 4, membr, pp. 203: *Paul.*

2107. Paduae bibl. s. Antonii 341: saec. XI, in 4, membr, pp.181: *Paul*.
2108. — — 343: saec. XIV, in 4, membr, pp. 146: *Mc Mt Ioh* cap. 10—fin eum glossa.
2109. — — 344: saec. XII, in 4, membr, pp. 97: *Ioh Cath*.
2110. Panormi: nescio quid contineat liber: „*Di un codice critico della Bibbia Volgata, trascritto nel secolo XII; con fotografie del codice stesso*, Palermo, tip. Virzi, 1880. (25 pp. in 8).“
2111. Parmae De-Rossi MS. Lat. 1.
saec. XIII vel XIV, in 4, membr, coll. 2: *Biblia*. Cf *Ioh*.
Bapt. De-Rossi, *MSS. codices Hebraici biblioth. I. B. De-Rossi* . . .
Parmae a. 1803.
2112. — — MS. Lat. 2: saec. XIV vel XV, membr, coll. 2: *Biblia*;
Paul ante *Act*.
2113. — — MS. Lat. 3: saec. XIII, in 4, membr, coll. 2: *Biblia*.
2114. — — MS. Lat. 4: saec. XIV, in 12, membr, coll. 2: *Biblia*;
ordo est *Evv Paul Act Cath Apoc*.
2115. — — MS. Lat. 11: saec. XV, in 4, chart: *N. T.*
2116. — — MS. Lat. 12: saec. XV vel XVI, in 8, membr: *Erv*.
2117. — — MS. 13: *Erv* eum comm.
2118. — — MS. 14: fragm *Act Iac*.
2119. — — MS. 15: *Paul Cath*.
2120. Pistorii archivi canonicorum (2).
saec. X, in fol, membr: pars *V. T.*, *Cath Apoc Paul*
(Phm Heb). Cf Franciscus Antonius Zacharia, *Bibliotheca*
Pistoriensis, Augustae Taurinorum a. 1752, p. 4.
2121. — — (3): *Act Cath Paul*.
2122. — — (10—13): *Mc Ioh Iac I Ioh Paul* eum comm.
2123. Romae bibl. Alexandrinae MS. 1.
saec. XII, in fol, membr, foll. 211, coll. 2: pars *V. T.*, *Paul*
Apoc Cath (excepta *Iac*) *Act*. Cf v. cl. Henricus Narducci, *Catalogus*
codicum mss praeter orientales qui in bibliotheca Alexandrina Romae
adscreantur, Romae a. 1877, p. 1.
2124. — — 219: saec. XIII vel XIV, in 8, membr, foll. 239:
V. T. et *N. T.* — Cf MS. 102, num. 96 = foll. 407r—415v: fragm *Mt*.
— bibl. Angelicae A. 5.2 (Narducci 29).
2125. saec. X, 20.6 < 13.6, membr, foll. 199: *Erv*. Cf v.
cl. Henricus Narducci, *Catalogus codicum mss praeter Graecos*
et orientales in bibliotheca Angelica olim coenobii s. Augustini de
urbe . . . privatis impensis . . . edidit H. N. vol.1, Romae a.1893.

2126. Romae bibl. Angelicae A. 5.6 (Nard. 32): saec. XIV, 17.8×12, membr, foll. 467, coll. 2: *V. T. et N. T.*
2127. — — A. 5.7 (Nard. 33): saec. XIV, 16.5×11.2, membr, foll. 517, coll. 2: *V. T. et N. T.*
2128. — — A. 5.8 (Nard. 34): saec. XIV, 16.3×10.8, membr, foll. 136: *Evv.*
2129. — — A. 5.9 (Nard. 35): saec. XIV, 21×14, membr, foll. 78, coll. 2: *Evv Paul (Phm Heb) Act Iac 1.2 Pet.*
2130. — — A. 5.13 (Nard. 38): saec. XIV, 15.6×11.3, membr, foll. 475, coll. 2: *V. T. et N. T.*
2131. — — A. 5.14 (Nard. 39): saec. XI vel XII, 16.6×10.9, membr, foll. 179: (harmonia Evv) *Cath Paul (Phm Heb) Act.*
2132. — — B. 3.17 (Nard. 122): saec. XII, 27.3×17.7, membr, foll. 156: *Paul cum glossa.*
2133. — — D. 5.14 (Nard. 445): saec. XIII, 19.7×12.8, membr, foll. 80: *Cath cum glossa.*
2134. — — Q. 7.16 (Nard. 813): saec. XVI, 17.5×12.4, membr, foll. 38: *Mt Mc.*
2135. — — T. 1.9 (Nard. 1272): saec. XI, 55.6×36.4, membr, foll. 312: *V. T. Act Cath Apoc Paul (Phm Heb).*
2136. — — T. 1.11 (Nard. 1274): saec. XI, 60×40, membr, foll. 221, coll. 2: pars *V. T., N. T. (Evv Act Cath Apoc Paul [Phm Heb]).*
2137. — collegii ss. Blasii et Caroli.
saec. X: *Biblia*; textus est Alcuinianus. Cf Vercellone (ut supra, p. 971, adn. 1), cui est F. Item apud Vercellonium G R S V; continentne omnes N. T. ?
- s. Pauli extra muros.
2138. saec. IX, 44.36, membr, foll. 333, coll. 2, ll. 59: *Biblia*. Textus est recensiois Alcuiniana. Usi sunt hoc codice ii qui auspiciis Pii IV papae textum Vulgatae versionis correxerunt. Vercellonii C. Cf v. cl. Bergerus, p. 412.413. Facs apud Blanchinum (cf supra, p. 953), p. DLXXVI.
2139. — Vat. Lat. 41: saec. IX: *Evv.* Cf Blanchinus.
2140. — — Lat. 43: saec. IX, in 4, membr: *Evv.* Cf Blanchinus, fol. DCI v. a, cum tabula.
2141. — — Lat. 4210: saec. XI: *Mul Cant Ioh Paul.* Cf Blanchinus, fol. DCIV v, b, cum tabula.

2142. Romae Vat. Lat. 7016: saec. IX, in fol, membr: *Err.* Cf Blanchinus, fol. DCIV v, b.
2143. — Vat.-Palat. Lat. 1.
saec. XV, in fol, membr, foll. 499: *Biblia.* Cf v. cl. Henriens Stevenson iun., *Codices Palatini Latini bibliothecae Vaticanae*, Romae a. 1886, vol. 1, p. 1.
2144. — — 3—5: saec. IX, in fol, membr, voll. 3, foll. 408: *Biblia.* *Biblia.*
2145. — — 6—7: saec. XV, in fol, membr, voll. 2, foll. 475:
2146. — — 8: a. 1419, in fol, chart, foll. 427: *Biblia.*
2147. — — 11: saec. XIV, in 4, membr, foll. 179: *Biblia* (Laod).
2148. — — 12: saec. XV, in fol, membr, foll. 228: pars *V. T., N. T.*
2149. — — 13: saec. XV, in 4, membr, foll. 453: *Biblia.*
2150. — — 15: saec. XIV, in 4, membr, foll. 443: *Biblia.*
2151. — — 18: saec. XIV, in 8, membr, foll. 391: *Biblia.*
2152. — — 19: saec. XIII, in 8, membr, foll. 332: *Biblia.*
2153. — — 20: saec. XIV, in 8, membr, foll. 446: *Biblia.*
2154. — — 21.22.23: saec. XIV, in 8 et 12, membr, foll. 389.263. 613: *Biblia* ter.
2155. — — 25: saec. XIV, in 12, membr, foll. 102: *J. T., N. T.* exc. Act.
2156. — — 44: saec. XI, in 8, membr, foll. 143: *N. T.*
2157. — — 46: saec. VIII, in 4, membr, foll. 149: *Err.* Manu Ionathae. Facs apud Blanchinum, fol. DCIII.
2158. — — 47: saec. IX, in 8, membr, foll. 156: *Err.* Facs apud Blanchinum.
2159. — — 48: saec. XII, in 8, membr, foll. 133: *Err.*
2160. — — 49: saec. XII, in 4, membr, foll. 147: *Err.* Facs apud Blanchinum.
2161. — — 50: saec. IX, in fol, membr, foll. 125: *Lc Ioh.*
2162. — — 51: saec. XI vel XII, in 4, membr, foll. 119: *Err* cum glossa; — 58: *Act Cath Apoc* e. gl.; — 87: *Mt Mc* e. gl., item 88: — 89: *Lc Ioh* e. gl.; — 90: *Cath Apoc Act* e. gl., item 95 (Ap C Ae); — 94 (item 91 mut): *Paul* e. gl.; — 93: *Cuth* e. gl.; — 120: *Err* e. gl.; — 121: *N. T.* e. gl. (Laod).
2163. — — 53—54: saec. XI, in 12, membr, voll. 2, foll. 359: *Err Epp.*
2164. — — 57: saec. IX vel X, in 8, membr, foll. 173: *Paul.* Facs apud Blanchinum.

2165. Romae Vat. Palat. Lat. 78: saec. XI, in 8, membr, foll. 100—136: *Cath* exc. Iud (Iac bis).
- Vat. Reg. Lat. 4 (1034).
2166. saec. IX: *Evv*. Cf Blanchinus, fol. DCI v, a, cum tabula.
2167. — — Lat. 10: saec. X: *Evv*. Cf Blanchinus, fol. DCIV r, b, cum tabula.
2168. — — Lat. 14: saec. X: *Evv*. Cf Blanchinus, fol. DCIV r, a, cum tabula.
2169. — — Lat. 17: saec. X: frgm *Evv Act Cath*. Cf Blanchinus, foll. DCI v. DCII r, cum tabula.
2170. — — Lat. 29: pervetustus, in 4, membr: *Act Cath Paul* desinit Eph 1,10. Cf Blanchinum, fol. DXCI.
2171. — — Lat. 96: saec. IX: *Apoc* cum comm. Cf Blanchinus, fol. DCIII cum tabula.
2172. — — Urb. Lat. 3: saec. X, in 4, membr: *Evv*.
„Savignano di Romagna“ bibliothecae communalis
2173. MS. 20.
saec. XV, 19×13, membr, foll. 1—81: *Mt Lc Ioh*. Cf v. cl. G. Mazzatinti, *Inventari dei manoscritti delle biblioteche d'Italia*, Forlivii a. 1890, p. 89.
2174. — — MS. 62: saec. XIV, 17×12, membr: *V. T.* et *N. T.*
2175. Sublacii [Subiaco] bibliothecae abbatiae MS. 58 (56).
saec. XIV, 32×23, membr: *Paul* cum comm. Cf v. cl. Mazzatinti (ut supra), p. 172.
2176. — — 63 (61): saec. XIV, 32×21, membr: *V. T.* et *N. T.*
2177. — — 72 (70): saec. XII, 32×20, membr, foll. 134: *Paul* cum comm.
2178. — — 80 (78): saec. XIV, 30×20, membr, coll. 2, ll. 51: pars *V. T.*, *N. T.* (*Evv Act Paul Cath Apoc*).
2179. — — 81 (79): saec. XIV, 30×21, membr, foll. 504, coll. 2, ll. 50: *V. T.* et *N. T.*
2180. — — 94 (89): saec. XIV, 29×21, membr, foll. 126, coll. 3: *Lc* cum glossa.
- 2180a. [— — 99 (94): saec. XIII vel XIV, 27×18, membr: *Evv*?]
2181. — — 117 (114): saec. XII, 27×18, membr, txt col. 1, ll. 18: *Paul* cum glossa.
2182. — — 136 (132): saec. XI, 24×15, membr, col. 1, ll. 29: *Paul* (Phm Hebr).

2183. Sublaeii [Subiaco] bibliothecae abbatiae MS. 203 (199): saec. XIII, 21×12, membr, coll. 2, ll. 22: *V. T.*
2184. — — 238 (235): saec. XII, 20×14, membr: *Cath* cum comm. Venetiis s. Marci MS. Lat. 1—2.
2185. saec. X, 63 <42, membr, voll. 2, foll. 399, coll. 2, ll. 58: *V. T.* et *N. T.* (Evv Act Cath Apoc Paul [Phm Heb]). Cf Antonius M. Zanetti, *Latina et Italica d. Marci bibliotheca codicum mss . . .* [Venetiis] a. 1741. Facsimile invenies p. 1. Cf etiam v. cl. Iosephus Valentinelli, *Bibliotheca manuscripta ad s. Marci Venetiarum. Codices mss. Latini*, Venetiis a. 1868, vol. 1, p. 193.
2186. — — — 3—6: saec. XI, 56.8×36.7, membr, voll. 4, foll. 1085, coll. 2, ll. 40: *Biblia*.
2187. — — — 7: saec. XIII, 16.9×11.5, membr, foll. 342, coll. 2, ll. 54: *Biblia* (Evv P Ae C Ap).
2188. — — — 8: saec. XIV, 20.9×14, membr, foll. 411: *Biblia*. (Evv P Ae C Ap). In Gallia scriptus.
2189. — — — 9: saec. XIV, 21×14.3, membr, foll. 504: *V. T.* et *N. T.* (P ante Ac).
2190. — — — 10: saec. XIV, 18.4×13.3, membr, foll. 518: *V. T.* et *N. T.* (P ante Ac).
2191. — — — 11: saec. XIV, 23.8×16.8, membr, foll. 561: *V. T.* et *N. T.* (P ante Ac). [et *N. T.*]
2192. — — — 12: saec. XIV, 18.2×13.2, membr, foll. 399: *V. T.*
2193. — — — 13: saec. XIV, 27×18.5, membr, foll 311, coll. 2, ll. 72—73: *V. T.* et *N. T.* (Evv Ae C' Ap P).
2194. — — — 14: saec. XIV, 17.7×12.5, membr, foll. 370, coll. 2: *V. T.*, *Evv Paul Cath Act*.
2195. — — — 15: saec. XIV, 31×22.3, membr, foll. 515, coll. 2: *Biblia* (Evv P Ae C Ap).
2196. — — — 16: saec. XIV, 13.8×9, membr, foll. 609: *Biblia* (Ac ante P).
2197. — — — 17: saec. XV, 34×23.8, membr, foll. 601: *V. T.* et *N. T.* (P ante Ac).
2198. — — — 18—19: saec. XV, 27.2×19, membr, voll. 2, foll. 680: *V. T.* et *N. T.* (Evv P Ae C' Ap).
2199. — — — 20: saec. XV, 13.5×8.2, membr, foll. 591, coll. 2: *Biblia* (Evv P Ae C' Ap ut vid).
2200. — — — 21: saec. XV, 19.2×13.2, membr, foll. 443: *Biblia* (Evv P [Tit Laod] Ae C Ap).

2201. Venetiis s. Marci MS. Lat. 22—23: saec. XV, 49.8×35.2, membr, voll. 2, foll. 597: *Biblia* (exc. Evv); P Ac C Ap).
2202. — — — 76: saec. XII, 15.4×9.4, membr, foll. 210: *Err Act Cath Apoc Paul*.
2203. — — — 77: saec. XIII, 32×21.7, membr, foll. 247: *Err Paul Apoc Act Cath* cum versione Gallica.
2204. — — — 78: saec. XIV, 12×7.3, membr, foll. 237: *Err Act Apoc Cath Paul*. *Apoc Err.*
2205. — — — 79: saec. XIV, 22×14.3, membr, foll. 45—113:
2206. — — — 84: saec. XIII, 37.2×23, membr, foll. 128, coll. 3: *Le Ioh* c. gl.; — 85: *Mt Cath* c. gl.; — 86: *Mt Mc* c. gl.; — 87: *Ioh Mt* mut c. gl.; — 89: *Mc* c. gl.; — 92: *Ioh* c. gl.; — 95: *Paul Cath* c. gl.; — 96—100: *Paul* quinquies c. gl.; — 112: *Cath* c. gl.
2207. Venetiis Nanianus Lat. 1.
saec. XIV, in 12, membr: *V. T.* et *N. T.* Cf Iacobus Morellius, *Codices mss Latini bibliothecae Nanianae*, Venetiis a. 1776, p. 1.
2208. — — Lat. 2: saec. XIV, in 8, membr: *V. T.* et *N. T.*

Lusitania.

2209. Alcobatiae bibliothecae monasterii MS. 1.
saec. XI vel XII, in 8, membr, foll. 607: *V. T.* et *N. T.* (Evv Paul [Phm Heb] Act Cath Apoc). Cf *Index codicum bibliothecae Alcobatiae* . . . Olisipone a. 1775, p. 1—6.
2210. — — 2: saec. XI vel XII, in 4, membr, foll. 367, coll. 2: *V. T.* et *N. T.* (Evv Paul [Phm Heb] Act Cath Apoc).
2211. — — 3: saec. XI vel XII, in 4, membr, foll. 542, coll. 2: *V. T.* et *N. T.* (Evv Paul [Phm Heb] Act Cath Apoc).
2212. — — 7: saec. XIII, in fol, membr, foll. 279, coll. 2: *Paul Act Apoc Cath Err.* MS. 4—6 continent *V. T.* eadem manu.
2213. — — 405: saec. ?, in 4, membr: *V. T.* et *N. T.* (Evv Paul [Phm Heb] Act Cath Apoc). *Paul Act Cath Err.*
2214. — — 406-410: saec. XIII, in fol, membr, voll. 5: *V. T.*
2215. — — 97: saec. XIV, in fol, membr: *Paul* cum comm. Cf Haenelius (ut supra, p. 1031, cod. 779), col. 1018.
2216. Olisipone bibl. reg. I. 3.2.
saec. XIII, in fol, membr: *Biblia*. Cf Haenelius (ut supra, p. 1031, cod. 779), col. 1030.
2217. — — I. 3.3: saec. XIV, in 8, membr: *Biblia*.

Russia.

2218. Petropoli caes. F. I. 8 (Gillert. 7).
saec. VIII vel IX, in fol, membr, foll. 214; pict manu

Hibernica: *Ev.* Olim Sangermanus MS.108. Cf *Nouveau traité de diplomatique*, Parisiis, vol. 2 (a. 1755), p. 114.115, vol. 3 (a. 1747), 226-230.380-382; — Iohannes Obadiah Westwood, *Facsimiles of the miniatures and ornaments of Anglo-Saxon and Irish manuscripts*, Londinii a. 1886; — v. cl. Carolus (?) Gillert, „Lateinische Handschriften in St. Petersburg“ in actis *Neues Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde*, Hanoverae vol. 5 (a. 1880), pp. 241—265, item pp. 598—617, vol. 6 (a. 1881), pp. 497—512.

2219. Petropoli caes. Q. I. 31: saec. IX, in 4. membr, foll. 171; pict: *Ev.* Olim Petri Dubrowsky.

Scotia.

2220. Glasgovie bibl. univ.
in fol, membr: *Biblia*. Cf Haenelius (ut supra, p. 1031, cod. 779), col. 784.
2221. — — in 8, membr: *Biblia*.
2222. — musei Hunteriani (etiam in universitate) S. 8.154.
in 8, membr: *Act*.
2223. — — S. 10.169: in 12, membr: *Biblia*.
2224. — — S. 10.175: *Ioh*.

Suecia.

2225. Holmiae bibl. reg.
saec.VI-VII, partim purpureo-aureus: *Ev.*; desunt Le 21,8-30; textus videtur esse versionis Vulgatae hic illie ad veteris versionis normam emendatae.

Fortasse ab Hibernis in Italia scriptus, saeculo nono codex dono datus est ab Alfredo cathedrali Cantuariensi. Anno 1690 emit Iohannes Gabriel Sparvenfeldt, Suecus doctus, codicem hunc ex bibliotheca marchionis de Liehe Mantuae Carpetanorum (Matriti) et bibliothecae Holmiensi dono dedit. Vir cl. Iohannes Belsheim, auspiciis societatis scientiarum Christianiensis, edidit codicem in libro *Codex aureus* etc. Christianiae a. 1878, cum quinque tabulis; cf v. cl. Oscarus de Gebhardt, *Theologische Literaturzeitung*, Lipsiae a. 1878, coll. 359—363; F. I. A. Hort, *The*

Academy, Londinii 24 Aug. a. 1878, p. 194c; Iohannes Wordsworth, *Old-Latin biblical texts, No. I*, Oxonii a. 1883, p. xxxii, adn. 1.

2226. Upsaliae bibl. univ. 1.2.

a. 1434—1436, in fol, membr, voll. 2: *V. T.* et *N. T.* Mann Christiani Blumenroth in civitate Brauvenberg in usum ecclesiae Warmiensi in iussu Friderici Salendorffii, ecclesiarum Warmiensi et Wratislaviensi canonici et cantoris, scriptus. Olim in bibliotheca Warmiensi. Cf Oscar Iulius Aug. Almquist, *Codd. mss. Lat. bibl. reg. acad. Upsaliensis*, Upsaliae a. 1836 (praeside Ioh. Henr. Schrödero).

2227. — — 3: saec. XV, in fol, chart: *N. T.* mut.

2228. — — 4: saec. XV, in fol, membr: *Gal—Hebr.*

(2.) GOTHICA.¹

Plerosque Bibliorum libros saeculo quarto medio Gothice vertit Ulphilas episcopus (nat. a. 310, mort. a. 380; al. 311—381 vel 313—383). Usus est textu Graeco, maxima ex parte Antiocheno, cum multis lectionibus Occidentalibus, nonnullis antiquis non-Occidentalibus. Sermonem Graecum pressius secutus est; vocabula Latina saepe adhibuit, interdum Graeca. Ordo evangeliorum in codice unico quem habemus Occidentalis est, et ex hac re pariter atque ex lectionibus et interpolationibus aliquibus concluderunt viri nonnulli docti hanc versionem saeculo quinto vel postea, cum Gothi in Italia atque in Hispania degerent, ad normam versionis veteris Latinae² eiusque

¹ Cf Hug, *Einf.* §§ 130—142, ed. 4, Stutgardiae et Tubingae a. 1847, vol. 1, p. 431—460, et v. cl. Eduardus Sievers, „Gotische Literatur“ in libro v. cl. Hermannii Paul, *Grundriss der germanischen Philologie*, vol. 2, pars 1, Argentorati a. 1889, pp. 65—70.

² Cf v. cl. Ernestus Bernhardt, *Kritische Untersuchungen über die gothische Bibelübersetzung*, Meiningae a. 1864.1869, — *Vulfila oder die gotische Bibel. Mit dem entsprechenden griechischen Text . . .*, Halis Saxonum a. 1875, — [editio minor] *Die gotische Bibel*

recensionis Italicae emendatam esse. At fieri potest ut similitudo illa inde fluxerit, quod et Ulfilas et emendatores illi codicibus Graecis textui Italico similibus usi sint. Negatur epistulam ad Hebraeos versam esse (sed verba pauca huius epistulae, fortasse non ab Ulfilae manu, habentur in codice Mediolanensi-Romano, cf infra, p. 1110), neque exstant fragmenta Actuum (nisi fortasse laudantur Act in codice Med.-Rom.), epistularum Catholicarum, Apocalypsis. Latuit versio inde a nono saeculo usque ad saeculum sextum decimum.

Fragmenta quae supersunt haec sunt:

1. Upsaliae bibl. universitatis, Argenteus.

saec. VI, foll. 187, purpureo-argenteus: continet fragmenta ex *Mt Ioh Lc Mc*.

Scriptus fortasse in Italia septentrionali, saeculo sexto decimo erat monasterii Werdensis in Guestfalia prope Coloniam, quo tempore Antonius Morillonius, cardinali de Granvelle a secretis, et Arnoldus Mercator nonnulla ex codice exscripserunt. Saeculo illo exeunte Pragae erat codex, ubi eum vidit Ricardus Strein (mort. a. 1601). Anno 1648 belli praeda in Sueciam translatus est Hol-

des Vulfila . . . Textabdruck mit Angabe der handschriftlichen Lesarten, nebst Glossar, Halis Saxonum a. 1884; — v. cl. Guilelmus Bangert, *Der Einfluss lateinischer Quellen auf die gothische Bibelübersetzung des Ulfila [Programm]*, Rudolstadii a. 1880 [1880, Progr. 603]; — v. cl. Carolus Marold, „Kritische Untersuchungen über den Einfluss der lateinischen auf die gotische Bibelübersetzung“, [dissertatio] Regiomontii a. 1881, et *Germania*, Vindobonae a. 1881, ser. nova, vol. 14, p. 129—172, vol. 15, p. 23—60, et „Stichometrie und Leseabschnitte in den gothischen Episteltexten“, Regiomonte a. 1890; — cf etiam v. cl. A. Kisch, „Der Septuaginta-Codex des Ulfilas“ in actis *Monatsschrift für Geschichte und Wissenschaft des Judenthums*, Vratislaviae a. 1873, vol. 22, pp. 42—46. 85—89. 215—219, et v. cl. Ohrloff, „Die alttestamentlichen Bruchstücke der gotischen Bibelübersetzung. Eine kritische Untersuchung“ in actis *Zeitschrift für deutsche Philologie*, Halis Saxonum a. 1876, vol. 7, pp. 251—295.

miam, et vel reginae Christinae vel bibliothecario eius Isaaco Voss datus est, unde anno 1655 in Hollandia apud Vossium erat et a Derrero exscriptus est. Anno 1662 emptus a comite Magno Gabriele de la Gardie universitati Upsaliensi dono datus est. Franciscus Iunius textum Gothicum ex apographo Derreri, una cum evangeliiis Anglo-Saxonicis a Thoma Mareschallo editis, publici iuris fecit Dordraci a. 1665.¹ Anno 1854¹ edidit haec fragmenta Andreas Uppström.² Fragmenta anno 1891 vidi.

	Mediolani Ambrosianus	} rescriptus.
2.	Romae Vaticanus	
	Augustae Taurinorum	

saeec. VI: continet fragmenta ex *Mt Ioh* (nonnulla ex *Le Mc*) *Paul.* In codicibus quinque rescriptis olim Bobbiensibus detexit

¹ Iunius, *Quattuor . . . evangeliorum versiones perantiquae duae, Gothica scilicet et Anglosaxonica: quarum illam ex . . . codice argenteo nunc primum deprosmisit F. I, hanc autem ex codd. mss. collatis emendatius recudi curavit T. M, Anglus, cuius etiam observationes in utramque versionem subnectuntur . . .*, Dordrecht a. 1665, ed. repet. Amstelod. a. 1684. Item *Evangelia . . . Gothice translata, nunc cum parallelis versionibus, Sueo-Gothica, Norraeanu seu Islandica et Vulgata Latina edita . . .* cura et studio Georgii Stiernhjelmii, Holmiae a. 1671; *Ss. evr. versio Gothica . . . cum interpret. et annot. Eriici Benzellii, non ita pridem archiep. Upsaliensis, edidit . . .* Edwardus Lye, Oxoniae a. 1750; *Iohannis ab Ihre scripta versionem Ulphilanam . . . illustrantia . . . edita* ab Ant. Frid. Büsching, Berolini a. 1773; *Ulphilas Gothische Bibelübersetzung . . .* [adiuvantibus Friderico Carolo Fulda et W. F. H. Reinwald] *herausgegeben* von Iohann Christian Zahn, Weissenfelsiae a. 1805. I. A. Schmellerus edidit *Mt Stuttgartiae* a. 1827, v. cl. W. W. Skeat, *The gospel of St. Mark in Gothic according to the translation made by Wulfila in the fourth century. With a grammatical introduction and glossarial index*, Londinii a. 1882.

² Uppström, *Codex Argenteus*, Upsaliae a. 1854; additis anno 1857 decem foliis quae fur restituerat, anno 1868 fragmenta epistularum Paulinarum et Veteris Testamenti cura filii eius Guilelmi Uppström; editionem Matt alteram curavit filius Holmiae a. 1874. Cf praeterea v. cl. Ignatius Peters, „Die Zahl der Blätter des Codex argenteus“ in *actis Germania*, Vindobonae a. 1885, series nova, vol. 18, p. 314—315.

Angelus Maius anno 1817 Mediolani haec fragmenta duorum codicum Gothicorum, quorum specimen anno 1819 adiuvante eomite Carolo Octavio Castillionaeo Mediolani edidit. Castillionaeus omnia publici iuris fecit 2 Cor a. 1829, Rom 1 Cor Eph a. 1834, Gal Phil Col 1 Th a. 1835, 2 Thess Tim Tit Philem a. 1839, nisi quod Iohannes Ferdinandus Massmannus fragmenta commentarii in Ioh, quorum nonnulla Romae in codice Vaticano insunt, Monaci a. 1834 edenda curavit; in hoc commentario praebentur multa ex Ioh laudanturque Mt Le Mc et Hebr. Folia quattuor (duo) Taurinensia olim in codice Mediolanensi detexit v. cl. Reifferscheid, legit Massmannus, *Germania*, Vindobonae a. 1868, ser. nov. vol. 1, p. 271-284; exhibent fragm Gal Col.

3. Guelferbytanus Carolinus dictus olim Bobbiensis Goth.-Lat. rescriptus.

saec. VI: continet nonnulla ex *Rom*; Franciscus Antonius Knittel fragmenta reperit et anno 1762 edidit (cf supra, p. 387; de Latinis cf *guc*, supra, p. 988); Iohannes Ihre edidit, Upsaliae a. 1763 repet. in libro Büschingii a. 1773; Zahnus edidit, una cum fragmentis Upsaliensibus (cf supra, p. 1110, adn. 1).

* * *

Fragmenta omnia conlegerunt atque ediderunt Iohannes Conon von der Gabelentz et Augustus Iulius Loebe, *Ulfilas*, Altenburgi et Lipsiae a. 1836—1843; Fridericus Ludovicus Stammius, *Ulfilas*, Paderbornae a. 1858 (ed. 5 curavit v. cl. Mauritius Heyne a. 1872); Massmannus, *Ulfilas*, Stuttgartariae a. 1857 (Latina Massmanni sunt ex editione N. T. triglotta Tischendorfii); v. cl. Bernhardt ut supra, p. 1108, adn. 2; v. cl. G. H. Balg, *The first Teutonic (Germanic) Bible translated chiefly from the Greek by the Gothic bishop Wulfila in the fourth century and the other remains of the Gothic language. Edited, with an introduction, a syntax, and a glossary*, in urbe Milwaukee in provincia Wisconsin (a. 1890?).

Continent fragmenta haec: *Matt* 3,11 5,8 5,15—6,32 7,12—10,1 10,23—11,25 25,38—26,3 26,65—27,19.42—66 *Marci* 1,1—6,30 6,53—12,38 13,16—29 14,4—16 14,41—16,12 *Lucae* 1,1—10,30 14,9—16,24 17,3—20,46 *Iohannis* 1,29 3,3—5.23—26.29—32 5,21—23.35—38 5,45—11,47 12,1—49 13,11—19,13 *Rom* 6,23 7,1—8,10 8,34—11,1 11,11—12,5 12,8—14,5.9—20 15,3—13 16,21—24 *1 Corinth* 1,12—25 4,2—12 5,3—6,1 7,5—28 8,9—9,9 9,19—10,4

10,15—11,6.21—31 12,10—22 13,1—12 14,20—27 15,1—35.46—
 16,24 *2 Corinth* 1,1—13,13 *Galat* 1,1—7 1,20—3,6 3,27—6,18 *Ephes*
 1,1—5,11.17—29 6,8—24 *Philipp* 1,14—2,8 2,22—4,17 *Coloss* 1,6—
 29 2,11—4,19 *1 Thess* 2,10—5,28 *2 Thess* 1,1—2,4 2,15—3,18
1 Timoth 1,1—5,14.16—6,16 *2 Timoth* 1,1—4,16 *Tit* 1,1—2,1 *Philem*
 11—23.

(3.) SLAVONICA.

Rastislavius dux Moraviae anno ut fertur 862 vocavit in Moraviam Constantinum philosophum dictum, origine Thessalonicensem, qui ad illud tempus apud Chazaros ad mare Euxinum in Cherroneso evangelium praedicaverat, et ibi reliquias s. Clementis invenerat et Constantinopolim tulerat.¹

Constantinus, postea Cyrillus dictus, socio fratre suo ^{sl} Methodio factus est apostolus Slavorum ad Danubium anno fere 863; mox characteribus Slavonicis inventis versionem Novi Testamenti Slavonicam instituerunt fratres ex Graecis codicibus iisque maximam partem, ut videtur, familiae Antiochenae, sed incertum est utrum illo tempore Novum Testamentum totum versum sit.² Versio haec sententia Dobrowskii anno circiter 988, quo Wladimir dux baptizatus est, Russis tradita, mutationes et linguae et textus subiit, in primis post saeculum quartum decimum medium, unde factum est ut Dobrowskius in codicibus recensione tres distinxerit; novissima, typis expressa, in communi usu est. Wetstenius nonnulla ex hac versione laudavit, Alterus³ lectiones paucas conlegit, Matthaeius lectiones in

¹ Haec reliquias etiam secum in Moraviam portavit, denique Romam ubi mortuus est.

² Verteruntne illo tempore Evl et Apl (lectiones solas), ita ut Apocalypsis omissa sit?

³ Alter, *N. T.* Viennae a. 1787, vol. 1, p. 403—411 lectiones in Ioh capp. 1—14 ex editione Slavonica Mosquensi a. 1614 praebet; p. 1122—1156 in Evv ex codice Vindobon. Caesar. CCCLVI; p. 1157—1194 in Evv ex cod. Vindob. Caes. CCCLV: vol. 2 (a. 1786), p. 968—

Apoc prae-buit,¹ fons autem praecipuus lectionum Slavonicarum debetur Dobrowskio qui cum Griesbachio² variationes codicum atque editionum communicavit; Tischendorfius librum Griesbachii adhibuit atque ego catalogum Dobrowskii ex illo libro excerpo quamquam huc usque vix magnus fructus ex hac versione decerpi potest.

(a.) Evangelia.

sl¹: Aloysii Hankii Olomucensis: *Lectionarium* Irmologio saec. XIII adnexum; textus Occidentalis familiae videtur esse; Dobrowskius contulit ad Evv capita quattuor et nonnulla ex capitibus aliis 21.

sl^{1 mur}: Petrop. (?): *Evangeliarium*, a Gregorio diacono a. 1056—1057 scriptum; editum a Vostokovo, Petrop. a. 1843, conlatum a Muralto, *N. T.* Hamburgi a. 1848, p. liii.

sl²: Petrop. acad. scientiarum; saec. XIV: *Evangeliarium*; anno 1317 scriptum; textus antiquus sed saepe corruptus est; Dobrowskius contulit Mt et Ioh paucis excerptis et capita fere tria ex Mc Lc.

sl^{2 mur} sive sl^{1 rem}: Remensis, saec. X: continet *Evv*; hoc codice „olim in regum Francorum oleo inunguendorum solemnibus uti solebat ecclesia Remensis“; editus est a Silvestro, Parisiis a. 1843, et ab Hanka, Praegae a. 1846; conlatus ab Altero (ut ad sl^{1 mur}), p. liii.liv. Cf vir cl. Cerf, *L'évangélique slave, manuscrit, dit Texte du sacre conservé à la bibliothèque de la ville de Reims*, Remis a. 1881.

1039 in Act Paul Cath ex codice Vindob. Caes. Orient. CI; harum tamen lectionum maiorem partem intelligere non possunt nisi viri linguae Slavonicae periti.

¹ Matthaeius, *Apoc*, Rigae a. 1785, append. 2, p. 343—388.

² Dobrowsky, *Griesbachii N. T. Gr.* vol. 1 (a. 1796), p. cxxvii—cxxxii, vol. 2 (a. 1806), p. xix—xxi et xxxii—xxxix.

- sl³: Petrop. acad. scient. saec. XIV: continet *Evv*; textus singularis est generis et ad codices Graecos iuniores plerumque refectus.
- sl⁴: Pragae Gelasii Dobneri, saec. XV: continet *Evv*; scriptus fortasse in Servia; praebet lectiones recentiores, voces vero et phrases saepe antiquiores; Dobrowskius contulit Me Le et decem ex Mt capp.
- sl⁵: Vindob. caes. 356, saec. XV: continet *Evv*; textus posterioris familiae est; cf Alterus iam laudatus.
- sl⁶: Vindob. caes. 355, saec. XVI: continet *Evv*; scriptus in Moldavia anno circiter 1535; textus posterioris familiae est; cf Alterus. Ubi sit Vindob. caes. Orient. 98: *Evv*: nescio. Cf Nesselius, *Catalogus . . . Vindobonae et Norimbergae a. 1690, pars VII*, p. 154a.
- sl⁷: Dobrowskii, olim Theodori Bausii, saec. XVI: continet *Evv*; textus est familiae novissimae quae in editionibus paene omnibus invenitur; Dobrowskius consuluit ad Me et Le, contulit ad Ioh.
- sl⁸: Moscuae bibl. synodalis, olim bibl. typogr. 19, saec. XII: continet *Evv*; textus est familiae Occidentalis et consentit plerumque cum sl¹ et sl²; scriptus anno 1144; Dobrowskius contulit locos selectos.
- sl⁹: Mosc. synod. olim typogr. 11, saec. XII: *Evv* (Evl?); contulit Dobrowskius quosdam in Me versiculos.
- sl¹⁰: Mosc. monast. s. Archangeli vulgo *Czudow*, saec. XIV: continet *N. T.*; dicitur manu Alexii metropolitae scriptus esse; lectiones antiquae singulares ad fidem codicum Graecorum bonae notae reformatae sunt; contulit Dobrowskius Le cap. 1 et 24 et nonnulla ex 22.
- sl^{rem}: cf supra, sl² mur.

(b.) Actus et epistulae.

- sl¹: cf supra, sl¹ ad *Evv*; continet lectiones ecclesiasticas ex Act Paul Cath.

- sl²: Moseuae bibl. synodalis 6; saec. XIII (a. 1220) continet *Rom 1,2 Cor Gal Eph 1,1—4,4* cum commentario; Dobrowskius contulit selectis locis.
- sl³: Mosc. synod. olim typogr. 10, vix saec. XII: *Praxap*; textus similis est textui sl¹; Dobrowskius contulit quaedam capita ex Act Tim Iac et varios locos ex 1 Ioh 2 Pe.
- sl³ mur.: Petrop. Q. v. I, 5, saec. XIII: continet *Paul Cath Act*; conlatus ab Altero (cf sl¹ mur ad Evv), p. liv.
- sl⁴: Mosc. synod., olim typogr. 24, saec. XIV (a. 1370): *Praxap*; accedit proxime ad sl¹ et sl³; contulit Dobrowskius commata quaedam ex Act cap. 1.
- sl⁵: Georgii Ribayii, Czincotae in Ungaria, saec. XV: continet *Act Cath Paul*; familiam textus mediam praebet; hunc codicem integrum contulit Dobrowskius.
- sl⁶: Mosc. synod. 620: continet *N. T.* excepta Apoc; convenit cum sl⁷ statim describendo; cursim inspexit et examinavit Dobrowskius locos multos.
- sl⁷: Petrop. acad. scient., saec. XVI (a. circ. 1548): continet *Act Cath Paul*; familiam praebet textus postremae, quam editiones primae exhibent, proximam; contulit Dobrowskius praecipue iis locis qui in margine interiore a Griesbachio notati sunt.
- sl⁸: Vindob. Caes. 101: continet *Act Cath Paul*; textus mediae est familiae et recentior est paulo textu codicis sl⁵ atque emendatior; cf Alterus, ut supra, p. 1112.
- sl⁹: Monasterii Resurrectionis prope Moscuam: *Praxap*; textus est antiquus et textui codicum sl³ et sl⁴ similis; inspexit Dobrowskius nonnullos locos.
- sl¹⁰: cf sl¹⁰ ad Evv; contulit Dobrowskius locos varios epistularum.
- sl¹¹: Venetiis s. Marci 627, saec. XV: continet *Evv Apoc Act Cath Paul*; Heb sequitur 1 Th; desunt Heb 1,6—13,25 1,2 Tim Tit Philem; textus est paulo recentior textu codicis sl⁵; videtur in Servia vel Bulgaria scriptus esse; inspexit Dobrowskius varios locos.

(c.) Apocalypsis.

sl¹: Moscuae synod., saec. XV (a. 1499): continet *Biblia* integra; etsi conferre non potuit, putavit Dobrowskius hunc codicem antigraphum esse duorum qui hoc loco sequuntur, docetque hos tres solos in tota Russia *biblia* integra continere.

sl²: Mosc. synod., saec. XVI (a. 1558): continet *Biblia* integra; Apoc desumpta est ex commentario Andreae; Dobrowskius contulit priora tria capita ex Apoc.

sl³: Mosc. synod.: continet *Biblia* integra; Apoc consentit cum sl²; videtur Dobrowskius Apoc totam contulisse.

sl⁴: Mosc. synod.: continet *Apoc* cum comm. Andreae; alius quam sl² et sl³ familiae accedit textus magis ad textum sl¹⁰ infra descripti; interpolatus autem est textus ex altera versione Slavonica et ex codicibus Graecis iunioribus.

sl⁵: Mosc. synod. 605: continet *Apoc* cum comm. Andreae; eiusdem familiae est atque sl² et sl³.

sl⁶: *Biblia* Moscuae edita a. 1663, repetita ex editione Ostrogiensi anni 1581; reprehendit Dobrowskius nonnulla quae Matthaeius (cf supra, p. 1113, adn. 2) de hac editione scripserat.

sl⁷: N. T. Moscuae a. 1783 editum; praebet multis locis textum editionum antiquarum.

sl⁸: *Biblia* Moscuae a. 1759 edita; textus non differt a textu librorum aliorum emendatiorum post annum 1751 editorum; hac editione usus est Dobrowskius in conferendis codicibus in Russia servatis.

sl⁹: *Biblia* Moscuae a. 1778 edita; non discrepat a sl⁸ neque ab editione Moscueni anni 1762 quam Matthaeius adhibuit.

sl¹⁰: cf supra, sl¹⁰ ad Evv.

sl¹¹: cf supra, sl¹¹ ad Act et Epp; consentit in primis cum sl³.

Dobrowskius¹ distinguit tria editionum genera:

1. Antiquum minus correctum, ex codicibus iunioribus etiam cum librorum erroribus excusum. *a. Err*, Ugrowlachie a. 1512, iussu ducis Ioh. Basarabae edita; *b. Err*, Vilnae a. 1575; *c. Biblia Ostrogiensia* a. 1581; *d. Err*, Moscuæ a. 1614 (quibus Alterus usus est ad Ioh capp. 1—14, cf supra, p. 1112, adn. 3); *e. Biblia*, Moscuæ a. 1663 ex ed. Ostrogiensi recusa.
2. Antiquum quidem, sed studio ad Graecum receptum emendatum. *a. N. T.* Vilnae a. 1623; *b. Err*, Leopoli a. 1644.
3. Novissimum: emendatio vulgaris textus Slavonici iussu Petri I inchoata saeculo XVIII ineunte, anno demum 1751 absoluta; sed editiones Novi Testamenti post annum 1751 impressae non omnes emendationes has admiserunt.

Videtur Dobrowskius nonnunquam certius de textus familiis sive recensionibus dicere quam pro conlationum suarum exiguitate debebat.

Ita Dobrowskius, quem fusius adduximus quia Tischendorfio apparatus suppeditavit. Dobrowskii vero tempore nondum cogniti fuerunt codices Palaeo-Slovenici sive Slavonici meridionales, e quibus codices Russici exscripti vel versi sunt, unde fit, quod nemini inopinatum esse potest, ut conlationes eius aequae ac theses eius criticae hodie non satisfaciant viris rei criticae peritis. Nemo autem adhuc rei toti operam navavit, etsi multi codices singulos modo ediderunt modo excusserunt, prae ceteris viri clarissimi Vatroslavius (Ignatius) Jagić et Alexander Gorskiĵ (vide infra, p. 1121—1122, codd. 43—79).

Codices Palaeoslovenicos habemus et scriptura Glagolitica et scriptura Cyrillica exaratos eosque iam saeculo decimo vel undecimo scriptos. Studio viri cl. Vatroslavii

¹ Dobrowsky, *Griesbachii N. T. Gr.* vol. 1, p. cxxxi.cxxxii.

Jagić debemus editionem librorum duorum Palaeo-Slovenicorum: *Quattuor evangelia. Codicem Glagoliticum olim Zographensem nunc Petropolitanum, characteribus Cyrillicis transcriptum notis criticis prolegomenis appendicibus auctum* edidit V. I. Berolini a. 1879, cum tribus tabulis; — *Quattuor evangeliorum versionis Palaeo-Slovenicae codicem Marianum Glagoliticum characteribus Cyrillicis transcriptum* edidit V. I. Berolini a. 1883, cum tribus tabulis. Codex Marianus positus est hodie in museo Rumiantzovico urbis Moscuae. Cf praeterea v. cl. Vatroslavius Jagić, „Das altslovenische Evangelistarium Pop Sava's“ *Archiv für slavische Philologie* [1881], V, 4, S. 580—612. Cf *Sbornik statej academie Petropolitanae*, pars 3, p. 916 (p. 16?, fasc. 6?), a. 1868. Bis prodiit *Evangelium Assemanianum vel Vaticanum*, primum Zagrabiae anno 1865 cura Francisci Rački, cum tabula, iterum Romae anno 1878 cura Iohannis Črnčić, cum tabula; characteribus Latinis transcriptum est.

Codices Russicos invenimus scriptura Cyrillica exaratos. Ex his est *Evangelium Ostromirianum* annis 1056—1057 scriptum, quod evangelium Alexander Vostokov Petropoli anno 1843 edidit cum multis tabulis; anno demum 1889 Petropoli prodiit editio quam dicunt photolithographica. Exemplar aliud est *Tetraevangelium Galicianum*, quod v. cl. Amphilocheus Moscuae annis 1882. 1883 publici iuris fecit. V. cl. Aemilianus Kažužniacki, in libro *Monumenta linguae Palaeo-Slovenicae collecta et in lucem edita cura et opera Ae. K.* vol. 1, Vindobonae et Teschenae a. 1888, edidit *Evangelium Putnamum* saeculi XIII vel XIV.

Codices Serbici utuntur scriptura Cyrillica. Exempli gratia conferendum est *Tetraevangelium Nikoljanum*, codex saeculi quarti decimi in monasterio Serbico Nikolja, quem v. cl. Georgius Daničić Albae Bulgaricae (Belgrad) anno 1864 edidit. *Apostolus* anni 1324 e codice monasterii Šišatovac editus est a v. cl. F. Miklosich Vindobonae a. 1853.

Lectiones ecclesiasticas Croaticas, scriptura Glagolitica scriptas, conlegit v. cl. Iohannes Berčić e Missalibus quae dicuntur pariter atque ex aliis libris ecclesiasticis: *Ulozei Svetoga Pisma* edidit I. B. e mss Glagoliticis recensiois Croaticae, partt. 5, Pragae annis 1864—1871. Videtur textus harum lectionum ad normam Vulgatae Latinae mutatus esse.

Paucos alios codices plerosque Russicos in usum virorum linguarum Slavonicarum peritorum addo. Si quis monstraverit ex nonnullis horum codicum Slavonicorum posse hauriri testimonium de textu Graeco vetere, bene erit. Si minus, omittendi sunt codices Slavici in apparatu critico congerendo.

1. Lipsiae bibl. urbis Sl. fol. 4.
saec. ? , in fol, membr, foll. 163: *Apl.*
2. — — Sl. fol. 5: saec. ? , in fol, chart, foll. 298: *Apl.*
3. Monaci bibl. reg. cod. Slav. 1 (1125).
a. 1492, in fol, membr, foll. 267, praef Thphy1: *Err* Palaeo-Slavonice. Scriptus in usum Stephani, principis Moldaviae, a diacono Theodoro Mricheskoula in quodam Germaniae monasterio. Fuit anno 1637 Petri Mogilae, metropolitae Kioviae et Galiciae, qui codicem ecclesiae s. Mariae Kiovensi dono dedit. Cf *Catalogus codd. mss. bibl. reg. Monacensis*, vol. 7, Monaci a. 1858, p. 327.¹
4. Romae Vat. Slav. 3.
saec. XIII, membr: *Erl.* Cf Angelus Mai, *Scriptorum veterum nova collectio*, vol. 5, Romae a. 1831, paginarum series altera, p. 105.106.
5. — — Slav. 4: saec. XIII, in fol, membr: *Erl.*
6. — — Slav. 5: saec. XIV, in fol, chart, foll. 238: *Err.*
7. — — Slav. 6: saec. XVI, in fol, chart, mendis seatet: *Erl.*
Olim reginae Succorum.
8. — — Slav. 7: saec. XV, in 8, chart, foll. 8 (in codice quodam foll. 49—56): *Lc* 10,1—11,41.
9. Moscuae bibl. mon. Neohierosol. Resurr. 117.
saec. XVI vel XVII, in fol, chart, foll. 840: *Err* cum comm.
Cf Amphilocheius, *Descriptio bibliothecae monasterii Neohierosolomitici Resurrectionis*, Moscuae a. 1875.

¹ Monaci bibl. reg. cod. Hungaricus (1140): a. 1466, in 4, chart, foll. 208, coll. 2; piet: *Err* Hungarice. Olim Ioh. Alberti Widmanstadii. Integer prodiit Budae anno 1842. Cf *Catalogus* (ut cod. 3), p. 332.

10. Moscuae bibl. mon. Neohierosol. Resurr. 1: a. 1120—1128, in fol, membr, voll. 2, foll. 231: *Evl.*
11. — — 2: saec. XIV, in ?, membr, voll. 2, foll. 326: *Evl.*
12. — — 3: saec. XIV, in fol, membr, voll. 2, foll. 137: *Evl.*
13. — — 4: saec. XV, in fol, membr, voll. 2, foll. 258: *Evl.*
14. — — 5: saec. XIV, in fol, membr, voll. 2, foll. 153: *Apl.*
Cf supra, p. 1115, Dobrowskii sl⁹.
15. — — musei Rumiantzovici S.
saec. XIII vel XIV, in 8, membr, foll. 110: *Apoc* cum comm
Andr. Caes. Cf v. cl. Alexander Vostokov, *Descriptio codicum
manuscriptorum Russicorum et Slavonicorum in museo Rumiantzovico,*
Petropoli a. 1842.
16. — — 9: a. 1495, in 4, chart, foll. 431: *Apl.*
17. — — 10 et 11: saec. XVI: exemplaria duo *Apl.*
18. — — 103: a. 1164, in 4, membr, voll. 2, foll. 270: *Evl.*
19. — — 104: saec. XII vel XIII, in fol, membr, voll. 2,
foll. 158: *Evl.*
20. — — 105: a. 1270, in fol, membr, voll. 2, foll. 167: *Evl.*
21. — — 106: saec. XIII, in fol, membr, voll. 2, foll. 167: *Evl.*
22. — — 107: saec. XIII vel XIV, in fol, membr, voll. 2,
foll. 161: *Evl.*
23. — — 108: saec. XIII vel XIV, in fol, membr, voll. 2,
foll. 117: *Evl.*
24. — — 109: saec. XIV, in fol, membr, voll. 2, foll. 158: *Evl.*
25. — — 110—114: saec. XIV: exemplaria quinque *Evl.*
26. — — 115: saec. XV vel XVI, in 4, chart, foll. 276: *Evl.*
27. — — 116: a. 1544, in 4, chart, foll. 357: *Evl.*
28. — — 117: saec. XIV, in fol, membr, voll. 2, foll. 128: *Evl.*
29. — — 118: a. 1401, in 4, membr, voll. 2, foll. 215: *Evl.*
30. — — 119: saec. XV, in fol, chart, foll. 200: *Evl.*
31. — — 120: saec. XV, in fol, membr, foll. 306: *Evl.*
32. — — 121: saec. XV, in 4, membr, foll. 245: *Evl.*
33. — — 122: saec. XV, in 4, chart, foll. 225: *Evl.*
34. — — 123: saec. XV, in fol, chart, foll. 469: *Evl. Apl.*
35. — — 124: saec. XV, in 4, chart, foll. 360: *Evl.*
36. — — 125: saec. XV, in 4, chart, foll. 189: *Evl.*
37. — — 126: saec. XV, in 4, chart, foll. 236: *Evl.*
38. — — 127: saec. XVI, in fol, chart, foll. 289: *Evl.*
39. — — 128—143: saec. XVI: exemplaria sedecim *Evl.*
40. — — 144: a. 1609: *Evl.*
41. — — 146: a. 1819: *Evl.*

42. Moscuæ musei Rumiantzovici 472: a. 1522, in fol, chart, foll. 558: *Le et Ioh* cum comm Thphyl.

43. Moscuæ bibliothecæ synodalis Gorskii 1 (915).
a. 1499, in fol, chart, foll. 1002 (praef. 16, txt 986): *V. T.* et *N. T.* Cf v. el. Alexander Gorskij, *Descriptio codicum manuscriptorum in bibliotheca synodali Moscuensi, pars I. Libri liturgici*, Moscuæ a. 1855, p. 3.

44. — — Gorskii 2 (21): a. 1558, in fol, chart, foll. 1041: *V. T.* et *N. T.* Cf cod. 45 [Gorsk. 3].

45. — — Gorskii 3 (30): saec. XVI, in fol, chart, foll. 1013: *V. T.* et *N. T.* (*N. T.* fol. 667 seqq). Gorskius disserit fusius de codicibus 43—45, p. 3—161.

46. — — Gorskii 20 (404): a. 1144, in 4, membr, foll. 260: *Ev.* Cf Gorskius, p. 208—215. 234—264. Cf supra, p. 1114, Dobrowskii sl^s.

47. — — Gorskii 26 (742): a. 1383, in 4, membr, foll. 282: *Ev.* Cf Gorskius, p. 224—227. 234—264.

48. — — Gorskii 33 (922): saec. XV vel XVI, in 4, chart, foll. 326: *Ev.* Cf Gorskius, p. 265. 266. 284—292.

49. — — Gorskii 34 (399): saec. XVI, in 4, chart, foll. 494: *Ev.* Cf Gorskius, p. 266. 267. 284—292.

50. — — Gorskii 35 (810): saec. XVI, in 8, chart, foll. 336: *Ev Apl (Act Cath Paul?)*. Cf Gorskius, p. 267—273. 284—292.

51. — — Gorskii 36 (74): saec. XVI, in fol, chart, foll. 478: *Ev.* Cf Gorskius, p. 274. 284—292.

52. — — Gorskii 37 (62): a. 1537, in fol, chart, foll. 406: *Ev.* Cf Gorskius, p. 274—276. 284—292.

53. — — Gorskii 39 (400): saec. XVI, in 4, chart, foll. 283: *Ev.* Cf Gorskius, p. 277. 278. 284—292.

54. — — Gorskii 40 (11): saec. XVI, in fol, chart, voll. 2, foll. 317: *Ev Apl (Act Cath Paul?)*. Cf Gorskius, p. 278. 279. 284—292.

55. — — Gorskii 41 (398): saec. XVI, in 4, chart, foll. 877: *Ev.* Cf Gorskius, p. 279. 280. 284—292.

56. — — Gorskii 42 (63): saec. XVI vel XVII, in fol, chart, foll. 413: *Ev.* Cf Gorskius, p. 280. 281. 284—292.

57. — — Gorskii 43 (739): saec. XVII, in 8, chart, foll. 276: *Ev.* Cf Gorskius, p. 281—283. 284—292.

58. — — Gorskii 44 (61): saec. XVII, in fol, chart, foll. 711: *Ev.* Cf Gorskius, p. 283—292.

59. — — Gorskii 21 (740): a. 1307, in fol, membr, voll. 2, foll. 127: *Ev.* Cf Gorskius, p. 215—217. 234—264.

60. Moscuæ bibliothecæ synodalis Gorskii 22 (67): a. 1354, in fol, membr, voll. 2, foll. 188: *Evl.* Cf Gorskius, p. 218.219.234—264.

61. — — Gorskii 23 (70): a. 1355, in fol, membr, voll. 2, foll. 176: *Evl.* Cf Gorskius, p. 220.221.234—264.

62. — — Gorskii 24 (68): a. 1357, in fol, membr, voll. 2, foll. 178, manibus variis: *Evl.* Cf Gorskius, p. 221—223.234—264.

63. — — Gorskii 25 (69): a. 1358, in fol, membr, voll. 2, foll. 221: *Evl.* Cf Gorskius, p. 223.224.234—264.

64. — — Gorskii 27 (71): a. 1409, in fol, membr, foll. 219: *Evl.* Cf Gorskius, p. 227—229.234—264.

65. — — Gorskii 28 (64): saec. XIV, in ? , membr, voll. 2, foll. 134: *Evl.* Cf Gorskius, p. 229—231.234—264.

66. — — Gorskii 29 (65): saec. XIV vel XV, in fol, membr, voll. 2, foll. 170: *Evl.* Cf Gorskius, p. 231.232.234—264.

67. — — Gorskii 30 (401): saec. XIV vel XV, in fol, membr, voll. 2, foll. 132: *Evl.* Cf Gorskius, p. 232—264.

68. — — Gorskii 31 (66): saec. XIV vel XV, in ? , chart, voll. 2, foll. 164: *Evl.* Cf Gorskius, p. 233—264.

69. — — Gorskii 32 (403): saec. XV, in 4, chart, foll. 219: *Evl.* Cf Gorskius, p. 264.265.284—292.

70. — — Gorskii 38 (60): saec. XVI, in fol, chart, voll. 2, foll. 154: *Evl.* Cf Gorskius, p. 276.277.284—292.

71. — — Gorskii 45 (722): a. 1307, in 4, membr, voll. 2, foll. 180: *Apl.* Cf Gorskius, p. 292—294.299—314.

72. — — Gorskii 46 (15): a. 1309—1312, in fol, membr, voll. 2, foll. 129: *Apl.* Cf Gorskius, p. 294—298.299—314.

73. — — Gorskii 47 (14): saec. XVI, in fol, chart, voll. 2, foll. 204: *Apl.* Cf Gorskius, p. 298—314.

74. — — Gorskii 48 (357): saec. XVI, in fol, chart, foll. 352: *Apl.* Cf Gorskius, p. 315.316.326—339.

75. — — Gorskii 49 (13): saec. XVI, in fol, chart, foll. 514: *Apl.* Cf Gorskius, p. 316.317.326—339.

76. — — Gorskii 50 (721): saec. XVI, in 4, chart, foll. 257: *Apl.* Cf Gorskius, p. 317—319.326—339.

77. — — Gorskii 51 (16): saec. XVI, in fol, chart, foll. 406: *Apl.* (mut?). Cf Gorskius, p. 319—323.326—339.

78. — — Gorskii 52 (358): saec. XVI, in 4, chart, foll. 272: *Apl.* Cf Gorskius, p. 324.325.326—339.

79. — — Gorskii 53 (725): saec. XVI vel XVII, in 4, chart, foll. 314: *Apl.* Cf Gorskius, p. 325—339.

80. Moscuæ bibl. Undolskovii 961.

saec. XI, in 4, membr, foll. 2: fragm *Evl.* Cf v. cl. A. E. Viktoro-

vius, *Collectio codicum manuscriptorum Slavico-Russicorum Undolskoviciana*, Moscauae a. 1870; — et *Codices Slavico-Russici B. M. Undolskovii*, Moscauae a. 1870. Suntne hi codices Moscauae in museo Rumiantzovico?

81. Moscauae bibl. Undolskovii 962.964.965.1275: saec. XII.XIII. XIV, membr: frag *Erl*.

82. — — 1045: saec. XV, in fol, membr, foll. 17: frag *Erl*.

83. — — 1184.1210.1276: saec. XVI: tria exemplaria *Erl*.

84. — — 19: saec. XVI (a. 1407?), in fol, chart, foll. 508: *Erl*.

85. — — 11: saec. XVI, in 32, chart, foll. 582: *Apl*.

86. — — 21: saec. XV, in 4, chart, foll. 448: *Apl*.

87. — — 1291: a. 1674, in 4, chart, foll. 268: *Erv*.

88. — — 10: saec. XVI, in 4, chart, foll. 284: *Erv*.

89. — — 20: saec. XV, in 4, chart, foll. 384: *Lc* cum comm Thphyl.

90. — — 22: saec. XVII, in 4, chart, foll. 177: *Cath* cum comm.

91. — — 23: saec. XVII(XVIII?), in 4, chart, foll. 268: *Apoc* cum comm And Caes.

92. — — 24: saec. XVIII (a. 1717?), in fol, chart, foll. 24: *Apoc* cum comm.

93. Wilnae bibl. publ. 1.

saec. XI, in 4, membr, foll. 10: fragm ex *Erl*. Evangelium Tyrovskovianum; editum est chromolithographice Wilnae a. 1869. Cf v. cl. Th. Dobrianskius, *Descriptio codicum manuscriptorum Ecclesiastico-Slavicorum et Russicorum in bibliotheca publica Wilnensi*, a. 1882.

94. — — 2 olim 3: saec. XIV, in fol, membr, foll. 178, coll. 2: *Erl*.

95. — — 4 olim 7: saec. XV, in fol, membr, foll. 11: fragm ex *Erl*.

96. — — 8: saec. XIII, in fol, membr, fol. 1, coll. 2: fragm ex *Erl*.

97. — — 9.10.11-14: saec. XIV, in fol, membr: exemplaria sex *Erl*.

98. — — 23—25: saec. XVI: exemplaria tria *Apl*.

99. — — 26: saec. XVIII: *Apl*.

100. — — 27: saec. XIV: *Erl*.

101. — — 28—33: saec. XV: exemplaria sex *Erl*

102. — — 34—41: saec. XVI: exemplaria octo *Erl*.

103. — — 42—46: saec. XVII et XVIII: exemplaria quinque *Erl*.

104. — — 20 olim 60 vel 31: saec. XVIII, in fol, chart, foll. 82: *Apoc* cum comm Andr Caes.

105. — — 21: saec. XVI: *Apl* (Act Cath Paul?) cum comm.

106. — — 22: saec. XV: *Apl*.

107. Archangeli seminarii pastoralis 6.

saec. XIII, in fol, membr: *Erl*. Cf v. cl. A. E. Viktorovius, *Descriptio codicum manuscriptorum in bibliothecis Russiae septentrionalis*, Petropoli a. 1890, apud quem descriptio codicum 107—136 invenitur.

108. Archangeli seminarii pastoralis MS. 7: saec. XIV, in fol, membr, voll. 2: (*Erl.*)
109. — — MS. 8: saec. XV, in 4: *Err.*
110. — — MS. 9: a. 1533, in fol: *Err.*
111. Sjeuski bibl. monasterii 1.
a. 1339, in fol, membr: *Erl.*
112. — — MS. 2: saec. XV—XVI, in fol: *Erl.*
113. — — MS. 3: a. 1576, in 8: *Erl.*
114. — — MS. 4: saec. XVII, in fol: *Erl.*
115. — — MS. 5: saec. XVI, in fol: *Erl.*
116. — — MS. 6: saec. XVI, in fol: *Err.*
117. — — MS. 7: saec. XVI, in 4: *Err.*
118. — — MS. 8: saec. XVI, in 4: *Err.*
119. — — MS. 9: saec. XVI, in 4: *Err.*
120. — — MS. 10: saec. XVI, in fol: *Err.*
121. — — MS. 11: saec. XV, in 4: *Apl.*
122. Solobetzki bibl. monasterii 1.
saec. XV, in fol, membr: *Erl.*
123. — — MS. 2: a. 1551, in fol: *Erl.*
124. — — MS. 3: saec. XVII, in fol: *Erl.*
125. Biloserski bibl. monasterii Cyrilli 1.
saec. XVI, in fol: *Erl.*
126. — — MS. 2: saec. XV, in 8, membr: *Err.*
127. — — MS. 3: saec. XV, in fol, chart: *Err.*
128. — — MS. 4: saec. XV, in 8, membr: *Err.*
129. — — MS. 5: saec. XV—XVI, in 8, chart: *Err.*
130. — — MS. 6: saec. XV, in fol, membr: *Apl* (? Ac C P ?).
- Colasini bibl. monasterii MS. 1.
131. a. 1533, in fol: *Erl.*
132. — — MS. 2: saec. XV, in 4, chart: *Erl.*
133. Riasanki bibl. seminarii MS. 1 olim 9.
a. 1467, in fol: *Erl.*
134. — — MS. 2 olim 10: saec. XV, in fol: *Err.*
135. — — MS. 3 olim 15: saec. XV, in 4: *Err.*
136. — — MS. 4 olim 8: saec. XVI, in fol: *Err.*

Cf etiam v. cl. B. Lamanskago, *De codicibus nonnullis Slavonicis Belegradiae, Zagrabiae et Vindobonae, cum observationibus philologicis et historicis. Supplementum voluminis sexti actorum academiae scientiarum imperialis*, num. 1, Petropoli a. 1864: bibl. Min. (?) 63: saec. XII vel XIII, in fol, membr, foll. 201: *Erl* (Ioh Mt Lc).

VERSIONES EUROPAEAE IUNIORES, E LATINA
VULGATA PROGENITAE.

(4.) SAXONICA SIVE ANGLOSAXONICA.

Saxonice videtur Novum Testamentum saepius esse
versum, partim saltem iam saeculo octavo,¹ sed e Latino, non
e Graeco, quapropter nullo suo iure haec versio in
SAX consilium vocaretur ad textum Graecum constituen-
dum, quamquam non inutile est testimonium quod de codici-
bus Latinis qui in Anglia illo tempore in usu erant nobis
suppeditat. Evangelia (quae sola supersunt) prodierunt ex
editione Matthaei Parker, cum praefatione Iohannis Foxe,
Londinii a. 1571; cura Guilelmi Lisle, Londinii a. 1638; cura
Mareschalli (cf supra, p. 1110, adn. 1), Dordraci a. 1665; cura
Beniamini Thorpe,² Londinii a. 1842; curis Iohannis M. Kemble
et Caroli Hardwick et Gualteri W. Skeat,³ Cantabrigiae *Mt*
a. 1858 et iterum a. 1887, *Mc* a. 1871, *Lc* a. 1874, *Ioh* a. 1878.
Millius usus est schedis Mareschalli. Tischendorfius versionem
hanc illis locis in primis citat ubi cum codicibus Vulgatae
versionis antiquissimis vel etiam veteris Latinae consentit;
cf *Lc* 8,46 9,55 10,11 11,37.40 13,35 22,61 23,15.

¹ Ut exempli gratia evangelium Iohannis a Beda moriente
anno 735. Tischendorfius putavit codiceem evangeliorum Saxoni-
cum, quem Londinii in Museo Britannico vidit, saeculi esse octavi.

² Thorpe, *Ða halgan godspel on Englisc. The Anglo-Saxon
version of the holy gospels, edited from the original manuscripts*,
Londinii a. 1842. Cf etiam v. cl. Carolus Guilelmus Bouterwek,
*Die vier Evangelien in alt-nordhumbrischer Sprache. Aus der jetzt
zum erstenmale vollständig gedruckten Interlinearglosse in St. Cuthbert's
Evangelienbuche hergestellt, mit einer ausführlichen Einleitung, einem
reichhaltigen Glossare, sowie einigen Beilagen versehen und heraus-
gegeben von K. W. B. Güterslohiae a. 1857.*

³ Skeat, *The gospel according to St. Matthew in Anglo-Saxon,
Northumbrian, and Old Mercian versions, synoptically arranged,
with collations exhibiting all the readings of all the manuscripts.
A new edition*, Cantabrigiae a. 1887; — . . . *Mark in Anglo-Saxon
and Northumbrian versions . . . a. 1871.*

(5.) FRANCICA.

Versio Francica evangelii Matthaei e codice Sangallensi saeculi noni edita est ab Iohanne Andrea Schmeller, anno 1827,

fr *Evangelii secundum Matthaeum versio Francica saec. IX, necnon Gothica saec. IV. quoad superest. Das Evangelium des h. Matthaei im Hochdeutsch des 9. Jahrh. aus dem St. Galler Codex der Tatianischen Evangelienharmonie, mit Vergleichung der Schilterschen Ausgabe des Oxforder Manuscripts zusammengestellt etc.* Stutgardiae et Tubingae a. 1827, pp. 106.¹

(6.) THEOTISCA.

Versio haec re vera Franco-Bavarica, ad Mt 20, 28 laudata, hausta est e codice Vindobonensi bibl. caes. 3093* (et ex foliis duobus Hanoveranis bibl. publ. MS. I. 20) qui codex olim in monasterio Monseensi erat, saeculo ut videtur nono ineunte scriptus. Tischendorfius usus est libro

theot *Fragmenta Theotisca versionis antiquissimae evangelii s. Matthaei . . . E membranis Monseensibus bibliothecae Palatinae Vindobonensis ediderunt Stephanus Endlicher et Hoffmann Fallerslebenis, Vindobonae a. 1834; ed. 2, cura H. F. Massmanni, Viennae a. 1841. V. cl. Georgius Allison Hench, Americanus, fragmenta omnia denuo excussit, The Monsee fragments. Newly collated text with introduction, notes, grammatical treatise and exhaustive glossary and a photolithographic facsimile, Argentorati a. 1890, pp. 212 cum tabula.²*

¹ Cf etiam v. cl. Iosephus Haupt, „Bruchstücke einer althochdeutschen Uebersetzung der vier Evangelien“ in actis *Germania*, Vindobonae a. 1869, vol. 14, S. 440—466, et v. cl. Fridericus Keinz, „Ueber einige althochdeutsche Bruchstücke“ in actis *Sitzungsberichte der königlich bayerischen Akademie der Wissenschaften zu München*, Monaci a. 1869, vol. 1 (anni 1869), pp. (537)546—556, et v. cl. Carolus Tomanetz, *Zeitschrift für deutsche Philologie*, Halis Saxonum a. 1882, vol. 14, fasc. 3, p. 257—285.

² Pagg. 1—142 etiam separatim Argentorati eodem anno prodierunt dissertatio academica facultati philosophicae universitatis Iohns Hopkins Baltimoreae in provincia Maryland tradita.

(7.) BOHEMICA.

Iosephus Dobrowsky¹ distinguit recensionem versionis Bohemicae vetustissimam et alteram. Illam testantur codices Dresdensis sine anno, Leitmeritzo-Vratislaviensis anni 1411, Olmuciensis lycei anni 1417, hanc codices Olmuciensis sine anno, Leitmeritzianus anni 1429; — codex bohem Pragensis in monasterio Emmai anno 1416 litteris Glagoliticis scriptus (est infra apud Iungmannum p. 91, num. 506) mediam inter utramque recensionem tenet. Sententia Dobrowskii scriptus est codex ille versionis vetustissimae Dresdensis, bibliothecae hodie regiae olim familiae Leskowetzianae, inter annos circiter 1390 et 1410.

Biblia Bohemica videntur primum anno 1488 Pragae apud Iohannem Pytlik, Severinum Kramar, Iohannem „von Störchen“, Mathiam „vom weissen Löwen“ typis expressa esse. Cf Raphael Carolus Ungar, *Allgemeine böhmische Bibliothek*, Pragae a. 1786, p. 15—18, qui p. 18—20 editionem alteram, anno 1489 Kutenbergae apud Martinum de Tissnow typis expressam, describit. Ungar suspicatur vel ex colophone conligit Novum Testamentum Bohemice primum anno 1475, fortasse Pragae, typis expressum esse, cf apud eum p. 63—72. Cf etiam Iohannes Gottlieb Elsner, „Periculum historico-ecclesiasticum, quo succincta diversorum verbi divini codicum Bohemicorum delineatio exhibetur, Berolini a. 1768“ in actis *Museum Hagatum*, tom. 4, pars 1, pp. 225—268, qui disserit de editionibus, non de codicibus manu scriptis: Gottfried Iohannes Dlabacž, *Nachricht von einem bisher noch unbekanntem böhmischen Neuen Testamente* (ex actis *Abhandlungen der königlich böhmischen Gesellschaft der*

¹ Iosephus Dobrowsky, „Ueber den ersten Text der böhmischen Bibelübersetzung nach den ältern Handschriften derselben, besonders nach der Dresdener“ in actis *Neuere Abhandlungen der königlich böhmischen Gesellschaft der Wissenschaften*, Pragae a. 1798, vol. 3, *Diplomatisch-Historisch-Litterarischer Theil*, pp. 240—266.

Wissenschaften, vol. 5, *historischer Theil*), Pragae a. 1816, pp. 12 cum tabula, qui de editione secunda dicit et de editionibus annorum 1497.1518.1527; p. 11 nominatur editio anni 1475 ut quae in urbe Pilsen prodierit. Unde Tischendorfius bohem, e. g. Act 25,24, hauserit nescio.

CODICES BOHEMICI.

Pragae bibl. univ. A. 10.

a. 1450—1460 (?), in 8, membr, coll. 2: *Biblia*. Cf v. cl. Iosephus A. Hanslik, *Geschichte und Beschreibung der Prager Universitäts-Bibliothek*, Pragae a. 1851.

— — A. 7: a. 1471, in fol, membr, foll. 347: *Sirach* cap. 45 — *Apoc*.

Apud Iosephum Iungmann, *Historia literaturae Bohemicae*, Pragae a. 1849, invenies notitias has de codicibus librorum Novi Testamenti:

p. 16, num. 3: saec. X: *Evv* (Evl?); — num. 4: saec. XIV: *Evv* (Evl?); — num. 8: saec. XI vel XII: *Evv* (Evl?);

p. 38, num. 107: saec. XIV: *Biblia*; — num. 108: a. 1391: *Biblia*;

p. 39, num. 118: saec. XIV vel XV: *Evv* (Evl?); — num. 119: saec. XIV vel XV: *Paul*; — num. 120: saec. XIV: *Evv* (Evl?); — num. 121: saec. XIV: *Evl* Bohem-Lat;

p. 91, num. 504: saec. XV: *Biblia*; — num. 506: a. 1416: *Biblia* Glagolitica; — num. 510: *Biblia*; — num. 511: saec. XV: *Biblia*; — num. 512.514.516.517.518. (p.92)522.525.527.531.533.534: exemplaria undecim *Biblicorum*.

p. 92.93, num. 539—566: *N. T.* (exemplaria duodetriginta).

p. 94, num. 587: a. 1411: *Paul*; — num. 593: saec. XV: *Evl*; — num. 595: saec. XVI: *Evv*; — num. 597: a. 1505: *Evl Apl*.

X.

DE

SCRIPTORIBUS ECCLESIASTICIS.

	paginae
1. Dissertatio	1131—1152
(1.) Quid adhuc iudicatum sit de patrum testimonio	1131—1138
(2.) Comparantur inter se codices, versiones, patres	1138—1139
(3.) Equibus scriptoribus testimonium quaerendum sit	1139—1140
(4.) Quomodo patrum lectiones de- finiendae adhibendaeque sint	1140—1142
(5.) De scriptoribus Graecis	1143—1149
(6.) De scriptoribus Latinis	1149—1151
(7.) De scriptoribus Syriacis, Aegypti- acis, Armeniacis, ceteris . .	1151—1152
2. Catalogus scriptorum	1153—1230

X.

DE SCRIPTORIBUS ECCLESIASTICIS.

1.

DISSERTATIO.

Testimonium patrum vel scriptorum ecclesiasticorum quamquam ultimo loco poni solet cum de textu Novi Testamenti constituendo agitur, tamen minime contemnendum est: interdum rei criticae studiosos auxilio haud exiguo firmat in primis quod ad textus historiam ne dicam geographiam attinet.

(1.) *Quid adhuc indicatum sit de patrum testimonio.*

Simulatque Novum Testamentum Graece typis exprimere coeperunt viri docti, patres testes adduxerunt. Editio Complutensis a. 1514 (cf supra, p. 205) sane nullas fere adnotationes exhibet, ad 1 Co 15,50 tamen laudat Hieronymi epistolam ad Minervium et Alexandrum de resurrectione carnis et ad 1 Ioh 5,7 Thomam Aquinatem et abbatem Ioachim. Erasmus (cf supra, p. 207) recognovit textum „ad probatissimorum omnium suffragiis autorum, vel citationem, vel emendationem, vel enarrationem, nempe Origenis, Chrysostomi, Cyrilli, Hieronymi, Ambrosii, Hilarii, Augustini“. Ad Mt 24,30-44 in libro eius adnotationum haec inveniuntur: (30) „Gloriam certe legit Hieronymus, citans hunc locum in commentariis

Zachariae“; (36) „ex homiliis Origenis quas scripsit in Matthaeum, apparet illum addidisse filium“; „ad eundem modum legit Augustinus in homiliis . . . cumque hoc Hilarius cum ait in expositione canonis Legit et interpretatur eodem modo Chrysostomus. Denique et Hieronymus ipse in progressu enarrationis sequitur hanc lectionem“; (43 *φυλακῆ*) „ita legit Origenes in homiliis“; (44 *ὅτι ἡ ὄρα οὐ δοξεῖτε ὁ . . . ἔρχεται*) „ita legit Chrysostomus, etiamsi secus Vulgarius.“¹ Affert praeterea Erasmus testes Ambrosium, Athanasium, Augustinum, Cyprianum, Gregorium Nazianzenum, Origenem, Theodoretum.

Neque ecclesia reformata vocem respuit antiquae ecclesiae. Beza (cf supra, p. 214), Genevensis ecclesiae minister, editionem N. T. Gr. suam Elisabethae „Angliae, Franciae, Hiberniae et circumiacentium insularum reginae“ dedicans, haec scripsit: „etiam veterum tum Graecorum tum Latinorum et recentiorum quoque doctissima scripta diligenter contuli: a quibus me plurimum adiutum esse ultro profiteor“. Nihilominus patribus Beza multo rarius quam Erasmus testibus est usus. Franciscus Lucas Brugensis (cf supra, p. 216) primus, nisi fallor, patres Graecos Latinosque in lectionum conlectionibus Novi Testamenti Graeci laudavit, disquisite eos pro meritis censens. Hugo Grotius (nat. a. 1583, mort. a. 1645) in variis suis lectionibus liberrime usus est patrum Graecorum et Latinorum testimonio.² Anno 1639 Daniel Heinsius,³ in prolegomenis ad sacras suas exercitationes de patrum e

¹ Nomen Vulgarii (Bulgarii) scripsisse putatur Erasmus pro Theophylacto quia vocem Theophylacti pro adiectivo habuerit, Basileae autem iuveni librum manu scriptum e quo, nisi fallor, Erasmus lectiones hausit cuius titulus nomen Vulgarii solum praebet, unde videtur exortus esse error Erasmi.

² Grotius, *Polyglotta Londinensio*, tract XV, cf supra, p. 221.

³ Heinsius, *Sacrarum exercitationum ad Novum Testamentum libri XX. In quibus contextus sacre illustratur, ss patrum aliorumque sententiae examinantur . . .* Lugduni Batavorum a. 1639 fol.

Novo Testamento citationibus disseruit ad eum tamen finem magis ut patrum menda exhiberet quam ut ex operibus eorum subsidium criticum hauriret. Mox exstitit Iohannes Croius,¹ adseverans „Heinsium ne millesimam quidem sacri textus partem intelligere“, vix autem ipse scivit quomodo patrum testimonium adhiberet ad textum N. T. Gr. definiendum. Heinsio, Croio, Dallaeo² curae fuit patrum testimonium parvi facere. Millius patrum scriptis usus est et in prolegomenis suis fusius de patribus disseruit. In editione Millii Kusteriana (cf supra, p. 225.226) habetur epistula Ioannis Clerici praeclara in qua cum lectiones variae Methodii Patarensis et Optati Milevitani excutiuntur tum callidissime de scriptorum ecclesiasticorum testimonio disseritur. Whitbius³ sane Millium impugnans patres in primis impugnat, et in appendice Hilarii lectiones varias enumerat ut eas reiciat. Gerhardus etiam ille (cf supra, p. 229) patribus vix ullum locum in re critica concedere voluit. Celari vero non debet, eos qui patres respuerunt saepe paene idem statuuisse quod patrum defensores etiam concesserunt, dico patres innumeris locis non accurate verba sacra laudare. De hac re disputari non potest. Fugit tamen nonnunquam viros qui textum receptum omni modo defendere in mente habuerunt, patres nihilominus multis locis testimonium et certissimum et optimum de veris lectionibus dare.

De patrum ex Novo Testamento lectionibus, vide p. (2)—(18); ed. 2, Cantabrigiae a. 1640, prolegomena, p. 2—13.

¹ Croius (de Croi), *Sacrarum et historicarum in Norum Foedus observationum, pars prior: in qua Dan. Heinsii prolegomena . . . perpenduntur . . .* Genevae a. 1645. De patribus vide capp. 16—29, p. 121—221.

² Dallaens (Daillé), *De usu patrum . . . libri duo Latine e Gallico nunc primum a I. Mettayero redditi; ab auctore recogniti, aucti, et emendati*, Genevae a. 1655, lib. 2, cap. 3, p. 245—248.

³ Whitby (cf supra, p. 225, adn. 2) lib. 1, cap. 1, (in editione Lugd. Bat. a. 1733), p. 1—43; de Hilario, app. p. 376—405.

Bengelius¹ scriptores ecclesiasticos non parvi aestimavit. Refutavit accusationes Heinsii, Croii, Rechenbergii, Whitbii, secutus est Millium et Wetstenium, copiosius patrum testimonia adtulit. In eandem sententiam scripsit caute scite locupletissime Castus Innocens Ansaldi, ordinis Praedicatorum, in libro *De authenticis sacrarum scripturarum apud ss. patres lectionibus libri duo ad ss. d. nostrum, Benedictum XIV. pont. max.* (Veronae) anno 1747.² Incipit disputatio a testimonio Tertulliani de Ioh 1,13, ubi Ansaldus variatione „natus est“ versionis veteris Latinae exemplum tradi arbitratus est,³ Petrus autem Barsanus nihil aliud nisi scriptoris incuriam agnoscere voluit. Inde exorsus tractavit Ansaldus totam rem et fortasse magis quam necesse erat patrum accurationem praeconatus est.⁴ Apud Christianum Benedictum Michaelis⁵

¹ Bengel, *N. T. Gr.* Tubingae a. 1734, cf in appendice „Introductio in crisin N. T.“ ad finem libri, § XXXII, obss. II—IV, pp. 389.390, obs. XX, pp. 401—419, in primis consid. VI.VII, pp. 413—416; in libro eius *Apparatus criticus*, Tubingae a. 1763, quaere pp. 23.24 et 36—55. — Hoc loco addo Semleri adnotationes in eius editione Wetstenii *Prolegomenorum*, Halae Magdeb. a. 1764, pp. 169—222, et Wetstenii *Libellorum ad crisin atque interpretationem N. T.* Halae Magdeb. a. 1766, pp. 183 ss. 197 ss.

² Anno 1798 scripsit E. F. K. Rosenmüller, *Handbuch für die Literatur der biblischen Kritik und Exegese*, Gottingae, vol. 2, p. 268: „noch immer die vorzüglichste [Schrift] über diesen Gegenstand“. Cf etiam quae de Ansaldo scripsit Iohannes David Michaelis, *Einleitung in die göttlichen Schriften des neuen Bundes*, pars prima, ed. 3, Gottingae a. 1777, pp. 619.620 (in Marshii translatione, ed. 2, vol. 2, p. 373, cap. 9, sect. 2).

³ Ansaldi, *De loco Ioannis, aliter atque habet Vulgata a nonnullis patribus lecto, dissertatio*, Brixiae a. 1746.

⁴ Hoc loco commemoro de iis quae Petrus Sabatier, *Bibliorum sacrarum Latinae versiones antiquae*, Remis a. 1743, vol. 1, praefat. pp. XXXVI—XXXVIII, scripsit.

⁵ C. B. Michaelis, *Tractatio critica de variis lectionibus N. T. caute colligendis et diiudicandis*, Halae Magd. a. 1749. — Cf etiam quae Wetstenius de scriptoribus ecclesiasticis profert, et in editione

examinantur prae ceteris loci quos Irenaeus e sancta scriptura citavit. Non est quod dicam Iohannem Iacobum Griesbach¹ hac quoque ex parte studiis criticis pro suo ingenii acumine subvenisse, Christianum Fridericum Matthaei phialas irae suae in Bengelium, Semlerum, Griesbachium effudisse.² Matthaeium oppugnavit Iohannes Severus Vaterus,³ qui accuratius examinavit quae Cyrillus Alexandrinus e capitibus quinque prioribus evangelii Iohannis adtulit. Iohannes Fridericus Schleusnerus mentem defixit in citationibus e LXX virorum versione Veteris Testamenti,⁴ nihilo minus multum fructum etiam in Novum Testamen-

ipsa et in libro a Semlero iterum e Novi Testamenti editione typis mandato (ut supra, p. 1134, adn. 1) *Libelli*, pp. 86—92 (item pp. 69—86). — Liber Iusti Wessellii Rumpaei, *Commentatio critica ad libros Novi Testamenti in genere*, Lipsiae a. 1730; ed. 2, a. 1757 (subnectitur libro I. G. Carpzovii *Introductio ad libros propheticos Bibliorum V. T.* ed. 4, Lipsiae a. 1757), caret critica arte; citationes solae pretium habent, cf pp. 277 ss. 311 ss.

¹ Griesbach, *Dissertatio critica de codicibus quatuor evangeliorum Origenionis*, pars prima a. 1771, in suis *Opuscul. acad.* Ienae a. 1824, vol. 1, pp. 226 ss, in primis 278—300; — *Curarum in hist. textus Graeci epistolarum Pauli specimen I*, a. 1777, in *Opuscul.* vol. 2, p. 1 ss, in primis pp. 37-42. 79-82; — *Commentarius criticus in textum Graecum N. T. Partic. II*, Ienae a. 1811, p. XXV s.

Cf etiam I. D. Michaelis (ut supra, p. 1134, adn. 2 et ed. 4, a. 1788). — Cf Benedictus Bendtsen, *Specimen exercitationum crit. in V. T. libros apocryphos e scriptis patrum et antiquis versionibus*, Gottingae a. 1789.

² Matthaei, *Ueber die sogenannten Recensionen . . .* Ronneburgi et Lipsiae a. 1804, pp. 43—47. 62—69. 71 ss, etiam p. 8 et p. 12 adn.; cf de Occumenio p. 31 et de Theophylacto p. 42 adn. Multa praebet Matthaeius in editionibus suis Novi Testamenti (ut supra, p. 249-251).

³ Vater, *Spicilegium observationum ad usum patrum Graecorum in critica Novi Testamenti pertinentium*. 2 partt. Regiomontii a. 1810. 1811. — Cf etiam F[ridericus?] G[uilhelmus?] Edel, *Collatio critica locorum Novi Testamenti quae in actis conciliorum Graecorum laudantur*, Argentorati a. 1811.

⁴ Schleusner, *Opuscula critica ad versiones Graecas V. T. pertinentia*, Lipsiae a. 1812, in primis pp. 12—74.

tum prae ceteris habent eius *Observationes de patrum Graecorum auctoritate*, fultae studiis diuturnis. Non multum inde profecerunt Henricus Carolus Alexander Hänlein¹ et Leonhardus Bertholdt,² plus Iohannes Gottfried Eichhorn,³ vir eruditissimus Iohannes Leonardus Hug,⁴ Americanus Andrews Norton.⁵ Carolus Augustus Credner⁶ operam navavit locis apud Iustinum Martyrem et in Clementinis Homiliis citatis. Iustini opera perscrutavit magno cum fructo Carolus Semisch.⁷ V. cl. Adolfus Hilgenfeld⁸ ante hos quadraginta quattuor annos et Iustinum et Homilias Clementinas et Marcionem examinavit. Rem tractaverunt Iohannes Scott Porter,⁹ Samuel Davidson,¹⁰ Samuel Prideaux Tregelles,¹¹

¹ Hänlein, *Handbuch der Einleitung in die Schriften des N. T.* ed. 2, Erlangae aa. 1801—1809, §§ 77, 78, pp. 243—254.

² Bertholdt, *Historisch kritische Einleitung . . .*, pars 2, Erlangae a. 1813, p. 740ss.

³ Eichhorn, *Einleitung in das N. T.* vol. 5, Lipsiae a. 1827, pp. 119—167.

⁴ Hug, *Einleitung in die Schriften des Neuen Testaments*, ed. 4, pars 1 (a. 1847), § 7, pp. 32—35.

⁵ Norton, *The evidences of the genuineness of the gospels*, Bostoniae a. 1837, vol. 1, p. 194ss, et adnotat. E, pp. ccvii—ccxxxii (ed. 2, Cantabrigiae a. 1846, p. 210ss et pp. ccxiv—ccxxxviii).

⁶ Credner, *Beiträge zur Einleitung in die biblischen Schriften*. 2 voll. Halis aa. 1832—1838; vol. 2 examinat quae adlata sunt e versione LXX virorum.

⁷ Semisch, *Die apostolischen Denkwürdigkeiten des Märtyrers Iustins*, Hamburgi et Gothae a. 1848; cf in primis pp. 207—232.

⁸ Hilgenfeld, *Kritische Untersuchungen über die Evangelien Iustins, der clementinischen Homilien und Marcions*, Halis a. 1850, pp. 46ss. 63ss.

⁹ Porter, *Principles of textual criticism*, Londinii a. 1848, pp. 375—390.

¹⁰ Davidson, *A treatise of biblical criticism . . .* vol. 2 (a. 1853), pp. 362—370.

¹¹ Tregelles, *An introduction to the textual criticism of the New Testament*, Londinii a. 1856, pp. 329—342. In editione sua Novi Testamenti Graeci scriptores praecipuos non neglexit.

Fridericus Henricus Ambrosius Scrivener.¹ Vir cl. Brooke Foss Westcottus,² nunc episcopus Dunelmensis, in libro suo de Novi Testamenti canone multa de citationibus apud Iustinum Martyrem et in Homiliis Clementinis praebet, item in Chrysostomi dissertatione *de sacerdotio*. Amicus fautorque ille meus Ezra Abbot³ nonnulla de scriptoribus ecclesiasticis exhibet in appendice ad librum Nortoni aequae atque in dissertationibus variis. Iacobus Scott⁴ callide de citationibus disseruit et v. cl. Guilelmus Sanday⁵ non solum „de citationibus in genere apud scriptoribus Christianis primis temporibus“ egit sed etiam accuratissime de citationibus in operibus Iustini Martyris et in Homiliis Clementinis. Multum valent, quod ad scriptores Latinos adinet, labores Rönshii praesertim de Tertulliano, et vv.

¹ Scrivener, *A plain introduction to the criticism of the New Testament*, ed. 3, Londinii a. 1883, pp. 416—421. Iohannes Guilelmus Burgon, Scriveneri amicus, multam operam scriptis patrum navavit, nec tamen edidit indices suos locupletissimos locorum sacrarum scripturarum a patribus laudatorum, id quod maxime dolendum est; cf Burgonii liber, *The last twelve verses of St Mark*, Oxonii et Londinii a. 1871, pp. 269—287 ubi de Victore Antiocheno dicit.

² Westcott, *A general survey of the history of the canon of the New Testament*, ed. 5, Londinii a. 1881; cf de Iustino et Homiliis Clementinis p. 96—179, et de illo Chrysostomi tractatu p. xxx, adn. 1.

³ Abbot in libro Nortoni, *Statement of reasons*, ed. nova Bostoniae a. 1856, p. 455 adn. 456 adn; item in tractatu de Ioh 1,18 in actis *Bibliotheca sacra*, Andoverae a. 1861, pp. 855.856, et in actis *Unitarian Review*, mense Iunio a. 1875, p. 568 (separatim impr. p. 8).

⁴ Scott, *Principles of New Testament quotation established and applied to biblical science*, Edinburgi a. 1875, cf pars VII.

⁵ Sanday, *The gospels in the second century*, Londinii a. 1876; de citationibus in genere vide cap. II, p. 15—57, de Iustino p. 113ss, de Homiliis Clementinis p. 163ss. — Cf etiam v. cl. Llewelyn I. M. Bebb, *Studia biblica et ecclesiastica*, Oxonii a. 1885, vol. 2, p. 195—240.

ell. Sandaei, Whitii, Corsseni, aliorum quos iam supra nominavi cum de versione Latina egi.

Hactenus de eo, quod adhuc de scriptorum ecclesiasticorum testimonio iudicatum elaboratumque est.

(2.) *Comparantur inter se codices, versiones, patres.*

Codices sacrae paginae Graeci quoad antiqui atque puri sunt testimonium rectum de textu reddunt. Sed cum non semel inter se vel antiquissimi codices discrepent, accuratius indagare textus historiam studemus, ut statuere possimus ubi terrarum unaquaeque lectio viguerit. In hoc labore nobis subveniunt versiones quae terras nunc artius nunc aliquo saltem modo definiunt. At versiones nihil clarius de tempore monstrant. Sin ad scriptores ecclesiasticos confugere possumus, hi non solum de loco sed etiam de tempore testantur, et procul dubio demonstrant si non lectionis patriam certe domicilium, et si non quo anno nata sit certe annum quo viguerit. Magnus igitur fructus e scriptorum ecclesiasticorum scriptis percipi potest.

Quid vero agemus, si nullum scriptoris de loco dubio testimonium inveniamus? Tum revertendum est ad indolem testium, quae iam ex aliis locis perspecta erit. Nam cum codices, versiones, patres inter se comparantur, saepe eiusmodi evadit iudicium de testibus ipsis ut sciamus testes quosdam, qui iam saepius cum patris cuiusdam lectionibus consentierunt, etiam absque patris illius testimonio id testari quod pater testaturus esset si forte in consilium vocari posset.

Patres ergo multum valent in iudicio de lectionibus iam e textus codicibus cognitis definiendo. Attamen cavendum est ne putemus eos solos lectiones satis graviter commendare posse. Post codices sint aut non sint. Cum his testentur aut sileant. Discernant, distinguant, non iudicent.

Ubi vero pauciores habemus codices ibi frequentiores in litem adducuntur scriptores, fusius adferuntur discursus eorum ut qui testimoniorum defectum aliquo modo compensent; exempli gratia revertat lector ad volumen Tischendorfii alterum, inspiciat apparatus criticum, conferat eum cum apparatu critico prioris voluminis.

(3.) *E quibus scriptoribus testimonium petendum sit.*

Ecclesia Romana statuit usum restrictiorem vocis patris, unde factum est ut pauci sensu illo nomen patris adipisci possent, dico octo illos: Graecos Athanasium, Basilium, Gregorium Nazianzenum, Chrysostomum, Latinos Ambrosium, Hieronymum, Augustinum, Gregorium Magnum, qui omnes doctrinam orthodoxam et eminentem, insignem sanctitatem vitae, approbationem ecclesiae, notabilem antiquitatem vel praebent vel merentur per eminentiam.¹ Luce clarius est talem distinctionem nihil rei criticae prodesse. Non semel vocabulo „scriptor ecclesiasticus“ ut in huius partis titulo usus sum, ubi vero brevitatis studium flagitat nomen „pater“ vel in genere vel in specie scriptoribus ecclesiasticis tribuo non haesitans. Hoc de appellationibus.

Pergendum est ad testimonium. Testimonium petimus ab unoquoque qui testari possit. Non agitur de doctrina sed de re, non agitur de opinione sed de visione, de cognitione. Minime igitur nostra interest utrum scriptor doctrinam ecclesiasticam studiose tenuerit necne. Valent aequè orthodoxus haereticus ethnicus, si forte ethnicus de loco Novi Testamenti dicat. Valet idem orthodoxus cum lectionem respuat atque cum lectionem approbet. Nam quaeritur de lectione illo tempore illoque loco in codicibus inventa. Plus semel erraverunt orthodoxi qui criticae

¹ Cf. v. cl. Iosephus Nirschl, *Lehrbuch der Patrologie und Patristik*, Moguntiae a. 1881, vol. 1, pp. 3—6.

artis non periti lectiones in codicibus haeticorum damnarunt. Ne tamen putaveris haeticos illos peritiores artis criticae fuisse et scientia ductos illas lectiones sibi quaesivisse. Nam nihil aliud fecerunt nisi quod codices sibi traditos conservarunt et magni aestimarunt.

Testimonium omnium scriptorum omnium temporum valet per se. Nos vero quaerimus in primis suffragia e saeculis ecclesiae prioribus antequam textus iunior se evolvit et e temporibus quibus evolutio illa facta est, dico saecula quattuor inde a primo usque ad quartum. Tum necesse est nos accuratissime et terras et annos indagare si forte pressius sequi possimus variationum semitas obscuras.

(4.) *Quomodo patrum lectiones definiendae et adhibendae sint.*

Multum interest in hac re cum consuetudinem scriptoris tum indolem libri scite novisse. Hic scribit exacte, omni diligentia adhibita, ille sine ulla accurate; hic curat, ille non curat minima. Vir exegeticus aptius verba ipsa e codice laudat, vir oratorius facundia ductus facile sua pro codicis verbis substituit. Idem valet de libris. In libro exegetico critico arte composito rectius quaeres textum purum. Liber dogmaticus vel polemicus modo arctius codicem sequetur modo argumentatione duce, lectionem minus bene per testes firmatam adferet. Denique libri ut ita dicam practici in aedificationem fidelium scripti sensum generalem spectant verbis ipsis saepe neglectis. Sermones et orationes omni modo scripturae dicta flectunt et orationi currenti admiscent.

Scriptores pariter atque librarii ex incuria ut homines errantes falso locos citant etiam e codice praesenti, quanto facilius id fit cum e memoria sententias adferunt. Uno loco addunt, alio omittunt, tertio transponunt nunc

vocabula singula nunc verborum combinationes. Denique verba mutant, vel singula vel plura, ne dicam sententias. Aliis verbis idem fere dicunt, iisdem fere verbis aliud dicunt. Hoc modo existunt variationes innumerabiles.

Saepius de hac re disputaverunt, vel hodie etiam disputant, theologi ac si patres singulari incuria scripserint, multo negligentiores fuerint quam scriptores et theologi huius aevi. Minime. Et nos homines sumus. Qui se ipsum ore dicentem et calamo scribentem sine ira et studio observet, mox errores similes cernet. De erroribus meis silebo. Duo in promptu habeo virorum clarissimorum et doctissimorum errata. Carolus Hodge, professor celeberrimus Americae septentrionalis, Tholuckii amicus, in opere magno suo theologico verba ex Gen. 3,15 adferre voluit. Fuit vir animi exegetici, ut ita dicam, qui commentarios qui hodie quoque non parvi sunt pretii scripserat, multos fuit in Scripturis legendis. Nihilominus verba ita dedit:¹ „The seed of the woman shall bruise the serpent's head.“ Re vera saepe in Anglia et in America audita sunt illa verba hunc ad modum, putantque multi ea biblica esse, sed Bibliorum pars non sunt. Quo tempore liber ille typis exprimebatur ex familiaribus v. cl. Hodgii eram, et eum monui, verba illa non biblica esse, quod initio concedere noluit, posthac volumine excusso accuratius inquirens concessit. Sed vetuit verba mutari, quod ea, quibus sane sententia verborum biblicorum contineretur, ei ex usu valde probata essent. Adduco deinde v. cl. Fr. Kaulen, de Vulgatae historia optime meritum; cum de versione Latina vetere disputat,² verba Augustini bene cognita de Itala: „verborum tenacior cum perspicuitate sententiae,“ quae verba iam recte citaverat, alio loco sic reddit:

¹ Hodge, *Systematic theology*, New York, London, and Edinburgh, 1872, vol. 1, p. 38.

² Kaulen, *Geschichte der Vulgata*, Moguntiae a. 1868, p. 128.

„verborum tenacior cum *sermonis* perspicuitate“. Scriptor saeculi secundi qui tantam in evangelii textu variationem exhiberet, sine dubio testis esset „alius evangelii“. Ex his et ex similibus, quae lectoribus in mentem venient,¹ facile est iudicium prudentiae plenum ferre de consuetudine a scriptoribus in primis ecclesiae saeculis observata.

Cum loci copiosiores adferuntur paene necesse est scriptorem codicem volvisse, verba non e memoria protulisse. Ita in vetustissimis codicibus qui homilias continent accuratissime saepe exscripta sunt verba de quibus orator disserit, in codicibus qui commentarios continent interdum omni cura loci longiores redduntur quos commentator statim tractat.

Loci ex evangeliiis Matthaei Marci Lucae qui inter se fere consentiunt difficultatem magnam habent, nam saepe procul dubio scriptori non praesens fuit e quo evangelio hauserit, saepe cum id sciverit inscius verba ex aliis admiscuit vel sententias ad modum alius evangelii mutavit, saepissime nobis non dicit ex quo evangelio dictum adferre velit. Dubium igitur vel nobis vel scriptori ipsi est evangelium, dubius est locus ipse, dubiae sunt lectiones. Fieri potest ut omnibus locis accurate excussis clarius evadat iudicium de locis his harmonisticis qui dicuntur. Nunc prudentissimus quisque cautissime de lectionibus hoc modo confusis iudicabit.

Magna auctoritate valent loci qui vel ab eodem patre iterum iterumque vel a variis patribus eiusdem saeculi variis in regionibus scribentibus iisdem verbis adferuntur. Tutissime ibimus cum scriptor diserte de lectionibus suo tempore in patria sua variantibus dixerit.

¹ Amicus meus Abbotus in libro scientiae pleno *The authorship of the fourth gospel: external evidences*, Bostoniae a. 1880, pp. 39—41, adtulit novem locos ex scriptis theologi Hieronymi Taylor (*1613 †1667) quibus Ioh 3,3—5 laudatur. Nullus consentit cum versione Anglicana, duo soli inter se consentiunt.

(5.) *De scriptoribus Graecis.*

Cum codices scriptorum Graecorum adimus, statim curiosius inquirere debemus, utrum librarii locos sacrae scripturae, quos scriptor quidam adtulit, accurate exscripserint an mutarint ad normam textus iis bene cogniti. Interdum exempli gratia e commentario vel sermone clare elucet commentatorem vel oratorem textum alium ante oculos habuisse quam quem librarius posuit. Etiam quod ad locos longiores adtinet, non omiserunt librarii e codice iis ipsis usitatore verba scripturae inserere, extrusis locis qui iis ante oculos erant in exemplari exscribendo. Perversa haec nonnullorum consuetudo pretium codicum minuit, difficultatem rei criticae augit.

Non est quod dicam codices patrum eodem modo quo codices sacri textus critica arte excutiendos esse, pro aetate aestimandos, cum versionibus, si versiones exstant, comparandos esse. Ii autem qui scripta patrum verterunt saepius textum in his operibus sacrum non ex exemplari verterunt sed e versione scripturarum sacrarum quae ad manum erat exscripserunt, eodem modo atque librarii illi Graeci quorum consuetudinem iam reprobavi. Praebet talis scriptorum versio testimonium non de textu Graeco sed de textu sacro Latino vel Syriaco vel Coptico.

Pergamus ad editiones. Eadem perversitas etiam hic offendit. Exemplo est editio Puseyana commentarii Cyrilli Alexandrini in evangelium Iohannis. Brevi post initium operis omisit Heysius locos scripturae copiosiores exscribere, nihil Oxonium misit nisi initia et fines; locos deinde implevit editor Oxonii e Novo Testamento typis impresso. Si tale quid Oxonii anno 1872 evenire potuit, quanto magis in editionibus patrum prioribus, in quibus saepissime textus sacer sine signo mutatus est.

Opus est editionibus patrum Graecorum novis quae subsidiis criticis iisque locupletissimis nitantur. Cum nostra

intersit saecula prima penitus perquiri, laetissimus est nuntius virum clarissimum mihi que amicissimum Adulfum Harnack, professorem Berolinensem, auspicii academiae regiae Berolinensis, editionem scriptorum ecclesiasticorum Graecorum ab initio ecclesiae usque ad medium saeculum quartum instaurare velle. Prodromus huius operis iam exstitit in introductione ad eius „historiam veterum litterarum Christianarum usque ad Eusebium“.¹

a. *Periodus postapostolica.* Quae sparsa supersunt opera scriptorum ecclesiasticorum ex annis ante annum circiter 177 sive Irenaei tempus plus valent ad studia quae dicuntur canonica sive ad historiam canonis quam ad rem criticam illuminandam.

Clemens Romanus vel epistula ecclesiae Romanae ad ecclesiam Corinthianam saepius locos scripturae in genere adfert rarissime ita ut studiis textus criticis inseruiant loci, nam sunt partim loci adlati minus addubitati loci, partim defuit iis temporibus primoriis quod ad novi foederis scripta adtinet notio textus sacri, unde fit ut liberius adlatae sint sententiae verbis ipsis neglectis. Idem fere quadrat in Ignatii epistulas, Barnabae epistulam, Hermae librum pastoris. Iustinus martyr et philosophus in iis operibus suis apologeticis quae ad Iudaeum spectant Vetus Testamentum fusius adtulit, in iis quae ad imperatorem ethnicum missa sunt testimonia sacra non apte proferre potuit. Nihilominus inter pauca ex Novo Testamento quae apud Iustinum invenimus locum habemus qui libertatem illam in verbis adferendis praeclare exhibet, nam laudatur Ioh 3,3—5 admixto loco Matt 18,3² (Christianus Fridericus Matthaeius sane adseverat Iustinum in libris

¹ Harnack, Adolf, *Geschichte der altchristlichen Literatur bis Eusebius. Erster Theil: Die Ueberlieferung und der Bestand*, Lipsiae a. 1893.

² De hoc loco cf Ezra Abbot, *The authorship of the fourth gospel*, Bostoniae a. 1880, pp. 28—41.

genuinis textum Novi Testamenti semper falsasse uno loco Matt 5,20 excepto)¹ Eundem fere locum non sine admixtione nova praebent Homiliae Clementinae. Tatianus Syrus qui e quattuor evangeliiis unum consarcinavit in libro Diatessaron et ita lectionibus multo magis inter se commiscendis curavit, confecit harmoniam hanc, quod probabilius est, lingua Graeca urbi et orbi communi, etsi textus eius Graecus hodie non exstat. Post Tatianum igitur dubium erit, utrum loci ex evangeliiis synopticiis quae dicuntur a librariis vel a scriptoribus suo Marte cum aliis locis commixti an e libro Diatessaron hausti sint.

Quid valeant ea quae Hippolytus in libro „Philosophumena“ vel „Refutatio omnium haeresium“ ex scriptis saeculi secundi haereticis hausit, sub lite est.²

b. Periodus Lugduno-Alexandrina. Huic periodo (inde ab anno fere 177 usque ad annum 315) nomen dedimus ex domicilio virorum praecellentium qui agmen ducunt, dico Irenaei Smyrno-Lugdunensis, Clementis et Origenis Alexandrinorum.

Irenaeum († 202) hoc loco in litem ducimus propter chronologiam. Difficultatem tamen magnam propterea praebet opus eius „contra omnes haereses“ quod fragmenta praecipua quae supersunt Graeca per unum Epiphanium saeculi quarti exeuntis ad nos pervenerunt et passa sunt traditionem duorum paene saeculorum antequam Epiphanius ea exscripsit. Quae vero Epiphanii manum fugerunt, ea fragmentis paucissimis exceptis in sola versione Latina adhuc exstant, de qua infra dicendum est. Attamen multa ex Irenaeo hausta sunt, multum valet testimonium eius e saeculo ecclesiae secundo. Utinam discernere possemus, utrum codices suis secum ex urbe Smyrna portarit neque.

¹ Matthaei, *Ueber die sogenannten Recensionen* . . . Romneburgi et Lipsiae a. 1804, p. 64.

² De *Αἰσχρί* quae dicitur tractare vetat tempus et huius dissertationis scopus, nam mittimus ea quibus Tischendorfius non usus est.

Clemens Alexandrinus, natu fortasse Atheniensis, primus litterarum theologicarum magister exstitit, primus scienter ex cathedra pro ecclesia, scripsit. Vir erat liberalibus studiis imbutus qui calamo currente modo Vetus Testamentum modo Novum modo scriptores qui dicuntur classicos adtulit. Apud eum comparare possumus citationes omnis generis, scrutari possumus quo modo locos utriusque generis cum sacri tum profani laudaverit.

Origenes Alexandrinus, homo ille mirificus, qui mente et animo, industria et vi ceteros superavit, a quo scripturae sacrae textus cura indefessa elaboratus est, libros innumerabiles scripsit. Dolendum est libros permultos, propter haereses quarum accusatus est Origenes ab ecclesia spreto, iam diu perisse. Curae eius in textum Veteris Testamenti non prorsus interierunt. Mihi vix dubium esse videtur Origenem, quo modo Vetus Testamentum elaboravit, eodem modo etiam Novi Testamenti textum tractasse. Obeli et alia signa quae hic illic in codicibus exstant reliquiae esse possunt curarum eius. Origenes vero ipse non volens exemplum dat, quomodo textus non curetur sed corrumpatur. Ablego exempli gratia ad locum Ioh 1,28 ubi luce clarius videre possumus Origeni nihil valere codicum testimonium, si rationes allegoricae quas dicunt et rationes e geographica arte ductae lectionem probabilem esse monstraverint.¹ Sed de iudicio Origenis nobis non est cura. Saepius, quod loco iam laudato fit, uberrime de ea quae in codicibus et in scriptoribus illius aevi exstet lectione refert. De operibus Origenis quae hodie non supersunt nisi ex versione Latina posthac referetur.

Principatum tenent Irenaeus, Clemens, Origenes. Minime vero neglegendi sunt Athenagoras, Dionysius et

¹ Origenes, *In evangelium Ioannis commentariorum pars 1* [*Opera* ed. Lommatszsch.], Berolini a. 1831, pp. 237—243; est tomus VI, 24.25.

Petrus Alexandrini, Methodius (de Marcione dicendum est cum de Tertulliano dicemus), Gregorius Thaumaturgus, Theophilus Antiochenus.

c. Periodus Nicaena. Scriptores qui inde ab anno circiter 315 usque ad finem saeculi quinti floruerunt fusius testimonium de Novi Testamenti textu praebent, sed testantur plerique in plerisque locis textum iam emendatum, unde fit ut minoris pretii sint in historiam textus constituendam. Nomina patrum celeberrimorum huius aevi nos in terras varias ducunt Syriam (Antiochiam), Palaestinam (Caesaream), Aegyptum (Alexandriam), Cyprum (Salamina), Thraciam (Constantinopolim), Cappadociam (Caesaream) et ceteri provincias alias multas repraesentant.

E schola Antiochena in qua fortasse recensiones Novi Testamenti textus potiores vel summa auctoritate factae sunt evasit Chrysostomus qui ore aureo verbum dei in urbe Constantini praedicaret. Etsi orator erat, non minus erat vir exegeticus qui curiosius textum inspicere non omisit. Loci etiam pleni praedicationibus ut textus praefixi multum valent in textu eo tempore apud eum usitato definiendo. Tischendorfius usus est codice Guelferbyitano saeculi sexti qui homilias in evangelium Matthaei continet. Multa etiam hausit ex operibus Christiani Friderici Matthaeii,¹ qui tot Chrysostomi codices accuratissime contulit. Eiusdem scholae erant Theodorus Mopsuestenus et Theodoretus Cyrensis. Scholam Alexandrinam et traditionem eius repraesentant Eusebius Caesareensis Palaestinae, Didymus Alexandrinus, Athanasius Alexandrinus, Cyrillus Alexandrinus e quibus Eusebius et Cyrillus profuse verba Novi Testamenti adferunt. Aegyptiae scholae vix alienus est Epiphanius Salaminae in insula Cypro. Cappadocia

¹ De Matthaeio cf supra, pp. 249—251. Cf in primis discursus eius „de Chrysostomo, ceterisque interpretibus, eorumque codicibus mss,“ praefatio „in omnes d. Pauli epistolas,“ *Thess Tim*, Rigae a. 1785, pp. (19) sine numeris.

in litem mittit ex urbe Caesarea Basilium Magnum qui etiam Constantinopoli degerat, et cuius amicus Gregorius Nazianzenus litterarum et theologiae studiis se Caesareae in Palaestina, Alexandriae, Athenis dederat; Basilii frater Gregorius Nyssenus in Ponto e libris Origenis se instruxit in scripturis sacris. Euthalius diaconus operam multam studiumque navavit textui Actuum et Epistularum curando.¹

d. Saecula posteriora. E saeculis posterioribus non est quod multos adferamus scriptores. Andreas Cretensis et pedisequus eius Arethas Apocalypsim tractaverunt et traditionem textus huius libri paene penes se habent. Iohannes Damascenus in Parallelis suis sacris magna diligentia locos innumeros coacervavit. Oecumenius, Theophylactus, Euthymius Zigabenus commentati sunt multos Novi Testamenti libros partim suo Marte partim impensis scriptorum ecclesiae priorum; in hac re catenis similes sunt eorum commentarii.

e. Catenae. De scholiis quae Christianus Fr. Matthaei conlegit sufficit ut ad editiones eius lectorem ablegam.²

Catenae³ sive florilegia e scriptoribus ecclesiasticis textui sacro subnexa non tantum ultimorum saeculorum sunt,

¹ Cf supra, pp. 153—161. — V. cl. Albertus Ehrhard, nunc professor Herbipolitanus, „Der codex II ad epistulas Pauli und ‚Euthalius diaconos‘“ in actis *Centralblatt für Bibliothekswesen*, VIII, 9, Lipsiae a. 1891, pp. 385—411, vult Evagrium Ponticum pro Euthalio ponere. Cf contra Erhardum v. cl. Ernestus de Dobschütz, „Ein Beitrag zur Euthaliusfrage“ iisdem in actis, X, 2, a. 1893, pp. 49—70.

² Ut supra, pp. 249—251.

³ Cf Iohannes Christophorus Wolf, *Catenas patrum Graecorum easque potissimum nunc . . . ex codicibus quibusdam Anglicanis eruditae contemplandas sistens et specimina quaedam eorum exhibebunt* [W. et discipulus], . . . Witembergae a. 1712; — Ioannes Georgius Walch, *Bibliotheca patristica*, . . . Ienae a. 1770, pp. 193—198, ed. nova a Ioanne Traugott Lebrecht Danz, Ienae a. 1834, pp. 247—254; Ioannes

nam habemus catenas easque bonas in codicibus saeculi octavi, noni, decimi et Cassiodorius saeculi quinti exeuntis aequae ac Procopius Gazaeus collectiones tales iam confecisse videntur. Tregellesius¹ callidis rationibus ductus demonstrare voluit codices cum catenis textum prae ceteris vetustum et purum exhibere, vix tamen eam vim quam putavit habent rationes illae.

Laudantur in catenis saepissime Origenes et Chrysostomus, deinde etiam scriptores multi ex omni aevo. Primo maximam partem posuerunt confectores catenarum siglum ante citationem unamquamque, e quo intelligi posset cuius scriptoris essent verba. Facile postea confusa sunt inter se haec sigla; saepius Ammiano adtributa sunt verba Ammonii vel Ammonio verba Ammiani, Gregorio Nazianzeno verba Gregorii Nysseni vel e contrario, Severo verba Severiani vel Severiano verba Severi. Theodoretus confusus est cum Theodoro, quam saepe vero inter se Theodori quattuor Antiochenus, Heracleota, Monachus, Mopsuestenus. Quaerendae sunt catenae Novi Testamenti in primis in octo tomis Cramerii (vide infra in catalogo scriptorum sub voce cat).

(6.) *De scriptoribus Latinis.*

Scriptores Latini testantur primo loco textum versionis Latinae cum veteris tum Vulgatae. Tertullianus magister exstitit et multa praebet; in oratione domini ordinem

Albertus Fabricius, *Bibliotheca Graeca*, ed. G. C. Harlesius, Hamburgi a. 1802, vol. 8, pp. 637—700; de catenis in Novum Testamentum pp. 669—700; — Iohannes Augustus Noesselt, *De catenis patrum Graecorum in Novum Testamentum observationes*, Halis a. 1762 [*Opusce. ad hist. eccl. fasc. 3*, Halis a. 1817, p. 321s.]; — v. cl. Otto Fridolinus Fritzsche, „Exegetische Sammlungen“ apud Herzogium *Realencyklopädie für protestantische Theologie und Kirche*, ed. 2, Lipsiae, vol. 4 (a. 1879), pp. 449—453.

¹ Tregelles, *Codex Zacynthius*, Londinii a. 1861, p. IVs et 111s.

petitionum exhibet quem nullus alius testis habet. Quae Marcionis supersunt praecipue Tertulliano debentur, et haec Marcionis verborum versio nos ducit ad interpretationes ceterorum scriptorum Graecorum Latinas. Interpres Irenaei putatur Tertulliani tempore scripsisse,¹ quod fieri potuit sive Tertullianus hac versione usus est sive non usus est. Exemplo est hic interpres fieri posse ut versio purius textum reddat quam scriptor alius scriptoris verba adferens, nam accuratius vertit locos sacrae scripturae quos Irenaeus citavit quam Epiphanius, Theodoretus, Anastasius Sinaita in Irenaeo Graece laudando hos locos reddiderunt.² Origenis interpretes magnum locum implent, quippe qui soli tot libros servarint. Non est quod de aliis interpretibus Latinis fusius dicam, e. g. interprete Orsiesii Aegyptii et interprete Iacobi Nisibeni. Revertamur ad scriptores Latinos. Cyprianus, qui profuse prolixèque scripturas sacras laudavit, horrea posuit in usum virorum rei criticae peritorum,³ praecipue enim e codice evoluto exseripserit necesse est. In Apocalypsim multum prosunt Victorinus, Tichonius vel Pseudo-Tichonius, Hieronymus, prae ceteris Primasius.⁴ Satis erit hoc loco nominasse

¹ Nondum adsentiri possum opinioni vv. ell. Westcotti Hortiique, qui saeculi quarti esse volunt Irenaei interpretem.

² Cf Mt 1,18. Ad Ioh 1,1.3 (Massueti p. 191; Stierenii pp. 470. 471) descripserunt locum minus accurate. Anastasius habet in fine $\alpha\rho\delta\epsilon\ \xi\rho$, $\delta\ \gamma\acute{\epsilon}\gamma\omicron\rho\rho\epsilon\nu$ contra interpretem Latinum; Irenaeus, quod nemo nescit, adsociavit $\delta\ \gamma\acute{\epsilon}\gamma\omicron\rho\rho\epsilon\nu$ versui qui sequitur; cf Stierenius, p. 470, adn. b.

³ Cf supra e. g. codex reg Actuum, pp. 965.966, et liber Corssemi ibi citatus; vide etiam passim v. el. Wordsworthii sociorumque eius *Old-Latin biblical texts. I—III*, Oxonii aa. 1883—1888.

⁴ Hos omnes excussit v. el. Iohannes Haussleiter (de Primasio vide infra catalogum), „Die Commentare des Victorinus, Tichonius, und Hieronymus zur Apokalypse. Eine literargeschichtliche Untersuchung“ in actis *Zeitschrift für kirchliche Wissenschaft und kirchliches Leben*, Lipsiae a. 1886, num. 5, pp. 239—257; cf v. el. Hugo Linke, *Studien zur Itala. 1. Die vorhieronimianische Ueberlieferung*

Hilarium,¹ Ambrosium, Augustinum, Pelagium, Fulgentium, Vigilium. Priscillianum,² quem vir doctissimus mihi-que amicissimus Georgius Schepps in lucem dedit, praetermittere coactus sum iisdem rationibus ductus, quibus *Αδαχιϋ* iam praetermisi.

Quod ad scriptores Latinos adinet hodie multum debemus viris iis doctissimis qui auspiciis Academiae Scientiarum Vindobonensis editiones novas lectionibus variis locupletatas instituunt. Attamen curae sit textum bene definire. Textui Cypriani inseruit primus v. cl. Hartelius lectiones multas veteres Latinas. Plus vero quam e re est, sequitur Hartelius codicem Sessorianum, qui e textu Cypriani bono processit, saepius tamen longius ab illo textu discessit. Cognitio textus biblici accuratior iudicium melius de testibus Cypriani praestitisset.

(7.) *De scriptoribus Syriacis, Aegyptiis, Armeniacis, ceteris.*

Hoc loco vix aliud quidquam ponere velim quam vota. Scriptores Graeci scientias et artes liberales in ecclesiae usum verterunt et traditionem paene totam in manibus habuerunt. Fieri vero vix potuit quin iam saeculis ecclesiae primis ex urbe Antiochia Graeco-Syriaca exiens scientia Christiana

der Offenbarung Johannes [Programma gymnasii urbani evangelici ad s. Elisabetham. Progr. 1889. No. 164], Vratislaviae a. 1889.

¹ Cf v. cl. A. Zingerle, „Die lateinischen Bibleitate bei S. Hilarius von Poitiers“ in actis *Kleine philologische Abhandlungen von A. Z. IV*, Oeniponti a. 1887, pp. 75—89.

² Schepps, *Priscillian, ein neuaufgefundener Lat. Schriftsteller des 4. Jahrhunderts*. Vortrag, Herbipoli a. 1886, cum faesimili, et „Die Sprache Priscillians“ in actis *Archiv für lateinische Lexikographie*, vol. 3, pp. 309—328, et in primis *Priscilliani quae supersunt maximam partem nuper detexit adiectis commentariis criticis et indicibus primus edidit G. S. . . .* [Corpus script. eccl. Lat. vol. 18]. Vindobonae a. 1889; — item v. cl. Fridericus Paret, *Priscillianus, ein Reformator des 4. Jahrhunderts*, Herbipoli a. 1891, pp. VIII, 302.

Edessae, Nisibis multum proficeret. Immo vidimus in codicibus Syriacis nonnullis¹ theologos Syriacos rei criticae operam dedisse modo prorsus accurato, etiam minima curantes ad exemplum Iudaeorum. E talibus laboribus processerunt nisi fallor recensiones illae, quas viri doctissimi Westcottus Hortiusque Antiochiae medio saeculo tertio et quarto saeculo medio factas esse opinantur. Magnam testimoniorum silvam habet textus Novi Testamenti Syriacus. Utinam viri clarissimi Hallius, Gwynnius, Baethgenius, Gwilliamus vias per hanc silvam aperiant.

Christianos in Aegypto litteris etiam favisse certum est. Utrum vero quae pauca adhuc de eorum scriptis nobis adlata sunt magnum fructum datura sint necne futurum tempus diudicabit.

Aethiopia sine dubio nonnulla praebebit.

Multum, spero, nobis dabit ecclesia Armeniaca. Iam prius ab ecclesia Graeca separata, traditionem suam servavit. Bibliothecas magnas his annis coacervaverunt viri ecclesiae Armeniacaе spectatissimi in urbe Eτζshmiadzin. Iidem viri prospiciunt hoc tempore instructioni eorum qui thesauros perscrutaturi et in usum ecclesiae excussuri in lucemque daturi sint.² De fructu disputari non potest. Satis sit recordari commentationem Ephraemi Syri in Tatiani Diatessaron Armeniacaе ante multos annos Venetiis typis impressam, apologiam Aristidis, acta Apollonii, traditionem de Aristione auctore versuum duodecim ultimorum evangelii Marci, his proximis diebus evulgatam, quam v. cl. F. C. Conybeare e codice Eτζshmiadzensi hausit.³

¹ Vide supra, p. 815.

² Iam supra nominavi v. cl. archidiaconum Karapet (ter Mkrtzshian) qui Lipsiae a facultate philosophica rite gradum doctoris philosophia a accepit.

³ Conybeare, *The Expositor*, Londinii(?) a. 1893, mense Octobri, pp. 241—254; cf v. cl. Adolfus Harnack, *Theologische Literaturzeitung*, Lipsiae a. 1893, 11 Nov., coll. 561—564.

2.

SCRIPTORES.

Lectorem non fuget Tischendorffium plus semel opera quae testimonium minime reiiciendum praebent nominatim non laudasse, unde fit ut desiderentur horum librorum tituli in hoc catalogo.

Tischendorffius omisit saepius paginam cum scriptoris alicuius locum adtulit, si liber laudatus indicem habuit. Non est autem quod dicam indices editionum raro tam accurate quam opus est confectos esse. Burgonius indices in omnes vel in plerosque scriptores componere voluit vel iam composuit.¹

A.

Acac: Acacius Monophthalmus, Eusebii discipulus, mortuo Eusebio episcopus Caesareae constitutus est anno 340, obiit anno circiter 366, scripsit inter alia *συμμάχτων ζητημάτων* libros sex. Laudatur ex catenis.

Act. Barnab.: acta Barnabae, vix ante Constantinum Magnum a. 275 scripta; recensio servata ante annum 478 comparata est; apud Tischendorffium, *Acta apostolorum apocrypha*, Lipsiae 1851, p. 64—74, vide etiam ibidem p. XXVI—XXXI; cf. R. A. Lipsius, *Die apokryphen Apostelgeschichten und Apostellegenden*, II, 2, Bruusvigae a. 1887, pp. 270—320.

Acta conciliorum: cf. editio Iohannis Harduini (e societate Iesu), Parisiis a. 1714, et Iohannis Dominici Mansi (* Luceae anno 1692, † anno 1769), *Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio*, Florentiae a. 1759 usque ad (Venetiis) a. 1788, tomos unum et triginta complectens.

ad 1 Co 8,6 citatur epistula Germani episcopi Constantinopoleos ad Thomam episcopum Claudiopoleos; cf. Concilii oecumenici VII vel Nicaeni II actio quarta; apud Harduinum, Parisiis a. 1714, vol. 4, p. 253 e.

¹ Cf. supra, p. 1137, adn. 1.

- ad 1 Ti 3,16, p. 850, laudantur acta conc. Constantinop. 2, quae apud Harduinum, vol. 3, col. 84 inveniuntur.
- ad 1 Io 5,7 citantur acta conc. Lateran. a. 1215, quae exstant apud Harduinum, vol. 7, coll. 17.18.
- acta concilii Nicaeni; apud Mansium, vol. 2, col. 635 seq.
- aet martyr agap: acta sanctorum Agapes, Chioniae, Irenes, etc. apud Ruinarium, *Acta martyrum*, ed. Bernardus Baillie, Veronae a. 1731, p. 348a.
- Act^{phil}: acta Philippi; apud Tischendorfium, *Acta apostolorum apocrypha*, Lipsiae 1851, p. 75—94 (104); vide quoque ibidem p. XXXI—XXXVIII (XL), cf. R. A. Lipsius, *Die apokryphen Apostelgeschichten . . .* Brunsvigae aa. 1883—1890, cf. index sub voce Philippus, pp. 229—231.
- Act^{pil a vel b}: acta Pilati duplicis recensionis a et b apud Tischendorfium, *Evangelia apocrypha*, Lipsiae, ed. 1 (1853), p. 203—300; ed. 2 (1876), p. 210—322.
- cod mon: codex Monacensis, vide ibidem, ed. 2, p. 241 et LXXI.
- Acta Thomae: cf. Tischendorfius, *Acta apostolorum apocrypha*, Lipsiae a. 1851, pp. LXIII—LXVIII et 190—234, et Ricardus Adalbertus Lipsius, *Die apokryphen Apostelgeschichten . . .* ubi vide indicem sub voce Thomas.
- Adimant: Adimantus, saeculi tertii, unus ex Manetis (qui Manes anno 277 floruit) discipulis duodecim, in Africa plurimum habitans. Augustinus librum contra eius doctrinam scripsit, in quo libro verba multa Adimanti exstant; vide Aug.
- Afric: Iulius Africanus, ortu fortasse Afer, vixit temporibus Heliogabali (218—222) et Alexandri Severi (222—235), Emmai in Palaestina totam fere vitam degit, urbem Heliogabalo favente instauravit eique nomen Nicopolim dedit, composuit libros quinque de chronographia; vide Smithium et Wacium, sub voce Africanus et v. cl. Adolfum Harnack, *Die Zeit des Ignatius . . .* Lipsiae a. 1878, et v. cl. Henricum Gelzer, *Sextus Iulius Africanus und die byzantinische Chronographie*, Lipsiae, pars 1 a. 1880, partis alterius fasc. 1 a. 1885. Laudatur ex Eusebio. Apud Gallandium, vol. 2, p. 337—376, apud Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 10, coll. 63—94.
- aristid: epistula ad Aristidem de domini genealogiis discrepantibus; apud Routhium, vol. 2, p. 228, apud Mignium, vol. 10, coll. 51; cf. v. cl. Fridericus Spitta, *Brief des Iulius Africanus an Aristides*, Halae a. 1877.
- Agapet: Agapetus, episcopus Romanus annis 535.536: epistulae eius quinque exstant apud Mansium, vol. 8, p. 856.855.848.850.921, apud Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 66, coll. 35—80.

- Alex:** Alexander episcopus Alexandrinus inde ab anno circiter 313 usque ad annum 326, Arii adversarius, scripsit epistulas nonnullas, ex quibus duae exstant, de Ariana haeresi deque Arii depositione; apud Gallandium, Venetiis 1788, vol. 4, p. 441—456, apud Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 18, coll. 547—582.
- Alex:** Alexander, Photio auctore Lycopoli archiepiscopus, floruit saeculo fere quarto ineunte, scripsit tractatus de placitis Manichaeorum; apud Combefisium, *Bibliothecae Graccorum patrum auctuarium novissimum*, Parisiis a. 1672, pars altera, p. 3—21, apud Gallandium, Venetiis 1788, vol. 4, p. 71—88, apud Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 18, coll. 411—448.
- Amb:** Ambrosius episcopus Mediolanensis inde ab anno 374 usque ad annum 397. Opera eius ediderunt monachi ordinis Benedictini congregationis S. Mauri, Parisiis a. 1686.1690, per duo volumina dispersita (huius editionis volumina ad vocabula singula adpositi), Mignius, *Patrol. Lat.* vol. 14—17 (a. 1845) Ballerinius. Paginae editionis Parisiensis notantur apud Mignium.
- abel:** de Abel et Cain libri duo (vol. 1, coll. 181—224).
- abr vel abra vel abrah:** de Abraham patriarcha libri duo (vol. 1, coll. 277—352).
- apol dav:** apologia prophetae David ad Theodosium Augustum anno 385 (vol. 1, coll. 673—734).
- bened patri:** de benedictionibus patriarcharum liber unus anno 387 (vol. 1, coll. 511—532).
- bon mort:** de bono mortis liber unus, anno 387 (vol. 1, coll. 383-414).
- cain:** *vide* abel
- elia:** de Elia et ieiunio liber unus (vol. 1, coll. 531—562).
- ep vel epp vel epist:** epistulae (vol. 2, coll. 733—1108).
- exhort virg:** exhortatio virginitatis (vol. 2, coll. 275—302).
- fid:** de fide ad Gratianum Augustum libri quinque anno 377 inchoati, absoluti anno 379 (vol. 2, coll. 439—596).
- fid res vel resurr:** de excessu fratris Satyri libri duo, quorum alter de fide resurrectionis vocatur (vol. 2, coll. 1109—1170).
- fug vel fug saec:** de fuga saeculi liber unus paulo post annum 387 scriptus (vol. 1, coll. 415—440).
- hex vel hexa:** in hexaemeron libri sex, anno 389 scripti (vol. 1, coll. 1—142).
- iacob:** de Iacob et beata vita libri duo (vol. 1, coll. 439—480).
- incarn:** sermo de incarnationis dominicae sacramento, anno circiter 382 (vol. 2, coll. 699—730).
- inst virg:** de virginis institutione ad Eusebium liber unus *vel* sermo de virginitate perpetua S. Mariae (vol. 2, coll. 247—274).

- interp *vel* interp iob *vel* interp dav *vel* interpell dav: de interpellatione Iob et Davidis libri quattuor (vol. 1, coll. 621—672).
- ios *vel* ioseph: de Iosepho patriarcha liber unus (vol. 1, coll. 479—510).
- isaac: de Isaac et anima liber unus (vol. 1, coll. 353—384).
- laps virg [*ex errore virgg*]: de lapsu virginis consecratae (vol. 2, coll. 301—320).
- lib de sacram: *vide* sacram.
- luc: commentariorum in evangelium secundum Lucam libri decem anno 386 (vol. 1, coll. 1257—1544).
- myst: de mysteriis, *sive* de iis qui mysteriis initiantur liber unus, anno 387 (vol. 2, coll. 319—342): nonnulli negant hunc librum Ambrosii esse. Oudinus, *Commentarius de scriptoribus ecclesiae antiquis*, Lipsiae a. 1722, vol. 1, coll. 1827—1920, vindicat librum hunc de mysteriis et libros sex de sacramentis Ambrosio Caturcensi Galliarum episcopo, saeculi octavi desinentis, et eos edit, coll. 1861—1920, sub titulo hoc: sermones sen tractatus septem de sacramentis. Utrumque opus non multo post Ambrosii tempus, nec longe a Mediolano exstitisse videtur.
- noe: de Noe et area liber imperfectus (vol. 1, coll. 225—278).
- obi theod *vel* obit theodos: oratio de obitu Theodosii imperatoris, anno 395 habita (vol. 2, coll. 1195—1214).
- obit valent: de obitu Valentiniani consolatio (vol. 2, coll. 1171—1196).
- off *vel* offic: de officiis ministrorum libri tres, anno circiter 391 scripti (vol. 2, coll. 1—142: *vide* quoque folium unum praepositum).
- par: de paradiso liber unus paulo post annum 374 scriptus (vol. 1, coll. 143—182).
- poenit: de paenitentia libri duo, anno circiter 384 scripti (vol. 2, coll. 385—440).
- ps: enarrationes in Psalmos duodecim [1.35—40.43.45.47.48.61] (vol. 1, coll. 733—968); et expositio in Psalmum 118 (vol. 1, coll. 967—1258).
- sacram: de sacramentis libri sex (vol. 2, coll. 341—386); *vel* Ambrosii *vel* alicuius discipuli eius; *vide* Sabatarium, vol. 1, p. XLVI: *vide* quoque supra *myst*
- serm cont aux: sermo contra Auxentium de Basilicis tradendis, qui sermo in epistula 21 habetur (vol. 2, coll. 861—874).
- sirie: ad Le 1,37 est epistula 42 (quam apud Gallandium, vol. 7, p. 542 invenies, eum titulo „rescriptum Ambrosii aliorumque

episcoporum ad Siricium papam⁶⁶) in editione Ambrosii operum Benedictina, vol. 2, col. 967 (ex errore autem habet epistula 41 quoque signum 42).

spi sa *vel* spir san: de Spiritu Sancto libri tres, anno circiter 381 scripti (vol. 2, coll. 595—700).

tob: de Tobia *sive* adversus foeneratores liber unus, anno 386 (vol. 1, coll. 587—622).

vidu *vel* vidui: de viduis liber unus (vol. 2, coll. 185—210).

virg *vel* virgin *vel* de virg: de virginitate liber unus (vol. 2, coll. 211—246).

virgg: de virginibus ad Marcellinam sororem suam, libri tres (vol. 2, coll. 141—184).

virgg col: ad Col 3,17, ex errore; Sabatarius scripsit *de virg. col.* 180 c., ubi *col* columnam significat: est *de virginibus*, in editione Benedictina vol. 2, col. 180 c.

virg devot: libellus ad virginem devotam (vol. 2, app. col. 365—368; in editione Migniana, vol. 17 (4), col. 580 c); vix Ambrosii est. [#]

Amb ^{5 saec}: codex Ambrosianus bibliothecae Mediolanensis, versionis Veteris Testamenti Graecae LXX, saeculi fortasse quinti, continens partem maiorem Pentateuchi et librum Iosuae; editus est a v. el. A. M. Ceriani in libro *Monumenta sacra et profana ex codicibus praesertim bibliothecae Ambrosianae*, tom. 3 (Mediolani a. 1864 [—1871]), cuius tomi titulus est *Pentateuchi et Iosue quae ex prima scriptura supersunt in codice Ambrosiano Graeco seculi fere V.*

Ambrst: Ambrosiaster seu Pseudo-Ambrosius, fortasse Faustinus (cf infra Faust) presbyter Romanus qui post medium saeculum quartum floruit, scripsit vel consarcinavit librum: commentaria in tredecim epistulas beati Pauli (unde 2 cor, eph), operibus Ambrosii consociatum; in editione Benedictina, vol. 2 append. coll. 21—318, apud Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 17, 45—508; et Ballerinum. Cf de Ambrst v. el. Iosephus Langen, *De commentariorum in epistolas Paulinas qui Ambrosii et quaestionum biblicarum quae Augustini nomine feruntur scriptore dissertatio* [libellus academicus in diem 3 Augusti a. 1880], Bonnae. a pp. 44 in 4.

rom: editio Romana a. 1580. 1588, 5 tom. fol.

ven: editio Veneta 1748—1751 in 4 tom. fol.; 1781. 1782 in 8 tom. 4°. Videtur textus editionis Venetae idem fere esse atque textus editionis Parisiensis.

Amn *vel* Ammon: Ammonius; huius nominis duo distinguendi sunt: (1.) Ammonius philosophus Alexandrinus qui anno 220 floruit.

Ammonio huic adscribuntur canones, quos Ammonianos dieunt, quos autem, post Lloydium et Westcottum, Iohannes Guilelmus Burgonius (*The last twelve verses of the gospel according to S. Mark*, Oxoniae a. 1871, p. 126—132, 295—311) recte docet Eusebio ipsi adtribuendos esse. Ammonius consarcinavit quattuor evangeliorum harmoniam diatessaron seu monotessaron, quod opus iure a Cavio et Tischendorfio in monotessaro a Victore Capuano olim Tatiano adscripto agnoscitur (vide Gallandium, vol. 2, p. 546—604), iam dudum periit. De Ammonio hoc vide Cavium, vol. 1, p. 109seq.; confer apparatus criticum ad Mc 6,11 Io 1,36.

(2.) Ammonius, presbyter et oeconomus Alexandrinus, qui anno 458 claruit. Tischendorfius in editione sua septima Novi Testamenti, Alfordio et Scrivenero ut videtur consentientibus, Ammonium hunc multo iuniorem cum praecedente confudit. Hic Ammonius iunior ex catenis citatur, unde Amm^{cat}, confer quoque Amm^{presb} in apparatu critico ad Io 7,53 sqq. p. 827, et ad Act 5,41; vide Cramerum, vol. 2, p. iv seqq.; Cavium, vol. 1, p. 445 seq.; Wetstenium, *N. T. Gr.*, Amstelaedami a. 1751, vol. 1, proll. p. 76; Smithium, *Dictionary of Greek and Roman biography*, Londinii 1849, vol. 1, p. 145. Quod mireris, deest Ammonius uterque in libro: Smith and Wace, *Dictionary of Christian biography*, Londinii 1877, vol. 1. Fragmenta Ammoniana exhibet Mignius, *Patrol. Gr.* vol. 85, coll. 1361—1610.

Amphil vel Amphiloeh vel Amphiloeh: Amphiloehius, Ieonii episcopus, floruit anno 370; opera edidit Franciscus Combefisius, Parisiis a. 1644, fol., et Gallandius, vol. 6, p. 457—514, et Mignius, *Patrol. Gr.* vol. 39, coll. (9) 35—130.

iambi ad Seleucum: epistula iambis scripta ad Seleucum, olim Gregorio Nazianzeno adscripta.

Anast anti vel antioch: Anastasius, fortasse monachus Sinaiticus, Antiochiaepiscopus inde ab anno 559, sede depulsus anno 570, ut Aphthartodocetis vel Incorruplicolis inimicus, restitutus anno 593, mortuus est anno 598; ei successit Anastasius, forsan hic quoque monachus Sinaiticus, qui mortuus est anno 610. Anastasio Antiocheno tribuuntur orationes quinque, dubii auctoris dubiae aetatis, quae exstant Latine apud Canisium: *Lectiones antiquae*, ed. Basnag., Antverpiae a. 1725, vol. 1, p. 428—464, additis „sermonibus quattuor“ apud Gallandium, vol. 12, p. 233—257, apud Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 89, coll. 1309—1362. Conferendus est de Anastasiis Oudinus, vol. 1, coll. 1479—1492 et 1663—1666; Cavium, vol. 1, p. 531.550.599; Edmundus Venables, apud *Smith and Wace*, vol. 1, p. 109.110. Oudinus cum Cavio arbitratur

tres Anastasios monachos Sinaiticos patriarchas Antiochenos annis 561 [recte 559], 599, circiter 685 exstittisse; Edmundus Venables existimat priores duos patriarchas Antiochenos fuisse, nunquam monachos Sinaiticos, tertium monachum Sinaiticum fuisse, nunquam patriarcham, sed non exposuit cur traditionem conjunctionis intimae inter Antiochiam et monasterium Sinaiticum respueremus. Litem autem lite resolvere nolumus, nec loei huius est plus addere. Lectori cauto Anastasii hi omnes cum libris suis incertissimi sint. Confer I. B. Kumpfmüller, *De Anastasio Sinaita*, Wireburgi a. 1865, et recessionem Steitzii, *Jahrbücher für Deutsche Theologie*, vol. 13, p. 526—532.

Anast: Anastasius Sinaita, monasterii in Sinai monte monachus, fortasse etiam Antiochiae archiepiscopus vel patriarcha, scripsit inter annos 677 et 686; saepe eum aliis eiusdem nominis permutatus est; vide supra ad Anast^{anti}.

hodeg: ὁδηγός vel dux viae adversus Acephalos, Severianos, et Theodotianos, unam tantum in Christo naturam admittentes; editus Graece et Latine a Gretsero, Ingolstadii a. 1606, et apud Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 89, coll. 35—310.

quae vel quaest: quaestiones et responsiones 154 de variis argumentis in S. Scripturam; editae Graece et Latine a Gretsero, Ingolstadii a. 1617; Latine in *Bibliotheca patrum Lugdunensi*, vol. 19, p. 808 seq.; Graece et Latine apud Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 89, coll. 311—824. Tischendorfius exscripsit fragmentum ex codice Coislinensi, *Anecdota sacra et profana*, Lipsiae a. 1855, p. 120s. Vide quoque librum Maii: *Scriptorum veterum nova collectio*, Romae a. 1825, vol. 1, p. 369—376 et MPG. vol. 89, coll. 825—1202.

Anastas^{abbas}: Anastasius monasterii S. Euthymii in Palaestina abbas, claruit a. 749 (alii dicunt a. 875). Librum contra Iudaeos ei adscriptum ediderunt Canisius, *Lectiones antiquae*, tom. 3, pars 1, p. 123, edit. nov. tom. 2, pars 3, p. 9—48, Maius, *Scriptorum veterum nova collectio*, vol. 7 (a. 1833), p. 207—244, Mignius, *Patrol. Gr.* vol. 89, coll. 1203—1288. Fabricius noluit librum Anastasii huius esse, quod scriptor diserte dicit plus octingentos annos defluxisse a deletis Hierosolymis.

And: Andreas Caesareae episcopus, saeculi fortasse quinti exeuntis, cuius liber *Ἐπιτηδεύματα εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν* primus commentarius Graecus in Apocalypsim videtur fuisse. Hunc commentarium edidit Fridericus Sylburgius, supplementum editionis commentarii Chrysostomi in epistulas Paulinas [Heidelbergae] anno 1596, fol., et Mignius, *Patrol. Gr.* vol. 106, coll. (199) 207—486, repetitum

ex Sylburgio. De Andrea et de commentarii codicibus cf Franciscus Delitzsch, *Handschriftliche Funde*, Lipsiae a. 1861, fasc. 1, p. 10, Lipsiae a. 1862, fasc. 2, p. 29—44; — Rettigius, „Die Zeugnisse des Andreas und Arethas . . .“ in actis *Theologische Studien und Kritiken*, Hamburgi a. 1831, p. 734; — v. cl. Welte, sub voce „Andreas“ in fasciculo supplementario lexicī ecclesiastici.

a: codex Augustanus, nunc Monacensis Graec. 544, saec. XIV, cuius lectiones apud Sylburgium in appendice adnotantur; cf Delitzsch. 2, p. 31—34.

bav: codex Bavaricus, nunc Monacensis Graec. 23, saec. XVI, apud Sylburgium; cf Delitzsch. 2, p. 38.39.

e: codex Coislinianus 224, saec. X, quem Tischendorfius ipse contulit. Cramerus hoc codice in edenda catena usus est, textum autem optimum fere totum neglexit; cf Delitzsch. 2, p. 40—42.

p: codex Palatinus, nunc Vaticanus 346, saec. XV, ex quo editio Sylburgii hausta est; cf Delitzsch. 2, p. 29.43.44.

Tischendorfius anno 1859 codicem alium Andreae, saec. XV, Petropolim detulit, *Notitia* etc, Lipsiae a. 1860, p. 60, num. 7.

And ere vel cret: Andreas, natu Damascenus, monachus Hierosolymitanus, archiepiscopus Cretensis, floruit anno circiter 850 (alii volunt 635—680). Opera eius edidit Combefisius, Parisiis a. 1644, fol. Tischendorfius eum laudat ex Gallandio, vol. 13, p. 93—184. Mignius opera eius edidit, *Patrol. Gr.* vol. 97, coll. (789) 805—1444. De aetate eius vide Oudini argumenta, vol. 1, coll. 174—188, et v. cl. Edmundi Venables coniecturam apud *Smith and Wace*, vol. 1, p. 111.112.

Anonym^{aug} vel cret: est anonymi expositio in Apocalypsim, in Augustini operibus, edit. Benedictin. Parisiis 1700, vol. 3, part. 2, append. p. 143; ed. Paris. alt. a. 1837, vol. 3, pars 2, coll. 3107—3160, apud Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 3, pars 2, coll. 2417—2452.

Anonym^{laps}: anonymi tractatus ad Novatianum haereticum (cir. A. D. 255): quod lapsis spes veniae non est deneganda; apud Gallandium, vol. 3, p. 371—376, apud Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 3, coll. (1203) 1205—18.

Ansbert vel Ansbert: Ambrosius Ansbertus (Ansebertus, Autbertus, Autpertus, Amalbertus) episcopus Augustodunensis post medium saeculum octavum, cui adscriptus est commentarium in Apocalypsim, in appendice voluminis alterius editionis Parisini vel Benedictini operum Ambrosii Mediolanensis, coll. (497) 499—590, et apud Mignium, *PL*, vol. 17, coll. (763) 765—970. Ipse auctor vero se Berengandus nominat.

Antio *vel* Antioch: Antiochus S. Sabae monasterii monachus claruit anno 614.

hom: *παρθέζτης τῆς ἁγίας γραφῆς*; liber ex 130 homiliis; apud Fronto-Ducaem, *Bibliotheca veterum patrum*, Parisiis a. 1624, vol. 1, p. 1019—1252, apud Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 89, coll. (1411) 1415—1856.

Antitact: Antitactae, nomen a Clemente Alexandrino haereticis paucis datum; vide *Smith and Wace*, vol. 1, p. 123.124.

Ant *vel* Anto *vel* Anton: Antonius Melissa (nomen Melissa est nisi fallor re vera titulus libri eius) incerti saeculi (Cavius a. circ. 1140; Oudinus saec. VIII; cf Grässe, *Allgemeine Literaturgeschichte*, Dresd. et Lips., vol. 2, pars 1, p. 235 f). Tischendorfius citat Antonium ut videtur ex editione Gesneri, Turici a. 1546, et ex Wetstenio qui editione Antonii et Maximii (Confessoris), unde „Anton et Maxim“, usus est, quae Stobaeo anni 1609 subiuncta est. Utraque citatio numerum non paginae sed „sermonis“ dat.

Apell: Apelles Gnosticus Marcionis discipulus claruit Alexandriae anno 188. Apud Hippolytum, vide Hipp^{phil}.

Aphraates: Iacobus Aphraates (Aphrahat, Farhad) episcopus in monasterio Mar Matthaei prope Mossul scripsit inter annos 337 et 345 et postea sine dubio. Homiliae eius exstant Syriace. *Homilies of Aphraates*, Syriace edidit Guilelmus Wright, Londinii anno 1869. Versio anglica adhuc desideratur. Ex his viginti duo homiliis exstant undeviginti Armenice sub nomine Iacobi Nisibeni, quas N. Antonellius, Romae a. 1756, edidit, Gallandius vero, vol. 5, pp. I—CLXIV, iterum typis mandavit. Has laudat Tischendorfius sub nomine Iac^{nisib}. Cf v. cl. Schönfelder, „Aus und über Aphraates“ in actis *Theologische Quartalschrift*, Tubingae vol. 6, pp. 195—206. v. cl. Gustavus Bickell, *Ausgewählte Schriften der syrischen Kirchenväter* [*Bibliothek der Kirchenväter*], Kempteniae a. 1874, pp. 7—151; cf v. cl. Georgius Bert, *Aphrahat's, des persischen Weisen, Homilien. Aus dem Syrischen übersetzt und erläutert* [Gebhardt. et Harnack. *Texte und Untersuchungen*. III, 3.4], Lipsiae a. 1888.

Apollin: Apollinarius nomen duorum theologorum, patris Alexandriae nati saeculo quarto ineunte, post annum 335 presbyteri Laodicensis, filii episcopi Laodicensis, deinde haeretici, qui anno circiter 392 supremum diem obiit. Filius metaphrasim psalmorum scripsit. Laudatur ex catenis.

ps: metaphrasis psalmorum; apud Gallandium, vol. 5, p. 357—457, apud Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 33, coll. (1309) 1313—1538.

- Apollon: Apollonius ignotae patriae scripsit fortasse anno circiter 210 librum contra Cataphrygas. Testimonium eius de apocalypsi Iohannis offert Eusebius, *Historia ecclesiastica*, lib. 5, cap. 18, par. 14: vide etiam Gallandium, vol. 2, p. 199. 200, et Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 5, coll. (1375) 1381—1386.
- App: incertus sum utrum a Tischendorffio laudatus sit Aponius vel Apponius, scriptor Latinus qui saeculo sexto medio vel septimo exeunte floruit et commentarium in Cantica Canticorum scripsit in quo multae citationes ex Novo Testamento inveniuntur; *Bibliotheca maxima patrum*, Lugduni a. 1677, vol. 14, p. 98 ss libros 1—6 praebet, quibus Maius, *Spicilegium Romanum*, Romae 1841, vol. 5, p. 1—85, libros 7—9 dimid. addit. Cf. etiam Grässe, *Allgemeine Literaturgeschichte*, vol. 2, p. 257.
- Apring: Apringius vel Aprigius, Pace Iulia in Hispania episcopus, qui claruit anno circiter 540, scripsit commentarium in Apocalypsim. Huius commentarii habuit I. L. Moshemius exemplar manu ex codice Hafniensi posthac incendio consumpto exscriptum, quo exemplari usus est I. A. Bengelius in libro *Fundamentum criscoos Apocalypseos*, unde ut videtur Griesbachius et Scholzius lectiones hauserunt. Tischendorffius in editione septima Apringium semel e Griesbachio laudat. Codex multum interpolatus nihil nisi lectiones Hispanas Apocalypseos Latinae praebet neque Apringii auctoritate uti potest, ut docet ipse Bengelius; vide Bengelium, *Fundamentum criscoos Apocalypseos*, XIV et XXII, 3, *Apparatus criticus ad Novum Testamentum*, ed. 2 a P. D. Burkio, Tubingae a. 1763, p. 494 et 501.
- Arat: Arator, Ligusticus, post annum 541 subdiaconus Romae, anno circiter 544 historiae apostolicae ex Luca expressae libros duos carmine heroico scripsit; apud Gallandium, vol. 12, p. 93—115 (116), apud Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 68, coll. 81—252.
- Archel: Archelaus, Chascarorum urbis in Mesopotamia episcopus, claruit anno circiter 278; apud Gallandium, vol. 3, p. 563—610, apud Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 10, coll. (1405) 1429—1528.
- disp: disputatio habita in Chascar civitate Mesopotamiae adversus Manetem; ediderunt Latine Zacagnius in suis *Collectaneis monumentorum veterum*, Romae anno 1698, et Fabricius in operibus Hippolyti, anno 1718. Routh, *Rel. Sacrae*, vol. 5, ed. 2 (Oxon. 1848), p. 3—206.
- Are vel Areth vel Aretha: Arethas archiepiscopus Caesariensis claruit anno circiter 900 (cf. I. C. T. de Otto, „Ueber das Zeitalter des Erzbischofs Arethas“ in actis *Zeitschrift für wissenschaftliche Theologie*, XXI, Lipsiae a. 1878, pp. 539. 540, v. cl. Adolfus

Harnaeckius in libro, *Texte und Untersuchungen*, Lipsiae, a. 1883, vol. 1, pars 1.2, p. 36—46, et v. cl. Oscarus de Gebhardt, *ibidem*, pars 3, p. 154—196), catenam in Apocalypsim composuit, plurimis ex Andrea Caesarensi haustis. Exstat apud Cramerum, *Catenae* vol. 8 (Oxonii a. 1840), p. 171—582, ad cuius editionem textum contulit et emendavit Mignius, *Patrol. Gr.* vol. 106, coll. (485) 493—783.

cod. baroc: codex Baroccianus a Cramero editus.

morell: editio a Morello curata, post opera Oecumenii, Parisiis anno 1631, sine dubio ex editione Verouensi addita versione Latina.

veron: editio Veronensis ad calcem *Catenae Oecumenii*, anno 1532.

Ari: Arius presbyter Alexandrinus claruit inde ab anno 315, mortuus anno 336, Arianismi pater. Apud Epiphanium, *Panaria*, haer. 48 et 49 (68 et 69), ed. Oehler. Berolini a. 1860, vol. 1, part. 2, p. 568—731.

Arn vel Arnob: Arnobius Iunior, Gallus, presbyter, Semipelagianus, floruit anno fortasse 460.

de trin: Arnobii... et Serapionis, confictus catholici cum Serapione de Deo trino et uno, *M. P. L.* vol. 53, coll. (237) 239—322.

Asterius: e catenis laudatus, est Asterius saeculi quarti medii, Arianus, qui teste Hieronymo commentarios in psalmos, in evangelia, in epistula ad Romanos scripsit.

Ath: Athanasius, natus Alexandriae anno circiter 296, episcopus Alexandrinus anno 328 (alii 326) constitutus est: quater exsul, anno 373 supremum diem obiit. Opera eius tomis duobus in tria volumina divis, ediderunt monachi Benedictini ordinis S. Mauri, Parisiis anno 1698, quibus in Montefalconii libro *Collectio nova patrum* et aliis libris magnum supplementum accrevit; deinde omnia recusa sunt Patavii anno 1777. Usus est Tischendorfius editione Pataviensi, cuius paginae infra singulis titulis adduntur. Fragmenta exstant apud Gallandium, vol. 5, p. 159—241, apud Mignium, *P. G.* voll. 25—28.

contra Apollinarium libri duo, Apollinario mortuo, anno fortasse 372 scripti (vol. 1, p. 735—762).

ep. ad Castor: *vide* Pseudo-Ath

ep. ad Dracont: epistula ad Dracontium, anno circiter 354 scripta (vol. 1, p. 207—211).

epist festal: epistulae festales (ἐορταστικά), quarum fragmenta exstant apud Cosmam Indicopleustem, *Topographia christiana*, lib. 10, p. 316—319; *vide* Athanasii opera edit. Patav. vol. 3, p. 78—81, et Gallandium, vol. 5, p. 217—219.

- Epistulae hae editae sunt Syriace a Guilelmo Curetonio: *The festal letters of Athanasius*, Londinii anno 1848; editio Germanica a v. cl. F. Larsovio curata: *Die Festbriefe des heiligen Athanasius*, Lipsiae et Gottingae anno 1852; Syriace et Latine apud Maium, *Nova patrum bibliotheca*, vol. 6 (Romae 1853), p. 1—168.
- frag^{mai}: fragmentum vel in Lucae evangelium commentariorum excerpta apud Maium *Nov. patr. bibl.* vol. 2 (Romae 1844), p. 566—584.
- luc: fragmenta commentariorum in Lucam ex catenis (vol. 3, p. 32—36).
- ps: expositiones in psalmos, quorum textui in editione Pataviensi vulgato Tischendorfius parvam fidem habuit (vol. 1, p. 801—1002).
- tri: liber de trinitate et spiritu sancto, antea Vigilio Tapsensi adscriptus, circa annum 365 scriptus (vol. 1, p. 773—783). Latine tantum; vix Athanasii est.
- virg: *vide* Pseudo-Ath; est fortasse opus genuinum.
- Athenag: Athenagoras philosophus Atheniensis claruit circa annum 177. In *Bibliotheca veterum patrum*, Parisiis a. 1624, vol. 1, p. 50—104; apud [Prud. Maranum], *Iustini opera*, Parisiis a. 1742; Gallandium, vol. 2, p. 1—58; I. C. T. Ottonem, Ienae anno 1857. Cf v. cl. Eduardus Schwartz, *Athenagorae libellus pro Christianis. Oratio de resurrectione cadaverum* [Gebhardt. et Harnack. *Texte und Untersuchungen IV, 2*], Lipsiae a. 1891; cf v. cl. Adolphus Harnack, *Die Ueberlieferung der griechischen Apologeten des 2. Jahrhunderts . . .* [*Texte und Untersuchungen. I, 1, 2*], Lipsiae a. 1882 [1883]. Mignius, *Patrol. Gr.* vol. 6, coll. 890—1024.
- leg vel lega: legatio sive supplicatio pro Christianis;
- res: de resurrectione mortuorum.
- auct de bapt: *vide* Ps-Bas
- auct^{dupl mart}: auctor libri de duplici martyrio ad Fortunatum, inter Cypriani opera editi apud Hartelium, *Cypriani opera*, Vindobonae anno 1871, pars 3, p. 220—247, et Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 4, coll. 881—906.
- auct mans: auctor tractatus de XLII mansionibus filiorum Israel, saeculi fortasse octavi ineuntis (cf Sabatarius, vol. 1, p. LXII), in Ambrosii operum editione Benedictina, vol. 2, append. coll. 1—20; et apud Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 17, coll. 9—40.
- auct^{novat}: *vide ante* anonym laps
- auctor prologi galeati in epistulas catholicas Pseudo-Hieronimiani,

saeculi saltem sexti, cf *Ranke, Cod. Fuldensis*, p. 399, et cf supra, vol. 2, p. 338 sub 1 Ioh 5,7; Hieronymi opera, ed. Vallarsius, vol. 10, p. 1057. Exstat in codice r saeculi sexti vel septimi, cf Zieglerus, *Italafragmente*, p. 4ss. 56.

auct sing cler *vel* cleri *vel* cleric: auctor libri de singularitate clericorum; apud Hartelium, *Cypriani opera*, pars 3 [*Corpus scriptorum ecclesiasticorum Latinorum*, vol. 3, pars 3, append.], Vindobonae a. 1871, p. 173—220 (de auctoris aetate vide ibidem p. LXIV), et Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 4, coll. 835—870: in Opp. Aug. 6,625—634.

auctor Speculi: vide supra, p. 961, cod. m, et Wehrichii librum.

auct voc (*vel* voca *vel* vocat) gen *vel* gent: de vocatione omnium gentium libri duo, opus anonymum anno circiter 440 exaratum, saepe falso Prospero Aquitano adscriptum; apud Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 17, coll. 1073—1152; de auctore cf coll. 639—648; ex incuria ut videtur prodiit hoc opus iterum apud Mignium, vol. 51, coll. 639—722.

Aug: Aurelius Augustinus episcopus Hipponensis, natus anno 354, obiit anno 430. Opera eius ediderunt monachi Benedictini ordinis S. Mauri, Parisiis a. 1679—1701, 11 voll. fol.; huius editionis volumina ad titulos singulos adposui; — editio Parisina altera, emendata et aucta, Paris. a. 1836—1839, 11 tomi in 17 partt. Prodierunt ap. Mign., *Patrol. Lat.* vol. 32—46 et suppl. vol. 47.

act fel (*vel* felice) *vel* act fel manich: de actis cum Felice Manichaeo. libri duo (vol. 8).

adim *vel* adima *vel* adimant: contra Adimantum Manichaei discipulum, liber unus (vol. 8). Cf v. cl. Iosephus Zycha, *Corpus scriptorum ecclesiasticorum*, Vindobonae, vol. 25.

ad donat post coll: ad Donatistas post collationem, liber unus (vol. 9).

ad simpli: de diversis quaestionibus ad Simplicianum, libri duo (vol. 6).

advers leg *vel* adversar legis: contra adversarium legis et prophetarum, libri duo (vol. 8).

bon coniug: de bono coniugali, liber unus (vol. 6).

bon vidui *vel* viduit: de bono viduitatis, liber unus (vol. 6).

civ *vel* civit: de civitate Dei, libri viginti duo (vol. 7). Edidit v. cl. B. Dombartus, Lipsiae a. 1863.

coll earth: gesta collationis Carthaginensis (a. 411) inter Catholicos et Donatistas, § 242, *Collat. dici. iii.* apud Optatum *de schismate Donatistarum* lib. vii. ed. Dupinus, Antverpiae a. 1702, p. 312. Tischendorfius laudat ex Sabatario. Invenies

- haec in editione Bened. prima, vol. 9, App. col. 63 D; Bened. sec. vol. 9, App. col. 1163 A; Mignii, vol. 43, col. 833.
- conf *vel* confess: confessionum libri tredecim (vol. 1).
- coniug adult: de coniugiis adulterinis, libri duo (vol. 6).
- cons *vel* consensus: de consensu evangelistarum, libri quattuor (vol. 3, part. 2).
- cont adim: *vide* adim
- contin: de continentia, liber unus (vol. 6).
- contr crescon: *vide* crescon
- contr ep mani *vel* manich: contra epistolam Manichaei quam vocant fundamentum, liber unus (vol. 8).
- cont 2 ep pelag: contra duas epistulas Pelagianorum ad Bonifacium, libri quattuor (fol. 10).
- contr faust: contra Faustum Manichaeum, libri triginta tres (vol. 8).
- contr iulian: contra Iulianum haeresis Pelagianae defensorem, libri sex (vol. 10).
- contr litt petil: contra litteras Petiliani Donatistae Cirtensis episcopi, libri tres (vol. 9).
- cont maxim: contra Maximinum haereticum, Arianorum episcopum, libri duo (vol. 8).
- cont mendac: contra mendacium, liber unus (vol. 6).
- cont parm *vel* cont ep parmen: contra epistolam Parmeniani, libri tres (vol. 9).
- corr et gr *vel* gra: de correptione et gratia ad Valentinum et cum illo monachos Adrumetinos (vol. 10).
- crescon: contra Cresconium grammaticum partis Donati, libri quattuor (vol. 9).
- de agone Christiano, liber unus (vol. 6).
- de civ dei: *vide* civ
- de octo quaest Dulcetii: de octo Dulcetii quaestionibus, liber unus (vol. 6).
- deut *vel* deuter: quaestiones in Deuteronomium (vol. 3, part. 1, col. 415 f.).
- de verb domini: sermones de verbis domini. Veri simile est Tischendorfium omnia *de verbis domini* e Wetstenio hausisse, qui editione Basileana anni 1569 usus est, ubi in unum collecti sunt hi sermones, vol. 10, coll. 5—247. In editione Benedictina dispertiti sunt in geminos, dubios, spurios, et cum aliis coniuncti. Cf. „Sermonum ordo vetus,“ Sermones 1—65 „de verbis Domini“ editioni Benedictinae primae praefixus; cf. Sermonum index post praefationem vol. 5 ed.

- Ben. — cf etiam in editione Benedictina secunda, vol. 5, pars 2, append. „Sermonum ordo novus“ etc. (1.) „Sermones de scripturis,“ *passim*, e. g. serm. liv. lxi. lxi; — (2.) „Sermones dubii,“ serm. cclxvii; — (3.) *Appendix*, „Sermones de scripturis,“ serm. lxxii. lxxv, alii.
- de volunt dei: est „liber de praedestinatione et gratia qui intitulatur de Voluntate Dei,“ cf Augustini *Opera*, edit. Basil. a. 1569, vol. 7, coll. 1208—1221; ed. Bened. prima, vol. 10, Append. coll. 49—60; ed. Bened. secunda, vol. 10, pars 2, Append., pars prima, coll. 2269—2284; Mignius, *Patrol. Lat.* vol. 45, coll. 1665—1678. Tischendorfius laudat sine dubio ex Wetstenio (cf Rom 5,12 9,19): in editionibus Benedictinis titulus „de Voluntate Dei“ desideratur.
- div quaes *vel* div quaes 1 simplic: de diversis quaestionibus ad Simplicianum, libri duo (vol. 6).
- doct (*vel* doct) chr *vel* doctri chri: de doctrina Christiana, libri quattuor (vol. 3, part. 1).
- donat *vel* donatist: de baptismo contra Donatistas, libri septem (vol. 9).
- enchir ad Laurent: encliridion ad Laurentium sive de fide, spe, et charitate, liber unus (vol. 6).
- ep *vel* epist: epistulae (vol. 2).
- ep 149 ad paulin: epistula 149 ad Paulinum (vol. 2).
- ep parme *vel* parmen: *vide* cont parm
- exod *vel* exod quaes: quaestiones in Exodum (vol. 3, part. 1).
- fid et oper: de fide et operibus, liber unus (vol. 6).
- fortun: acta seu disputatio contra Fortunatum Manichaeum, liber unus anno 392 scriptus (vol. 8). Cf Zycha (ut ad adim).
- gal *vel* galat: expositio epistulae ad Galatas, liber unus (vol. 3, part. 2).
- gen *vel* genes ad litt: de Genesi ad litteram, libri duodecim (vol. 3, part. 1).
- gest pelag: de gestis Pelagii ad Aurelium, liber unus (vol. 10).
- gra *vel* grat et lib: de gratia et libero arbitrio ad Valentinum, et cum illo monachos Adrumetinos, liber unus (vol. 10).
- ioh *vel* ioh ev *vel* ioh tract: in Iohannis evangelium, tractatus CXXIV (vol. 3, part. 2, coll. 207—602 [1 Ioh — 656]).
- indie *vel* iudic quaes: quaestiones in iudices (vol. 3, part. 1).
- iulian: *vide* contr iulian
- leg et propb: contra adversarium legis et prophetarum, libri duo (vol. 8).
- litt petil: *vide* contr litt petil

- maximin: *vide* contr maxim
 mendac: contra mendacium, liber unus (vol. 6).
 mor eccl: de moribus ecclesiae catholicae et de moribus Manichaeorum, libri duo (vol. 1).
 mor mani *vel* manich: *vide* mor eccl
 nat boni: de natura boni contra Manichaeos, liber unus (vol. 8).
 nat et gra: de natura et gratia contra Pelagium ad Timasium et Iacobum, liber unus (vol. 10).
 nupt et conc: de nuptiis et concupiscentia ad Valerium, libri duo (vol. 10).
 op imp *vel* op imp contr Iulian: contra secundam Iuliani responsionem, imperfectum opus sex libros complectens (vol. 10).
 op mon: de opere monachorum, liber unus (vol. 6).
 pecc merit: de peccatorum meritis et remissione, et de baptismo parvulorum ad Marcellinum, libri tres (vol. 10).
 praed ss: de praedestinatione sanctorum ad Prosperum et Hilarium, liber unus (vol. 10).
 ps: enarrationes in Psalmos (vol. 4).
 qu *vel* quae: *vide* quae et cf liber v. cl. Iosephi Langen (ut supra, p. 1157, Ambrst).
 qu⁵⁷ levit: quaestiones in Leviticum (vol. 3, part. 1).
 quae: *evv* *vel* evang *vel* evgg: quaestionum evangeliorum, libri duo (vol. 3, part. 2).
 quae: genes: quaestiones in Genesim (vol. 3, part. 1).
 rom: epistulae ad Romanos inchoata expositio (vol. 3, part. 2, col. 673 seqq). Haec laudatur ad 1 Io 1,3.
 : ad Ro 5,16 est (vol. 3, col. 660d) expositio quarundam propositionum ex epistula ad Romanos, cap. XXIX.
 serm: sermones (vol. 5).
 serm dom: de sermone Domini in monte secundum Matthaeum, libri duo (vol. 3, part. 2).
 spi *vel* spir et litt: de spiritu et littera ad Marcellinum, liber unus (vol. 10).
 tract: in epistulam Iohannis ad Parthos, tractatus decem (vol. 3, part. 2).
 tri: de trinitate, libri quindecim (vol. 8).
 unit *vel* unit eccl: ad Catholicos epistula contra Donatistas, vulgo de unitate ecclesiae, liber unus (vol. 9).
 util cred: de utilitate credendi, ad Honoratum, liber unus (vol. 8).
 utilit ieun: de utilitate ieiunii, tractatus unus (vol. 6).
 vera relig: de vera religione, liber unus (vol. 1).
 virgin: de sancta virginitate, liber unus (vol. 6).

Avit: Alcimus Ecdicius Avitus, archiepiscopus Viennensis, natus anno circiter 450, mortuus est anno 523 (526?). Cf v. cl. Henricus Denkinger, *Alcimus Ecdicius Avitus* . . . Genevae a. 1890. Apud Gallandium, vol. 10, p. 697—800; Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 59, coll. 323—398; v. cl. Rudolfum Peiper, *Al. Ecd. Aviti* . . . opera [*Monumenta Germaniae historica*, VI, 2], Berolini a. 1883.

B.

Bar Hebraeus: Gregorius Bar Hebraeus sive Abulpharagius, anno 1226 Melitinae in Mesopotamia natus est filius Aaron medici, unde cognomen Bar Hebraei accepit. „Annum aetatis vicesimum agens, Gubae in Mesopotamia ab Ignatio Syrorum Iacobitarum patriarcha, episcopus consecratur, et paulo post ad ecclesiam Lacabenaie prope urbem Melitinam, mox ad episcopatum Aleppi in Syria translatus, ab altero Ignatio Iacobitarum patriarcha obtinuit dignitatem Maphriani, seu Primatus Orientis, hoc est Chaldaeae, et Assyriae, nec non extremarum Mesopotamiae partium, quae Antiochenae Iacobitarum sedi obediunt.“ Mortuus est die 30 Iulii a. 1286. Monophysiticae sectae addictus fuit. De operibus eius cf Steph. Evod. Assemani, *Biblioth. Medic. Laurent. et Palatin. codd. MSS. orient. catal.* Florentiae a. 1742, p. 101—112; apud Assemanum, vol. 2, p. 244 b—321 [463 a].

barn vel barnab: Barnabae epistula inter annos 71—132 scripta. Apud Dresselium: *Patrum apostolicorum opera*, ed. 2, Lipsiae anno 1863. Vide hodie Gebhardtium, Harnackium, Zahnium, *Patrum apostolicorum opera*, fasc. 1, pars 2, ed. 2, Lipsiae 1878.

bars vel barsa vel barsalib: Dionysius (primum Iacobus dictus) Barsalibaens, Syrus, Iacobita, archiepiscopus Amedensis, mortuus est anno 1171; apud Assemanum, vol. 2, p. 156a—211b; vide etiam ad Io 7, 52 seq. ibidem, p. 53a. Cf v. cl. Iohannes Gwynn, *Hermathena*, Dublinii, vol. 6, p. 397—418 et vol. 7, p. 145.

Basilid: Basilides, Gnosticorum sectae conditor, Alexandrinus, claruit Adriani tempore, annis 117—138, fortasse etiam Antonini Pii. Apud Epiphanium et Hippolytum, vide Epiph et Hipp^{phil}.

Bas: Basilius Magnus, episcopus Caesarensis, natus anno 329, mortuus anno 379. Operum eius editionem Benedictinam curavit Iulianus Garnerius, Parisiis annis 1721—1730, 3 voll. fol.; huius editionem volumina ad titulos singulos adposui.

bapt vel auct de bapt: vide Ps-Bas (vol. 2, append. p. 624—673).
constitt: constitutiones monasticae (vol. 2, p. 533—582).

ep vel epp: epistulae (vol. 3, p. 69—467).

- ep ad Amphil: epistula ad Amphiloichium, ad Mt 24,36 laudata, est epistula 236, ante citata.
- eth: ethica *vide* mor
- eunō *vel* eunom: libri quinque quibus Eunomii apologeticus evertitur (vol. 1, p. 205—322).
- garn: est Garnerii editio ante laudata.
- hex *vel* hexa: homiliae novem in hexaemeron (vol. 1, p. 1—88).
- lib arb: sermo de libero arbitrio (vol. 2, append. p. 613—616).
- mon *vel* mona *vel* monast: constitutiones monasticae (vol. 2, p. 533—582).
- mor: moralia (vol. 2, p. 230—323).
- reg brev: regulae brevius tractatae (vol. 2, p. 401—532).
- reg fus: regulae fusius tractatae (vol. 2, p. 327—401).
- regg: *vide* reg brev *et* reg fus
- spir *vel* de spir sanct: liber de spiritu sancto ad S. Amphiloichium Iconii episcopum (vol. 3, p. 1—68).
- virg *vel* virgin: homilia seu epistula ad virginem lapsam (vol. 2, p. 740—742).
- Bas *se* *vel* sel *vel* seleu *vel* seleuc: Basilius metropolita Seleueensis, claruit anno 448; apud Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 85, coll. 9—618.
- or *vel* orat: orationes; prodierunt Lugduni Batavorum a. 1596, duobus voluminibus; Latine Claudio Dausqueio interprete Lugduni Batavorum a. 1604; in *Bibliotheca patrum Coloniensi*, tom. V *et* *Lugdunensi*, tom. VIII, p. 428, a. 1677; Graeco-Latine, cura Ioannis Zonarae, Parisiis a. 1622, fol. ad calcem Gregorii Thaumaturgi; ad Act 2,47 laudantur caput *et* pagina.
- Bed *vel* Bede: Baeda Venerabilis, Anglicus, natus anno 672, mortuus est anno 785. Opera eius ediderunt Basilius Iohannes Herold Basileae a. 1563 tomis octo (Coloniae Agrippinae a. 1688 tomis octo), *et* I. A. Gilesius, Londinii anno 1843 duodecim voluminibus, *et* Mignius, *Patrologia Latina*, voll. 90—95; editionem a Mayo *et* Lumbeio editam non vidi.
- retr *vel* retra *vel* retract: retractationes *et* quaestiones in acta apostolorum.
- Bryemius: Iosephus Bryennius, Constantinopolitanus, monachus, claruit anno 1420.
- orationes duodeviginti de divinissima Trinitate.

C.

- Caelest: Caelestinus episcopus Romanus annis 422—(Cavius 423) 432. Apud Gallandium, vol. 9, p. 285—346.

- ep ad synod Eph: epistula ad synodum Ephesinam anno 431 habitam. Apud Gallandium, vol. 9, p. 324—327.
- Caes *vel* Caesar: Caesario Nazianzeno, Gregorii Nazianzeni fratri, nato anno circiter 330, mortuo anno 368, sine causa tribuerant editores dialogos qui sequuntur.
- dial: dialogi quattuor quibus continentur explicationes quarundam quaestionum de rebus gravibus. Apud Frontonem-Ducenem, *Bibliotheca veterum patrum*, Parisiis a. 1624, vol. 1, p. 545—724; et apud Gallandium, vol. 6, p. 3—152; et apud Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 38, coll. 851—1190.
- Caius, vide infra Gaius
- Callist: Callistus, primum Sabelli amicus, posthac haeresim sibi propriam coluit, si Hippolyto fidem habeamus, episcopus Romanus annis 218—223.
- hipp: apud Hippolytum (vide Hipp^{phil}) Callisti adversarium.
- Can *vel* canon^{apost}: canones apostolici. Apud Cotelierum, *Patrum qui temporibus apostolicis floruerunt opera*, (Parisiis 1672) ed. Clericus, Antverpiae a. 1698, vol. 1, p. 424—478; vide etiam vol. 2, append. p. 1—182; Gallandium, vol. 3, p. 237—248; edidit Herm. Theod. Brunsius, quem Tischendorfius secutus est, *Canones apostolorum et conciliorum veterum selecti* (titulum habet etiam *Bibliotheca ecclesiastica*, vol. 1, item *Can. ap. et conc. saeculorum IV. V. VI. VII.*), Berolini, a. 1839, pars 1, p. 1—13.
- canon^{murat}: fragmentum Muratorianum saeculi secundi (alii saeculi tertii) in quo canon quidam qui dicitur Novi Testamenti librorum exponitur. Apud Gallandium, vol. 2, p. 208; apud Routhium, vol. 1, p. 989—434. Edidit Samuel Prideaux Tregellesius, Oxonii anno 1867, v. cl. B. F. Westcottus, *A general survey of the history of the canon of the New Testament*, ed. 5, Cantabrigiae et Londinii a. 1881, pp. 211—220 et 521—538, v. cl. Adolphus Harnackius *Zeitschrift für Kirchengeschichte* (1879), vol. 3, p. 595.596; et disquisitionem eius in eodem volumine, p. 358—408.
- Capr: Capreolus episcopus Carthaginiensis floruit anno 431. Apud Sirmondium, *Opera varia*, Parisiis a. 1696, vol. 1, col. 333 sq.; apud Gallandium, vol. 9, p. 490—496; apud Mignium, *Patrologia Latina*, vol. 53, coll. 843—858. Vide Ziegleri librum: *Italia-fragmente der paulinischen Briefe*, Marburgi a. 1876, p. 26 seqq.
- Carpoc: Carpoeras, vel auctore Irenaeo Carpoerates, Gnosticus vel Pseudo-Gnosticus Alexandrinus saeculo secundo ineunte. Apud Epiphanium, *Panaria*, lib. 1, tom. 2, haer. 27.
- Cass: Iohannes Cassianus natu Gallus, parentibus Romanis, Orientem ante annum 385 visit, mortuus est anno circiter 435. Opera

- omnia edidit denuo Alardus Gazaeus Francofurti anno 1722; iterum typis expressa est haec editio in *Magna bibliotheca veterum patrum* Coloniae Agrippinae a. 1618, tom. 5, pars 2 et separatim Parisiis anno 1846. Apud Mignium, *Patr. Lat.* voll. 49.50. Vide v. el. Michaelem Petschenig, *Johannis Cassiani opera, I. II.* [*Corpus scr. eccl.* Latt. voll. 17 et 13], Vindobonae a. 1888 et 1886.
- Cassiod: Magnus Aurelius Cassiodorius, Senator, Italus, natus anno circiter 480 (alii 470), praefectus, patrieus, consul, denique abbas Squillacensis, mortuus est anno circiter 575 (alii 565). Vide Teuffelium: *Geschichte der römischen Literatur*, ed. 3, Lipsiae a. 1875, p. 1144. Apud Garetium, Rotomagi a. 1679; Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 69, col. 421, usque ad finem voluminis 70.
- compl vel complex: complexiones de quibus scripsit: „post complexiones in epistulis apostolorum et actibus apostolorum et apocalypsi quas brevissimas explanationes decursas ad aman-tissimos orthographos discutiendos anno aetatis meae nonagesimo tertio (circa annum 572) perveni“. Maffaeus edidit Florentiae a. 1721, Samuel Chandler Rotterodami a. 1723. Apud Mignium, vol. 70, coll. 1321—1418.
- institut: liber de institutione divinarum litterarum, anno circiter 544 scriptus. Apud Mignium, vol. 70, coll. 1105—1150.
- ro vel rom: vide compl
- ps: expositio in psalterium. Apud Mignium, vol. 70, coll. 8—1056. nescio quid sibi velit numerus Cass¹¹⁰ ad 1 Pe 1,3; apud Mignium est locus vol. 70, col. 1363b.
- cat: est Crameri liber, *Catenae Graecorum patrum in Novum Testamentum*, Oxonii a. 1840, qui octo volumina complectitur, 8°. Quoties *cat* sic simpliciter ponitur, designatur catenae particula eaque „ad locum“ ut dicitur scripta; quoties vero catena ex alio scripturae sacrae loco in testimonium vocatur, nomen libri in quo sumum habet locum etiam indicatur. Exempli gratia *cat eph* in apparatu ad 1 Co 3,17 invenimus.
- cat cord: Balthasar Corderius, Antverpianus e societate Iesu, edidit librum: *Catena patrum Graecorum in sanctum Ioannem ex antiquissimo Graeco codice MS. nunc primum in lucem edita . . .* Antverpiae a. 1630. Vide quoque post, sub voce *cat poss*, titulum alterius catenae in Matthaem. Wetstenius in prolegomenis ad editionem suam Novi Testamenti Graeci, p. 79, dicit de Corderio: „videtur autem in textu exhibendo magis secutus codices typis editos quam lectionem MS. sui codicis“. Latine tantum prodiit liber: *Catena sexaginta quinque Graecorum patrum in s. Lucam . . .* a Balthasare Corderio, Antverpiae a. 1628.

- cat mosq: Victoris Antiocheni catena in Marcum, a C. F. Matthaeio, Mosquae a. 1775 edita, duobus voluminibus comprehensa.
- cat mai: συναγωγή ἐξηγητικῶν εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον ἔργον εὐαγγελίων, apud Maium, *Scriptorum veterum nova collectio*, Romae a. 1837, vol. 9, p. 626—724.
- cat niceph: catena Nicephori, edita a Gregorio Ghikas, sub titulo *Στοιχὰ ἐνὸς καὶ πενήκοντα ἐπισημαστικῶν εἰς τὴν ὀκταίτηζον καὶ τὰ τῶν βασιλειῶν ἡδὴ προῶτον τύποις ἐκδοθεῖσα κ. τ. λ. ἐν Λευβίᾳ· αἰοβ', et ογ'* in duobus voluminibus.
- cat oxon: *vide* cat
- cat poss: Petrus Possinus, e societate Iesu, edidit catenam vel catenas in Matthaeum, *Symbolarum in Matthaeum tomus prior exhibens catenam . . . Tolosae a. 1646, tomus alter quo continetur catena patrum Graecorum triginta collectore Niceta episcopo Serrarum interprete Balthasare Corderio . . . Tolosae a. 1647* — et catenam in Marcum, *Catena Graecorum patrum in evangelium secundum Marcum . . . Accessere collationes Graeci contextus* [vide *Caryophil* infra in indice rer. et pers.] . . . Romae a. 1673.
- cat vat: *vide* cat mai
- Cedren: Georgius Cedrenus monachus Graecus floruit anno 1075, scripsit: *Annales sive compendium historiarum ab orbe condito usque ad Isacii Comneni tempora annumque Christi 1057*. Edidit hunc librum Guilelmus Xylander, Basileae a. 1566, deinde Mignius, *Patrol. Gr.* voll. 121.122.
- Celsus: scripsit librum ἀληθῆς λόγος dictum anno circiter 178; libri huius fragmenta inveniuntur apud Origenem, *Contra Celsum*; vide Keimium: *Celsus' Wahres Wort, älteste Streitschrift antiker Weltanschauung* etc. Turici a. 1873.
- Cereal: Cerealis Afer episcopus Castulensis claruit anno 487.
maximin: libellus contra Maximinum Arianum; in libro *Antidotum contra diversas omnium fere saeculorum haereses*, Basileae a. 1528, fol. 226 a—230 a; ad Act 4, 25, fol. 228 a; apud Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 58, pp. 755—768.
- Chrom vel Chroma: Chromatius episcopus Aquileiensis floruit anno 402.
matth: tractatus octodecim in Matthaei evangelium; apud Gallandium, vol. 8, p. 331—352.
- Chron: Chronicon paschale (prius Alexandrinum dictum) ab auctore anonymo, qui anno 630 floruit, scriptum. Hoc ediderunt Carolus du Fresnius (Ducangius), Parisiis anno 1689, et Ludovicus Dindorfius, Bonnae anno 1832, 2 voll.
- Chronie Alex: *vide* Chron
- Chrysocephal: *vide* Macar

Chr *vel* Chrys: Ioannes Chrysostomus natus Antiochiae anno circiter 347, anno 381 diaconus Antiochenus constitutus, anno 386 presbyter Antiochenus, episcopus Constantinopolitanus inde ab anno 398 usque ad annum 404, in exilio mortuus est anno 407. Operum eius ediderunt Henricus Savilius tomos octo, Etoniae anno 1612; Bernardus Montfauconius tomos tredecim, Parisiis anno 1718—1738, ed. 2 [Garnerius], Parisiis a. 1835—1839; Mignius, tomos tredecim, Parisiis anno 1863, *Patrol. Gr.* voll. 47—64; liber de pentecoste exstat apud Maium, *Spicilegium Romanum*, Romae a. 1840, vol. 4, p. LXVIII—LXXXVI; et commentarii in proverbialia fragmenta apud Maium, *Nova patrum bibliotheca*, Romae a. 1847, vol. 4, p. 153—201 seriei alterius.

com: commentarii.

gu *vel* gue: codex Guelpherbytanus saeculi sexti nondum editus.

fi: homiliae Chrysostomi in Matthaicum. a Friderico Fieldio, Oxonii et Londinii anno 1839, 3 voll. 8° editae; edidit etiam v. cl. Fieldius homilias Chrysostomi in epistulas Pauli.

hom: homiliae.

mo *vel* mos *vel* mose: codices Moseuenses a Matthaëio (vide supra, pp. 249.251) laudati.

montf: editio Montfauconii ante laudata.

savil: editio Savilii ante laudata.

Cinnam: Ioannes Cinnamus, grammaticus seu notarius Manuëlis I. Comneni imperatoris, claruit anno 1160, scripsit: *Historiarum libros septem*. Opus ediderunt Carolus du Fresnius (Ducangius), Parisiis anno 1670, et vir cl. A. Meinekius, Bonnæ anno 1836.

Claud^{antiss}: Claudius, falso Antissiodorensis vel Altissiodorensis vel Autissiodorensis (Auxerre) dictus, est Claudius episcopus Taurinensis, qui anno 820 claruit, scripsit commentarium in epistulam ad Galatas anno 816. Prodiit liber Parisiis anno 1542, 8°; et in *Magna bibliotheca veterum patrum*, Coloniae Agrippinae a. 1618, vol. 9, p. 64—89; et apud Mignium, *Patrologia Latina*, vol. 104. Prologus catenae in Matthaicum prodiit apud Maium, *Nova patrum bibliotheca*, vol. 1, pp. 501—504; cf. „prae-fatio ad cat. patr. in Mt“ apud Maium, *Spicilegium Romanum*, vol. 4, pp. 301—305. Cf. Iosephus Barber Lightfoot, *Galatians*, Londinii 1866, ed. 2, p. 231 et Ludovicus Laville, *Claude de Turin . . . Tolosae* a. 1889, et v. cl. Bartholomaeus Rostaing, *Essai sur Claude de Turin*, Quintinopoli [S. Quentin] a. 1889.

(1.) Clem^{ro} *vel* rom: Clemens Romanus. Hoc nomine indicantur epistulae, quas dicunt, duae ad Corinthios, altera fortasse anno circiter 95 scripta, altera, quae verius homilia diceretur, fortasse inter annos

130 et 160 scripta, de quibus vide Gebhardtii et Harnackii librum: *Clementis Romani ad Corinthios quae dicuntur epistulae* [*Patr. app. opp.* fasc. 1, part. 1], ed. 2, Lipsiae anno 1876 et Iosephus Barberus Lightfoot, *The apostolic fathers. Part 1*, Londinii a. 1890 voluminibus duobus. Apud Cotelierum, *Patrum qui temporibus apostolicis floruerunt opera*, (Parisiis a. 1672) ed. Clericus Antverpiae a. 1698, vol. 1, p. 125—188, ed. 2, Amstelodami a. 1724. Tischendorfius usus est editione operum patrum apostolicorum Dresseliana secunda, Lipsiae anno 1863 edita, et libro suo *Appendix codicum celeberrimorum Sinaitici Vaticani Alexandrini*, Lipsiae anno 1867. Cavendum est ne sigla Cor 1 et Cor 2 (Clementis epistulae) cum siglis 1 Co et 2 Co (Pauli epistulae) permutentur.

martyrium: edidit Cotelierus, *Patrum qui temporibus apostolicis floruerunt opera*, (Parisiis a. 1672) ed. Clericus, Antverpiae a. 1698, vol. 1, p. 804—810.

- (2.) Clem: Clementina, quo nomine appellantur scripta saltem tria Ebionitica incertorum auctorum, apud Cotelierum, *Patrum qui temporibus apostolicis floruerunt opera* (Parisiis a. 1672) ed. Clericus, Antverpiae a. 1698, vol. 1, p. 479—803.

hom: homiliae viginti, ediderunt Dresselius, Gotttingae a. 1853; Paulus de Lagarde, Berolini a. 1865; Gallandius, vol. 2, p. 605—770 (ante Dresselium nondum inventae erant homiliae undevicesimae pars ultima et homilia vicesima).

recogn: recognitionum libri decem, sive actus Petri, fortasse inter annos 218 et 231 scripti vel sane multum aucti, quorum textus soli Latinus Rufini et Syriacus exstant. Apud Cotelierum (ut supra); Gallandium, vol. 2, p. 209—336. Syriace edidit Paulus de Lagarde, Londinii anno 1861.

epit: epitome, ex homiliis et recognitionibus, edita a Coteliero; vide etiam Tischendorfius: *Anecdota sacra et profana*, Lipsiae a. 1855, p. 77—93, ed. repet. a. 1861; epitomae duae prodierunt apud Dresselium, Lipsiae a. 1859 (ediditne Lagardius epitomen anno 1865?).

Interdum usus est Tischendorfius signis: Homil^{clem} Ps-Clem^{hom} Recogn^{clem} Homil^{epitom}.

- (3.) Clem: Titus Flavius Clemens Alexandrinus, Athenis natus, ex philosopho gentili factus Christianus, multas terras invisit, presbyterus Alexandrinus et Pantaeni discipulus factus, denique Pantaeno successit scholae catecheticae Alexandrinae praeses anno circiter 189, persecutionem fugiens anno 202 visit Hierosolymam, Antiochiam, Cappadociam, rediit Alexandriam ubi inter annos 212—220 supremum diem obiit.

Opera ediderunt Petrus Victorinus, Florentiae a. 1550 (editio princeps): Graeco-Latine Fridericus Sylburgius, Heidelbergae a. 1592; Parisiis a. 1641; Coloniae a. 1688; Iohannes Potterus, Oxonii a. 1715; Guilelmus Dindorfius, Oxonii a. 1869, 4 voll.

Usus est Tischendorffius editionibus Sylburgi et Potteri, fragmenta etiam ex Gallandio hausit, in primis autem lectiones Clementis ex libro Griesbachii transtulit: *Symbolae criticae*, vide ante, p. 247.

ecl *vel* eclog: ἐξ τῶν προφητικῶν ἐλλογαί.

stro *vel* strom: τῶν κατὰ τὴν ἀληθῆ φιλοσοφίαν γηροστικῶν ἑποινημάτων στρωματεῖς.

theodot: ἐξ τῶν Θεοδοῦτου καὶ τῆς ἀνατολικῆς καλουμένης διδασκαλίας κατὰ τοὺς Ὀριγενεῖον χρόνονσ ἐπιτομαί.

int in Iud etc: interpretatio Latina commentariorum Clementis in epistolam Iudae etc, qui commentarii eius libri quem ἑποινηματεῖς dicunt pars fuerunt. Optime edidit v. cl. Theodorus Zahn, *Supplementum Clementinum* [*Forschungen zur Geschichte des neutestamentlichen Kanons. III*], Erlangae a. 1884, pp. 61ss et 130ss.

collat^{carth}: collatio Carthaginensis inter Catholicos et Donatistas anno 411 habita. Apud Harduinum, *Acta conciliorum*, Parisiis a. 1715, vol. 1, coll. 1043—1190; apud Gallandium, vol. 5, p. 571—670.

Comb^{auetar}: Combefisii liber: *Bibliothecae patrum Graeco-Latinorum auctuarium novum*, Parisiis a. 1648, 2 voll. fol., vel *Bibliothecae Graecorum patrum auctuarium novissimum*, Parisiis a. 1672.

cone^{carth 5}: concilium Carthaginense quintum anno 254 habitum. Gesta apud Harduinum, *Acta conciliorum*, Parisiis a. 1715, vol. 1, col. 155d.

Const. Porphyrog.: vide post Hierocles (in indice rer. et pers.)

Const: constitutionum apostolicarum libri octo incerti neque vero unius saeculi; apud Cotelerium, *Patrum qui temporibus apostolicis floruerunt opera*, (Parisiis a. 1672) ed. Clericus, Antverpiae a. 1698, vol. 1, p. 189—423. Apud Mansium (ut supra, p. 1153, acta); Gallandium, vol. 3, p. 1—272; Hermannum Theodorum Bruns, *Canones app.*, etc, Berolini a. 1839; Guilelmum Ueltzen a. 1853 (Tischendorffius usus est hae editione); Christianum Carolum Iosiam Bunsen, *Analeccta ante-Nicaena*, Londinii, vol. 2 (a. 1854), pp. 33—47, qui solus libros 1—6 ita typis expressit, ut fundamentum antiquum oculis plane subiceret et qui Paulum Boetticher (Lagarde) socium habuit in versionem Syriacam consulendam; I. B. Pitram, *Iuris ecclesiastici Graecorum historia et monumenta*, Romae, vol. 1, (a. 1864), pp. (45)111-422, cum lectionibus variis

copiosis; Paulum A. de Lagarde, *Constitutiones apostolorum*, Lipsiae a.1862.

Cornel: Cornelius episcopus Romanus floruit anno 251. Apud Gallandium, vol. 3, p. 333—361; et etiam Hartelius (ut infra, Cyp).

Cosm: Cosmas Indicopleustes claruit anno 535, scripsit librum *Νησιτι-
ριζή τοπογραφία παντός κόσμου*, qui invenitur apud Gallan-
dium, vol. 11, 399—591. Citatur etiam Cosmas ex Theodosio
episcopo Alexandrino apud Gallandium, vol. 11.

Cyp: Thascius Caecilius Cyprianus, episcopus Carthaginensis factus
est anno circiter 248, mortuus est anno 258. Opera ediderunt
Ioannes Andreas episcopus Aleriensis, Romae a. 1471 (editio prin-
ceps); Bertholdus Rembolt et Ioannes Waterloes, Parisiis a. 1512;
Erasmus, Basileae a. 1520, iterum a. 1530 et Coloniae a. 1544;
Latinus Latinus (apud Ioecherum Latinus Latinus) apud Paulum
Manutium, Romae a. 1563; Guilelmus Morelius, Parisiis a. 1564;
Pamelius (Hartelius scripsit: „optimam Morelii editionem pessima
Pamelii secuta est“), Antverpiae a. 1568; Rigaltius, Parisiis
a. 1648; Ioannes Fell et Ioannes Pearson, Oxonii a. 1682 (editio
haec repetita est Bremae anno 1690, cf Rom 12,11); Stephanus
Baluzius (Prudentio Marano opus ad finem perducente), Parisiis
a. 1726; Mignius, *Patrol. Lat.*, Parisiis a. 1836 vol. 4 (reprehen-
ditur ab Hartelio editio haec); David Iohannes Henricus Gold-
hornius [Gersdorffii *Bibliotheca patr. eccl. Lat. selecta*, vol. 2],
Lipsiae a. 1838 (laudatur ab Hartelio); libros nonnullos Cypriani
„de catholicae ecclesiae unitate“ etc. edidit Krabingerus, Tubingae
a. 1853, alios a. 1859; editio Cypriani ultima et optima est
Guilelmi Hartelii, Vindobonae a. 1868, 1871, 3 partt. De Cypriani
scriptis vide Rönshium, *Zeitschrift für historische Theologie*,
a. 1875, p. 86sqq., et Guilelmmum Sanday „The Cheltenham list
of the canonical books of the Old and New Testament and of the
writings of Cyprian“ in libro *Studia biblica et ecclesiastica. III*,
Oxonii 1891, p. 217—303, cum appendice a. v. cl. C. H. Turnero,
p. 304—325.

baluz: editio Baluzii supra laudata.

cleric: de singularitate clericorum, liber spurius; apud Hartelium,
pars 3, p. 173—220; vide Cavium, p. 128 b.

de eccles unit: de catholicae ecclesiae unitate, liber anno 251
scriptus, apud Hartelium, pars 1, p. 207—233.

ep: epistulae apud Hartelium, pars 2, p. 465—841; id quod ad
Rom 12,11 ex editione Bremensi adlatum est, invenitur
apud Hartelium, epist. 5,2, p. 479, ll. 17.18.

ep cleric: *vide cleric*

- gersd: editio Goldhornii supra laudata.
- hab virgg: de habitu virginum, liber anno 248 scriptus, apud Hartelium pars 1, p. 185—205.
- krab: editio Krabingeri ante laudata.
- lips: editio Goldhornii ante laudata.
- orat dom: de dominica oratione, liber anno 252 scriptus, apud Hartelium, pars 1, p. 265—294.
- test *vel* testim: ad Quirinum testimonia, libri primus et secundus anno 248 scripti, liber tertius anno 249 scriptus, apud Hartelium, pars 1, p. 33—184, cf v. cl. Guilelmus Sanday, *Old Latin biblical texts. No. II*, Oxonii a. 1886, p. xliii. Cf v. cl. C. Wunderer, *Bruchstücke einer afrikanischen Bibelübersetzung in der pseudoeyprianischen Schrift Exhortatio de paenitentia neu bearbeitet*, Erlangae a. 1889, et v. cl. Franciscus Weibrich, *Zeitschrift für die österreichischen Gymnasien*, Vindobonae a. 1889, vol. 40, pp. 906—908.
- Cyr: Cyrillus episcopus Alexandrinus inde ab anno 412 usque ad annum 444. Opera edidit Ioannes Aubertus, Parisiis a. 1638, sex volumina complectentia; multa exstant apud Maium, *Nova patrum bibliotheca*, Romae a. 1844, vol. 2, p. 1—500, vol. 3 (a. 1845), p. 1—452, et iterum 1—290. Lectiones in Ioh semper paene numero, ut 4, notatae pleraeqe minoris aestimandae sunt, ut quae haustae sint e fragmentis sine testibus ab editoribus suppletis. Cf Mignius, *Patrol. Gr.* vol. 68—77: Mignius solus omnia plenissime dat, etiam conlationem fragmentorum.
- abae *vel* abacu *vel* habae: Abacuc, commentarius in duodecim prophetas; post Pontanum et Aubertum (vol. 3) edidit Philippus Edvardus Pusey, Oxonii a. 1862, 2. voll.
- act: acta *vel* τὰ πραξιζὰ τῆσ οἰκουμενικῆς τριτης συνόδου τῆσ ἐν Ἐφέσῳ συζωστῆθῆσῆσ: edita apud Hieronymum Commelinum anno 1591 et in vol. 5 Auberti.
- ador: de adoratione et cultu in spiritu et veritate libri septendecim; vol. 1, pp. 1—632 seriei alterius.
- am *vel* amos: *vide* abae
- anthrop *vel* anthropomor: adversus Anthropomorphitas; vol. 6, p. 363—398 seriei alterius.
- apolo *vel* apolog: apologeticus pro duodecim capitibus adversus orientales episcopos; vol. 6, p. 157—200.
- eapp thdt: explanatio sive apologia duodecim capitum [adversus Theodoretum] Ephesi pronuntiata; vol. 6, p. 145—157 et ad Evoptium, p. 200—260 (non 252).
- deipa *vel* deipar: sermo adversus nolentes confiteri sanctam

- virginem esse deiparam; apud Maium, *Nova patrum bibliotheca*, vol. 2, p. 75—100.
- de recta fide: de recta fide, liber ad Theodosium imperatorem: vol. 5, pars 2, p. 1—180 seriei tertiae.
- epp: epistulae, vol. 5, pars 2, p. 1—213 seriei alterius.
- es *vel* esa *vel* esai: commentariorum in Esaiam libri quinque; vol. 2.
- excerpt: excerpta Cyrilli; apud Maium, *Nova patrum bibliotheca*, vol. 2, p. 476—492.
- fest pasch: homiliae in festum paschale vol. 5, pars 2, p. 1—350.
- fid: (*vide* de recta fide); cf fragmentum de fide apud Puseyum (ut ad ioh), vol. 3, pp. 538—541.
- glaph: glaphyra seu commentaria in Pentateuchum: vol. 1, p. 1—433.
- habac: *vide* abac
- hom: homiliae diversae; vol 5, pars 2, p. 350—417. Cf etiam fragmenta apud Puseyum (ut ad ioh), vol. 3, pp. 452—475.
- incarn: de incarnatione unigeniti dialogus; vol. 5, p. 678—714 et 779—804, apud Maium, *Nova patrum bibliotheca*, vol. 2, p. 32—74.
- ioel *vel* iohel: *vide* abac
- ioh: commentariorum in sanctum Ioannem libri duodecim (vol. 4, p. 1—1123), edidit Philippus Edvardus Pusey, Oxonii a. 1892, 3 voll; cave putes textum Novi Testamenti in hac editione e codice manu scripto manare; re vera supplevit editor Oxonii ex editione quopiam textum illum, quem adiutor eius e eodice non exscripserat.
- iul *vel* iulian: contra Iulianum libri decem anno circiter 433 scripti; vol. 6, p. 1—362 seriei alterius.
- luc: fragmenta commentariorum in Lc ediderunt Corderius, Cramerus, Maius, *Nova patrum bibliotheca*, Romae 1844, vol. 2, p. 115—444, et textum continuum, exceptis foliis multis amissis, ex versione vetere Syra Anglice versum R. Payne Smithius a. 1859, Oxonii duabus partibus Syriaca et Anglica.
- mal *vel* malach: *vide* abac
- mich: *vide* abac
- nest: adversus Nestorii blasphemias libri quinque; vol. 6, p. 1—143.
- niceph: *vide* cat niceph (ut supra, p. 1173)
- ose: *vide* abac
- quod unus: quod unus est Christus; vol. 5, p. 714—778; apud Pusey. (ut ad ioh), vol. 3, p. 455—458.
- soph *vel* sopho *vel* sophon: *vide* abac

syr: *vide* luc

theod: (vide supra, capp thdt); cf apud Puseyem (ut ad ioh) fragmenta librorum contra Theodorum Mopsuestenum, vol. 3, pp. 511—537.

thes: thesaurus sive de sancta et consubstantiali trinitate; vol. 5, p. 1—388 (non 382).

trin: de sancta et vivifica trinitate; vol. 6, p. 1—35 seriei tertiae et dialogi vol. 5, p. 383—677(778); apud Maium, *Nova patrum bibliotheca*, vol. 2, p. 1—31, cf Maius, *Scriptorum veterum nova collectio*, vol. 8, append. p. 27—58(149).

unus: et quod unus

zach: *vide* abae

Cyr^{hr vel hier}: Cyrillus episcopus Hierosolymitanus inde ab anno 350 usque ad annum 386, etsi ter ex sede sua expulsus est. Opera ediderunt Thomas Miller, Oxonii a. 1703; Touttius (ut infra, toutt); Guilelmus Carolus Reischl, Monaci a. 1848; Mignius, *Patrol. Lat.* vol. 33. Cf I. Th. Plittius, *De Cyrilli Hierosolymitani orationibus quae extant catecheticis*, Heidelbergae a. 1855.

toutt: editio Benedictina ab Antonio Augustino Touttio (Touttée) curata, Parisiis a. 1720 (repet. Venetiis a. 1763); oratio de occursu Domini et de Simeone apud Fronto-Ducaem, *Bibliotheca veterum patrum*, Parisiis a. 1624, vol. 2, p. 849—854 (signo 856).

D.

Dam: Ioannes Damascenus, tempore Leonis Isaurici imperatoris (717 — 741) apud principem Saracenum cancellarius sive πρωτοσίμβολος, posthac in S. Sabae laura monachus, mortuus est post annum 754; cf v. cl. Iosephus Langen, *Iohannes von Damaskus*, Gothae a. 1879. Opera eius ediderunt Marcus Hopperus, Basileae a. 1559 (repet. a. 1575); Michael Lequien, Parisiis a. 1712 tomis duobus; Mignius, *Patrol. Gr.* voll. 94—96.

fid *vel* fid orth: de fide orthodoxa libri quattuor.

hom in ficm: homilia in ficm arfactam.

imagg: de sacris imaginibus orationes tres anno 730 scripta.

nest *vel* nestor: contra Nestorianos liber. „Argumenta contra Nestorianos“ edidit Iohannes Wegelin, Augustae Vindelicorum a. 1611.

par *vel* parall: parallelorum opus, sex eclogae sive collectanea ex S. Scriptura sanctisque patribus deprompta et in locos communes digesta. Cf v. cl. Fridericus Loofs, *Studien über*

die . . . Parallelen, Halis ad Salam a. 1892. De codice Parisino bibl. nat. Gr. 923 et I. P. P. Martinus, *Description technique des mss grecs . . .* Parisiis a. 1884, p. 14—18. V. cl. I. Rendel Harrisius etiam de hoc codice scripsit.

par cod: parallela alia sed affinia ex codice Rupefucaldensi hodie Beroliuensi saeculi fere septimi vel sexti.

paris: codex Parisinus.

sabb: oratio de Sabbato sancto.

Trisagio: epistula de Trisagio.

demetri: Pelagii epistula ad Demetriadem, quam edidit Iohannes Salomo Semler, Halae Magdeburg. a. 1785; apud Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 21.

Descens Chr: evangelii Nicodemi pars altera sive Descensus Christi ad inferos. Apud Tischendorfium, *Evangelia apocrypha*, Lipsiae a. 1853, p. 304—311.

Diad: cf Marcus Diad

Dial sive Dial^{mare}: dialogus contra Marcionitas et alios, ob interlocutoris Adamantii nomen Origeni olim perperam vindicatus, sub finem saeculi tertii scriptus, editus a Iohanne Rudolfo Wetstenio, Basileae a. 1674 et a Carolo Delarue in Origenis operibus, vol. 1, p. 800—871. Cf de hoc dialogo et de codicibus in quibus exstat Fentonus Iohannes Antonius Hort apud Smithium et Wacium, *A dictionary of christian biography*, Londinii, vol. 1 (a. 1877), p. 39b—41a, sub voce Adamantius 2.

cod we *vel* wetst: ex codice apud Wetstenium.

mare: est dialogus cum Marcionitis.

Dial^{maced} *vel* macedon: *vide* Thdt^{dial}

Dial^{trin}: *vide* Thdt^{dial}

Did: Didymus Alexandrinus, natus anno 309 sive 314, mortuus est anno 394 sive 399. Apud Gallandium, vol. 6, p. 261—318: apud Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 39, coll. 131—1818.

enarrationes in 1. Io: breves enarrationes in epistulas canonicas: de enarrationibus his vide Lueckii commentationem criticam, Goettingae a. 1829.1832 editam, quattuor particulas comprehendentem, quae commentatio etiam apud Mignium, vol. 39, coll. 1731—1748 exstat. De 2 Cor et Ioh *cf* Maius, *Nova patrum bibliotheca*, Romae, vol. 4 (a. 1847), p. 114—152. et de Prov, vol. 7 (a. 1854), p. 57—71.

int: interpretatio Latina } *cf* infra, spir
lat: *vide* int }

mani *vel* manich: liber adversus Manichaeos. A Turriano in Latinum conversus, editus est hic liber a Canisio, *Antiquae lectiones*

(Ingolstadii a. 1601, vol. 5, p. 17), ed. 2, a Basnagio curata, Antverpiae a. 1725, vol. 1, p. 197—216. Combefisius edidit Graece et Latine in libro suo *Bibliothecae Graecorum patrum auctuarium novissimum*, Parisiis a. 1672, pars 2, p. 21—32. Gallandius, ubi supra, Combefisii interpretationem repetit.

ps: expositionis in psalmos fragmenta; apud Maium, *Nova patrum bibliotheca*, Romae a. 1854, vol. 7, part. 2, p. 131—311.

spir: de Spiritu Sancto liber unus, sancto Hieronymo interprete. tri vel trin: de Trinitate libri tres, a Ioanne Aloysio Mingarelli, Bononiae a. 1769 editi. Guerickius lectiones varias in N. T. contulit, *Commentatio de schola Alexandrina*, Halis, a. 1824, vol. 2, pp. 33—47.

Diod vel Diod^{tars}: Diodorus, natu Antiochenus, episcopus Tarsensis inde ab anno circiter 379 usque fortasse ad annum circiter 390. Scripta eius innumera perierunt omnia, nisi forte Syri vel Armenii abditissimis in monasteriis aliqua occidentalibus hodie usque ignota servaverunt. Catenae Graecae fragmenta exhibent, et Marius Mercator nonnulla praebet. Nonnulla ex commentario in psalmos invenies apud Maium, *Nova patrum bibliotheca*, Romae, vol. 6, pars 2 (a. 1853), p. 240—258.

Diogn: epistula ad Diognetum manu auctoris ignoti, saeculi fortasse secundi exeuntis. Edita est apud Bunsenium (ut ad const), vol. 1 (a. 1854), pp. 157—340; Ottonem in operibus Iustini Martyris; apud Gebh. Harnack., *Patr. app. opp.* Lips. fasc. 1, p. 205—226.

Dion vel Dionys^{alex}: Dionysius Alexandrinus, natus saeculo secundo exeunte, anno circiter 232 scholae catecheticae Alexandrinae praefuit, inde ab anno circiter 247 episcopatum Alexandrinum tenuit, mortuus est anno 265. Multa scripsit; fragmenta sola et epistolae nonnullae exstant, quorum pleraque servavit Eusebius, cf. Eusebius, *Hist. eccl.* lib. 7 passim (unde *Eus*). Apud Frontonem-Ducaeam, *Bibliotheca veterum patrum*, Parisiis a. 1624, vol. 1, p. 273—309; apud Gallandium (quem aequae atque Eusebium secutus est Tischendorfius), vol. 3, p. 479—537; vol. 14, append. p. 110—118; apud Routhium, vol. 4, p. 393—454. Editionem locupletissimam publici iuris fecit Simon de Magistris Romae anno 1796. Vide Millium, *Novum Testamentum Graecum*, Oxonii a. 1707, p. LXVIII et XIX—XXI, ed. Kusteri, Amstelodami a. 1710, sectt. 719 et 162—180.

can: epistula canonica ad Basilidem episcopum Pentapolitanum de diversis capitibus.

ep contr (vel ad) paul samos: epistula ad Paulum Samosatenum una cum responsionibus ad Pauli Samosateni decem quaestiones.

de mart: libellus de martyrio ad Origenem.

paul samos quaest *vel* resp: *vide ante* ep contr paul samos.

Dion areo *vel* areop: Dionysius Pseudo-Arcopagita dictus, vel Pseudo-Dionysius, scriptor ignotus fortasse saeculi quarti exeuntis. Textus adhuc incertus est. Apud Balthasarem Corderium, Antverpiae a. 1634 (repet. Venetii a. 1755 tomis duobus); Mignium, *Patrol. Gr.* voll. 3.4.

de cael hier: de caelesti hierarchia; edit. Florentiae a. 1516.

Dionysius Barsalibaenus: *vide bars*

Docet: Docetae, secta Gnostica saeculi secundi, cuius doctrinas exhibet Hippolytus (unde *hipp*); *vide Hipp* ^{phil.}

doctr apost: doctrina apostolorum, liber Syrus saeculi quarti exeuntis, a Guilelmo Cureton editus, *Ancient Syriac documents*, Londinii a. 1864.

Donatiani: ad Hebr 11,23 laudatur, nisi fallor, liber Taciti Nicolai Zegeri († 1559), *Adnotationes* in Evv Paul Apoc.

Doroth: Dorotheus archimandrita Palaestinus saeculi sexti exeuntis, scripsit „expositiones et doctrinas diversas animabus peritiles“ sive dissertationes ethicas et aseceticas viginti quattuor. Apud Frontonem-Ducaem, *Bibliotheca veterum patrum*, Parisiis a. 1624, vol. 1, p. 748—869; et apud Gallandium, vol. 12, p. 368—469.

Doxopates: fortasse laudatur a Tischendorfio in apparatu ad 2 Th 2,8 Nilus Doxopatrius archimandrita, incerto ortu, qui aliquando Panormi in Sicilia degebat, qui etiam claruit anno 1073; vel: Iohannes Doxopater Sikeliotes, *vide* Nicolaium, *Griechische Literaturgeschichte*, vol. 3, Magdeburgi a. 1878, p. 233 sq. et Eman. Miller, [*Notices et extraits des manuscrits de la bibliothéque nationale et autres bibliothéques*, tome XXXI, 2e partie, p. 29—56] *Bibliothéque royale de Madrid* Parisiis.

Druthm: Christianus Druthmarus, Grammaticus, monachus coenobii Corbeiensis, claruit fortasse anno circiter 840, scripsit commentarium in evangelium Matthaei (Le Ioh). Prodiit Argentoraci a. 1514; Haganoae a. 1530; in *Magna bibliotheca veterum patrum*, Coloniae Agrippinae a. 1618, vol. 9, pars 1; apud Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 106; *Bibliotheca patrum* vol. 15, p. 86.

Ducas: Dueas, cognomine ignoto, Byzantius, Michaelis Ducae nepos, claruit anno 1453, scripsit historiam Byzantinam ab anno 1344 usque ad annum 1462, quae Parisiis anno 1649 prodiit, Graeco-Latine, eum interpretatione et notis Ismaelis Bulliadi, item Bonnae a. 1834 e recognitione Immanuelis Bekker.

E.

Ebion: Ebionitae, secta Iudaeo-Christiana, cuius evangelium citatur ex Epiphonio.

Enoch Ethiops: Cf v. cl. Chr. Fridericus Augustus Dillmann, *Liber Henoch Aethiopice*, Lipsiae a. 1851, et *Das Buch Henoch übersetzt und erklärt*, Lipsiae a. 1851.

Enerat: Eneratitae, qui medio saeculo secundo ecclesiam reliquerunt quibusque Tatianus se addixit: apud Hippolytum (unde *hipp*), vide Hipp^{phil.}

ep lugd vel ep^{lugd} et^{vienn}: vide Lugdun

Ephr vel Ephraem: Ephraemus Syrus claruit anno 370, mortuus est anno 378. Opera eius prodierunt Graece cura Eduardi Thwaites, Oxonii a. 1709; Graece Syriace Latine curis Iosephus Simonus Assemanni et Petri Benedetti, Romae a. 1732—1746, voll. 3 Syr.—Lat. et voll. 3 Gr.—Lat. Hymnos et sermones edidit v. cl. Iosephus Lamy, Mechliniae a. 1882—1889, voll. 3; *Carmina Nisibena* v. cl. Gustavus Bickell, Lipsiae a. 1866. Cf versionem v. cl. Pii Zingerle (in libro *Bibliothek der Kirchenräter*), Kemptenae a. 1870—1876, voll. 3. De textu Syriaco, quo Ephraemus usus est, textui versionis Peshitta affini, cf v. cl. F. H. Woods „An examination of the New Testament quotations of Ephrem Syrus“ in libro *Studia biblica et ecclesiastica. III*, Oxonii a. 1891, p. 105—138 (vide etiam *ibid.* [vol. 1,] a. 1885, p. 173.174).

Epiphanes: Epiphanes, ortu Alexandrinus, auctore Clemente Carpo-eratianorum assecla et dux, claruit tempore Hadriani vel Pii.

Epiph vel Epph vel Epphan: Epiphanius, gente Palaestinus, episcopus Salamine in insula Cypro quae urbs postea Constantia dicta est, inde ab anno circiter 368, mortuus est anno 402. Opera ediderunt Dionysius Petavius, Parisiis a. 1622, repetita editione a. 1682; Guilelmus Dindorf, Lipsiae a. 1859—1862, voluminibus quinque; Mignius, *Patrol. Gr.* voll. 41—43. Cf Ricardus Adalbert Lipsius, *Zur Quellenkritik des Epiphanius*, Vindobonae a. 1865.

anc vel ancor: Ancoratus, sive de fide sermo anno circiter 273 scriptus.

cant vel cantie: commentarius in cantica.

de Cataphrygis: vide haer

de pond et mens: de ponderibus et mensuris liber; edidit Lagardius „primum integrum et ipsum Syriacum“ cum interpretatione Germanica, Gottingae a. 1880.

ep Ancyrana: vide infra, p. 1221, Syn^{ancyr}

- hae *vel* haer: Panaria eorumque anacephalaeosis; panarium sive adversus haereses octoginta ediderunt Franciscus Oehler, Berolini a. 1859-1861, et Guilelmus Dindorf, Lipsiae a. 1859ss. mare: sectio de Marcione in Panario, haeresis 22 vel 42. petav: est editio Petavii ante laudata.
- epist ad regem *vel* epist anni 362 ad regem Persarum ab Athanasio missa. Apud Gallandium, vol. 5, p. 239, 240.
- Epist ^{oriental} ad Symm: *vide* Orientalium ep.
- Epitom: *vide* Clem (2).
- Epph *vel* Epphan: *vide* Epiph
- Eucher: Eucherius episcopus Lugdunensis inde ab anno 434, mortuus est anno circiter 454. In *Bibliotheca patrum*, Lugduni a. 1677, tom. 6; apud Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 50, p. 685—1213. lib. formul: de formulis spiritualis intelligentiae, liber ad Veranum filium. quaest. in N. T: libri duo ad Veranum filium.
- Eulog: Eulogius, presbyter Antiochenus, patriarcha Alexandrinus inde ab anno 581, mortuus est anno 608. Sermo eius in diem festum palmarum exstat apud Photium, *Bibliotheca codd.* 182.208.225-227; apud Gallandium, vol. 12, p. 300—309 (310); apud Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 86, p. 2907—2964.
- Eus: Eusebius Pamphili, episcopus Caesareensis, fortasse anno circiter 270 natus, mortuus est anno circiter 340. Opera ediderunt Mignius, *Patrol. Gr.* voll. 19—24, Guilelmus Dindorf, Lipsiae a. 1867, voluminibus quattuor. ad mari *vel* marin: quaestiones ad Marinum; fragmenta apud Mainum, (*Scr. vet. nova coll.* cf infra ad huc) *Nova patrum bibliotheca* vol. 4, p. 255—267, supplementa p. 283—303; apud Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 22, p. 879 sqq. burt: editio Burtonii sub *hist* laudata. can *vel* canon: canones sacrorum evangeliorum decem; apud Mignium, vol. 22, p. 1274 sqq.; *vide* quoque ante in prolegomenis nostris, p. 143—153. const *vel* laud Const: oratio de laudibus Constantini anno 335 habita, edita ab Heinichenio, Lipsiae a. 1830, iterum a. 1869. dem: de demonstratione evangelica libri viginti, exstant autem hodie non nisi decem; prodierunt Parisiis a. 1628; Coloniae a. 1688; apud Gaisfordium, Oxonii a. 1852. dind: editio Dindorfii sub *hist* laudata. ecl *vel* celo *vel* eclog: eclogarum propheticarum de Christo libri quattuor (haud integri), editi a T. Gaisfordio, Oxonii a. 1852.

- es *vel* esa *vel* esai: commentarii in Esaiam; apud Montfauconium, *Collectio nova patrum*, Parisiis a. 1707, tom. 2, p. 347; apud Mignium, *Patrologia Graeca*.
- hein: editio Heinichenii sub *hist* laudata.
- hi *vel* hist: historiae ecclesiasticae libri decem, anno circiter 324 scripti, editi sunt a Roberto Stephano, Parisiis a. 1544, Graeco-Latine, iterum Genevae a. 1612; a Valesio, Parisiis a. 1659, et denuo 1671; a Guilelmo Reading, Cantabrigiae a. 1720; ab Andrea Stroth, Halae a. 1779; ab Heinichenio, Lipsiae a. 1827, et denuo a. 1868 sqq.; a Burtonio, Oxonii a. 1838; ab Alberto Schwegler, Tubingae a. 1852 qui textum emendare tentavit; a Laemmero, Scaphusi a. 1859; a Dindorfio, Lipsiae a. 1871; in apparatu dicuntur editiones hae breviter, steph—val—hein—burt—lämm—dind.
- hist martyr pal: *vide* mart pal
- lämm: editio Laemmeri sub *hist* laudata.
- laud Const: *vide* const
- lue: commentarii in evangelium Lucae; fragmenta exstant apud Maium, *Scriptorum veterum nova collectio*, tom. 1, part. 1, p. 107—178, et *Nova patrum bibliotheca*, tom. 4, p. 159—207; apud Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 24, coll. 529—604.
- mai: *vide* lue
- mare *vel* meell: contra Marcellum libri duo, iussu synodi Constantinopoli anno 336 habitae scripti; edidit Gaisfordius Oxonii a. 1852.
- marin: *vide* ad mari
- mart pal *vel* martyr: de martyribus Palaestinae, liber singularis, saepe compendii in modum redactus tamquam historiae ecclesiasticae libri octavi supplementum. Guilelmus Cureton librum totum in manuscripto Syro invenit, ediditque Syriae et Anglice, *History of the martyrs in Palestine by Eusebius . . .*, Londini a. 1861.
- meell *vide* mare
- onomast: onomasticon sive locorum biblicorum nominum catalogus. Ediderunt hoc Larsovinus et Partheius, Berolini a. 1862; Paulus de Lagarde, Gottingae a. 1870.
- paseh: de festo paschali liber. Fragmenta apud Maium, *Nova patrum bibliotheca*, tom. 4, p. 208—216; apud Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 24, coll. 693—708.
- pr *vel* prae *vel* praep: praeparationis evangelicae libri quindecim, editi a Vigero, Parisiis a. 1628, iterum Coloniae a. 1688; ab Heinichenio, Lipsiae a. 1842; a Gaisfordio, Oxonii a. 1843.

- ps: commentarii in Psalmos centum quinquaginta, quorum priorem partem edidit Montefalconius (ubi supra ad *esai*), reliquam partem Maius, *Nova patrum bibliotheca*, vol. 4, p. 67—107, etiamque Mignius (ubi supra).
- reliq: reliquiae apud Mainm, ut sub *ps*, p. 313—320.
- res: de resurrectione, Latine tantum; apud Gallandium, vol. 4, col. 479—497.
- rufin: Rufini interpretatio historiae ecclesiasticae Eusebiana, paulo post annum 400 edita; apud Petrum Thomam Caeciari, Romae a. 1740, qui meliorem textum praebet non vero satis bonum.
- steph: editio Stephani sub *hist* laudata.
- steph^{suppl}: quaestiones et solutiones ad Stephanum circa evangelia; apud Maium, *Nova patrum bibliotheca*, Romae a. 1847, vol. 4, p. 217—254; supplementa, p. 268—282; fragmenta apud Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 22, coll. 879—936.
- theo vel theoph: theophania, liber ex demonstratione evangelica (vide ante *dem*) compactus. Interpretationem Syriacam Leeius Londinii a. 1842 edidit, interpretationem Anglicam cum notis Cantabrigiae a. 1843. Fragmenta Graeeae exstant apud Maium, *Nova patrum bibliotheca*, vol. 4, p. 108—159 et p. 310—312.
- val: editio Valesii sub *hist* laudata.
- Eus^{emes}: Eusebius episcopus Emesae in Phoenicia inde ab anno circiter 341, mortuus est anno circiter 360. Ediderunt quae supersunt opuscula Graeca Iohannes Chr. Gottlieb Augusti, Elberfeldae a. 1829; Mignius, *Patrol. Gr.* vol. 86, coll. 461—562. Citatur ex *cat.*
- Eustat^{ant} vel Eustath: Eustathius, Antiochiae episcopus a concilio Nicaeno anno 325 constitutus, paulo post Arianorum insidiis e sede expulsus. Apud Gallandium, vol. 4, p. 539—583, ubi etiam fragmentum ex Theodoro (unde *thdr*) invenitur, p. 575; apud Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 18, col. 609—1064. Cf v. cl. Albertus Jahn, apud Gebhardt. et Harnack. *Texte und Untersuchungen. II, 4*, Lipsiae a. 1886.
- Euth vel Enthl: Enthalius, Aegyptus, secundum codicis titulum episcopus Sulcensis (urbis ipsius et nomen et situm ignoramus), claruit anno circiter 458, curavit opus criticum omni scientia ornatum in Actus apostolorum et in epistulas septem Catholicas, et in quatuordecim Pauli epistulas. Hoc cum adnotationibus uberrimis edidit Laurentius Zacagni, Romae a. 1698. Vide Gallandium, vol. 10, p. 197—315 [320]; Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 85, coll. 619—790; cf supra, p. 1148, adn. 1.

argum: argumentum epistolae alicuius.

capp: capita vel summa capitum.

cod y: vide infra p vel porf

elench: elenchus lectionum et eorum capitum atque testimoniorum, quae in actibus et epistulis continentur.

p vel porf: scriptio recentior codicis palimpsesti, cuius scriptio vetus codex P uncialis Actorum et epistularum Catholicarum est; vide supra, p. 417. Recentior haec scriptio anni 1301 praebet fere totum Euthalii in Act et epp Paul commentarium, textumque horum librorum integrum; interdum Tischendorfius codicem ita designat: Euthal^{cod y}; vide Tischendorfium, *Monumenta sacra inedita*, vol. 5, p. XII sq.

prol: prologus.

Euther: Eutharius, metropolita Tyanensis floruit anno 431, Cyrilli Alexandrini inimicus, Nestorii amicus, nec vero Nestorii haeresi favebat. Laudatur ex editione Schulziana operum Theodreti (cf infra, p. 1225, Thdt).

Euthy vel Euthym: Euthymius Zigabenus vel potius Zygadenus, monachus Constantinopolitanus, floruit anno 1116, scripsit commentarios in quattuor evangelia, unde *ad Mt, Mc, Lc*; apud Gallandium, vol. 14, p. 277—336, in *Bibliotheca veterum patrum*, Lugduni a. 1677, vol. 19, p. 474—728. Christianus Fridericus Matthaei edidit commentarium in Evv Lipsiae a. 1792. Commentarios eius in Paul Cath edidit v. cl. Nicephorus Kalogeras, Athenis a. 1887, duobus tomis. De comm in Cath cf Matthaeius (ut supra, p. 249), *Cath*, p. XXX.

panopl dogm: orthodoxae fidei dogmatica panoplia adversus omnes haereses; frgm vide Gallandium ut ante; in *Bibliotheca maxima veterum patrum*, Lugduni a. 1677, vol. 19, p. 6—235. Edita Tergovisti (Tergobysti) in Walachia a. 1710.

victor de Massilianis anath 7: victoria et triumphus, de impia et multiplici execrabilium Massalianorum secta, qui et Phundaitae et Bogomili, necnon Euchitae, Enthusiastae, Encratitae et Marcionitae appellantur; vide Gallandium ut ante.

Evagr: Evagrius Ponticus, claruit anno 380, aliquando archidiaconus Constantinopolitanus, posthac monachus Seitensis in Aegypto per quindecim annos; ap. Gall., vol. 7, p. 551-581. Laudatur e catenis.

Evgl sec Hebr: evangelium secundum Hebraeos, apud Tischend. *Notitia editionis codicis biblicorum Sinaitici*, Lipsiae a. 1860, p. 58; vide Millium, *Novum Testamentum Graece*, Oxonii a. 1707, p. XXXI seq., ed. Kusteri, Amstelodami 1710, sectt. 251—256; vide Irenaeum, adv. haer. 1,26 et 3,11 et Epiphanium haer. 30,13.

Fragmenta ediderunt v. cl. E. B. Nicholson, *The gospel according to the Hebrews*, Londinii a. 1879, et v. cl. Adolfus Hilgenfeld in libro *Novum Testamentum extra canonem receptum*, ed. 2, Lipsiae a. 1884; v. cl. Rudolfus Handmann, apud Gebhardt. et Harnack., *Texte und Untersuchungen. V, 3*, Lipsiae a. 1888.

Evv apoer: evangelia apoerypha ut Hebraeorum (supra), Nazaraeorum, Ebionitarum, secundum Aegyptios, protevangelium Iacobi, evangelium Thomae, acta Pilati cum Descensu ad inferos. Adlata sunt ex Clemente Alexandrino, Origene, Eusebio, in primis ex Epiphanio et Hieronymo. *Evangelia apoerypha* edidit Tischendorfus, Lipsiae a. 1853; prodierunt iterum a. 1876.

F.

Facund: Facundus, Hermiani in Africa episcopus, floruit anno 540, mortuus est fortasse anno circiter 570; scripsit libros duodecim pro defensione trium capitulorum, propter quem librum anno 547 ab Iustiniano imperatore in exsilium missus est. Librum ediderunt Iacobus Sirmondus, Parisiis a. 1629, 8°, iterum a. 1696; Gallandius, vol. 11, p. 663—821; Mignius, *Patrol. Lat.* vol. 57.

Fastid: Fastidius (Priscus?) Britannus, claruit anno 420, scripsit „libellum aureum, ad F. quendam, de vita Christiana et viduitate colenda“; vide Wagenmannium apud Herzogium, *Real-Encyclopädie für protestantische Theologie*, ed. 2, Lipsiae a. 1879, vol. 4, p. 509 sq. Apud Gallandium, vol. 9, p. 479—489.

Faust: Faustus, Afer Milevitanus, Manichaeorum episcopus, claruit anno circiter 400. Liber eius haereticus invenitur in refutatione ab Augustino scripta; vide ante *Aug* ^{contr Faust.} Cf Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 20, col. 401—479.

Faustin: Faustinus, schismatis Luciferiani presbyter, post medium saeculum quartum,

ari *vel* arian *vel* contr arian: ad Gallam Placidiam de trinitate sive de fide contra Arianos liber septem capitulis; — aliter, ad personam Flacillae reginae (ante 386), adversus Arianos et Macedonianos libri septem; apud Gallandium, vol. 7, p. 439—460. [474]; apud Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 13, coll. 37—80.

Firmic: *vide* Matern

Firmil: Firmilianus, episcopus Caesareae Cappadocum, floruit anno circiter 223; epistula eius ad Cyprianum Latine forsan ipsius Cypriani manu versa exstat apud Cyprianum.

Fortun: Fortunatianus, Afer, Aquileiae in Italia episcopus, floruit anno circiter 340; citatur ex Augustino libro; vide ante *Aug* ^{fortun.}

Fulb: Fulbertus, natus anno circiter 950, inde ab anno 1007 episcopus Carnotensis (Chartres) in Gallia, mortuus est anno 1029; apud Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 140, col. 163—374.

ep¹: epistularum prima, quae de trinitate, de baptismo, de cena Domini agit.

Fulg: Fulgentius, Afer, anno circiter 468 natus, episcopus Ruspensis inde ab anno circiter 508, mortuus est anno 533. Opera ediderunt Sirmondius, Parisiis a. 1612; Chiffletius, Divione [Dijon] a. 1649; (Mangeant), Parisiis a. 1684; Mignius, *Patrol. Lat.* vol. 65, coll. 103—960. Cf v. cl. Aemilius Iungmann, „Die Zeit des Fulgentius“ in actis *Rheinisches Museum für Philologie*, Francofurti ad Moenum, series nova, vol. 32, pp. 564—577 (Iungmannus edidit *Coniectanea Fulgentiana* Lipsiae anno 1872).

ad monim: ad Monimum libri tres; apud Mignium, col. 153—206.

arian: contra Arianos liber unus; apud Mignium, col. 205—224.

ep *vel* epist: epistulae; apud Mignium, col. 303—498.

ep ad Ferrand: epistula ad Fulgentium Ferrandum; in operibus Fulgentii Ferrandi, apud Gallandium, vol. 11, p. 317—398; Mignium, col. 380—435.

fab fr *vel* fabian fragm: contra gesta quae adversus eum Fabianus haereticus falsa confinxit libri decem, ex quibus non nisi fragmenta exstant; apud Mignium, col. 749—834.

fid cat *vel* cath: pro fide catholica adversus Pintam episcopum Arianum liber unus; apud Mignium, col. 707—720.

fragm: *vide* fab fr

incarn: de incarnatione filii dei et vilium animalium auctore, ad Scarilam, liber unus; apud Mignium, col. 573—602.

rem pecc *vel* remiss pecc: de remissione peccatorum ad Euthymium libri duo; apud Mignium, col. 527—574.

tras *vel* trasim: ad Trasimundum regem Vandalorum libri tres, anno 507 scripti; apud Mignium, col. 223—304.

verit praed: de veritate praedestinationis et gratiae Dei, libri tres; apud Mignium, col. 603—672.

Ferrand: Fulgentius Ferrandus, Fulgentii Ruspensis discipulus, mortuus est ante annum 547; apud Gallandium, vol. 11, p. 317—398, ubi epistula Fulgentii Ruspensis ad eum invenitur.

G.

Gaius Romanus, claruit anno 210. Apud Eusebium, *Historia ecclesiastica*, et apud Gallandium, vol. 2, p. 203—208. Vide quae vir cl. Adolfus Harnack scripsit in Herzogii libro *Real-Encyclopädie*

für protestantische Theologie, ed. 2, vol. 4, Lipsiae a. 1879, p. 805sq; et etiam v. cl. Iohannes Gwynn, *Hermathena*, Dublinii, vol. 6, p. 397ss, qui fragmenta ex libro Hippolyti „Capita contra Gaium“ ibidem Syriace et Anglice edidit.

Gaud: Gaudentius, inde ab anno circiter 387 episcopus Brixiae.

serm: sermones sive tractatus quindecim ad Benevolum. Prodiierunt cura Pauli Galeardi, Augustae Vindelicorum a. 1757; apud Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 20, col. 791—1006.

Gelas ^{cyzicen}: Gelasius, ortu Cyzicenus, episcopus Caesareae in Palaestina, claruit anno 476, historiam concilii Nicaeni ex aliorum scriptis, libros tres complectentem, consarcinavit. Prodiit primum Parisiis a. 1599. Apud Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 85, coll. 1179—1360.

Gennad: Gennadius episcopus vicesimus primus Constantinopolitanus annis 458-471. Scripsit commentarios in varios Veteris Testamenti libros et in Paul, item homilias. Citatur ex Oecumenio et ex cat.

Gennad: Gennadius, Massiliae presbyter, claruit saeculo quinto exeunte, librum Hieronymi „de viris illustribus“ continuavit, et scripsit „epistulam de fide sua seu de dogmatibus ecclesiasticis ad Gelasium papam“, praeterea de Apocalypsi, de mille annis, adversus Nestorium, adversus Pelagium, adversus omnes haereses. Liber eius de ecclesiasticis dogmatibus editus est ab Oehlero, *Corpus haeresologicum*, Berolini a. 1856, vol. 1, p. 333—355. Apud Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 58, col. 492—979. Catalogus virorum inlustrium prodiit cura Guilelmi Headingii, Lipsiae a. 1879.

Geometr: (Georgius?) Geometres saepe in catenis laudatus, e. g. Lc 2,40 in cat ^{mai}.

Georgius: Georgius Scholarius, idem qui Gennadius dicitur, Graecus, fortasse Constantinopolitanus, floruit anno 1453. Apud Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 160.

Germ: Germanus, Cyzici episcopus, inde ab anno 715, patriarcha Constantinopolitanus, propter imaginum picturarumque defensionem anno 730 sede pulsus, obiit fortasse anno 740. In libro suo „Theoria rerum ecclesiasticarum“, apud Frontonem Ducaeam, *Bibliotheca veterum patrum*, Parisiis a. 1624, vol. 2, (p. 131—166), p. 146, Irenaei fragmentum Graecum servavit. Liber autem hic ab aliis Germano II, qui sequitur, tribuitur.

Germ ^{const}: Germanus II sive Iunior, natus Anapli Propontidis, monachus, inde ab anno circiter 1222 patriarcha Constantinopolitanus, sede motus anno 1240, restitutus anno 1254, quo anno fortasse etiam supremum diem obiit. Apud Cotelarium, *Ecclesiae Graecae monumenta*, Parisiis a. 1681, vol. 2.

Gild: Gildas Sapiens Badonicus, Britannus, floruit fortasse anno 581, scripsit librum querulum de excidio Britanniae; apud Gallandium, vol. 12, p. 189—220; apud Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 69, coll. 329—392.

Glycas: Michael Glycas (ὁ Γλυκᾶς) floruit anno circiter 1120; scripsit dissertationes theologicas, epistulas, libros quattuor: *Βίβλος ζωορυσίη* ab initio usque ad annum 1118.

Greg: Gregorius Magnus, natus circa annum 540, anno circiter 570 praetor Romanus a Iustino iuniore imperatore factus, inter annos 573 et 577 monachus fit, anno 590 episcopus Romanus constitutus, mortuus est anno 604. Opera ediderunt Sammarthanus (ordinis Benedictini) Parisiis a. 1705, 4. voll. fol.; Gallicciolius, Venetiis a. 1768ss, 4 voll.; Mignius, *Patrol. Lat.* voll. 75—79.

dial: dialogorum de vita et miraculis patrum Italicorum et de aeternitate animarum libri quattuor, anno circiter 593 scripti.

Greg^{naz}: *vide* Naz

Greg^{nyss}: *vide* Nyss

Greg^{thaum}: Gregorius Theodorus Thaumaturgus, inde ab anno circiter 240 Neocaesareae in Cappadocia episcopus, obiit anno 265. Opera ediderunt Gerhardus Voss, Moguntiae a. 1604, Parisiis a. 1620—1622 fol.; Gallandius, vol. 3, p. 377—469; Routhius, vol. 3, p. 251—283; Mignius, *Patrol. Gr.* vol. 10, col. 963—1232. Cf v. cl. Victor Ryssel, *Gregorius Thaumaturgus, sein Leben und seine Schriften, nebst einer Uebersetzung zweier bisher unbekanntener Schriften Gregors aus dem Syrischen*, Lipsiae a. 1880.

H.

Harmenopulus: Constantinus Harmenopulus, Sebastus, nomophylax et index Thessalonicensis. Floruit medio saeculo quarto decimo. Quae scripsit de opinionibus haeticorum qui singulis temporibus exstiterunt, habentur apud Frontonem Ducaem (Le Due), *Bibliotheca veterum patrum*, Parisiis a. 1624, vol. 1, p. 533—538 (539), ubi Graeco-Latine exstant, Latine inveniuntur in *Bibliotheca maxima veterum patrum*, Lugduni a. 1677, vol. 19, p. 958b—960h.

Haym: Haymo vel Aimo, inde ab anno 841 episcopus Halberstadiensis, mortuus est anno 853. Scripsit inter alia commentarium in epistulas Pauli. Opera edidit Mignius, *Patrol. Lat.* voll. 116—118.

apoc: commentariorum in Apocalypsim libri septem, qui re vera Haymonis alius posterioris temporis videntur esse; vide Cavium, vol. 2, p. 28.

Hebr: *vide* Evgl. see. Hebr.

Heges: Hegesippus, in oriente natus, non breve tempus in occidente degens, claruit anno circiter 170; apud Gallandium, vol. 2, p. 59—67.

Heracl: Heraclion, Gnosticus, floruit fortasse anno circiter 170. Citatur ex Clemente Alexandrino (*Lc* 3,16 est ex eclogis propheticis Clementis) et ex Origene; Origenes praebet multa commentarii Heraclionis in Iohannis evangelium fragmenta.

Hermia: Hermias, philosophus Christianus, saeculi secundi, re vera posterioris, ut quidam opinantur; in *Bibliotheca veterum patrum*, Parisiis a. 1624, vol. 1, p. 187—191; apud Gallandium, vol. 2, p. 68—73; apud I. C. T. Otto, *Corpus apologetarum Christianorum saeculi secundi*, Ienae a. 1872, vol. 9, p. 1—31.

Heron ^{titul}: titulus epistulae Pseudo-Ignatianae ad Heronem; vide *Ign*.

Hes ^{hier vel hr vel hrs vel Hes presb vel presb hr}: Hesyehius primus presbyter, deinde patriarcha Hierosolymitanus, mortuus est anno 609, scripsit *συχρηθὼν τῶν ἐξ' ἀποστολῶν*. Opera in *Maxima bibliotheca veterum patrum*, Lugduni vol. 12 (a. 1677), p. 52—205; apud Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 93, col. 781—1560. Laudatur etiam e libro *Criticorum sacrorum* [vol. 8] . . . *supplementum*, vol. 1, Francofurti ad Moenum a. 1700.

lev *vel* levi *vel* levit: explanationis in Leviticum libri septem qui Latine tantum exstant.

qu *vel* quaest: collectio quaestionum, excerpta ex evangelii consonantia Hesyehii. Edidit Gr.-Lat. Cotelerius, *Ecclesiae Graecae monumenta*, Parisiis, vol. 3 (a. 1687), pars 1.

Hes *vel* Hesyeh: Hesyehius Salonitanae urbis in Dalmatia sitae episcopus, claruit anno 418.

ep ad Aug: epistula ad Augustinum, inter epistulas Augustini numero 79.

Hierae: Hieracas, Aegyptius, floruit anno circiter 302 post Christum natum; fragmenta scriptorum eius reperiuntur apud Epiphanium (unde epiph), *Panaria*, haer. 67 (47).

Hier: Sophronius Eusebius Hieronymus, Stridone in urbe Dalmatiae anno 329 (alii 341) natus, Romae in litterarum studia incubuit, Galliam visit, anno 372 profectus est in Orientem, anno 379 Antiochiae presbyter factus, Constantinopolim anno 380, Romam anno 382 ivit, unde Orientem anno 385 iterum petiit, post Aegyptum visam Bethlehemeni monasterium condidit, mortuus est anno 420. Opera eius ediderunt monachi Benedictini congregationis S. Mauri Parisiis intra annos 1693 et 1706, in quinque tomos dispersita; et Dominicus Vallarsius, Veronensis presbyter, Veronae intra annos

- 1734 et 1742, in undecim tomos fol. dispersita (voll. 9 et 10 continent Biblia Vulgata), iterum 4° Venetiis a. 1762—1772. Harum editionum volumina ad titulos singulos plerumque adposui. Vide Mignium, *Patrol. Latina* vol. 22—30. Plurima ex Origene praesertim in commentariis mutuatus est Hieronymus; unde fit ut multas lectiones Origenianas tacite exhibeat.
- abae: commentariorum in Abaeue prophetam libri duo (Ben. vol. 3, Vall. vol. 6, col. 587—670).
- algas *vel* ad Algas *vel* quaest ad algas: ad Algasiam de quaestionibus undecim (Ben. vol. 4, Vall. vol. 1, col. 843—883).
- amo: commentariorum in Amos prophetam libri tres (Ben. vol. 3, Vall. vol. 6, col. 219—358).
- commentatio Christiano cuiilibet utilis, apud Gallandium, vol. 7, p. 527—530.
- damas *vel* ad Damas *vel* ep damas *vel* ep ad dam: epistulae sex ad Damasum papam (Ben. vol. 4, Vall. vol. 1, p. 37—86 et 158—169).
- dan: commentarii in Daniele prophetam, anno circiter 407 scripti (Vall. vol. 5, col. 617—736).
- dial adv Luciferianos: altercatio Luciferiani et Orthodoxi, adversus Luciferianos, anno circiter 378 scripta (Ben. vol. 4, Vall. vol. 2, col. 169—202).
- ecclesiast: commentarius in librum Ecclesiasten, anno circiter 390 scriptus (Ben. vol. 2, Vall. vol. 3, col. 381—498).
- ep ad Ctesiphon: epistula ad Ctesiphontem adversus Pelagianos, anno circiter 415 scripta (Vall. vol. 1, col. 1019—1036).
- ep ad marcell: epistulae ad Marellam (Ben. vol. 4 et vol. 2, Vall. vol. 1); saepe ad eam scripsit.
- ep ad Minervium et Alexandrum: epistula ad Minervium et Alexandrum monachos, anno 406 exeunte scripta (Ben. vol. 4, Vall. vol. 1, col. 793—809).
- ep ad princip: epistulae ad Principiam virginem (Ben. vol. 4, Vall. altera anno 397, vol. 1, col. 371—391, altera anno 412 scripta, vol. 1, col. 944—954).
- eph *vel* ephes: commentariorum in epistolam ad Ephesios libri tres, anno circiter 388 scripti (Ben. vol. 3, Vall. vol. 7, col. 537—684).
- ephes praef: est praefatio horum commentariorum.
- epitaph Paulae: epistula ad Eustochium virginem, epitaphium Paulae matris, anno 404 scripta (Ben. vol. 4, Vall. 1, col. 684—719).
- esai: commentariorum in Esaiam prophetam libri duodeviginti, anno circiter 410 scripti (Ben. vol. 3, Vall. vol. 4, col. 1—832).

- eustoch: epistula ad Eustochium de custodia virginitatis, anno circiter 384 scripta (Ben. vol. 4, Vall. vol. 1, col. 87—124).
- ezech: commentariorum in Ezechielem prophetam libri quatuordecim, anno circiter 411 scripti (Ben. vol. 3, Vall. vol. 5, col. 1—616).
- gal *vel* gala *vel* galat *vel* ad gal: commentariorum in epistolam ad Galatas libri tres, anno circiter 388 scripti (Ben. vol. 4, Vall. vol. 7, col. 367—536).
- hebr *vel* de ll. Hebr: liber de situ et nominibus locorum Hebraicorum (Ben. vol. 2, Vall. vol. 3, col. 121—300); cf editiones libri Eusebii *Onomasticon*.
- hedib *vel* ad hedib *vel* ep ad hedib: epistula ad Hedibiam de quaestionibus duodecim, anno circiter 407 scripta (Ben. vol. 4, Vall. vol. 1, col. 811—843).
- helvid *vel* cont helvid: liber adversus Helvidium de perpetua virginitate beatae Mariae, anno circiter 383 scriptus (Vall. vol. 2, col. 203—230).
- hierem: commentariorum in Hieremiam prophetam, libri sex, anno circiter 416 scripti (Ben. vol. 3, Vall. vol. 2, col. 833—1096).
- ierem: *vide* hierem
- ioel: commentariorum in Ioel prophetam liber unus (Ben. vol. 3, Vall. vol. 6, col. 165—218).
- iovin: adversus Iovinianum libri duo, anno circiter 393 scripti (Vall. 2, col. 231—384).
- lucif *vel* contr lucif: *vide* dial adv Luciferianos.
- malach: commentariorum in Malachiam prophetam liber unus (Ben. vol. 3, Vall. vol. 6, col. 939—986).
- marcell: *vide* ep ad marcell
- mich: commentariorum in Michaeam prophetam libri duo (Ben. vol. 3, Vall. vol. 6, col. 431—532).
- mt *vel* matth: commentariorum in evangelium Matthaei libri quatuor, anno circiter 398 scripti (Ben. vol. 4, Vall. vol. 7, col. 1—244).
- naum: commentariorum in Naum prophetam liber unus (Ben. vol. 3, Vall. vol. 6, col. 533—586).
- nom hebr *vel* de nominibus Hebr: liber de interpretatione nominum Hebraicorum (Ben. vol. 2, Vall. vol. 3, col. 1—120); cf Eus *Onomast.* et Paulus de Lagarde, *Onomastica sacra alterum edita*, Gottingae a. 1887.
- opt gen interpr. ad Pammach ep 101: epistula ad Pammachium de optimo genere interpretandi (Vall. vol. 1, col. 303—316).

- orig: ad *Le* 1,1—6 laudatur Hieronymi translatio homiliarum undequadragesima Origenis in *Lucam* (Vall. vol. 7, col. 245—366).
- pel *vel pelag vel adv (vel cont)* Pelagian: dialogus sub persona Attici Catholici et Critobuli haeretici adversus Pelagianos libri tres cum prologo (Ben. vol. 4, Vall. vol. 2, col. 675—792).
- philem: commentariorum in epistolam ad Philemonem liber unus (Ben. vol. 4, Vall. vol. 7, col. 741—764).
- praef ephes: *vide eph*
- ps: liber in expositionem Psalmorum Hieronymo falso adscriptus (Ben. vol. 2, Vall. vol. 7, append. col. 403—422 [426]).
- breviarium in ps: breviarium in Psalterium Hieronymo falso adscriptum (Ben. vol. 2, Vall. vol. 7, append. col. 1—402).
- quaest algas: *vide algas*
- quaest Hebr *vel quaest Hebr* in *Gen*: liber Hebraicarum quaestionum in *Genesim*, anno circiter 388 scriptus (Ben. vol. 2, Vall. vol. 3, col. 301—780).
- tit: commentariorum in epistolam ad Titum liber unus (Ben. vol. 4, Vall. vol. 7, col. 685—740).
- Hil: Hilarius Pictaviensis, anno circiter 310 (alii 320) natus, ex gentili Christianus factus, anno 354 episcopus Pictaviensis creatus, anno 356 ob inimicitias cum Arianis in Phrygiam expulsus anno 360 restitutus est, et postquam diu fidei Nicaenae strenuus defensor fuit, anno 368 obiit. Opera eius ediderunt monachi ordinis sancti Benedicti e congregatione S. Mauri [P. Coustantius], Parisiis a. 1693; et Sc. Maffei, Veronae a. 1730 (unde *Veron* et *maffei*); et Mignius, *Patrol. Lat.* voll. 9.10. Fragmenta etiam exstant apud Gallandium, vol. 5, p. 83—93; et apud Maium, *Nova patrum bibliotheca*, vol. 1, p. 471—493.
- mat *vel matth*: commentarii in evangelium Matthaei.
- ps: commentarii in Psalmos. Edidit v. cl. Antonius Zingerle [*Corpus scriptorum ecclesiasticorum Latinorum. XXII*], Vindobonae a. 1891.
- trin: de trinitate libri duodecim.
- Hilarian: Quintus Iulius Hilarianus chronicus et chiliasta claruit fortasse anno circiter 397, scripsit chronologiam sive libellum de mundi duratione; apud Gallandium, vol. 8, p. 235—238.
- Hinemar: Hinemarus, episcopus Remensis inde ab anno circiter 845, supremum diem obiit anno 882.
- Hipp: Hippolytus Romanus, episcopus Portuensis, floruit anno 220. Opera ediderunt Gulielmus Morelius Parisiis a. 1556; Iohannes Albertus Fabricius, Hamburgi a. 1716, iterum recusa apud

Gallandium, vol. 2, p. 409—453 et Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 10, col. 261—962 (ap. Fronton, Ducaem, *Bibliotheca veterum patrum*, Parisiis a. 1624, vol. 2, p. 342—363 est de consummatione mundi et de Antichristo). Tischendorfius usus est in primis Gallandio, vol. 2, p. 417—474. Edidit Paulus Antonius de Lagarde, *Hippolyti Romani quae feruntur omnia Graece*, Lipsiae et Londinii a. 1858. Cf v. cl. Funk, „Zur Philosophumena-Frage“ in actis *Literarische Rundschau*, Friburgi a. 1881, num. 2, col. 33—38; v. cl. Georgius Salmon apud Smithium et Wacium, *A dictionary of christian biography*, vol. 3, Londinii a. 1882, p. 85b—105b.

adv plat: adversus Platonem de causa universi (Gall. vol. 2, p. 451—454).

anti *vel* antichr: demonstratio de Antichristo et in Susannam apud Marquardum Gude, Parisiis a. 1661; Combesium, *Bibliothecae Graecorum patrum auctuarium novissimum*, Parisiis a. 1672, pars 1, p. 26—62 (Gall. vol. 2, p. 417—442, Lag. p. 1—36). Varias lectiones ex versione Slavonica vetere edidit v. cl. Adolf. Harnack, „Ueber eine in Moskau entdeckte und edirte altbulgarische Version der Schrift Hippolyts ‚de Antichristo‘“ *Zeitschrift für die historische Theologie*, a. 1875, p. 38—61.

cantie: commentarius in Cantica Canticorum (Lag. p. 200); vide Tischendorfius, *Anecdota sacra et profana*, ed. repetit. Lipsiae a. 1861, p. 227.

cat Niceph¹³⁸: in editione Lagardii, p. 138.

charis *vel* charism: *περὶ ζωτισμύτων* (Gall. vol. 2, p. 500—513); est frag ex Apost. Constt. VIII.; vix est Hippolyti.

chri et anti *vel* anti chri: *vide* anti

cod brit¹³⁸: in editione Lagardii, p. 138.

consumm: oratio de consummatione mundi et Antichristo ac secundo Domini adventu. Fortasse est Pseudo-Hippolyti (Lag. p. 92—123).

dan *vel* dani: commentarius in Daniele (Lag. p. 151—187); cf v. cl. Otto Bardenhewer, *Des heiligen Hippolyts von Rom Commentar zum Buche Daniel*, Friburgi in Brisgovia a. 1877, et v. cl. Eduardus Bratke, *Das neuentdeckte vierte Buch des Daniel-Commentars von Hippolytus*, Bonnae a. 1891.

delag: editio Lagardii supra laudata.

fin mund: *vide* consumm

fragm: fragmentum ex commentario in Genesin (Gall. vol. 2, p. 477—484).

lag: editio Lagardii supra laudata.

noet *vel* contr noet: contra haeresim Noeti cuiusdam (apud G. Vossium, *Miscellanea sanctorum aliquot patrum*, Moguntiae a. 1604 (ad finem editionis Gregorii Thaumaturgi), p. 58-71. Gall. vol. 2, p. 454—465, Lag. p. 43—57).

phil *vel* philosoph: philosophumena sive refutatio omnium haeresium; post Emm. Millerum, Oxoniae a. 1851 (qui Origeni tribuit) ediderunt Ludovicus Duncker et F.G. Schneidewinus, Gotingae a. 1859. Ex libro primo, in quo philosophorum sententiae recensentur, nomen „Philosophumena“ ad ceteros libros male a quibusdam translatum est.

prov: commentarius in Proverbia (Mai. *Nova patrum bibliotheca*, vol. 7 (a. 1854), p. 71—76, Lag. p. 196—200?).

ps: commentarius in Psalmos (Lag. p. 187—196).

susan *vel* susann: expositio in historiam Susannae (Gall. vol. 2, p. 442—447, Lag. p. 145—151).

theoph: homilia in sanctam theophaniam (Gall. vol. 2, p. 491—504 Lag. p. 36—43).

Hom *vel* Homil *cl vel* elem *vel* epitom: *vide* Clem (2).

I.

Iac^{nīs} *vel* nisib: Iacobus iam ante concilium Nicaenum episcopus Nisibenus, mortuus anno 338; ei adtribuuntur homiliae duodeviginti et epistula synodica; apud Gallandium, vol. 5, p. I—CLXIV; Assemanus, vol. 1, p. 17—24, paene negat Iacobum Nisibenum quidquam scripsisse, et dicit eum saepe cum Iacobo Sarugensi confundi. Ad Mt 22,40 est 11, p. XI; ad 1 Co. 8,8 laudatur serm. 13, paragr. 3, p. XC. Sunt homiliae Aphraatis, cf supra, p. 1161.

Iac^{sarug}: Iacobus Sarugensis, Batnarum in Mesopotamia episcopus inde ab anno 519 usque ad annum 521; vide Assemanum, vol. 1, p. 283b—340a.

Iacobus Iustus: Iacobus apostolus, Minor, Iustus.

Ildacius: *vide* Vig^{var}

Ign: Ignatius Antiochennus, floruit saeculo secundo ineunte. Apud Cotelerium, *Patrum qui temporibus apostolicis floruerunt opera*, (Parisiis a. 1672) ed. Clericus, Antverpiae a. 1698, vol. 2, p. 1—178, vide etiam appendicem voluminis, p. 183—448; apud Dresselium, *Patrum apostolicorum opera*, ed. 2, Lipsiae a. 1863 qua editione Tischendorffius usus est; hodie apud Zahnium [Gebhardt. Harnack. Zahn.], *Patrum apostolicorum opera*, fasc. 2, Lipsiae a. 1876; Lightfootium, ed. 2, Londinii a. 1889, voll. tribus.

antioch: ad Antiochenses.

ad heron: ad Heronem ecclesiae Antiochenae diaconum.

eph: ad Ephesios.

int *vel* intpol: Ignatii epistulae interpolatae.

magn: ad Magnesios.

philad: ad Philadelphenos.

philipp: ad Philippenses.

rom: ad Romanos.

smyrn: ad Smyrnaeos.

tars: ad Tarsenses.

trall: ad Trallianos.

Innocentius: Innocentius I, anno 401 episcopus Romanus constitutus.

Opera edidit Mignius, *Patrol. Lat.* vol. 20, col. 457—638. vol. 33,

col. 779—788: epistulae apud Gallandium, vol. 8, p. 541—612;

ad Hebr* (ante, vol. 2, p. 780) citatur ex Gallaudio, vol. 8, p. 464.

Iob: Iobius monachus claruit fortasse anno 530, fragmenta scriptorum eius exstant apud Photium. Laudatur e Wetstenio.

Io. Armenus: e Wetstenio citatus.

Ioh^{thess}: Iohannes archiepiscopus Thessalonicensis floruit anno 680; apud Gallandium, vol. 13, p. 185—197.

Ir *vel* Iren: Irenaeus, gente Asianus, ante annum 130 natus, episcopus Lugdunensis, libros adversus haereses circa annum 180 edidit.

Opera eius ediderunt Erasmus, Basileae a. 1526; Fr. Feuarden-
tius, Parisiis a. 1639; Grabius, Oxonii a. 1702; Renatus Massuet,
Parisiis a. 1712; Adolfus Stieren, Lipsiae a. 1853; W. Wigan
Harveius, Cantabrigiae a. 1857. Citat Tischendorfius paginas
editionis Massuetianae, quae in editionibus Stierenii et Harveii
adnotantur; usus est imprimis Stierenio.

adv haer: adversus haereses libri quinque, quorum primi magnas
partes Epiphanius exscripsit; alii non nisi in interpretatione
Latina exstant.

cat: notandum est Tischendorfium in apparatu critico ad Me 16,19
citare *cat* ex pagina corrigendorum et addendorum, quae
paginam 498 primi Crameri catenae voluminis sequitur.

erasm: editio Erasmi supra laudata.

ex Seniorib: loco laudato videtur Irenaeus verba ecclesiae veteris
seniorum dare.

feuard: editio Feuardenii supra laudata.

gnost: Gnosticorum apud Irenaeum adductorum fragmenta conlegit
Stierenius in appendice.

grab: editio Grabii supra laudata.

harv: editio Harveii supra laudata.

- int: versio vetus Latina Irenaei vel exeunte saeculo secundo vel, quam amant opinionem Westcottus Hortiusque, saeculo quarto facta.
- mass: editio Massueti supra laudata.
- pfaff: Chr. Matthaeus Pfaff, qui fragmenta quaedam sub nomine Irenaei in codice Taurinensi nunc deperdito repperit et diligenter edidit quam editionem omnes post repetierunt editores; haec fragmenta originem ducunt ex libris quos Irenaei aetate certe non multo post illud tempus scriptos esse, veri est simile, sed non sunt Irenaei ipsius.
- stier: editio Stierenii supra laudata.
- voss: codex Vossianus, magnae auctoritatis; vide Stierenium, p. XVII sqq.
- Isaacus Catholicus, Armenus, claruit fortasse anno 1150; apud Gallandium, vol. 14, p. 411—446. Laudatus est e Wetstenio et fortasse e Canisio.
- Isai: Isaias, abbas Scetensis, floruit fortasse saeculo quarto medio, scripsit orationes sive sermones undetriginta; apud Gallandium, vol. 7, p. 277—321 [329]; de Isaia vide ibidem, p. VI; apud Magnium, *Patrol. Gr.* vol. 40, col. 1103—1214.
- Isid: Isidorus Pelusiota Aegyptius claruit intra annos 412 et 431. Epistularum eius de interpretatione divinae scripturae libros tres edidit Iacobus Billius Parisiis; hos iterum edidit Conradus Rittershusius (cuius editione usus est Tischendorfius) addito libro quarto, Heidelbergae a. 1605 (denno a. 1615); liber quintus prodiiit Francofurti a. 1629 cura Andreae Schotti; quinque denique libri prodierunt Parisiis a. 1638. Apud Mign. *Patrol. Gr.* vol. 76, col. 1—1674.
- Iulian^{imp}: Iulianus imperator, apostata, natus anno 331, mortuus est anno 363. Laudatur ex Cyrillo Alexandrino, vide Cyr. iul.
- Iulian^{rel} vel Iulian^{pelag}: Iulianus, Italus, aliquando episcopus oppidi parvi in Italia, ob doctrinam Pelagianam sede pulsus, claruit intra annos circiter 417 et 450. Laudatur ex Augustino.
- Iulianus episcopus Toletanus annis 680—690. Nescio an adductus sit. Multa scripsit. Vita sola Hildefonsi exstat.
- Iul^{pp}: Iulius pontifex Romanus inde ab anno 337, mortuus est anno 352. Duae epistolae eius inveniuntur apud Athanasium in „Apologia de fuga“; apud Gallandium, vol. 5, p. 1—15. Exstant et alia scripta nomini eius ab Apollinaristis ut videtur supposita.
- Iunil: Iunilius episcopus Africanus claruit anno circiter 550, scripsit libros duos „de partibus divinae legis“, qui libri prodierunt Basileae, a. 1545 (1546?), et Francofurti ad Viadrum a. 1603; et apud

Gallandium, vol. 12, p. 77—92; et apud v. cl. Henricum Kihn, *Theodor von Mopsuestia und Iunilius Africanus als Exegeten. Nebst einer kritischen Textausgabe von des letzteren Instituta regularia divinae legis*, Friburgi in Brisgovia a. 1880 („Instituta“ separatim etiam prodierunt).

Iust *vel* Iustin: Iustinus Martyr, patria Samaritanus ex urbe Neapoli, ex gentili Christianus, scripsit Antonino Pio regnante et coronam fidei Romae accepit.

Opera eius ediderunt Robertus Stephanus, Lutetiae a. 1551 (editio princeps); Fridericus Sylburgius, Heidelbergae a. 1593; Fredericus Morellus, Parisiis a. 1615, iterum a. 1636; nescio qui Coloniae vel potius Vitebergae a. 1686 pessime (vide Ottonis prolegomena); Styanus Thirlbius, Londinii a. 1722; Prudentius Maranus, monachus congregationis S. Mauri, ordinis S. Benedicti, Parisiis a. 1742 (editio haec paucis mutatis repetita est Venetiis a. 1747 et ab Andrea Gallandio, *Bibliotheca veterum patrum*, Venetiis a. 1765, vol. 1); Ioannes Carolus Theodorus Otto, Laeae a. 1842—1847, iterum a. 1847—1850, tertium a. 1876—1879; Mignius, *Patrol. Gr.* vol. 6, col. 1—800 et 1181—1600; libros selectos ediderunt Ioannes Ernestus Grabe, Oxoniae a. 1700; H. Hutchinus, Oxoniae a. 1703; Samuel Jebbius, Londinii a. 1719. Volumina editionis huc usque praecellentis Ottonis, ad titulos singulos adposui.

ap *vel* apo *vel* apol: apologiae (sive apologiae duae) pro Christianis (Otto, 1, 1).

dial: dialogus cum Tryphone Indaeo (Otto, 1, 2); apologiae et dialogus etiam apud Gallandium, vol. 1, p. 411—608.

coh: cohortatio ad Gentiles (Otto, 2); opus addubitatum, quod ni fallor Apollinaris Laodiceus scripsit.

or ad gent: oratio ad Gentiles vel ad Graecos (Otto, 2); opus addubitatum.

qu *vel* quaest: vide Ps-Iust et Quaest et Orthod⁹¹

rect fid: vide Ps-Iust

resurr: de resurrectione (Otto, 2, append.).

tr *vel* try *vel* tryph: vide dial

zen: epistula ad Zenam, cf Ps-Iust.

Iust^{gnost}: Iustinus gnosticus, apud Hippolytum, vide Hipp^{phil}.

Iuv *vel* Iuvene: Iuvenens, Hispanus, poeta et presbyter historiae evangelicae libros quattuor versu heroico scripsit, floruit anno circiter 330. Ediderunt Faustus Arevalus, Romae a. 1792; Carolus Marold, Lipsiae a. 1886; Iohannes Huemer, *Corpus scriptorum ecclesiasticorum Latinorum. XXIV*, Vindobonae a. 1871. Apud Gallandium, N. T. ed. 8.

dium, vol. 4, p. [585] 601—630. De Iuvenco vide Sabatarium, vol. 1, p. XLII sqq.

L.

- Lact** *vel* Lactant: Lucius Caelius Firmianus Lactantius, Africanus, anno fere 260 natus, fortasse brevi post a. 290 Nicomediam se contulit anno circ. 307 in Galliam ubi anno circiter 340 mortuus est. Apud Gallandium, vol. 4, p. 225—436; prodierunt iam *divinae institutiones et epitome divinarum institutionum* e recensione v. cl. Georgii Brandt [*Corp. serr. eccl. Lat. XIX, 1*], Vindobonae a. 1890. De Lactantii lectionibus biblicis, quarum tamen plerasque Vetus Testamentum suppeditavit, vide Rönsehium, *Zeitschrift für die historische Theologie*, a. 1871, p. 531—629.
- Lucif** *vel* Lucif: Luciferus, Calaritanus in Sardinia episcopus, quater exsul, mortuus est anno 371. In *Maxima bibliotheca veterum patrum*, Lugduni a. 1677, vol. 4, p. 180—253. Opuscula ediderunt I. Dominicus et Iacobus Coleti, Venetiis a. 1778. Apud Gallandium, vol. 6, p. 153—260; apud Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 13, col. 765—1048; apud Hartelium, *Corpus scriptorum ecclesiasticorum Latinorum. XIV*, Vindobonae a. 1886, cuius editio sola citationes sacrae scripturae bene praebet et immutatas.
- athan**: pro sancto Athanasio, libri duo.
- Leo**: Leo I., Magnus, pontifex Romanus inde ab anno 440, mortuus est anno 461. Opera eius prodierunt Coloniae Agrippinae a. 1561; e secundis euris Paschasii Quesnel, Lugduni a. 1700; curantibus Petro et Hieronymo fratribus Balleriniis, Venetiis a. 1753—1757, tomis tribus. Apud Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 54.
- serm**: sermones.
- ep ad Flavianum**: apud Vossium, *Miscellanea sanctorum aliquot patrum*, Moguntiae a. 1604 (ad finem editionis Gregorii Thaumaturgi), p. 144—164 [183]; apud Frontonem-Ducaeam, *Bibliotheca veterum patrum*, Parisiis a. 1624, vol. 1, p. 485—493; apud Mignium, vol. 54, col. 751—782.
- Leont**: Leontius, advocatus Byzantinus, monachus, floruit saeculo sexto medio. De sectis apud Frontonem-Ducaeam, *Bibliotheca veterum patrum*, Parisiis a. 1624, vol. 1, p. 493—533. Apud Canisium, *Lectiones antiquae*, ed. Basnag. Antverpiae a. 1725, vol. 1, p. 525—630; apud Gallandium, vol. 12, p. 623—718; cf v. cl. Fridericus Loofs, *Leontius von Byzanz und die gleichnamigen Schriftsteller der griechischen Kirche* [Gebhardt. et Harnack. *Texte und Untersuchungen. III, 1, 2*], Lipsiae a. 1887 [1888].

Leontius Hierosolymitanus: cf Angelus Maius, *Scriptorum veterum nova collectio*, Romae vol. 9, p. 410—610, ubi opus Leontii adversus Nestorianos invenies.

liber de trin et spir sancto Vigilio Tapsensi fortasse iure adscribitur; vide Athan.

Liberatus archidiaconus Carthaginensis claruit anno 554. Apud Gallandium, vol. 12, p. 119—118; apud Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 68, col. 963—1096.

codd Liberati: vide ibidem, p. 154 Aa.

Lugdun^{ep vel epist}: epistula ecclesiarum Lugdunensis et Viennensis anno 177 circiter scripta. Apud Eusebium, *Historia ecclesiastica* lib. 5, cap. 1, par. 15.

M.

Mac vel Macar: Macarius senior, Magnes, presbyter Aegyptius, claruit anno 373. Apud Gallandium, vol. 7, p. 1—254. Cf v. cl. Theodorus Zahn, *Zeitschrift für Kirchengeschichte*, Gothae a. 1878, vol. 2, p. 450—459.

cust cord vel custod: de custodia cordis liber.

elev: de elevatione mentis liber.

hom: homiliae spirituales quinquaginta de integritate quae decet Christianos.

orat: de oratione liber.

pat vel pati vel patient: de patientia et discretione liber.

Mac vel Macar Chrysoe vel Chrysoceph: Macarius Chrysocephalus, Philadelphiae archiepiscopus, saeculi fortasse quarti decimi; de Macarii Chrysocephali tempore vide I. A. Fabricium, *Bibliotheca Graeca*, ed. Harlesius, Hamburgi a. 1802, vol. 8, p. 676—677, qui fortasse iniuria eum anno 1351 claruisse putat; vide Cavium, vol. 2 sub finem, dissert. 1, p. 12. Fragmenta, Clementis Alexandrini ad Le 9,54, apud Gallandium, vol. 2, p. 153—157. De Or vide Or et vide Gallandium, vol. 14, append. p. 86.

Mac^{hier}: Macarius primus, episcopus Hierosolymitanus a. 311 (312) —333 (inter 331 et 335). Laudatur e Gelasio et e concilio Nicaeno.

Man: Manes, Persa, haereticus, floruit anno 277; apud Epiphanium.

Manich: Manichaei, sectatores Manetis modo dicti. Cf disputationes Manichaei cum Christiano, apud Maium, *Nova patr. bibl.* vol. 4 (1847), pars 2, p. 80—110 (113).

mans: vide auct mans.

Manuel Caleca: Graecus, monachus, floruit anno 1360; vide Cavium, vol. 2, append. p. 65 sq.

Opus eius de essentia et operatione invenies apud Combeſum, *Bibliothecae Græcorum patrum auctarium novissimum*, Parisiis a. 1672, pars 2, p. 1—67 et p. 118—134 secundae seriei de fide deque principiis Catholicae fidei p. 182—297.

Maras: Maras episcopus Amidae anno 520, anno fere post sede pulsus ob haeresim Monophysitarum; apud Assemanum, vol. 2, p. 48a-53b.

Mar Merc: Marius Mercator, fortasse Afer, floruit anno 418, Nestorii adversarius, Nestorii sermones aliaque scriptorum eius Latine vertit; apud Garnerium, Parisiis a. 1673; Balusium, Parisiis a. 1684; Gallandium, vol. 8, p. 613—738; Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 48.

Mare vel Meion: Marcion, Ponticus, saeculo secundo medio Romae Gnosticus Anti-Indaëus fit; apud Tertullianum, Origenem, Hippolytum, Epiphanium; vide Millium, *Novum Testamentum Graecum*, Oxonii a. 1707, proll. p. XXXIII—XXXVI; Hilgenfeldium, *Zeitschrift für wissenschaftliche Theologie*, a. 1855, p. 426—484; Nitzschium, *Zeitschrift für die historische Theologie*, a. 1860, p. 285—288; v. cl. Theodorum Zahn, *Geschichte des Neutestamentlichen Canons. II, 2, 1*, Erlangae et Lipsiae a. 1891, p. 409—529; cf v. cl. Adolphus Harnack, *Geschichte der altchristlichen Literatur*, Lipsiae a. 1893, pars 1, p. 191—197 et index sub voce Marcion.

Marcionistae: cf quae ex iis adferuntur in dialogis Adamantii (ut supra, p. 1181, dial vel dial^{mare}, vide Hortium).

Mare^{diad} vel diado: Marcus Diadochus, episcopus Aegyptius, floruit anno 356; exstat sermo contra Arianos quem fertur scripsisse; hunc edidit Gr.-Lat. Iohannes Rodolfus Wetstein, Amstelodami a. 1694; exstat cum interpretatione Iohannis Baptistae Gallicciolli apud Gallandium, vol. 5, p. 242—249; apud Mignium, *Patrol Gr.* vol. 65, col. 1141—1210.

Marcus^{gnost}: Marcus Gnosticus, in occidente degens post saeculum secundum medium; apud Irenaeum et Hippolytum.

Mare^{mon} vel Me^{mon}: Marcus, Aegyptius, monachus, floruit saeculo quarto exeunte; apud Frontonem-Ducaeam, *Bibliotheca veterum patrum*, Parisiis a. 1624, vol. 1, p. 869—984; et apud Gallandium, vol. 8, p. 1—104; de Marco vide ibidem p. III. IV.

de lege spir: de paradiso et lege spirituali (Par. 1624, vol. 1, p. 871—888.

de poenit: de poenitentia (Par. 1624, vol. 1, p. 907—917).

disput: disputatio cum quodam caussidico (ibid. p. 964—981).

Marcos vel Marcossii: sectatores Marci Gnostici; apud Irenaeum et Hippolytum.

- Matern: Iulius Firmicus Maternus, floruit fortasse anno circiter 340.
 prof relig: de errore profanarum religionum ad Constantium et
 Constantem Augustos; apud Iacobum Ouzel, *Minucii Felicis Octa-*
vius, Lugduni Batavorum a. 1652 (repet. a. 1672); cura Gronovii,
 Lugd. Bat. a. 1709; Gallandii, vol. 5, p. 21—39; Oehler, Lipsiae
 a. 1847; Mignii, *Patrol. Lat.* vol. 12, col. 971—1048; Conradi
 Bursian, Lipsiae a. 1856; Caroli Halm [*Corp. scr. eccl. Lat. II*],
 Vindobonae a. 1867, p. 73—137.
- Max *vel* Max Conf: Maximus Confessor, Constantinopolitanus, natus
 anno 580, primum imperatori a secretis, aliquando abbas, deinde
 exsul, mortuus est anno 662. Opera eius ediderunt Franciscus
 Combefis, Parisiis a. 1675, tomis duobus; Mignius, *Patrol. Gr.*
 voll. 90.91. Scholia eius in Dionysium Areopagitam insunt in
 editione Corderiana Dionysii.
 dial: dialogi quinque de saneta Trinitate.
 diff: de variis difficilibus locis ss. pp. Dionysii et Gregorii. Has
 quaestiones edidit Franciscus Oehler, Halis a. 1857 (*Anecdota*
Graeca, vol. 1).
 mystag: de ecclesiastica mystagogia sive liturgiae expositio; edita
 Augustae Vindelicorum a. 1599, et apud Frontonem-Ducaenum,
Bibliotheca veterum patrum, Parisiis a. 1624, vol. 2, p. 166
 —197.
 tri *vel* trin: *vide* dial
- Max ^{taur} *vel* Maxim: Maximus, Augustae Taurinorum episcopus, floruit
 anno 422.
 hom: homiliae editae Coloniae a. 1535 (editio princeps); Romae
 1564; in *Maxima bibliotheca veterum patrum*, Lugduni
 a. 1677, vol. 6, p. 1—49a; a Brunone Bruni, Romae 1784;
 a Gallandio, vol. 9, p. 347—395; a Mignio, *Patrol. Lat.* vol. 57.
- Maximin ^{arian} *vel* episc ^{aria}: *vide* Aug ^{cont} maxim
- Meell: Marcellus, Ancyrae in Galatia episcopus, floruit anno 330, mor-
 tuus est anno 372; apud Eus ^{mare}.
- Me ^{mon}: *vide* Marc ^{mon}
- Meion: *vide* Marc
- Meii *vel* Meos: *vide* Marcossii
- Melet: Meletius, gente Armenius, episcopus Sebastensis, anno 360 epi-
 scopus Antiochenus; sermo eius celeberrimus invenitur apud Epi-
 phanium, *Panarium*, 3, 1, haer. 73, cap. 29—33; apud Gallandium,
 vol. 5, p. 100—104.
- Melit: Melito, episcopus Sardensis, floruit anno 170. Fragmenta exstant
 apud Eusebium; *vide* etiam Gallandium, vol. 1, p. 677—679;
 Martinum Iosephum Routh, *Reliquiae sacrae*, ed. 2, Oxonii

a. 1846, vol. 1, p. 113—153 et I. C. T. Ottonem, *Corpus apologetarum christianorum saeculi secundi*, Ienae a. 1872, vol. 9, p. 374—478. Clavis a v. cl. Pitra in Spicilegio Solesmensi editus vel spurius vel misere interpolatus est.

Meth vel Method: Methodius Eubulius, episcopus Tyrius (vel, ut alii dicunt, episcopus Olympiae in Lycia), floruit anno 290, Origenis doctrinarum adversarius, coronam fidei anno 311 Chalcide in Graecia (? in Coele-Syria?) accepit. Cf v. cl. Vatroslavius Jagić, „Die neuesten Forschungen über die slavischen Apostel Cyrill und Methodius“ in actis *Archiv für slavische Philologie*, vol. 4, p. 97—128.

Opera eius edidit Combefisius, Parisiis a. 1644, in Amphiloehii operibus. Exstant praeterea apud Gallandium, quo Tischendorfius editore usus est, vol. 3, p. 663—832; apud Mignium, *Patrologia graeca*, vol. 18, ubi etiam fragmenta ex Epiphanio (unde *epiph*) et Photio (unde *phot*) inveniuntur; apud Albertum Iahn, Halis Saxonum a. 1865. Cf v. cl. Nathanael G. Bonwetsch, *Methodius von Olympos. I. Schriften*, Erlangae et Lipsiae a. 1891, qui e codicibus Palaeo-Slavonicis hausit.

conv vel conviv: convivium decem virginum sive de castimonia, apud Combefisium, *Bibliothecae Graecorum patrum auctuarium novissimum*, Parisiis a. 1672, pars. 1, p. 64—162.

resurr: de resurrectione libri contra Origenem fragmenta.

sym et an: oratio de Symeone et Anna; negant nonnulli hanc Methodii esse.

virg vel virgg: *vide* conv.

Mich. Cerular.: Michael Cerularius, anno 1043 patriarcha Constantinopolitanus, mortuus est anno 1058. Apud Cotelerium, *Ecclesiae Graecae monumenta*, Parisiis anno 1681, vol. 2.

Monoimos: Monoimus Arabs, de quo vide *Hipp*^{phil}.

Montan^{episc}: Montanorum episcopus ex Eusebio citatus et in conlatione Carthaginiensi.

Mutianus: Mutianus Scholasticus, floruit anno circiter 550, homilias triginta quattuor Chrysostomi Latine vertit.

N.

Naas vel Naass: Naasseni, id est serpentis cultores qui etiam se Gnosticos nominant; apud Hippolytum, vide *Hipp*^{phil} cuius paginae ad nomen adpositae sunt.

Naz: Gregorius, episcopus Nazianzenus inde ab anno circiter 370, mortuus est anno 389. Opera edidit Morellius, Parisiis a. 1609.1630.

amor paup: oratio de pauperum amore.

apol *vel* apolog: apologeticus de fuga sua.

eunom: de theologia orationes quinque contra Eunomianos et Macedonianos.

pentecost: oratio in s. pentecosten.

Naz *vel* Nazar^{ev}: Nazaraeorum evangelium; erant Nazaraei secta Iudaeo-Christiana saeculo secundo ineunte quae evangelium unicum „Matthaei“ vel „Hebraeorum“ agnovit; fragmentum apud Hieronymum, vide *Hier. esai*; cf v. cl. Adolphus Hilgenfeld, *Evangeliorum secundum Hebraeos* etc [*Novum Testamentum extra canonem receptum*], ed. 2, Lipsiae a. 1884, fase. ult. p. 14.

Nestor: Nestorius, Syrus, presbyter Antiochenus, inde ab anno 428 episcopus Constantinopolitanus, sede pulsus in exilio mortuus est. Opera apud Cyrillum, et apud Marium Mercatorem (ed. Garner.).

Niceph: Nicephorus, patriarcha Constantinopolitanus creatus anno 806, imaginum cultum defendens anno 815 sede pulsus, inde confessor dictus, supremum diem obiit anno 828. Mignius, *Patr. Gr.* vol. 100, col. 9—1068; — Maius *Nov. patr. bibl.* vol. 5 (1849).

chronog. breviar.: chronographiae breviarium, apud Georg. Synellum, Bonnae a. 1829, vol. 1, p. 735—788; — *MPG*, vol. 100, col. 995—1060.

Nicet^{heracl}: Nicetas Serron Serrarum primo in Macedonia episcopus, deinde metropolita Heracleae Ponti in Thracia, floruit saeculo undecimo, scripsit commentarium in Nazianzeni orationes et composuit catenas pluras. Cf Maius, *Nova patr. bibl.* vol. 4.

Nicon: Nicon, Armenius, monachus, claruit anno circiter 961, mortuus est anno circiter 998, scripsit librum de impia pessimorum Armeniorum religione; apud I. B. Cotelerium, *Patrum . . . apostolicorum opera*, Antverpiae a. 1698, vol. 1, p. 235—236, et in „appendice prima monumentorum ad constitutiones apostolicas“; apud Gallandium, vol. 3, p. 249—251.

Nilus: Nilus Asceta, praefectus Constantinopolitanus, postea monachus Sinaiticus, in vivis erat anno 430. Apud Mign., *Patrol. Gr.* vol. 79.

Nomn: Nomnus Panopolitanus floruit anno circiter 410, scripsit paraphrasim evangelii Ioannis. Prodiit cura Erhardi Hedeneccii, Basileae a. 1571; Friderici Sylburgi, Heidelbergae a. 1596; Mignii, *Patrol. Gr.* vol. 43, col. 615—1284; Augustini Scheindler, Lipsiae a. 1881. Tischendorfius usus est editione Francisci Passow, Lipsiae a. 1834.

Nov *vel* Novat: Novatianus, presbyter Romanus, anno 252 episcopus schismaticus factus, sectam Catharorum condidit. Apud Gallandium, vol. 3, p. 285—323; apud Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 3.

tri *cel* trin: liber de trinitate, anno circiter 257 scriptus.

Nyss: Gregorius, inde ab anno circiter 370 episcopus Nyssensis. Opera ediderunt Fronto-Ducaeus, Parisiis a. 1615 (appendicem addidit Iacobus Gretser, Parisiis a. 1618 et denuo prodiit a. 1638 editio haec); Gallandius, vol. 6, p. 515—716; Mignius, *Patrol. Gr.* vol. 44—46; Franciscus Oehler, Halis Saxonum a. 1865. Tischendorfius usus est editione Gretseriana et iis quae Maius dat *Nova patrum bibliotheca*, vol. 3, p. 1—39.

adv ari: sermo adversus Arium et Sabellium, apud Maium, *Scriptorum veterum nova collectio*, Romae vol. 8 (a. 1833), (append.) p. 1—9; contra Macedonianos, p. 10—25, *Nova patrum bibliotheca*, Romae a. 1847, vol. 4, p. 1—15; alia Gregoriana usque ad p. 53.

anim et res: de anima et resurrectione dialogus; apud Io. Chph. Wolfium, *Anecdota Graeca*, Hamburgi a. 1722, vol. 2, p. 274—348, et vol. 3 (1723), p. 1—47; apud Iohannem Georgium Krabinger, Lipsiae a. 1837.

antirrh: antirrheticus adversus Apollinarem; apud Gallandium, vol. 6, p. 517—577.

cant: in Cantica Canticorum explanatio.

cecles: in Ecclesiastem conciones octo.

euno *vel* eunom: contra Eunomium libri tredecim.

orat II. in Gen 1.38: oratio catechetica.

orat de virg: oratio de virginitate vera et corrupta.

orat dom: de oratione dominica homiliae quinque.

resurr: *vide* anim et res.

steph: oratio in S. Stephanum protomartyrem.

O.

Oec *vel* Oecnm: Oecumenius Triccae in Thessalia episcopus, incertae aetatis, fortasse saeculi decimi exentis, consarcinavit explanationem in Novum Testamentum ex scriptis patrum inde a Papia usque ad Aretam; exstant enarrationes in Aeta apostolorum, in epistulas Pauli omnes, in omnes canonicas. Has edidit Donatus, Veronae a. 1532, fol., repetita a. 1562. Prodiere etiam Parisiis a. 1631, fol.; apud Mignium, *Patrologia Graeca*, vol. 118, col. 9—1332, vol. 119, col. 9—722.

Olympiodor: Olympiodorus, diaconus Alexandrinus, floruit fortasse anno circiter 501, scripsit inter alia commentarium brevem in Ecclesiastem; apud Frontonem Ducaenum, *Bibliotheca veterum patrum*, Parisiis a. 1624, vol. 2, p. 602—680.

Op: opus imperfectum in Matthaeum, olim Chrysostomo falso adscriptum, scriptori Ariano ut videtur tribuendum; Latine tantum exstat, utrum autem Latine an Graece scriptum sit ambigitur.

Optat: Optatus, Afer, episcopus Milevitanus, floruit anno circiter 368. Ediderunt Iohannes Cochlaeus, Moguntiae anno 1549, Franciscus Balduin, Parisiis a. 1563, et denuo a. 1569, Ludovicus Ellies Dupin, Parisiis a. 1700, et denuo Amstelodami a. 1701, et tertio Antverpiae a. 1702. Apud Gallandium, vol. 5, p. 459—509 [603]; apud Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 11, col. 759—1506. Edidit v. el. Carolus Ziwsa [*Corpus scriptorum ecclesiasticorum Latinorum XXVI*], Vindobonae a. 1893.

donat *vel* cont donat: de schismate Donatistarum adversus Parmenianum sectae Donatisticae Carthagine episcopum, libri septem.

Or: Origenes, Alexandriae anno 186 natus, scholae catecheticae Alexandriae antistes iam anno 203, Romam, Arabiam, Palaestinam invisit, anno 231 ex schola expulsus Caesareae scholam condidit, multa in vinculis propter fidem passus denique supremum diem anno 254 Tyri obiit. Opera eius ediderunt Carolus Delarue, Parisiis a. 1733—1749, tomis quattuor (iterum typis recusa Wirceburgi a. 1780—1787 tomis duodecim); Carolus Henricus Eduardus Lommatzsch, Berolini a. 1831—1848, tomis viginti quinque; Mignius, *Patrol. Gr.* vol. 11—17 (Mignius fragmenta multa praebet quae in prioribus editionibus desunt). Cf etiam Iohannes Baptista Pitra, *Analecta sacra*.

cant: commentarius in Cantica Canticorum; Latine exstat, sed etiam fragmenta Graeca supersunt.

contr cels: contra Celsum libri octo. Ediderunt David Hoesehel Augustae Vindelicorum a. 1605; Guilelmus Spencer, Cantabrigiae a. 1677.

ezech: in Ezechielem tomis 25 homiliarum Latine versarum; fragmenta Graeca supersunt.

huet: Petrus Daniel Huetius Origenis commentarios in ss. scripturas edidit Rotomagi a. 1668, Parisiis a. 1679.

int: interpretatio Latina quae nunc Hieronymi est, nunc Ruffini, nunc ex ignoto quodam sed vetere commentarii in Matthaeum interprete.

iob: in Iobum homiliae. Lc: commentarius in Lucam.

Mt: commentarius in Matthaeum.

not: notitia Tischendorfiana.

phil *vel* philoc *vel* philocal: Philocalia, ex Origenis scriptis a Gregorio et Basilio excerpta facta. Cf v. el. Paulus Köttschau,

Die Textüberlieferung der Bücher des Origenes gegen Celsus in den Handschriften dieses Werkes und der Philokalia [Gebhardt, et Harnack. *Texte und Untersuchungen*. VI, 1], Lipsiae a. 1889 [1891], et v. cl. I. Armitage Robinsonus, *The Philocalia of Origen. The text revised with a critical introduction and indices*, Cantabrigiae a. 1893.

prinç *vel* de prinç: *περὶ ἀσζῶν* libri quattuor anno 233 scripti. Praeter fragmenta Latine tantum exstat.

prov *vel* proverb: fragmenta in Proverbia Salomonis, apud Tischendorffium, *Notitia editionis codicis bibliorum Sinaitici*, Lipsiae a. 1860. p. 74—122, et apud Maium, *Nova patrum bibliotheca*, Romae a. 1854, vol. 7, part. 1, p. 1—56.

Oros: Paulus Orosius, Hispanus, presbyter Tarraconensis, floruit anno 416. Opera edidit Mignius, *Patrol. Lat.* vol. 31, col. 635—1216; v. cl. Carolus Zangemeister, *Corpus scriptorum ecclesiasticorum Latinorum*, I, Vindobonae a. 1882.

contr pelag *vel* pelag: apologeticus contra Pelagianos de arbitrii libertate; in *Magna bibliotheca patrum*, Coloniae Agrippinae a. 1622, vol. 15, p. 144—156.

Orsies: Oresiesis, monachus Tabbennensis, floruit anno 344; de Oresiesi vide Basnagium in libro Canisii, *Lectiones antiquae*, Antverpiae a. 1725, p. 163—167, in primis 166. Apud Gallandium, vol. 5, p. 40—51; apud Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 40, col. 867—896 et vol. 103, col. 451—476.

Orthod^{us}: *vide* Ps-Iust.

P.

Pacian: Pacianus, Hispanus, episcopus Barcelonensis floruit anno circiter 370. Apud Gallandium, vol. 7, p. 255—276; apud Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 13, col. 1051—1094.

ep: epistulae tres ad Sympronianum Novatianum.

paraen: paraenesis sive exhortatorius libellus ad paenitentiam.

serm bapt: sermo de baptismo.

Pallad: Palladius, Galata, natus anno 368, aliquamdiu fortasse Helenopoli in Bithynia episcopus, qui multas visit terras, dialogum de vita et conversatione Ioannis Chrysostomi scripsit, cf Montefalconii et aliorum editiones operum Chrysostomi; apud Gallandium, vol. 8, p. 257—330.

hist laus: historia Lausiaca seu de sanctorum patrum vitis ad Lausum cubiculi praefectum, anno circiter 421 scripta; apud Cotelierium, *Monumenta ecclesiae Graecae*, Parisiis a. 1686.

vol. 3, p. 158; apud Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 34, col. 991—1278.

Pamp *vel* **pamphil**: Pamphilus, Phoenix, presbyter Caesareae et bibliothecae Caesareensis conditor, floruit anno 294, martyrii coronam anno 309 accepit. Apud Gallandium, vol. 4, p. 1—48. Cf etiam editiones operum Origenis.

apol: apologetici pro Origine libri quinque Latine tantum servati. de actis: expositio capitum Actuum apostolorum, apud Montefalconium, *Bibliotheca Coisliniana*, Parisiis a. 1715, p. 78-82.

lat: interpretatio Latina.

pass: acta passionis Pamphili; apud Gallandium, vol. 4, p. 41—47; vide Curetonium, *History of the martyrs in Palestine*, Londini a. 1861, p. 36—45.

Papias: Papias Hierapoleos Phrygiae episcopus, Polycarpi amicus, mortuus est anno 163. Adductus est ex Eusebio. Ad Act 1, 18 citatur Papias ex Theophylacto in Acta apostolorum; vide Gallandium, vol. 1, p. 318, 319; Routhium, *Reliquiae sacrae*, Oxonii, ed. 2, vol. 1 (a. 1846), p. 1—44; Gebhardt. Harnack, *Zahn. Patrum apostolicorum opera*, fasc. 1, Lipsiae a. 1875, p. 180—196. Quae sub Papias nomine Latine scripta sunt posteriorem Papiam, ipsum quoque Hieropolitanum, auctorem habent, grammaticum non ineruditum, ortu Lombardum, qui saeculo undecimo vocabularium vel elementarium scripsit.

Paul Sam *vel* **samos**: Paulus Samosatenus, inde ab anno 260 episcopus Antiochenus, ob doctrinam haereticam sede pulsus.

Paulin: Pontius Paulinus Meropius, Burgidalaе in Gallia natus anno 353, Ausonii discipulus, posthac Romae senator, anno 391 baptizatus, anno 393 presbyter factus, postea nescio quo anno Nolae in Campania (unde Nolanus) episcopus, mortuus est anno 431. Opera eius prodierunt cum notis Frontonis Ducaei et Heriberti Rosweydi, Antverpiae a. 1622; cura Iohannis Baptistae le Brun, Parisiis a. 1685; apud Mign., *Patrol. Lat.* vol. 61, col. 11-936.

ep ad Sever: epistula ad Severum Sulpicium.

Paulin *vel* **Paulin** ^{ambr}: Paulinus Ambrosii diaconus et notarius floruit anno 420, vitam Ambrosii scripsit; apud Gallandium, vol. 9, p. 21—31 [42]; in Ambrosii operum editione Benedictina, vol. 2, append. col. 1—XIV.

Pel *vel* **Pelag**: Pelagius, Britannus, aliquando abbas Banachorensis, Romam saeculo quinto ineunte visit, anno 405 haeresim novam disseminare coepit, anno 408 in Siciliam, anno 411 Hipponem, posthac in Aegyptum, Palaestinam venit; ubi et quando mortuus sit, latet. Cf Mignius, *Patrol. Lat.* vol. 69.

- com: commentarii vel expositionis in epistulas Paulinas libri quattuordecim misere mutilati sub Hieronymi nomine inter Hieronymi opera editi sunt.
- demetri *vel* demetriad: epistula ad Demetriadem de virginitate. Edidit Iohannes Salomon Semler, Halae Magdeburg. a. 1785.
- Perat: Peratae, secta Christiana astrologica ab Hippolyto in libro quinto *Refutationis omnium haeresium* commemorata (unde *hipp*); vide Hipp^{phil} et paginas in illo libro adatas.
- Petr *vel* Petr^{al} *vel* alex: Petrus, inde ab anno 300 episcopus Alexandrinus, sacram martyrii coronam anno 311 accepit; apud Gallandium, vol. 4, p. 89—113; apud Routhium, vol. 4, p. 19—82; apud Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 18, col. 451—522.
- edd bohl monac: vide Routhium, vol. 4, p. 70.
- can: canones quattuordecim qui supersunt ex libro de paenitentia.
- Petrus Iunior: Petrus, natus Callinici Mesopotamiae, inde ab anno 578 patriarcha Monophysitarum Antiochiae, obiit anno 591; vide Assemanum, vol. 2, p. 69a—82b.
- Phil^{carp}: Philo, incerti ortus, Romae ut videtur diaconus, Carpsasiae in Cypro ab Epiphania episcopus ordinatus est anno circiter 404, scripsit enarrationem in Cantica Cantecorum. Apud Michaellem Angelum Giacomellum, Romae a. 1772; apud Gallandium, vol. 9, append. p. 713—769; apud Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 40, col. 9—154.
- Philast *vel* Philastr: Philastrius seu Philaster, fortasse Italus, post multas terras visas Brixiae episcopus constitutus, floruit a. 380.
- haer: liber de haeresibus; apud Iohannem Albertum Fabricium, Hamburgi a. 1721; apud Gallandium, vol. 7, p. 475—521; apud Oehlerum, *Corpus haeresologicum*, Berolini a. 1856, vol. 1, p. 1—185; apud Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 12, col. 1049—1310.
- Phileas: Phileas, Aegyptius, episcopus Thmuitanus, fidei coronam anno 311 accepit, scripsit epistolam ad Thmuitas. Exstat apud Eusebium, apud Gallandium, vol. 4, p. 65—66; apud Routhium, vol. 4, p. 83—111.
- Philocalia: *vide* Or^{phil}
- Philopon: Ioannes Philoponus, grammaticus Alexandrinus, sectae haereticae Tritheitarum auctor, floruit anno 601, scripsit de mundi creatione libros septem et disputationem de paschate; apud Balthasarem Corderium, Viennae Austriae a. 1630, et ex eo apud Gallandium, vol. 12, p. 471—622.
- Phoebad: Phoebadius sive Phoegadius, Gallus, Agenni in Aquitania secunda episcopus, floruit anno 359, in vivis erat anno 392.

Laudat Sabatarius ea quae Phoebadius citat „non ex memoria ab auctore prolata, sed attente excerpta ab ipsis litterarum paginis, studioseque descripta“.

contr Arian: liber contra Arianos; apud Casparum Barth, Francofurti a. 1623; apud Gallandium, vol. 5, p. 250—266; apud Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 20, col. 9—30(50).

Phot: Photius, inde ab anno 858 patriarcha Constantinopolitanus, exsul intra annos 869 et 878, sedem eandem iterum tenuit, sed anno 886 denuo pulsus, brevi tempore post, ut videtur, obiit. Apud Mignium, *Patrologia Graeca*, vol. 101—104.

amphil *vel* amphiloeh qu: Amphiloehia sive in sacras litteras et quaestiones et diatribae ad Amphiloehium sanctissimum Cyzici metropolitam, qui variarum quaestionum solutionem ad trecentarum usque numerum tempore tentationum flagitavit; vide Maium, *Scriptorum veterum nova collectio*, Romae a. 1825, vol. 1, p. 193—361 et vol. 9, p. 1—158; apud Mignium, vol. 101, col. 1—1190 et 1277—1296. Quaedam primus edidit Iohannes Christophorus Wolfius, ad calcem *Curarum philologicarum et criticarum in epp. Cath. et Apoc.*, ed. 2, Hamburgi 1741, p. 651—815.

cat: in catenis; fragmenta exstant etiam apud Mignium, vol. 101, col. 1189—1254.

ep: epistularum libri tres, apud Mignium, vol. 102, col. 585—1024.

ep ad Thedorum: apud Mignium est Amphil^{quest} 219, vol. 101, col. 992.

mani *vel* manich: narrationis de Manichaeis recens repullulantibus libri quattuor. Apud Montefalconium, *Bibliotheca Coisliniana*, Parisiis a. 1715, p. 349—375; apud Mignium, vol. 102, col. 9—264; apud Io. Chph. Wolfium, *Anecdota Graeca*, Hamburgi a. 1722, vol. 1, p. 1—216, vol. 2, p. 1—285.

Photii bibliotheca quae tam multa fragmenta ex scriptis virorum antiquorum praebet, invenitur apud Mignium, vol. 103, col. 9—1596, vol. 104, col. 9—430.

Pist *vel* Pist Soph: Pistis Sophia, liber Copticus dialecti Sabidicae (unde *sab*) ex schola Valentiniana saeculi tertii, textus „Marcosianus mixtus serior“ Codex erat Antonii Askew (unde *sab*^{askew}), nunc est Londinii in Museo Britannico. Exscripsit codicem Mauritius Gotthilf Schwartz, edidit I. H. Petermannus Berolini a. 1853; cf. v. cl. Adolphus Harnack, *Texte und Untersuchungen VII, 2*, Lipsiae a. 1891 [1892], p. 1—114.

Polyc: Polycarpus Smyrnensis, mortuus est anno 155 vel 166. Apud Cotelarium, *Patrum qui temporibus apostolicis floruerunt opera*, (Parisiis a. 1672) ed. Clericus, Antverpiae a. 1698, vol. 2, p. 182—204; Dresselium, *Patrum apostolicorum opera*, ed. 2, Lipsiae a. 1863, quem Tischendorfius in testimonium vocat; — hodie apud Zahnium (Gebhardt. Harnack. Zahn.), *Patrum apostolicorum opera*, fasc. 2, Lipsiae a. 1876, p. 101—172; et apud Iosephum Barber Lightfoot, ed. 2, Londinii a. 1889.

phil: epistula ad Philippenses, brevi post annum 116 scripta.

mart *vel* martyr: martyrium Polycarpi sive epistula ad Smyrnensem ecclesiam de martyrio Polycarpi.

Polye: Polyerates Ephesiorum episcopus floruit anno 196, scripsit epistulam ad Victorem ac Romanam ecclesiam; fragmenta exstant apud Eusebium. Apud Gallandium, vol. 2, p. 160—162; apud Martium Iosephum Routh, *Reliquiae sacrae*, Oxonii, ed. 2, vol. 2 (a. 1846), p. 9—36.

Porph *vel* Porphy: Porphyrius, Tyrius, philosophus, floruit post medium saeculum tertium, scripsit libros quindecim contra Christianos, qui iamdudum perierunt; vide ad Mt 13,35 verba ex Hieronymi breviario in Psalmum 77. Cf v. cl. Wagenmannus, „Porphyrius und die Fragmente eines Ungenannten in der athenischen Makariushandschrift“ in actis *Jahrbücher für Deutsche Theologie*, Gothae a. 1878, vol. 23, p. 269—314.

Possidius: *vel* Possidonius, Afer, Calamae episcopus, floruit anno 430, scripsit Augustini familiaris sui vitam et indiculum scriptorum Augustini. Cf editiones operum Augustini.

Praedestin: Praedestinaatus, liber quinto aut sexto saeculo ab incerto auctore ut videtur Gallicano scriptus, a Tischendorffio, in prolegomenis ad editionem septimam Novi Testamenti Graeci, p. CC—LXVIII, Vincentio Lerinensi, a Guerickio, *Handbuch der Kirchengeschichte*, ed. 6, Lipsiae a. 1846, vol. 1, p. 461, Arnobio minori (anno circiter 461), a Cavo Primasio, qui anno 550 floruit, adscriptus. Editus est a Iacobo Sirmondo, Parisiis anno 1643, a Gallandio, vol. 10, p. 357—399; a Mignio, *Patrologia Latina*, vol. 53, coll. 583—692; liber primus de haeresibus etiam a Francisco Oehler, *Corpus haeseologicum*, Berolini a. 1856, vol. 1, p. 227-268.

Praedicat. Petri: praedicatio Petri, liber apocryphus saeculi secundi, quem Clemens Alexandrinus et alii laudant. Cf v. cl. Adolphus Hilgenfeld, *Norum Testamentum extra canonem receptum*, ed. 2, Lipsiae a. 1884, fasc. 4, p. 51—65.

Prim *vel* Primas: Primasius, Afer, Adrumeti episcopus, floruit saeculo sexto medio.

apoc: commentaria mysticae expositionis in Apocalypsim ad Castorium. Librum Primasii ediderunt Winterus Basileae a. 1544 (*Bibl. max. patr.* vol. 10 secutus est editionem Parisinam e codice mutilo); Mignius, *Patrol. Lat.* vol. 68, col. 407—936. Novissime et optime edidit v. cl. Haussleiter, *Forschungen zur Geschichte des neutestamentlichen Kanons. II*, Erlangae et Lipsiae a. 1891, p. 1—224. Alium esse auctorem commentariorum in epistulas Paulinas qui sub Primasii nomine feruntur certissimum est.

Priscillianus: cf supra, p. 1151.

Procl: Proclus, inde ab anno 434 episcopus Constantinopolitanus, supremum diem obiit anno 446; in libro *Antidotum contra diversas . . . haereses*, Basileae a. 1528, fol. 176a—181a; apud Frontonem Ducaem, *Bibliotheca veterum patrum*, Parisiis a. 1624, vol. 1, p. 309 [falso 289 impressum]—318; apud Gallandium vol. 9, p. 601—704.

Proc *vel* Procop: Procopius, Gazaicus, sophista, floruit anno circiter 520. esa *vel* esai: antiquorum in Esaïam prophetam commentariorum epitome a Carterio e codice valde mutilo edita.

Prom *vel* Promiss: liber incerti auctoris de promissionibus et praedictionibus Dei, olim Prospero Aquitano ad tributus, anno circiter 453 scriptus, partes quinque complectens; apud Mignium, *Patrologia Latina*, vol. 51, col. 729—858, ubi col. 729—734 acute de auctore disputatur.

dim temp: dimidium temporis ad cuius finem implendae sunt visiones in scripturis sanctis factae de Antichristo: est pars quarta libri de promissionibus.

glor: de gloria regnoque sanctorum; est pars quinta eiusdem libri.

Prosp: Prosperus Aquitanus, laicus Pelagianorum et Semipelagianorum impugnator, floruit saeculo quinto, obiit anno circiter 455. Opera prodierunt Parisiis a. 1671; Bassani a. 1782; apud Mignium, *Patrologia Latina*, vol. 51.

Prud: Aurelius Prudentius Clemens, Hispanus, poeta Christianus, natus anno 348, mortuus est fortasse anno circiter 410. Opera eius prodierunt Venetiis a. 1501; cura Fausti Arevali, Romae aa. 1788.1789, tomis duobus; apud Gallandium, vol. 8, p. 433—542; apud Mignium, *Patrologia Latina*, Parisiis a. 1847, vol. 59, col. 567—1078 et vol. 60, col. 1—596. Carmina edidit Albertus Dressel, Lipsiae a. 1860.

Ps-Ath *vel* Pseudo-Ath: opera Athanasio falso adscripta; in Athanasii operum editione Benedictina, Parisiis a. 1689, vol. 2; cuius voluminis paginas ad titulos singulos adposuimus.

- castor: epistulae duae ad Castorem; nihil continent nisi Cassiani instituta Graece versa (p. 365—386; ed. Patav. vol. 2, p. 309—329).
- cont sabell: de aeterna filii et spiritus sancti cum Deo existentia et contra Sabellianos. Opus ex homilia vicesima septima Basili (p. 36—48; ed. Patav. vol. 2, p. 28—37).
- dial trin: de sancta Trinitate dialogi quinque, ab aliis Maximo monacho, qui anno 645 floruit, ab aliis Theodoreto, qui floruit anno 423, adscripti (p. 471—539; ed. Patav. vol. 2, p. 406—473).
- dispu: disputationis cum Ario coram Probo iudice, libri duo. Opus hoc Latinum est Vigilii Tapsensis (p. 631—642; ed. Patav. vol. 2, p. 561—696; et in operibus Vigilii apud Mignium, *Patrologia Latina*, vol. 62, col. 155—180).
- int: interpretatio Latina.
- lat: Pseudo-Athanasiana Latine scripta vel solum Latine exstantia.
- maced: liber forma dialogi conscriptus, in quo colloquuntur Orthodoxus et Macedonianus Pneumatomachus (p. 540—557 [560]; de auctore, num Theodoretus sit, vide p. 540); *vide etiam dial trin et Thdr dial*.
- occurr dom: sermo in occursum Domini, post Nestorii tempora scriptus (p. 415—426; ed. Patav. vol. 2, p. 355—365).
- pass *vel* pass dom: in passionem et crucem Domini (p. 80—110; ed. Patav. vol. 2, p. 61—84).
- quaest *vel* quaest antioch *vel* ad antioch: ad Antiochum principem, de multis et necessariis quaestionibus in divina scriptura controversis, quas nemo Christianus ignorare debet (p. 268—306; ed. Patav., vol. 2, p. 217—253). Nescio an Tischendorfius siglo *Quaest* alios ex multis libris Pseudo-Athanasianis „de quaestionibus“ indicaverit.
- serm cont omn haer: sermo contra omnes haereses (p. 230—238; ed. Patav. vol. 2, p. 181—189).
- synops: synopsis sacrae scripturae. Opus vetus elegans (p. 124—204; ed. Patav., vol. 2, p. 95—156).
- tri *vel* trin *vel* de trin ad Theophil: de Trinitate (p. 601—609, vide p. 602; ed. Patav. vol. 2, p. 530—550).
- s. trin: *vide dial trin*.
- virg: de virginitate sive de asceti (p. 110—124; ed. Patav. vol. 2, p. 84—95).
- Ps-Aug: Pseudo-Augustinus; est expositio in Apocalypsim, in Augustini operum editione Benedictina, Antverpiae a. 1700. tom. 3, part. 2, append. p. 143a.

- Ps-Bas: Pseudo-Basilii; in Basilii operibus (vide *Bas*) vol. 1 append. et vol. 2 append.
 bapt *vel* auct de bapt: de baptismo libri duo; apud Basilium, vol. 2 append., p. 624—673, vol. 2 append. Liber non videtur Basilii esse, quod monstravit Garnerius in praefatione ad volumen hoc § 12, p. LXXVII—LXXXV, in ed. Parisina alt. a. 1839 a Gaumio curata, p. LXXX—LXXXVIII. Ad Mt 5,22 citat Tischendorfius librum et quaestionem (2,5), non ut alibi voluminis paginam.
- Ps-Chr: Pseudo-Chrysostomus; in Chrysostomi operibus (vide *Chr*).
 pseudopr: de pseudoprophetis, ex editione Saviliana.
- Ps-Clem: vide Clem (2)
- Pseudo-Cyprianus: cf v. cl. C. Wundererus, *Bruchstücke einer afrikanischen Bibelübersetzung in der pseudocyprianischen Schrift* Exhortatio de paenitentia *neu bearbeitet* [Programma regii Baiuvarici litterarum instituti („Studienanstalt“). Progr. 1889. No. 811], Erlangae a. 1889.
- Pseudo-Cyr: Pseudo-Cyrillus.
 trin: de trinitate, apud Mignium.
- Ps-Dion^{ar}: vide *Dion*^{areop}
- Ps-Hier: auctor prologi galeati in epistulas catholicas, qui prologus multis versionis Novi Testamenti Hieronymianae eodicebus praep.
- Ps-Hipp: Pseudo-Hippolytus. fixus est.
 de antichrist: vide *Hipp*; tractatus est genuinus.
 consumm mundi: oratio de consummatione mundi et Antichristo et secundo Domini adventu; apud Lagardium (vide *Hipp*) p. 92—123.
- Ps-Iust *vel* Ps-Iusti: Pseudo-Iustinus; de editionibus vide *Iust*.
 expos: expositio reetae fidei (O. 3,1).
 fid: vide *expos*
 qu: nescio an Tischendorfius citet quaestiones Christianae ad Gentiles (O. 3,2), et quaestiones Gentiles ad Christianos (O. 3,2); vide *resp*.
 rect fid: vide *expos*
 resp orthod: responsiones ad orthodoxos de quibusdam necessariis quaestionibus (O. 3,2).
 zen *vel* zen et ser: epistula ad Zenam et Serenum (O. 3,2).
- Ps-Nyss: Pseudo-Gregorius (Nyssenus).
 resurr: de anima et resurrectione dialogus anno circiter 378 scriptus.
- Ps-Theodul: Pseudo-Theodulus (fuit Theodulus presbyter sive episcopus in Coele-Syria, qui anno 492 mortuus est. Falso Theodulo

adscripta est catena quaedam in epistolam ad Romanos, quae invenitur apud Grynaeum, *Orthodoxographa sanctorum patrum monumenta*, Basileae a. 1569.

Ps-Tit: Pseudo-Titus (Bostrensis); vide Tit

Psellus: Michael Psellus, Constantinopolitanus, floruit saeculo undecimo medio. Inter libros multos scripsit carmina et commentarium vel catenam in Cantica, capita de trinitate, adnotationes in Gregorium Nazianzenum.

Ptol: Ptolemaeus, Gnosticus Valentinianus, floruit post medium saeculum secundum; apud Irenaeum et apud Epiphanium (unde *epiph*), *Panaria*, haer. XXXIII. (XIII).

flor: epistula ad Floram.

Q.

Quaest: quaestiones Veteris et Novi Testamenti, opus Latinum saeculi quarti, fortasse a Faustino presbytero Romano scriptum, cf v. cl. Iosephus Langen, ut supra, sub voce Ambrst.; in Augustini operum editione Benedictina, Antverpiae a. 1700, vol. 3, pars. 2, append. col. 29 ss. Ad Io 3,31 qu. 91 est ex Novo Testamento, col. 67 c; ad Apoc 2,13 qu. 102 ex utroque mixto, col. 81 a.

Quaest ^{antioch}: vide *Pseudo-Ath* ^{quaest}

Quaest ^{orthod}: vide *Pseudo-Iust* ^{resp orthod}

Quartodecimani: ecclesia in Asia Minore, quae dixit Christum cenam Domini die quarto decimo mensis Nisan habuisse; apud Hippolytum, vide *Hipp* ^{phil}.

R.

Raban: Rabanus Maurus, Francus, natus anno 785, anno 822 abbas Fuldensis, anno 847 episcopus Moguntinus factus, supremum diem obiit anno 856. Opera ediderunt Iacobus Pamelius, Coloniae Agrippinae a. 1628, voll. 6; Mignius, *Patrol. Lat.* voll. 107—112.

Rebapt: auctor libri de rebaptismate, opus Latinum saeculi quarti inter Cypriani opera editum; apud Gallandium, vol. 3, p. 362—370. Cf v. cl. Hartel, [Cypriani Opera] *Corpus scriptorum ecclesiasticorum Latinorum. III.3*, Vindobonae a. 1871, p. 69—92.

Recogn ^{clerm}: vide *Clem* (2)

Resp ^{orth vel orthod}: vide *Pseudo-Iust*

Ruf *vel* Rufin: Rufinus Toranius, Italus, presbyter Aquileiensis posthaec monachus annos plusquam viginti, fortasse inde ab anno 371 usque ad annum 397 in Oriente degens, obiit anno circiter 410. Multa scripsit, multosque Graecorum patrum libros Latine vertit,

exempli gratia librum Origenis *περὶ ἐρῶν* multosque Origenis commentarios, Basili regulam monasticam octoque homilias, opera decem Gregorii Nazianzeni, Sixti vel Xysti sententias, Evagrii sententias librumque ad virgines, Clementinas recognitiones, Pamphili Eusebii apologiam pro Origene, Anatolii Alexandrini canonem paschalem, Eusebii historiam ecclesiasticam. Cf v. el. Guilelmus Henriens Fremantle, apud Smithium et Wacium, *A dictionary of Christian biography*, vol. 4, Londinii a. 1887, p. 555—561. Versio historiae ecclesiasticae Eusebianae prodiit cura Petri Thomae Cacciari, Romae a. 1740. Apud Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 21.

bened patr: de benedictione Iudae et reliquorum undecim patriarcharum, libri duo ad Paulinum Nolanum; apud Grynaeum, *Monumenta sanctorum patrum orthodoxographa*, Basileae a. 1569, pars 2, p. 1066.

exp symb: vide *symb.*

praefatio ad Macarium in Apologeticum sancti Pamphili Martyris pro Origene; apud Gallandium, vol. 4, p. 7.

symb *vel* exp symb: expositio symboli ad Laurentium episcopum; inter Cypriani opera, Oxonii a. 1682 (paginarum series quarta); Venetiis a. 1728.

Rup: Rupertus, monachus, floruit anno 1111, abbas Tuitensis eoenobii prope Coloniam Agrippinam creatus est, supremum diem anno 1135 obiit. Opera prodierunt Moguntiae a. 1631, voll. 2; Venetiis a. 1748—1751, voll. 4; apud Mignium, *Patrol. Lat.* voll. 167—170. Inter alia multa scripsit commentariorum in Apocalypsim libros duodecim; prodierunt Noribergae a. 1526.

S.

Salomo Bassorensis: Shelemon e Khilāt vel Akhlāt ad lacum Van claruit circa annum 1222. Cf Guilelmus Wright (ut supra, p. 807, adn. 1), p. 855 a. Liber eius analectorum partim theologiarum partim historicorum „Apis“ dictus est. Cf Assemanus, *Bibliotheca orientalis*, vol. 8, pars 1, p. 309—324. Syriacum Arabicumque textum Latine vertit, notis illustravit v. el. I. M. Schönfelderus, Bambergae a. 1866. V. el. E. A. W. Budgius edidit Syriace et Anglice Oxonii a. 1886.

Salv *vel* Salvi: Salvianus, Gallus, floruit inde ab anno 440, presbyter Massiliensis factus, mortuus est fortasse saeculo quinto exeunte. Opera eius prodierunt apud Conradum Rittershusium, Altdorfiae a. 1611, denuo Norimbergae a. 1623; apud Stephanum Baluzium

(ed. 3), Parisiis a. 1684; Breae a. 1688; apud Gallandium, vol. 10, p. 1—102; apud Mignium, *Patrologia Latina*, vol. 53, col. 9—238; apud Carolum Halm [*Monumenta Germaniae historica*], Berolini a. 1877; apud Franciscum Pauly, *Corpus scriptorum ecclesiasticorum Latinorum*, VIII, Vindob. a. 1883.

avarit: adversus avaritiam praesertim clericorum et sacerdotum libri quattuor, ad Salonium episcopum.

Sedul: Sedulius (non Caelius Sedulius, poeta Christianus, qui saeculo quinto floruit) quidam incertae aetatis cui debetur commentarius in epistulas S. Pauli ex patrum scriptis maximam partem collectus. Fortasse idem est ac Sedulius ille Scotus qui anno circiter 818 floruisse dicitur.

ro: in epistulam ad Romanos.

Senior: seniores sive presbyteri apud Irenaeum.

Serap: Serapion, Aegyptius, monachus, posthac episcopus Thmuitanus, floruit anno 347, mortuus est anno circiter 358; apud Canisium, *Lectiones antiquae*, ed. Basnag. Antverpiae a. 1725, vol. 1, p. 35—55; apud Gallandium, vol. 5, p. 52—62.

manich: liber contra Manichaeos.

Sethiani: secta Gnostica Antiudaica saeculi ut videtur secundi; apud Hippolytum (unde *hipp*).

Severn: Severianus, Syrus, Gabalorum episcopus, floruit anno circiter 401. Constantinopoli degens, primo Chrysostomi amicus, posthac adversarius acerbus; scripta eius partim inter Chrysostomi opera edita sunt; laudatur etiam in catenis. Iohannes Baptista Aucher homilias eius primus edidit ex antiqua versione Armeniaca in Latinum sermonem translatis, Venetiis a. 1827. Apud Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 65, col. 9—30.

creat mund: de creatione mundi orationes sex apud Combesium, *Bibliothecae Graecorum patrum auctuarium novissimum*, Parisiis a. 1672, part. 1, p. 211—291 [297].

sig *vel* sigill: de sigillis librorum oratio.

Sev *vel* Sever *vel* Sev *aut vel* antio: Severus, Sozopoli in Pisidia natus, Monophysita, monachus, anno 512 patriarcha Antiochenus ab Anastasio factus, anno 518 post Anastasii mortem Alexandriam fugit, obiit anno 538 (539? 542?). Fragmentum ei, vix autem recte, adscriptum est de concordantia evangelistarum circa ea quae in sepulero Domini contigerunt, item de Sabbatis et de varietate exemplorum S. Marci evangelistae; apud Gallandium, vol. 11, p. 219—226. Fragmenta multa Graeca edita sunt in catenis. Opera multa Syriace Londinii exstant in codicibus musei Britannici; cf etiam Assemanus. Fragmenta praebet Maius,

Scriptorum veterum nova collectio, vol. 9, Romae a. 1837, p. 725—760; *Classicorum auctorum e vaticanis codicibus editorum tomus X*, Romae a. 1838, p. 408—473; *Spicilegium Romanum*, Romae a. 1844, vol. 10, p. 211—223.

Sim^{mag}: Simon Magus, Samaritanus, floruit anno 35; apud Hippolytum (unde *hipp*). Inde Simoniani.

Siric: Siricius, Romanus, inde ab anno 385 episcopus Romanus, anno 398 supremum diem obiit.

ep: epistulae sex; apud Gallandium, vol. 7, p. 531—550; apud Mignium, vol. 13, coll. 1131—1196: de Siricio et de epistularum fide vide Mignium, col. 1115—1132.

Soc *vel* Socr: Socrates Scholasticus, Constantinopolitanus, floruit anno 440, scripsit historiam ecclesiasticam septem libros complectentem a Constantini primordiis usque ad annum 439 ductam. Prodiit ea cura Henrici Valesii, Moguntiae a. 1677 (Tischendorfius usus est hac editione); Readingi (cf Eusebii editiones); Roberti Hussey, Oxonii a. 1853; Mignii, *Patrol. Gr.* vol. 67, col. 9—842. Cf Fridericus Augustus Holzhausen, *Commentatio de fontibus, quibus Socrates, Sozomenus, ac Theodoretus in scribenda historia sacra nisi sunt, adiuncta eorum episcopi*, Göttingae a. 1825.

Soz: Hermias Sozomenus, ut videtur Palaestinus, Beryti deinde Constantinopoli iuris consultus, scripsit anno circiter 440 novem libris ecclesiae historiam annos centum quindecim, inde ab anno 324 comprehendentem. Prodiit haec apud Valesium et Readingum (ut Soc). Robertus Hussey edidit Oxonii a. 1860; Mignius, *Patrol. Gr.* vol. 67, col. 843—1066.

Speculum: Speculum vel libri de speculo, opus anonymum, a Maio Augustino falso adscriptum, ex libro manuscripto in bibliotheca Sanctae Crucis Hierosolymitanae Romae invento, ab Angelo Maio editum in libro: *Nova patrum bibliotheca*, Romae a. 1852, tom. 1, part. 2, p. I—VIII et 1—117. Cf opera Augustini (ut supra, p. 1165), vol. 6, p. 625—634. Cf cod. m, supra, p. 961.

Suid: Suidas, ut videtur monachus, incertae aetatis, fortasse ante annum 976, lexicon magnum verborum et rerum scripsit, Cantabrigiae a. 1705, 3 tomm. fol. a Ludolfo Küstero, a. 1834 seq. Oxonii a Thoma Gaisfordio, a. 1843—1853 Halis a Godofredo Bernhardy editum, tribus voluminibus comprehensum.

Syn^{ant} *vel* antio: epistula synodi Antiochenae anno 269 congregatae, ad Paulum Samoatenum missa; apud Routhium, vol. 3, p. 285—367.

Syn^{anceyr}: synodus Semi-Arianorum Ancyrana secunda anno 358 habita, cuius epistula exhibet Epiphanius haer. LIII vel LXXIII, capp. 2—11, ap. Petav. p. 846—860; ap. Oehl. vol. 2, pars 1, p. 70—95.

Symmachus: Symmachus, natus Samaritanus, posthac religione Iudaeus, denique Ebionita, anno circiter 201 floruit, versionem Graecam Veteris Testamenti fecit.

Syncell: Georgius monachus, ὁ Σύγγελλος (patriarchae a secretis), floruit anno 792.

chron: *ἔκλογίαι χρονολογήσεις*, inde a mundi creatione usque ad annum 284, quam ediderunt Iacobus Goar, Parisiis a. 1652; Guilelmus Dindorfius, Bonnae anno 1829, 2 voll.

Synops: synopsis sacrae scripturae inter Athanasii opera edita, vide *Ps-Ath.*

T.

Taras: Tarasius, Constantinopolitanus, imperatori a secretis, anno circiter 785 patriarcha constitutus ex laico, obiit anno 806. Epistolam scripsit de non faciendis pretio ordinationibus, quae Graece et Latine prodit apud Gallandium, vol. 13, p. 372—376; apud Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 98, col. 1371—1509.

Tat: Tatianus, Syrus, sophista, multas visit terras, posthac Christianus Iustini martyris Romae discipulus, mortuo Iustino haeresim in Mesopotamia novam Eneratitarum sive Hydroparastatarum condidisse dicitur, floruit circa medium saeculum secundum. Contextuit harmoniam evangeliorum (Diatessaron), quae in Syria late adhibita est. Ephraemi Syri commentarius in hanc Harmoniam prodit Venetiis a. 1876 Latine ex lingua Armena cura Iohannis Baptistae Ancher († 1854) et Georgii Moesinger sub titulo, *Evangelii concordantis expositio facta a sancto Ephraemo doctore Syro*. V. cl. Augustinus Ciasca textum Tatiani Arabicum cum versione Latina edidit Rome anno 1888, v. cl. I. Hamlyn Hillius Anglice e textu Arabico, Edini a. 1893. Cf v. cl. Ernestus Sellin in libro *Forschungen* IV (ut supra, p. 1215), p. 225—246.

oratio adversus Graecos, anno circiter 170 scripta ante ecclesiam desertam; edita a Frontone Ducaeo, *Bibliotheca veterum patrum*, Parisiis a. 1624, vol. 1, p. 160—187; a Guilelmo Worthio, Oxonii a. 1700, 8°; a Gallandio, vol. 1, p. 627—671 (ad Io 1,3 est ex capite 19 orationis, Galland. p. 665); a I. C. T. Otto, Ienae a. 1851; a v. cl. Eduardo Schwartz apud Gebhardt. et Harnack. *Texte und Untersuchungen. IV, 1*, Lipsiae a. 1888. Cf v. cl. Adolfus Harnack, *Texte und Untersuchungen, I, 1,2*, a. 1882, p. 196—232.

Tert: Quintus Septimius Florens Tertullianus, natus Carthagine anno circiter 150 sive 145 (cf v. cl. E. Noeldechen, *Zeitschrift für*

wissenschaftliche Theologie. XXIX, Lipsiae a. 1886, p. 207—223), presbyter factus est anno circiter 192, anno fortasse 199 Montanista fit, supremum diem obiit anno circiter 240.

Opera ediderunt Beatus Rhenanus, Basileae a. 1521: Renatus Laurentius de la Barbe, Parisiis a. 1580; Nicolaus Rigaltius, Parisiis a. 1675 (iterum recusa Venetiis a. 1744); I. S. Semlerus, Halae a. 1770—1775, 6 voll.; I. P. Mignius, *Patrologia Latina*, Parisiis a. 1844, voll. 1—3; F. Oehlerus, Lipsiae a. 1853.1854, 3 voll.; vv. cl. Augustus Reifferscheid et Georgius Wissowa, *Corpus scriptorum ecclesiasticorum Latinorum*. XX, pars 1, Vindobonae a. 1890; vide Hermaunum Roenschium, *Das Neue Testament Tertullians*, Lipsiae a. 1871; v. cl. Albertus Haek, *Tertullians Leben und Schriften*, Erlangae a. 1877; v. cl. C. H. A. Kellner, „Organischer Zusammenhang und Chronologie der Schriften Tertullians“ in actis *Der Katholik*, LIX, Moguntiae a. 1879, vol. 2, pp. 561—589, et *Chronologiae Tertullianae supplementa*, Bonnae a. 1890; v. cl. Adolpum Harnack, „Zur Chronologie der Schriften Tertullians in actis *Zeitschrift für Kirchengeschichte*, Gothae a. 1878, vol. 2, p. 572—583; v. cl. I. Schmidt, „Ein Beitrag zur Chronologie der Schriften Tertullians und der Proconsuln von Afrika“ in actis *Rheinisches Museum für Philologie*, series nova, vol. 46, 1 [a. 1891], p. 77—98; G. Nathanael Bonwetsch, *Die Schriften Tertullians nach der Zeit ihrer Abfassung*, Bonnae a. 1878.

anim: de anima — apol: apologeticus — bapt: de baptismo — carn *vel* car chr: de carne Christi — coro *vel* coron *vel* coro mil: de corona militis — cult fem *vel* femi: de cultu feminarum, libri duo — exh cast: de exhortatione castitatis — fug: de fuga in persecutione — gnost *vel* guostic *vel* cont gnostic: contra Gnosticos Scorpiace — hermog: adversus Hermogenem — idol *vel* idolol: de idololatria — iejun: de ieunio adversus psychicos — adv Iud; adversus Iudaeos — marc: adversus Marcionem libri quinque — monog *vel* monogam: de monogamia — orat: de oratione — pat *vel* patient: de patientia — praescr: de praescriptione haereticorum — prax: adversus Praxean — psych *vel* psychic: de ieunio adversus psychicos — pud *vel* pudi *vel* pudic: de pudicitia — res carn *vel* resurr carn: de resurrectione carnis — scorp: contra Gnosticos Scorpiace — spect *vel* spectac: de spectaculis — uxor: ad uxorem libri duo — virg *vel* virgg vela *vel* vel virgg: de virginibus velandis.

Testamenta duodecim Patriarcharum saeculi secundi, edita apud

- Grabium, *Spicilegium ss. patrum, ut et haereticorum*, Oxonii a. 1698 (denno a. 1714); Fabricium, *Codex pseudepigraphus V. T.* Hamburgi a. 1713, denno a. 1722; Galland. vol. 1, p. 193—242; nuper a v. cl. Roberto Sinker, Cantabr. a. 1869, addito append. a. 1879.
- Thaum: Gregorius Theodorus Thaumaturgus, natus Neocaesareae Cappadoecum, Alexandriam Athenas Berytum Caesaream in Palaestina visit, et episcopus Neocaesarensis constitutus, mortuus est anno 265(270). Opera eius edidit Gerardus Vossius, Moguntiae a. 1604, 4°. Apud Gallandium, vol. 3, p. 377—469.
- anath: capita duodecim de fide, cum anathematismis. Non est Gregorii, nam de Nestorii (anni 428) Eutychisque (anni 448) haeresibus tractat.
- annun *vel* annunc: in annuntiationem s. Dei genetricis sermones tres. Non sunt Gregorii.
- canon: epistula canonica, de iis qui in barbarorum incursione idolothyta comederant et alia quaedam peccata commiserant; *Orthodoxographa sanctorum patrum monumenta*, Basileae a. 1569, vol. 2, p. 22sq.; apud Vossium, p. 118—134; apud Gallandium, vol. 3, p. 400—412; apud Routhium, *Reliquiae sacrae*, ed. 2, Oxonii a. 1846, vol. 3, p. 251—283.
- κατὰ μέρος πῶσις: apud Lagardium (cf infra, p. 1228, Tit^{mani}).
- Thdor^{ant}: Theodorus Antiochenus vel Mopsuestenus, presbyter Antiochenus, posthac fortasse inde ab anno 392 episcopus Mopsuestiae in Cilicia, ab ecclesia Graeca postea Nestorianismi pater habitus, obiit anno circiter 429. Operum edidit Eduardus Fridericus Victor a Wegnern vol. 1, Berolini a. 1834; vide O. F. Fritzscheium, *De Theodori Mopsuestensis vita et scriptis commentatio historico-theologica*. Halae a. 1836, 8° et *Theodori episcopi Mopsuesteni in Novum Testamentum commentariorum quae reperiri potuerunt*, Turici a. 1847; v. cl. H. Swete, *Theodori episcopi Mopsuesteni in epistolas b. Pauli commentarii. The Latin version with the Greek fragments*, Cantabrigiae vol. 1, a. 1880, vol. 2, a. 1882. Mignius, quod rarius fit, magni aestimandus est in operibus Theodori, *Patrol. Gr.* vol. 66. Cf v. cl. Eduardus Sachau, *Fragmenta Syriaca e codicibus musei Britannici Nitriacis edidit atque in Latium sermonem vertit* E. S. Lipsiae a. 1869. Cf Lightfootus (ut infra, p. 1229 Victorinus), p. 229.230.
- amos: commentarii in duodecim minores prophetas; apud Maium, *Scriptorum veterum nova collectio*, Romae a. 1825, vol. 1, p. 41—104, et Romae a. 1832, vol. 6, p. V—XXII et 1—312, et *Nova patrum bibliotheca*, Romae a. 1854, vol. 7, p. 1—389 (et in Psalmos, in Ioh, in 2 Cor—p. 408); invenies praeterea

nonnulla in Rom apud Maium, *Spicilegium Romanum*, vol. 4 (a. 1840), p. 499—573, et in Psalm *Nova patrum bibliotheca*, vol. 3 (a. 1845), p. 453—456. Cf etiam cat^{cord}.

de incarnatione contra Apollinarium: ad 1 Ti 3, 16, p. 850 laudantur verba, quae Graece invenies apud Maium, vol. 6, p. 308 ad numerum XXI; in margine dicuntur ex libro duodecimo non ex tertio decimo esse.

iona: vide *amos*

Thdor^{heracl}: Theodorus Heracleotes (est Heraclea urbs Thraciae ad Pontum sita), episcopus civitatis patriae anno 334 floruit, obiit a. fortasse 358; laudatur ex catena a Possino edita. Cf etiam catena Corderii. Nonnulla in Esaiam invenies apud Maium, *Nova patrum bibliotheca*, vol. 6 (a. 1853), pars 2, p. 214—239.

Thdor^{mon}: vide Thdor^{stud}

Thdor^{mops}: vide Thdor^{ant}

Thdor^{stud}: Theodorus Studita, natus Constantinopoli anno 759, anno 781 monachus, anno 794 abbas factus, iterum iterumque exsul ob intemperantiam contra imaginum adversarios, mortuus est anno 826; eruditissimus fuit. Vitam eius a Michaelē monacho conscriptam invenies apud Maium, *Nova patrum bibliotheca*, vol. 6 (a. 1853), pars 2, p. 293—363. Scripta apud Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 99. Parva catechesis prodiit primum Graece enris Immanuelis Auvray et A. Tougardi, Parisiis a. 1891. Invenies supplementa apud Maium, *Nova patrum bibliotheca*, Romae a. 1849, vol. 5, p. I—VI et 1—160 seriei ultimae huius tomi, epistulas et fragmenta, vol. 8 (a. 1871), p. 1—244.

antirrheticus, p. 1—144; apologeticus pro sanctorum imaginibus, p. 1—142 seriei alterius paginarum; apologia minor, p. 1—4 seriei tertiae paginarum.

Thdrt: Theodoretus, Syrus, natus saeculo quarto exeunte, monachus, anno fortasse 420 episcopus Cyri in Syria factus, Nestorii amicus Cyrilli adversarius anno 449 sede pulsus, anno 450 restitutus est, obiit anno circiter 457. Laudatur in catenis. Opera ediderunt Iacobus Sirmondi voll. 4, Parisiis a. 1642 (Ioannes Garnerius volumen quintum a. 1684); Ioh. Lud. Schulzius, Halae 1769-1774. Ap. Gallandium vol. 9, p. 403—422; apud Mignium, *Patrol. Gr.* voll. 80—84. Historia eius ecclesiastica prodiit cura Henrici Valesii, Moguntiae a. 1679; Thomae Gaisford, Oxonii a. 1854. Commentarii in Pauli epistulas pars prior prodiit Oxonii a. 1852.

amos: commentarius in duodecim prophetas, inter annos 426 et 429 scriptus.

- cur: de curandis affectionibus Graecorum libri duodecim, anno 427 scripti.
- dial *vel* dial trin: dialogi duo contra Anomaeos, tres contra Macedonianos (unde *macedi*), duo contra Apollinaristas, neque Athanasii (vide *Pseudo-Ath*) nec Maximi monachi, sed Theodreti (inter Athanasii opera, ed. Paris. a. 1698, vol. 2, p. 471—557 [560]; ed. Patav. a. 1777, vol. 2, p. 406—493).
- dial ^{spir}: dialogus de spiritu sancto; est quartus.
- eranistes: contra haereticos dialogus tres edidit Gentianus Hervetus, Venetiis a. 1548.
- herveti: editio Herveti iam dicta.
- monach: epistula ad monachos qui sunt in Euphratesia, Osrhoëna, Phoenice, Syria, Cilicia; apud Gallandium, vol. 9, p. 405—412.
- quaest in levit: quaestiones in Leviticum inter quaestiones in Octateuchum post annum 353 scriptas.
- Theodosius episcopus Alexandrinus anno 536 factus, Monophysita, sede bis pulsus, prope Constantinopolim vixit; mortuus est anno circiter 568. Habet fragmenta Topographiae Cosmae; vide *Cosm*.
- Thdot ^{anc}: Theodotus, Ancyrae in Galatia episcopus, Nestorii adversarius, claruit anno 430; apud Gallandium, vol. 9, p. 423—478; apud Mignium, *Patrol Gr*. vol. 77.
- Thdot: Theodotus Byzantinus, claruit anno circiter 192, Romam fugit, haeresim novam de Christo non divino condidisse fertur; citatur ex Clemente Alexandrino, et excerpta inter Clementis opera edita sunt (unde *clem* et *excerpt*). Eclogae e schedis Francisci Combefis prodierunt apud Iohannem Albertum Fabricium, *Bibliotheca Graeca*, lib. I, Hamburgi a. 1708, p. 134—184.
- Theod: vide Thdor
- Theodotiani: Theodoti Byzantini anni 192, qui primus palam Christi divinitatem negavit, sectatores.
- Theognost: Theognostus, Alexandrinus, post Pierium antistes scholae Alexandrinae, floruit anno circiter 283. Exstant fragmenta ex libris eius septem qui *ἑποτεπλώσεις* dicuntur, apud Gallandium, vol. 3, p. 662; apud Routhium (ut supra, p. 1224, *Thaum^{canon}*), p. 407-422.
- Theop: vide *Thph*
- Theophan ^{hom}: Theophanes, qui et Isaacius, Homologetes seu Confessor, natus Constantinopoli anno 758, monachus, tunc abbas factus, propter imaginum cultum in vincula coniectus, obiit anno circiter 816. Chronographiam Georgii Syncelli ducebat ab anno 284 usque ad annum 813. Edidit I. Classenus, Bonnae a. 1839. 1841, 2 voll.; Mignius, *Patrol. Gr*. voll. 108.109. Oudinus negat chronographiam Theophanis esse.

Theophan: Theophanes archiepiscopus Nicaenus anno circiter 1347.

Opera apud Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 150, col. 279—350.

Thphi^{alex}: Theophilus, inde ab anno 385 episcopus Alexandrinus, Origenis doctrinas damnavit, obiit anno 412; apud Gallandium, vol. 7, p. 601—652.

Thph^{vel} Thphil: Theophilus, ortu gentilis, inde ab anno circiter 169 episcopus sextus vel septimus Antiochenus, mortuus est anno circiter 181; in *Bibliotheca veterum patrum*, Parisiis a. 1624, vol. 1, p. 104—160; apud Gallandium, vol. 2, p. 77—143.

autol^{vel} autoly: de fide Christianorum et adversus eius calumniatores, libri tres ad Antolyceum, gentilem doctum; editi a Conrado Gesnero, Turici a. 1546, ab I. Fellio, Oxonii a. 1684; ab I. Chr. Wolfio, Hamburgi a. 1724; apud Iustinum, ed. Bened. [Prud. Maran.], Hagae Comitum a. 1742, p. 338—401.601; ab I. C. T. Otto, Ienae 1861; edidit Otto fragmenta commentariorum in quattuor evangelia a Theophilo quodam, quem hunc episcopum Antiochenum fuisse quidam credunt (cf v. el. Theodorus Zahn, *Der Evangelienkommentar des Theophilus von Antiochien*, Erlangae a. 1883), qui vero fortasse saeculo quinto exeunte scripsit; cf v. el. Adolfus Harnack, *Der angebliche Evangelienkommentar des Theophilus von Antiochien*, Lipsiae a. 1883, et *Theologische Literaturzeitung*, Lipsiae a. 1886, num. 17, col. 404—405.

Thphyl: Theophylactus, Constantinopolitanus, archiepiscopus Achriddiae, primae Bulgarorum ecclesiae, in vivis erat anno 1077, scripsit commentarios in quattuor evangelia in primis ex Chrysostomi operibus haustos. Opera eius ediderunt Ioh. Franc. Bened. Maria de Rubeis et Bonif. Finetti, Venetiis a. 1754—1763, tomis quattuor; Mignius, *Patrol. Gr.* voll. 123—126. Commentarius in evangelia prodiit Romae a. 1542, in Pauli epistulas cura Augustini Lindselli (cum versione Latina Philippi Montani), Londinii a. 1636.

^a_b} sunt commentarii in actus apostolorum inter Theophylacti opera editi, a Tischendorfio et ab aliis ante eum 1. 2. 3. designati unde errores de lectionibus fluxerunt, cum viri docti sibi persuaderent Theophylactum semel, bis, ter lectionem praebere. Editioni Venetae fides non habenda est; vide *Götttingische gelehrte Anzeigen*, a. 1762, p. 1059—1063.

Thom: Thomas.

ev Thom: evangelium Thomae; apud Tischendorfium, *Evangelia apocrypha*, Lipsiae a. 1853, p. 134—170; ed. 2, 1876, p. 140—180.

actus Thomae: apud Tischendorfium, *Acta apostolorum apocrypha*, Lipsiae a. 1851, p. 190—234.

- Tich *vel* Tichon: Tichonius, Afer, Donatistarum fortasse amicus, floruit anno circiter 390; cf v. cl. Haussleiter (ut supra, p. 1150, adn. 4). homil: commentarius in Apocalypsim homiliis octodecim comprehensus; exstat inter Augustini opera, ei falso adscriptus. reg: de septem regulis; apud Gallandium, vol. 8, p. 105—129; apud Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 18, col. 13—66.
- Tim: Timotheus archiepiscopus Alexandrinus annis 381—385. Apud Gallandium, vol. 7, p. 345; apud Maium, *Bibliotheca nova patrum*, vol. 2, p. 541; apud Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 33.
- Tit *vel* Tit Bost: Titus episcopus Bostrensis in Arabia, floruit anno circiter 362, mortuus est anno circiter 371. Ediderunt opera eius Franciscus Turrianus (iterum recusa in *Bibliotheca patrum*, Coloniae Agrippinae a. 1618, vol. 4, p. 1057—1060); Gallandius, vol. 5, p. 267—356; cf apud Canisium, *Lectiones antiquae*, ed. Basnag. Antverpiae a. 1725, p. 56—162.
- manich: libri quattuor contra Manichaeos; quartus autem periit, ut et tertii pars aliqua. Paulus de Lagarde, *Titi Bostrensi contra Manichaeos libri quattuor Syriace*, Berolini a. 1859, et *Titi Bostrensi quae ex opere contra Manichaeos in col. hamburgensi servata sunt graece, accedunt Iulii Romani epistulae et Gregorii Thaumaturgi κατά μέρους πίστις*, Berolini a. 1859.
- cat* ad Mt 8,25 est Cyrilli non Titi; catenae vero omnes fere in Le fragmenta copiosa e commentario eius adferunt qui commentarius re vera fundamentum catenis praebuit; cf expositio in Lucae apud Frontonem Ducaeam, *Bibliotheca veterum patrum*, Parisiis a. 1624, vol. 2, p. 762—836.

V.

- Valent: Valentinus, Aegyptus, conditor Gnosticorum scholae, Alexandriae, Romae, Cypri vixit, floruit fortasse anno circiter 125; apud Irenaeum, Tertullianum, Hippolytum (unde *hipp*) et Clementem Alexandrinum; fragmenta conlegit Grubius; cf v. cl. Adolphus Hilgenfeld, *Die Ketzergeschichte des Urchristenthums*, Lipsiae a. 1884, p. 283 ss.
- Valentt: Valentiniani, Valentini sectatores; apud Hippolytum (unde *hipp*), Irenaeum.
- Valerian: Valerianus, ortu Gallus, episcopus Cemeneliensis (Cimiez) prope Nicaeam in Liguriae finibus in Alpibus maritimis, floruit annis 439—455, viginti homilias et epistolam ad monachos de virtutibus et ordine doctrinae apostolicae paraeneticam scripsit.

Opera Valeriani ediderunt I. Sirmondus, Lutetiae Parisiorum a. 1612, 8° (vide etiam Sirmondii opera vol. 1, p. 604 sq.); Gallandus, vol. 10, p. 123—158.

Vic^{ant}: Victor Antiochenus floruit fortasse anno 401 vel ut alii dicunt 430, scripsit vel ex scriptoribus veteribus consarcinavit commentarium in evangelium Marci, qui multis evangeliorum codicibus minusculis, e. g. 12. 19. 25. 34. 39. 77, sive integer sive decurtatus adiungitur. Editus est commentarius hic Latine cum Titi Bostrensis commentario in Lucam a Th. Peltano, Ingolstadii a. 1580; in *Bibliotheca patrum maxima*, Lugduni, tom. 4, p. 370 sq.; *ibid.* Coloniae, tom. 4, p. 295—337; in catena in Marcum a Possino (cf supra, cat^{poss}) edita; in libro *Βίβλος ποσειδωνίου Ἀριτοχέως καὶ ἄλλων τινῶν ἁγίων πατέρων ἐξηγήσεις εἰς τὸ κατὰ Μάρκον ἄγιον εὐαγγέλιον* anno 1775 a Chr. Friderico Matthaei ex codicibus Mosquensibus (cf supra, p. 1173, cat^{mosq}); et a Cramero (ut supra, p. 1172, cat); cf Iohannes Guilelmus Burgon, *The last twelve verses of S. Mark*, Oxonii et Londinii a. 1871, p. 269—290.

Vic^{cap}: Victor, episcopus Capuanus, floruit anno circiter 545, concordiam evangelicam anonymam ab eo Tatiano adtributam Latine vertit.

Vic^{tun}: Victor, Afer, Tununensis in Africa episcopus, floruit saeculo sexto medio, semper fere in exsilio sive in vinculis versatus, mortuus est post annum 565; ei adscripsit Tischendorfius, Labbaco auctore, librum *de poenitentia* (unde *poen*), qui ad calcem operum Ambrosii multis in editionibus invenitur, e. g. in Ambrosii operum editione Benedictina, Parisiis a. 1690, vol. 2 append, col. 589-606, viri autem alii docti Cavius, Oudinus, Genuadii auctoritate fulti, librum hunc Victori Cartennae Mauritaniae urbis episcopo tribuunt, qui Victor anno circiter 460 claruit. Victor Tununensis chronica scripsit inde a mundi creatione usque ad annum 566. Apud Canisium, *Lectiones antiquae*, Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 68, col. 937—962.

Victorinus: Gaius Marius (ita Hieronymo; aliis Marius Fabius), Romanus illuster, rhetoricae artis magister, Augustini praeceptor, primo ethnicus, ante annum 361 Christianus factus. Multa scripsit. Commentarios eius in Gal Phil Eph suspicatur Lightfootus (*Galatians*, p. 227) primos fuisse Latinos commentarios in Pauli epistulas. Opera eius ediderunt Gallandus, vol. 8, p. 131—202; Mignius, *Patrol. Lat.* vol. 8, col. 999—1310. Cf Iosephus Barber Lightfoot, *St. Paul's epistle to the Galatians*, Londinii a. 1892, p. 231.232.

Victorin: Victorinus, natu fortasse Graecus, Petavionensis in Pamponia

(non in Aquitania) episcopus, floruit anno circiter 290, coronam fidei accepit anno circiter 303; apud Gallandium, vol. 4, p. 49—64; cf v. cl. Zahnus (ut supra, p. 1176, in indice, sub voce Victorin.), et v. cl. Haussleiterus (ut supra, p. 1104, adn. 4).

apoc: commentarius in Apocalypsim; aut non Victorini, aut interpolatus est. Zahnus discernit inter duas recensiones.

Vig: Vigilus, Afer, episcopus Tapsensis, claruit anno 484. Opera eius apud Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 62, col. 95—544.

ari et sab: contra Arianos etc dialogus, tribus libris comprehensus sive in alterationibus tribus ab Athanasio contra Arium, Sabellium, et Photinum ad Probum iudicem habitis, olim Vigil. Tridentino adscriptis; apud Mign., vol. 62, coll. 179-238.

eutyeh *vel* cont eutyehen: contra Eutychen libri quinque, synodum Chalcedonensem defendentes, a nonnullis olim Vigilio Tridentino adscripti; apud Mignium, vol. 62, col. 95—154.

trin: de Trinitate libri duodecim quos sub nomine Athanasii edidit Vigilus; apud Mignium, vol. 62, col. 257—334.

var *vel* vari *vel* varim *vel* varimad: de Trinitate adversus Variomadum (litteris mutatis, pro Marivadum) libri tres, quos Vigilus sub Idacii Clari nomine edidit, contra Marivadum Arianum diaconum; in libro, *Antidotum contra diversas . . . haereses*, Basileae a. 1528, fol. 121b—147b; apud Mignium, vol. 62, col. 351—434.

Vocat *vel* Vocat ^{gent}: auctor libri de vocatione gentium, vide supra, p. 1165.

Z.

Zacharias episcopus Meletinensis in Armenia claruit anno circiter 540; apud Assemanum, vol. 2, p. 54b—62b; vide etiam ad Io 7,52sq. ibidem p. 52b.

Zen: Zeno, Afer, episcopus Veronensis, floruit saeculo quarto ut videtur medio.

tract: sermones sexaginta septem; apud Gallandium, vol. 5, p. 105—158; apud Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 11, col. 9—760.

Zonar *vel* Zonara: Iohannes Zonaras, imperatoribus Iohanni et Manuelli Comnenis primo a secretis, posthac monachus, claruit anno circiter 1110; inter alia multa scripsit lexicon, quod ediderunt I. H. A. Tittmannus, Lipsiae a. 1808, 4°, duas partes complectens; Friedericus Guilelmus Sturz, Grimmae a. 1818, 1820, 4°.

XI.

TABULA TESTIUM.

Tabula testium summaria exhibens . . .	paginae 1231—1246
--	----------------------

XI.

TABULA TESTIUM.

Tabula talis mihi non iam tantum arridet quantum mihi arrisit ante hos annos cum haec prolegomena scribere coepi. Nihilominus etiam hodie tabulam comparo, ne plus aequo lectorum spem fallam. Nemo nescit annos, ne dicam saecula, adscriptos incertos esse. Ubi codex versio scriptor inter duo saecula vacillat, e. g. inter saecula XI et XII, priori saeculo codicem versionem scriptorem tribui. E codicibus versionum paucos vetustiores adtuli.

SAECULUM PRIMUM.

Clemens Romanus.

SAECULUM SECUNDUM.

VERSIONES	SCRIPTORES	
Latina vetus	Barnabas	Apelles
Syriaca	Ignatius	Basilides
Memphitica	Polycarpus	Marcion
Thebaica	Papias	Valentinus
	Phileas	Manes
	Iustinus	Montanus
	Tatianus	Monoimus
	seniores apud Irenaeum	Heraclius
	Hegesippus	Ptolemaeus
	Polycrates	Theodotus
	Athenagoras	Antitaetae
	Theophilus Antiochenus	Carpocrates
	Irenaeus	Docetae
	Clemens Alexandrinus	Eucrattitae
		Marcosii
		Naasseni
		Peratae
		Pistis Sophia
		Valentiniani.

SAECULUM TERTIUM.

CODICES GRAECI	VERSIONES	SCRIPTORES
		Origenes Tertullianus
		Hippolytus Cyprianus
		Iulius Africanus Apollonius
		Dionysius Alexandrinus Porphyrius
		Constitutiones apostolicae Adimantus
		Ammonius philosophus Novatianus
		Gregorius Thaumaturgus
		Archelaus
		Petrus Alexandrinus
		Methodius
		Alexander Lycopolitanus

SAECULUM QUARTUM.

s B Tg Paul	Gothica Aethiopia — cod lat vet a	SCRIPTORES
		Alexander Alexandrinus Hilarius
		Pamphilus Caesareensis Lactantius
		Eusebius Caesareensis Maternus
		Arius Iuvenus
		Athanasius Maximinus
		Cyrillus Hierosolymitanus Optatus
		Amphilochius Ambrosius
		Basilius Magnus Aphraates Ambrosiaster
		Chrysostomus Ephraem Faustus Ma-
		Acacius Iacobus Nisibenus nichaeus
		Apollinarii duo Titus Bostrensis Paeianus
		Asterius Nilus Pelagius
		Diodorus Serapion Philastrius
		Dorotheus Antonius Phoebadius
		Epiphanius Orsiesius liber de Re-
		Eunomius baptismate
		Eusebius Emesenus Siricius
		Eustathius Tichonius
		Evagrius Victorinus
		Gregorius Nazianzenus Faustinus
		Gregorius Nyssenus Luciferus
		Meletius Antiochenus Augustinus
		Pseudo-Caesarius Gaudentius
		Theodorus Heraeleensis Hieronimus
		Theophilus Alexandrinus
		Timotheus Alexandrinus

SAECULUM QUINTUM.

CODICES	VERSIONES	SCRIPTORES
GRAECI	Armeniaca	Andreas Caesareensis
act opp	—	Nonnus
ACI ^{1.2.3}	syr cur 1	Theodoretus
[^b QQ ^{paul}	syr pesh 13.15	Theodorus Mopsuestenus
TT ^{woid}	39.40	Cyrillus Alexandrinus
	paul 19.20	Basilius Seleucensis
	—	Ammonius presbyter
	basm 2	Theodotus Ancyranus
	sahid 9.11	Victor Antiochenus
	—	—
	lat vet	Diadochus
a ₂ b e h i k (n)	—	Eutherius Tyanensis
—	s ^{act}	Euthalius
—	vulg 694	Gennadius
		Macarius Aegyptius
		Marcus monachus
		Nestorius
		Palladius
		Philo Carpasius
		Gelasius
		Isidorus Pelusiota
		Proelus
		Socrates
		Sozomenes
		Severianus Gabalensis
		Pseudo-Theodulus
		Arnobius
		Avitus
		Cassianus
		Chrysologus
		Chromatius
		Eucherius
		Fastidius
		Faustus Regensis
		Fulgentius
		Julian apud Aug
		Leo Magnus
		Marius Mercator
		Maximus Taurinensis
		Montanus
		Orosius
		liber Praedestinatus
		Prosperus
		Prudentius
		Rufinus
		Ruricius
		Salvianus
		Sedulius
		Valerianus
		Victor Vitensis
		Vigilius Tapsensis
		Zosimus

SAECULUM SEXTUM.

CODICES GRAECI	VERSIONES	SCRIPTORES
	Syriaca	Anastasius Antiochenus Agapetus
	Philoxeniana.	Anastasius Sinaita Apringius
		Andreas Cappadox Arator
Devv act	syr ^{resh} 2. 16.	Chronicon paschale Caesarius Arela-
D ^{paul} Eact	17. 18. 19. 20.	tinus
H ^{paul} I ^{4.7}	21. 22. 23. 24.	Cosmas Indicopleustes Cassiodorius
NN ^a O ^{paul}	36. 38. 41. 42.	Hesychius Hierosolyimi-
O ^b paul O ^c	43. 45. 48. 50.	tanus Columbanus
P ^{evv} R	52. 53. 55. 56.	Iohannes Philoponus Epiphanius scho-
T ^b e e k	75. 106. 109.	lasticus
Z Θ ^e e r g	act 19. 20. 21.	Macedonius Gregorius Magnus
Σ Φ	22. 23. 52.	Procopius Iunilius
	paul 21. 22.	Severus Antiochenus Liberatus
	23. 24. 25. 26.	Primasius
		Victor Capuanus
		Victor Tununensis.
<i>Ecl</i> 349.	lat vet	
400(?).	d f q r s t	
	act d e	
	cath q	
	paul d gue r	
	vulgata	
	for fuld	
	gue ^{lect} harl	
	per san 19.	
	96. 246. 615.	
	1610. 1612.	
	1947. 1949.	
	2082. 2225.	
	gothica 1. 2. 3.	

SAECULUM SEPTIMUM.

CODICES GRAECI	VERSIONES	SCRIPTORES	
	Syriaca	Andreas Cretensis	Martinus papa
	Heracleensis.	Antiochus	
	—	Leontius Byzantinus	
F ^a G ^{act}		Maximus Confessor	
I ^{5.6} O ^d T ^d	syr hier 4.	Thalassius	
Θ ^a b R ^{paul}			
W ⁱ l m n	syr pesh 14.		
	25.26.27.28.		
	76.101.116.		
	paul 27.28.		
	29.30.		
	—		
	syr ph-her 25.		
	—		
<i>Erl</i> 243.	lat vet		
269.316.	f ² l o v z		
354.355.	act reg x ₁		
559b.563.	paul r ²		
565.	apoc reg		
	—		
	vulgata		
	bodl reg taur		
	137.523.707.		
	1221.1284.		
	1457.1609.		
	1972.1986.		

SAECULUM OCTAVUM.

CODICES GRAECI	CODICES VER- SIONUM	SCRIPTORES
Βαποϰ Εϰϵν	sy ^r hier 5. 8.	Anastasius abbas
Λϵϵν Οη	—	Elias Cretensis
Σαϰϰ εϵϵ	sy ^r pesh 5. 29. 30.	Georgius Syncellus
Ωα β κ	37. 99. 107. 110.	Iohannes Damascenus Ansbertus
Υ Θ δ ζ	sy ^r ph-her 22. 26.	Tharasius
Ϟ ϟ	—	Theodorus Studita
	sah 8. 10. 13b.	Theophanes Beda Venerabilis
	—	Paulinus Aquileiensis.
	arab 101.	
	—	
<i>Er</i> 36.135.	lat vet	
242. 293.	g ¹ m p	
352. 360.	—	
486b. 509.	vulgata	
525. 559a.	am foss gat lux	
627. 749.	tol 3. 5. 20. 95. (102a). 115. 116. 131. 153. 154. 184. 228. 231. 234. 238. 493. 502. 510. 590. 610. 614. 669. 682. 698. 774. 850. 851. 934. 985. 1034. 1237. 1254. 1263. 1265. 1267. 1269. 1271. 1278. 1444 1526. 1606. 1607. 1608. 1633. 1673. 1699. 1843. 1855. 1859. 1877. 1880. 1918. 1923. 1928. 1937. 1946. 1958. 1970. 1973. 2000. 2080. 2085. 2105. 2157. 2218.	

SAECULUM NONUM.

CODICES GRAECI	CODICES VERSIONUM	SCRIPTORES
Ξ ^{evv} Epaul Fevv	syr ^{hier} 3	
Fpaul G ^b act Gpaul	syr ^{pesh} 1. 31. 51. 57a	
Hact K ^{evv} K ^{epp}	act 15	
Lact epp M ^{evv} Mpaul	paul 31	
Npaul O O ^a e f g	—	Andreas Cre- tensis
Pact epp apoc Tf V	syr ^{ph-her} 2	
We d e f g h o X X ^b	—	
Γ Δ Α Η	arab 136	Claudius Tauri- nensis
<i>Evv</i> 33. 256. 461.	lat vet	Haymo
565. 566. 567. 892.	paul e f g	Hinemar
1080. 1161.	—	
<i>Act</i> 112. 323. 374.	vulgata	
<i>Erl</i> 17. 34. 46. 63.	cav em iac ing mit ter vallie	
64. 65. 66. 72a.	san ^{paul} 25. 63. 64. 109. 113.	
127. 130. 152. 172	159. 185. 186. 187. 206. 209.	
(vix saec. IV). 173.	235. 239. 240. 241. 242. 243.	
182. 194. 206a.	254. 442. 611. 618. 654. 657.	
237a. 244. 245b.	671. 672. 791. 804. 812. 813.	
246. 247. 248. 249.	814. 815. 817. 831. 846. 852.	
250. 286. 296. 312.	893. (894?). 895. (896?). 897.	
317. 353. 362. 368.	913. 914. 921. 924. 925. 926.	
370. 454. 490. 511.	927. 994. 1022. 1027. 1035.	
514. 541. 542. 543.	1045. 1058. 1065. 1082. 1095.	
566. 567. 580. 640.	1120. 1183. 1184. 1185. 1186.	
668. 672. 689. 703.	1199. 1216. 1222. 1223. 1224.	
720. 730. 733. 805.	1225. 1226. 1227. 1228. 1229.	
806. 807. 808. 830.	1230. 1233. 1248. 1249. 1264.	
845. 907.	1266. 1268. 1270. 1272. 1273.	
<i>Apt</i> 13. 70a. 70b.	1274. 1280. 1281. 1285. 1286.	
73. 80. 84.	1289. 1317. 1324. 1329. 1343.	
	1363. 1396. 1406. 1419. 1429.	
	1447. 1451. 1474. 1478. 1479.	
1482. 1486. 1489.	1517. 1521. 1525. 1611. 1627.	1666. 1672. 1683.
1714. 1725. 1768.	1777. 1791. 1807. 1838. 1874.	1878. 1881. 1883.
1893. 1895. 1901.	1904. 1907. 1919. 1921. 1922.	1924. 1925. 1931.
1935. 1939. 1941.	1944. 1948. 1953. 1967. 1968.	1971. 1974. 1991.
1992. 2083. 2084.	2088. 2138. 2139. 2140. 2142.	2144. 2158. 2161.
2164. 2166. 2171.	2219.	francia theotisca.

SAECULUM DECIMUM.

CODICES GRAECI	CODICES VER- SIONUM	SCRIPTORES
G ^{ev} H ^{ev} O ^b S U Θ ^b	syr ^{hier} 2	Antonius Melissa
<p><i>Err</i> 1. 14. 24. 27. 29. 34. 63. 86. 91. 92. 100. 104. 106. 115. 125. 135. 144. 151. 161. 175. 215. 221. 237. 253. 254. 259. 262. 274. 299. 307. 308. 309. 314. 331. 338. 344. 360. 364. 371. 397. 405. 411. 420. 435. 478. 481. 548. 564. 568. 584. 605. 607. 608. 626. 627. 628. 629. 630. 652. 669. 832. 838. 882. 948. 994. 1073. 1076. 1077. 1078. 1079. 1097. 1100. 1120. 1143. 1166. 1172. 1187. 1190. 1194. 1203. 1207. 1211. 1216. 1220. 1222. 1223. 1225. 1266.</p>	<p>— syr^{pesh} 1a. 9. 46. 49. 57b. 70. 78. 91. 102. 111. 117. paul 32 — syr^{ph-her} 8 — sah 13a — arm 6. 45. 61. — arab 75. 76. 104.</p>	<p>Arethas Maximus Oecumenius Photius Suidas</p>
<p><i>Act</i> 10. 15. 16. 17. 46. 78. 84. 86. 87. 122. 126. 148. 159. 160. 221. 236. 317. 324. 328. 334. 384. 389. 390. 394. 403.</p>	<p>lat vet ff¹ g² act g² cath ff paul r²</p>	
<p><i>Paul</i> 20. 59. 71. 101. 123. 168. 217. 382. 406. 407. 413. 480.</p>	<p>vulgata mm 136. 156. 158. 170. 203. 204. 213. 230. 232. 449. 604.</p>	
<p><i>Apoc</i> 142. 170. 183.</p>		
<p><i>Evl</i> 63^{ev} 1. 2. 5. 24. 35. 40. 41. 42. 45. 47. 49. 111. 115. 116. 123. 139. 150. 155. 174. 175. 179. 181. 183. 195. 205. 245a. 251. 252. 265. 284. 292. 295. 300. 309. 338. 356. 357. 358. 359. 363. 373. 398b. 425. 444a. 452a. 455. 467. 473. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 526. 527ab. 538. 545. 546. 562. 570. 637. 704. 722. 798. 799. 844. 847. 849. 909. 934.</p>	<p>613. 616. 617. 769. 802. 803. 827. 930. 935. 953. 958. 1031. 1036. 1105. 1187. 1188. 1203. 1231. 1244. 1353. 1364. 1386. 1408. 1409. 1413. 1418. (1419a.) 1427. 1440. 1441. 1442. 1443. 1452. 1469. 1483. 1487. 1572. 1574. 1575. 1612a. 1625. 1632. 1693. 1696. 1697. 1700. 1701. 1755. 1756. 1769. 1771. 1821. 1851. 1882. 1888. 1897. 1902. 1903. 1908. 1909. 1910. 1915. 1916. 1917. 1926. 1943. 1950. 1951. 1985. 1987. 1993. 2053. 2055. 2120. 2125. 2137. 2167. 2168. 2169. 2172. 2185.</p>	
<p><i>Apl</i> 33. 40. 103. 110.</p>	<p>slavonica sl^{2mur} — bohem iungm3.</p>	

SAECULUM UNDECIMUM.

CODICES GRAECI.

SCRIPTORES

Cedrenus

Theophylactus

Ev 8. 12. 20. 23. 25. 26. 28. 35. 36. 37. 39. 40. 41. 49. 50.
 65. 67. 72. 75. 77. 83. 89. 108. 112. 113. 114. 126. 127.
 133. 137. 142. 143. 145. 148. 150. 158. 159. 163. 164.
 169. 174. 177. 181. 186. 194. 195. 197. 200. 207. 208.
 210. 212. 213. 226. 230. 238. 239. 241. 247. 249. 251.
 252. 271. 272. 276. 277. 278. 300. 301. 343. 345. 348.
 350. 352. 354. 357. 375. 376. 389. 391. 404. 406. 422.
 429. 430. 433. 436. 437. 450. 451. 464. 467. 470. 474.
 475. 476. 490. 491. 497. 504. 506. 507. 515. 516. 517.
 523. 526. 527. 528. 529. 530. 535. 539. 547. 549. 559.
 563. 569. 583. 585. 596. 602. 603. 604. 609. 611. 612.
 613. 616. 617. 620. 621. 623. 624. 631. 632. 633. 634.
 635. 641. 642. 643. 651. 653. 655. 657. 660. 661. 667.
 670. 672. 680. 682. 687. 699. 700. 707. 708. 709. 711.
 712. 717. 746. 753a. 754. 756. 773. 776. 780. 785. 788.
 796. 809. 810. 831. 870. 871. 873. 884. 887. 894. 895.
 899. 901. 937. 991. 1006. 1012. 1014. 1028. 1051.
 1055. 1056. 1058. 1074. 1103. 1110. 1123. 1141. 1157.
 1162. 1163. 1164. 1167. 1168. 1179. 1188. 1190. 1192.
 1199. 1210. 1212. 1214. 1219. 1221. 1224. 1257. 1271.

Act 7. 9. 11. 12. 22. 23. 25. 29. 30. 40. 42. 61. 66.
 68b. 73. 74. 79. 88. 89. 98. 100. 106. 114. 115. 127.
 128. 140. 156. 157. 158. 173. 179. 185. 191. 192. 203.
 204. 223. 235. 239. 241. 242. 243. 244. 250. 252. 301. 303. 304. 310.
 316. 318. 319. 329. 330. 332. 335. 359. 381. 385. 393. 395.

Paul 7. 23. 27. 47. 83. 100. 102. 110. 111. 112. 119. 157. 158. 159.
 195. 208. 290. 373. 380. 390. 391. 392. 402. 415. 481.

Apoc 68. 95. 140. 152.

Evl 3. 4. 6. 20. 32. 33. 43. 48. 60. 71. 108. 121. 125. 137. 141. 156.
 171. 185. 188. 190. 204. 206. 208. 212. 233. 238. 253. 254. 255. 267.
 283. 291. 294. 308. 310. 322. 329. 334. 335. 341. 372. 374. 377. 401.
 402. 409. 441. 447. 451. 453. 465. 470. 471. 472a. 477. 478. 486d. 488.
 497. 531. 532. 536. 539. 544. 578. 633. 638. 659. 662. 663. 666. 700.
 701. 702. 724. 726. 731. 738. 751. 758. 764. 766. 768. 769. 797. 800.
 813. 815. 816. 817. 823. 835. 848. 851. 852. 853. 856. 857. 858. 859.
 861. 863. 864. 865. 869. 870. 871. 872. 875. 876. 877. 912.

Apl 2. 4. 14. 41. 60. 71. 79. 85. 94. 95. 104. 105. 109. 124. 136. 160. 163. 171.

SAECULUM DUODECIMUM.

CODICES GRAECI

	SCRIPTORES
<i>Ev</i> 2. 3. 7. 9. 11. 15. 19. 21. 22. 31. 32. 43. 44. 46. 48. 57. 59. 64. 66. 68. 71. 73. 76. 78. 80. 84. 87. 95. 98. 105. 111. 116. 119. 120. 122. 123. 124. 129. 132. 134. 138. 139. 140. 146. 156. 157. 160. 162. 173. 178. 179. 183. 187. 188. 191. 193. 196. 199. 202. 211. 217. 224. 225. 229. 231. 240. 242. 244. 245. 255. 261. 264. 265. 267. 268. 269. 270. 275. 279. 280. 281. 282. 297. 298. 304. 306. 310. 311. 315. 317. 319. 320. 329. 330. 332. 334. 337. 346. 347. 351. 353. 355. 366. 374. 387. 392. 395. 396. 401. 407. 408. 419. 421. 431. 438. 439. 440. 443. 459. 460. 468. 471. 485. 495. 499. 502. 505. 509. 510. 513. 514. 518. 520. 524. 531. 532. 533. 536. 543. 550. 551. 552. 556. 560. 570. 571. 572. 574. 580. 587. 610. 614. 615. 619. 622. 625. 636. 637. 638. 639. 640. 644. 654. 658. 659. 662. 666. 668. 671. 673. 674. 676. 678. 688. 692. 702. 713. 719. 720. 721. 733. 736. 747. 748. 750. 752. 753 ^b . 760. 765. 768. 770. 771. 774. 777. 778. 779. 782. 787. 791. 793. 799. 800. 804. 808. 812. 813. 816. 822. 826. 828. 829. 843. 847. 850. 855. 857. 860. 862. 869. 872. 877. 878. 893. 896. 902. 905. 906. 922. 923. 924. 927. 930. 933. 934. 936. 950. 965. 973. 974. 976. 980. 985. 987. 989. 993. 998. 1003. 1007. 1010. 1013. 1046. 1048. 1049. 1054. 1071. 1081. 1085. 1090. 1098. 1099. 1118. 1124. 1125. 1127. 1128. 1138. 1142. 1152. 1154. 1155. 1160. 1169. 1170. 1176. 1186. 1198. 1200. 1204. 1217. 1218. 1228. 1230.	Euthymius Ziga- benus Zonaras — Rutpertus

Act 2. 24. 26. 28. 33. 36. 51. 53. 56. 64. 68^a. 80. 83. 97. 103. 130. 133. 134.
136. 142. 149. 155. 166. 175. 182. 188. 205. 225. 226. 227. 232. 233. 245.
249. 307. 309. 326. 355. 357. 367. 380. 386. 388. 391.

Paul 54. 81. 82. 84. 172. 376e. 379. 384. 396. 398. 409. 414. 470.

Apoc 12. 18. 65. 90. 143. 179.

Erl 13. 16. 18. 21. 29. 31. 37. 44. 67. 68. 69. 70. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 80.
83. 85. 94. 104. 107. 117. 120. 122. 124. 126. 129. 136. 144. 145. 146. 151.
176. 186. 189. 191. 198. 200. 202. 207. 209. 210. 211. 214. 216. 219. 232.
237. 240. 241. 256. 261. 266. 268. 275. 279. 285a. 297. 301. 302ab. 303.
305. 307. 311. 314. 318. 319. 321. 330. 337. 342. 344. 351. 361. 364. 365.
366. 369. 375. 376. 378. 404. 408. 411. 412. 421. 424a. 426. 428. 429. 430.
432. 433. 434. 437. 442. 446. 449. 450. 452b. 459. 460. 463. 464. 469.
472b. 493. 510. 513. 515. 517. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 533. 534. 537.
550. 573. 574. 576. 628. 629. 634. 635. 636. 639. 641. 651. 654. 658. 664.
665. 667. 673. 675. 696. 697. 698. 699. 710. 725. 729. 735. 736. 737. 742.
744. 748. 752. 763. 765. 767. 787. 793. 794. 803. 804. 809. 810. 811. 812.
814. 828. 829. 834. 838. 850. 854. 855. 860. 866. 867. 868. 901. 916. 926.
935. 938.

Apl 15. 23. 25. 26. 45. 58. 64. 75. 77. 86. 91. 97. 107. 111. 113. 115.
116. 120. 123. 130. 146. 152. 158. 173.

SAECULUM TERTIUM DECIMUM.

CODICES GRAECI

Evangelium 4. 6. 10. 13. 38. 51. 52. 55. 60. 74. 85. 107. 118. 121. 128. 136. 141. 152. 154. 165. 166. 167. 168. 170. 176. 184. 192. 198. 204. 218. 219. 227. 233. 234. 248. 250. 258. 260. 263. 266. 273. 283. 284. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 303. 305. 333. 339. 341. 342. 359. 361. 362. 365. 382. 388. 390. 403. 410. 427. 428. 449. 456. 457. 458. 465. 466. 472. 473. 477. 479. 482. 483. 484. 496. 500. 501. 503. 508. 511. 519. 534. 537. 538. 542. 544. 553. 554. 557. 558. 561. 573. 576. 579. 590. 591. 593. 597. 598. 601. 647. 650. 663. 675. 677. 679. 681. 683. 684. 685. 689. 691. 693. 695. 696. 697. 703. 704. 705. 706. 710. 714. 715. 725. 726. 729. 732. 737. 744. 749. 751. 757. 759. 775. 792. 805. 814. 820. 823. 825. 827. 830. 835. 840. 854. 856. 863. 874. 897. 898. 900. 908. 926. 929. 931. 932. 935. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 949. 964. 967. 968. 970. 971. 972. 975. 983. 992. 997. 1000. 1001. 1004. 1008. 1009. 1011. 1015. 1016. 1021. 1022. 1025. 1031. 1034. 1035. 1041. 1045. 1047. 1050. 1052. 1057. 1087. 1091. 1096. 1101. 1102. 1105. 1112. 1113. 1122. 1126. 1129. 1137. 1148. 1149. 1153. 1171. 1173. 1174. 1177. 1178. 1184. 1205. 1208. 1213. 1215. 1226. 1229. 1238. 1258. 1261. 1265. 1268.

Actus 18. 21. 37. 38. 58. 59. 69. 85. 96. 101. 118. 119. 120. 121. 137. 184. 214. 222. 224. 228. 230. 231. 248. 308. 320. 333. 344. 352. 353. 356. 360. 361. 362. 366. 369. 370. 372. 376. 378. 387.

Paulus 76. 103. 163. 171. 189. 291. 378. 381. 383. 386. 393. 399. 401. 416. 482.

Apocalypsis 36. 61. 146. 155. 177.

Evangelium secundum Mattheum 7. 9. 10. 11. 12. 15. 19. 25. 26. 28. 30. 72. 84. 103. 105. 106. 110. 113. 119. 134. 140. 154. 157. 159. 163. 166. 168. 169. 170. 177. 187. 190a. 192. 199. 201. 203. 213. 215. 217. 221. 222. 229. 230. 231. 234. 235. 236. 239. 257. 258. 259. 263. 273. 276. 278. 287. 288. 298. 299. 306. 323. 324. 325. 326. 331. 333. 339. 340. 342. 345. 347. 371. 399a. 405. 407. 410. 424bed. 427. 438. 443. 448. 456. 472c. 475. 486a. 489. 491. 495. 496. 499. 503. 516. 518. 535. 540. 547. 549. 551. 553. 564. 579. 630. 631. 632. 652. 653. 656. 657. 671. 676. 677. 679. 680. 690. 691. 692. 714. 715. 716. 727. 728. 739. 741. 745. 750. 756. 762. 790. 791. 792. 795. 818. 819. 820. 821. 822. 889. 896. 902. 903. 904. 910. 911. 924. 928. 929. 930. 932. 933. 936. 937.

Evangelium secundum Iohannem 11. 24. 61. 65. 72. 74. 76. 83. 101. 108. 112. 118. 121. 132. 153. 157. 172.

SAECULUM QUARTUM DECIMUM.

CODICES GRAECI

SCRIPTORES

Ev 5. 16. 18. 45. 53. 54. 109. 131. 147. 153. 155. 171. 180. 182. 185. 189. 190. 201. 209. 214. 220. 222. 228. 232. 235. 243. 246. 312. 316. 318. 323. 324. 326. 340. 349. 358. 363. 367. 369. 370. 381. 386. 393. 394. 402. 409. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 426. 434. 452. 453. 454. 455. 462. 463. 469. 480. 488. 489. 492. 494. 498. 512. 521. 540. 541. 546. 577. 578. 581. 582. 586. 588. 589. 594. 600. 618. 645. 648. 649. 656. 686. 690. 698. 701. 716. 718. 727. 728. 730. 731. 734. 738. 740. 741. 743. 758. 761. 762. 763. 764. 766. 769. 772. 781. 783. 784. 786. 789. 790. 794. 795. 797. 802. 806. 807. 815. 818. 819. 824. 833. 834. 836. 837. 839. 842. 845. 846. 848. 851. 852. 858. 864. 866. 867. 888. 889. 890. 891. 903. 904. 907. 925. 928. 938. 951. 952. 953. 954. 959. 960. 966. 969. 977. 978. 981. 982. 984. 986. 990. 995. 996. 999. 1002. 1005. 1019. 1020. 1023. 1026. 1029. 1032. 1033. 1036. 1037. 1038. 1039. 1040. 1042. 1043. 1053. 1059. 1061. 1062. 1072. 1075. 1082. 1083. 1084. 1089. 1092. 1093. 1094. 1095. 1104. 1106. 1108. 1109. 1111. 1114. 1117. 1119. 1121. 1133. 1136. 1140. 1147. 1156. 1159. 1165. 1175. 1181. 1182. 1183. 1189. 1193. 1196. 1206. 1227. 1234. 1235. 1236. 1242. 1252. 1262. 1263. 1267. 1269. 1270.

Act 20. 62. 63. 67. 81. 99. 123. 125. 129. 154. 161. 162. 163. 168. 169. 176. 183. 215. 218. 219. 220. 229. 240. 246. 251. 302. 306. 312. 313. 315. 325. 345. 347. 348. 351. 354. 358. 364. 368. 371. 375. 392. 400.

Paul 85. 124. 125. 125a. 175. 207. 213. 214. 371. 372. 376ab. 385. 387. 394. 397. 400. 408. 410. 417. 472.

Apoc 35. 43. 67. 79. 80. 96. 100. 149. 151. 169. 171. 178.

Ecl 8. 22. 27. 50. 51. 52. 79. 81. 82. 86. 87. 88. 89. 91. 92. 95. 101. 102. 109. 114. 118. 128. 131. 132. 133. 142. 158. 160. 164. 167. 178. 180. 184. 193. 218. 220. 223. 224. 226. 227. 264. 270. 289. 281. 282. 285b. 289. 290. 304. 313. 315. 320. 327. 328. 328a. 332. 336. 346. 367. 398. 399b. 403. 406. 413. 414. 415. 422. 435. 439. 444b. 445. 457. 466. 468. 494. 507. 529. 548. 552. 554. 560. 572. 582. 650. 655. 660. 669. 670. 674. 678. 681. 682. 685. 688. 694. 695. 705. 723. 732. 734. 740. 743. 746. 747. 753. 760. 761. 788. 789. 801. 824. 831. 833. 836. 873. 885. 887. 888. 891. 899. 906. 913. 918. 919. 921. 927.

Apl 22. 27. 30. 46. 49. 51. 68. 81. 87a. 88. 100. 106. 119. 125. 131. 139. 144. 145. 169. 174.

SAECULUM QUINTUM DECIMUM.

CODICES GRAECI

Evē 9^a. 17. 30. 30^a. 47. 56. 58. 69. 70. 79. 94. 96. 99. 117. 130. 149.
205. 205^a. 285. 286. 287. 288. 313. 368. 373. 377. 379. 380. 400. 418.
444. 446. 447. 448. 486. 493. 525. 545. 555. 575. 592. 599. 664. 694.
722. 723. 724. 735. 739. 742. 801. 817. 841. 844. 853. 865. 880. 881.
883. 885. 886. 955. 958. 961. 962. 1017. 1018. 1027. 1060. 1116. 1130.
1131. 1132. 1135. 1158. 1180. 1202. 1232. 1233. 1237. 1247. 1249. 1250.
1259. 1260. 1264. 1272. ————

Act 4. 27. 45. 60. 72. 116. 138. 139. 174. 216. 217. 237. 238. 305.
311. 321. 322. 327. 331. 350. 363. 399. 415. ————

Paul 177. 196. 197. 202. 293. 294. 350. 374. 375. 376d. 388. 395.
404. 405. 418. 471. ————

Apoc 12. 21. 28. 31. 32. 38. 41. 49. 50. 58. 59. 62. 73. 101. 137. 138.
147. 148. 150. 154. 159. 161. 163. 164. ————

Erl 53. 54. 56. 57. 98. 138. 161. 162. 165. 196. 197. 225. 228. 277.
302e. 350. 367. 416. 418. 420. 431. 458. 461. 476. 512. 528. 530. 555.
556. 557. 568. 575. 649. 661. 683. 684. 686. 687. 757. 759. 796. 825.
826. 827. 832. 837. 862. 874. 890. 892. 893. 894. 897. 900. 905. 914.
915. 917. 920. 931. ————

Apl 5. 38. 50. 63. 87b. 89. 92. 93. 98. 99. 117. 122. 135. 137. 140.
142. 164. 165. ————

SAECULUM SEXTUM DECIMUM.

CODICES GRAECI

Evē 61. 90. 97. 101. (110.) 296. 335. 336. 372. 383—385. 398. 399.
423. 424. 432. 445. 522. 562. 595. 606. 646. 665. 745. 755. 803. 821.
859. 861. 876. 879. 957. 1039. 1044. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069.
1070. 1088. 1107. 1115. 1239. 1253. ————

Act 165. 171. 172. 234. 314. 364. 373. 379. 413. 416. ————

Paul 54a. 66. 129. 151. 160. 161. 162. 164. 165. 389. 393a. 403. 478. ————

Apoc 63. 72. 77. 79a. 81. 136. 139. 141. 144. 145. 153. 157. 158.
160. 162. 175. 176. 182. ————

Erl 14. 55. 90. 93. 96. 99. 100. 272. 274. 417. 419. 436. 440. 492.
498. 500. 502. 505. 558. 561. 569. 581. 644. 693. 706. 707. 708. 711.
712. 717. 719. 754. 755. 886. ————

Apl 34. 42. 96. 114. 127. 129. 134. 141. 149. 150. 151. 159. 162. 166.
167. 168. 255. ————

SAECULUM SEPTIMUM DECIMUM.

CODICES GRAECI

Ev 289. 849. 868. 956. 963. 979. 988. 1024. 1063. 1086. 1134.

Act 346.

Apoc 167. 172. 173. 174.

Evl 58. 262. 271. 462. 479. 487. 501. 504. 571. 577. 643. 645. 646.
647. 648. 709. 713b. 718. 721. 898. 908. 925.

Apl 128. 133. 138. 143. 148.

SAECULUM DUODEVICESIMUM.

CODICES GRAECI

Ev 1064. 1139.

Act 349.

Apoc 168.

Evl 423. 506. 598. 713a.

Adde ex „Addendis et Emendandis“:

saec. V: 7⁷ 10¹⁴; — VI: 5 7¹¹ *Evl* 943; — VII: 7¹²; — VIII: 7⁸; — IX: 7⁹; — X: *Ev* 1281 *Evl* 944.946; — XI: *Ev* 1274.1275.1276.1277 Paul 481 *Evl* 951; — XII: *Ev* 1278 *Evl* 938.942.946a.947.952; — XIII: *Ev* 1283.1285.1287 Paul 482 *Evl* 937.940; — XIV: *Ev* 1284 *Evl* 941.944a.953; — XV: *Evl* 945; — XVI: *Act* 420 Paul 483 *Apoc* 184; — XVII: *Evl* 948.

XII.

ADDENDA ET EMENDANDA.

	paginae
1. Evangelia	1249—1279
2. Actus et epistulae catholicae	1280—1285
3. Epistulae Pauli	1286—1297
4. Apocalypsis	1298—1302
5. Prolegomena	1303—1314

XII.

ADDENDA ET EMENDANDA.

Addenda copiosiora addere, id quod antehac mihi in animo erat, omitto, ne prolegomenorum finis nimis in longum differatur. Quae pauca in promptu habeo, do. Emendanda pleraque debentur curae optimi viri Ezrae Abbot qui iam Tischendorfio multa miserat.¹ Multa etiam misit vir illuster Fentonus Iohannes Antonius Hort, nonnulla vir clarissimus de Novi Testamenti studiis maxime meritus Bernhardus Weiss, vir clarissimus grammaticae Winerianae renovator Paulus Guilelmus Schmiedel, vir clarissimus linguarum orientalium peritissimus Eberhardus Nestle, vir clarissimus de Vulgatae historia et textu optime meritus Samuel Berger. Alii hic illic iterum iterumque singula notaverunt, Tischendorfio vel mihi miserunt. His omnibus Tischendorffii nomine meoque ac lectorum gratias habeo maximas.

¹ Cf. hae litterae a Tischendorfio die 4 Octobris anni 1872 ad Ezrae Abbot datae.

„Hochgeehrter Herr College,

Sie haben mich durch die wiederholten Zusendungen zu grossen Danke verpflichtet. Da das Werk in Lieferungen ausgegeben wird, so ist's nicht thunlich einzelne Blätter durch Cartons zu ersetzen. Statt dessen werd' ich ein genaues Verzeichniss aller Emendanda in den Prolegomenen geben, und dabei von Ihren vortrefflichen Beiträgen Gebrauch machen. Allerdings waren schon manche Fehler bereits

Addenda et emendanda spectant ad apparatus, si text vel *mg* non adponitur.

früher von mir oder auch Anderen bemerkt und verzeichnet worden. Immerhin aber ist auch manches zuerst von Ihnen beobachtet worden, und ich muss die überaus grosse Sorgfalt, mit der Sie mein Buch geprüft haben, dankbarst anerkennen.

Mein Dank gilt zugleich den hochgeehrten Herren, die sich dieselbe Aufgabe der Verbesserung gestellt haben, also Hrn. E. A. Guy und Hrn. A. W. Tyler. Ich bitte beiden in meinem Namen den verbindlichsten Dank abzustatten. Auch für die Verbesserungen meiner Ausgabe der LXX bin ich Ihnen sehr verbunden.

Ausserdem haben Sie auch eine Lanze für den Codex Sinaiticus gegenüber dem Rev. J. W. Burgon gebrochen [cf supra, p. 347, adn. 5], und, wie es mich dünkt, siegreich. Der Versuch Hrn. Burgon's war sehr schwächlicher Art; da aber so wenige Gelehrten in dergleichen Untersuchungen das genügende Verständniss haben, so war es ganz erwünscht und nützlich, dass Sie die Sache ins rechte Licht gestellt haben.

In zwei Wochen hoff' ich das letzte Blatt der Apokalypse in die Druckerei zu geben, so dass vor Ende Octbr. der 2. Band Text ausgegeben werden wird. Dann bleiben mir noch die Prolegomena zu schreiben, die den 3. Band füllen sollen. Ich werde mich sehr freuen, wenn Sie mir auch noch für die noch übrigen Bücher des N. T., welche in Ihren Noten noch nicht berührt worden sind, Verbesserungen mittheilen werden. Ich werde in den Prolegg. einen besonderen Werth darauf legen, dass gerade in Amerika so viel kundiger Eifer für die Angelegenheit aufgewendet worden ist. Also nochmals Ihnen selbst und Ihren Freunden meinen verbindlichsten Dank für die bereits empfangenen Gaben und auch für die noch künftigen!

Mit hochachtungsvoller Ergebenheit hab' ich die Ehre mich den Ihrigen zu nennen,

CONST. v. TISCHENDORF.

Leipzig, den 4. Octbr. 1872.

Sr. Hochwürden

Dem Hrn. Professor EZRA ABBOT.

Emendanda quae Abbotus notavit in Tischendorffii citationibus ex editionibus Griesbachiana et Scholziana mitto quod nimis spatii implerent et pauci hodie lectiones Griesbachianas ac Scholzianas accuratius inspiciunt.

1.

EVANGELIA.

(1.) MATTHAEUS.

Plerumque (sed non ubique) pro B² scribendum est B³ (nec Manus nec alius coulator ullus viderat B² et B³ distinguendos esse). Huius est *μαθαιου* in inscriptione evangelii et 9,9 *τεσσαρουθη* 4,2 *ριζαρετ* 4,13 *τι* 7,14 *προεφητ.* 7,22 *εξουθουθη* 8,3 *ερεβουησαιο* 9,30 etc. Aliquotiens etiam nulla correctoris B³ ratio habita est, quemadmodum 1,8 sq *οζιαυ οζιασ* substituit 1,10 sq *ωσιαυ ωσιασ* 1,15 *μαθαιυ* 9,36 *εθουμμεροι* etc.

1,1 text in initio pro 1,8 lege 1,3 *lin. 1 post sah) adde Z in pagina prima teste T. K. Abbotto 1,1 lin. 1 post Θ^b adde (22,42] lin. 4 post R adde s 1,2 lin. 3 ante c adde a^{vdr} 1,4 post *ριασσου* adde bis 1,5 lin. 1 post *βοεσ* adde bis lin. 3 post *ωβηδ* adde bis 1,6 lin. 3 pro Γv lege vΓ lin. 4 post ζ adde (= Gb) 1,7 *mg* pro 1 Cor 9, lege 1 Chr 3, 1,8 lin. 1 lege *οζειαυ, οζειασ* 1,8 lin. 2 ante c adde s^b 1,9 sq ante D^{luc} lege Ln Ti (ex errore de B) - *ζεε* - bis c. 1,10 lin. 1 in nonnullis exemplaribus (e. g. Hortii) deest B post s^b 1,10 sq lin. 1 lege *ωσειαυ, ωσειασ* 1,11 pag. 3, lin. 7 lege *ωαζεμ, ωαζεμ* lin. 10 est Epiph^{1,8} Epiph tom. 1, haer. (6) 8, pag. 21 et sunt verba priora capitis 7, posteriora extr. capitis 6 lin. 15 pro *αγοριασ* lege *ωσειασ* 1,12 lin. 1 dele * post *γεργα* 1,15 lin. 1 post *μαθαιυ* adde bis lin. 2 post s adde B³ 1,16 ante a adde 346. *ω μνηστευθησα παθροσ μαριαμ εγεννησεν τον υν τον λεγομενον ζν* 1,18 lin. 2 post aeth adde (Ir cf infra) lin. 3 pro Epiph^{2,1,5} lege Epiph⁴²⁶ sive haer^{51,5} lin. 4 dele 71. lin. 8 post Ps-Ath⁶³³ adde Theod^{mops} fr syr⁵² (84); hoc praebet v. cl. Eduardus Sachau qui usus est codice Londin. mus. Br. Add. 14669 saeculi v; eadem linea laudatur antea Germani, „Theoria“ vel „Contemplatio mystica rerum ecclesiarum“, apud Gallandum, vol. 13, p. 215b, apud Mignium, *Patrol. Gr.* vol. 98, col. 416a; utrum vero sit scriptor Germanus CP saeculi VIII an Germanus saec. XIII in dubio est. lin. 15 lege ut supra Epiph⁴²⁶ sive haer^{51,5} et post Chr^{mos} adde Ps-Ath Quaest in Evv (Opp. Paris. 1698, vol. 2, p. 306a) habet *γεννησασ* 1,22 lin. 1 pro Epiph^{lib} lege Epiph⁴²⁶ sive haer^{51,5} et post 127* adde Epiph⁴²⁶ 1,23 lin. 1 ad finem adde Cyr^{abac} 1,24 lin. 1 pro Epiph^{lib} lege Epiph⁴²⁶ lin. 2 post s κ adde s lin. 3 dele s 1,25 lin. 2 lege B* om *ου* lin. 5 post q adde vg lin. 6 lege Epiph⁴²⁶

- 2, 1 lin. 6 post $\epsilon\rho$ dele τ . 2, 2 lin. 1 post L adde s 2, 5 lin. 1 post s^b adde 243. 2, 7 lege B^* 2, 9 lin. 1 post M lege s 2, 11 lin. 1 post M adde s lin. 3 post $\alpha\upsilon\tau\omega$ adde pr 2, 13 lin. 5 lege (B $\epsilon\eta$ $\alpha\rho\eta$) 2, 16 lin. 1 init adde s^* B^* D $\lambda\epsilon\alpha\nu$ $\pi\alpha\sigma\iota$ cum s CL ... Ln Ti $\pi\alpha\sigma\iota\nu$ cum $BD\Delta$ 2, 18 lin. 1 pro LEII etc lege ELSII, ξ Ln Ti - $\tilde{\alpha}$ cum $KM\Gamma$ 1) 2, 22 lin. 4 post C^* adde $ENS^h e$ 1, 8, 16 codd opt 2, 23 lin. 1 dele B^{ben} $z\alpha\theta\omega\zeta\eta\sigma\epsilon\rho$ et dele B^{ben} ante C et adde s post M lin. 3 nach B^{mai} adde (recte) item post K dele s
- 3, 1 cf Le 3, 1 ubi initium evangelii Ebionitarum notatum est. lin. 3 post | adde s^* B^* D^* $\pi\alpha\rho\omega\gamma\epsilon\rho\epsilon\tau\alpha$ | 3, 11 lin. 1 post s pr lege Cyr^{id} 79 3, 13 *mg* lege Le 3, 21 s 3, 13 lin. 1 init lege B^* $\pi\alpha\rho\omega\gamma\epsilon\rho\epsilon\tau\alpha$ | 3, 16 lin. 1 post C^* adde T^e lin. 2 pro D^3 C^{supp} lege C^3 D^{supp} et lege Hipp theoph⁵ (non³) lin. 3 post D^{supp} adde T^e lin. 9 post M adde s lin. 10 post M adde P 3, 17 pag. 12, lin. 10 pro³⁸ lege⁸⁸
- 4, 3 lin. 1 post sB adde T^f lin. 4 pro it^{edd} bis lege it^{pler} 4, 4 lin. 1 ante (G)^{*} adde $\acute{\alpha}\rho\theta\theta$. lin. 2 post P adde T^f post om adde o lin. 3 post s adde T^f 4, 5 lin. 1 post D adde T^f 4, 6 lin. 2 post s^b adde T^f 4, 9 lin. 1 init adde T^f om $z\alpha$ $\epsilon\kappa\epsilon\rho$ $\alpha\upsilon\tau\omega$ | lin. 2 post C^* adde T^f lin. 4 post etc adde Eustath⁶³³ Migne lin. 5 post s adde T^f 4, 10 lin. 8 post M adde T^f 4, 13 lin. 3 post L dele s et post M adde s 4, 15 **text** post $\theta\alpha\lambda\alpha\sigma\sigma\eta\sigma$ adde , 4, 16 lin. 5 post M adde s lin. 8 post h adde vg^{lc} et post *umbræ* adde . . . ff¹ g^2 am for fa gat tol *in regione et (et in g^2 fu) umbra* 4, 18 pag. 15, lin. 4 post M adde s 4, 19 lin. 3 post Cyr^{es} 149 adde non^{ioel} 232 4, 21 lin. 1 post M adde s 4, 24 lin. 2 post Or^{2, 788} add Cyr^{abac} 558
- 5, 4 post 33. adde 58². lin. 3 a fine post s^b adde Cyr^{ose} 76 ^{ioel} 219 am 288 zach 306 (?) 5, 10 lin. 1 post B- $z\alpha$ adde (item v. 11) 5, 11 **text** pro $\delta\iota\omega\zeta\omega\sigma\iota\nu$ lege $\delta\iota\omega\zeta\omega\sigma\iota\nu$ et muta in apparatu; cf ed. a. 1873 et synop. a. 1871 5, 11 lin. 2 a fine ante $\epsilon\rho\epsilon\zeta$. $\epsilon\mu\omicron\nu$ adde B $\epsilon\rho\epsilon\zeta\alpha$ | 5, 13 **text** pro $\acute{\alpha}\lambda\alpha\sigma$ bis lege $\acute{\alpha}\lambda\alpha$ *mg* adde Le 14, 34 s Me 9, 50 5, 13 lin. 1 init lege $\alpha\lambda\alpha$ cum s bis, D pr loco, see loc B $\alpha\lambda\alpha\sigma$ sed σ erasum nec instauratum (priori loco est $\alpha\lambda\alpha\sigma$); cf edd manuales et synop. a. 1871 5, 15 *mg* adde Le 11, 33. 8, 16 Me 4, 21 5, 19 lin. 3 pro pr lege see et perge | s $\delta\iota\theta\delta\alpha\zeta\epsilon\iota$ | $\omicron\upsilon\tau\omega\sigma$ 5, 20 lin. 5 post M adde s 5, 21 lin. 1 post M dele s et ante v adde s 5, 22 lin. 1 pro B lege B^* 5, 22 pag. 19, lin. 7 ante D adde s^c lin. 8 pro Cyr lege Cyr^{zach} 768 5, 23 lin. 1 dele s ante Γ lin. 2 adde s post M 5, 25 lin. 2 pro g^1 lege $g^{1,2}$ lin. 3 dele g^2 5, 27 lin. 1 post s adde B^* et post M dele s et ante D dele B et post E adde s de vocabulo $\epsilon\eta\theta\theta$. notandum est B^* quinque locis i. e. versiculis 27.31.33.38.43 $\epsilon\eta\theta\theta\theta\eta$ scripsisse, B^2 vel B^3 (cf Tischendorffii editio codicis B, p. 6) correxisse et $\epsilon\eta\theta\theta\theta\eta\theta\eta$ legisse lin. 3 pro Cyr lege Cyr^{zach} 768 5, 28 lin. 1 post Or^{4, 330} adde Cyr^{zach} 768 lin. 4 post Γ

- adde 597. lin. 5 dele 236. et ante Quaest adde Cyp^{zech 768} 5,31
 post s adde B* post M dele s ante D lege B^{2 vel 3} post K adde s
 lin. 2 pro s^a lege s* lin. 4 pro add lege praem 5,32 pag. 21, lin. 5
 post K* adde 597. lin. 6 ante B adde Ln e. 5,33 post s adde B*
 post L dele s ante D lege B^{2 vel 3} post M adde s 5,36 lin. 5 pro
 ημελ. lege ημελ. 5,37 lin. 2 dele (Clem)⁸⁷² ante B adde Ln e. post
 245. adde Clem⁸⁷² 5,38 lin. 1 post s adde B* post M dele s ante
 D lege B^{2 vel 3} post K adde s 5,43 post s adde B* post L dele s
 ante D lege B^{2 vel 3} post M adde s 5,44 lin. 4 ab extr. post s adde
 (επιθ.) 5,45 post K adde s 5,47 lin. 3 post Leif al dele η ελονσ
 5,48 lin. 5 ante ερ adde o
- 6,** 1 pag. 24, lin. 3 post D adde Z 6.4 lin. 1 dele B bis ante om adde
 Dam^{cod} post 33 adde Dam^{474 cod} lin. 2 post s^b adde B post U
 dele Δ dele B ante Δ lin. 6 init ante al pauc adde η σοῦ ελ. pro
 108 lege 118 lin. penult post (e spatio) add ΔΠ al pler 6,6 lin. 3
 post M adde s 6,10 quod ad ordinem spectat petitionum cf Tertulliani
 tractatus de oratione 6,13 lin. 6 post g² adde h lin. ult lege
 Const^{3,18} 6,20 lin. 2 et 3 dele Cyp²³⁹ bis lin. 3 pro *et furantur*
lege effurantur post k adde Cyp^{bis} 6,21 pag. 28, lin. 1 post B adde
 m 6,22 lin. 1 init post o oq θ. adde pr lin. 5 lege B b^{scr} dele Ln
 6,24 lin. 2 post M adde s ante ερος adde η γω: s L ετ γω 6,25
 lin. 8 post s adde (-ερε) lin. ult post ἴμ. adde s* om vμ. see 6,27
 lin. 2 post M adde s 6,29 lin. 1 post M adde s 6,32 lin. 1 ante Δ
 adde s lin. ult ante *απαρτων* adde B* *ζοητε* | 6,33 lin. 3 lege s
 (B) g² lin. 6 dele 236. et v^{cant scr} nam sunt hi duo re vera idem codex
 atque 440 6,33 pag. 30, lin. ult adde: Amb^{ep 36,3} *denique scriptum*
est: Petite magna et parva adiciuntur vobis. Petite caelestia, et terrena
adiciuntur. Nemo praeter Ezram Abbotum amicum meum videtur haec
 verba detexisse. 6,34 lin. 1 pro B lege B³
- 7,** 12 lin. 1 init pro *οὐρ* lege *οὐρ* 7,13 **text** dele [η πρὸς] cum Syn.
 a. 1871 et muta apparatus 6,13 lin. 3 post quam adde, quid post c
 adde E 7,14 **text** dele [η πρὸς] cum Syn. et muta apparatus 7,14
 lin. 8 post B² adde C lin. antepenult ante Ps-Ath adde Mac^{hom 27,20}
 (επειδὴ στερη ἔστι καὶ ἐθλιμμ. η οδοσ) 7,15 **text** lege ἐρδύμασι
 et vide *Synop. ev.* ed. 3, a. 1871, p. LIV, adn. 7,18 lin. 3 lege s*
 lin. 6 post loco adde [?] et ante c adde s^b et ea 7,21 lin. 3 ante 33 adde
 Φ 7,22 *mg* pro Le 23, lege Le 13, 7,22 lin. 4 post a^{scr} ante *προεγ.*
 adde ε 7,24 lin. 3 post Z adde Φ
- 8,** 2 lin. 3 ante *ἐλθων* adde ε post Π adde Z^{vid} 8,3 lin. 2 dele am
 lin. 3 post q adde am lin. 5 ante *εξαθρισθ.* adde ε Ln 8,4 lin. 4
 post K adde s ad vocabulum *μωϋσησ* de punctis cf Lipsius, *Ueber*
die Leszeichen, p. 14, adn. 8,6 ante om adde Hil⁶⁴¹ 8,7 lin. 2

post cop adde Cyr^{9,1425} Migu 8,12 pag. 37, lin. 1 lege s* vid 8,13
 lin. 5 post Bas^{3,127} adde Cyr^{9,1425} Migu lin. 9 post x adde Φ lin.
 antepenult dele s* 8,14 post πετρον adde Φ βεβλ. επι κλωνησ
 8,20 post L dele s post M adde s 8,25 lin. 2 ante Gb adde ζ
 lin. 5 pro Tit^{cat} lege Cyr^{ale^x} (e cat^{ox} vol. 2, p. 67 et apud Mignium, *Patrol.*
Gr. vol. 72, p. 629 a) 8,27 lin. 3 init dele om 8,28 lin. 1 post c
 adde Φ 8,29 lin. 2 ante Cyp adde Eustath⁶⁶⁰ Migu lin. ult post
 καιρ. adde . . . προ καιρ. απολεισαι ημας Eustath⁶⁶⁰ 8,33 και τα :
 s legit κατα

9, 4 lin. 1 lege BE²M 9,5 lin. 1 lege s^c B lin. 6 post s dele B et adde
 B ante U 9,6 lin. ult post πορευον adde e Le 5,24 9,9 lin. 3 post M
 adde s huc usque inserimus lectiones accuratiores codicis s locis
 singulis, fortasse libentius videbit lector catalogum quem ipse inserere
 poterit Mt 9,13 *αλλα* 9,15 om *οι* et *δε* 9,17 om *αλλα βαλλουσιν*
usque συντηρουσιν 9,28 *ελθοντι δε αυτω* 9,36 *εοιμμενοι*
 11,14 *ηλιωσ* 11,21 *χωριζειν* 11,23 *εωσ ουρανον* 12,29 *διαρ-*
παση 12,32 *οσ εαν* 12,41 *ρανευται* 12,46 *ειστηξεισαν* 13,2
ειστηξει 13,3 *σπειραι* 13,13 *συνουοισιν* 13,14 om η ante
λεγουσα, ibidem habet *ακουσητε* et *βλεψητε* 13,15 *επιστρε-*
γουσιν 13,17 *ειδον* 13,23 *συνων* 13,24 *σπειρατι* 13,28
συνλεξομεν 13,56 *ταυτ. παντ.* 14,14 *ειδεν* 15,32 *ρηστεισ*
 15,39 *ενεβη* 16,2 et 3 *πυραζει* 16,4 *καταλειπων* 16,12 *αλλα*
 16,13 *καισαρειασ* 17,3 et 4 *μωυσησ* et *μωυσει* 17,12 *αλλα*
 18,5 *παιδ. τοιοιτο εν* 18,12 sq *ενεα* 18,30 *αλλα* 18,31
εαυτων 19,7 et 8 *μωυσησ* 19,9 *γαμησει* 19,28 *καθησεσθε*
 20,3 *ειδεν* 20,4 *και εκεινοισ* 20,5 *ενατην* 21,11 *ραζαρεθ* 21,12
ις 21,17 *καταλειπων* 21,23 om *Και* 22,9 *εαν* 22,11 *ειδεν* 22,24
μωυσησ 22,27 *εν ολη καρδια* et *εν ολη ψυχη* 23,2 *μωυσεωσ*
 23,3 *οσα εαν* 23,7 *ραββε* 23,35 *εχχνομενον* 23,36 *παντ. ταυτ.*
 24,2 *ταυτ. παντ.* 24,3 *ειπον* 24,15 *βδελλυγμα* 24,21 *ουδε*
μη 24,26 *ταμειοισ* 24,32 *εχχνη* 24,36 *και ωρασ* 24,49
εσθιει δε και πινει 25,3 *λαμπ. αυτων* 25,37. 38. 39. 44
ειδομεν 26,15 *και εγω* 26,25 *ραββε* 26,29 *γεννηματος* 26,31
διασκορπισθησονται 26,35 *απιωρησωμαι* et *ομοιωσ δε και*
 26,36 *προσενξομαι* 26,48 *εαν* 26,49 *ραββε* 26,58 om *απο*
 26,71 *ειδεν* 27,32 *ενρον* 27,42 *πιστευσωμεν* 27,45 sq *ενατ.*
 27,46 *εγκαταλειπεσ* 28,3 *ειδεια* 28,9 *ις* 9,9 pag. 42, lin. 1
 lege c. sD 9,10 lin. 3 ante s² adde Ln c. 9,13 lin. 9 post II adde
 Φ 9,14 lin. 1 ante D adde B lin. 2 dele g^{scr}, idem est ac 71. 9,15
 lin. 5 ante D* adde s* om *ελευσονται - γεμηοσ* (ex homoeotel) | 9,18
 lin. 2 post X adde II* lin. 3 pro II lege II² 9,23.24 text pag. 45,
 lin. 1 pone 24 ante *ελεγειν* 9,24 cf infra ad Mc 5,39 Aug 9,26

- lin. 2 dele g^{scr} , idem est ac 71. 9,28 lin. 1 ante Υ adde $\sigma\sigma$ lin. 4 post $\tau\epsilon\gamma\lambda$. adde Φ $\tau\epsilon\gamma\lambda\omicron\iota$ $\delta\epsilon\omicron\mu\epsilon\iota\omicron\iota$ 9,30 text post $\acute{\omicron}\rho\acute{\alpha}\tau\epsilon$ adde \cdot 9,30 lin. 1 ante $\alpha\epsilon\omega\zeta\theta$. adde Φ $\kappa\alpha\iota$ $\lambda\alpha\upsilon\alpha\zeta\omicron\gamma\eta\mu\alpha$ $\alpha\epsilon\omega\zeta\theta$. lin. 2 pro C lege C^* 9,34 lin. 2 post $\epsilon\nu$ adde (s^* om) 9,35 lin. 4 dele 124. 9,36 lin. 2 post Π adde Φ
- 10,1** text pro $\alpha\upsilon\tau\acute{\alpha}$ lege $\alpha\upsilon\tau\acute{\alpha}$, 10,3 lin. 1 pro B lege B^* lin. 2 adde B^3 ante C 10,4 lin. 2 dele vg [non am] 10,5 lin. 2 ante Δ adde $\epsilon\theta\rho\omicron\upsilon\tau$: s^* om | 10,7 mg pro Mt 10,9 lege Lc 10,9 10,8 lin. 3 pro ap lege cop lin. 5 ante Sz adde Gb^o 10,9 mg pro Mt 9,3 ss lege Lc 9,3 ss 10,10 pag. 49, lin. 1 post Π adde Φ 10,12 lin. 2 post L adde Φ 10,13 lin. ult lege Lc 10,6 10,14 lin. 2 post pe | adde B^* $\sigma\sigma$ $\alpha\rho$ $\mu\alpha\sigma$ $B^2\sigma\alpha\rho$ $\mu\eta\rho$ ($B^3\mu\eta$) $\delta\epsilon\xi\eta\tau$. $\nu\mu\alpha\sigma$ 10,15 pag. 50, lin. 2 post P adde Φ 10,19 lin. 6, post $\lambda\eta\sigma\eta\tau\epsilon$ adde pr 10,23 lin. 8 post 247 adde b ff^1 . h g^{1-2} gat^{mm} (non a k) et post D adde b ff^1 . g^{1-2} gat mm lin. 9 post Gb adde h et in illam lin. 10 post $\alpha\lambda\lambda\eta\rho$ adde sic a b h g^1 ; L ff^1 g^2 k $\epsilon\tau\epsilon\rho\alpha\nu$; gat mm in tertiam alio modo addo hic testimonium codicum Latinorum de $\epsilon\tau\epsilon\rho\alpha\nu$ [$\epsilon\tau\epsilon\rho\alpha\nu$. . . $\alpha\lambda\lambda\eta\rho$]: e f aliam . . . q alteram . . . a aliam, alteram, aliam, d alt. al, alt., ff^1 g^2 al. al. alt., h al. illam, al. b g^1 Amb al. al. al., gat mm cod^{luc} $brug$ al. al. tert. (sax habet tertiam) 10,23 lin. penult pro B lege B^* 10,28 lin. 8 post Sz adde $\mu\eta$ 10,29 lin. 1 ante D adde $\lambda\omega\lambda\epsilon\iota\alpha\iota$ B $Or^{1,296.2.722}$. . . $sEKL$ ete $\lambda\omega\lambda\epsilon\iota\tau\epsilon$. . . post D adde $Cyr^{fid\ 80}$ 10,34 lin. 2 post Π ier^{esni}) adde pr 10,36 lin. 1 dele (B^{beni} $\omicron\alpha\zeta\omicron\omega\zeta\omicron\iota$?) et post s adde B^* lin. 2 adde B^3 ante Υ 10,40 scribe $\kappa\alpha\iota$ \omicron : s^* \omicron $\delta\epsilon$
- 11,4** lin. 1 pro B lege B^3 ($\omega\alpha\rho\eta$) lin. 2 ante D adde B^* - $\nu\epsilon\iota$ 11,5 lin. 1 post Γ dele Δ lin. 2 post Chr^{sue} adde $Bas^{sel\ 180}$ lin. 6 lege $Bas^{sel\ 180}$ 11,8 text lege $\xi\xi\eta\lambda\theta\alpha\upsilon\tau\epsilon$; $\acute{\alpha}\nu\theta\rho\omega\pi\omicron\rho\nu$ $\iota\delta\epsilon\iota\nu$ 11,8 lin. 2 ante $\epsilon\nu$ adde $\alpha\rho\theta\omicron$. $\iota\delta\epsilon\iota\nu$ e. s . . . ξ Ln Ti $\xi\xi\eta\lambda\theta$. $\iota\delta\epsilon\iota\nu$; $\alpha\rho\theta\omicron$. cum testibus reliquis (Or hunc locum non affert: cf ad 11,9) 11,9 B^* scripturus erat $\iota\delta\epsilon\iota\nu$ ante $\pi\rho\theta\eta\eta\tau$. sed se statim correxit 11,10 lin. 2 post q adde vg lin. penult ante Ti adde Ln 11,14 mg pro 14—19 lege 16—19 11,14 lin. 2 pro vg lege am fu for lin. 3 post Π adde vg^{cle} 11,16 lin. 2 post Δ adde Φ pag. 57, lin. 1 post Π adde Φ lin. 7 ante B adde s 11,18 post $\omega\alpha\rho\eta\sigma$ adde Φ ω . σ $\beta\alpha\upsilon\alpha\tau\iota\sigma\tau\eta\sigma$ 11,19 lin. 6 dele cop 11,23 B^3 volebat η (pro $\mu\eta$) et $\nu\psi\omega\theta\epsilon\iota\sigma\alpha$ 11,27 lin. 6 post et evl lege et $hist$ 1,2,2 lin. 9 dele, ita Ln
- 12,4** D^{sr} legit $\pi\rho\sigma\theta\epsilon\sigma\epsilon\omega\sigma$ 12,8 pag. 61, lin. 1 post mn adde (ita Evl ed. a. 1645) 12,13 lin. ult post $\omega\sigma\epsilon\iota$ adde | s om $\omega\sigma$ η $\alpha\lambda\lambda\eta$ 12,14 pag. 62, lin. 4 pro η^{scr} lege γ^{scr} 12,18 text dele $\epsilon\iota\sigma$ 12,18 lin. 1 post | or adde sec 12,22 lin. 11 dele arm (utrum melius lin. 10 arm delendum sit?) 12,24 mg pro 39 lege 29 12,34 lin. 1 dele pr et post 1. adde syr^{hr} 12,33 mg pro Me lege Mt 12,37 lin. 3 ante Bas adde 303 evl 12,44 lin. 1 post $aeth$ adde $Cyr^{phos\ 34\ cod}$ ($Pusey$)

- lin. 7 post k adde vg 12,45 lin. 1 post *εαυτον* adde sec lin. ult
 fin adde | 303^{evl} *τη πορηρα ταυτη* 12,46 lin. 8 post s adde B*:
 Tischend. in margine exemplaris sui scripsit „also *ιστ* - sB*CFGLXΔ
 also doch *ι*- zu ediren“ 12,49 lin. 2 ante B adde s^a
- 13,2 lin. 3 pro B lege B³ et post s adde B* lin. 4 pro D^e adde D* 13,3
 lin. 2 post al¹⁰ adde Evl ed. a. 1645 13,5 lin. 3 dele sed z hiat nam
 legit v. cl. T. K. Abbottus ex fragmentis litterarum *βαθσο γησ* 13,6
 pro θη et ερ scribe ΘΗ:ΕΝ 13,7 post D adde Φ 13,8 B* scripsit
επεσεν εις, sed ipse substituit *επ. επι* 13,8 lin. 2 pro 34 lege 23
 13,12 *mg* pro 25—29 lege 25,29 13,13 *mg* pro 12s lege 14s et pro
 Es 4, lege Es 6, 13,13 lin. 5 pro Blas lege Bas lin. 6 dele *φοσι*^{bent 2}
 13,15 pag. 71, lin. 2 lege 1633.1641. sed *σενιαωσει* 1656.62.70.78. quod
 postea plerumq. ut a Wtst pro ζ^e habitum et editum) 13,23 text post
ζαροπογορε adde, 13,24 *παρεθρηξεν*: B*^{vid} *ελαλησεν* 13,30
 lin. 8 ante L adde ζ e. et pro ζ lege ζ^e 13,30 pag. 74 pro *ζαταζ. αυτα*
 legit B* *ζαταζ. αυτασ* 13,32 lin. 2 post *των* adde sec 13,35 text
 scribe *δω* *Ήσαίου τοῦ προφήτου* hoc ordine 13,35 lin. 5 nota-
 veris codices Porphyrii infra lin. 20ss apud Hieronymum indicari
 13,36 lin. 2 post al⁵ adde 303^{evl} 13,40 lin. 5 lege Or^{int} 3,870 13,43
 lin. 3 post *πυρ* adde *λαμψοσαν* 13,52 lin. 3 pro B³ lege B^{ms}
 (3,55 pag. 79, lin. antepenult ad aeth notandum est Lagardium *ωσηη*
 in aeth legisse, sed Tregellesium *ωσνγσ*)
- 14,2 lin. 1 post D adde Φ lin. 2 post D adde Φ 14,3 lin. 4 dele teste
 Btl² 14,5 post *οτι* adde (B^{ms}) et pro B* lege B^{xt} 14,9 pag. 81,
 lin. 1 ante C adde s 14,6—11 comparandus est Θ^b, sed is ubique
 cum ζ facit, nisi quod v. 11 ante *ηρεγξεν* add *το ζορασιον* pariter ac 299.
 al pauc b e f ff²: g¹: h (non g²: l q vg) syr^{ev} cop 14,13 lin. 4 post al¹
 adde 303^{evl} 14,16 lin. 2 post ΘΠ adde al pler etc 14,17 lin. 1
 dele z—*ελεγ.*), 14,18 lin. 1 post P adde al e fg^{1 2} h l vg syr^{ev} et^{sch}
 et^p cop 14,20 text post *ζλασμαίων* adde, 14,23 scribe suppl^b
 ante *μοροσ* adde *προσεν* ζ. Φ add *σταδιονσ πολλοσ απεζορ απο*
τησ γησ 14,27 lin. 4 post 131. adde legunt *ελαλ.* 14,31 text post
αῦτοῦ adde, 14,33 lin. 1 post *οι δε* adde *εν τ. πλ.*
- 15,4 pag. 86, lin. 1 post *πατερα* adde pr lin. penult post *μητερα* adde pr
 15,5.6 text pone 6 ante *οῦ μη* *τιμῆσει* et muta numeri locum in appa-
 ratu 15,5 lin. 2 post Γ adde Φ lin. 6 (ut sunt impressae lineae)
 dele s lin. 8 ante E* adde s lin. penult post it adde pler lin.
 ult post D adde a e 15,15 lin. 1 pro Pter. lege Petr. 15,29 post
εξει pone . 15,31 lin. 10 pro interprete Latino lege evangelista
 15,32 lin. 1 ante *επεν* adde *αυτου*: s om 15,32 text pro *ρησιτισ*
 lege *ρησιτισ* et muta in apparatu 15,32 lin. ult post s adde B³ et
 post *-σιτισ* adde *μηποτε*: s μη 15,38 lin. 2 post Me adde | s αῦδ.

- οσι τειρο. . . al² ανθ. τειρο. . . ff¹. om ανθρεσ 15,39 lin. penult post q adde 292^{evi}
- 16,4 lin. 1 ante και adde Φ ο δε αποκριθεις ειπερ αυτοις γερεα 16,6 lin. t ante ορατε adde αυτοις : s y^{scr} semel om | 16,11 lin. 6 ante E adde D^{gr} 2 16,12 lin. 5 ante αριων adde ιων 16,13 text pro Κασαριαισ lege Κασαριασ et muta in apparatu 16,13 lin. 3 post B adde T^d lin. 6 pro forl har * lege for harl* 16,14 lin. 1 post B adde T^d et ante s adde ζ c. lin. penult post ζ adde Ti 16,17 lin. 1 post D adde T^d et post Eus^{dem} 121 adde Cyr^{fil} s² lin. penult post Eus^{marc} 77 adde Dion^{eus} 7, 25, 10 16,19 lin. 1 post et^{sch} adde Cyp lin. 3 dele Cyp lin. 6 post L adde T^d 16,20 lin. 1 pro B** lege B^{ms} lin. 6 post D adde T^d lin. 9 pro s lege s* 16,21 lin. 4 pro Irt lege Ir 16,22 lin. 1 post 124. add 3 16. lin. 5 ante D* adde s* ειλωσ lin. 7 pro m οσοι lege om σοι 16,24 lin. 1 pro (ita - ὀ^{mai}) lege om ὀ . . . et ante : : adde ο ἰς 16,26 lin. penult ante E adde B*
- 17,7 lin. 1 post it^{pler} adde vg 17,12 lin. 1 ante ηδη adde ηλειωσ : ζ Ln Ti ηλειωσ ut ad 17,11 17,14 text post ὄζλιος dele , 17,15 lin. 11 post ρθω) adde εριουε 17,17 pag. 102, lin. 1 post s adde e 17,19 text lege διατι 17,19 lin. 3 ante E adde s επαν 17,21 lin. 1 post s^b adde latt 17,22 lin. ult post αυτ. adde | sβ γαλιλαια 17,26 lin. 6 ante ζ adde Ti λεγει αυτω et post ζ dele Ti
- 18,1 lin. 2 post M adde e 18,5 lin. ult dele Ζ - μου, nam legit Ζ επι τω ονοματι μου 18,7 pag. 106, lin. 5 ante cat^{ox} adde Cyr^{luc} 360 lin. 7 dele Cyr^{luc} 360 18,10 text lege διαπαντος 18,10 lin. 3 post n adde vg lin. 7 post om adde | οι αγγελιοι αυ. ερουο. : Amb^{hexa} 2,4 volatilia caeli et postovq. adde pr et post x dele Γ (?) lin. antepenult post Ln [ερ adde τω 18,11 lin. 4 a fine pro Ln 19,20 lege 19,10 18,12 lin. 1 post D adde Φ 18,15 lin. 1 dele B^{bart} 18,19 pag. 109, lin. 1 post s dele B post ζ adde Ln post cum adde B 18,21 lin. 1 ante Dam adde i^{scr} Lucif^{semel} lin. 2 post Ti adde προσελθ. 18,22 text pro ἄλλ' lege ἄλλὰ et muta in apparatu 18,24 pag. 110, lin. 3 post Chr adde . . . e om εσω 18,35 lin. 1 ante Dam adde Chr lin. 7 post unc¹² adde al pler
- 19,3 lin. 6 pro s lege s* post sl². adde Cyr^{cor} 130 Cr (et Mai) (Epi^{ph} 1,66) 19,4 lin. 2 ante Dam adde Naz⁴⁸ 19,6 lin. 2 pro Lc lege Mc 19,8 lin. 1 post λε.) adde αυτοις ante M adde s 19,8 pag. 114, lin. 1 dele 46 19,9 lin. 13 post (et.^{mo} 6) adde Cyr^{cor} 130 hoc loeo (in v. 3 add μη επι πορεια) [sic Manus : Cramer omittit verba ex homoeotel] lin. 15 adde Cyr ante om lin. 18 adde Cyr ante Aug lin. 5 a fine adde Cyr post (et.^{mo} 6) 19,10 lin. 1 post s* adde Cyr lin. 2 post mu adde | ει : s* om 19,14 lin. ult post unc¹⁰ adde al om^{viid} 19,17 pag. 117, lin. 19 post εσω adde (B* om εσω) lin. 20 pro B lege B*

- 19,18 lin. 1 dele B 13. lin. 2 adde B ante C lin. ult post 124.
 adde 346. 19,20 lin. 5 pro s lege s* 19,22 lin. 4 post ζ adde Ti
 lin. 6 lege [τοῦτο] 19,24 lin. 4 adde Esai ante 60,6 19,28 lin. 5
 post Z adde 1. 19,29 lin. 1 post Gb adde σσ + τισ 19,30 lin. ult
 ante L adde s
- 20,2 lin. 2 dele 124. lin. 3 post Δ* adde 124. 20,6 lin. ult post Chr
 adde | Φ εσι. εν τη αγορα αγορασ 20,12 lin. 5 ante ημερασ adde
 βαστασασι e. sBCLN . . . Ln Ti - σαρ e. DZΔ 20,14 lin. 3 post εσχαι.
 adde | σοι : s σν 20,16 lin. 1 post εσχαισι adde pr 20,17 lin. 4
 post Ln adde Ti 20,18 lin. 1 post s adde Chr^{cod1} 20,22 lin. 1
 pro ξ^e lege ξ (non ξ^e) 20,23 lin. 5 ante ζαα adde add lin. 8 post
 g¹ adde l et post am adde fu lin. 6 a fine post 346. adde 597. lin.
 ult post 131. adde 597. 20,26 lin. 4 a fine pro s lege s* lin. 2
 a fine post l adde vg 20,28 lin. 1 post D adde Φ lin. 3 ponit Φ
 αναζλιρ. post τοπωνσ lin. 6 legit Φ αγε non συναγε lin. 7
 legit Φ ζρησιμωτερον 20,30 lin. 2 post om) adde | τ̄ : 597. ο τ̄
 lin. 4 dele 124. lin. 5 adde 124. post II pag. 128, lin. 3 adde 124.
 post 69. 20,32 lin. 1 αυτοσ adde B om ο | lin. 2 ante L adde
 s^{ca} lin. 4 pro pone 33. et incipe novam lineam post s adde (αρογ.)
 pro 69* lege 69^{vid} 20,34 lin. 3 post pon adde, s* αυτον
- 21,1 pag. 129, lin. 4 pro B² lege B³ lin. 5 post c² adde Φ 21,7 lin. 2
 post αυτων adde pr 21,9 lin. 8 dele vg pro h q) lege h l q am
 fu for gat mm al, sed vg^{10e} hosanna) lin. 10 ante syr^{cu} adde Φ απην-
 των δε αυτω πολλοι χαροντες και δοξαζοντες τον θεον περι παντων
 ωριδον 21,17 legit B* εισ βηθανια 21,19 text post μόνον pro ,
 pone . 21,25 lin. 3 post ιωανρον s adde : ηρ : s* η 21,25.26 text
 pone 26 post αυτῶ; et in apparatu transfer 26 ad lin. 4 ante ωσ προφ.
 cum nova linea 21,26 (re vera 25) text lege διατί non διὰ τί
 21,28 lin. 2 post Δ adde Φ 21,29 lin. 3 ante cum adde etc 21,33
 lin. 5 post B* adde (-δεται) 21,41 lin. 3 adde Wst ante Gb lin. 5
 pro 1670 lege 1641.1656.1662.1670.1678 21,42 lin. 1 pro . . . ισ :
 αγιασ? lege υμετεριωσ 21,43 ante αυτησ adde sB* 28.2^{pe} y^{scr} al¹⁰
 cop Arnob om οτι 21,44 lin. 3 lege σενθλασθησεται .
- 22,7 lin. 7 post II adde Φ 22,10 text pro ὄσονσ lege οὐσ et muta in
 apparatu 22,10 lin. 2 post D adde B* lin. 3 post L adde Cyr^{20.149} Cr
 (et Mai) 22,17 lin. 2 pro Me 13,14 lege 13,4 pro 24,2 lege 24,3
 22,20 lin. 2 dele 69—Treg) nam videtur 69 apud Wst ex errore pro D
 scriptum esse; Millius Treg Scr silent de 69 22,21 lin. 5 a fine post
 videntur.) adde om 22,23 pag. 144, lin. 1 pro Ln lege Ti 21,28
 lin. 1 dele X 22,30 pag.145, lin. 2 post affertur adde apud Stephanum,
 Thesaurus, in vocibus γαμίζω et γαμίσζω lin. 6 ante ΓΔ dele L
 22,32 lin. 7 post ζ adde Ti 22,37 lin. 6 post B^{mai} adde recte 22,39

- lin. 1 pro s lege s* ante D adde s^{ca} lin. 3 pro 69 lege 69^{trcg} lin. 5
 post II adde 69^{scr} lin. penult ante E adde E - σισ, lin. 7 pro unc¹¹
 lege unc⁷ 22,44 lin. 4 post s dele υ 22,46 lin. 3 pro arm lege am
23,3 text pro 2 lege 3 23,4 lin. 5 post Ir^{int} 241 adde Or^{int} 3,837 dis scho^{Jap} Mtth
 23,5 lin. ult pro LZ lege ΛΔ 23,10 lin. 4 dele 346. lin. 5 adde 346.
 post 69. 23,11 lin. 2 post εσιω adde | s om ριωρ sec 23,14 lin. 9
 adde 346. post II lin. 11 dele 346. 23,27 lin. 3 pro Cyr^{Julian} lege
 Iulian^{Cyr} 23,35 lin. 2 pro B lege B* lin. 3 ante E adde B³ lin. 9
 a fine post 13^{ev} adde 59 teste scr z^{scr} 23,37 lin. 10 ante M adde ζ
 lin. 11 post Or^{int} adde Cyr^{test} 1,6 pro s lege s* 23,37 pag. 156,
 lin. 6 post Ir^{int} adde Cyr^{test} 1,6 23,38 lin. ult fin adde Cyr^{1,150.195}
- 24,5** lin. 1 post C* adde Φ 24,6 text post όρᾶτε adde , 24,6 lin. 1
 post μελλῆσετε adde (B* - ται) 24,7 lin. 3 ante λοιμ. adde και
 lin. 4 videtur delendum esse 102. et hoc loco et aliis locis usque ad
 Mc 7,35, quippe qui numerus codicem B indicet teste v. cl. Westcotto
 apud Smithium, *Dictionary of the bible*, vol. 1, p. 516b. 24,8 lin. 2
 post I adde vg 24,10 lin. 1 ante και adde Φ παρᾶδ. εἰς θιαυτων και
 24,15 lin. ult post Chr) adde εσιωσ 24,17 lin. 3 pro s lege s*
 lin. 4 ante Ath adde s^{ca} 24,18 lin. 1 ante οπισω adde Φ εἰς τα
 οπισω | 24,24 lin. 4 post q adde vg 24,29 text post σζοτισ-
 θησεται adde , 24,30 mg pone Apoc 1,7 ad lineam textus p. 161
 antepenultimam ad vocabulum εἶδῶν 24,32 lin. 2 pro B² lege B³
 24,33 lin. 1 dele 102. 24,34 lin. 3 ante παντ. adde s om ω |
 24,36 lin. 3 dele^{gr} et adde^{cd} ber 24,36 lin. 7 post D adde Φ 24,36
 pag. 164, lin. 11 post videtur adde et quidem ante „neque angeli in
 caelo“ lin. 9 ab ima pagina nota Rönsechium illum Ambrosii locum
 ad Mc 13,32 poni velle 24,36 lin. 4 a fine dele 102. 24,38 lin. 1
 dele 102. lin. penult post s adde (B) 24,39 lin. 3 dele 102.
 24,40 lin. 4 dele 102. 24,44 lin. 1 dele 102. 24,45 lin. 10 post II²
 adde Φ lin. 11 post εαυτου adde , Φ του οισου 24,49 lin. 2 pro
 Gb lege Gb⁺ et dele , sed rursus Gb¹
- 25,1** lin. 3 post C adde z 25,2 lin. 4 et 7 dele 102. lin. 7 post Gb
 adde (+ ω) 25,4 lin. 1 dele 102. 25,6 lin. 6 dele 102. 25,13
 lin. 3 post II³ adde Φ 25,15.16 lin. 2 dele B lin. 5 adde B post A
 (B videtur paragraphum concludere cum εἰ θεωσ) 25,17 lin. 1 pro s
 lege s* lin. 6 dele 102. 25,20 lin. 6 et 22, et lin. 1 et 8 dele 102.
 25,23 lin. 3 dele 102. 25,26 lin. 1 ante A adde Ln cum 25,27
 lin. 1 et 29 lin. 5 dele 102. 25,35 lin. 7 pro⁹⁴⁷ lege⁹⁵⁷ 25,41 lin. 2
 dele 102. lin. 6 post qor adde et. Theod^{moys} fr syr¹¹² (19) *discedite a me
 in tenebras exteriores, quae paratae sunt etc* lin. ult ante εδινθ.
 adde B* om ουz pr (suppl B² et³) post σαταρα adde , ita syr^{hr}
 25,44 lin. 1 post s adde A

- 26,7 lin. 1 et 8 lin. 1 dele 102. 26,8 lin. 3 ante 61 adde Φ 26,10
lin. 3 post D adde B* lin. 4 pro B lege B³ 26,11 lin. 3 fin adde
hine Gb¹ 26,14 legit B* *αρχιῦκεισ* 26,22 lin. 1 dele 102.
26,27 lin. 1 et 29 lin. 1 dele 102. 26,29 lin. 1 adde B post s lin. 4
dele B 26,36 lin. 1 adde l ante q lin. 2 adde vg ante arm lin. 5
a fine dele 102. 26,39 lin. 5 adde fu^{semel} ante am lin. 17 post am
adde fu^{semel} pro vg - pler lege vg^{edd} aliq 26,40 lin. 1 post *zui* adde pr
26,41 *text* interpunge sic: *προσευχῆσθαι, ινα* et ibidem pro 298 scribe
297, item ad v. 42 scribe 298 pro 299 26,41 Amb^{elia} 4 *ieiunare et*
orate, ne intretis lin. 2 et 12 dele 102. 26,44 lin. 1 post *πυλιν*
adde pr dele 102. 26,52 lin. 1 dele 102. lin. 4 post *σιν* adde
λαβόντες: 1. λαμβανόντες ita Erasmi ed. prima 26,57 lin. ult post
w^{scr} adde 292^{evl} 26,58 lin. 2 pro unc⁹ lege unc⁸ 26,59 lin. 3
dele 102. lin. 8 ante *ων*. adde B* *ψευδομαρτυρῶν* ! 26,60 lin. 3
et 15 dele 102. 26,60 pag. 188, lin. 1. et 61 lin. penult et 63 lin. 4
et 65 lin. 2 dele 102. 26,63 lin. penult post Θ^f adde Φ lin. ult post
Chr add Cyr^{ad} 83 26,65 pag. 189, lin. 2 et 69 lin. 1 dele 102. 26,69
lin. 2 post H adde unc^{rell} 26,70 lin. 3 post *ωντων* adde *τι: 1. ο*
26,74 lin. 2 pro „cum minuse vix mu“ bene fortasse poneretur „sine
teste“ 26,75 lin. 3 dele 102.
- 27,2 pag. 191 lin. 1 et 27,3 lin. penult dele 102. 27,8 lin. 3 init lege
vg^{cle} *haceldama* pro vg^{ed} *uceldamac* 27,9 lin. 5 ante 33 adde Φ
27,11 lin. 2 post *ο δε ις* adde sec 27,13 lin. 2 pro 17 leg 27 27,16
lin. ult post sq adde Φ add *οσ δια φονον και στυσιν ην βεβλημενος*
εις γυλιανην. 27,17 lin. 1 post D adde Φ 27,23 lin. 1 dele 102.
27,24 lin. 1 ante *καπειωτι* add *γυνεια: sb γυνεια: x^{scr} sem γυναιτε* !
27,33 lin. 6 post v adde v lin. 7 post s dele v lin. 8 dele 102.
27,34 *mg* (Ps 68,22) lege (Ps 68[69], 22) 27,34 lin. antepenult
post L adde Φ 27,35 lin. 1 ante *βαλοντες* add B* *διεμερισαν*
lin. 13 ante *ινα* adde add lin. 14 post Δ adde Φ lin. 17 post Δ
adde Φ 27,40 lin. 2 post Δ adde Φ 27,41 lin. 2 post q adde vg
lin. 3 post ε adde Ti 27,42 lin. 1 dele 102. lin. ult post *ωντω*
adde cum 27,48 *mg* infra Ps 68,22 scribe Ps 69,21 hebraice 27,49
pag. 203, lin. 4 nota s om in Barn⁷ verba *και κατακωντ.* Habet enim
και εξουθενησαμεν (ipse* suppl *και*) *εμπιστωντες* pro vulgatis *εξου-*
θενησωτες και κατακωντησωτες και εμπιπνωτες lin. 9 post
mm adde al 27,54 lin. antepenult ante B adde (s*) dele 102.
27,60 *text* post *μνημειω* pone , 27,60 lin. 1 ante L adde s 27,64
lin. 6 pro 18 lege 28
- 28,3 lin. 3 post *ωσ* adde sec 28,6 lin. 3 et 28,9 lin. 8 dele 102. 28,6
lin. 4 pro Ti lege Ln 28,7 lin. 4 post *ιδον* adde pr 28,9 lin. 10
pro s lege s* 28,10 lin. 6 post q adde for 28,15 *text* dele *τα* et

muta in apparatu 28,15 lin. 1 post s* adde B* 28,17 lin. 1 dele 102. 28,20 lin. 5 dele 102. Mt subscr. pag. 212, lin. 11 ab imā dicitur de capitibus in B ad Lc notatis, quae tamen in Lc videntur excidisse.

(2.) MARCUS.

1,1 pag. 215, lin. 3 ante Tit adde Ps- et cf Lagardius ut X. 2 sub voce Ps- Tit lin. 10 ante Victorin adde Hesych^{uaest} 1 Me 1, 3—8: ad h 1. addendus est T^d. Confirmat 1,3 *αυτου* 1,4 *ο βασιτιζων* 1,5 *εξιπορευετο, ιεροσολυμια, πωτες* ante *και βαπι.*, *υπ αυτου* ante *εν τω ιορθ.* *ποδαμω* (sic, *ποδαμω*) 1,6 *και ηρ ο ιωαννησ* et *εσθιωρ* 1,8 *εγω* sine *μεν*, item *εν υδαι* et *εν πνευματι* 1,4 lin. 5 dele P lin. 6 dele 102. 1,6 lin. 3 post P adde s lin. 4 dele s lin. 7 pro s lege s* ante A adde s^c vid 1,8 lin. 1 et 9 lin. 10 dele 102. 1,8 lin. 7 post unc^s adde al pler 1,13 lin. 1.6.12 et 16 lin. 5 dele 102. 1,16 lin. antepenult dele Mt—*αλειεισ* lin. penult et ult pro B² lege bis B³ 1,20 lin. 1 dele 13. et 346. lin. 3 post 13. adde (primo loco *ερθεωσ* 13. 346.) 1,23 *ηγ* pro 4,32 lege 4,33 1,24 lin. 1 dele 102. post perss adde Cyr (hr 146) 1,27 lin. 6 post *ε* adde (*ε α^v.*, *ε^s α^v.*) lin. penult post *-σιν* adde (ita Ln Ti) 1,31 lin. 6 et 33 lin. 1 dele 102. 1,33 pro s lege s^c 1,33 pag. 226, lin. 1 et 36 lin. 3 et 40 lin. 5 et 41 lin. 1 dele 102. 1,33 pag. 226, lin. 1 pro s lege s^c 1,34 lin. 10 pro s lege s* lin. 11—13 dele Vict—*εχχει*) 1,36 lin. 1 post M adde s 1,38 lin. 1 ante add adde D g² al lin. 3 dele^{hent} lin. 6 post C adde s lin. 7 post K adde s 1,40 lin. 4 a fine dele 68 1,41 pag. 228, lin. 2 et 5 pro Me lege Mt lin. 3 post 346. adde (*και λεγων*) 1,42 lin. ult pro prid lege pri 1,44 lin. 3 post L adde s lin. 4 post *δειξορ* adde (s *σαιντορ*) 2,2 lin. 1 dele 102. 2,3 lin. 2 post *αυτ.* adde (Φ add *τιρεσ*) lin. 3 post G adde Φ 2,4 pag. 230, lin. 1 ante A adde Ln Ti cum 2,4.9. 11.12 B* ubique *ζουβατιορ*, B³ *ζουβ³τιορ*. Etiam s vv. 9.11.12 *ζουβατιορ*, v. 4 *ζουβ³τιορ*, sed correctum *ζουβ³τιορ* (alterum β videtur ex incuria intactum mansisse) 2,5 lin. 3 post cop adde syr^{sch} et ^{het} et ^{hrs} aeth 2,8 lin. 3 post Lc adde s 28. *ο τ^s επιγροσ* lin. 7 dele 102. 2,9 lin. 13 post eum lege cop pro go 2,10 lin. 4 post 157. adde aeth. 2,11 et 12 s *ζουβατιορ* (ut ante) 2,11 post s adde (*-ζτορ*) pro (B²?) lege B* 2,12 lin. 2 post unc⁹ add al pler lin. 3 post cop^{edd} adde *ερθεωσ εγροθη και* 2,13 lin. 1 dele 13. ante 69. 2,14 lin. 3 dele s lin. 5 post K adde s 2,16 lin. 1 post s adde B dele B ante Δ post om adde , sed B add *οι* 2,16 pag. 233, lin. 1 post *και* adde (B om) lin. 4 ante 124. adde B lin. 5 post A adde

- (B) lin. 15 ante cum add pr lin. 20 dele 102. lin. 23 ante cum adde see 2,17 lin. 4 dele^{ben} 2,18 lin. penult. et 2,22 lin. 15. 20 dele 102. 2,21 pag. 235, lin. 9 post syr^p (?) adde *απ αυτου το πληρωμα*. lin. ult adde post om sB *γεινεται* 2,23 lin. 8 ante *σαββατ.* adde *τοις* pro *σαββατ.* lege *σαββατ.* 2,24 lin. 2 adde Φ ante 1. 2,25 lin. 1 dele 102. lin. 2 post ζ adde Ti 2,26 lin. 2 dele *εισηλθεν—ηλθεν* 2,26 pag. 237, lin. 3 ante *τους* adde *ουσ*: B* *οσ* lin. 4 ante Ln adde ζ (-σι) post omn^{vid} adde . . . Φ *αοχιθενσι* post D adde Φ
- 3,1 lin. 1 et 3,3 lin. 2.3 et 3,5 lin. 6 dele 102. 3,3 lin. 2 post *χειρα* adde (B* c^{scr} *χειρα*) 3,5 lin. 3 ante c adde D lin. 6 post Γ adde Π² lin. 7 pro II lege Π* 3,13 *mg* pro Me lege Mt 3,14 lin. 4 pro 6,31 lege 6,13 dele 102. hic et 3,15 lin. 2 et 3,16 lin. 4 3,19 lin. penult ante c adde A 3,27 lin. 8 post *αυτου* adde *διωρα*. 3,31 lin. 3 ante Ln adde ζ lin. 5 post Aug om adde , et Gb^o lin. 6 post Sz add , sed Gb¹ 3,34 lin. 2 dele 102. lin. penult post s adde (*ειδε*)
- 4,1 lin. 1 adde 1 ad initium 4,5 lin. 5 pro s lege s* 4,8 lin. 4 dele c post A lin. 6 adde c ante II 4,8 et 20 etiam s ter ε^r 4,10 lin. 4 post II adde Φ lin. 9 ante *τας* adde *δωδ.*: Φ add *γομοσος ημων* lin. ult post II adde Φ 4,11 lin. ult dele 64. 4,12 lin. 6 post M adde s 4,12 pag. 250, lin. 5 post fere adde *τα* lin. 6 dele cop 4,15 lin. 4 dele Ti 4,16 lin. 5 post ζ adde *εργεωσ* 4,20 pag. 252, lin. 5 et 22, lin. 5 dele 102. lin. penult ante cap adde 303^{evi} 4,27 lin. 3 post M adde s lin. 5 post s adde B lin. 6 ante D dele B post II adde s 4,28 lin. 1 dele 102. 4,28 lin. 4 pro s scribe s* post sed adde s* lin. 5 pro *ειτεν* lege *ειτ'εν* [sic] lin. 6 post B adde (*πληροσ σειτοσ*) lin. 7 re vera videtur C* *πληροησ σιτορ* (non-εσ) legere (cf Tisch, *Cod. Ephr.* p. 317) ergo pone C* ^{vid} ante 48^{ev} 4,33 lin. ult post L adde s 4,34 lin. 2 post sBCLΔ adde Or^{1,435.477} lin. ult post D add Or^{1,477} 4,36 lin. 4 et 37 lin. 3 dele 102. 4,37 lin. 2 et 3 pro s^a et pro s^c lege bis s^{ea}
- 5,1 pag. 257, lin. 7 ante L adde s^c lin. 8 post fere adde 303^{evi} 5,3 lin. 9 post L adde s lin. 10 dele s^{sl} 5,4 text post *δεδεσθαι* adde , 5,4 lin. 2 ante v adde s 5,9 lin. penult pro v^{gd} lege v^{gd} 5,12 lin. 5 et 13 lin. 1 et 19 lin. 1 dele 102. 5,13 lin. 2 post (Ln) adde Ti lin. 9 post [ο τς] adde) 5,14 lin. 1 post c dele D lin. 2 post cum adde D 5,14 pag. 261, lin. 1 post M et lin. 3 post v adde Θ^b 5,15 lin. 5 et lin. 8 adde Θ^b post c lin. 7 dele B post s* adde B post -εωρα 5,16 lin. 1 post M dele s lin. 2 post II adde s 5,18 lin. 1 post Δ adde (Θ^b fortasse sed incertum est) lin. 4 ante *παραλαλει* adde *εισ*: Θ^b ε^r 5,19 lin. 1 post Δ adde (Θ^b ut videtur) 5,19 pag. 262,

- lin. 2 et lin. 6 adde Θ^b post L lin. 4 post L adde Θ^b ^{vid} 5,21 lin. 1
dele 102. 5,21 lin. 6 post L et 5,22 lin. 3 post C et 5,23 lin. 2 post
 Δ adde Θ^b 5,23 lin. 2 post B dele D lin. penult post unc⁹ adde
al pler 5,26 lin. 4 post fere adde . . . Φ *τι νηρωχορτα αυτησ* 5,29
lin. 1 post ζ adde Ln 5,33 lin. 7 post Ti adde Ln [*ετ*] 5,34 lin. 2
scribe (: : ut ζ Mt) 5,38 lin. ult post *ululantes* adde Γ^* *πολλασ*
5,40 lin. 5 post L adde s lin. 6 dele s? 5,41 lin. 2 lege Suid *εγειρον*
5,43 lin. 4 dele) post sed
- 6,2 lin. 9 post D adde Φ 6,7 *mg* pro Me 10 lege Mt 10 6,5 lin. 1 pro
BC^{*} lege B^{*}C post M adde s pro B² lege B³ 6,12 lin. 4 post
μεταροησωσι adde (*ν*) 6,13 lin. 2 et 6,14 lin. 3 adde s post M 6,16
lin. 12 post (ipse) adde ut Gb¹ lin. 5 a fine dele 102. 6,17 lin. 4
ante D adde Φ *εζο. ω̄ και εβυλεν αυτοσ ερτη η γρλακη. . .* 6,23 **text**
dele *με* 6,23 lin. 7 ante H adde s lin. 9 ante Π^2 adde s 6,26
lin. 3 dele | ante Nil 6,29 lin. 4 post C adde D 6,30 lin. 1 et 33
lin. 8 et 34 lin. 5 et 36 lin. 5 dele 102. 6,30 lin. 2 post ζ adde Ti
6,31 lin. 7 post M adde s lin. penult dele^{si1} 6,33 lin. 6 post *αυτοσ*
adde sec 6,33 pag. 277, lin. 3 post Gb adde + 6,37 lin. 7 dele
B lin. 8 adde B post A 6,38 lin. 4 dele 102. lin. 7 post 69.
adde 597. 6,43 lin. 1 ante B Δ adde Ti eum 6,45 pag. 280 ad
βηθσαιδου cf v. cl. Henricus Iulius Holtzmann in actis *Jahrbücher für*
protestantische Theologie, Lipsiae a. 1878, p. 383.384 6,47 lin. 2
post *factum* adde *erat enim* 6,48 lin. 8 et 51 lin. 7 dele 102. 6,51
lin. 1 ante *λαρ* adde *αρεμ.* Φ add *και περιεσωσεν αυτοσ* | 6,55
lin. 8 pro s *ερ* lege s^{*} (s^{ca} *επι*) *ερ* lin. 11 post Δ adde 597. 6,56
lin. 2 post Ln adde Ti 6,56 pag. 283, lin. 7 post 49^{ev} adde 150^{ev}
298^{ev} lin. 4 a fine ante a adde Δ lin. 3 a fine pro)vg lege vg)
- 7,2 lin. 5 dele s lin. 6 adde s ante al¹⁰ 7,3 lin. 2 post X et lin. 5
post N adde w^d 7,4 lin. penult pro z^{scr} lege v^{scr} 7,6 lin. 3 et 8
lin. 1.3 dele 102. 7,6 lin. 3 post Ln adde Ti post *καλωσ* adde
(Ln [*οτι*]) 7,8 w^d confirmat *βεπτισμονσ* etc 7,9 lin. 1 ante *και*
adde 597. om *και ελεγεν αυτοισ* usque ad *τοιωτα πολλα ποιειτε* v.13
7,9 lin. 1 dele B^{bent1} — mai) 7,10 lin. 1 post M adde s 7,11 pag. 286,
lin. 2 post M adde s 7,14 lin. 6 ante Δ adde s 7,19 lin. 9 lege^{thaum}
post *βοωμια*) adde Chr^{7,526} *ο δε μαροσ ηησιν οτι καθουζωρ τε*
βοωμια ταυτε ελεγεν 7,23 lin. 3 post *ορτα*) adde Γ *και: s καζεινα*
7,25 lin. 1 lege 33 pro 83 7,28 lin. 4 post *και* adde sec 7,30 lin. 5
post L adde w^d post fere adde 303^{ev1} pag. 291, lin. 2 post 32 adde
ωγορ και 7,35 lin. 1 dele 102. 7,36 lin. ult ante D adde s
- 8,1 **text** scribe *πολλοϛ* 8,6 lin. ult dele Δ 8,8 lin. 3 post 33. adde 597.
8,11 lin. 3 post X et 12 lin. 5 post X et 13 lin. 2 post X et lin. 5 post v et
14 lin. 1 post v adde w^d 8,12 lin. 2 pro vg) lege)vg 8,13 lin. 5

- ante H lege D 8,14 lin. 2 post 69. adde 346. lin. 3 post 69. adde 346.597. 8,15 lin. 3 post C et 16 lin. 2 post X adde w^d 8,15 lin. 7 post *zau* adde sec 8,17 **text** dele *ἔτι* 8,17 lin. 4 post U et lin. 7 ante 13 adde Φ 8,21 lin. 2 post H et lin. 4 post X adde 597. lin. 4 post fere adde 303^{evl} post I adde vg 8,22 lin. 4 post L dele N 8,22 lin. 12 dele „Seriv. non indicat correctionem“ revera enim indicat 8,26 lin. 6 a fine ante B adde Φ lin. 5 a fine post *εἰσελθῆσ* adde (61. *εἰσελθῆ. εἰσ τ. ζ.*) et dele 346. lin. 4 a fine post *μηδὲ* adde (61. om) 8,27 **text** scribe *zασαρίασ* et muta in apparatus 8,29 lin. 5 post *αυτοῖσ* adde ut Mt lin. 6 post II adde unc rell 8,31 lin. penult dele 13. ante 28. al 8,34 lin. 6 post em adde tol 8,35 lin. 2 post *αυτοῦ* adde pr lin. 5 post *απολεσσει* adde sec lin. 6 post *αυτου* adde sec 8,36 lin. 7 post 69. adde 597. 8,38 lin. 5 ante *αμαρτωλω* adde *ταυτη τη: Φ* add *πονηρα zau*
- 9,2 lin. 3 post X et lin. 4 post X et lin. 5 post D adde w^d lin. 3 post *ωα.* adde (B *ωαρηρ*) lin. 10 ante D adde w^d *μεταμορφουτα*, 9,3 lin. 1 post X adde w^d lin. 10 post II adde 597. 9,4 lin. 4 dele ζ lin. 6 dele ζ lin. 8 dele 13. 9,5 lin. ult post 4. adde *ηλεια: ζ* Ln Ti *ηλια* 9,7 lin. 2 post s adde (*εγ. εζ. τ. ρ. φωρη*) lin. 11 w^d habet *μου ο αγαπητ. ον εξελεξαμην. αζουετε αυτου* 9,8 lin. 1 post D et lin. 4 post X et lin. 6 ante 61. adde w^d 9,10 lin. 9.10 habent 13.346. *οταρ εζ ρεζρωρ εραστηρα* 9,12 p. 307, lin. 10 sqq scribe sic: *εξουθε- eum* SLN69., contra ζ Ln *εξουθε-* eum ABCDX unc¹² al pler. Item *-ρωθη* cum SACXΓΔΠ unc⁸ al pler, contra Ln *-ρηθη* cum BDLX 2^{pe} 9,15 lin. 4 post 150^{ev} adde 303^{ev} 9,16 lin. 2 ante eum adde *τουσ γραμματεισ* lin. 5 post fere adde 303^{ev} lege *προσ εαυτουσ* (pro *αυτ.*) 9,17 lin. 1 post *caussa* adde cf e. g. 292^{ev} 9,18 lin. 5 lege unc rell 9,20 **text** lege *ἰδὼν ἀντόν.* 9,20 lin. 3 post V et 22 lin. 4 post Π² adde 597. 9,23 teste Duchesnio habet X *το εἰ* 9,26 lin. 5 post unc⁹ adde al omn^{vid} 9,28 lin. 10 post II adde 597. 9,29 lin. 3 post k adde cf Clem Ee log ed. Migne^{2,706 sub xv} 9,30 lin. 5 ante B⁸ adde Ln (txt) eum 9,31 lin. 2 lege D^{gr} *-του* 9,36 lin. 1 post *αυτο* adde pr lin. 8 post *αυτο* adde sec 9,38 lin. 1 pro sBΔ lege sBL 9,38 pag. 314, lin. 10 post Sz adde Ti lin. ult pro *αυζ* lege *αυζ* 9,40 lin. 1 post C lege Δ (non D) 9,42 lin. 4 post syr^{sch} adde *τουτ. των μιζο.* 9,43 lin. 8 ante Ti adde ζ 9,47 post *σχαρδαλαζει σε* adde *αυτον: Φ* adde *zau βαλε απο σου* 9,49 lin. 4 dele 64. 9,49 lin. 10 post tol adde al post unc⁹ adde unc rell (et sine dubio al pler) 9,50 lin. 10 post *αλα* adde tert
- 10,1 *mg* pro 1-2 lege 1-12 10,7 lin. 4 pro Me lege Mt lin. 9 sqq cf Eph^{5,31} et Or 10,9 lin. 1 post k adde syr^{ed} (non cd ber) 10,16 lin. 4 post y^{scr} adde 303^{ev} lin. penult post X adde (non Duchesn.)

- 10,17ss lin. 1 pro⁹²⁷ lege⁹³⁷ 10,20 lin. 9 pro⁹²⁸ et⁹²⁹ lege⁹³⁸ et⁹³⁹
 10,25 lin. 18 pro 69.124. lege 13.124.346. 10,27 lin. 13 post fere
 adde 303^{ev} 10,29 pag. 326, lin. 2 ante ο $\bar{\iota}\zeta$ (Γ adde $\delta\epsilon$ lin. 3 ab
 ima pagina post ΔΠ adde une rell 10,34 lin. 9 post ζ add Ti 10,35
 lin. 4 a fine pro s lege s^o 10,39 lin. 4 dele | ante ζ 10,42 text pro
 41 lege 42 10,46 lin. 1 pro B lege B² 10,48 lin. 1 pro B lege B³
 lin. 2 post $\alpha\omega\tau\omicron\nu$ adde B* $\alpha\omega\tau\omicron\iota$ 10,52 lin. 2 post aeth adde $\zeta\alpha\iota\ \sigma\ \bar{\iota}\zeta$
 lin. 6 scribe $\eta\chi\omicron\lambda\omicron\upsilon\theta\eta\sigma\epsilon\nu$
- 11,1 lin. ult post $\alpha\pi\epsilon\sigma\tau\epsilon\iota\lambda\epsilon\nu$ adde (ita Ln ex errore de C) 11,11 lin. 5
 post $\epsilon\iota\sigma\tau\omicron$ adde $\epsilon\iota\theta$. 11,13 pag. 338, lin. 5 ante 33 adde Φ 13.
 lin. 7 dele 13 11,20 lin. 3 ante $\pi\theta\omega\iota$ adde ζ 11,23 lin. 3 post
 $\sigma\tau\iota$ adde pr 11,26 lin. 4 a fine post al²⁰ adde 292^{ev} 11,27 mg
 pro Mc lege Mt 11,31 lin. 5 post D adde Φ 11,32 lin. 4 post ζ
 adde (= Sz)
- 12,1 lin. 10 pro - $\theta\epsilon\tau\omicron$) lege - $\delta\epsilon\tau\omicron$) 12,15 lin. 3 pro (D $\epsilon\iota\delta$.) lege (D
 346. $\epsilon\iota\delta$.) 12,21 lin. 3 dele Δ 12,22 lin. 1 pro Δ lege Δ* lin. 5
 post $\zeta\alpha\iota$ adde (D² om) pro ΔΠ lege Δ²Π 12,27 lin. 6 post κ
 adde L 12,31 post cop^{petr3} adde $\delta\epsilon\nu\tau$. $\delta\epsilon$ 12,36 lin. ante-
 penult lege D $\epsilon\acute{\chi}\theta\omicron\nu\sigma$ 12,37 lin. 9 ante MΓ adde s lin. penult
 post D adde Φ 12,40 lin. 8 dele (43.— $\pi\theta\omicron\sigma\epsilon\nu\chi$.) 12,42 lin. 5
 dele 13. et 124.
- 13,6 lin. 5 post 37.) adde . . . anon^{poss} adde $\delta\epsilon$ 13,7 lin. 2 dele (ap.
 Birch—Alter) 13,8 lin. penult ante add adde Ti post Γ adde Δ
 13,8.9 text pone 9 post $\tau\alpha\upsilon\tau\alpha$. ad initium paginae 360 ante $B\lambda\epsilon\pi\epsilon\tau\epsilon$
 13,11 pag. 361, lin. 3 scribe $\tau\iota\ \lambda\alpha\lambda\eta\sigma\eta\eta\tau\epsilon$:: e Le 21, 13,13 post $\sigma\upsilon\tau\omega\sigma$
 adde $\tau\epsilon\lambda\omicron\sigma$: B* $\sigma\tau\epsilon\lambda\omicron\sigma$ 13,15 mg pro Lc 17,30 lege Lc 17,31
 13,18 lin. 4 dele 69. bis lin. 5 post 28. adde 69. 13,19 lin. 4 ante
 γ ^{ser} adde Φ $\sigma\upsilon\ \gamma\epsilon\gamma\omicron\nu\alpha\sigma\ \sigma\upsilon\delta\epsilon\pi\omicron\tau\epsilon$ 13,20 lin. 1 post $\delta\epsilon\upsilon\varsigma$ adde
 $\tau\omicron\lambda\omicron\sigma$ ^{poss} $\sigma\ \theta\epsilon\omicron\sigma$ lin. 2 post aeth adde $\tau\omicron\lambda\omicron\sigma$ ^{poss} 13,22 lin. 4 post
 k adde Vict^{vdtr} 13,26 lin. 4 post errore adde de B 13,27 ante LA
 adde s $\alpha\pi\omicron\sigma\tau\epsilon\lambda\lambda\iota$ 13,31 pag. 366, lin. 2 ante $\pi\alpha\rho\epsilon\lambda\epsilon\nu\sigma\omicron\tau$. adde
 lin. 3 dele^{semel} post 150^{ev} adde 298^{ev} 303^{ev}
- 14,3 lin. 1 post $\alpha\omega\tau\omicron\nu$ adde pr 14,7 lin. 3 post ζ adde Ti 14,9
 pag. 370, lin. 4 post errore adde de B 14,36 lin. 4 a fine ante D 70
 adde Δ om $\tau\iota$, 14,45 lin. 11 post ζ adde Ti lin. 12 post C² adde Φ
 14,50 lin. 4 dele 13. lin. 6 dele 124. 14,51 lin. 5 ante add adde
 Ti lin. ult pro 69. lege 13.69.124.346 14,54 lin. 5 a fine pro 69.
 lege 13.69.346. lin. 3 a fine post sah adde om lin. 2 a fine post
 1633. adde 1641. lin. ult post ζ adde ζ ^e 1656. 62.70.78. 14,60
 lin. 4 pro L lege B 15,61 lin. 11 pro 124. lege (124 post $\pi\alpha\lambda\iota\nu$)
 lin. 13 dele 346. 14,65 mg pro Mt 26,27s lege Mt 26,67s text
 scribe $\zeta\omicron\lambda\alpha\phi\acute{\iota}\zeta\epsilon\nu$ 14,62 lin. 13 post I adde X 14,68 lin. 12 post

209. adde 346. pro *προουλην* lege 346. *προουλιον* 14,72
lin. 3 ante om adde Ti
- 15,1 lin. 11 ante B adde A 15,6 lin. 6 dele (13. *εαρ*) 15,8 lin. ult
post Γ adde Δ 15,12 lin. 7a fine ante al adde unc^s 15,14 lin. 7
ante sah adde al plu 15,20 lin. 8 pro A *αγοουσιν* lege Ln *αγοουσιν* eum
A 15,23 lin. 2 post arm adde C^{yr}^{hrs} 197 15,25 lin. 8 est Aet. Pil.
ed. 2. Tischendorfianae p. 305 15,34 lin. 8 post *ἐλωϊ* adde bis 15,34
pag. 397, lin. 2 post *ελοε* adde bis lin. 5 post *ηελι* adde bis lin. 11
ante EFK adde atque sic ξ Ln 15,35 lin. 7 post B* adde P 15,46
text post *σινθορι* adde , s legit *λιθορ μεγαρ* 15,47 lin. 6 ante
μητηρ adde (124. *ωση*)
- 16,1 lin. 6 ante B* adde s^{ca} 16,2 lin. 5 a fine exstat Tich apud Gall
s.^{121a} 16,8 lin. 4 post *γυο* adde pr lin. 5.6 pro syr^p - *enim*) lege
syr^{sch} et^p 16,9—20 agnoscit etiam syr^{hr} 408 lin. 4 dele Notant
ast. 137.138. De hoc loco cf Andrews Nortonus, *Evidences of the
genuineness of the gospels*, Cantabrigiae in Massachusetts a. 1836, ed. 2,
vol. 1, *additional notes*, p. lxxii—lxxx, Tregellesius, *Account of the
printed text of the Greek New Testament*, Londinii a. 1854, p. 246—261,
qui ambo locum respuunt. Locum esse authenticum volunt vir doctissi-
mus Iohannes A. Broadus, „Exegetical studies“ in actis *The Baptist
quarterly review*, Philadelphiae a. 1869 (Iul.), p. 355—362, Iohannes
Guilelmus Burgon, *The last twelve verses of the gospel according to S.
Mark*, Oxonii et Londinii a. 1871. Pag. 404 ad 3) cf Burgonius,
p. 114 sqq. 288 sqq. 319 sqq. qui testes plenius exhibet. Pag. 407,
lin. 5 cf Burgonius, p. 23 sqq. lin. 8 est Iaeⁿisib Aphraates cf Wright-
tius (ut supra, p. 1161), vol. 1, p. 21 lin. 16 scribe allussisse. lin. 19
post n adde o (vv. 14—20)

(3.) LUCAS.

- 1,5 lin. penult post for adde fu lin. ult ante go adde vg^{cle} 1,6 lin. 1
ante eum adde (Gb¹) 1,17 lin. 3 pro B lege B* lin. 5 pro *helias*
lege *heliae* pro vg lege am for fu post al pl adde vg^{cle} 1,26 lin. 12
post et. adde ξ ^e 1,28 lin. 11 post cat¹¹ adde Petr (al 47 Routh)
Ps·Tit (man 82 lag) 1,35 Theod (mops fr syr 53 [85]) non exprim
επι σε, habet *θιστι* ut A*, addit *εξ σου*, legit *αγοιν εστι και υιοσ
υψιστου ζληθησεται* cf Epiph (1,890) et (2,69). Errat vir el. Sachau
de fine ubi vertit „filius Dei vocabitur“, habet enim Syriacus „et filius
vocabitur“ 1,35 lin. 10 ante Tert adde Cyp (codd opt) lin. 6
a fine dele Cyp (289) 1,36 lin. 1 post C³ D adde E 1,37 lin. 3
dele et^{siric} (Gall^{6.542}) [Gall.⁷] nam est Amb^{ep} 42 1,39 lin. 3 ante

- ιωρδα* adde *ς ε πορευετο* | 1,40 lin. 5 ante *βρεφοσ* adde *το* 1,62
 lin. 4 dele *αυτορ* 1,63 lin. 2 post om adde | *ιωανρεσ*: hoc loco et. B
 lin. 5 post L adde Ξ 1,76 ante *ς* adde *eum*
 2,2 lin. 17 post et^{ps} adde et^{hist 1,5} lin. 20 post edidit. adde Firmant lect
χυρηριου Chr (2,346) Cedren (1,332) Zonar (1,474) Niceph (call 1,10)
 Theophyl Euthym... *χυρηρου* Hamartol (chron 3.110 M. 110,360)... Ξ habet
ΚΥΡΗΡΙΟΥ i. e. aut *χυριου* aut *χυρηρου* (vide Tregellesium, *Codex*
Zacynthius, p. XII); cf etiam Theodorus Dwight Woolsey in actis *Biblio-*
theca sacra, Andoverae a. 1878, p. 499-513. 2,4 lin. 1 pro ut ut. lege
 ut et. 2,8 lin. 6 post *γελ.* adde | *τ. ενχτοσ* Ξ om 2,12 lin. 7 pro
 „ ξ add“ lege ξ (= Gb Sz) praem 2,15 text scribe $\delta\eta\mu\alpha$ non $\delta\eta\mu\alpha$
 2,15 lin. 1 dele (*s** om, supplⁿ) et pone lin. 7 inter *οι* et *ποιμερεσ*
 2,19 lin. 1 pro , sed-locum scribe^{steph 223} lin. 3 pro , sed ut ante
 scribe^{steph 223} lin. 4 post *ταυτι* adde *Eus* lin. 7 post pler adde *Eus*
 2,22 lin. 13 dele (nt 76.) 2,24 lin. 1 post Δ et post pauc adde *Cyr*
 (hom 458 Pusey) 2,33 lin. antepenult pro A lege *Ln c. AII* lin.
 penult dele Π 2,38 lin. 7 a fine adde Π post Ξ lin. 4 a fine dele Π
 2,44 lin. 7 a fine pro B lege *B³* (-*εσι* et -*ε* -fortasse iam *B²*) adde *B**
 ante L 2,51 lin. 10 ante A adde *Ln eum* lin. 11 ante D adde *Ln*
 2,52 pag. 440, lin. 4 post q adde *mm mrt foss* post et^{br} adde *ηλιζ.*
ζαι σοφ.
 3,2 lin. 1 post *πει* adde *pr* lin. 6 a fine post *πει* adde *sec* 3,20 lin. 5
 post *λακη)* adde vide pag. 449, appar. lin. 1.2 3,23 pag. 449, lin. 6
 ante Afric (ap adde *Resp* (orthod 66 ap *Iust^{3,2,90}*) lin. penult ante *ESA*
 adde ξ^e *eum* ante *KII* adde ξ *eum* 3,24 lin. 5 post (matthatis)
 adde ; *Τι μαθηται* ex errore de B 3,36 lin. 40 pro V lege X 3,28
 pag. 451, lin. 3 post *vg* (dele *vg^{ed}* fu post *harl* adde *vg^{cle}* 3,35 text
Ριγαυ
 4,4 lin. 7 ante add adde *Ln* post Π adde 13. lin. 9 init dele 13.
 4,16 lin. 3 post *εισ* adde *pr* lin. 6 post Γ dele Λ lin. 13 post *une^s*
 adde 292^{ev} (*τετρομμειροσ*) 4,17 lin. 3 et lin. 8 adde 292^{ev} post pler
 4,17 pag. 458, lin. 5 et 18 lin. penult et 20 lin. 5 adde 292^{ev} post pler
 4,22 post 69. adde 346. lin. 4 ante 346 adde (99) 4,25 lin. 9
 post *Ln* adde $\tau\iota$ pro - *λεισ* lege -*λιωσ* 4,31 post *ζαιρω* adde
 (*εξειρω*?) 4,38 lin. 5 post *σιμωνροσ* adde *pr* ante D adde *ς* praem
ροε, 4,44 lin. ult post 48^{ev} adde 292^{ev} 303^{ev}
 5,2 lin. 7 de *αλεισ* cf ad Mt 4,18 5,21 lin. 6 ante *cop* adde *vg* 5,22
 text post *αυτων* adde , 5,24 lin. 6 a fine ante *αρωσ* adde *ζαι* 5,33
 lin. 6 post *Me* adde | *ΚΑ* *y^{scr}* 298^{ev} al *ποικρια* 5,36 text *επὸ*
 5,36 lin. antepenult post errore adde de B
 6,1 pag. 477, lin. 19 pro *vgll* lege *evgll* post *y^{scr}* adde 298^{ev} 6,7 lin. 1
 dele 13. lin. penul. ante *F^w* adde *s^c* 6,8 lin. 7 post D adde *Cyr^{ad 1.}*

- 6,9 lin. 9 ante *υμασ* lege ξ^e lin. 10 ante Gb adde ξ 6,12 lin. 2
 post „bene“ adde Gb¹ 6,20 lin. 3 post om adde *αυτου* 6,22 post
ερεξετ adde (ita Ln) 6,25 lin. 5 post *rrr* adde pr 6,26 pag. 485,
 lin. penult post *ψευδοπιρ.* adde : 6,28 lin. 14 lege Tert^{marc} 4.16
 6,33 text p. 488, lin. 1 lege *ξσιν*; 6,33 pag. 488, lin. 5 post *χα.*
 adde (ita Ln) lin. 6 dele R lin. 8,9 dele Ceterum—*δανίζουσαν*
 lin. 9.10 dele (item—transiluerit) 6,34 lin. 3 post B³ adde E² post
 et. adde E* lin. 12 pro et lege est lin. 13 pro (R—ante) lege R
 6,35 lin. 6 post B adde D lin. 9 ante Ti adde Ln 6,37 lin. 3 dele A
 6,43 pag. 492, lin. 3 lege Philastr (17) 6,45 lin. 1 post B adde
 Cyr (ad l.) 6,48 lin. 3 ante Ln adde ξ lin. 5 ante B³ adde Ti e.
 ante cum adde *αυτην* lin. 7 post *fruit* adde Cyr (syr txt)
- 7,5 lin. 1 pro D *ωι-* lege Δ *ωι-* 7,10 lin. 5 post syr^{hr} lege Cyr^{syr} 7,11
 lin. 3 pro *εξησ* lege *καθεξησ* 7,13 lin. 1 post *αυτην* adde pr 7,28
 lin. 2 post aeth adde Cyr^{syr} 7,30 lin. 2 ante om adde Viet^{mc} 16 Poss
 7,32 lin. 4 a fine adde vg ante cop lin. penult dele vg 7,40 lin. 3
 post *Simon*) adde *ειπε : D ειπον* 7,40 text pro *δύο* lege *δύο*
 7,45 lin. 2 dele vg 7,46 lin. 3 et 47 lin. 10 adde R post M
- 8,6 lin. 4 lege σ^* 8,7 lin. 4 post σ^e : lege σ^* 8,12 lin. 1 post 3^{pe}
 adde Cyr^{syr} 8,15 text pro 14 lege 15 8,17 lin. 8 post *ταω* adde
 ita Clem³²³ exc. quod *ουδε* pro *και ουδερ* habet 8,18 lin. 6 post *σσ*
αυ adde sec 8,25 lin. 2 dele Ln 8,26 lin. 4 a fine post syr^p ms
 adde Cyr^{syr} 8,39 lin. 6 ante *επαησεν* adde *σοι* lin. 8 post f et
 post b adde *σοι* 8,40 lin. 3 post aeth adde Cyr (syr) 8,41 lin. 6
 post g adde vg lin. 7 post go adde Cyr (syr Smith) 8,42 lin. 4
 pro *ιχα* lege *κα* lin. 4 ab ima pagina post *αυτον* adde pr 8,43
 lin. 6 a fine post aeth et lin. 5 a fine post 254. et 45 lin. 5 a fine post arm
 adde Cyr^{syr} 8,43 lin. antepenult post *θεραπειθ.*) adde Or (luc
 Gall 4,103 Mign 7,340) 8,51 lin. 6 habet 69 *ουκ αφηκ. τινα εισελθ.*
συν αυτω 8,54 lin. 4 post e ll. pp. adde : ACRIΔ^{sr} AII unc^s al pler
 f q em sah cop (et. cop om *εξω*) syr^{utr} et hr arm go
- 9,5 lin. 1 dele ξ 9,8 lin. 5 dele Δ 9,10 lin. 7 et 8 dele 13. et 346.
 9,11 lin. penult post al¹⁵ adde 303^{ev} 9,14 lin. 2 post aptissimum)
 adde Cyr (syr) 9,16 pag. 531, lin. 4 pro *σδ* lege *σx* 9,18 lin. 5
 a fine post cop adde Cyr (ad l.) 9,23 lin. 1 post *tere*²⁵ adde 303^{ev}
 lin. 6 scribe (Schu 9,24 lin. 2 dele *αυ* sec 9,27 lin. antepenult
 post al³ adde 13 in menol sub fin ad 17 Sept 9,33 pag. 537, lin. 8
 dele σ ante BD et adde σ ante A 9,35 lin. 2.3 dele „P μου ο υι.“, con-
 firmat ille enim ο υ. μου 9,48 lin. 7 pro *εαυ* lege *αυ* 9,56 lin. 3
 pro add lege praem lin. 7 ante cop adde vg 9,57 lin. 2 post A
 dele D lin. antepenult post Gb^{oo}) adde Ti 9,59 lin. 1 post 57.
 adde g²

10,1 pag. 548, lin. 2 ante Aug adde Ambst (ro 81) post^{2,54} adde et^{qu} ev^{2,14} Doctr. Apost. (*anc. Syr. documents* 34 : cf 141, 173) εβδ. δνο, hinc Ln [δνο] 10,5 text pro^{115,5} lege^{111,5} 10,11 text scribe τὸν post γινώσκετε adde , 10,15 lin. 11 pro SB³L lege AB³L 10,20 lin. 9 ante rell adde Ti lin. 10 ante om adde Ti 10,24 lin. 4 ante BL adde Ti c. 10,27 lin. 6 lege LΞ pro ΛΞ 10,32 lin. 4 dele II 10,32 pag. 558, lin. 1 post D adde II 10,37 lin. 3 post dixit adde , item ελεε 36.258 10,38 lin. penult pro C³ lege C* 10,39 lin. 8 pro A lege s 10,42 lin. 4 pro 43. lege 13. pro ap Wetst lege apud Frontonem Ducaemum, *Bibl. vet. patr.* Paris. a. 1624, vol. 2, p. 609a

11,6 lin. 1 post x adde II lin. 3 dele II 11,11 de versionibus Latinis hoc loco (11,11—24) cf Ernestus Ranke *Curiensia evangelii Lucani fragmenta*, Marburgi a. 1872. 11,13 lin. 4 post plu adde d (?) t δ lin. 11 pro f lege d ft δ 11,13 pag. 567, lin. 8 post l adde t (solus habet t *bona data*, alii habent *bonum datum*, δ habet *spiritum bonum vel sanctum*, mm *spiritum bonum datum*) lin. 11 apud Rankium, p. 13 adn. invenies locum totum Ambrosianum, est Amb^{spi} sa 1,5 11,14 dicit Rankius de classibus manuscriptorum duabus lin. 6 post post) adde similiter t mg et text sed habet *offerebant*, omittit *surd. et mut.*, legit *et factum est cum eiceret daemonium et illud fuit mutum* lin. 13 post eiceret adde , t eiciente autem illa ante *mutum* adde t 11,15 lin. 2 ante vg adde t lin. 7 post b adde ff² 11,15 pag. 568, lin. ult post εβαλειν) adde , similiter τ^{ms} ille autem respondit et dixit quomodo potest satanas satanum expellere 11,16 lin. 5 post caelo) adde . . . t *quaerebant de caelo ab illo* 11,17 mg pro Mc 12,25—30 lege Mt 12,25—30 11,17 lin. antepenult post q adde t lin. penult pro d lege [d t *deseretur*] 11,18 lin. 1 post zai adde | εφ. εαυ. : t *super satanam* lin. 4 post q adde t 11,19 lin. 1 post q adde t lin. 2 ante syr^{cu} adde ff² i l t om, lin. 5 post d adde l t lin. 6 post f adde ff² lin. 7 dele ff² lin. penult post ED e adde d t lin. ult post plu adde δ 11,20 lin. 1 post i adde t 11,21 lin. 1 post o adde , t *quis* post *καθολισμ.* adde t *fortis et armatus* lin. 3 post *custodire*) adde , t *tucatur* lin. ult post s^{scr} adde (t^{dr}) post εσται adde *εναο. : e t facultates eius* 11,22 lin. 1 post εαυ adde , t *quodsi* 11,22 text post εἴρη adde , 11,25 lin. 3 post q adde t post Γ adde Ξ 11,26 lin. 10 post e adde t lin. 13 post it (adde t *et intrantes inhabitabunt* lin. ult post q adde t 11,27 lin. 5 post a adde t lin. penult post *suam*) adde , εζ τ. οζ. : a b l t om 11,28 lin. 2 post a et lin. 5 post q adde t lin. 4 scribe quin immo, am san ante tol adde fu *quippe enim*, 11,28 pag. 571, lin. 1 pro B scribe B* post am adde fu lin. 2 post eum adde B^{corr} (sed rursus delet) 11,34 lin. 3 post ζ adde (= Sz) 11,37 ante

- εισελθ. adde εισελθ. : Θ^d ελθων 11,46 lin. 1—4 pone δυσ-
βασταχι. — βαρεα και | post *hominum* |
- 12,5 text ὑποδέξω 12,9 lin. 6 post ενοπιον adde sec 12,10 lin. 3
post σαρτι adde (69 om βλ.) 12,18 lin. 10 post σιπον adde (Le 22,18
γενηα. cum SABCL et al) 12,20 lin. 2 dele ζ lin. 2.3 dele Gb Sz
in lin. 3 et pone Gb Sz ante (item lin. 2 12,23 lin. 3 post Ln adde Gb'
12,28 lin. 5 a fine post αμμεννσι adde (-ων) post s adde (-ενησων)
12,32 text pro ποιμιον· lege ποιμιον, pag. 588 supra pro 11,39
lege 12,39 12,47 lin. 10 scribe ετοιμασασ 12,52 text post
διαμεμερισμένοι scribe · non ,
- 13,1 text post Γαλιλιών adde , 13,4 lin. 2 post ζ adde Ti lin. 13
post εν adde sec 13,12 lin. 1 post x adde Π lin. 2 dele Π 13,16
lin. 2 pro i lege a i t 13,17 lin. 2 ante b adde D lin. 3 ante e qui
adde t qui adversantur ei sed cf Rankius (ut supra ad 11,11), p. 26,
lin. 4 ante q adde f 13,18 ante q adde δ 13,19 lin. 1 post o adde
(1670. ό) 13,19 pag. 599, lin. 2 post e adde δ lin. 4 post l adde t
13,20 lin. 3 post plu adde δ 13,21 lin. 6 post f adde (in f. mensuris
tribus) lin. 7 post q adde t (sed t* add *mensuras tres* lin. 10 post
a adde t post fermentetur adde ολον: a t om sed t* totum 13,22
lin. 1 post d adde t lin. 6 post a adde t lin. 7 post om adde [t*
supplet] 13,24 lin. 9 cf Rankius (ut ad 11,11), p. 27 post q
adde t 13,25 lin. 6 post surreverit adde (q surrexit) lin. 11 pro
(ff² lege ff²(lin. 7 et 6 a fine adde t post a lin. 6 et 5 a fine cf
Rankius, p. 26 de errore de b e Blanchino et p. 32 cum adn. ubi domine
bis expresse legit lin. ult pro l q lege ff² l q t 13,26 lin. 5 post
επιωμεν adde επιομεν: ff² vivimus pro bibimus 13,27 lin. 4 post
q adde t 13,28 lin. 4 post e adde (sahak) lin. 5 pro i lege ff² i t
13,28 pag. 602, lin. 9 post q adde t 13,30 lin. 1 pro Ln scribe ζ
13,35 lin. 9 a fine ante ηξει adde εωσ post ηξη adde atque sic ζ
- 14,1 lin. 2 ante BK* adde s 14,4 και επιλαβ. sine add. cum SAB (de D
vide post) LX 33. vg. . . 1.13.69.118.124.131. al aliq b e ff l syr^{hrc} cop
theb arm aeth add αυτου, a monum illius, f gat mt hominem, mm Jo-
hannem ασαστο αυτου: (de D vide post) 69. gat om και επιλαβ.—
απελευσεν: D και επιλαβ. αυτου και ασαμενος απελευσεν
14,6 lin. 1 pro Δ scribe L 14,10 lin. 4 a fine post σοι adde sec
14,13 lin. 2 ante M adde s 14,18.19 text post ἄγγρον ἰγόρασα et
ἰγόρασαι πεντε et ἔγγημα adde , 14,28 lin. 4 a fine dele Π post Δ Δ
14,31 lin. 3 a fine ante DRX adde AL 14,32 lin. 6 post E adde p^{ser}
14,33 lin. penult ante¹⁸³ adde⁵ 14,34 lin. 5 adde A ante BL 14,35
text post ὅτι adde ἀκούειν
- 15,2 lin. 3 post φαρσ. adde ουτος: s om 15,9 lin. 2 et lin. ult et
15,14 lin. 4 pro E lege E^{suppl} 15,15 lin. 1 post om adde | sB πολιτων,

- $\chi^{\text{scr}}-\lambda\eta\tau-$ 15,16 text pro $\tilde{\eta}r$ lege $\tilde{\omega}r$ 15,20 lin. 2 et 3 pro E lege
 E^{suppl} 15,24 lin. 3 pro A scribe A lin. ult pro s* lege s
- 16,2** lin. 2 post syr^{sch} adde ' $\alpha\upsilon\tau\omega$: s om 16,6 lin. 1 ante $\beta\alpha\tau\omicron\upsilon\sigma$ adde
 $\epsilon\iota\pi\epsilon\nu$ pr : s 254.346 syr^{cu} syr^{sch} Hier add $\alpha\upsilon\tau\omega$ lin 4 pro \acute{o} lege \acute{o}
 16,8 lin. ult post pon adde $\tau\eta\nu \epsilon\alpha\upsilon\tau\omega\nu$: s* $\tau\alpha\upsilon\tau\eta\nu \epsilon\alpha\upsilon\tau$. (correxit
 fortasse manus prima ante^s) . . . $\tau\alpha\upsilon\tau\eta\nu$ a b c e f f l int syr^{cu} syr^{sch} Amb
 16,9 pag. 623, lin. 5 ante Bas adde (sed Meth [ap Phot 297 b 27] $\epsilon\lambda\iota-$
 $\pi\omega\sigma\iota\nu$) 16,11 cf vir cl. Knoke „Textkritische Bemerkungen zu
 Luk. 16,11“ in actis *Theologische Studien und Kritiken*, Gothae
 a. 1894, fasc. 2 16,18 lin. 5 post om adde , hinc Gb^o 16,25 text
 $\text{A}\acute{\alpha}\zeta\alpha-$ 16,26 pag. 627, lin. 3 ante Chr et lin. 4 ante Ephr et lin. 9
 ante Ephr adde Eustath⁶⁴⁴ 16,28 lin. 2 pro vg^{ed} lege am fu for
 lin. 3 dele am fu for post ing adde vg^{cle} 16,29 text dele $\alpha\upsilon\tau\tilde{\omega}$
- 17,3** lin. 4 a fine ante add adde (Gb⁰⁰) 17,4 pag. 630, lin. 3 pro A scribe II
 17,10 lin. 13 post AX adde II 17,17 lin. 9 ante aeth adde vg 17,21
 lin. 2 post q adde vg 17,24 pag. 635, lin. 11 ante enm adde $\text{o}\upsilon\rho\alpha\nu\omicron\nu$
 17,27 init pro 17 lege 27 17,29 lin. 3 ante Ln adde ξ 17,30
 lin. 5 pro ab lege ad 17,34 text ante $\epsilon\tilde{\iota}\sigma$ adde \acute{o} et muta in apparatu
 17,34 lin. 5 et 4 a fine adde s ante B 17,37 lin. 1 ante a pone :
- 18,7** lin. antepenult dele 13 18,8 lin. 1 post R adde 13. 18,11 lin. 4
 post Ln adde Ti lin. 6 dele Ti lin. 7 dele cum transfer „post
 $\tau\alpha\upsilon\tau\alpha$ —(L $\alpha\upsilon\tau\omega\nu$)“ e lin. 6 ad lin. 8 post Cyp²⁰⁵ lin. 8 ante Cyp adde
 Bas (1,409) 18,16 pag. 643, lin. 3 pro unc⁷ scribe unc⁸ 18,18
 lin. 1 pro $\epsilon\iota\sigma$ lege $\tau\iota\sigma$ 18,20 mg pro Ex 20,12—1 lege Ex 20,12—16
 18,24 lin. antepenult ante idque adde (ita et. sDR etc, vide ante)
 18,25 lin. 3 a fine post $\delta\iota\epsilon\lambda\theta\epsilon\iota\nu$ adde , ita Ln 18,27 lin. 5 post $\Gamma\Delta\text{II}$
 adde unc⁹ 18,30 pag. 647, lin. 2 ante BDM adde Ln (txt) cum 18,32
 lin. 5 ante f adde $\kappa\alpha\iota \mu\alpha\sigma\tau\iota\gamma\omega\theta\eta\sigma\epsilon\tau\alpha\iota$, 18,35 lin. 1 post $\epsilon\iota\sigma$ adde
 (303^{ev} $\epsilon\pi\iota$) .
- 19,2** lin. antepenult pro $\kappa\alpha\iota \omicron\upsilon\tau\omicron\sigma$ lege $\kappa\alpha\iota \alpha\upsilon\tau\omicron\sigma$ 19,4 lin. 7 post ξ^{e}
 adde 1624.1641. lin. 10 post sqq adde exc. 1641. 19,13 lin. 4
 dele D lin. 5 pro $\Delta\Lambda$ lege $\text{D}\Lambda$ ante et U adde D - $\tau\epsilon\nu\epsilon\sigma\theta\alpha\iota$,
 19,15 lin. 5 a fine dele s *quid q. n. esset* , post a adde s 19,21
 lin. 4 pro add aeth lege aeth add 19,22 lin. 1 ante M adde L 19,23
 lin. 6 post ξ adde Ti 19,25 lin. 1 post Leif²⁰⁶ adde Cyr^{syr} in comm
 (habet in textu) 19,26 lin. 1 ante Ti adde Ln 19,27 lin. 1 post
 ξ adde Ln lin. 8 post $\alpha\upsilon\tau\omicron\upsilon\sigma$ adde see 19,29 lin. 9 post $\epsilon\lambda\omega\nu\omicron\nu$
 adde ($\xi \epsilon\lambda\omega\tilde{\omega}\nu$) 19,42 lin. 7 pro om lege Ln om cum lin. 8 pro
 c. (A) lege $\tau\alpha\upsilon\tau\eta$ c. (AD)
- 20,3** lin. penult post $\epsilon\nu$ adde $\lambda\omicron\gamma\omicron\nu$ 20,6 lin. 5 ante Ln adde ξ 20,16
 lin. 4 post *audissent* et 20,20 lin. 4 a fine post silentio) adde Cyr^{syr} (Smith)
 20,20 lin. ult post om adde | s 150^{ev} z^{scr} 298^{ev} om $\tau\eta$ ante $\epsilon\zeta\omicron\upsilon\sigma\iota\alpha$

- 20,26 lin. 4 post 433. et 20,30 post 157. adde Cyr (syr Smith) 20,36
 lin. 2 post $\gamma\epsilon\theta$ adde $\mu\pi$ 20,39 lin. antepenult post $\epsilon\pi\alpha\rho$ adde (s add
 $\alpha\tau\omega$) 20,47 lin. antepenult post $\pi\rho\sigma\sigma\epsilon\nu\chi\omicron\mu\epsilon\rho\iota$ adde (ita Ln)
- 21,4 lin. 5 post^{br} adde Cyr^{syr} 21,6 lin. 5 post ita adde Ln 21,8 lin.
 antepenult post $\mu\eta$ adde sec 21,15 lin. 4 post spondere) adde Cyr
 (syr) 21,23 lin. 2 scribe $\Gamma\Delta\Lambda\Pi$ 21,24 lin. 7 ante CDR adde Ln c.
 21,25 lin. 10 pro unc⁸ lege unc⁷ 21,26 lin. 1 pro 69. lege 13.69.346.
 21,30 lin. 3 post q et lin. 9 post it adde vg lin. antepenult ante $\epsilon\gamma\gamma$.
 $\tau\omicron$ adde $\eta\theta\eta$ pag. 682 supra pro 12,33 scribe 21,33 21,36 lin. 4
 post ξ adde Ln 20,37 lin. 6 post sic) adde $\epsilon\iota\sigma\tau\omicron\omicron\theta\omicron\sigma$
- 22,7 lin. 1 dele A 22,11 text scribe $\xi\sigma\tau\iota\rho$ 22,12 lin. 2 et lin. 5 adde
 597. ante al lin. penult dele vg lin. ult ante arm adde vg 22,13
 post X adde 597. 22,17 lin. 5 post M adde Π lin. 6 dele Π
 22,18 lin. 8 ante Ti adde Ln 22,19 text ante $\xi\mu\eta\rho$ adde $\tau\eta\rho$ 22,20
 lin. antepenult post $\mu\omicron\nu$ adde (597. om $\mu\omicron\nu$) 22,23 pag. 689, lin. 2
 post DL adde 597. pro Or post lege Or ante 22,29 lin. 1 post 1.
 et 30 lin. 6 post A et lin. 9 ante al adde 597. 22,31 lin. 2 post²⁷⁷)
 adde Cyr^{syr} 22,32 text post $\pi\epsilon\theta\iota\sigma\omicron\upsilon$ adde , 22,36 lin. 7 init
 scribe Bas pro Ba 22,37 lin. 5 ante A adde Ln^{ext} cum lin. ante-
 penult post $\tau\omicron$ adde $\pi\epsilon\theta\iota$ lin. penult post $\tau\alpha$ adde π . 22,39 lin. 1
 post al⁷ adde 303^{ev} 22,42 pag. 694, lin. 2 et lin. 8 adde 597. ante al²⁵
 22,43.44 lin. 3 Γ obelos non habet, quod spectat etiam ad pag. 695,
 lin. 16(17) pag. 695, lin. 6 ab ima post Theodorum adde ed. Mon-
 taetii, p. 193.194 post $\tau\omicron\nu\tau\omicron$ adde (Mign. $\tau\omicron\theta\epsilon$) apud Mignium
 est amphih (quaest 219) vol. 101, col. 992 ed 22,44 lin. 3 post Ln
 adde Ti 22,47 lin. 1 post G adde K lin. 3 pro A scribe Δ 22,51
 lin. 1.2 lege syr^{sch} ed et p (non add bars et ber) et *respond.*, syr^{cu} et ^{sch} ed *Ies.*
resp. 22,52 lin. 6 et 54 lin. 5 et 55 lin. 6 et 57 lin. 3 adde 597. ante al
 22,58 lin. penult ante al plus adde 597. 22,68 lin. 2 post^{act} 52 adde
 et (syr comm : txt add $\alpha\alpha$) , Viet^{vdr mc 430 Cram} lin. 7 post^{act} 52 adde
 , Viet^v lin. 8 post sah adde Cyr^{syr}
- 23,2 lin. 13 post^{sch} adde , Viet^v (mc 434) lin. 7 a fine post arm adde
 , Viet^v Cyr (syr) post ξ adde Ti 23,3 lin. 6 post 209. adde 597.
 lin. 7 post $\lambda\epsilon\gamma$.) adde $\epsilon\theta\eta$: s $\lambda\epsilon\gamma\epsilon\iota$ 23,8 lin. 3 post-aeth adde ,
 item 597. $\epsilon\xi\tau\alpha\rho\omicron\nu\tau\omicron\nu\chi\omicron\omicron\rho\omicron\nu$ lin. 8 post Ln adde Ti 23,9
 lin. 3 ante e adde 597. 23,14 lin. 3 post 209. adde 597. 23,23
 lin. 3 post l adde vg 23,24 lin. 1 post aeth adde Cyr (syr) 23,25
 post D adde L lin. 4 post 209. et 26 lin. 4 post omnib adde 597.
 23,26 post f^{scr} adde vv ut videtur omnes lin. 2 dele 13. lin. 3
 pro 69. lege 13.69.346. 23,28 ante $\theta\nu\gamma\alpha\epsilon\theta$. adde sB*x Γ $\theta\nu\gamma\alpha$ -
 $\tau\epsilon\theta\alpha\sigma$ 23,29 pag. 710 lin. 2 post 131. adde 597. Cyr (syr)
 23,30 text incertus erat Tischendorfius de lectione $\pi\epsilon\sigma\alpha\tau\epsilon$ et inclinabat

- ad lectionem *πέσετε* 23,31 *mg* pro Mt 27,33 lege Mt 27,38 23,32
text eodem modo voluit Tischendorfius *κακοῦργοι δ'ὶὸ* scribere
 23,33 **text** ante *ἀρτιστεῶν* adde ξξ 23,33 lin. 5 ante al⁵ et lin. penult
 ante al¹⁰ adde 597. 23,34 pag. 711, lin. 5 ante Dam adde Bas^{sel} or 41
 lin. 8 pro 233. lege 232. et perge et Act (phil 26, p. 85; ed. Tisch. *Acta*
apost. apocr.) lin. 11 post 435. adde 597. 23,35 lin. 9 post 346.
 adde 597. 23,35 pag. 712, lin. 7 post C* et 38 lin. 3 post sBL et lin. 8
 post L et pag. 713, lin. 3 post sBL et 23,39 lin. 4 post BL et 23,4 lin. 1 post
 X adde 597. 23,36 lin. 3 post *αὐτῶ* adde pr lin. 4 post s om *κα*
 adde *προσσερχ. και*: 597. om 23,37 lin. 3 pro 69. lege 13.69.124.
 346. 23,38 lin. 8 post syr^{cu} et 23,40 lin. 2 post *εὐν*) add Cyr (syr)
 23,42 pag. 714, lin. 4 post Or^{4,435} adde Cyr (thes 381 : *ζυριε ηἰσου*
ζυριε ηἰσου) Cyr (syr) lin. 10 ante a adde 597. 23,43 lin. ante-
 penult post aeth adde Eustath (644) 23,44 lin. 1 post 255. et lin. 4
 post L adde 597. lin. 5 pro C* lege C³ 23,45 lin. 1 ante al et post
 L adde 597. 23,45 lin. 4 a fine post 131. et 46 p. 717, lin. 4 post R
 et lin. 5 a fine post 248. et 48 lin. 8 post 124. adde 597. 23,47 lin. 6
 ante *ἐδοξασε* adde ε Lⁿ (*mg*) 23,48 lin. 8 post ε adde Lⁿ (*mg*)
 23,49 lin. 4 post L et 20,53 lin. 14 post 209. et 54 lin. 1 post 346. adde
 597. 23,54 lin. 6 post *κα* adde sec 23,54 lin. penult pro ε lege
 Ti 23,55 lin. 8 post 157. et 12 post sBL adde 597.
- 24,2 **text** *λίθον* 24,4 **text** pro *ἀὐτοῖς* lege *ἀνταῖς* 24,5 lin. 1 post
 tantum D adde M 24,12 pag. 724, lin. 5 pro a linea lege aliena
 24,13 pag. 725, lin. 12 innotuisset. lin. 13 Nihilominus 24,27
 lin. 9 prorsus nescio qui testes *τῶν* omittant post *τῶν* adde | *δαρμην*.
 eum s^{AB} (D) GLPUXΓΔΔ 1.33.69 e^{scr} x^{scr} y^{scr} 297^{ev} al mu . . . ε *δαρμην*.
 eum EHKS^{VII} al plu 24,30 lin. antepenult ante Eus adde s *εἰδῶν*;
 24,31 **text** post *αὐτόν* scribe , non • 24,32 lin. 10 post vg^{cod} adde
 sax lin. 17 post *aperiret etc* adde et. sax 24,36 post 69. adde 124.
 24,40 lin. 10.11 scribe (ε cum—Chr^{3,110}) 24,42 lin. 3 a fine post 69.
 adde 124. dele 124. ante 131* lin. penult adde l ante vg dele l
 post b lin. ult dele l 24,44 **text** *τὰ* 24,46 lin. 3 Cyp^{testim} 4
 24,50—53 cf v. cl. Ferdinandus Graefe, „Der Schluss des Lukasevan-
 geliums“ in actis *Theologische Studien und Kritiken*, Gothae a. 1888,
 p. 522—541 24,53 lin. 8 pro II lege II*

(4.) IOHANNES.

- 1,3 pag. 741, lin. 16 pro apud Wetst. ad h. l. lege *Bibl. mar. patr.* Lug-
 duni, vol. 19, p. 958 h. lin. 9 a fine post Tat¹⁹ adde^{diat} 1,13 lin. 15
 post Bened. adde 2, p. 209 A f 1,16 Ambr^{fid} 4,6 *sicut scriptum est*

quoniam de plenitudine eius etc licet secundum Graecum evangelium ex plenitudine eius etc 1,17 lin. 1 post mu adde Clem⁹³⁹

1,18 cf v. cl. Iacobus Drummond in actis *Theological Review*, Londinii a. 1871, p. 468—495, a. 1876, p. 306—311; Fenton Iohannes Antonius Hort, *Two dissertations etc* Cantabrigiae a. 1876; Ezra Abbot in actis *Bibliotheca sacra*, Andoverae in provincia Massachusetts, a. 1861, p. 840—872, et *Unitarian Review*, Bostoniae a. 1875, p. 560—571 lin. 4 pro Clem⁹⁵⁸ lege Clem⁹⁶⁸ et pro⁹⁴⁶ lege⁹⁵⁶ lin. 5 dele¹²³ post^{2,5} adde^{in ps 76,14} (ap. Cord.^{2,597}) lin. 6 pro Bas^{1,359} . . . etc lege Bas^{3,12.23.358} Pseudo-Bas^{1,359} al mu lin. 16 post ante adde Arhel¹²² (ap. Rou^{5,121}) dele¹²³. lin. 18 ante Ath adde et^{es 374} Eustath⁶³² (Migne¹⁸) lin. 24 post etc adde Pseud-Ath (cont sabell 2) Iulian (imp bis; ap. Cyr^{6,2,333}) Did^{in ps 76,14} (ap. Cord^{2,597} si lectio sana) Nyss^{2,466. 3,648} (sed vide infra) lege Bas^{3,23.358} Pseudo-Bas^{1,359} lin. 25 scribe Caes⁸ (Gall⁶ si lectio certa) lin. 26 ante Thdret adde Cyr (thes 365. adv Nest 90) (sed vide infra) Thdor^{mops 733} (Migne⁶⁶) lin. 30 ante Tert adde Cyr vel Pseudo-Cyr^{trin 6} (Migne^{75,1153}) Andr^{eret 940} (M.⁹⁷) Germ^{contempl} (Migne^{98,429} vel Gall^{13,215} (M.^{94,789 95,204.216}) Thdor Thdor^{stud bis} (M.^{99,396.1216}) Thphyl Euthym^{ter} (M.^{129,1125. 1128. 130,1266}). lin. 33 post (Gall⁸) adde Phaebad¹² (M.^{20,21}) Quaest (Aug^{opp 3,2,3099}) Ambr^{1,510.527.1274.1286. 2,501.505.875} Hieron (in ezech 44,1) Faustin (quater; M.^{13,54}) Aug (M.^{35,1638.1660.1734}) Adimant (ap. Aug; M.^{42,139}) Maximin (ap. Aug; M.^{42,719.728}) Vigil (M.^{62,265.393.395}) pro Fulg²³⁵ (Gall¹¹) lege Fulg (adludens, *unig. filius* M.^{65,272.459} (= Gall 11.435).679; *unig. deus*, M.^{454.681}) al lin. 34 post^{ro} adde (de aeth vide Hortium, p. 46) Θεοσ (Ti synops ed. 1864), item lin. 36 pro Clem⁹⁵⁸ lege Clem⁹⁶⁸ lin. 7 ab ima pagina post ο ωρ etc adde cf Valentinianos ap. Ir^{1,8,5} *αρχηνη τινα υποτιθειται* (sc. Iohannes) *το πρωτον γεννηθεν υπο του θεου, ο δη και υιον και μονογενη θεον κελληζεν*. Ita Eriph^{haer 31,27} (s. 29) edd. Dind. et Oehler. e cod venet: et Ir^{int} *unigenitum deum*, e codd optimis post Clem⁶⁹⁵ adde (sed cf Clem⁹⁵⁶ *εποπτευσεισ τον κολλπον του πατροσ, ον ο μονογενησ υιοσ θεοσ μοροσ εξηγησαιο*, et⁴²² *ο τον κολλπον του πατροσ εξηγουμενοσ, υιοσ μονογενησ*) lin. 5 ab ima pagina ante Did adde Dion^{alex} (qu¹⁰ contra Paul Sam ap. Frontonem Ducaenum ed. Par. 1624, p. 301: *ο γαρ εξ ουρ. καταβασ μονογενησ θεοσ λογοσ εγεννηθη* etc) Eus (meell 67) vide ante, cf et.¹⁷⁵ pag. 746, lin. 10 post *πατροσ* adde vide et.¹⁰³ (ubi Pusey ed. *ο μορ. θεοσ*) et¹⁰⁷ lin. 18 post Ir^{int 189} adde Victorin (ad eand 16) Fulg (de fid 17) lin. 21 ante Iac^{nissib} adde et^{114d} lin. 22 lege Gall⁵ serm^{6,7} lin. 23 post *sui*⁴⁴ adde = Aphraates¹¹⁵ ed. Wright lin. 29 post *θεορ*) adde Chrys^{1,475} Pseud-Ath^{quaest 28} Maxim^{in dionys ep 9} lin. 32 post *filius*.) adde Vigil bis (M.^{62,260.266}) Fulg (in carn 18)

- 1,19 lin. 1 post^{1,102} adde : Β *ωαρου* 1,19 pag. 747, lin. 3.4 dele Cyr^{10h}-*αερεισ* etc) textus enim est ab Auberto non e codice lin. 6 post Chrys^{8,103} adde Cyr (comm) 1,20 lin. 5 post ξ adde Ti 1,24 lin. 10 post *επαπορουντων*)Cyr (ad l.) lin. 6 a fine dele Cyr^{10h} 109 1,25 lin. 4 post *ουτε* add cum 1,26 lin. 5 a fine ante ,item adde Cyr^{4,111} 1,37 lin. 1 post 1. et lin. 4 post 33. adde Cyr^{4,129} 1,38 lin. 1 post M adde T^b lin. 2 dele T^b 1,40 lin. ult scribe facili 1,42 lin. 3 dele Cyr^{4,130} (vide supra) 1,44 lin. 1 et lin. 7 pro E lege F 1,50 lin. 2 post *Nath.* adde (Ti om *ατω*)
- 2,4 lin. 2 ante cop et 2,8 lin. 4 ante sah adde vg 2,8 lin. 3 pro unc⁹ scribe nnc⁸ 2,11 lin. 2 pro A lege κ 2,16 lin. 5 pro vg lege vg^{cle} 2,17 pag. 760, lin. 6 post X adde w^e 2,19 lin. 5 post P^{udi} 16 adde Amb^{2,730} 2,20 lin. 4 post errore) adde *τεσσαραξ.* lin. 6 post Ln adde Ti 2,22 lin. 3 post T^b adde w^e 2,24 lin. 1 post L et lin. 3 post A adde w^e
- 3,2 lin. 6 et 3,3 lin. 1 adde w^e post T^b 3,4 lin. 1 post L et 3,5 lin. 3 post M et lin. 4 post L adde w^e 3,4 lin. 2 post δ | adde κ *γερωνων γεννηθ.* | 3,5 pag. 763, lin. 5 ante Ir adde Naas¹⁰⁹ Chrys^{10,440} habet *αν μη τις αναγεννηθη εξ υδατος και πνευματος ου δυναται ιδειν την βασι. του θεου* 3,6 lin. 13 et 17 adde sarz post e 3,13 lin. 5 ante Did adde Eustath⁶⁵² (Migne¹⁸) Amphil (in act; M.^{39,117}) 3,17 lin. 1 post 262. adde Ath^{1,630} 3,21 lin. 1 pro *εργ. αυτου* lege *αυτου εργ.* 3,36 pag. 770, lin. 2 post e adde Cyp (codd)
- 4,6 lin. 4 post e adde sarz 4,7 lin. 2 post autem adde sarz *et ecce venit* lin. 5 lege unc⁹
- 4,9—13 w^e ubique cum ξ facit exceptis his: *σαμαριτισ, σαμαριτιδος, σαμαριταισ,* et v. 13 confirmat $\bar{\iota}\zeta$
- 4,9 lin. 6 dele Δ post Γ lin. 8 adde sarz post e lin. 13 post om adde . . . sarz *a muliere samaritana* lin. 14 post e add sarz 4,10 lin. 1 post *ειδεις* adde *δωρεαι:* sarz *gratiam* lin. 3 ante *αυτο* adde *απρ:* sarz *magis* 4,12 lin. 4 post e adde sarz (*puteum istum*) 4,14 lin. 5 post erat adde *ατω* pr : sarz om lin. 12 ante | \omicron adde *εις τ. ωωνα :* sarz *unquam* lin. 5 a fine post pler adde sarz 4,16 lin. 3 post it^{1er} adde sarz 4,17 pag. 774, lin. 3 post b et lin. penult post e adde sarz lin. 4 ante cum adde pr 4,19 post e et lin. 6 post e et 21 lin. 1 post b adde sarz lin. 5 post similiter adde ,ita sarz sed pro *ubi* habet *in quo* 4,24 lin. 10 post κ^* adde syr^{hcl} mg 4,27 text *λαλωρ* 4,39 lin. 1 ante p^{ser} adde κ^* lin. 3 post Γ dele Δ 4,40 pag. 779, lin. 4 ante B dele A 4,42 lin. 11 pro *εγρωμεν* lege *εγρωζαμεν* lin. 6 a fine dele 69.71 lin. 4 a fine ante Victorin adde Cyr (4,202 codd opt) et lin. penult et ult dele Cyr 4,50 lin. 1 post $\bar{\iota}\zeta$ adde pr lin. 3 a fine post $\bar{\iota}\zeta$ adde sec 4,51 lin. 9 dele B

- ante C et adde *zai* ante *αηγγ*. 4,51 pag. 782, lin. 9 ante arm
adde vg
- 5,2 pag. 784, lin. 10 ante ff² adde ff¹ betzetha 5,4 lin. 1 pro 134.
lege 314. lin. 15 post e adde sarz 5,4 pag. 785, lin. 11 ante Pro
adde Legit sarz *Angelus domini* 5,6 lin. 2 ante 253 adde s 5,7 lin.
penult ante *ωσιν* adde *την* 5,9 lin. penult lege *περιπαιει*: AL 63.
περιπαιει 5,14 lin. 3 post ΓΔΔ adde unc rell 5,15 lin. 2 post
θερ. adde hinc Ln [*zai*] *αι*. 5,19 pag. 789, lin. 1 ante om sec adde
Tert 5,27 lin. 7 post conjg adde AB^{ed} rom lin. 9 post etc) adde vg
5,35 lin. 2 post A adde B 5,36 text post *εμου* adde , 5,44 pag. 794,
lin. 1 post om adde hinc Ln [*θεου*]
- 6,9 lin. 2 ante add adde Ti 6,15 lin. 5 scribe *αναδιεγνα* 6,19
lin. 1 post B adde (B* *ωσιαδιουσ*) 6,23 lin. penult pro *gratis* lege
gratias 6,23 text scribe *εγχαριστήσαντοσ* 6,24 lin. 2 pro s
lege s* 6,29 lin. 5 dele g^{scr} nam est 71. 6,35 lin. 7 dele ζ
6,40 lin. 4 a fine ante ,hinc adde om 6,46 lin. 7 ante om adde
Cyr (4,348 Aub [non cod opt nec 104.737]) 6,51 lin. 15 pro *δε* sec
lege *γαω* 6,60 in apparatu pone *σζληροσ — ασθρευειων* (= lin. 4-6)
post *ειπων* lin. 2 6,63 lin. 1 dele 13 6,70 text post *αυτοισ* adde
ο Ιησοϋσ 6,70 lin. 2 post cop om adde *αυτοισ* 6,71 lin. 1 post D
adde K
- 7,1 lin. antepenult post Γ et 7,3 lin. 2 post LM et lin. 4 post BL et 7,4 lin. 4
post D adde w^a 7,3 lin. 5 post 1 adde 597. 7,4 pag. 814, lin. 2
lege s D^{sr} 2 7,6 lin. 1 dele * post D^{sr} 7,6 lin. 2 post L et 7,8 lin. 3
ante Γ et lin. 5 a fine post BLT et lin. penult ante Γ et 7,9 lin. 3.6 bis
post T et 7,10 lin. 3 post D et lin. 6 post L et lin. 10 post T et 7,12 lin. 3
post T et lin. 7 ante Γ et lin. 10 post T et p. 816, lin. 1 post DL adde w^a
7,10 lin. 2 ante (et 7,12 lin. 3 post unc rell adde 597. 7,15 lin. 1 ante al
pauc et 7,16 lin. 1 ante al plu et 7,17 lin. 2 post 33. adde 597. 7,17
lin. 4 dele 1,13 lin. 5 post tulerunt adde 1,13 *εξ θεου* 7,23 lin. 2
ante al pauc adde 597. 7,25 lin. 5 dele Ti 7,31 pag. 820, lin. 3
post 33. et lin. 5 ante al et lin. 9 post Π et lin. 13 post 69. et 7,32 lin. 2
post 131. adde 597. 7,32 lin. antepenult post ζ adde Ti 7,36
lin. 1 post 2^{pe} adde 597. 7,37 lin. 5 post *ιστηζ*. adde *λεγων*: a e om
7,39 lin. 13 ante Cyr adde Dion Alex contr Paul Samos resp ad qu 10
apud Frontonem Ducaem p. 299 7,40 lin. 4 post *ταεσ* adde idem
habet 597. 7,41 lin. 3 pro (al?) lege 597. lin. 6 post ζ adde
(= Gb) 7,43 lin. 1 post 157. adde 597. 7,44 text pro *εβαλει*
scribe *επεβαλειν* 7,44 lin. 3 post Ln adde Ti 7,46 lin. 4 scribe s* D
7,51 lin. 2 post 249. adde 597. 7,52 lin. 1 ante al adde (597. *αυτω*
zai ειπον) lin. 8 ante al adde 597. lin. 10 ante al adde 507.
7,53—8,11 lin. 6 post 33. adde 63. lin. 7 pro y^{scr} lege a*^{scr} b^{scr}

- lin. 8 vix iure laudantur lectionaria singula; dici potest evangelia nunquam nisi ex errore continere hanc pericopam hoc loco; multa vero eam in menologio vel inter *διάφορα* habent (cf vol. 1, p. 835). pag. 828, lin. 9 et 8 ab ima pro „ad ipsum—margine“ repone „fol. 169v, ll. 6—8 haec“ lin. antepenult post e adde sarz et post g adde h (sed non est veteris Latinae) 7,53 lin. 2 post Γ adde 508.597. lin. 4 post *ἰδια* adde *αυτου*: 597. *εαυτου*
- 8,1 pag. 831, lin. 2 pro D 272. lege Γ 272. 8,4 lin. 11 habent 13. 346. *επ αυτω τω φόρω*, 124. *επ αυτω φόρω* pag. 832 supra pro ζ ζ ε repone D D D 8,5 lin. 8 post Γ adde 597. 8,6 lin. ult adde . . . 47.56. *και προσπ.* . . . 508. *προσπ.* 8,9 pag. 834, lin. 3 ante 69. adde 13. dele 346. 8,11 lin. 9 ante al adde 508. pag. 834, lin. 5 ab ima N. B. h Matthaeo excepto non esse versionis Latinae veteris p. 835, lin. 20 ab ima adde Barbarae 8,12 lin. 8 post l adde vg 8,14 lin. 4 ante Did adde Epi^{ph}anc^s bis Procop^{es} 486 8,19 text scribe *ἔστιν* 8,25 lin. 3 post vg adde sah cop syr^{sch} arm Cyr . . . ζ (Gb⁶⁰) praem *και* cum ΔΛ lege syr^p et hr 8,34 lin. 3 dele Cyp²⁰⁷ et pone Cyp^{edd opt} lin. 5 ante Faustin 8,38 text lege *ἃ ἐγὼ* 8,38 pag. 842, lin. 8 a fine post facit) adde . . . ζ Gb (sed Gb'' του π.) Ti *παρω τω πατρι* cum DΓΔΛ unc⁷ 69. al 8,40 lin. 4 ante *ηζουσα* adde *λελα. υμων* 8,44 lin. 1 ante cum adde pr lin. 15 ante Cyp adde Eustath⁶²⁰ 8,48 lin. 6 pro *υμεις* scribe *ημεις* 8,51 incertus manebat Tischendorfius num *τηρησει* et *θεωρησει* ederet 8,55 lin. 4 dele ζ ante Ln 8,57 lin. ult ante EF adde B* 8,59 lin. 2 pro s lege s* 8,59 pag. 848, lin. 7 ante *οιτωσ* adde *οιτω* ζ^e
- 9,2 lin. 1 post l adde vg 9,4 lin. penult post Huet adde Cyr (4,858 cod) 9,6 lin. 3 tolle Cyr et pone lin. 2 post 33. 9,9 lin. 4 post sc; adde Ti c. 9,10 lin. 4 post om adde *ουρ* 9,11 lin. 9 post Ln adde Ti 9,12 text scribe *ἔστιν* 9,11 pag. 851, lin. 15 post q adde vg 9,15 lin. 3 scribe om *και* 9,17 lin. 3 ante *παλιρ* adde *τηγλω*: s praem *ποτε* | 9,21 lin. 11 dele (*εχ. s** om) 9,23 lin. 4 post ζ adde Ln Ti 9,29 text scribe *Μωυσεϊ* 9,40 lin. 5 ante BL adde A
- 10,3 lin. 1 tolle vg et pone lin. 2 post f lin. 5 lege ΓΔΠΗ 10,6 lin. 2 post L adde om 10,7 lin. penult post om adde [Ln] 10,10 lin. 1 post *δε* adde *ζωηρ*: s add *αωριον* | 10,11 lin. 3 ante s* adde Ti^{syn} cum 10,12 text scribe *ἔστιν* 10,12 lin. 2 post ζ adde Ln Ti 10,13 pag. 861, lin. 2 ante praem adde Ti 10,15 lin. 2 ante s* adde Ti^{syn} cum 10,18 lin. 3 dele Cyp lin. 4 post *tollet*, adde Cyp^{edd} *aufert*, ante *aufere*t adde Cyp (edd) ante s* adde Ti (syn) cum 10,19 lin. 4 dele 64. 10,22 text dele *τοῖσ* 10,24 lin. 6 post *ειπον*) adde Lc 12,13 (D *ειπον*) lin. 7 post *ειπε* adde Mt 8,8.20.31 post Lc adde 4,3. dele et 40. ante 17 adde 15 et 10,25 lin. 5

- ante e tolle b et pone ante f 10,31 lin. 4 ante | *παλω* adde Eustath⁶⁵⁷
 lin. 6 ante *οι* adde Eustath 10,33 lin. 5 post cop adde Cyr (thes 327)
 10,35 lin. ult 119? 1,1ss? 1,18? 10,38 pag. 867, lin. 2 ante A adde
 (*πιστευετε*) 10,42 lin. 1 dele M ante X lin. 3 pro X scribe M
- 11,2 lin. 4 pro *αυτησ* see lege *εαυτησ* 11,12 lin. 6 ante | *κεκοιμ.* adde
 . . . Gb⁰ sine teste 11,28 lin. 2 dele X 11,30 post Ln adde Ti^{syn}
 11,32 lin. 8 post ξ adde Ln Ti 11,50 lin. antepenult ante Cyr adde
 Eustath⁶⁶¹ 11,51 lin. 4 pro B lege B² et ³ lin. 5 ante E adde B*
 11,51 text scribe *ξελλεν* et muta in apparatu 11,57 text scribe *εστιν*
- 12,1 lin. antepenult post L adde Δ 12,6 lin. 5 pro *εχεν* scribe *εχε(ν)*
 12,9 lin. 3 post et adde „post *ιουδαιων* habent“ 12,17 lin. 3 post Π
 adde al sat mu 12,19 lin. 3 ante *πρ.* adde . . . 346. praem *συμ-*
βουλιων εποιησαν κατ' αυτου και 12,20 lin. penult ante al adde
 unc⁷ 12,22 lin. 3 scribe (157.) 12,32 lin. penult ante *παντα*
 adde Or^{int} 2,350 12,34 lin. 7 ante cop adde Π lin. 8 dele Π lin.
 penult dele 13. 12,40 lin. 7 adde s ante κ bis 12,41 lin. 2 ante
 e adde z^{ser} semel 12,48 text ante *τη* adde *εν* 12,49 lin. 3—5 pone
ελαλησα—λυθα post ante) |
- 13,2 lin. 6.7 pro²¹⁶ lege bis¹²⁶ 13,10 lin. ult post *est* adde „s *αλλα*
εστιν 13,11 lin. penult post om adde cum 13,12 lin. 2 ante
των adde Cyr^{4,726} lin. 7 ante ; item adde Cyr^{4,726} add. opt lin. 9
 dele Cyr 13,19 *mg* pro 4,29 lege 14,29 13,24 lin. 1 post D adde
 I^b 13,26 lin. 6 post aeth adde add 13,36 lin. 4 ante cum adde
 Gb' lin. antepenult dele 13
- 14,5 lin. 3 ante X adde D 14,7 lin. penult et ult pone [*ερωακατε*: dele
 hoe] . . . e m *videtis* lin. 4 a fine post *ερωακ.* 14,9 lin. 1 dele C 14,10
 pag. 902 lin. 2—6 in tomis sex editionis Puseyanae om Cyr o decies,
 habet *αυτου* bis, habet *αυτοσ* ad fin octies 14,13 lin. 1 init adde
στιαν: 597. *δ' εν* 14,14 lin. 5 post *μιν* adde Fulg (Mign. 65,802)
 lin. 6 post q adde em gat iac mm mt tol ante (249. adde Enthym
 Victorin^{adv} ar 3,13 Aug^{10h} 71.3 et 73.4 14,16 lin. 3 post *τηρησω* adde
δωσει: 597. *δωσω* lin. penult et ult tolle *μεθ υμων*—pon et pone
 in lin. 3 ante *η* 14,20 lin. penult ante al²⁰ adde 597. 14,23 text
 scribe *αγ. αυτον*, z. 14,26 lin. 9 ante al adde 597. 14,28 lin. 5
 scribe *επιον*, lin. antepenult scribe Gb⁰
- 15,2 lin. 6 post D adde Cyr 15,8 pag. 909, lin. 1 pro A lege Π 15,14
 lin. 4 tolle Cyp¹⁹⁴ et pone in lin. 5 ante Leif 15,15 lin. 7 post pauce
 adde it vg 15,16 lin. 5 pone 13.69.124.346. non ante arm sed post
 s^a 15,20 lin. ult ante pauce adde al 15,22 fin adde *αυτων*: c l
 Amb (ep 71) om
- 16,7 lin. 3 lege Gb+ 16,12 lin. 3 ante Or adde vg 16,13 lin. 7 pro
 (* scribe (ca 16,18 lin.8 pro s scribe s* et ante B adde s^c 16,27

- text dele $\tau\omicron\tilde{u}$ et muta in apparatu 16,27 lin. 7 dele Ln ante $\pi\alpha\tau\rho\sigma$
 et cum post $\pi\alpha\tau\rho\sigma$ 16,29 lin. 5 dele (B* $\pi\alpha\rho\eta\sigma\iota\alpha$)
- 17,6 extr ponendum est e ff² *servari* post BDL 17,11 lin. 9 ante C adde
 A lin. antepenult dele ξ 17,12 text excidit , post $\alpha\nu\tau\omega\rho$
 17,12 lin. penult pro c* lege C³ 17,24 lin. 7 dele ξ
- 18,1 lin. 7 tolle Cyr et pone lin. 6 post 9. 18,5 text scribe $\alpha\upsilon\tau\tilde{\omega}$ •
 18,13.14 *mg* adde 11,50 pag. 931 supra scribe 18,27 18,28
 lin. antepenult post ξ adde Ti 18,31 lin. 8 post *ovr* adde see 18,37
 lin. 4 pro Δ lege Δ
- 19,3 lin. 4 pro w^{scr} lege z^{scr} 297^{ev} 19,6 lin. 2 pro Δ lege Δ lin. 8 pro
 non fluct lege om al³ vg syr 19,7 lin. 8 pro ξ ^e lege ξ 19,16 lin. 23
 post his adde sv^gcd^d vv add $\alpha\nu\tau\omega\rho$ et 19,21 lin. 7 dele X ante Y 19,23
 lin. 5 post Ln adde Ti 19,25 lin. penult dele L ante T^d 19,28
 lin. 11 dele 64. 19,31 lin. 12 pro B lege B³ et lin. 13 ante H adde B*
 19,36 lin. 4 a fine ante sah adde vg 19,38 lin. 1 post $\delta\epsilon$ adde pr
 lin. 3 post $\pi\epsilon\iota\lambda\alpha\tau\omega\rho$ adde pr lin. 12 post $\pi\epsilon\iota\lambda\alpha\tau\omega\rho$ adde sec lin. 15
 dele A 19,40 lin. 2 tolle $\tau\omega\rho$: 69. om et pone in lin. 9 post $\kappa\epsilon\iota\tau\iota\alpha\sigma$.
 19,41 lin. 2 lege ab $\epsilon\rho\tau\omega\tau\omicron\pi\omega$
- 20,4 lin. 2 ante AU adde Ln cum 20,11 lin. 7 dele L 20,16 lin. 5
 post s adde D 20,17 lin. 3 ante Epiph et lin. 9 ante Nyss et lin. 11
 ante Cyr et lin. 17 ante Did et lin. 6 a fine ante Did adde Eustath⁶⁸⁰
 lin. 9 a fine ante s* adde Ti^{syn} cum 20,19 lin. 6 pro s scribe s* lin. 8
 ante E adde s^a 20,25 lin. 10 et 9 a fine dele $\epsilon\alpha\rho\mu\eta$ 20,30 lin. 3
 pro s lege A 20,31 lin. 1 pro T^a lege T^d
- 21,1 lin. 4 post 106. adde 510. lin. penult post 124. adde 510. 21,5
 lin. 1 post 106. adde 597. 21,15 lin. antepenult et 21,16 lin. 1 ante
 x dele L bis lin. 8 pro v. 16 lege v. 15 21,17 lin. 1 post B adde c*
 lin. 15 post $\alpha\nu\tau\omega$ adde tert 21,20 lin. 8 pro Δ lege A 21,22 lin. 5
 a fine lege Hier (iovin 1,26; = Vallars. 2,279a) 21,23 lin. 4 post
 $\sigma\iota$ adde pr 21,25 pag. 966, lin. 19.21.22.26.31.33 lege s^a pag. 967
 lin. 23 scribe $\sigma\lambda,\beta'$

2.

ACTUS ET EPISTULAE CATHOLICAE.

Ubiq̄ue in Act-Cath dele eat si laudatur 36. ad locum vel scribe 36. pro eat

(1.) ACTUS.

- * (vol. 2, pag. 1) lin. 2 post repetitur). adde Item B in marginibus per totum librum lin. 19 post B add (in ipsa inscriptione libri) lin. 5 ab ima post demid adde *vg^{cle}*
- 1,1 lin. 1 post 31. adde 33. 1,3 lin. 1 ante *δι* adde *εαυτορ*: 33. om
lin. 7 et 1,4 lin. 4 et lin. 9 a fine adde 33. post 31. 1,4 *mg* lege Lc 24,49 1,4 lin. 4 post 40. lege 117. 1,5 lin. 3 post *ξ* adde Ti 1,11 lin. 2 post 61. adde 117. lin. 4 post 31. adde 33. 1,6 lin. 4 post 31. et 1,7 lin. 2 post 31. et 1,8 lin. 2 post 31. et lin. 4 post E et lin. ult post C et 1,10 lin. 3 post 31 et 1,11 lin. 1 post E et lin. 4 post D et lin. 7 ante al adde 33. 1,8 lin. 2 ante 1 adde E 1,10 lin. 1 post *-σν* adde ut Ti 1,11 lin. 1 pro eat^{lst} lege 36. lin. 9 lege 33* (33² addit in *mg*) 1,18 lin. 1 post 61. adde 117. 1,19 pag. 8, lin. 2 post Ln adde Ti 1,20 *mg* lege Ps 108(109), 8 1,24 lin. 3 post 80. adde 117.
- 2,16 lin. 3 dele ante *εσαι*. incipe lineam novam, et pone 17. versus numerum 2,18 lin. 2 ante Ln adde *ξ* 2,22 lin. 2 ante Ln adde *ξ* 2,26 lin. penult lege Ro 8,20 2,31 lin. 6 post 5. adde 13. 2,36 lin. ult ad Eustath^{thdr} nota Galland. 4, p. 575 et Theodoret. Dial. III. Opp. tom. 4, p. 156
- 3,1 pone III. 1 in app 2,47 lin. 6 a fine ante *ιωαννης* pro eum nova linea 3,6 lin. 6 post habet adde ut obit Valent (2,1183) et post om adde ut Luc (1,1423) lin. 7 post *ξ* et post mu; adde Ln lin. 8 dele C pr post Ln adde ed. min. pro *εγεις* lege *εγεις* 3,11 pag. 25, lin. 3 ante cum adde (B *ιωαννη*) 3,12 lin. 4 pro s lege A 3,13 lin. 10 a fine ante add adde Ti 3,21 lin. 1 tolle h ante 27. et pone ante *vg*
- 4,6 lin. 1 ante D *ιωραθασ* adde B 4,9 lin. ult pro E lege A 4,10 lin. 1 ante d adde B *ιστωηλ*, 4,25 lin. 23 ante Ti adde Ln 4,33 pag. 38, lin. 3 ante Ti adde *ξ* 4,36 lin. antepenult ante cum adde *τωρ* lin. ult lege *ζυπιτοσ* 4,37 ante B adde A
- 5,3 lin. 1 pro (*vg*—Mtum) lege *c^{scr}* demid 5,8 lin. 4 ante 15 adde Ti e. 5,21 lin. 5 ante B³ adde B² ut valtr et 5,26 text dele *ηρα* 5,29 lin. 6 lege Eus hist 5,24,7 5,38 lin. penult ante *οι* adde³⁹ 5,39 lin. penult lege *ιποσζεσθ*

- 6,2 post C adde Dam Paris 6,3 lin. 5 ante enm adde Dam Paris
 7,1 text pro $\epsilon\dot{\iota}$ scribe $\epsilon\dot{\iota}$ 7,8 lin. 2 ante D adde $\iota\sigma\alpha\kappa$ pr B, 7,10 lin.
 ult extr adde | $\alpha\upsilon\tau\omicron\upsilon$: B* $\tau\omicron\upsilon\tau\omicron\upsilon$ 7,16 lin. 6 post contra lege 2.9.24.
 33.47 *e^{scr} f^{scr} $\epsilon\mu\omicron\omicron$, fu $\epsilon\mu\omicron$ v^{cle} $\eta\epsilon\mu\omicron$ lin. antepenult post ξ adde
 Ti 7,26 lin. 5 post ξ adde Ti 7,36 lin. 3 dele 24. 7,59 $\delta\acute{\epsilon}\xi\alpha$
 $\tau\acute{o}$ $\pi\rho\epsilon\upsilon\mu\alpha$ $\mu\omicron\upsilon$ dicit Eva in Apoc Mosis cap. 42 extr 7,60 lin. 4
 a fine post pane adde $\mu\eta$
 8,1 lin. penult dele E (?) 8,10 lin. 2 et 12 lin. 2 et 13 lin. 6 et **ubique in**
Act Cath dele cat vel pro cat scribe 36. nam est 36. 8,12 lin. 3 pro s
 lege s* 8,18 Dam Paris legit $\epsilon\delta\iota\delta\epsilon\tau\omicron$ $\pi\rho\alpha$ $\alpha\gamma\iota\omicron\nu$ 8,34 lin 1 ante
 om adde Cy^{10h} 73 8,40 text post $\acute{\epsilon}\lambda\theta\epsilon\dot{\iota}\nu$ adde $\alpha\acute{\upsilon}\tau\omicron\nu$ 8,40 lin. 3
 pro 10,24 lege 9,30
 9,1 init scribe IX.1 9,20 lin. 3 ante 61 adde 13. 9,25 lin. 10 ante
 E adde (ita Ti errore) 9,26 lin. 5 lege Gb' 9,35 lin. 8 pro ξ^e lege ξ
 9,40 lin. 1 lege Ln (ed min)
 10,1 habet Dam Paris $\zeta\alpha\iota\sigma\alpha\rho\iota\alpha$ et 10,3 $\epsilon\rho\alpha\tau\eta\nu$ et 10,4 $\epsilon\rho\omega\pi\iota\omicron\nu$
 10,5 lin. 4 a fine lege $\pi\epsilon\tau\rho\omicron\sigma$ et lin. 3 a fine $\pi\epsilon\tau\rho\omicron\nu$ 10,6 lin. 6 ante fu
 adde d 10,17 pag. 86, lin. 1 post C adde D 10,22 lin. 1 post ξ
 adde $\epsilon\iota\pi\omicron\nu$
 11,18 lin. 6 post ξ adde Ti
 12,6 lin. penult post AL adde etc et post $\theta\nu\sigma\iota$ adde ut ξ 12,15 pag. 103,
 lin. 2 post Ln adde $\omicron\iota$ $\delta\epsilon$ 12,17 lin. 8 lege E^{sr} lin. nlt ante eop
 adde e 12,19 text dele $\tau\eta\nu$ 12,25 lin. 5 ante DE adde (ut B*
 videtur primo scripsisse)
 13,1 tolle $\alpha\rho\tau\iota\omicron\chi$ — $\zeta\iota\alpha$ | et pone lin. 5 ante $\zeta\alpha\lambda\omicron\upsilon\mu\iota$. 13,4 lin. 5 a fine
 post E adde H (teste Treg) et lin. 4 a fine dele H 13,12 lin. ult ante τ .
 $\theta\epsilon\omicron\upsilon$ dele | 13,25 text dele \acute{o} 13,32.33 pone numernm 33 ante
 $\acute{o}\tau\iota$ $\tau\acute{\alpha}\upsilon\tau\eta\nu$ et in apparatu pone 33. pro | ante $\eta\mu\omega\nu$ 32 lin. 2 13,45
 text post $\lambda\alpha\lambda\omicron\upsilon\mu\acute{\epsilon}\nu\omicron\upsilon\sigma$ adde ,
 14,3 lin. 4.5 dele , item — Aldina (fuit ex errore de Wetst) 14,8
 text lege $\acute{\alpha}\delta\upsilon\nu\alpha\tau\omicron\sigma$ $\acute{\epsilon}\nu$ $\acute{\Lambda}\iota\sigma\tau\omicron\iota\sigma$ 14,8 lin. 2 lege post v. 7 | $\acute{\alpha}\delta\upsilon\nu$
 $\alpha\tau\omicron\sigma$ $\epsilon\nu$ $\lambda\nu\sigma\tau\omicron$. et post Ti lege $\epsilon\nu$ $\lambda\nu\sigma\tau\omicron$. $\acute{\alpha}\delta\upsilon\nu$. 14,11 lin. 2 post $\delta\epsilon$
 adde $\omicron\chi\lambda$. 14,14 lin. 4 ante Chr adde vg 14,22 text scribe
 $\acute{\epsilon}\nu\mu\acute{\epsilon}\nu\epsilon\upsilon\nu$ et muta in apparatu
 15,23 pag. 133, lin. 1 post vg adde cop^{boett} et lin. 5 lege cop^{wilk} 15,28
 lin. 3 pro 61 lege 31 15,34 lin. 3 post 69. adde 234.
 16,6 lin. 5 pro 55. lege 33.34.35. 16,10 lin. 6 dele A ante DH 16,17
 lin. 7 post $\epsilon\zeta\omicron\alpha\zeta\epsilon$ adde (Ti $\epsilon\zeta\omicron\alpha\zeta\epsilon\nu$ ex errore) 16,28 lin. 5 ante B adde
 Ln (ed mai) cum 16,32 lin. 5 post 13,7. adde 46. 17,13. 18,11
 16,40 lin. 1 post ξ adde Ln Ti lin. 6 et 10 adde G^b bis post E
 17,1 lin. 3 a fine post *apolloniam* adde ut vg
 adde G^b 17,1 lin. 5 a fine ante H lin. penult post D 2 lin. 4

- post E gr lin. 8 post D 3 lin. 3 ante H (vdtr) 4 lin. 1 post E
 lin. 4 post E lin. 7 post E 5 pag. 149, lin. 3 ante 31 lin. 12
 post E lin. 15 post E (vdtr) lin. 18 post B 6 lin. 5 post E
 lin. 7 post E 7 lin. 1 post E bis lin. 4 post D 10 lin. 1 post D
 lin. 5 a fine ante d (hoc loco habet G^b *απισαν*) lin. 3 a fine
 post D 11 lin. 3 post E lin. 6 post E (G^b habet *εχει* post
ουτωσ) 13 lin. penult post E 14 lin. 6 ante H lin. 7
 post B lin. 4 a fine post B 15 lin. 3. 6 post E lin. penult
 post D 16 ad finem G^b *καθειδωλον* 27 pag. 155, lin. 13
 ante H lin. 7 a fine post *μακραν* (G^b *μακρα*) lin. antepenult
 ante H lin. ult post E 28 lin. antepenult ante item adde
 item G^b *αραι* *αστρονομος* 29 lin. 1 post D lin. 6 a fine
 post D 32 lin. 1 post D lin. 5 ante H (G^b *ουτωσ*) 34 lin. 2.4
 post E 18,9 lin. 3 post E 11 lin. 1 post B 12 lin. 3 post E
 13 lin. 3 post E 14 lin. 1 post E (vdtr) 15 lin. 2.5 ante H
 17 lin. 2 post E 17 pag. 161, lin. 1 post B lin. 2 post E
 18 lin. 5 a fine post E 19 lin. 3. [-σεν] 6.8. penult ante H
 20 lin. 3 post B 21 lin. 1 post E lin. 4.9.17.20 ante H 22
 lin. 1.4 ante H 23 lin. 2 et 24 lin. 2 ante H 25 lin. 5 post E
 26 lin. 2 post E lin. 5 ante H
- 17,18 Dam Parall cod paris habet *επικουριων* et *σιτωικων* 17,22 habet
 Dam *παυλοσ* sine *ο* et *αρειου* 17,26 lin. 7 a fine ante 61. adde 31.
 lin. antepenult post Ln adde (ed mai) 17,27 pag. 155, lin. 12 ante
 sah adde vg 17,28 lin. 7 dele cop 17,29 text scribe *χρονστω* et
 muta in apparatus
- 18,12 lin. 3 lege *ομοθυα*. 18,21 text *αρηγηθη*
- 19,4 lin. 4 ante add adde Ti 19,19 lin. 2 pro E scribe E^{sr} 19,24
 lin. 3 ante 57 adde 33. 19,27 lin. 6 a fine ante E adde s 19,38 lin. 3
 ante Ti adde ξ lin. 6 scribe *εχουσαν* 19,40 text post *λογον* adde *περι*
- 20,28 pag. 184, lin. 3 post 22. adde 23.25.27. lin. 6 ante Bas adde
 Thdor. Mops (1 Ti 28: Cram et Lat) lin. 13 ante Ath adde (et ita
 certe quinque codd, sed cod unus ut aeth Rom) lin. 13.14 dele^{5,1052}
 lin. 7 a fine pro adquis. lege acq. lin. 5 a fine post *sanguine suo* adde
 ita Hier^{tit} 1,5 et ante Ir adde Cyr (ap. Mai vol. 8, vide ante) Cyr vel
 Pseudo-Cyr (trin 26) Anon in cat³³⁸ lin. 4 a fine post *suum* adde ita
 Hier (epist. 146) lin. 2 a fine ante Thphyl adde Anton et Maxim¹⁷³
 Oec Cf dissertationem Ezrae Abbot in actis *Bibliotheca sacra*,
 Andoverae a. 1876. 20,29 lin. 1 post 130. adde 180.
- 21,31 lin. 5 post ξ adde Ti 21,37 text scribe *πρόσ σε*;
- 22,3 pag. 197, lin. 2 post edd adde Steph 22,16 text scribe *ἀπόλουσα*
 (hoc correctum est in „ad interim“) 22,23 lin. 6 pro s lege s^{*}
 22,28 lin. 9 lege B* *πολειταια*

- 23,24 lin. 9 lege *tanquam* 23,28 lin. 6 scribe Praeterea 23,30
pag. 209, lin. 10 post ξ adde *λεγειν*
- 24,3 lin. 6 ante *εγκοπιτω* dele |, incipe novam lineam, pone 4. 24,3
pag. 211, lin. 2 ante *στασεισ* dele |, incipe novam lineam, pone 5.
24,6 lin. 5 pro *κατελθων* lege *παρελθων* lin. 13.14 post 66. et 16
post 133. et 18 post 57. adde 234. 24,24 lin. 3 ante al mu adde 57.
234. lin. 4 a fine ante 61 adde 31. lin. 2 a fine ante C adde A
- 25,1 lin. 3 ante pro adde (et mart. pal. 8,1 et 13,11) 25,25 lin. 5 a fine
post ξ adde Ti 25,26 lin. 2 a fine post ξ adde *τι* 25,27 text pro 26
scribe 27
- 26,2 lin. 5 ante E adde Ti cum 26,5 lin. 2 et 4 dele (item—min) et
,nec—ed min
- 27,21 text scribe ω 27,33 lin. 8 a fine pro *επ.* lege *εμ.* 27,34 lin. 2
post plu adde vg
- 28,7 lin. 4 pro 7. lege 12. 28,9 post B adde vg (ed. Clem, non am fu
demid) 28,17 lin. 1 post 31. adde 40. lin. 4 ante *ελεγειν* adde
πρωτουσ: 40. ante *τ. ιουδ.* | $\delta\epsilon$ sec: 40. $\delta\upsilon\nu$ |

(2.) EPISTULAE CATHOLICAE.

Iacobi.

- 1,5 lin. 4 post 105. et 1,11 lin. 3 post 97. et 1,13 lin. 2 ante al adde 117.
1,9 post om adde *o* 1,12 lin. penult pro^{cu} lege^{sch} 1,13 lin. 3 post
cum et 1,15 lin. 1 post 45. adde 62. 1,17 Speculum (6,633e) habet
vicissitudinis obumbratio 1,27 lin. 1 dele ,item—ed min)
- 2,7 *ng* lege Lv 19,18 2,12 text scribe *ουτωσ* 2,15 lin. 2 pro D
lege C 2,18 lin. antepenult post *πιστιν* adde sec 2,25 lin. 1 lege ff
tol vg^{cle} pro ff vg
- 3,3 lin. 5 scribe minusc 3,5 lin. 7 ante cum adde *πυρ* 3,6 lin. 1
ante pro adde pr 3,8 text pone *δαμάσαι* ante *ἀνθρώπων*
- 4,8 pro A scribe B 4,13 lin. penult ante K adde A
- 5,9 text excidit \acute{o} ante *ζουησ* 5,11 lin. penult et ult pone h ante vg
5,14 lin. antepenult ante A adde Ln Ti cum

I Petri.

* cf infra p. 318 1 Ioh * lin. 10 a fine

- 1,4 lin. 6 post ξ adde (= Gb Sz) 1,8 lin. 14 tolle Cyr et pone lin. 10
post *inenarrabili* 1,9 lin. 2 post Oros adde cum Pelag²¹ post
Fulg adde de verit praedest 2,36 et ep 14,7 lin. 3 ante Aug adde Did
ps 149 Mai) 1,10 lin. 3 dele ^{nest}142 et 1,12 videtur Cyr (nest 142)
εμιν legisse, nunc legit *ημιν* sed *η* in rasura, dele igitur in lin. 6 et pone
lin. 5 ante . . . lin. ult ante (cf adde Fulg (contr Fab fragm 26 et
fragm 6) post *re* adde Vig (contr Varimad 3,99) Fulg (pro fid cath 9

- in quo*) 1,16 lin. 10 a fine pro $\epsilon\gamma\omega$ lege sec lin. 7 a fine post $\kappa\alpha\theta\omega\sigma$
 adde m *quia et* 1,20 pag. 278, lin. 2 ante $\epsilon\sigma\chi\alpha$ - adde ξ
 2,5 lin. penult post arm adde Or (1 Cor 6,4 Cram) 2,20 lin. 5 a fine et
 2,21 lin. 1 post $\epsilon\nu\sigma\tau\iota\omicron$ ¹² adde (Scorp 12) 1,21 lin. penult pro $\nu\mu\omega\nu$
 lege $\eta\mu\omega\nu$ 1,24 lin. 4 post aeth adde Fulg (ad Tras m 1,11)
 3,15 lin. 13 ante Dam adde Or (1 Cor 1,2 Cram) Cyr (5,588) 3,18 *mg*
 pro 21,6 scribe 4,6 3,18 lin. 1 post harl adde al lin. 17 post B
 adde P lin. 10 a fine post demid adde al 3,19 pag. 291, lin. 1
 post etc adde . . . $\epsilon\nu\tau\omega$ $\alpha\delta\eta$ e^{scr} lin. 6 a fine post Ln adde al 3,20
 lin. 10 post Ln adde al
 4,5 lin. 4 ante $\kappa\rho\iota\omega\nu\tau\iota$ adde Oec 4,14 lin. 10 a fine ante 4 adde $\epsilon\pi\omega\alpha$ -
 $\pi\epsilon\pi\alpha\nu\tau\alpha$. . . lin. 12 pro $\epsilon\pi\omega\alpha\pi$. lege $\alpha\nu\alpha\pi$. 4,15 lin. 2 pone
 (ante Tert 4,19 lin. 1 lege (et. ξ Ln $\kappa\tau\iota\sigma\tau\eta$, Gb Sz $\kappa\tau\iota\sigma\tau\eta$)
 5,2 pag. 297, lin. 2 pro ς lege ς^* lin. 3 adde ς^e ante A 5,4 lin. 2 post
 ut adde ξ ante Gb dele ξ 5,10 lin. 8 a fine post $-\omega\sigma\alpha\iota$ adde ,ut ξ
 Gb' = Gb Sz 5,12 lin. 3 pro ς lege ς^* 5,14 lin. 3 pro ad lege add

2 Petri.

- * lin. 7—1 a fine : Invenies testimonium Barsalibi de Iac 2 Pe 1 et 2 Ioh
 apud Assemanum 3,1, p. 10 vel p. 9 sq. adn. lin. penult pro 1562
 lege 1630 (in praefatione editionis Schaafiana e pag. 2 pro pag. 4) lin.
 ult post Bodleiano adde (Orient. 119)
 1,1 lin. antepenult ante (non adde 1624.1656.1662.1678. non 1633.1641
 1,2 lin. antepenult post $\kappa\rho\iota\omega\nu$ adde $\eta\mu\omega\nu$
 2,4 lin. penult post adscribit adde: similiter, sed sine epistulae nomine
 Cyr (Ioh 731) 2,8 lin. 1 post B adde Γ 2,14 lin. 2 pro vg scribe
 am fu, vg^{cle} demid *adulteri* lin. penult dele ξ 2,18 lin. 4 pro ξ
 lege ξ^e 2,22 lin. 9 ante Amb adde Pseud- post A adde c^2
 3,10 lin. 13 post C adde P

1 Iohannis.

- * lin. 7.6 a fine dele *sparthos*— p. 67 lin. 5 a fine ante Aug adde Cyr
 (passim)
 1,4 lin. 1 post Gb' adde Ln ed min lin. 2 ante Ti adde Ln ed mai 1,5
 lin. 4 am fu legunt *adnuunt.*, vg^{cle} *annunt.* 1,8 lin. 1 pro syr^P lege
 syr^{sch} 1,9 lin. 2 post A lege B pro C
 2,2 lin. ult ante $\mu\omega\rho\omega\rho$ adde Did (ps 301 Mai) 2,12 lin. 3 post $\nu\mu\omega\nu$
 adde see 2,13.14 text pone 14 pag. 322, lin. textus ult ante $\xi\gamma\omega\alpha\psi\alpha$
 2,18 pag. 323, lin. 3 (est Phot ampliliqu 132 [Coisl. 154, Taur. 153] ap.
 Mign. 107, col. 7)
 3,5 lin. penult ante etc adde vg 3,16 text pro $\acute{\iota}\mu\omega\tilde{\nu}$ lege $\acute{\eta}\mu\omega\tilde{\nu}$
 3,20 lin. 1 lege $\eta\mu\omega\nu$ 20 $\sigma\tau\iota$ (Ln $\sigma\tau\iota$) $\epsilon\alpha\nu$: Gb Sz Ln $\eta\mu\omega\nu$, 20 $\sigma\tau\iota$. . .
 ξ $\eta\mu\omega\nu$. 20 $\sigma\tau\iota$ 3,20 pag. 330, lin. 3 post Ln adde (ed min) 3,21
 lin. 7 dele ξ 3,23 ante al adde 31 lin. ult dele ξ

4,10 lin. 2 adde A ante KL 4,12 lin. 2 ante A adde Ln cum 4,20
lin. 4.5 post *εωρακεν* et *εορακεν* adde bis

5,6 lin. 5 dele P lin. 8 adde P ante 5.

5,7.8 lin. 11 pro *απο* lege *επι* et vide faes apud Tregellesium (Hornii *Introd.* vol. 4, p. 357) pag. 338, lin. 24.25 verba „*tres sunt qui testim. perhibent in caelo, p. v. et sp., et hi tres unum sunt*“ citata sunt exacte in Conf. episc. Afric. ap. Viet. Vit. pars 3, p. 42 (chifflet) pag. 339, lin. 10 pro 5 lege 6 vel (al. 6). pag. 340, lin. 7 lege *γινόμενα* lin. 12 et etiam Andr Cappad (ad apoc 17,10) lin. 5 ab ima pro 1546—1569 lege 1546—1551 et Rob Steph iun 1569. lin. 4 ab ima lege 1565—1598 page 341, lin. 6 ante 1593 adde 1582.

Bengelius in editione eius minore Tubingae a. 1753 inter alia nova dedit lectiones codicis Vulgatae Schelhorniani olim Ulmensis nunc Londiniensis mus. Brit. Add. 11852. Cf etiam ad 1 Ioh 5,7.8 librum v. cl. Guilelmi Koelling, *Die Echtheit von 1 Ioh 5,7*, Vratislaviae a. 1893; turget dissertatio inscientia et arrogantia.

5,9 lin. 4 (est Aug pecc mer tom. 10, col. 16bc) 13 lin. 1 pro *ημιν* lege *υμιν* 5,20 lin. 10 dele *ινα*

2 *Iohannis.*

3 lin. 2 post Sz adde Ln 7 text scribe *ξξηλθον* 13 lin. 2 114 est schol non text

3 *Iohannis.*

6 lin. 7 lege *deduces* 9 lin. 3 pro *ς* lege *ς** lin. 4 ante κ adde *ς^c* (*εν* pro *τι*)

Iudae.

Inscriptio: lin. 5 a fine post *ς* adde *επιστολη του ιουδα καθολικη* 1 lin. antepenult dele *ιν* 4 lin. 1 post *ς* adde Cyr (hom 5,452 Pusey) 5 lin. 4 a fine ante *ο* et ante *ιησουσ* adde *οτι* 5 text scribe *πιστευσαντας* 6 lin. 3 post Ln adde (ed min) 12 lin. 10 ante κ adde *ς^c* lin. 21 post Ln adde (ed min) 15 text dele *α'των* prius 15 pag. 358, lin. 1 post *αυτου* adde et. am fu demid 25 lin. 8 scribe *μεγαλωσυννη*

3.

EPISTULAE PAULINAE.

ad Romanos.

- 1,8 text scribe $\theta\epsilon\tilde{\omega}$ 1,27 lin. 1 scribe D**c lin. penult scribe Thphyl
 2,8 lin. 3 pro s lege s* 2,13 lin. 1 ante cum adde pr 2,16 text scribe
ζοίνει 2,16 lin. 4 ante Dam add Cyr (mal 855) 2,26 ante Dam
 adde Cyr (mal 781 codd)
 3,4 lin. ult dele A 3,8 lin. 1 ante om adde memph 3,9 ante k adde (
 3,11 lin. 2 ante Thdrt adde Or (rom 17 Cram) lin. ult post B adde Or
 (rom 18 Cram) 3,22 lin. 2 post Ln adde (ed min) 3,25 lin. 8
 a fine post 76. adde Hil (164) 3,26 fin adde . . . Gb^o Ti om eum
 FG 52. e f g
 4,3 lin. 1 pro at lege atque 4,4 lin. 2 ante Thdrt adde Or (rom 28 Cram)
 5,6 lin. 5 a fine ante cum adde Ti 5,14 lin. 5 est Acaec cat 46
 6,12 lin. 4 a fine ante (= Gb adde ξ lin. ult post Oec adde . . . Gb om
 plane eum 178. e 6,19 lin. penult post *κα* adde 6,21 lin. 3 lege
τότε ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχ.
 7,9 lin. 1 pro Chr see scribe Cyr 7,13 lin. 6 pro omd lege omni 7,16
 lin. 2 pro B lege B* 7,20 lin. ult post Ln adde *αλλ* 7,25 lin. 5
 dele *του* ante *ζουρου*
 8,2 ante Tert adde Bas (387 codd) 8,11 ante . . . adde Cyr (thes 387,
 alibi aliter) pag. 401 pone lin. 11—18 *εξ νεκρων*—mose 2) ante
ζουστον ιησουρ lin. 1 huius paginae 8,20 text voluit Tischendorfius
 ut videtur *ἐπίδει* reponere pro *ἐλ*. quod primo edidit 8,22 lin. 1
 post G adde Hipp (haer 7,25) 8,35 lin. 4 a fine ante Ephr adde Cyr
 (fid 59) Theod (stud 389. 447 Sirm) lin. antepenult ante add adde
 Did (2 cor 146 Mai) lin. ult ante :: adde . . . *τ. ζουστον τησ εν ζω̄ν̄*
 Nyss (ecll 1,685 Mign) 8,38 lin. 7 post pauc adde $\nu\epsilon^{clie}$ etc vide post
 9,5 lin. 2 ante Hil adde Cyp (test 2,6) lin. 14 post *omnes* adde (*omnia* vg)
 pag. 411, lin. 20 Meth est „de Symeone et Anna 805“ pag. 412, lin. 5
 ab extr versu in apparatu ante c adde A post 47. adde 77.80.89.
 lin. 4 a fine dele A 9,9 adde *σαρρα* et. am fu . . . $\nu\epsilon^{clie}$ demid *sarac*
 9,11 lin. 4 pro (Cyr—locum) lege Cyr (mal 820) 9,15 text scribe
Μωϋσει 9,19 lin. 4 a fine pro ξ lege Ln 9,25 lin. ult dele) post
consecutam 9,26 lin. 7 pro B* lege B 9,32 lin. 7 scribe *προσε-*
ζουσαν lin. 8 ante add adde Ti
 10,5 lin. 9 ante Dam adde Cyr (ad loc Mai) 10,14 lin. 7 ante al adde
 c. AKL 10,15 lin. 6 post B adde Chr (cod) lin. 8 pro s scribe s*

- 11,20 lin. 5 post B adde Dam (Paris fol. 405 sub *v*) 11,30 lin. penult
pro s lege s^a lin. ult dele s ante A et pone ante B*
- 12,2 lin. 23 cf disput 4 ap. Galland. 8,75d 12,4 lin. 5 post e adde f
dele vg lin. 6 dele f post gnelph adde vg 12,8 text voluit
Tischendorfius postea *προῖστανόμερος* 12,17 lin. penult tolle
d—Lcif et pone lin. ult ante plane
- 13,1 *mg* scribe 1 Pe 13,4 lin. 3 pro plum lege plu m 13,9 lin. 9
pro P scribe (P) 13,11 lin. 6 post 628 adde Chr (cod) 13,12 lin. 1
post A et lin. 4 ante Dam adde Cyr (zach 678) lin. 7 ante etc adde
Cyr (zach 678 cod opt) lin. 8 post e adde Cyr (zach 678 ed) 13,14
pag. 437 lin. 4 post *Iesum* adde . . . Or (ps Gall 61) Did (2 cor 129 Mai)
τον ζν ιν
- 14,8 lin. 2 post B adde 37. lin. 6 ante cum adde sec 14,10 extr adde
. . . Aug (cont adimant 14,2) *trib. domini* 14,16 lin. 3 ante go adde vg
14,19 lin. 3 post Ambrst et 14,20 lin. 2 ante vg adde Aug (cont adim)
lin. penult post harl vi adde al 14,21 lin. 2 ante D* adde B* 14,22
lin. 5 dele ζ^e
- 15,4 lin. antepenult ante al et lin. ult ante add adde Aug (epist 78,1)
15,8 lin. 2 post Ambrst et lin. 5 ante Dam adde Aug (in ioh 31,11)
15,15 lin. 3 post AB pr et lin. antepenult post Dam adde „Thaum“
(Apol? 108 Lagarde) lin. antepenult pro s lege s* et lin. penult
ante A adde s* 15,17 lin. 1 post 37. et 15,18 lin. 2 ante Dial adde
Thaum 15,19 text post *Χριστοῦ* pone , pro . 15,20 lin. 7 post
etc) adde vg^{cle} *praedicavi evang. hoc* 15,23 lin. 1 ante D^c adde Ti cum
15,24 text post *ἐμπλησθῶ* pone • pro . 15,26 lin. 8 pro *τω* lege *των*
15,32 lin. 6 post ζ adde Ln (ed mai) Ti lin. 7 ante *zai* adde ζ Ti
lin. 8 post *ελθω* adde post *εν χαρα*
- 16,16 lin. ult post Oec adde | *χριστου*: 3.23.42.69.106.120.177 a**k^{scr}
Chrys (codd 2 ap. Matthaeium) *θεου*
1 ad Corinthios.
- 1,8 lin. ult post ζν adde v. 8 bis scriptus s* 1,10 lin. 6 ante L adde
γνωμη: lin. 7 adde , 2. *γνωσει*, d e am *scientia*, fu *scientiam* (vg^{cle}
demid etc *sententia*) 1,11 lin. 5 post *sunt* adde (harl** *sint*) post
in vobis adde (vg^{cle} harl** *inter vos*) 1,29 lin. 1.2 lege ζ^e 1624.33.41
(non item 1656.62.70.78. nec ζ Westst Gb Sz)
- 2,3 lin. 3 pro FF lege FG 2,4 lin. 1 post P adde 17.39. 2,9 text
γγραπται 2,10 lin. 11 ante add adde Ti 2,6 lin. 1 pro *συμβε-*
pr scribe *συμβα-*
- 3,2 text post *ἐπίτισα* adde , 3,3 lin. 4 ante cum adde pr 3,6
lin. 2 ante c adde ζ *αλλ* cum dele *αλλ* 3,7 lin. 2 pro *αλλο* lege
αλλ ο 3,12 lin. 8 ante add adde (cod opt Field) lin. 9 post etiam
adde (libere) 3,19 lin. 4 post *γαρ* adde sec

- 4,17 lin. 2 pro s scribe s^c 4,19 lin. 1 ante *θελήσῃ* adde *ταχ. π. υμασ* et. am fu tol demid : 73. π. υμ. ταχ., vg^{cle} *ad vos cito* |
- 5,1 lin. 9 post *patris*(adde vg^{cle} fu demid post *sui* adde [non item am harl] 5,3 lin. 1 ante *απων* adde *γαρ*: 61.62.109.120.213.221. vg Thdr̄t Leif (21 et 134) Ambrst al om | 5,7 lin. 5 post 46. adde vg 5,11 lin. 8 lege *ξ* et. *ξ*^e 1622.70.78. (non *ξ*^e 1624.33.41.56. Gb Sz) ante cum adde *πόρος*
- 6,5 lin. 7 post *ξ* adde Ti 6,7 text scribe *ξστιν* sine , 6,10 lin. 4 ante etc adde Aug (enchr̄ 18) 6,11 lin. 2 ante C adde Ln cum lin. 6 ante C adde *ξ* Ln cum lin. 9 ante al adde Aug (ep̄ 29,5) 6,11 pag. 486, lin. 7 post Cyp adde Aug (ep̄ 29,5) 6,12 lin. antepenult ante *σνν-* adde 47* vdtr 6,13 text voluit Tischendorfius postea *πορνία* pro *πορνία* ponere 6,15 lin. ult post Leif adde Aug (serm 162,1) 6,16 mg scribe Eph 5,21 6,19 lin. 6 post *nostra* adde Aug (serm 162,1) 6,20 lin. 3 ante Euthal et lin. 4 a fin post Ambrst adde Aug (tri 7,6)
- 7,2 lin. 3 ante etc et 7,3 lin. 3 post Ambrst adde Aug (ep̄ist. 262,2) 7,5 lin. 10 post Ambrst adde Aug (nupt et conc 1,16) 7,13 lin. 2 post *mulier* adde [vg^{cle} add *fidelis*, non item am fu harl demid] 7,14 lin. antepenult dele *θε* 7,18 lin. penult dele *ξ* 7,27 dele *ξ* 7,29 lin. 4 a fine post 1656. adde 1662. 7,34 text pone 34 ante *ἡ ἀγαμοσ*
- 8,6 lin. 15 pro *τω* lege *ω* 8,6 pag. 502, lin. 11 Dam paris habet *εραυτω* 8,13 lin. 4 ante syr adde vg lin. 6 dele vg
- 9,2 lin. 5 post 1633. adde 1656. *αποστ.* 1678. *επιστ* 9,4 lin. 1 post *ξ* adde Ln Ti 9,7 lin. 3 post fu adde demid 9,10 lin. 2 dele *στι* 9,13 lin. 3 post Ln adde Ti 9,15 lin. 10 post *ξ* adde Ti 9,16 lin. 1 ante cum adde pr lin. 11 ante cum adde sec 9,20 lin. 5 a fine post 37. adde 234.
- 10,14 lin. 1 dele s et B scribe D^c ante C adde sB 10,16 lin. 5 ante pon adde pr lin. 6 ante c. adde sec 10,17 lin. 1 ante *ατρου* adde *γαρ* et. d e f g tol: om am fu harl* *omnesque*, vg^{cle} demid *omnes qui* | 10,18 lin. 1 post Chr²⁵⁹ adde Cyr (mal 835) 10,23 lin. 9 pro sec lege tert 10,26 mg lege Ps 23(24), 1
- 11,3 lin. 3 ante Euthal adde Cyr (ps 295 Mai) 11,6 lin. 1 ante *χειρασθω* adde *ζα* et. am fu tol demid; 9. vg^{cle} aeth arm Ambrst om | 11,17 lin. 4 dele FG 11,24 lin. 2 post 73. adde 136. 11,26 lin. 8 post Ln adde Ti 11,29 lin. 7a fine post absque adde τ. 11,32 lin. 2 post Ti adde (vide adn.)
- 12,3 lin. 8 et pag. 529, lin. 2 scribe *ιησουσ* 12,10 lin. 5 a fine dele s ante C et adde s ante A 12,18 lin. 1 ante κ adde E lin. 3 ed. Gaisford. pro *εξτασιν* habet *επέχτασιν* et lin. 4 pro *ζαιϋων* habet *ζοόρων* 12,23 lin. 1 post 1633. adde 1641. lin. 2 post 1656.

- adde 62.70.78 lin. 3 pro al² lege 17.38 (Mill. Wetst. [28 Gb Sz errore]) lin. 4 post vg adde exe. tol 12.27 ad 1 Cor 12,27—13,13 cf v. cl. A. W. Tylerus, *Bibliotheca sacra*, Andoverae a. 1873, vol. 30, p. 128—143 et 482—520. 12,31 lin. 3.4 fere idem est citatio e Thdor atque illa e Thdrt
- 13,2—8 pro Ephr³³³ lege passim Ephr^{3,333} 13,1 tolle Ephr et pone lin. 2 ante Bas lin. 3 tolle s⁸ ante A et pone ante b* lin. 6 ante Ephr adde vg^{cl} fu harl* lin. 7 pro vg lege am tol harl** demid et pro Bas^{2,228} lege Bas^{2,514} Ephr^{2,169} lin. 11 ante *μεθισταρ* adde Cyr (ps 329 Mai) lin. 16 dele Clem¹⁰⁰ 13,3 lin. 1 tolle Ephr et pone lin. 2 ante Bas lin. 7 tolle Ephr et pone lin. 2 ante Cyr lin. 10 pro Bas etc lege Bas^{2,647} edd lin. 11 post Cyr adde^{1,243} pro Max^{1,545} lege^{2,545} Oec (comm) Cdd Gr ap Hier (vide infra) post item adde ε Ln (ed mai) ante C adde eum pro Ephr³³³ lege Ephr^{2,169,3,333} Bas^{2,329 514 665} (copt) lin. 12 ante Cyr adde et saepe Pseud-Ath (quaest ad Ant 89) lin. 13 ante Bas adde Pseud-Ign¹⁰⁹ *καὶ παραδῶ τὸ σῶμα εἰς καιῶσιν*, lin. 15 dele cop lin. 18 post Iae etc adde vel potius Aphraates³⁸ ed Wright post Ln adde (ed min) lin. 18.19 pro (cop-Wtst) lege cop sah (tuki 107) lin. penult ante Ephr adde Clem¹⁶⁶ 13,4 pag. 537, lin. 8 dele (om - α γ α π.) lin. 4 a fine Ephr^{3,333} legit *περπρηνεται* sed^{2,169} [2,169 e] *περπρηνεται* 13,5 lin. penult lege item⁹⁵⁶ 13,8 lin. 2 lege Maxim^{2,227} lin. 6 et lin. 12 et pag. 538, lin. 3 pro⁹⁴⁶ lege⁹⁵⁶ 13,9 lin. penult pro⁸⁸¹ lege⁸⁸⁰ 13,10 lin. penult dele⁵⁷³ 13,11 lin. 2 et pag. 539, lin. 4.6 pro¹¹⁷ lege¹¹⁸ lin. 7 et lin. penult pro^{2,223} lege^{2,225} 13,11 lin. 1 post L dele F lin. 4 post G adde P lin. 5 pro⁹⁶² lege⁹⁷² 13,13 lin. 2 pro⁹⁴⁶ lege⁹⁵⁶
- 14,15 lin. 4 a fine pro *και* lege *δε* 14,23 post *ελθη* adde (Ln text) 14,26 lin. 2 scribe s^c 14,33 lin. 6 post etc adde ita A lin. 7 ante Chr adde B^{ro} vg 14,38 lin. 4 a fine lege s^c 14,39 lin. 1 lege D^b et^c
- 15,2 lin. 2 post 1.) adde ita Ln (ed mai) errore 15,7 lin. 2 post *ετια* adde *ωθθη* 15,12 text lege *ουτι εκ νεζρωδρ εγγηγερται* 15,12 lin. 1 lege *ουτι εκ νεζρωδρ εγγηγερται* 15,25 lin. 6 lege^{diad} pro^{diadod} 15,47 lin. 7 pro^{4,62} lege^{2,87,168} post *αρθρωπ.*) adde (Heb 166 Cr; ad loc Cr et Mai : *ὁ δε γε δευτερος εξ ουρανου, τουτ' εστι χριστος, et fid 131 : ο πρωτος αρθρωπος εκ γησ χοιζος, τουτ' εστιν αδικη ο δευτερος εξ ουρανων, δηλον δε ουτι ο χριστος, et ep oec 107 edd et sch 780 latine) lin. 13 tolle Tert - post) et pone in lin. 9 ante Cyp lin. 12 ante Thdrt adde (ep oec 107 edd et sch 780 gr et syr, vide ante) lin. penult ante al adde Aug Capr 15,51 pag. 561, lin. 14 ab ima pro⁷⁹⁹ lege⁷⁹⁴ 15,56 text *αμουτια**

- 16,15 **text** scribe *ἐστὶν* 16,22 lin. 2 Cyr etiam fid 64 diserte lin.
antepenult post *ἡλθεν* adde ,114 *mg* habet ο *κς* *ἡλθεν*
2 ad Corinthios
- 1,6 Bas om *καὶ σωτηριασ* lin. 6 a fine pro *υπομο.* lege *παρεκλήσεως*
1,10 lin. 8 post tol adde (*eruct*) lin. 11 post al adde *eruit* 1,12
lin. 5 post vg adde (vg^{cle} add *cordis*, non item am fu demid) 1,15
lin. 4 dele L 1,19 lin. 3 post C adde Cyr (thes 273) 1,20 lin. 1
post A adde 234. lin. 2 post 137. adde 234 *mg*
- 2,3 lin. antepen ante cum adde (ita Ln ed min) lin. penult post *ς* adde
Ln (ed mai) 2,17 lin. penult pro sec lege tert
- 3,6 *mg* pro Iob lege Ioh
- 4,1 lin. 3 post *hanc* adde ,non item am fu demid lin. 5 ante 18 adde
Luc 4,16 lin. 1 post 109. adde 136. 4,17 lin. 6 post om adde *ἡμῶν*
- 5,10 lin. 8 ante Clem adde Athenag (res 18: a *δια του σωμιτος επραξεν*)
5,12 **text** dele *γὰρ* *mg* lege 3,1 5,12 lin. 6 post 17 et lin. 9 ante
Thdrt et lin. 12 ante , item adde Cyr (thes 275) 5,15 **text** pone 15
post *απέθαιον* 5,15 lin. penult post item adde 130.
- 6,1 lin. penult post 89. adde 130. 6,4 lin. 2 post 73. adde 136. ante
συνισταν. adde „Thaum“ (112 Lag)
- 7,3 lin. 1 post *ς* adde Ti lin. 3 post Ambrst al adde | *προειρηκα* et. am
fu demid (*praedixi*): vg^{cle} *praediximus* 7,5 lin. 3 post 238. adde
Did (ad loc Mai) 7,11 lin. 2 et pag. 599, lin. 4 post Ambrst adde Aug
(civ dei 14,8)
- 8,13.14 **text** pone 14 ante *ἐν τῷ ῥῶν* 8,20 *mg* lege 6,3
- 9,5 lin. 7 lege *προκατ.* 9,6 lin. 1 post 14. adde 136. (m sec). 9,10
lin. 2 post 80. adde 136.
- 10,4 lin. 5 1 Tim 1,18
adde II: 10,8 lin. 3 post G lin. 5 ante 17 lin. 8 ante L lin. 12
ante κ lin. 15 post D* 10,9 lin. 1 ante 6 lin. 2. post *αν*
(*Η ωσ αν ει*) 10,10 lin. 1 post B lin. 6 post om | *Η βαρεια*
post G adde H 10,12 lin. 1 post D* et post G lin. 5 ante L
10,18 lin. 1.4. penult post G II,1 lin. 2 post G lin. 3 post
G (*Η ανεχσθαι*) lin. 13 ante κ lin. ult (*Η ανεχσθαι*) 11,2
ἀγρηρ 11,3 lin. 7.15 post G lin. 20 ante κ lin. ante-
penult post E 11,4 *ελαβεται* et supra *λαμβάνεται* | *ἀν* *ἐχσθαι*
11,5 lin. 1 post D 11,12 *ενροψω* 11,13 *ψενδ*³ *ἀποστ.*
11,20 lin. 2 post G 11,21 lin. 1 post B 11,22 lin. 2 post G
11,23 lin. 1 post *χρη.* . . . H add *καγω* post B lin. antepenult
et 11,24 et 11,25 lin. 1 et 11,27 lin. 2 ante κ 11,27 lin. 3 post B*
11,28 lin. 1 post G adde H* et lin. 3 ante κ adde H m sec lin. 6
post G 11,30 post B 11,31 lin. 2 post G lin. 5 post G
adde H* lin. antepenult ante κ adde H man sec 11,32 lin. 1

- post G lin. penult post E 12,1 lin. 3 ante 39 lin. 10
 post E lin. 13 post G 12,2 lin. 1 post G
 10,14 *mg* Ro 12,3 10,18 lin. penult pro ξ lege Ln
 11,1 lin. 13 dele P 11,2 lin. 1 post 72. adde 130. 11,14 lin. 4 ante
 Cyr adde Eustath (621 : Mign 18) 11,17 lin. 3 post ξ adde Ti 11,18
 lin. 2 post D adde Did (2 cor 142)
 12,1 lin. 2 post 108. adde 136. 12,3 lin. 9 dele incipe lineam novam
 et pone 4. ante $\epsilon\xi\omicron\nu$ 12,6 lin. 4 pro Ln lege Ti 12,10 lin. 5 ante
 D adde A 12,11 *text* $\xi\gamma\omega$ 12,15 *text* scribe $\xi\sigma\sigma\omicron\nu$ 12,21
mg 13,2
 13,4 lin. 13 ante om adde Nyss^{2,1275} 13,5 ante Dam et 13,13 lin. 3 ante
 om adde Cyr (thes 358)

Subscriptio exstat pag. 627

Ad Galatas

- adde H:** *lin. 2 post . . . Η παύλου αποστολου επιστολη προς
 γαλατας 1,2 lin. ult post E 1,3 lin. 1 post G 1,4 lin. 2
 post B 2,14 lin. 3 post C pag. 637, lin. 6 post D* lin. 8
 post G lin. 5 a fine post G 2,16 lin. 1.5 post G lin. 8
 post B lin. 10.14 post E lin. 15 post G
 1,4 *mg* pro 1 Ti lege Tit 1,8 lin. 6 a fin tolle Victorin et pone in lin. ante-
 penult post Dam^{1,329}
 2,11 lin. 1 post 115. adde 136. lin. penult post Victorin adde Aug
 (galat 15) 2,13 lin. 4 dele $\alpha\upsilon\tau\omega$ 2,14 pag. 637, lin. 4
 post Victorin adde Aug (bapt 2,2) lin. antepenult post Victorin
 adde Aug 2,20 lin. penult post Victorin adde Hier (cod semel)
 3,1 lin. 5 ante Chr adde Did (ps 9 ap Mai 150) lin. 6 post Aug adde
 (gal 18) lin. 4 a fine lege Aug (gal 18) 3,10 lin. antepenult lege
γεγραμμενοις
 4,4 lin. 7 pro qu⁹⁰ lege qu 227 [coisl. Taur. 89] 4,10 lin. 3 ante Ln
 adde ξ 4,14 lin. 6 post tantummodo adde $\tau\omicron\nu\ \pi\epsilon\iota\theta$. 4,28 lin. 3
 exemplum
adde H: 4,30 lin. 1 ante FG Η ου μη γαρ pag. 651, lin. 1 post E
 4,30 lin. 1 post D* 5,1 lin. 5 post G lin. 13 ante P lin. 18
 ante K lin. 20 post C* ante $\sigma\tau\eta\chi\epsilon\tau\epsilon$ adde $\sigma\tau\eta\chi\epsilon\tau\epsilon$: Η
 $\sigma\tau\eta\tau\epsilon$ | lin. 21 post G lin. antepenult et 5,2 lin. 1 et 5,4
 lin. 1 post G
 5,1 lin. 6 post 80. et lin. 21 post 73. adde 136. 5,2 lin. 1 post ut adde ξ
 pro ξ lege ξ^e Gb Sz 5,4 lin. 2 D^c 5,17 lin. 5 a fine ante om et 4 a
 fine ante . . . et 5,18 ante Aug adde Cyr (thes 359) 5,19 lin. 4 a fine
 pro s^e lege s 5,20 lin. 4 post $\alpha\iota\alpha$ adde vid ad Apoc 9,21 5,26
 lin. ult lege Clem^{308,341}

- 6,3 lin. 1 post 38. adde Nyss (1,104 Mign [Dindorf]) 6,4 post B adde
vg (codd) 6,13 lin. 3 post arm adde Hier (codd) 6,16 lin. 3 post
aeth adde Chr 6,18 lin. 1 post 37. adde 39.

Ad Ephesios.

- 1,1 lin. 5 ante Hier adde Cyr (thes 280) lin. 6 post om adde | ουσια
1,3 lin. 3 dele ο 1,7 lin. 4 a fine post 17. adde 136. 1,10 pag.
667, lin. 2 post cum adde s^c 37. et 1,14 lin. penult post αραβων
adde | ημων: υμων P 17. 1,15 lin. ult Coloss. 1,16 lin. ante-
penult scribe D^{gr} e 1,18 lin. 5 post arm adde Or (eph ad loc; sed
habet υμων Or eph 161 Cram) Ath^{1,667} 1,20 lin. 8 pro F lege F^{gr}
lin. 12 ante al et lin. ult ante Vietorin adde Max (diff 72 Oehler)
2,8 lin. 5 post cum adde A 2,12 lin. 4 et lin. ult ante al adde Aug (leg
et proph 2,5) 2,13 lin. 2 pro^{int} lege (gr et lat) dele Or etc 2,19
lin. 2 ante A adde Ln Ti eum 2,20 lin. 3 post etc. adde | οντοσ:
οντωσ L 37.
3,1 pag. 676, lin. 8 pro και lege κατὰ lin. 16 pro ογγελει lege ογγελει
et cf adnotationem pag. 672 3,3 lin. 2 ante non adde al 3,9 lin. 2
pro^{fid} 123 lege (thes 361) lin. 5 post Chr adde Cyr (fid 123) 3,12
lin. 2 ante C adde s^c
4,16 lin. 4 a fine ante Thphyl adde Max (diff 72) 4,27 lin. 1 post P
adde 136.
5,4 lin. 8 post Hier adde | s B ευτραπελειαι 5,31 lin. 17 ante s^c adde s^a
lin. ult pro 17 lege 7
6,4 text scribe παιδια 6,4 lin. 1 post etc adde | παιδια cum sA (non B)
D* G^{mg} (non P) b^{scr} e . . . s Ln Ti παιδεια (cf ad Hebr 12,5)
- Ad Philippenses.*
- 1,5 text post απο adde τῆσ 1,11 lin. 3 post τωρ adde δια 1,16 lin.
penult post Ambrst adde Aug (cont ep parm 2,24: suscitati) 1,18
lin. ult pone F χαρησομαι post τοῦτο
2,2 lin. 4 ante B pro s^a lege s^c 2,5 lin. 7 dele¹¹⁹. 2,18 lin. 1 post
17. adde 109. 2,24 lin. 1 pro αυτοσ lege ουτοσ
3,3 lin. 3 ante Euthal adde Did (tr 246 bis) lin. antepenult post aeth
adde haeretici ap Did 3,5 lin. 1 post non adde s^e 1641.56.62.70.78.
3,9 lin. 2 post 17. adde Cyr (thes 275) 3,12 lin. 6 post g adde vg
3,17 text scribe οὔτω 3,21 lin. 6 ante Caes adde Eustath (680
Mign. 18)
4,7 pag. 723, lin. 1 Sirie est ap Gall ep 3,4 non ep 5 4,16 lin. 4 post
εισ adde hinc Ln [εισ]

Ad Colossenses.

* lin. 8 habeat.

- 1,2 lin. 9 est Polyaen 7,16 non 8,16 lectio vero incerta est 1,3 lin. 3
post Ln adde (ed min) et ante Ti adde Ln (ed mai) 1,11 lin. 6 post

- incipiunt) dele | incipe novam lineam et pone 12. ante *ἐνχαριστοῦντες*
 1,14 lin. penult dele Cyr apol 197 1,16 pag. 730, lin. 9 post ξ adde
 Ti 1,21.22 text pone 22 ante *ρνῆ*
 2,2 lin. 7 post B adde 67** et dele 67** post 17. ante A adde Ln Ti cum
 2,6 lin. 1 ante : Clem adde (et. am) 2,10 lin. 1 non *καί εστε* ut ξ L
 (ed min) 2,12 lin. ult post Ln adde Ti 2,17 lin. 5 dele Ln 2.18
 lin. 4 de Ln ed min cf Aet 26,5 2,18 lin. 9.8 a fine cf Iren (fragm
 Pfaff. ap Hier 847)
 3,11 text dele *τὰ* 3,11 lin. 3 lege^{dom} 3,16 lin. 5 a fine Eph 5,19
 3,17 lin. antepenult Amb est virgg 5 (cf supra, p. 1157) lin. ult
 Eph 5,20 3,22 lin. 4 post ete, adde ξ Ti
 4,1 lin. 4 ξ *ἐνομοῦσ*

1 ad Thessalonicenses.

- * lin. penult et ult lege ξ *προς θεσσαλ. ἐπιστολὴ πავλον πρώτη*
 1,2 lin. 2 post B adde 6. et ante am adde 137. lin. 3 post ξ adde Ti
 lin. 5 post 17. adde 39. 1,5 lin. 8 post 48. adde 155. lin. ante-
 penult post P adde 6. 1,7 lin. 1 post 23. adde 31. 1,8 lin. 6 lege
 B 6.17.27.37.47.154. lin. 7 ante A adde Ln Ti cum lin. 9 post
 116. adde 137. lin. 6 a fine post B* adde 17.
 2,3 lin. 1 pro *ἐρ δολ.* lege sec post P adde 6. 2,4 lin. 2 post P adde
 20.23. lin. 3 post L adde 157. 2,5 lin. 1 post P adde 17.39.47.
 lin. 3 post 47. adde 137.154. 2,6 lin. 1 ante al adde 17.39.47.134.
 2,7 lin. antepenult dele *ωσ* post P adde 31.47.137. 2,12 lin. 4 post
 P adde 6. et post 39. adde 47. lin. 8 post 73. adde 154. 2,13 lin. 1
 post P adde 6. lin. penult post 17. adde 39. 2,15 lin. 4 post P
 adde 6. 2,16 lin. 3 post D* adde 31.154 (comm) . . . 137. *εφ θυξε*
 2,18 lin. 1 post P adde 6.
 3,1 lin. 1 post P adde 137. 3,2 *mg* pro 6,1 lege Ro 16,21 3,2 lin. 1 pro
 B lege A lin. 2 ante 67 adde 6. et ante vg adde 154. lin. 4 ante
 d adde 17. lin. 4 a fine D^c lin. penult post 137. adde 154. lin.
 ult post L adde 6.39. 3,3 lin. 1.2 cf v. cl. A. H. Wratislaw, *Journal*
of philology, vol. 2, p. 154 de lectione Thueydid. similiter duplici
 3,7 lin. 9 tolle | *περι—ημων* et pone infra ad 3,9 lin. 2 post *deo* 3,7
 lin. 12 pro 37. lege 31.37.39. 3,11 lin. 1 ante d adde 154. 3,13
 lin. 2 pro 47. lege 17.31.47.137.
 4,1 lin. 7 a fine post 23. adde 31. 4,2 lin. 2 ante 37. adde 6. et post 116.
 adde 137. 4,4 lin. 2 post *unusquisque* adde | *εαυτον*: 136. *ιδιον*.
mg corr *εαυτου* 4,8 lin. 2 post L adde 23.62.154.155. lin. 4 pro
 238. lege 137.157.221.238.246. 4,11 lin. 1 lege 6.31.46.47.67**
 4,13 lin. 9 post 11. adde 17. et post 80. adde 140.153.244. lin. penult
 pro 47. lege 6.47.154. 4,17 lin. ult post B adde Cyr (am 346 cod;
 Mai. 429 cod) 4,18 *τουτοις*: 20.23.140.157.158.244. *του π̄ν̄σ*

5,2 lin. 1 post P adde 6.11. 5,3 lin. 4 post E adde 6.31.154. lin. 6
 post 4 adde (?) lin. 8 post P adde 31.137.139.158. post *εγ ραδιος*
 adde . . . *Ε τοι ε γ ραδιος* lin. 9 ante Dam adde 39.116.137. 5,10
 text *ἔμμε σὺν* 5,12 text voluit Tischendorfius postea *προϊστανο-*
μέρους edere 5,13 lin. 4 lege *υπερ εξ περισσοου* 5,15 lin. 3 post
 G adde 6. 5,19 *mg* pro 4, lege 4,3 5,21 lin. 3 post A adde 17.31
 lin. penult post 20. adde 23. et post 123. adde 157.158. 5,25 lin. 2
 ante 31. adde 6.17. 5,26 post 115. adde 154. 5,27 lin. 1 ante 17
 adde 6. 5,28 lin. 1 post G adde 6. et post 67** adde 221.

2 ad *Thessalonicenses*.

1,4 lin. 4 ante P adde s dele 17. post Chr adde (codd 2) lin. ult
 post Dam adde . . . 6. *και ζαυχασθαι* 1,5 lin. 3 post 18. adde 20.23.
 et ante al adde 157. 1,6 post A adde 31. et ante Orthod adde 137.
 1,8 lin. 4 post 71. adde (137. *εν γλογι πυρος εν πυρι γλογοσ*) 154.
 lin. 12 pro Heb 1,7 lege (Heb 1,7 *πυρος γλογοι*) 1,9 lin. 2 pro 73.
 lege 47.62.73.137.154. 1,10 ante item adde 9.17.27.62.139.155.158.
 2,2 lin. 4 dele *θρο*. lin. 6 ante B adde A lin. 5 a fine post P adde 6.
 lin. 4 a fine post 37. adde 39. et post 80. adde 137. 2,3 pag. 771,
 lin. 1 post 80. adde 137. 2,8 pag. 772, lin. 23 ante Or adde 137.
 lin. 29 ante D* adde s^c 2,10 lin. 1 ante 17. adde 6. 2,11 lin. 6
 ante 17. adde 6. lin. 8 ante Ambrst adde Cyr (bis codd) 2,12
 lin. 6 post 37. adde 104. et post 120. adde 154. lin. antepenult ante
 Ti adde Ln 2,13 lin. 2 post 39. adde 154.158. lin. 3 post 37.
 adde 39. 2,14 lin. 1 post 116. adde 137.
 3,1 text *δοξάζεται* 3,4 lin. 1 ante 17. adde 6. 3,12 lin. 3 post 80.
 adde 137. lin. ult ante 17. adde P 3,17 *mg* lege 1 Th 5,28 etc
 3,16 lin. 1 ante 48 adde 9. et ante 219 adde 139.

Ad *Hebracos*.

1,1.2 text pone 2 ante *ἐπ' ἐσχάτου* 1,8 lin. 1 ante om adde Chr (mt 647)
 Did (hab 132 Cr) lin. 2 lege Ti. *και ραβδος* lin. 8 ante . . . adde
 (add σου Cyr [fid] Hil) lin. 10 ante suppl adde ABM 1,9 lin. ult
 post al adde *αδιζιαν*
 2,8 lin. 3 post E adde vg 2,9 lin. 1 pro ex lege exc
 3,9 lin. 6 a fine ante . . . adde Leif (Colati) 3,12 lin. 2 adde | A 39.47.
απιστιασ
 4,2 lin. 3 31 et 41 e silentio lin. 7 a fine post D* adde 31. 4,11
 lin. 3 *απειθειασ* : habent SAP 17 *απειθ.*, AD^bP 17. o^{ser}-*ειασ* lin. 4
 lege *αληθιασ* 4,12 lin. 5 a fine post et adde [vg^{cl}e demid *σε*, non
 autem am fu etc]
 5,9 lin. 4 post L adde N 5,12 lin. 7 post L adde N (*υμασ, τира*) pag. 796,
 lin. 2 post 108. adde Cyr (loh 268) lin. penult post L adde N
 6,2 lin. 2.4 et 6,3 lin. 1 adde N post L 6,7 lin. 5 post L adde N lin. 8

- ante Antioch adde Eriph (cod Ven) lin. ult ante 46. adde X 6,9
 lin. 1 post 73. adde 136. (est initium pericopae *σὺ β. δ' τῶν ῥησιειῶν*)
 lin. 2 post L adde X 6,19 lin. 3 post sunt adde *ασεβην* Ro 4,5
 7,5 lin. 1 ante *λευει* adde *ιων*: Ln (ed mai) om errore lin. 3 tolle s
 ante B et pone ante A lin. 7 1 Pe 2,15 7,9 text *δὲ Ἀβραάμ*
 7,10 text dele *ὁ* 7,11 lin. 2 post *ερω-* adde (ita ver. 12, et LP al
 ver. 24) 7,22 lin. 4 ante C adde A 7,26 text pro *ἑμῶν* lege *ἡμῶν*
 7,27 lin. penult dele C
 8,1 lin. 1 post *εν τοις* adde . . . 43. om *επι* 8,6 lin. 3 ante A adde (*-χε*)
 8,10 lin. 2 pro Ln lege [Ln]
 9,11 lin. 5 ante *et^{int}* adde *et³* Field dele *et^{cat}* 9,12 lin. 7 fin adde
,sic *ς^e* 1624 9,14 lin. 5 a fine post *θεω* adde *sec* 9,15 *mg* pro
 24 lege 12,24 9,17 lin. 11 extr *καὶ ἡσῖ* 9,19 lin. 4 post *μυνσωσ*
 adde (*et. ς* Gb Sz) lin. 5.6 dele *ς*—cum lin. 6 post *mn* adde
μυνσωσ
 10,1 lin. 12 lege *D^c* 10,4 lin. 3 ante *τραγ.* adde Cyr (heb 163 Cr)
 10,22 fin Ln habet *ῥεσταντισμενοι* et Mt 9,36 *ῥεσμιμνοι* 10,25
 lin. 7.8 tolle *παρακαλ.* — *ar^e* et pone in lin. 6 post *ete* 10,34 lin. 7
 ante . . . adde Valerian (ap Sirm. Opp. 1,702 b); Amb vdtr 10,37
 lin. 3 post L adde P
 11,4 lin. 1 ante *καὶ* adde *πλειονα*: 136 add m pr *mg* *καὶ βελτιονα*
 11,19 lin. 2 post Chr adde Cyr (ro 27 Cr: luc 288 Mai) lin. 3 ante
 Chron adde *et* (ad loc Mai) lin. 4 ante Thdrt adde Cyr (ro: luc)
 lin. 5 post *e* adde Cyr (ad loc) 11,29 *mg* lege Ex 14,22 ss 11,32
mg lege Ind capr 6,4,13,11 *ete*
 vir doctissimus Robertus L. Bensly, nunc eheu morte nobis erep-
 tus, ad me lectiones quae sequuntur anno 1878 misit ex Syriaca
 versione Philoxeniana ad Heb 11,29—13,25 11,29 *διεβησαν*:
 add *οι υιοι ισραηλ ωσ δια ξηρασ γησ κατεποθησαν* (non
κατεποντισθησαν) 11,31 *η επιλεγομενη πορη* ita *et*. cod
 CP et Clem 1,12 syr: cf Lightfoot. *St. Clement of Rome Appendix*
 (a. 1877), p. 413.470. 11,32 *κα τι*: om *κα γαρ με κα*
βαρακ (vel *βαρακ τε*) *κα συμψων κα ιεθ θαι των αλλων*
προφ. 11,35 *γυναικες* 11,36 *ετι δε* 11,37 *επειρα-*
σθησαν, επρασθησαν θλιβομενοι, κακονχομενοι 12,4
ουπω sine *γαρ* 12,7 *εισ παιδ. τις γαρ εστιν υιοσ* 12,8
ροθοι εστε κα ουχ υιοι 12,9 *ειτα* 12,11 *πασα δε* 12,15
δι αυτησ 12,18 *ορει ψηφαι.* 12,20 om *η βολ. κατατοξ.*
 12,21 *μωσησ γαρ* 12,22 *μυριασιν αγγελων παρηγγρει*
 12,23 *απογεγραμμενον εν ουρ.* 12,24 *χρειστον παρα το*
του 12,28 *εχομεν λατρνομεν μετα ιδουσ κα*
ελλαβεισ 13,4 *δε* 13,6 *κα ου γ οβ.* 13,8 om *αμην*

- 13,10 *ἐξουσιαν* 13,11 *το ἡμα περι ἁμαρτίας* 13,12
πυλῆσ 13,13 *ἐξερχομεθα* 13,15 *οὐν* 13,17 *ὑπερ τῶν*
ψυχ. υμ. ὡς λογ. ἀποθ. *ὁμ περι νημων* 13,18 *πεποιθαμεν*
ερχομεν εν πασιν, 13,20 *τον χριστον* 13,21 *ὁμ ἀγαθῶ*
ποιων sine αυτω εν υμιν *ὁμ τῶν αἰωνων* 13,22
ἀνεχέσθε τ. ἀδελ. ημων 13,25 *παντων υμων ἀμην*
 subscriptio: finita est epistola ad Hebraeos quae scripta est ex
 Italia per Timotheum
- 11,32 lin. 4 a fine ante am adde (et. et om) 11,36 lin. 1 lege (s *ενπεγ.*)
- 12,4 lin. 6 Ducas ed. Bonn. 1839 habet *ἀπεκατεστη* Theophan ed.
 Bonn a. 1836 *αρτεκατεστην* 12,18 lin. 4 pro Ln adde Ti
- 13,2 text *ἀναγαγῶν* 13,21 pag. 838, lin. 1 post ξ adde Ti Ln (ed mai)

1 ad Timotheum.

- 1,3 *mg* lege Act 20,1 1,12 lin. 4 post etc adde Epiph (anc 74) lin. 5
 post 72. adde Epiph^{1,895} 1,13 lin. 4 ante *ἀλλα* pone |
- 2,7 lin. 2 post *ἐπιστενθην* adde | *ζήρῶξ* cum D^eL... *ζήρῶξ* Ln 2,9 text
 dele *τῆσ*
- 3,16 lin. 5 post significari) adde item *go* (cf adnot ad h. l. in ed. Gab. et
 Loeb.) ar^{rat} pag. 850, lin. 4 post 27. adde item Hier (in Esaiam
 53,11). lin. 20 ab ima pro 54. lege 53 (*Act. conc.* [Harduin] 3,84)
 lin. 18 ab ima post *spiritu*. adde Haec Graeca adservata ap. Leont (hier
 fr 21) Mai *Scr. vet. nova coll.* tom. 6, pars 1, p. 308 et Mign. vol. 66,
 col. 988; cf Theod Mops (fr syr 53 [86.87]) lin. 4 ab ima „Spectant
 etc“. Minime. Spectat ad „Scholia de incarnat. unigeniti“, cf v. cl. W. H.
 Wardius, *Bibliotheca sacra*, Andoverae a. 1865, p. 18—21. pag. 851,
 lin. 20 post habetur adde sed codd quattuor legunt hoc loco *ὁσ* teste
 Berrimano, *Crit. dissertat.* Londinii a. 1741, p. 180. 3,16 (pag. 852)
 lin. penult post 389 adde et etiam Wardius, ut supra, p. 1—50.
- 4,7 lin. 2 ante am adde d 4,9 lin. 5 ante Cyr adde Chr (cod)
- 5,5 lin. 2 post C adde DG 5,15 lin. 2 ante Ti adde Ln (txt) 5,51
 lin. 3 lege F^{gr} lege D^c
- 6,8 lin. 2 lege F^{gr} 6,11 lin. 7 ante 71 adde (Ln Ti) 6,13 lin. 1 lege
 (F^{gr} - *λλορ* G^{gr} - *λλων* vitiose) 6,14 lin. 2 ante D adde (A n. l.) 6,16
 lin. antepenult pro post lege ante 6,17 lin. 1 pro F lege AF^{gr} 6,21
 lin. ult lege F^{gr}

2 ad Timotheum.

- 1,11 lin. 1 post *ζήρῶξ* adde (*ζή.* non *ζῆ.* vide ad 1 Tim 2,7) 1,15 lin. 2
 post g adde v^{g^{cle}} pag. 869, lin. 2 dele v^{g^{cle}}
- 2,3 lin. 4 et 2,13 lin. 4 adde E² ante K 2,16 lin. 1 lege F^{gr} 2,17 lin. 3
 post *q αλητός* adde (et. ξ Ln [ed mai]) lin. 4 pro ξ Ln lege Gb Sz Ln
 (ed min) 2,18 lin. 1 post 17. adde Cyr (co 290 Cr [et Mai])

3,11 lin. 2 lege G^{txt} 3,12 lin. ult post *ιησου* adde , hinc Gb^o 3,15
 lin. 1 post arm adde Clem (71 [codd opt]) lin. 3 lege Clem (codd)
 4,14 lin. 2 lege D^{sr*} E^{sr*} 4,18 lin. 3 post ξ adde (Gb^o) 4,22 lin. ult
 post g adde v_G^{cnd}

Ad Titum.

*lin. penult post ξ adde η *πρὸς τίτον ἐπιστολὴ παύλου*, ξ^e
 1,4 lin. 6 a fine post *και* adde sec 1,15 lin. 5 a fine post (L?) adde Clem
 2,3 text pro $\mu\eta$ ante *οἴρω* lege *μηδὲ* 2,4 mg lege 1 Ti 5,14 2,4 lin. 1
 ante A adde (-σι) 2,8 lin. 4 a fine dele A 2,9 lin. 5 ante Ti adde
 Ln (txt) 2,11 lin. antepenult lege (Clem⁷)
 3,1 lin. 2 post 67. adde 136. 3,13 lin. 1 post s adde (A n. 1.)

Ad Philemonem.

*lin. ult post ξ adde η *πρὸς κλήμουνα ἐπιστολὴ παύλου*, ξ^c 2 lin. 2
 post *appiae* adde (vg^{cle} 1592 errore *apiae* sed 1593 recte *appiae* 6
 pag. 897, lin. 2 ante am adde f 25 mg tolle 2 Ti 4,10 s et Col 4,10 [ita].
 14 et pone ad vers. 24

4.

APOCALYPSIS.

- 1,1 lin. 4.3 a fine Ps-Aug est 143 app. 1,7 *mg* adde Mt 24,30 1,7 lin. 4 post *αυτον* adde *pr* 1,8 lin. 2 post *cop* adde Clem Al (strom. 4,25, sect. 157) lin. 4 ξ habet Ω 1,10 *text* $\acute{\omicron}\lambda\acute{\iota}\sigma\omega$ 1,9 lin. 1 pro *s* ante *ιωανησ* lege *s** lin. 10 ante et lege (*ενυπομ. $\bar{\omega}$*) 1,11 lin. 3 a fine pro Eph lege Col 1,13 lin. 3 est Gall vol. 5 lin. 8 post And^c adde Prim semel (*quasi filium hominis*) lin. 9 post Aretha adde Cyp (test 2,26) 1,15 *mg* dele Es 49,2 1,15 lin. 5 ante (Burs adde ap Gall 5,34 1,15 lin. 4 a fine Aug 3,2 in ed. Bened. a. 1700 app. 143 ed 1,16 pag. 910, lin. 2 *mg* adde Es 49,2
- 2,1 lin. 1 ante *τησ* adde *τω αγγγελω*: Prim diserte *αγγ. τω* | 2,4 *mg* lege 14.20 2,9 lin. 6 dele *s* lin. 7 adde *s* ante A lin. antepenult adde P post C (ita Tischend. *Mon.* vol. 6, praef. p. X, aliter in textu) 2,10 lin. 3 post 49. adde 95. 2,10 *text* scribe *βίλλειν* 2,10 lin. 9 a fine dele P et pone P lin. 10 post C (cf Tisch. *Mon.* praef. ut supra ad 2,9) lin. 7.6 a fine lege . . . Gb' *ημερασ* cum B 2.6—Are. pag. 916 *mg* tolle 4.20 [ita] lin. 1 et pone ad lin. 3 2,14 pag. 917, lin. 4 dele 95. lin. 6 adde 95. ante al pler lin. 10 adde 95² ante al pauc pag. 917 *mg* lin. 3 tolle 6 et pone ad lin. 2 2,18 lin. 1 post A adde Prim 2,19 lin. 2 ante *πιστιν* adde (C om) lin. 4 pro B lege ABC lin. 5 ante 49 adde 48. lin. 7 pro AC 48. lege 32.51.90 dele (C om) lin. 9 post ξ adde (= Gb Sz) 2,20 lin. 2 post 30. adde 32. lin. 9 ante *αφ ηκισ* adde Cyp (cod) lin. 19 ante etc adde Prim 2,22 lin. 4 ante Prim adde Cyp (epist 55,22) lin. 6 post 92. adde Cyp (ut lin. 4) Prim lin. 6.7 pone | *μοιχ.* — *-συντας* post *posuit* lin. 7 lin. 10 dele am lin. 12 ante demid adde am 2,24 lin. 6 ante *οιτινες* adde *ουκ* *pr*: *s** om'
- 3,1 lin. 1 ante *τησ* adde *τησ*: Prim *τω* 3,4 *text* lege *εχεισ ολιγι* 3,7 lin. 1 post om *και* adde | *τησ*: Prim *τω* lin. 2 post ξ adde Ln (ed mai) Ti lin. 3 post Prim adde [*angelo ecclesiae qui est Philadelphiac*] lin. 4 ante *ο αγιος* adde *s** *εξζησιουσ* pag. 924, lin. 4 pro Ln lege Ln (ed min; contra Ln ed mai [*και*] *ζησιων*) 3,9 lin. 6 *προσζυνησωσιν* 3,12 lin. 2 post 1641. adde 1656. 1662. 1670. cf v. cl. Carolus Bertheau in actis *Theologische Literaturzeitung*, Lips. a. 1876, col. 236; correctus est hic error in editione ultima anni 1678 3,18 lin. 2 post AC adde P lin. 4 dele P lin. 5 ante om adde Prim 3,20 lin. 9 lege *εισελει-*

- 4,3 lin. 5.6 scribe *ζα σαμαρα*; *δω* 4,4 lin. 4 post 35. adde 87. pag. 929, lin. 1 ante sine adde pr lin. 3 pro : lege pr : Ti cum lin. 10 ante sine adde sec lin. 11 ante (ut adde sec 4,5 lin. 4 a fine scribe *α εισι(ν)* 4,6 lin. ult pro B lege A 4,7 lin. 8 lege *αρθρωπω* 4,8 lin. 2 ante *ερχαθ* adde *τεσσαερα*: vid ad ver. 6 | lin. 12 ante 7 adde BP 4,9 lin. 1 post AP adde (-σ*ι*) lin. 2 scribe *δωσωσιν* 4,10 lin. 6 post P adde (BP-σ*ι*) lin. 3 a fine post P adde (-σ*ι*)
- 5,3 lin. 3 a fine dele A ante P 5,5 lin. 2 post 28² adde Or (cod ven ap Epiph⁵³⁰) lin. penult ante And adde Cyp (codd opt) lin. ult post Cyp²⁸⁹ adde (cod uno) 5,6 lin. 5 post A adde . . . Prim *εν μεσω* sec ante *των τεσσαρων* pon 5,8 text pro *α̃ ειδιν* scribe *α̃ εισιν* 5,8 pag. 935, lin. 2 ante B adde *ξ επεσον* cum dele *επεσον* 5,9 lin. 3 post Cyp²⁹¹ adde (Cyp test 2,15 habet *nos de sanguine tuo*, codex unus legit *deo* pro *de*) 5,10 lin. 2 ante . . . adde Cyp (codd opt) 5,13 lin. 9 post al adde *τα* lin. 12 post B adde P
- 6,1 pag. 938, lin. 4 dele P lin. 5 adde P ante 1. 6,5 text pro *ιδον* lege *ειδον* Tischendorfius erravit de s et dubitare non possumus, quin ut 1,19 5,1.11 10,1.5 13,2.11 14,6 etc *ειδον* lecturus fuerit cum SCP 6,5 lin. 9 dele s lin. 10 adde s ante CP 6,8 lin. 15 post Sz adde Ti lin. ult post cum 1. adde | s om *εν* sec et tert 6,11 lin. 2 post Are adde Cyp testim. 3,16 codd opt et de bono patientiae 21 lin. 3 pro³¹⁰ lege cod uno lin. 5 ante³¹⁰ adde²⁵⁴ (vel ut supra ad lin. 2) lin. 6 dele Cyp²⁵⁴ pag. 942, lin. 1 dele A lin. 2 adde A ante BP lin. 13 post Fulg adde Prim 6,12 lin. 3 ante 1 adde P
- 7,4 lin. 3 pro *ξ* lege Gb Sz (ut *ξ* ad 14,1) lin. 4 post *χλιαδεις* adde cum SACP etc 7,9 lin. 3 post Prim al om adde (ita Ln) pag. 947, lin. 4 post³¹⁰ adde codd 7,12 lin. 1 post *αμην* adde pr 7,14 lin. 3 dele Cyp^{272.310} lin. 4 post arm adde Cyp (bis codd opt) lin. 8 post *μεγαλης* adde cum A Cyp (cod) lin. 9 post 50. adde 53 text 7,15 lin. 1 dele P lin. 3 adde P post B 7,15 text pro *τω̃ θρο̃νω* lege *τω̃ θρο̃νου* 7,17 lin. 8 a fine adde 7. ante am lin. 6 a fine dele 7.
- 8,1 text *τη̃ν* 8,1 lin. 2 ante P adde B pag. 950, lin. 2 ante P adde B 8,5 lin. 7 ante A adde Ln Ti cum 8,12 lin. 6 post *ημερα* adde , hinc Gb'' 8,13 lin. 1 dele P et ante om adde P lin. 2 ante Haym adde Prim lin. 6 post torin adde (*angelum ut aquilam* Prim) lin. 7 post mu adde | *εν*: s om
- 9,2 lin. 4 et 9 adde Prim ante anonym lin. penult ante om adde Prim 9,4 lin. 6 ante anonym et lin. 9 post vg adde Prim pag. 954, lin. 8 post Are adde Prim 9,5 lin. 1 post 12. adde Prim lin. 5 post aeth adde | *πεντε*: Prim sec ante 7 adde s ABP 9,6 lin. 9 post vg et lin. 12 ante . . . adde Prim 9,7 lin. 3 ante . . . adde Prim

- 9,9 *ἁπλωρ*: 9,16. al om . . . 13. tol vg (cod) praem *κα* 9,10 lin. 1 et 2 post vg et lin. 4 post Are adde Prim 9,12 lin. 3 ante B adde s^o 9,16 lin. 4 post 51. adde 53 (txt) 9,20 lin. 1 ante *οὐδε* adde *πληγαισ*: s add *αὐτῶν* | lin. 13 post arm adde *χορσα* et *χαλκα*: s *χορσα* et *χαλκα* 9,21 lin. 6 ante 1 dele s et ante C adde s lin. 8 post Are adde Ps-Cyp test 3,59((non nisi uno codice)
- 10,1 lin. 4 post B adde P lin. 5 post A adde (*ιρεσ*) post C adde (*ιρησ*) 10,4 pag. 961, lin. 6 post *σα* adde *ελαλ*. 10,8 extr adde *επιτησ θαλ. κα* et. s^{ca}: s* om 10,9 extr adde *αλλ*: s *αλλα* 10,11 lin. 1 de 7. non liquet 10,11 text ante *ἔθρευειν* dele *ἐπι*
- 11,2 *mg* pro 15,3 lege 13,5 11,5 lin. 1 dele pri 11,6 lin. 9 dele 7. 11,7 pag. 966, lin. 1 ante And adde (non Bulg.) 11,8 lin 8 *civitatis* 11,9 lin. 9 de *ηαισ* et infra vers. 11 11,11 text dele *τασ* 11,12 text lege *φωνῆσ μεγάλησ . . . λεγούσησ* 11,11 lin. 4 a fine post 49. adde 53. 11,12 lin. antepenult post Ln adde (ed min) 11,15 lin. 1 pro *εγενετο*—*εγεροτο* lege *εγεροτο* et. s^o . . . s* *εγενετο* 11,19 lin. 2 dele P lin. 3 adde P post B lin. 5 pro B lege C lin. 6,7 pro *θα*. lege *δια*. bis
- 12,2 pag. 971, lin. 5 dele 1. 12,5 text scribe *ἔτεζεν* 12,6 lin. ult pro 12,6 lege 11,3 12,7 lin. 13 post Prim adde Ambrst ad Eph 1,10 12,12 lin. 6 post Ln adde (ed min) 12,14 lin. 8 ante *οπον* adde *τορ τοπον*: s om *τορ* lin. antepenult ante al³⁵ adde cum B 12,15 pag. 975, lin. 1—4 pone *ια*—cop om ante *ατηρ* lin. 1. 12,16 lin. 3 post arm pro o lege *το* lin. 4—6 lege *αρεβαλεν* ter
- 13,1 lin. 4 a fine dele s lin. 3 a fine adde s ante C 13,2 lin. antepenult pro s lege s*
- nota bene: Apoc 13,5—14,8 15,7—17,2 18,10—19,15 20,7—22,21 ex errore posuit Griesbach. numerum codicis 33 etsi his locis Alterus (*N.T. ad cod. Vindobonensem Graece expressum*, vol. 1, praef. p. IVs) lacunas codicis 33 e codice 34 supplevit. Praeterea cum Griesbachius lectiones varias e codice 34 ad 15,6—17,3 18,10—19,9 20,8—22,21 apud Alterum non perspexisset (nam dedit Alterus his locis textum e 34), codicem his locis mutilem esse dixit (*N.T. vol.2, p. XXXI*), unde error apud Scholzium, Tischendorfium, Scrivenerum; Tregellesius errorem iam a. 1844 (*The book of revelation in Greek* etc, p. xxiii: cod. 34) palam fecit, sed apud eum sub cod. 34, lin. 4 ex errore typographico legitur 34 pro 33.
- 13,7 lin. 1 post *ατω* adde pr 13,8 lin. 9 post *ατῶν*, adde *ξ* om *ατου* cum lin. 10 dele om 13,10 lin. 9 pro 33. lege 34. ut supra dicitur 13,14 lin. 9 ante Ti adde Ln 13,15 lin. 14 post *σῶσι* adde (*ν*) 13,17 *mg* tolle 17,9 et pone ad vers. 18 13,17

- pag. 983, lin. 3 ante And adde (at Hipp [bulg] om *τ. ονομα τ. θηρ.*)
 13,18 pag. 984, lin. 18 anonym Aug est in edit. Bened. a. 1700, tom. 3,
 pars 2, app. col. 154s (hom. 11 expos. in Apoc)
- 14,4** lin. 14 pro^{bis} lege (de heb virgg 4) lin. 15 ante Prim adde Cyp
 (test 3,32) 14,5 *mg* lege Zeph 3,13 14,5 lin. 6 post And^a adde . . .
et inveniunt sine reprehensione [nec plura] Prim lin. 12 ante
 Haym et 14,6 lin. 3 ante Vig adde Prim 14,7 pag. 988, lin. 8 ante
 Matern adde Cyp (ad fortun 2 codd: *potius deum*) 14,8 lin. 1 dele 7
 lin. 24 tolle s^c ante A et pone ante B lin. 25 ante *potavit* adde *potio-*
navit vel 14,9 **text** *αὐτοῖς* 14,9 lin. 5 post *αὐτω* adde , ita Ln
 (ed min) 14,11 lin. 4 post sed adde P lin. 7 pro vg lege vg^{cl}
 14,11 **mg** tolle 13,10 et 12,17 et pone ad vers. 12 14,13 lin. 3 a fine
 pro 16. lege 18. 14,14 **text** scribe *τῆς κεφαλῆς* 14,14 lin. 8
 post B adde P 14,15 lin. 8 scribe *τῆς κεφαλῆς* lin. 9 post 49.
 adde 53 *mg* lin. 10 post 38. adde 53 txt 14,18 lin. 2 ante Ln
 adde Gb⁹ lin. 7 dele syr (non liquet) lin. 8 post C adde P
 14,20 lin. 1 init pro *ἡπατ.* lege *ἡπατ.*
- 15,3** lin. 2 post s adde vg et ante *αθοντας* adde Ps-Cyp³¹² Prim lin. 7
 ante Cyp adde Ps- 15,5 lin. 2 pro s lege (s) lin. 3 post Are adde
 (*και ηρνυγη* s 7.14. al⁹) 15,6 lin. 11 ante P adde B
- 16,1** lin. 7 Ti est Tisch. ed. 1849 16,2 lin. 4 a fine post *τους* adde
προσεν. post om adde *τους* 16,3 lin. 1 pro s* om suppl^c lege
 s* om, sed habet *εισ*; suppl^c sine *εισ* 16,5 lin. ult post *σοιος* adde
 . . . s^c 1633. post Bezae edd an. 1582. 1589. 1598. *ὁ ἰσόμενος* (Beza dicit:
 „ex vetusto bonae fidei manuscripto codice restitui“.) 16,11 lin. 1
 ante 38. adde P 16,18 pag. 1001, lin. 1 post 92. adde 95.
- 17,1** **text** dele *τῶν* tert et quart et lege *ἐπὶ ἰδάτων πολλῶν* *mg* lege
 Ier 51(28),13 17,3 lin. 3 post ed) adde Ln *εἰδα* ut s ver. 6 17,4
 lin. 2 ante cum adde *περιβ.* lin. 12 pro *τῆς γῆς* lege *αὐτῆς*
 17,4 *mg* lege Ier 51(28),7 17,6 lin. 7 post *του* adde sec 17,13
 lin. 2 post *εχοι* adde (Ti-*σιω*) 17,14 **text** pro *σὺ τοῖς*, lege *αὐτοῖς*,
- 18,2** pag. 1007, lin. 2 post Hipp adde (Hipp [bulg] om *ισχυρα*) lin. 7
 post Hipp adde (Hipp [bulg] *πεισεν* semel) lin. 5 a fine post A adde
 e Hipp (bulg) 18,3 lin. 6 post *fornicationis* adde hic, *a vino forni-*
cationis ad 14,8 lin. 9 post Hipp add (non bulg) lin. 10 post
 aeth adde Hipp (bulg) [Prim ad 14,8 *ccciderunt*] 18,5 lin. 1 post 1.
 adde 53 txt 18,6 lin. 4 ab imo versu dele s lin. penult adde s
 ante B 18,9 **text** pro *ζλαύσονσω* scribe *ζλαύσονται* 18,9 lin. 2
 dele Ln 18,10 *mg* lege 16.19 18,12 **text** lege *θύτρον* 18,12
 lin. 11 post C adde P lin. 12 dele P 18,13 lin. 1 pro vg lege an
 fu demid etc lin. 3 ante Hipp adde vg^{cl} lin. 14 lege fere²⁰
 18,14 lin. 6 ante C adde s 18,16.17 **text** pone 17 ante *ὅτι μαῖ* et in

- apparatu coniunge *ἠρημωθή* cum versu 17 18,17 lin. 1 ante B
 adde κ lin. 4 ante 6 adde P 18,18 lin. penult post ζ adde Ln
 (ed mai) 18,19 text *καὶ περὶ θ.* mg lege 10.16 18,23 lin. 7
 ante A adde Ln cum 18,24 lin. 4 pro 16,2 lege 16,6
- 19,2 lin. 1 dele *αὐχρῶσις*: A om *αὐ* | 19,9 lin. 6 ab imo post P adde 53
 text et mg unitis m pr 19,14.15 mg pone 8 ad ver. 14 19,15 lin. 1
 pro B lege P 19,16 text *μηρῶν* 19,19 lin. 2 pro *καὶ* lege *κατα*
 19,20 lin. 1 post P adde (*οὐ μετ' αὐτοῦ ο*)
- 20,4 mg lege 22,27 20,5 lin. 5 post *καὶ οὐ* et post *οὐ θε* adde λ . 20,6
 lin. 2 ante *επι* adde (non bulg) lin. antepenult post 48. adde 53 txt
 lin. penult post 47. adde 53 mg m sec 20,7 lin. 3 post 29. adde 53
 m sec et post *μετα* adde (Gb'')
- 21,1 lin. 9 tolle item *abiit* vg et pone ante . . . lin. 9 21,3 lin. 1 post
 om) adde et 21,4 lin. 2 a fine ante *απηλθαρ* adde *πρωτα* et. κ^c : κ^*
προβατα | 21,7 lin. 9 ante om adde Cyp (test 3,100 cod) lin. 10
 ante 8 adde κ 21,8 lin. 4 post B adde 53 m sec lin. 9 dele *ο* ante
δευτεροσ 21,12 lin. 2 a fine dele P post B et adde P ante 1. 21,16
 lin. 5 ante post adde Ln Ti lin. 4 ab imo versu ante 8 adde Ti cum
 21,19 text scribe *χαλιχηδών* 21,19 lin. 8 ante sed adde et praem *καὶ*
 lin. 9 ante *ο γ'* adde *καὶ* lin. 10 post *καρχηδών* adde , idque Gb'
 21,20 lin. 10 pro ζ lege ζ^e (non ζ) lin. 11 pro κ lege κ^* $\bar{\epsilon}\theta$, κ^c 21,21
 lin. 6 post B adde P 22,22 lin. 6 post est. adde | *θεοσ*: tol om
 21,23 lin. 3 ante , item adde Iren (Anast) cod Grets.
- 22,3 mg lege Zach 14,11 22,5 mg tolle 21,5 et pone ad ver. 6 22,6
 mg tolle 3,11 et pone ad 7 22,11 pag. 1040, lin. 12 post B adde
 53 mg 22,13 lin. 1 post Are add Cyp (test ^{2,22} cod) Prim et Wi
 22,14 mg tolle 21,8 et Phil 3,2 et pone ad ver. 15 22,15 lin. 6 ante
 Ath adde (non bulg) lin. 7 post syr adde Hipp (bulg) 22,16 lin. 2
 ante . . . adde , item Prim (*in septem ecclesiis*) pag. 1042, lin. 2
 post A adde ita Ln pag. 1044, lin. 5 ab ima pro LXXXII lege LXXII.

PROLEGOMENA.

P. 22, l. 12 lege fuerint; — p. 27, l. 1 pro actuum lege epistulae ad Romanos, l. 20 lege Londinii; — p. 28, l. 7 ab ima lege foll.; — p. 29, ll. 7,8 dele quem . . . edidit, , l. 4 ab ima lege quinti; — p. 30, l. 18 lege noni exeuntis; — p. 31, l. 7 lege conlationes; — p. 32, ll. 11,12 lege saeculi noni exeuntis, l. ult. pro hiee lege hi; — p. 50, adn. l. 9 lege *συνάδει*: — p. 52, l. 10 ab ima lege Graeci; — p. 60, l. 6 lege Neque; — p. 65, l. 30 lege in V. T.; — p. 72, l. 14 adde *απροσωπολημπτωσ*, l. 18 adde 1Pe 1,17; — p. 73, l. 23 lege *codicum*; — p. 74, l. 17 lege CD*FG., l. 5 ab ima lege *συμπληρουσθαι*; — p. 75, l. 7 lege *συμφωνειν*, l. 9 adde *ασυμφωνοι* Act 28,25, ll. 16—19 pone “*συν* (*συν*) ante *γχι*” in marg ad ll. 11—14; — p. 76, l. 3 adde *ασυνχοιτο* Ro 16,14 cum sDEFG, in vitis ABCLP, l. 12 lege s^a et l. 13 s^{*}; — p. 77, l. 5 dele semper, l. 6 post 61 adde (sed sec. cur. *εμμενειν*) et lege D*, ll. 2,3 ab ima in marg lege *εν* (*εν*); — p. 78, l. 24 lege FG, 16, in vitis sD*FG., l. 25 lege *ενχοπην*, l. 26 lege sD*L], l. 33 lege in vitis sAD, qui habent *εννω.*; — p. 79, l. 5 post Act 21,31 adde lineas paginae tres ultimas „Cum *εχηννομενον* . . . 36.“; — p. 83, l. 6 lege C ter, adn. 1, l. 3 ab ima dele comma post gratia; — p. 87, l. 10 ante Lc adde [*φω*. 17,5]; — p. 88, l. 30 adde *γαρμακια*; — p. 90, adn. 1, l. 2 lege Abboto; — p. 94, l.15 ab ima pro Eodem lege *Από* non *απ* eodem, l. 5 ab ima lege Gal 1,1,12; — p. 95 sub finem adde

‘Υπό scribitur ante *αγγελου* Act 10,22 — *αλλησ* 1 Co 10,29 — *αμαρτιαν* Gal 3,22 — *ανεμου -ων* Mt 11,7 Lc 7,24 Iud 12 Apoc 6,13 — *ανθρωπίνης -ώνων* 1 Pe 2,4 1 Co 4,3 — *αντησ* 3 Io 12 — *εθρων* Lc 21,24 — *ελαχιστου* Iac 3,4 — *εξουσιαν* Mt 8,9 Lc 7,8 — *ιουδαίων* Act 26,2,7 2 Co 11,24 — *ιωάννου* Mc 1,9 — *όλου* Act 10,22.

P. 96, l. 1 incipe paragraphum; — p. 97, l. 6 lege Ro 1,15; — p. 98, l. 8 ab ima dele ad, l. 3 ab ima lege *χλίμασι*; — p. 99, l. 7 lege orthographiam, adn. 1, l. 2 lege *Gräcität*; — p. 101, l. 1 adde Grsb Treg, l. 6 dele totam lineam; — p. 102, inter ll. 2,3 ab ima adde *αμπλιατον*: Ro 16,8, non *αμπλιᾶτον* ut L^m Treg WH; — p. 103, post l. 12 adde *βαρτιμαϊος*: Mc 10,46 cum EFKMVT1, non *βαρτιμαϊος* ut editores, ll. 12—15 pone *βαριωνᾶ* ante *βαρτιμαϊος* et *βηθγαγῆ*, l. 5 ab ima pro *-ίται* lege *-ίται*: — p. 104, l. 1 lege *σινᾶ*; l. 9 pro sunt lege fuerunt, l. 10 ab ima dele P; — p. 105, l. 1 dele ad; — p. 112, l. 14 dele comma post singulis, adn. 1 sub finem adde; M. Schanz, „Zur Stichometrie“, *Hermes*, xvi, 2, p. 309—315; Theodorus Birt, *Das antike Buchwesen in seinem Verhältniss zur Litteratur*, Berolini a. 1882, p. 157—222; — p. 118, l. 3 post Π² adde,

πραέωσ 1 Pe 3,4 cum sBKL, non *πραέωσ* ut ACP, l. 17, lege libenter,, lin. 21 post 19 adde ubi *ἀσεβήν* Ro 4,5 addendum est; — p. 119, lin. 25 post *ies*) adde . , post apocalypsi adde-*ίμ* et pone — in apoc—ter. lin. 27 post *ter*,; — p. 121, l. 3 et p. 120, l. 3 ab ima pone *εὐζάμην* Act 26,29 ante *εὐπορεῖτο*; — p. 132, l. 15 ante Philastrius adde versio Syra Peshito (et dele p. 133, lin. 9.10); — p. 136, l. 22 lege codicibus et dele (et ex errore bibliopegi in codice, l. 23 dele); — p. 137, l. 14 lege codicibus *D^{evv} act* Graeco-Latino et X; — p. 138, l. 3 pro summae lege magna; — p. 139, l. 2 adde Iac Iud Pe Io in codice Act 33; — p. 141, l. 13 pro *aut* lege *nihil*; — p. 153, l. 3 ab ima de Euthalio cf X, 2 sub Euthal; — p. 154, l. 8 lege *toti*; — p. 155, l. ult pro 30 lege 31; — p. 156, l. 2 pro 6 lege 5 et dele 27, l. 17 lege alias; — p. 158, l. 5 dele comma post Tregellesius, l. 10 lege *cuidam*; — p. 163, l. 9 pro *Evangelitaria* vel *Evangelistaria* lege *Evangelia*, l. 10 pro *Praxap.* vel *Lect.* lege *Apostoli*, adn. 1, l. ult. lege *App.* p. 41; — p. 165, l. 6 lege *biblia*, l. 7 lege *regium* exposuit . *vita*; — p. 166, l. 17 post Graecos adde paucissimos occidentales; — p. 172, l. 3 pro *van* lege *von*; — p. 173, l. 5 lege *Stephanum* et post editio adde (WH²), l. 6 post *divenditis* adde (WH¹); — p. 175, l. 3 lege WH², l. 5 post *Ser* adde WH¹, l. 17 lege WH², l. 19 post *Ser* adde WH¹, l. 22 lege WH², l. 24 post *Ser* adde WH¹; — p. 176, l. 6 dele WH, l. 25 lege WH² (non WH¹) tamen, l. 28 dele WH, l. 34 dele WH, l. 36 lege *Ἀντιόχειαν*, l. ult lege WH²; — p. 177, l. 2 post *Ser* adde WH¹, l. 3 lege **Act 13**, 38.39, l. 5 lege WH², l. 7 post *Ser* adde WH¹, post l. 10 adde

— 19,40.41 *Καὶ γὰρ κινδυνεύομεν . . . ταύτης.*⁴¹ *Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἀπέλυσε τὴν ἐκκλησίαν.*

ver.40 faciunt *Καὶ γὰρ . . . ἐκκλησίαν* in St B^{57.65.82.88.98} B^{min} 65 A¹⁵⁷² HS WE Elz Cur F Mas W Mt² G^{mai} K Sch Tu Sz H Th T; Lu V D.

ver. 41 a verbis *Καὶ ταῦτα* incipit in A¹⁵⁷¹ M Be Mt¹ G^{min} L Bl Al Wd Tr Scr WH; Ge Bp Iac.

B^{min} 67.80.90, eum verss. 4.5 Stephanicos in unum cogant, verss. 6—40 St numeris 5 — 39 signant, nisi quod in B^{min} 80 tres ultimi versus capituli huius errore typographico falso numerantur.

P. 177, l. 17 dele WH, l. 11 et l. 2 ab ima dele WH; — p. 178, l. 2 dele WH, l. 6 lege WH², l. 21 lege WH², l. 23 post *Scr* adde WH¹, l. 26 lege WH², l. 29 post T adde WH¹, l. 31 dele WH, l. 35 lege WH², l. 36 post T adde WH¹, l. 38 dele WH; — p. 179, l. 10 lege WH², l. 13 lege WH², l. 14 post T adde WH¹, l. 21 dele WH, l. 29 lege WH², l. 30 post T adde WH¹, l. 32 lege WH², l. 35 lege bis WH², l. 37 post T adde WH¹, l. 40 lege WH²; — p. 180, l. 1 lege WH², l. 10 dele WH, l. 22 lege WH², l. 35 lege **12**, 22.23, l. 36 dele WH; — p. 181, l. 4 dele WH, l. 12 lege WH², l. 13 post T adde WH¹, l. 15 lege WH², l. 18 dele WH, l. 2 ab ima lege *τῶν*³¹ *στῆ*; — p. 182,

l. 13 lege $\xi\nu\tau\tilde{\eta}$; — p. 185, adn. 1, lin. 9 post 484 adde , ed. 3, a. 1883, p. 503-557; — p. 191, l. 16 pro alio lege alii; — p. 198.200 et passim pro Westcottius lege Westcottus; — p. 203, l. 13 N. T. prodit Suedice anno 1526, cf vir doctissimus mihiq̄ amicissimus Erik Stave, *Om källorna till 1526 års öfversättning af Nya Testamentet*, Upsaliae a. 1893, l. 16.17 v. cl. I. Rendel Harris, *American journal of philology*, vol. 6, p. 106, hymnos detexit in psalterio a „Iohanne placentino Monacho“ curato, a. 1481 Mediolani typis impresso; — p. 206, adn. 2 dele l. 1.2 usque ad notat; et lege Cf C. I.; — p. 209, l. 12 lege Mc; — p. 211, l. 2 ab ima lege emendatum; — p. 217 supra cf vir cl. Isaacus H. Hall, „The title-page of the Elzevir Greek N. T. of 1624“ in actis *Journal of biblical literature*, vol. 10 (Bostoniae a. 1891), p. 147-150; — p. 225, l. ult post Kusterus adde Amstelaedami (Roterodami, Lipsiae); — p. 230, l. 3 lege similiter, l. 10 lege Bentleii; — p. 235, col. 2, l. ult lege $\xi\gamma\omega$; — p. 236, col. 1, l. 11 ab ima lege $K\acute{\alpha}\gamma\omega\ I\omega\acute{\iota}$. l. 9 ab ima lege $K\acute{\alpha}\gamma\omega\ I\omega\acute{\iota}\rho$; — p. 239, col. 1, l. 7 lege $\rho\acute{o}\tau\tau\omega$; — p. 240, col. 2, l. 4 ab ima lege bis $\textsuperscript{\textit{A}}\mu\eta\nu$; — p. 241 de Bengelio cf v. cl. Eberhardus Nestle, *Marginalien und Materialien*, Tubingae a. 1893, II, 3, in primis p. 39-81; — p. 242 infra, fragm. Tub. apud Bengelium est Evl 294 et psalterium Tigurinum est O^d; — p. 245, l. 23 pro Van lege Von; p. 247, l. 3 ab ima post 61 adde . 97.98, l. 2 ab ima ante 51 adde 23.; — p. 248, adn. 5, l. 2 lege Verbonds; — p. 250, col. 1, l. 9 pro Act 102 Paul 117 lege Act κ Paul κ; p. 253, col. 2, l. 1 lege Laur iv, 30; — 255, l. 7 lege Copticae; — p. 257, l. 11 lege Act G = L 102 = K, l. 12 post M adde 117 = K et ante 51 adde 23.; — p. 258, l. 15 lege his proximis; — p. 262, adn. 1, l. 5 lege Matt, (auch; — p. 265, l. 10 lege leges suas, adn. 2, l. 1 lege quosdam; — p. 271, l. 11 Tregellesius habuit codicem Sinaiticum in manibus inde a Ioh cap. 21, l. 12 lege recentiora, l. 7 ab ima lege Alfordus; — p. 273, adn. 1, l. 10 ante 1860 adde 1859; — p. 274, l. 10 lege 477 = Aug. . . xxxiii, l. 11 lege N = Coll. . . xl; — p. 275: De Scriveneri *Introductione*, cf v. cl. Iosephus Henricus Thayer, *Notes on Scrivener's "Plain introduction to the criticism of the New Testament"*, third edition, chiefly from the memoranda of the late Prof. Ezra Abbot . . . Bostoniae et Novo Eboraco a. 1865; — p. 275, l. 5 ab ima adde Vir doctissimus Fridericus Henricus Ambrosius Scrivener, qui iam anni 1891 mense Febuario mortuus est, publici iuris fecit, quod mireris, anno 1893 Cantabrigiae *Adversaria critica sacra*, quo in libro conlationes continentur horum codicum: Evv W^d 59.66.506.517.534.535.536.537.538.540.541.542.543.544.545.546.672.700.1277; — Cath: 190.199.201.223.224; — Paul: 244.256.278.279.306; — Apoc: 15.26.27.108; — Evl: 186.216.223.226.227.228.315.476.932; — Apl: 66.67.68.78.113.184.263; — p. 276, l. 4 post Graeco pergas , quae tamen lucem non vidit; — p. 279, l. 2 adde adnotationem: Cf v. cl. Bernardus Weiss, *Die Johannes-Apoka-*

typse. Textkritische Untersuchungen und Textherstellung, Lipsiae a. 1891, *Die katholischen Briefe etc* Lipsiae a. 1892. Cf etiam v. cl. Fridericus Zimmer, *Der Text der Thessalonieherbriefe samt textkritischem Apparat und Kommentar nebst einer Untersuchung der Individualität und der Verwandtschaft der Textzeugen der paulinischen Briefe*, Quedlinburgi a. 1893, — v. cl. Guilelmus Bousset, *Textkritische Studien zum Neuen Testament*, Lipsiae a. 1894 (de textu Apocalypsis, de codice Pamphili, de recensione Hesychiana, de classe KΠ(M) in evangeliiis, de textu Actuum); — p. 279, adn. 2 adde: Cf etiam v. cl. Benjamin Breekinridge Warfield, professor Princetoniae in provincia New Jersey in America, *An introduction to the textual criticism of the New Testament*, Londinii a. 1887; — Philippus Schaff, *A companion to the Greek Testament and the English version*, Novo Eboraco ed. 4, a. 1891 cum multis facsimilibus codicum atque librorum typis expressorum; — p. 279, adn. 3 adde. Cf v. cl. S. S. de Koe, *De conjecturaal-critick en het evangelie naar Iohannes*, Ultraieci a. 1883; v. cl. I. M. S. Baljon, *De text der brieven van Paulus an die Romeinen, de Corinthiers en de Galatiers als voorwerp van de conjecturaal-critick beschouwd*, Ultraieci a. 1884. Item v. cl. I. H. A. Michelsen, „Conjectural-kritiek toegepast op den tekst van de schriften des nieuwen verbonds“ in actis *Studiën VII, 2* (a. 1881), p. 137—172, et v. cl. M. A. N. Rovers, „Die Anwendung der Conjecturalkritik auf den Text der N.T. Schriften“ in actis *Zeitschrift für wissenschaftliche Theologie. XXIV*, Lipsiae a. 1881, p. 385—408; — p. 287—334 lege ubique WH pro H; — p. 287, l. 14 ab ima pro h—exstat lege WH†: veram lectionem nullus fere testis servasse his editoribus videtur, l. 13 pro videtur—esse lege deteriorum testium lectionem ut quae felici librorum coniectura inter scribendum restituta sit probant hi editores; — p. 288, l. 5 pro Act 4,4 lege Act 4,6; — p. 292, l. 15 pro n. leged. p.; — p. 295, l. 15 lege *αυτω*; ; — p. 296, l. 16 post *ηρασ*. tr adde WH, l. 16 ab ima post 34 adde *οστις* Tr WH *επις*; — p. 298, l. 9 post *ο* Tr adde WH; — p. 301, l. 18 ab ima post *επ*. tr adde wh; — p. 302, l. 18 post 38 Tr adde WH; — p. 304, l. 4 ab ima pro *γραψ*. scribe *γραψ*. ; — p. 305, l. 18 ab ima lege *μνωσ*; — p. 306, l. 8 ante 11 adde | TrWH *και Ο*; — p. 324, l. 21 ad 51 cf Tregelles, *Hist. of print. text*, p. 191; — p. 329, l. 9 ante 10 adde *σε, ο θεός, ο θεός σου* TrWH *σε ο θεός, ο θ. σ.*, l. 20 ante v adde cf v. cl. Carolus Bertheau, *Theologische Literaturzeitung*, Lipsiae a. 1882, col. 495; — p. 330, l. 5 ante 19 adde 17 WH *επειδομενάσθη*; ; — p. 333, l. 1 dele *και* sec Tr h om , l. 13 ab ima pone | Tr H *πρόσται* l. 12 ante 9 ; — p. 334, l. ult lege *αγτων*. ; — p. 346, l. 10 ante 25 adde 19. , l. 12 pro 26 lege 20; — p. 347, l. 6 dele sicut i. S. v. versione; — p. 365, l. 16 lege secuta ; — p. 366. adn. 1, l. 1 lege Eberardus; — p. 372, l. 18 adde cf infra, p. 954.955; — p. 380, l. ult et p. 381, l. 1 dele locos — praebet; — p. 382, l. 10 pro locos — codice lege

sequitur Montefalconium; — p. 392, l. 8 adde; cf eius *Notitia*, p. 50, secund.; — p. 396, l. 13 ab ima post 37 pergās; v. cl. I. Rendel Harrisius edidit haec fragmenta in libro *The diatessaron of Tatian*, Londinii a. 1890, p. 62—68 additis tabulis duabus photographiceis; insunt fragmenta etiam libro postumo Scriveneri. *Adversaria critica sacra*, Cantabrigiae a. 1893. p. xi—xvi; — p. 397, l. 8 bonae, l. 9 ab ima pro 27,2 lege 27,12, l. 4 pro 2,22 lege 3,8, l. ult pro 20,25 lege 21,25; — p. 402, l. 15 ab ima propiorem: — p. 403, l. 3 adde Cf v. cl. I. Rendel Harris, *The codex Sangallensis. I.* Londinii a. 1894, l. 4 ante Lipsiensis adde Petrop. caes. Muralt. XVI, l. 5 lege foll. 5, l. 19 ante Mt adde (folium Petrop.), post 25 adde (fol. Lips.). l. 9.8 ab ima dele Fr.-potui; — p. 407, adn. 3, l. 2 pro Lipsiae lege Berolini; — p. 409, l. 12 adde Cf v. cl. Guilelmus Sanday, *Studia biblica* [vol. 1], Oxonii a. 1885, p. 103—112: — eadem pag. adn. 2 adde Est Φ, cf infra, p. 444.445.; — p. 410, l. 19 ab ima pro 4,6 lege 4,5; — p. 411, l. 16 ab ima lege Bedae et Beda; — p. 414 ad G^b adde cf infra, p. 446.447; — p. 415, l. 16 pro VII lege VI; — p. 417, l. penult. ante Fragm. adde Scriptura recentior est Act 315 Paul 474; — p. 421, l. 1 lege Beza; — p. 423, l. 11 pro 4 lege (d.), p. 968; — p. 426, l. 11 pro 21.5 lege 24.7, — l. 19 post *Γρα* adde (cf Eph 6,5 Tit 3,8 Tit 1.2) V. cl. Marquis, codicem G^{Paul} accuratius examinavit, corrigenda in editione Matthaei notavit, quae quod sciam nondum publici iuris fecit: e. g. Matthaeus ter inseruit litteram, septies omisit litteram, 25 vel 26ies falso reddit litteram, semel transposuit duas litteras, ter accentus falsavit, 16ies punctum iniuria posuit, 39ies omisit punctum; — p. 429 ad H cf infra, p. 448.449; — p. 432, l. 8 ab ima post tempore adde (ante annum 1725, quia Bengelius in *Prodromo* laudat), — adn. 2, l. 1 *epistolae*; — p. 434, l. 4 post 1859 perge: cf eius *Notitia*, p. 50, prim., — l. 5 Moseuensis; — p. 435, l. 6 ante Z. β. I. adde A. δ. 24 vel Z. α. 24., — l. 16.17 codex habet *zaa*, — l. 5 ab ima pro 316 lege 326, — l. 2 adeo; — p. 436, l. 3 pro Blanchinus lege Philippus Vitali; — p. 438, l. 7 ab ima lege bis *ἐγγραφα*; — p. 440, l. 2 ante Amm adde capp, titl, — l. 5 pro 50 lege 51, — l. 9 menaeum, — l. 20 adde V. cl. T. K. Abbottus disseruit de hoc codice in actis *Hermathena*, Dublinii a. 1884, num. 10, p. 146—150 cum facs et lectt var; vix iure codicem „ev-starium“ nominat, l. 5 ab ima aprilis; — p. 446, post l. 4 retro adde:

3: saec. VI, 32 × 26, foll. (157?), coll. 2 (22 × 10), ll. 16, litt. alt. 006: membr purpur tenuiss, scriptura argentea et aurea, capp, titl (titl aur), sect, can; insunt errores ex itacismo; punctum singulum ad summam litteram: *Evv*; folia multa exciderunt.

7⁶: Sinaiticus.
saec. VIII, 11.2 × 10, membr (?), litt magu ad rectam inclin; spir, acc: Mt 11, 27. 28. Repperit et edidit v. cl. I. Rendel Harris, *Biblical fragments from Mount Sinai*, Londinii a. 1890, p. x et 15, num. 6.

77: Sinaïticus.
saec.V, fragm, harm in ima pag: pauca e *Mt* 14,28—31. Repperit et edidit Harrisius, p. x et 16, num. 7.

78: Sinaïticus.
saec.VIII vel IX, 25 × 18.7, membr(?), foll. 2, ll. 20, acc: *Mt* 13, 37—46 13,55—14,8 14,29—15,3 15,15—26. Repperit et edidit Harrisius, p. xi et 17—24, num. 8.

79: Sinaïticus.
saec. IX, 26.2 × 20.6, membr(?), Gr—Arab: *Mt* 13,46—52 (estne Evl?). Repperit et edidit Harrisius, p. xi et 25.26, num. 9.

710: Sinaïticus.
saec.V, in fol(?), membr(?), resc, foll.9, coll.2, ll.25: sect, subser; punct sing: *Mt* 25,15—37 26,17—39 28,11—20 *Mc* 1,11—22 2,21—3,3 3,27—4,4 5,9—20. Repperit et edidit Harrisius, p. xi. xii et 27—44, num. 10.

711: Sinaïticus.
saec. VI, in fol(?), membr(?), foll. 2, ll. 18: *Mt* 26,4—7 10—12 *Mc* 12,32—37. Repperit et edidit Harrisius, p. xii et 45—47, num. 11.

712: Sinaïticus.
saec.VII, in fol(?), membr, foll. 3, coll. 2, ll. 25: sect, can; apostr: *Mc* 14,29—45 15,27—43 15,45—16,5. Repperit et edidit Harrisius, p. xii. xiii et 48—52, num. 12. Num. 13: saec. VII, papyr: *Lc* 1,68.78.79 videtur de scriptori aliquo manare.

Pag. 448, post lin. 6 ab ima adde:

714: Sinaïticus.
saec. V, papyr, fragm septem: *1 Cor* 1,25—27 2,6—8 3,8—10 3,20. Repperit et edidit Harrisius, p. xiii et 54—56, num. 14.

Pag. 450, l. 17 de numeris vetustis cf v. cl. Cozza, vol.6, p. XXVIII, — l. 6 retro lege Alteri; — p. 462, l. 2 retro ante 788 adde 713.; — p. 486, l. 7 pro 25 lege 35; — p. 487: adde haec de codice 90: num. 168 (hodie in bibl. univ.) saec. XVI, 20.5 × 14.3, foll. 227 et 253, col. 1, ll. 17—30; (Phm Heb); — p. 488, l. ult dedit .; — p. 489, l. 1 dele dedit; — p. 494, cod. 120 finis Evl est codex Lugd. Bat. bibl. publ. Gr. 96. Vidi 21 Mart 1891; — p. 523 ad cod 300 cf Cramerus, *Cat. Gr. patrum in N. T.* Oxonii a. 1844, vol. 1, p. xxvii; — p. 525, cod. 324 ante Apl lege Evl 97; — p. 538, cod. 431 detexit v. cl. Albertus Ehrhard in bibliotheca seminarii presbyterialis ecclesiae Romanae Argentorati; — p. 540, l. 8 ab ima post pulcherrimae adde: *Evv.* — p. 541, cod. 461 cf v. cl. Oskar de Gebhardt, *Theologische Literaturzeitung*, Lipsiae a. 1881, col. 129; — p. 542, l. 19 pro quam lege qua; — p. 544, l. ult post men adde ,prol; — p. 545, l. 1 lege Hagiopetritae; cf *Evv* 74, — l. 3 post latet adde Cf Thom. Iosephus Pettigrew, *Bibliotheca Sussexiana. A descriptive catalogue . . .*, vol. 1,

pars 1, Londinii a. 1827, p. xlii—xliv et tab. 6, — 1.8 ante impensis adde (cf Evv 74); — p. 557, dele cod. 567, est Evl 251; — p. 564, cod. 654 adde Facs apud Wattenbach. (cf Act 252), tab. 19; — p. 565, cod. 664, l. 1 lege Ac 253; — p. 570, cod. 700: V. cl. Hoskierus edidit Londinii a. 1890 *A full account and collation of the Greek cursive codex evangelium 604* [700] cum duabus tabulis; — p. 575, cod. 743, l. 1 lege Ap 123; — p. 588, cod. 853, l. 2 post 846. adde 879., — cod. 858, l. 1 ante Romae adde (P 400); — p. 592, cod. 892: v. cl. I. Rendel Harris contulit; — p. 608, cod. 1140 est Evl; — p. 616 post cod. 1273 adde haec:

(Ac 417) Londin. mus. Brit. Add. 11859.11860.

1274. saec. XI, in fol, membr, reser, foll.?, coll. 2; sect, can: fragm ex Evv et Act. [Ser. 608.] Vidi 20 Iul 1883.

Madisonae in Novae Caesareae provincia.

1275. seminarii theologici „Drew“.

saec. XI, 21 × 15.5, membr, foll. 39, col. 1 (15.2 × 9), ll. 19; capp, titl, sect, can: *Lc* 21,28—23,7 23,17—24,4 *Ioh* 2,5—3,18 4,5—5,44 6,9—46 6,57—8,42; man ser inseruit fol 36, quod *Ioh* 7,53—8,12 praebet.

Reperta sunt haec folia in aede vetere urbis „Stambul“ (Constantinopolis). V. cl. Albertus L. Long folia in Americam misit, meque de iis certiore fecit die 9 Oct 1891. Vidi Lipsiae 6 Nov 1891.

Madisonae „New Jersey“,

1276. seminarii theologici „Drew“.

saec. XI, 21.5 × 15.5, membr, foll. 79, col. 1, ll. 24; arg, capp-tab, capp, titl, lect, subscr, ξξεθ, vers heroi: *Mc* 1,1—12,11 13,15—fin *Lc* 1,1—21,18. Notitiam debeo viro doctissimo mihique amicissimo Alb. L. Long.

(Ac 418 P 484 Ap 185) Cantabrigiae universitatis.

1277. saec. XI vel XII, membr: *N. T.* Emptus est codex anno 1891.

in urbe Hayes in provincia Cantio

1278. viri cl. Hermani C. Hoskier.

saec. XII, 23.4 × 17.1, membr, foll. 352, col. 1, ll. ?; capp-tab, titl, sect, can, pict: *Evv.* Emptus de Quaritchio anno 1886. Hoskierus conlationem edidit (cf supra, ad p. 570, cod. 700), app. a.

Lond. mus. Br. Add. 34107.

1279. saec. ? : *Evv.*

Lond. mus. Br. Add. 34108.

1280. saec. ? : *Evv.*

Londinii v. cl. Bernardi Quaritchii.

1281. saec. X, in 4, membr, foll. 262, col. 1, ll. 19; Carp, Eus-tab, capp-tab (?): *Evv.*; deest init Mt Mc Lc Lc 2,9—22 *Ioh* 10,12—12,26 13,4—21,25. Ex insula Cypro tulit v. cl. Alexander Cesnola et viro f Lawrence dono dedit. Cf viri cl. Quaritchii *Catalogue*, Londinii Dec. a. 1893, p. 1, num. 1.

1282. Londinii v. cl. Bernardi Quaritchii.
 saec. XI, in 12, membr, foll. 244, col. 1, ll. 25; Eus-tab, subscr, $\sigma\tau\acute{\iota}\zeta$: *Evv*; deest Joh 18,2—21,25. Olim Friderici North. Cf viri cl. Quaritchii *Catalogue*, Dec. a. 1893, p. 3, num. 4.
- Bernae bibl. Bongarsianae.
 1283. saec. XIII—XIV, in 8, chart, foll. 2: *Mc* 11,25—12,40. Cf v. cl. Hermannus Hagen, *Catalogus codicum Bernensium*, Bernae a. 1874 (pars 2), p. 469.
- Lipsiae bibl. univ. Tischendorfi XII?
 1284. saec. XIV: *Ioh* 12,35-13,2. V. cl. Iohannes Logan Marquis hoc fragmentum inspexit.
- Gottinae bibl. univ. MS. theol. 534.
 1285. saec. XIII, 16.8 × 12.7, membr, foll. ?, col. 1, ll. 28, litt mai rubr; capp-tab, capp, titl, subscr, $\xi\zeta\epsilon\delta$, $\sigma\tau\acute{\iota}\zeta$: *Evv*; deest Mt 1,1—2,2. Vidi 13 Apr. 1891.
- Constantinopoli in vetere „Serail“ (34).
 1286. saec. ?, formae minimae; Carp: *Evv*. Cf v. cl. Fridericus Blass, „Die griechischen und lateinischen Handschriften im alten Serail zu Konstantinopel“ in actis *Hermes*. XXIII, a. 1888, p. 219—233.
 (Ac 419 P 485)
1287. adhuc „sine loco“.
 saec. XIII vel XIV, 23 × 16, membr, foll. 450, col. 1, ll. 29; prol, $\epsilon\pi\acute{o}\theta$, capp-tab, capp, titl, sect, cau, $\sigma\tau\acute{\iota}\zeta$: *Evv Act Cuth Paul*.
 Pag. 617, cod. 9, l. 5 lege e Stephani amicis; — p. 622, cod. 42, l. 1 post lycei adde 17 [codicem vidi 10 Apr 1891]; — p. 636, cod. 17, l. 1 pro Cheltenhamensi lege Berolini reg. Phillipps (numerus non mutatur a bibliothecario Berolinensi historiae codicum fautore doctissimo Valentino Rose); — p. 652 ad fin adde:
 (Evv 1274) Londin. mus. Brit. Add. 11860.
417. saec. XIII, in fol, membr rescr, foll. 2 (foll. 4[3] et 8[7]), coll. 2, ll. 23: *Iac* 4,1—16 *Iud* 4—15. [Ser. 234.] Vidi 20 Iul 1883.
418. (Evv 1277): Cantabrigiae univ.: *Act-Cuth*.
419. (Evv 1287 P 485): sine loco: *Act-Cuth*.
 Gothae bibl. ducale Ch. B. 1767.
420. saec. XVI, 14.2 × 9.8, chart, foll. 83 (121), col. 1, ll. 20: *Act*; deest 26,29—28,27; insunt orationes. V. cl. Iohannes Logan Marquis inspexit 4 Nov 1892.
 Pag. 662, cod. 167 pro 8 lege 19; — p. 675, post cod. 480 adde:
 Florent. Laurent. IX. 10.
481. saec. XI vel XII, 30.2 × 22.4, membr, foll. 392, col. 1, ll. 33; capp, titl, subscr, $\sigma\tau\acute{\iota}\zeta$: *Paul* (Phm Heb) eum cat; foll. 1—12 saec. XIV: Rom 1,1—2,29 m ser supplevit. Vidi 17 Mart 1886.

- Romae Vatic. Gr. 636.
482. saec. XIII vel XIV, 27.4 × 14.5, chart, foll. 204, col. 1, ll. 31: *Paul* cum comm Euth Zig. Vidi 29 Mart 1886.
- Haunia bibl. reg. Thottianus 14. fol.
483. saec. XVI, 28.5 × 20.1, chart, foll. ?, col. 1, ll. 30; prol, capp Lat m ser, lect, subser: *Paul* (Phm Heb); inest fol. 3 ab extremo codice fragm *Act* 9, 1—22. Vidi 7 Apr 1891.
484. (Evv 1277 Ae 418 Ap? 185): Cantabrigiae univ.
485. (Evv 1287 Ae 419): sine loco. 486. vacat.
- Berolini v. cl. Henrici Brugsch (?)
487. saec. ?, papyr: 2 *Thess* 1, 1—2. Cf v. cl. H. Landwehr, „Griechische Handschriften aus Fayyûm. Mit einer Tafel“ in actis *Philologus* XLIII, Gottingae a. 1883, p. (106—136) 108.
- Pag. 683, cod. 139, l. 4 quaerendum; p. 686, post cod. 183 adde:
- Lugduni Batavorum Isaaci Voss Gr. 48.
184. a. 1560, 30.3 × 21, chart, foll. 113 (= 135—247), col. 1, ll. 27, litt mai rubr; capp, titl: *Apoc* cum comm Andr Cret. Manu Andreae Darmarii. Vidi 21 Mart 1891.
185. (Evv 1277 Ae 418 P 484) (?).
- Pag. 689, l. 10 Lectionariorum Graecorum, — l. 7 ab ima esse minime nescio, nam; — p. 691, l. 18 adde, post nuncupatur, — l. 12 dele, ante qui; — p. 693, l. 17 minuscula, — post lin. 4 ab ima pagina, adde: Γ ΕΡΟΝ ΕΨΑΤΤΕΪΑΙΟΝ [titulus] [in colophone]: Venetiis per Stephanum Sabieñ. sumptu vero Dñi Hieronymi Giraldi de Marendellis Vincentini, & Dñi Damiani de sancta Maria MDXXXIX; — p. 696, cod. 13, l. 2 pro XI scribe XII; — p. 709, cod. 124, l. 4 dele, post Vitali; — p. 728, cod. 297, l. 1 pro (?) lege A. R. g. 3.10, — l. 2 pro in 4 lege 27 × 20 et postea coll. 2, ll. 23: *Ecl*; mut., — eod. 298, l. 1 pro G lege g; — p. 734, cod. 351 mortuo Borderio emit v. cl. Ferdinandus baro de Schieckler emptumque „societati biblicae Protestanti Parisiensi“ dono dedit; — p. 749, cod. 483, l. 1 pro 3 lege 4; — p. 766, cod. 753, l. 1 ante Athous adde (Apl 267); — p. 777 post cod. 936 adde: (Apl 266) Theodori Graf, Vindobonensis.
937. saec. XIII vel XIV, 24.7 × 16.2, chart, foll. 70, col. 1 (passim coll. 2 Gr—Arab), ll. 21.22: liturgica cum lectt ex V. T. et N. T. Contuli Lipsiac 20 Febr 1890.
- Athous Chilianarii 105 in thesauro ecclesiae
938. saec. XII (? Lambros. XIV), in 4, membr, coll. 2, ll. 11: *Ecl*.
- Lond. mus. Brit. Add. 34059.
939. saec. ? : *Ecl*.
- Lond. mus. Brit. Egerton 2743.
940. saec. XIII, in 4, membr, foll. 147: menaeum (16 Mart—14 Aug)

cum lectt ex Evv. Contulit locos selectos anno 1892 v. cl. Iohannes Logan Marquis.

Lond. mus. Brit. Egerton 2745.

941. saec. XIV, in 4, foll. 165: *Evl.* V. cl. Iohannes Logan Marquis contulit locos selectos anno 1892.

Constantinopoli in vetere „Seraï“ 21.

942. saec. XII, 30 × 23, membr: *Evl.* Cf v. cl. Fridericus Blass, „Die griechischen und lateinischen Handschriften im alten Serail zu Konstantinopel“ in actis *Hermes. XXIII*, a. 1888, p. 219—233. Hic codex idem videtur esse atque ille 52 quem Kubinzius evangelii Iohannis esse putabat.

Parisiis (?) viri cl. Fr. V. Scheil.

943. saec. VI, papyr, *unc*, foll. ?; habet punctum triplum . . .; linea super vocabulum primum notat initium paragraphi: *Evl* (Lc 5, 30—6, 4 5, 3—8 1, 74—80; multa desunt). V. cl. Scheilus anno 1891 in Aegypto repperit inter fragmenta papyracea ab urbe Coptos lata. Cf Scheilus, *Revue bibli-que trimestrielle. I*, Parisiis a. 1892, p. 113—115.

Argentorati bibl. univ. L. Gr. 1.

944. saec. X vel XI et XIII, 21.6 × 16.5, membr, foll. 198, coll. 2, ll. 23.24; litt mai color: mus rubr: *Evl* (Ioh $\epsilon\beta\delta$ Mt et Lc $\sigma\alpha\beta\beta\text{-}\chi\nu\varrho$); codex vetus desinit pag. 120; folia alia (p. 137—358) pleraque sunt saeculi XIII exeuntis (anni 1298), manu Gerasimi monachi et presbyteri: folia 19 (p. 359—396) sunt saec. XIII vel XIV; folia 8 (p. 121—136) sunt saec. XVI, chart. Olim viri cl. Pauli Schroeder, Berytensis. Vidi 17 Mart 1891.

Argentorati bibl. univ. L. Gr. 7 init.

944a. saec. XIV, 20.8 × 13.2 mut, fol. 1, coll. 2, ll. 27; litt mai rubr in nig: *Evl.* Itacismis scatet. Vidi 18 Mart 1891.

(Apl 268) Berolini bibl. reg. Quart. 17.

945. saec. XV vel XVI, 21.3 × 14, chart, foll. 190, col. 1, ll. 16: *Apl-Evl.* Ad initium orationes. V. cl. Iohannes Logan Marquis, Chicagoensis, inspexit 4—7 Ian 1893.

Berolini bibl. reg. Fol. 29.

946. saec. X, 28.3 × 20.5, chart, *unc*, foll. 2, coll. 2, ll. 22; litt mai color, mus rubr: *Evl.* V. cl. Marquis (cf 945) contulit 4—7 Ian 1893.

Berolini bibl. reg. Fol. 45.

946a. saec. XII, 31 × 25, membr, foll. 5 (pp. 10), coll. 2, ll. 30; fragm *Evl.* Inspexit v. cl. Marquis (cf 945) 4—7 Ian 1893.

Castelli Chattorum bibl. civitatis MS. theol. folio 61.

947. saec. XII, 28.6 × 22, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 19; litt mai aur et color: *Evl* (Ioh $\epsilon\beta\delta$ Mt et Lc $\sigma\alpha\beta\beta\text{-}\chi\nu\varrho$). Ad finem addita sunt folia 15 saec. XIV, coll. 2, ll. 26, etiam ex *Evl.* Vidi 14 Apr 1891.

- Lipsiae bibl. univ. Acc. 1892.4110.
948. saec. XVII, 32.8 × (24.3), membr, foll. 12, coll. 2, ll. 23; litt mai rubr, mus rubr: fragm *Evl.* In Albania repperit, Lipsiam detulit, mecum communicavit, bibliothecae dono dedit v. cl. Gustavus Weigand.
949. } Upsaliae bibl. universitatis.
950. } *Evl.* Exemplaria duo anno 1890 Pergami in Asia empta.
 V. cl. Ericus Stave inspexit anno 1892 et amicissime me de iis certiore fecit.
951. Madisonae in provincia New Jersey, seminarii theologici „Drew“.
 saec. XI vel XII, 31 × 25, membr, foll. 247, coll. 2, ll. 27; mus rubr: *Evl.* Missus ab urbe Constantinopoli a v. cl. Albertus L. Long.
952. Madisonae in provincia New Jersey, a. 1148, 25 × 21, membr, foll. 175; mus rubr: *Evl.*; fasciculus quartus excidit. Constantinopoli missus a v. cl. Albertus L. Long.
 Constantinopoli viri cl. Albertus L. Long.
953. saec. XIV, 29 × 21, chart, foll. 12, coll. 2, ll. 19: *ἑωθινά*. Manu Ioasaphi monachi et presbyteri.
 Pag. 783, l. 7 lege *ἀγιωρ*; — pag. 791, post cod. 265 adde:
266. (*Evl* 937) Theodori Graf.
267. (*Evl* 753) Athous Philothei 25.
268. (*Evl* 1945) Berolini bibl. reg. Quart. 17.
 Pag. 793, col. 1, post l. 9 adde R: { Griesb } ; *Evl* 294; — p. 797, col. 1, post l. 1 quaesivit v. cl. Guilelmus Bousset, *Textkritische Studien zum Neuen Testament*, Lipsiae a. 1894, p. 56, adn. 2 (53, adn. 2), siglum Gon quod apud Millium ad 1 Tim 2,7 invenitur; nisi fallor est Gon ex errore pro Con = Constt. Apost.; — p. 815, adn. 1, l. 6 scribe I. P. P. Martin.; — p. 829, cod. 3: Cf v. cl. Iohannes Gwynn, „On a Syriac MS. of the New Testament belonging to the earl of Crawford and Balcarres, and on an inedited version of the Apocalypse therein contained“ in actis *Transactions of the Royal Irish Academy*, vol. 30, pars 10, Dublinii Dec. a. 1893, cum tabula (tab. 21); — p. 928, l. 5 lege Dobrowskii; — p. 952.953, cod. a: Hunc codicem edidit denno v. cl. Iohannes Belsheim, *Codex Vercellensis. Quattuor evangelia* etc, Christianiae a. 1894; — p. 973, adn. 1, l. ult adde v. cl. Ernestus de Dobshütz, *Studien zur Textkritik der Vulgata*, Lipsiae a. 1894 (pp. 139 cum 2 tabb.) et corrige pag. 989 sub eodice ing; — pag. 992, cod. laud: Hunc codicem edidit v. cl. Iohannes Belsheim, *Acta apostolorum ante Hieronymum latine translata ex codice latino-graeco Laudiano Oronicensi denuo edidit* I. H. Christianiae a. 1893; — pag. 993, l. 10: sane e Bengelio ed. min. cf p. 1285; — p. 1173, post lin. ult adde:

Chrysologus: Petrus Chrysologus anno 433 Ravennae episcopus factus, mortuus est ante annum 451 (saepe ex errore adseveratum est, Chrysologum non ante initium saeculi sexti mortuum esse). Scripsit homilias centum septuaginta sex et epistulam ad Eutychem archimandritam; hanc epistulam edidit Gerardus Vossius Graece et Latine ad finem operum Gregorii Thaumaturgi, Moguntiae a. 1603. Apud Mignium, *Patrol. Lat.* vol. 52, p. 9—680.

Pag. 1219 ante S. adde:

Ruric: Ruricius Senior Lemovicensium episcopus floruit saeculo quinto exeunte. Scripsit epistularum libros duos, qui prodierunt apud Canisium (Basnagium), *Antiquae lectiones*, Antverpiae anno 1725, p. 369—407.

XIII.

INDICES.

	paginae
1. Compendia et sigla	1317—1323
2. Res personae libri	1324—1357
3. Loci Scripturarum	1358—1373
4. Vocabula Graeca	1374—1381
5. Codices Graeci	1382—1426

XIII.

INDICES.

1.

COMPENDIA ET SIGLA.

A.

- acc: accentus etc
 act: actus etc
 add: addit etc
 Adl: Adler
 aeth: Aethiopica
 agnose: agnoscit
 al: alii; sub finem seriei codicum uncialium significat al codices minusculos, e. g. al⁶ = alii codd. minn. sex; post patres Graecos significat al alios patres Graecos; post patres Latinos, alios patres Latinos.
 al: alibi
 Ald: Aldina
 ald *vel* ald^{prius} *vel* aldin: aldina, cf p. 203.204
 alior: aliorum
 aliq: aliquot etc
 allud: alludit etc
 alt: alter etc
 Alt: Alterus, p. 254
 am: Amiatinus
 Amb^{5 saec}: codex Ambrosianus bibliothecae Mediolanensis, versionis Veteris Testamenti Graecae LXX, saeculi fortasse quinti
 ambr^{rescr}: Ambrosianus rescriptus
 and: Andreae
 Aneed: anecdota
 ant *vel* antio: Antiochia *vel* Antiochenus
 ante-cdd: antecedentia etc
 antepon: anteponit etc
 antiq *vel* antiquiss: antiqui, antiquissimi etc
 ap *vel* apoc: apocalypsis
 ap: apud
 app *vel* append: appendix etc
 ar *vel* arr: Arabica, Arabicae etc
 arm: Armeniaica
 ask: Askew

B.

- Baluz: Baluzius
 barb^{ev}: evangelium Barberinum
 barb: Barberinus
 bars *vel* barsa *vel* barsalib: Barsalibi

Bas.-Vat.: Basilianus Vaticanus, codex LXX	bodl: Bodleiana bibliotheca, Oxon-
Bch: Birch, p. 251	boett: Boetticher niae
bened: Benedictinae editiones	bohem: Bohemica
Beng: Bengel, p. 241	Boisson: Boissonade
Bent: Bentley, p. 239	borg: Borgianus
Bernst: Bernstein	brev ^{moz} : breviarium Mozarabicum
Bi: Birch, p. 251	breviar: breviarium etc
bibl: biblicum etc	brit: Britannica
blan: Blanchinus	burt: Burton
	butl: Butlerus

C.

c: cum <i>sive</i> auctoritate	commend: commendat etc
canis: Canisius	compl: Complutense, p. 205
cant: Cantabrigiensis	conig <i>vel</i> coniung: coniungit etc
cat <i>vel</i> catt: catena etc	constpl: Constantinopolitana etc
ed <i>vel</i> ead: codex etc	contr: contra
ee ^{scr} : e ^{scr} e ^{scr} y ^{scr}	eop: Coptica [Memphitica]
cf: confer	corb: Corbeiensis
charitū: Charitinus, cf Bengel. N. T. 1734, p. 448.	corr: corrector
clar: Claromontanus	corr: correctorium
coisl: Coislinianus	corr: correxit
colb: Colbertinus	corr: correctum
com <i>vel</i> comm: commentarius etc	cowp: Cowper, p. 358
comb <i>vel</i> combef: Combefisius	Cram: Cramer
comb auctar: Combefisii Aucta- rium	crypt ^{ev} : Cryptoferratense evan- gelium
	cu: Curetonius

D.

Delar: Delarue	Dobrowsk: Dobrowskius
diff: differunt etc	Dress: Dresselius
Dind: Dindorf, Guil. et Lud.	dub <i>vel</i> dubi: dubius etc
dis: diserte	duob: duobus
dist: distinguit etc	dz: Diezii

E.

e: evangelia etc	eod: eodem
Ebion: Ebionitae etc	ep <i>vel</i> epp: epistula etc
eeceles: ecclesiastica etc	Erasm: Erasmus
ed <i>vel</i> ead: editio etc	erl: Erlangensis
em <i>vel</i> emm: Emmeramensis	et: etiam

ev <i>vel</i> evg <i>vel</i> evv <i>vel</i> evvg: evangelium, evangelia, evangeliarium, evangelistarium, cf p. 687—694.	exenuit: exeunte etc
evglstar: evangelistarium	expri <i>vel</i> exprim: exprimit, exprimitur etc
exe: exeptum etc	extr: extrema pagina <i>vel</i> extremo fine
excerpt: excerptum etc	exx: exemplaria

F.

feuard: Fenardentius	fr: Franeiea
floriac: Floriaensis	fragm: fragmentum
fluct: fluetuat etc	Franek: Franekerus
for: Foroiulicensis	fuld: Fuldensis
fos: Fossatensis	

G.

Gabel et Loeb: Gabelentz et Loebe	Gb ⁺ : aliquid a Griesbachio cum aliqua dubitatione in textum receptum
Garn: Garnerius	Gb ^{ed} lips: Griesbachii editio a. 1805, cf supra, p. 246
gat: Gatiani	gemblac: Gemblaciensis
Gb: in evangeliiis est Griesbachii N. T. ed. 3, a Dav. Schulzio curata a. 1827, in reliquis libris est Griesbachii ed. 2, a. 1806.	Gildem: Gildemeister
Gb ⁹ : omissio Griesbachio probabilis visa, Gb ⁰⁰ maxime probabilis	go: Gothica
Gb ¹ : lectio a Griesbachio ecommendata, Gb ² maxime ecommendata	gr: Graecum, Graece etc
	Gra <i>vel</i> Grab: Grabe
	gue
	guelf } : Guelferbytanus
	guelph }

H.

h: hoe	Heracl: Heracleon
h. l.: hoc loco	hoesch et spenc: cf supra, p. 1209
hab: habet etc	eont cels
hal: Halensis	Holm: Holmesius
harl: Harleianus	hr: Hierosolymitanus etc
heidelb: Heidelbergensis	hymn: hymnus
Hein: Heinichen	

I.

Iac: Iacobus	ibid: ibidem
iac: Iacobi	improb: improbat etc
iber: Iberica <i>vel</i> Georgia	incert: incertus etc

ineunt: ineunte etc	interpol: interpolatum etc
ing: Ingolstadiensis	Iric: Irico
init: initium etc	$\bar{i}\bar{o}$ $\bar{z}\bar{o}$ <i>vel</i> $\bar{i}\bar{s}$ $\bar{z}\bar{s}$ $\bar{i}\bar{v}$ $\bar{z}\bar{v}$: $\iota\eta\sigma\sigma\upsilon\sigma$
int: interpres etc	$\chi\eta\tau\sigma\tau\sigma\sigma$ etc
int: interpretatio etc	it: Itala
int: interpolatus etc	ita ^{ser} : ita Scrivenerus
interpug: interpungit etc	

K.

Kipl: Kipling

L.

l. <i>vel</i> ll. <i>vel</i> loc: locus etc; h. l.:	leg: legitur
hoc loco; ll. pp.: loci paralleli:	lib <i>vel</i> libb: liber etc
l. l. loco laudato	lib: libere
la: Latina etc	lips: Lipsiensis
lachm: Lachmann	Ln: Lachmann
lat <i>vel</i> latt: Latina etc	loc: locus etc
lc <i>vel</i> lue: Lucas etc	luc: Lucas etc
lect: lectio, <i>vel</i> lectionarium, p. 687	lux: Luxoviensis

M.

mai: Angelo Mai	minise: Miniscalchus
man: manus etc	minuse: minuseulus etc
marian: Marianae	mm: Maioris monasterii
Mass: Massnet	Montf: Montefalconius
matth: Matthaenus etc <i>vel</i> etiam	morell: Morellius
Matthaeus	moz: Mozarabieum
mazarin: Mazarinus	mss: manuscripta etc
mg: margo etc	mt: Matthaenus etc
min: minor	mu: multi etc
min <i>vel</i> minuse: minuseulus etc	mün: Münsterus
ming: Mingarelli	

N.

neglex: neglexerunt	nonnull: nonnulli etc
n. l.: nova lectio	

O.

om: omittunt etc	ord: ordo etc
omn: omnes etc	ottob: Ottobonensis
opp: opera etc	oxon: Oxoniensis

P.

p: posterior	plus ³⁰ <i>vel</i> al plus ³⁰ alii codd minusce plus quam triginta
palimps: palimpsestus	pm: permulti
par: Parisiensis	polygl ^{angl} : polyglotta Anglica
parh: Parhamensis	Po. Pi.: Pontio Pilato
pass <i>vel</i> passion: Passionei	pon: ponit etc
patm: Patmensis	pp: patres
patrib: patribus	pp: paralleli; ll. pp.: loci paralleli
pauc: pauci etc	ppl: Thomas Pell Platt
Paul: Paulus	pr <i>vel</i> pri: primus etc
pe <i>vel</i> petr: Petropolitanus etc	praef: praefatio
perf: tempus perfectum	praem: praemittit etc
pers <i>vel</i> perss: Persica etc	praes: tempus praesens
peru <i>vel</i> perus: Pernsinus	prag: Pragensis
Petav: Petavius	princ: princeps
petr: Petropolitanus	priorib: prioribus
Petr: Petrus	prob: probat etc
Pist: Pistis Sophia	prolegg: prolegomena
pl <i>vel</i> plu: plures	ps: psalmus etc
pl <i>vel</i> pler: plerique etc	psalt: psalterium
plurib: pluribus	

R.

rec <i>vel</i> recen <i>vel</i> recentiss: recens etc	restit: restituit etc
rec.: recte	Ridl: Ridleis
reg <i>vel</i> regg: regius etc	Rou: Routh
rell: reliqui	rubr: rubro

S.

saep <i>vel</i> saepiss: saepe etc	Schweigh: Schweighäuser
sah: Sahidica	scr <i>vel</i> seri: Scrivener, al ³ scr: alii tres codices a Scrivenero conlati
san <i>vel</i> sang: Sangallensis	sec: secundum
sarz: Sarzanensis	sect: sectio etc
sat: satis	sem: semel
sax: Saxonica	sem1: Semler
sch: Schaaf	sil: silet
sched: schedae	sil: silentio; e sil: e silentio conlatorum; S ^{sil} : S ita se habere videtur quoniam conlatores non testantur contrarium
schol <i>vel</i> scholl: scholion etc	
Schu: Schulz	
schw: Schwartz	
Schwe <i>vel</i> schwegl: Schwegler	

singg: singula
 six *vel* sixt: Sixtina
 sl: Slavonica
 Spenc: Spencerus
 sq *vel* ss *vel* sqq *vel* seqq: sequens
 etc
 ⚭: editio Elzeviriana a. 1624 una-
 que ed. Roberti Stephani a. 1550.
 Quae ubi differunt, ⚭ est Steph,
 ⚭^e Elz. Praeterea ⚭ completitur
 simul Gb et Sz ubi Gb et Sz ab
 Elz non differunt. Ubi est ⚭

(= Gb Sz): Gb Sz eandem cum
 Tischendorffio lectionem tuen-
 tur, nisi aliter adscriptum est
 Stapul: Stapulensis
 Steph: Stephanus
 substituer: substituerunt
 sup *vel* suppl: supplementum etc
 suppl: supplet etc
 synopt *vel* synoptt: synoptica etc
 syr: Syriaca
 Sz: Scholz, p. 255

T.

t: in lectione e codice g est siglum
 pro siglo † quod *vel* significat;
 Matthaeius ex errore aut legit.
 taur: Taurinensis
 Thecl: Thecla
 theo *vel* theotise: Theotisca
 Thesaur: Thesaurus Stephani
 Ti: Tischendorffii editio VII
 Ti^{syn}: Tischendorffii synopsis evan-
 gelica a. 1864, Ti⁴⁹: Tischen-
 dorffii editio a. 1849

tisch^{1.2.3.4.}: codices Tischendor-
 ffiani
 tol: Toletanus
 tractat: tractatio
 Tremell: Tremellius
 transp *vel* transpon: transponit etc
 treg *vel* tregell: Tregelles
 trevir *vel* trevirens: Trevirensis
 tubing: Tubingensis
 txt: textus etc

U.

ubiq: ubique
 ult: ultimo etc
 unc *vel* unec: unciales etc
 use: Useanus

usq: usque
 uss: Ussherius
 ntr *vel* utroq: uterque etc

V.

v: versus etc
 v: verbum etc
 vall *vel* vallars: Vallarsius
 var *vel* varr: variat etc variatio etc
 vdr: videtur
 ven: Venetus
 ver: versus etc

Verc: Vercellone
 vers: versus etc
 vet *vel* veterr: vetus etc
 vg: Vulgata versio
 vi *vel* vid: videtur
 voss: Vossii
 vv: versiones

W.

Wassenbg: Wassenbergh. apud
 Valekenarium, cf infra, p. 1356.

We: Wetstenius
 Wegn: Wegnerianus

weissenbg: Weissenburgianus	wi: Wilkins
Wetst: Wetstenius	widm <i>vel</i> widmans: Widman- stadius
Whit: White	Woid: Woide
Whe: Wheelock	wtst <i>vel</i> Wtst: Wetstein
White: White	

* Stella variis modis adhibetur. Libri initio indicat * ea quae de libri titulo exhibentur; — additur * interdum locis e Vetere Testamento laudatis ut * zach Mt25,31; — cum codicis littera coniuncta ut B* significat lectionem a prima manu: B* B^a B¹ B** B^b B² similiaque manum primam, alteram, tertiam in codice denotant.

=: excepto etc vel etiam inter se paria.

2.

RES PERSONAE LIBRI.

Numeri indicant paginas.

A.

- Abbadie, Antonius de 905
 Abbot, Ezra, fautor ille meus, qui die 21 (non 20) Martii anni 1884 mortuus est
 de Tischendorffo 3
 de spiritu 90
 de Euthalio 153ss
 de versibus 167—182 scripta eius 276
 de editionibus Tischendorffii 286
 de codice Sinaitico 347.1250
 de codice Vaticano 359.993. 994
 de patribus 1137.1142.1144 epistula Tischendorffii ad eum 1249.1250
 de Ioh 1,18 1274
 de Act 20,28 1282
 Abbott, Thomas Kingsmill, professor in collegio Trinitatis Dubliniano 400. 440. 454. 462. 479. 481. 495. 732. 746. 956. 963. 1093. 1307 etc
 Aberdeen, comes de 566
 Abul Fath 728
 Abulpharagius 134
 accentus 99
 Accida, Francisus 532.710.780
 Actus apostolorum quo tempore lecti 162
 Adamantius 60.194
 Adler, Iac. Geo. Christianus 36. 153.252.812.842.856.857 etc
 „Aeternus ille“, constitutio 978
 Afraates 810
 Agellius: Antonius Agellius, monachus Surrenti, saeculi sexti decimi, bibliothecae Vaticanae antistes, multus fuit in editione LXX Romae a. 1587 prae-paranda; citatur per Millium ex Sabatario ad Act 13,33. Cf G. M. Mazzuchellius, *Gli scrittori d'Italia*, vol. 1, p. 181ss, et Le Long, *Bibl. sacra*, ed. Marsh. pars 2, vol. 2, p. 278, num. 9. Fortasse fluxit dictum de codicibus Cypriani e commentario Agellii in psalmos.
 Ailli, Hector de 526
 Alemarianus, Ioh. Antonid. 930. 931
 Alberti, Ioannes, edidit glossarium Graecum in sacros Novi Foederis libros, Lugduni Batavorum a. 1735.
 Albertus Magnus 164
 Aleasar, Ludovicus ab 492
 Aleuinus 135.973
 Aldina N. T. editio 210
 Aldis 616
 Alefson, G. 716
 Alesius, Alexander 164
 Alexander VII 500
 Alexius H 486
 Alexoudes, Anthymus D. 444
 Alford, Bradleius H. 272.391

- Alford, Henr. 172.272.365.391 etc
 Alfredus rex 1107
 Alishan, Leontius 914
 Allatius, Leo, edidit *Graeciae orthodoxae* tomos duos, Romae a. 1652.1659. 4°. Operum eius aliorum titulos invenies apud Cavium, *Scr. eccl. hist. lit.* p. XXXIV 501.629.688
 Allix, Petrus 368.467.621
 Almqvist, Oskar Inl. Aug. 1108
 alphabetum runicum 702
 Altaemps, Ioh. Angelus dux ab 533.591.670 etc
 Alterius, Aemilius, H. F. 590
 Alter, Franciscus Carolus 33.34. 35.36.254.922.959.1300 etc
 Altinus (cf Hautin) 617
 Ambrosius 952
 Ambrosius, Theseus 816
 Amélineau, E. 867
 Amelli, Guerrinus 964
 Amelotte, Dionysius 473
 Amerbach, Iohannes 617
 Amiatinus, codex 143.983—985
 Ammonius 143.145
 Amphilocheus 135.137.138.140. 541.1118
 Anastasius Sinaita 132
 Andreas Caesarensis 161.1148
 Andreas librarius (a. 1300) 588
 Andreas librarius (saec. XI) 639
 Andrianus, Abachus 533
 Anger 428
 Anglica versio N. T. 173
 Annerstedt, Claes 593
 bibliothecae academicae Upsaliensi praefectus, vir summae doctrinae eximiaque humanitatis, qui ante decem annos de lectione varia per litteras interrogatus facsimile photographi-
 cum quod dicitur statim ad me misit (quo facsimili Abbotus meus morbo letali affectus valde gavisus est), qui etiam ante hos tres annos mihi Upsaliae comitate maxima bibliothecae universitatis thesauros commodavit.
 Ansaldi, Castus Innocens 1134
 Anshar 989
 Anthologia Palatina, edita a v. cl. F. Jacobs in libro: *Anthologia Graeca ad fidem codicis olim Palatini ex apographo Gothano edita*, Lipsiae a. 1813—1817, 3 voll. 8°.
 Antiaticista vel Ἀντιατικιστής, liber (vel si tibi placet lexicon) contra Phrynichum et Atticistas scriptus, e codice saeculi undecimi Coisliniano editus a v. cl. Immanuele Bekker, *Anecdota Graeca*, Berolini anno 1814, vol. 1, p. 75—116.
 Antonii librarii 527.540.641.712
 Antonius Nebrissensis 206
 Antonius Sinaita 930
 Antoninus Liberalis 117
 Antverpiensia, polyglotta 215
 „Apostolus“ 131.690
 apocalypsis syntax 125
 apostrophus 108
 aptota 119
 Aragonia, Bernardus Cajetano de 1099
 Areudi, Franciscus 492
 Arendt 537.637
 Aretinus, Petrus Paulus Gualterus 898
 Arevalus 139.955
 Arion librarius 715
 Aristotelis opera 112
 Arnemius, Bathasar Hydoreus 556

- Arneth 1022.1027
 Arnulphus imperator 986
 Arsenius librarius 785
 Arsenius Monembasius 526.625
 Artemon 49
 Arundel, F. V. I. 547
 Arundel, Thomas marchio de 543.
 715 etc
 Arx, Hldefonsus ab 395
 Ashburnham 566
 Ashe 484
 Askew 491.619.715 etc
 Assemani, fratres Stephanus Eyo-
 dius et Iosephus Simon 812.827.
 842.843.844.923.930.944 etc.
 De Assemanis fratribus et
 Angelus Mai, *Scriptorum etc-*
 rum nova collectio, vol. 4, Ro-
 mae a. 1831, praef. p. 6—10
 Athanasius 132.137.138.139.154.
 195.348 etc
 Athanasius Celetes 154
 Athanasii librarii 590.633
 Atho, monasteria passim laudata
 sunt, e. g.
 Athanasii sive Laurae 472.
 526.615.618.654.659.679.
 696.779 701
 Batopedii 515.578.630.659.
 Caracallae 554 ter. 641.682
 bis, 700.714
 Constamoniti 778
 Docheiarii 515.714
 Esphigmeni 779
 Iberorum 515.630.682.701.
 729.779
 Pantocratoros 483.514.515.
 543.548.549.551 bis. 720
 Philothei 514 bis. 515
 Simopetra 641; igne com-
 busta est bibliotheca ante
 duos fere annos.
 Stauroiceta 472.615.629
 Xenophontis 554.720
 auctorum propria 64.127
 Audley, Edmund 477
 Auer, Christophorus 683
 augmentum 120—122
 Augustinus 134.137.139.140.951.
 952 etc
 Aumer 941
 Aurivillius, Carolus 534.844
 Aurivill, Petrus Fabianus 626
 autographa N. T. 185
 autographum Iohannis 185
 autographum Marci 185
 autographum Matthaei 185
 Auvray, Immanuel 1225
 Aymon, Iohannes, fur iste 421.
 988.992 etc
 Azalkefat 943
 Azzolinus, cardinalis 500

B.

- Bachof 1073
 Baco, Roger 972.974
 Baethgen, Fridericus 807.809.
 811.1152 etc
 Bakhuyzen, W. H. Van de Sande
 279
 Balbinus, Bohuslaus 1023
 Bale, Iohannes 165
 Balg, G. H. 1111
 Baljon, I. M. S. 1306
 Baluzius: *vide* editiones ad Cyp
 Bandineli 550
 Bandini, Angelus Maria 505.708.
 983.1097
 Bandurius, Anselmus 727
 Bangert, Guilelmus 1109
 Barack, Carolus A. 1068
 Barberina: *vide* Caryophilus

- Bardenhewer, Otto 1197
 Bar Hebraeus 134.139 etc
 Barrett, Iohannes 400
 Barsalibaeus, Dionysius 819.824
 Bartholomaeus librarius 776
 Bartholomaeus ὁ ἀέλιος 461
 Bartolucci, Iulius 361
 Basilius librarii 494.513.588.751.
 772
 Bate, A. E. 729
 Batiffol, Petrus 444.445.447.448.
 651.756.954.962 etc
 Batteley, Iohannes 778
 Battier, Iohannes Iacobus 373.617
 Baumgarten 169
 Baumgarten-Crusius 255
 Bayet 86.89
 Bebb, Llewelyn I. M. 804.1137
 Becker, M. A. 1027
 Beckman, Iohannes Christophorus
 1070
 Bedwell, Guilelmus 930
 Begtrup, Gr. 462.470
 Bekker 119
 Bellarminus 978
 Belshaim, Iohannes 556.593.954.
 957. 959. 965. 966. 967. 968.
 1107.1313 etc
 Bendtsen, Bened. 1135
 Bengel, Iohannes Albertus 172.
 186.241.1133.1285 etc
 Bennett, E. N. 828
 Bennet, Geo. 545
 Bensly, Robertus L. 824.854.1295
 Benton, A. A. 566.728
 Benton, R. A. 728
 Bentley, Ricardus 229—240.243.
 357.361.425.493.805.979 etc
 Bentley, Thomas 362
 Benzel, Ericus 648
 Benzel, Henr. 534
 Benzelstiern, Laur. 534
 Berčić, Ioh. 1119
 Berger, domina 746
 Berger, Samuel 134.466.746.950.
 954.958.959.966.967.973.982.
 984.985—1108.1249 etc
 Berger de Xivrey v. Xivrey 472
 Berengarius 986
 Bernardes, Demetrius 581
 Bernecker, Matth. 627
 Bernhardt, Ernestus 1108.1111
 Bernstein, Geo. Henr. 824
 Bert, Georgius 1161
 Bertheau, Carolus 1298
 Bertholdt 162.167
 Berzian, pater de 473
 Bessarion, cardinalis 510.529.573.
 592.658.711 etc
 Beysel, Stephanus 1085
 Beza 136. 171. **214. 215.** 370. 421.
 805.1132 etc
 de editione eius N. T. Lat
 prima 214 adn.
 biblia Anglica anni 1560 173
 biblia Anglica Iacobi regis 173
 biblia Italica 173
 biblia Theodulfi 1033
 Bickell, Gustav 450.1161.1184
 Bigot, Emericus 490
 Bindseil, H. E. 168.173
 Bingham 162
 Birchini, Andreas, Hauniensis 33.
 172.**251—254.**362.390.416.508
 etc
 Birch, Walter de Gray 492
 Birt, Theodorus 1303
 Biscioni, Antonius Maria 627.628.
 842.920.1097
 „Bishops' Bible“ 173
 Björnsthal, I. 593.648
 Blanchinus, Iosephus 34. 35. 160.
 161.**953** etc
 Blass, Fridericus 112.1310.1312

- Blenheim 570.732.733 etc
 Blondellus, D. 490
 Bloomfield, Samuel Thomas 172.
 267. 543. 544. 568—570. 640.
 711.712.715.781 etc
 Blount, T. P. 165
 Bode, Christopherus Augustus 36.
 806.899.925
 Bodemann, Eduardus 1073
 Boder, Georg. 398
 Boeckh 72.73. 80.82.83.86.91.92.
 116.120.123.
 Boecler, Ioh. Henr. 627
 Böhme, P. 1085
 Boerner, Christianus Fridericus
 226.427.484
 Böttger, Henricus 243
 Bötticher, I. F. 128
 Boetticher, Paulus (Lagarde) 862
 Bohirica 860
 Bohn 550
 Boisot, Iohannes Baptista 669
 Boistallier 460.461
 Boivin, Iohannes 368
 Bombasius, Paulus 360
 Bomberg, Daniel 837
 Bonaventura 164
 Bonaventura librarius 615
 Bonellius 955
 Bonvisi 559
 Bonwetsch Nathanael G. 1206.1223
 Boone 715.716.730.732
 Bordier, Henr. 458.734
 Boreel, Ioh. 374.937
 Borgia, Steph. 391
 Borhy, Fr. Matthias 1022
 Borell 547
 Bourbon, Car. de 465
 Bouriant, Urbanus 867.891.892.
 893
 Bournias, Athanasius 746
 Bousset, Guilelmus 1306.1313
 Bouterwek, Carolus Guil. 1125
 Bowyer 241.244
 Bradshaw, Henricus 396.654
 Braithwaite, Guilelmus Carolus
 ,, I. Bevan 552
 Bratke, Eduardus 1197
 Braun, T. G. I. 535
 Bredenkamp 914
 Brequigny, L. G. O. Fendrix de
 736
 breves 142
 breviarium Mozarabicum 990
 Brixius, Germanus 521
 Broadus, Ioh. A. 1266
 Browne, G. F. 984
 Bruderus 126.442
 Brugseh, Henricus 354.564.645.
 809
 Brühl, comes de 578.702
 Bruun, 251
 Bruns, P. I. 817.841
 Brynckley, Ric. 478.481
 Bseiai, Agapius 859
 Buchanan, Claudius 820
 Budge, E. A. W. 1219
 Buher 558
 Bülfinger, G. B. 394
 Bulgarinus, Octav. 588
 Bulkeley, Ricardus 479
 Bunckley 481
 Burdett-Contts baronissa 552-554
 Burgess episc. 635
 Burgon, Iohannes Guil. 144.152.
 153. **273**.347.359.509.510.558-
 561.732.1099.1137.1229.1250.
 1266 etc
 Burke, P. D. 622
 Burkitt, F. C. 826
 Burney, Carolus 544.545
 Busbeq, Angerus Gislenius 494.
 512.539.573.625.678.700 etc
 Büsching, Ant. Frid. 1110

- Buselus, Petrus 785
 Bute, marchio de 480
 Butler, Samuel, episcopus Lichfeldensis 509.546
 Buttmann, Alexander 353.354
 Buttmann, Philippus 353.365.979
 Bynaens, A. 427.485

C.

- Caesena 711
 calligraphi Alexandrini 60
 Callineus librarius 686
 Callistratus archiepiscopus 353
 Callistrus librarius 641
 Callistus librarius 521
 Calmet, Augustinus 958.971.987.
 988
 Camerarius, Ioachim 486.488
 Camps, Franciscus de 382
 Canisius, Henricus, edidit librum *Antiquae Lectiones*, Ingolstadii 1602—1604, qui in bibliothecis rarissime reperitur; iterum edidit Iacobus Basnage (†1723), Antverpiae a.1725; ad Lc22,43. 44 laudatur tom. 2, pars III, p. 49—51: „Collectanea de quibusdam haeresibus earumque auctoribus.“
 canones apostolicae 137
 canones Eusebii 144.146—152
 Canonici, M. Moysius 550
 capita 140
 capita antiqua 140
 capita in Act-Cath 153—158
 capita in Paul 158—161
 capita in Apoc 161
 capita in eodd Latt 156—160
 capita hodierna 164
 capitulum 141
 Caraccioli, Euseb. 512
 Carlotta regina Hierosolymitana 647
 Carlylius, I. D. 542.639.640
 Carolus Calvus 986
 Carolus Magnus 973
 Carolus II 817
 Carolsfeld, Franciscus Schnorr de vide Schnoor
 Carpianum, epistula ad 143.145
 Carpzov, Samuel Benedictus 484
 „ Iohannes Aenotheus 484
 „ Iohannes Benedictus 484
 Caryophilus, Iohannes Matthaeus. Conlationem viginti duorum codicum anno circiter 1625 fecit. quae Romae anno 1673 a Petro Possino (cf supra, p. 1173) ad finem catenarum in evangelium Marci edita est: Collationes Graeci contextus omnium librorum Novi Testamenti iuxta editionem Antverpiensem regiam cum XXII codicibus antiquis MS. ex bibliotheca Barberina, p. 460—528. Birchius ipsas schedas conlationum in bibliotheca Barberina invenit 219. 626
 Casley 778
 Cass, Ludovicus 993
 Cassanus, Bartholomaeus 545
 Cassiodorius 132. 137. 139. 140. 973.1140
 Castell, Edmund 899
 Castillionaeus, Carolus Octavius 1111
 catalogus scriptorum 1153
 Cataneus, Ioh. Mar. 520
 catenae 1148
 Catrames, Nicolaus 646

- Caumont, H. I. Nonpar. de 521
 Cave, Guilelmus, scripsit librum,
Scriptorum ecclesiasticorum
historia litteraria, Basileae ed.
 noviss. a. 1741.1745 688
 Ceolfridus 983
 Cephalaei N. T. 136
 Cerf 1113
 Ceriani A. M. 34.528.707.963.965.
 1157
 Ceugney, Carolus 867.885
 Chambellanus (Chambellus), David
 494.521
 Chariton librarius 549
 Chark, Guilelmus 479.481
 Chase, Fridericus Henricus 955
 Chester, Greville I. 392.546.734.
 Chiesley, Ioh. 556
 Chifflet, Petrus Franciscus 1172
 Chishull, E. 92
 Christina regina 500.621.622
 Christophorus Palaeologus 711
 Chrysostomus 52. 136. 138. 162.
 199 etc
 Ciampini, Iohannes 622
 Ciasca, Augustinus 867.1222.
 Cicero, natus anno 106 mortuus
 est anno 43 ante Christum na-
 tum. Epistula ad Atticum, in
 apparatu ad Aet 13, 18 laudata,
 anno ante Christum natum 45
 scripta est.
 Cirbied 914
 Cirillus, Salvator 395
 Clemens Alexandrinus 49. 131.
 140.1146
 Clemens Iosephus David 822
 Clemens Romanus 38.1144
 Clemens VIII 978
 Clemens XI 501
 Clement, F. 736
 Clement, Thom. (Ioh?) 479
 Clements, H. C. 733
 Clericus, Iohannes 132.226.1133
 Cobet, C. G. 364
 Cobieis, Nicol. de 590
 codex Amiatinus 983
 „ Friderico-August. 4
 „ Palatinus 955
 „ Sinaiticus 6.345
 „ Vercellensis 952
 „ Veronensis 954
 codices ponderandi non numerandi
 188
 Codices N. T. Graeci 25
 codices unicales 335—450
 „ minusculi 451—800
 „ Aethiopici 900—912
 „ Arabici 932—947
 „ Armeniaci 915—922
 „ Bohemici 1128
 „ Coptici 869—893
 „ Georgici 923
 „ Gothici 1109—1112
 „ Latinae Veteris 952—971
 „ Palaeoslovenici 1118
 „ Persici 925—928
 „ Russici 1118
 „ Serbici 1118
 „ Slavici 1113—1124
 „ Syriaci 825—829
 „ Vulgatae 983—1108
 Codinus, Georgius, Curopalates
 709
 Coislin, dux et episc. 470
 Colinaeus 212
 Collurenites, Michael 708
 Colomes, Paulus, († 1692) scripsit
 librum *Observationes sacrae*,
 quem Tischendorfius, vol. 2,
 p. 827, ad Heb 11, 37 adduxit 621
 Columna, familia de 590
 Combefis, Franciscus quae se-
 quuntur Parisiis edidit (titulos

- in compendium redegit): *Amphilo-
lochii Icon. Methodii Patar. et
Andreae Cret. opera*, a. 1644;
— *Graeco-Latinae patrum bi-
bliothecae novum auctarium*,
a. 1648; — *Bibliothecae Grae-
corum patrum auctarium
novissimum*, a. 1672; — *Basilii
Magnus ex integro recensitus*,
a. 1679
- Comes, lectionarium 163
- compendia in codicibus 341.342
- Complutensia, polyglotta 205
- Conant, Iohannes Jackson 551.568
- concilium Carthaginiense a. 397
134.135.137.139
- concilium Carthaginiense a. 419
135
- concilium Laodicenum a. 363 131.
138.139
- concilium Laodicenum, pseudo-
canones 137
- concilium Toletanum III 134
,, Tridentinum 136.139.
976
- conlatio Westcotti Hortiique et
Tregellesii cum Tischendorfio
287—334
- Conradus Halberstadiensis 164
- Constans imperator 195.348
- Constantini librarii 504.528.546.
594.645.711
- Constantinus imperator 195.348
- Constantinus Slavonicus qui et
Cyrillus 1112
- constructio ad sensum 125
- Conybeare, F. C. 1152
- Copinger, Gualterus Arthurus 976
- Coptica 860
- Coraes est A. Korais qui Parisiis
a. 1809—1815 Plutarchi vitas
recensuit tomis sex.
- Corderius, Balthasar 486.1190
- Corbinelli, Antonius 509
- Cornarius, Ianus 488
,, Achatis 488
coronis 108
- correctoria biblica 974
- correctoria, codices 975
- correctorium Lipsiense 133
- correctorium Romanum 975
- Corssen, Petrus 949.952.962.966.
969.980.983.984.1086.1150
- Corvinus, Matthaeus, rex 484
- Cosmas Indicopleustes 139.808.
825
- Cosmae librarii 547.645.696.732
- Cotelerius, Iohannes Baptista,
Nemausi natus, professor Grae-
cae linguae Parisiis, mortuus
anno 1686, edidit libros: *Patres
apostolici Graeco-Latine cum
notis*, Parisiis a. 1672, fol. et
Antverpiae a. 1698, 2 voll., fol.;
Ecclesiae Graecae monumenta,
Parisiis a. 1677, 1681, 1687,
3 voll. 4° 132.641 etc
- Cotter 621
- Covell, Iohannes 480.540.620.711
etc
- Cowper 355.358
- Coxe, Henricus Octavius 474.490.
541.561—563.640—642.1010.
etc
- Coyecque, E. 1032
- Cozza-Luzi, Iosephus 365.366.414.
435.450
- Cramer, Iohannes Andreas 40.475.
621.885
- Crawford, comes de 829
- Credner, Carolus Augustus 127.131.
133.135.136.139.372.1136
- Cremus 577
- Črnčić, Ioh. 1118

- Crocius, Iohannes 140.1133
 Crozius v. La Croze
 Crowfoot, Iohannes R. 810
 Crum, W. G. 892
 Crusius, Martinus 458.537
 Ctematius, G. 169
 Curecellaeus, Stephanus, Novum Testamentum Graece, Amstelae-dami ex officina Elzeviriana, anno 1658 edidit. Prodiit iterum anno 1675, 1685, 1699 171. 216.222.371.490
 Cure, E. C. 365
 Cureton, Guilelmus 36.138.389. 809.931.933 etc
 Curtiss, Samuel Ives 133
 Curzon, Robertus 554.641.734 etc
 Cusa, Nicolaus de 486.496
 Cyprianus, Ernestus Salomo 1070
 Cyriaeus librarius 756
 Cyrillus Alexandrinus 132.139
 Cyrillus Hierosolymitanus 138
 Cyrillus librarius 601
 Cyrillus Lucar 356
 Cyrillus Slavonicus 1112
 Czerny, Albinus 1023

D.

- Dalberg 488
 Dallaeus 1133
 Damascenus, Michael librarius 551
 Daničić, Geo. 1118
 Daniel archiep. 480
 Daniel librarius 762
 Danz, Trangott Lebrecht 1148
 Darmarius, Andreas 513.680.683
 Dashian, Iacobus 917
 Dassdorf 516.678
 dativus pluralis tertiae declinati-onis 98
 Davidson, Samuel 267—269
 Daunou 164
 De Dieu, Ludovicus 805.818
 De Koe, S. S. 1306
 Delisle, Leopoldus 465.558.957. 973.1009.1056
 Delitzsch, Franciscus 206.209.428. 478.487.622.623. 626. 637.673. 676.677.678.681.947.1160 etc
 Demetrii librarii 708.712.787
 Demetrius ὁ σταβόπουλος 475
 Demidow, Paulus 985
 Denifle, Henricus 973—976
 Denis, Michael 1024
 Denkinger, Henricus 1169
 d'Eon, eques 714
 Dermout, Iacobus 33.494.539.621 etc
 De Rossi, Iohannes Baptista 983
 Derrer 1110
 De Wette, Guilelmus M. L. 167. 261
 diaeresis puncta 108
 dialectus Alexandrina 65
 Dickinson, Iohannes 371
 Didot, Ambrosius 485
 Didot, Firmin 729
 Dillmann, Fridericus Augustus 894—912.1184 etc
 Dindorf, Guilelmus 101.117
 Diodati, Iohannes 173
 Diogenes Laertius ortu Ciliciensis, philosophus Atheniensis, saeculo tertio ante Christum natum in-eunte floruit, libros decem de vita et moribus philosophorum scripsit 112
 Dionysius Alexandrinus 141.161
 Dioscorus 154
 Dittmar 1075.1076
 Dizomaeus, Anton. 521
 Dobbins, Orlando T. 359.477.478

- Dobrianskius 1123
 Dobrowsky, Iosephus 35.37.398.
 844.877.928.1112—1117.1127
 etc
 Dobschütz, Ernestus de 989.1064.
 1148.1313
 Dodwell, Henricus 223.479
 Doederlein, I. C. 699
 Doedes, Iacobus Isaacus 248.257.
268.375 etc
 Dombart, Bernhardus 1084
 Donaldson 349
 Donatus 618
 Dorange, A. 1037
 Dorn, B. 911.924
 Dorotheus Mitylenaeus 461
 Dositheus librarius 787
 Doverinius, Ioh. 573
 Dracus, Ioh. 620
 Dräseke, Iohannes 991
 Dreiberg, Ioh. 490
 Dressel, Albertus 363
 „Drew“ seminarium theologicum
 565.1309.1313
 Dronke, Ernestus 1067
 Drummond, Iacobus 1274
 Druthmarus 137.143
 Dueauge 165
 Ducas, Demetrius 206
 Duchesne, Ludovicus 30.88.89.
 384.409.431.444.448.501.627.
 984.989 etc
 Du Fresne, Trichet 165.517.524
 Dudik, B. 1022
 Duebner, Frid. 422
 Dupuis, H. L. 592
 Dupuy, Claudius 421
 „ Iacobus 371.421
 „ Petrus 371.421
 Durand, Guil. 136
 Du Rieu, W. N. 484
 Dutau, A. 353
 Dyce, Alexander 230

E.

- Ebediesu 133.137.138.140
 Ebert, Fridericus Adolfus 840
 Échard, Iacobus 164
 Eckhardus, Tobias 1085
 Eckhelius, Iosephus Hilarius,
 Austriacus, societatis Iesu, natus
 anno 1737, mortuus est a. 1798.
 Scripsit inter alia librum, *Doc-*
trina nummorum veterum, Vin-
 dobonae a. 1772—1798, tomis
 Edel, F. G. 1135 octo.
 editio versionis Syriacae princeps
 815—818
 editiones Novi Testamenti 202
 Edleston, Iosephus 362
 Ehrhard, Albertus 1148.1308
 Eichhorn, Iohannes Gottfried 192.
 469.922 etc
 elenchus lectionum 161
 Elias librarius 702
 elisio neglecta 93
 Ellis, Arthurus Ayres 230.362.782
 Ellis, F. S. 729.738
 Ellis, Henricus 1009
 Elsner, Iohannes Gottlieb 1127
 Eleutherius Iohannis 747
 Elzevir 42. 136. 170. 171. 216—
 219
 Emmanuel librarius 537
 enclitica et accentus eorum 104
 Endlicher, Steph. 1126
 Engelbreth 36.888.889.892
 Ephraem 807
 Epiphanius 133.138.140.143
 Erasmus 136. 207. 653. 676. 805.
 972.976.1131

- Erichsen, Iohannes 882
 Erizzo, Minisealehi 36
 ermeneumatum liber 133
 Erpenius 930
 Erpenii codices Cantabrigiae 997
 Eschenbach, Hieronymus Guilelmus Ebner ab 490
 Estius, cancellarius et professor Duacenus († 1613), commentator illustris, laudatur ad Iac 3,7
 Ethé, Hermannus 925
 Ethelwald 999
 Etymologicum Magnum saeculi circiter undecimi. Ediderunt Zacharias Calliergi, Venetiis a.1499 fol. (editio princeps); Fridericus Sylburgus, Heidelbergae 1594 fol.; H. Schaeferus, Lipsiae a. 1816 4° (est: *Etymologica Graeca*, tom. 1); Thomas Gaisfordius, Oxonii 1848.
 Eubewald, Paulus 489 140
 Eucherius Lugdunensis 133.137.
 Eugenius III Toletanus 134
 Eugenius IV 139
 Euphemius librarius 561
 Eusebins 49.60.113.135.141.143. 153.195.348 etc
 Eustathius archiep. 584
 Eustathius Coreyrensis 688.746. 747
 Eustathius librarius 771
 Euthalius 99.114.138.139.153—161.639.1148
 Evagrius 1148
 Evagrius librarius 627
 evangelitaria 163
 evangeliorum capita 141
 evangelistaria 163
 evangelium 131
 „Evangelium“ 689
 „Evangelium“ anni 1539 1311
 evangelium Iohannis Hebraice 806
 Everett, Eduardus 728.782
 Ewald, Georgius Henricus Augustus 353.809.838.909 etc

F.

- Faber: Iacobus Faber Stapulensis (Lefèvre d'Étaples) anno circiter 1450 natus, mortuus est anno 1536, scripsit commentaria in quattuor evangelia, Parisiis a. 1522 et in epistulas 487 etc
 Fabiani, Henricus 365.366
 Fabri: Iacobus Fabri, Belgicus, natus Daventriae anno 1472, Alexandri Hegii discipulus, in vivis erat anno 1515. Exstant varii eius libri manuscripti in bibliotheca Daventriensi; vide Wetstenii *Norum Testamentum Graecum*, Amstelaedami a. 1751, prolegom. p. 56.57 653 etc
 Fabricius, Iohannes Albertus 688. 1149
 Fabrotus, C. A. 126
 Faeschius 488
 Fagiardus, Petrus 492
 Falcarius, Michael 421.490
 Fallersleben, Hoffmannus 1126
 familiae textus 186
 Fell, Iohannes 171.222.805.861 etc
 Fell, Winandus 898
 Fenton, Iohannes 640
 Fenwick, Ioh. E. A. 555.567
 Ferdinandus imperator 816.817
 Ferrar, Guilelmus Hugo 454.462
 Ferrari, Octavius 625

Feyerabend 173	Francius, Petrus 427
Fleck, Ferdinand Florens 33.368. 416.960.983	Franz 105
Fleischer, Henricus Orthobius 841. 947	Freeman, H. Stanhope 569.731. 776
Fleischmann, David 565	Fremantle, Guilelmus Henricus 1219
„ Iohannes 565	French, Thomas 956
Flemmyng, Robertus 621	Friderico-Augustanus, codex 346
Flügel 926	Fritzsche, C. F. A. 117.118
Ford, Henricus 357.393.865	Fritzsche, Otto Fridolinus 264. 803.949.971.1149.1224 etc
formae Alexandrinae 55	Froben 208.676
Forster, Iohannes 543	Fulda, Fridericus Carolus 1110
Fouquet 523	Funk, 1197
Franciscus II Barberinus 501	

G.

Gabelentz, Iohannes Conon von der 37.1111	587.615.627.636.648.663.664. 753. 886. 957. 965. 988. 1075. 1107. 1163. 1169. 1175. 1182. 1211.1308 etc
Gabriel librarius 651	Gehl, Gabriel 487
Gabriel librarius Slavonicus 551	Gelasius 50.136.137.139.140.194.
Gabriel Severus Philadelphenus 526.534	Genebrardus, G. 164
Gachon, Iohannes 223.423.621	Georgi, Augustus Antonius 391.866 etc
Gaetani, Nicolaus 499	Georgilas dux Calabriae 504
Gage, F. 732	Georgirenus, Ios. 520.522
Gagnaens, Iohannes 622	Georgius I 478
Gaisford, Thomas 548.624 etc	Georgius Hermonymus (vide Her- monymus) 464.468
Gale, Thomas 480.619.715	Georgii librarii 563.611.636.696. 708.741
Galland: Andreas Galland edidit librum, <i>Bibliotheca veterum patrum et antiquorum scrip- torum ecclesiasticorum</i> , Venetiis 1765—1781, (novo titulo ut videtur anno 1788) voluminibus quattuordecim (fol).41.132.134. 135.154 etc	Gerasimus librarius 540
Gardthausen, Victor 99.112.339. 347.348.401.434.502.541.609. 610.611—615.628.651.774— 776 etc	Gerbelius 136.457
Gebhardt, Oscar de 22.32.122.287. 348.384.409.431.462.563.585.	Gerbert, Martinus 402
	Gerhardus G.D.T.M.D. 229
	Gerlach, Samuel 626
	„ Stephanus 626
	Germannus librarius 709
	Gersdorf, C. G. 127
	Ghillany, Frid. Guil. 1084
	Gibson, domina 826

- Gienger, Georgius 817
 Gildemeister, Iohannes 36.37.809.
 834.895—897.900.928.930.941
 Gillert, Carolus(?) 1107
 Gissensis, codex 143.144
 Gissius, Guilelmus 914
 Gleichgross 486
 glossarium sive *λεξιζόν* Cyrillo
 adscriptum, apud Stephanum,
 Appendix thesauri linguae
 Graecae; apud Vulcanium,
 Thesaurus utriusque linguae,
 Lugduni Batavorum a. 1600,
 fol.; apud Labbaeum, *Cyrilli...*
 glossaria, Parisiis a. 1679;
 Londinii 1816—1826.
 Glossar^{alberti vel albertin.} *Glossarium*
 Graecum in sacros Novi Foeder-
 is libros ex MSS. primus edidit
 ... Ioannes Alberti ... , Lug-
 duni Batavorum a. 1735.
 Glykas, Niephorus 565
 Goad, Thomas 480
 Goan, Iuvenal 529
 Godwin, F. 165
 Goeje, M. I. de 836.837.926.937
 Goetz 173
 Goeze, I. Melchior 207
 Goldhagen, Hermannus 537
 Golenischeff, W., 891
 Gonemi, comes de 584
 Goodwin, I. 995
 Gorius, Antonius Franciscus 842
 Gorilaios, Zacharias Schoultess 817
 Gorsky, Alexander 1117. 1121.
 1122
 Gotter, eomes de 686
 Grabe, Iohannes E., Regiomon-
 tanus Borussus qui in Anglia
 privatim vixit, edidit Oxonii
 Spicilegium ss. patrum, ut et
 haeticorum anno 1698 (ed. 2.
 a. 1714), *Iustini apologiam*
 primam anno 1700, *Irenaei*
 contra omnes haereses libb. V
 anno 1702
 Graefe, Ferdinandus 1273
 Graesse 134
 Graevius, Iohannes Georgius 485
 Graf, Theod. 734.1311
 Grafton, A. W. 618.676.677
 grammatica 69—128
 Grandjean, M. 1030
 Granvelle, card. de 1109
 Graux, Carolus, philologus inlu-
 stris Parisiensis, qui anno 1882
 iuvenis mortuus est. Vir cl. Al-
 bertus Martin nonnulla ex eius
 schedis edidit 112.513.514
 Green, Thomas Sheldon 275
 Greenfield, Guilelmus 821
 Gregorius Bar Hebraeus 134
 Gregorius, Iohannes 224
 Gregorii librarii 539.558.568.672
 Gregorius Nazianzenus 112.135.
 137.138
 Grey, Georgius 616.748
 Griesbaeh, Iohannes Iacobus 33.
 35. 36. 43. 51. 63. 142. 172. 188.
 246—248. 422. 433 etc
 Gronovius, I. F. 427
 Grosse, Fridericus Christianus 394
 Grossteste, Robertus 478
 Grotius, Hugo 1132
 Gruter, I. 92.121
 Gnest, Ivor B. 570.639.732
 Gühling, I. Fr. 686
 Guidi, Ignatius 898.900.928
 Guildford 567
 Guilelmus Brito 133
 Gundel, Philippus 816
 Gutbir, Aegidius 819
 ,, Iohannes Michael 820
 Guy, Eduardus A. 569.570.782.1250

- Gwilliam, G. H. 807.815.828.833. 842.1152
 Gwynn, Iohannes 818.819.824. 825. 829. 853. 857. 859. 1152. 1169.1191.1313 etc

H.

- Haarst, I. W. G. van 673
 Haase, Fridericus 34.960
 Hackwell, Geo. 488
 Haddan, Arthurus West 963.1093
 Haenel, Gustav 395.1022 et passim
 Hagen, Hermannus 964.1087.1310
 Hagenbach, Carolus Rudolfus 243
 Hahn, Augustus 172.266
 Halberstadiensis, codex 138
 Hall, Isaacus H. 808.810.818.821. 822.825.829.845.852.853.928. 1152 etc
 Halm, Carolus 1076
 Hamann, L. F. 983.984
 Hamath, Carolus 486
 Hammer, Iosephus de 926.936
 Handmann, Rudolfus 1189
 Hansell, Eduardus H. 358.413
 Hanslik, Iosephus 1128
 Hantini, I. B. 469
 Hardin 777
 Hardt, Ignatius 537
 Harduin: Ioannes Harduinus e societate Iesu edidit librum, *Acta conciliorum*, Parisiis a. 1714.
 Hardwick, Carolus 1125
 Hardy, T. D. 165
 Harles, G. C. 1149
 Harley, comes de 988.992
 Harman, Henricus M. 811
 Harnack, Adolf 32.122.409.1144. 1154. 1163. 1164. 1169. 1171. 1175. 1182. 1190. 1197. 1204. 1211.1213.1223.1227 etc
 Harris [non I. Ren] 715
 Harris, I. Rendel 478.481.566.
 572.616.623.637.728.748.828. 855.1181.1305.1307.1308
 Hartel, Guilelmus 961.1164.1165. 1177.1178.1202.1218
 Harvey 41
 Harwood 241.248
 Hase, Carolus 368.422
 Hatcher, Thom. 478
 Hauck, Albertus 859.1223
 Haupt, Iosephus 1126
 Haussleiter, Iohannes 1150.1215. 1230
 Hautin, I. B. 617
 Hayne, Thom. 481
 Headlam, A. C. 869—873.879.880.
 Hearne, Thomas 413
 Hecht, Fridericus Augustus 1070
 Hegesipp 807
 Heidenheim, M. 365
 Heinemann, Otto de 840.1071
 Heinsius, Daniel 500.1132
 Heinsius, Nicolaus 500
 Hench, Georgius Allisonus 1126
 Henke, Conradus Philippus 432
 Henricus IV 518
 Henschel 165
 Hensler, Chr. Gotth. 514.700
 Hentenius, Iohannes 251.977
 Hering, Hermannus 1085
 Heringa, Iodocus 90.374
 Hermann, Carolus Fridericus 1076
 Hermansen, Christianus 809
 Heronymus, Georgius 464.468. 481.521.591.631.648.678
 Herodian: Aelius Herodianus Technicus, Alexandrinus, aliquando Romae degens, floruit

- anno fortasse 170; vide Nicolaïum, *Griechische Literaturgeschichte*, ed. 2, Magdeburgi a. 1876, vol. 2, p. 350 sqq. Epim: *Ἐπιμεισιμολ*.
- Philet: *Φιλέταιρος* e codice Parisino 2552 ab I. Piersono editus, ad finem editionis Aelii Moeridis, Lugduni Batavorum a: 1759; vide Nicolaïum, vol. 2, p. 359. 391 104. 106
- Herodotus: historicus Graecus floruit anno 446 ante Christum natum.
- Hes *vel* Hesych: Hesychius grammaticus Alexandrinus, floruit fortasse ante annum 380. Glossarium eius ediderunt Iohannes Albertus et Ruhnkenius, Lugduni Batavorum a. 1746—1766 duobus tomis, fol.; Nicolaus Schow, Lipsiae 1792; Mauricius Schmidt sub titulo *Hesychii Alexandrini lexicon*, Ienae a. 1858—1868, quinque voluminibus comprehensum 50. 191 etc
- Hettner, F. 1086
- Heusinger, Iacobus Fridericus 387. 495
- Hext, Ioh. 572
- Heyne, Mauritius 1111
- Heyse, 1143
- Hidber, B. 953
- Hierocles: Hierocles Grammaticus floruit anno circiter 350 (340?). scripsit *Συρρέζδημοσ* vel catalogum nominum provinciarum urbiumque imperii Romani orientalis; hunc catalogum edidit Immanuel Bekkerus, in libro, *Constantinus Porphyro-*
- genitus (Corpus scriptorum Byzantinorum)*, Bonnae a. 1840, vol. 3, p. 379—552.
- Hieronymus 49. 50. 60. 112. 114. 133. 138. 139. 140. 194 etc
- Hilariones librarii 564. 739
- Hilgenfeld, Adolfus 347. 1136. 1204. 1214. 1228
- Hill, I. Hamlyn 1222
- Hinckelmann, Abrahamus 487
- Hippolytus 131. 1145
- historia textus 185
- Hoeker, Iohannes Ludovicus 1069
- Hodge, Carolus 1141
- Hody, H. 131. 132. 135. 136
- Hoepli 586
- Hoeschel, David 681
- Hoffmann, Carolus Augustus Julius 106
- Hoffmann, Emanuel 495
- Hoffmann, Georgius 815
- Holkham 568
- Holmes 783
- Holtzmann, Henricus Iulius 127
- Honorius librarius 531
- Hook, W. F. 165
- Hopkinson, Iohannes 477
- Horne, Thomas Hartwell 267
- Horner, Georgius 439. 859—893
- Hort, Fenton Iohannes Antonius, fautor meus, professor Cantabrigiae in Anglia, qui die 30 Octobris a. 1892 nobis morte ereptus est 87. 88. 90. 103. 107. 109. 133. 156. 160. 163. 173. **198—202. 277. 278.** 353. 429. 468. 487. 729. 779. 782. 813. 814. 823. 912. 948. 955. 961. 963. 969. 983. 984. 1019. 1107. 1150. 1152. 1181. 1249. 1274. etc
- Hoskier, Hermannus C. 570. 1309
- Howard, Henricus 543. 714. 715.

Hudson 286	Humboldt, Alexander de 862
Huemer, Iohannes 1201	Huntingdon, comites de 480
Huet, Petrus Daniel 736	Huntingdon, Robertus 480.620
Hug, Iohannes Leonhard 115.190. 362.808.928.944.1136 etc	Hussey, Robertus 1221
Hugo de s. Caro 164—166	Hutter, Elias 818
Hugo de s. Victore 135	Hwiid, Andreas Christianus 625. 964
Hügel, Fridericus Baro de 988	Hyacinthus librarius 599
Huish, Alexander 221.357	

I.

Iconomopolus 450	Jackson, Iohannes 371.481
Ignatius 37	Jackson, Samuel M. 782
Ignatius librarius 783	Iacobus Dionysianus 688
Ignatius Selymbriensis 440. 591. 721	Iacobi Iibrarii 545.614
Ihre, Ioh. 1110.1111	Iaek, Henr. Ioach. 1062
Ildefonsus 134.139.140	Iaffé, Phil. 1067
Ingram 956	Iager 281
Innocentius I. 134.139	Iagić, Vatroslavius (Ignatius) 1117. 1118.1206
Innocentius VII 497	Iahn 167
instrumentum evangelicum, aposto- licum 131	Iahn, Albertus 1187
interpolatores 128	James, Thomas 978
interpunctio 111	Ianitschek, H. 1086
iota subscriptum 109	Jebb, R. C. 230
Irenaeus 49.131.137.1145 etc	Jenner, Henr. 492
Irenaei interpres 1150	Ieremias librarius 686
Irico, Iohannes Andr. 953	Ioachim librarius 636
Irmischer, Iohannes Conradus 840. 1068	Ioasaphi Iibrarii 494.536.608.636. 649.651.669.773.1313
Isaac Nathan 168	Iohannes Bebeth. 136
Isaac patriarcha Armeniacus 912	Iohannes Ekelensis 912
Iselius 457	Iohannes Damascenus 133. 137. 138.139
Isidorus Hispaliensis 134.137.138. 139	Iohannes II. Porphyrogenitus 501
itacismus 59	Iohannes Iibrarii 495. 540. 558. 607. 611. 615. 620. 624. 625. 636. 685. 703. 723. 748. 786
Itala 949	Iohannes Sarisburyensis 134
Ivo Carnotensis 136.139.140	Iohannes Serbopolus (vide Serbo- pulus) 471
*	Iohannicii Iibrarii 572.774
*	

- Ionas, Iacobus 817
 Jones, Iohannes 480
 Jones, Ricardus 814.831
 Long, P. de 937
 Ionker, A. I. T. 409
 Jordan, C. St. 686
 Iosephus: Flavius Iosephus, Hiero-
 solymis natus anno 37 post
 Christum natum, in vivis adhuc
 erat anno 93.
 antiqq: antiquitatum Iudaica-
 rum libri viginti.
- bell *rel* de bell iud: de bello
 Iudaico libri septem 116
 Iosephi librarii 537.602.645
 Iosephus Palnensis 912
 Jungmann, Aemilius 1190
 Jungmann, Iosephus 1128
 Iunilius 134.137.140
 Iunius, Franciscus 215.1110
 Iunius, Patricius 356.371
 Iunius, Paulus 427
 Iustinianus, F. Augustus 520
 Iustinianus, Iulius 568

K.

- Kabis, Marcus 886
 Kalemkiar, Gregorius 920
 Kalos librarius 613
 Katużniacki, Aemilianus 1118
 Karabacek, Iosephus 455
 Karamianz, N. 918 1152
 Karapet ter Mkrttchian 921.922.
 Karinian, Hakob 921
 Karkaphensis, textus 815
 Kaulen, Franciscus 948.971.1141
 Keil 167
 Keim 1173
 Keinz, Fridericus 1126
 Kellner, A. 1223
 Kelly, Guilelmus 276.513.677
 Kemble, Iohannes M. 1125
 Kenrick, I. 952
 Kerameus, A. Papadopolus 450.
 609.615.637.647.768 etc
 Keuffler, Max 1086
 Khayyath, Geo. Ebed Iesu 822
 Kihn, Henricus 1201
 Kipling, Thomas 34.371
 Kirebhoff 105
 Kirsten, Petrus 936
 Kisch, A. 1109
 Kitchin, Georgius Guilelmus 396.
 397.483.548
- Kitto, I. 167
 Klamroth, Martinus 928
 Klette, Antonius 1066
 Knapp, G. C. 172
 Knappius 255
 Knittel, Franciscus Antonius 29.
 387.495.626.989.1111
 Knobelsdorf, Guilelmus Ernestus
 de 539
 Knoch 169
 Knoke 1271
 Knott, Iohannes Guilelmus 1067
 Knyghton, Henricus de 165
 Köberlin, K. 1074
 Koch, G. A. 117
 Koelling, Guilelmus 1285
 Koffmane, Gustavus 948
 Kötschau, Paulus 1209.1210
 Kraft, R. 993
 Kramar, Severinus 1127
 Krapf, Iohannes Ludovicus 911
 Kremos 577
 Krüger: *Griechische Sprachlehre*,
 ed. 3, Berolini a. 1852
 Krusch, B. 425
 Kubinzus 1312
 Kuenen, Abraham 353.364
 Kühner 105

Kuhnke, Rudolfus 1086	Kurtzmannus 1085
Kukan, Henninghus 1085	Kusters, Ludolphus 142.159.225.
Kumpfmüller, I. B. 1159	622

L.

La Cerda, Ludovicus de 492	Laude, I. 1028
La Chaire, De 637	Laurence, Ricardus 190
Lachmann, Carolus 35.42.43.97. 98.103.115.123.133.172.192. 258—266.979	Laville, Ludovicus 1174
La Boderie, Guido Fevre de 818	Law, T. Graves 956
La Croze 376.377.862.912.913	La Zouche, baro de 554
La Force, dux de (cf Caumont) 521	Le Bas 92.119
Lagarde, Paulus de 407.806.827. 875.928.930.931.932.936.977. 983 etc	le Bret, Iohannes Fridericus 1086
La Gardie, Magnus Gabriel de 1110	Lecoq 468
Laing, David 592	lectio pecuniaria pro suspecta habenda 54
Lamanskago 1124	lectio reliquarum fons, probabili- 63
La Mare, Philibert de 518	lectionum variarum 30000 186
Lambecius, Petrus 936	lectionaria 163.687
Lambros, Spyridion 568.593.731	lectionaria Syriaea 851
Lamprecht, Carolus 409.1086	lectiones ecclesiasticae 161.687
Lamy, Bernardus 368	Ledieu, A. 1031
Lamy, Iohannes Baptista 509	Lee, Eduardus 210
Land, I. P. N. 807.809.811.813. 827	Lee, Samuel 821
Landwehr, H. 1311	Le Hir 809
Laugen, Iosephus 1157.1184	Leicester, comes de 555.568
Langer 628	Leland, Ioh. 165
Langfranc 166.974	Le Long, Iacobus 169
Langton, Steph. 164	Lelong, Isaacus 169.1027
Larroquius 467.470	Lemeke, Hugo 1085
Lascaris, Andreas Iohannes 367. 618	Lemm, Oscarus de 867.891
Larsov, F. 1164	Leo X 206.208.210
Lasonder, B. A. 128	Leo XIII 979
Latina, vetus 949	Leones librarii 547.625
Laubmann, Georgius 1076	Leo de Rhaul librarius 573
	Leontarius, Demetr. 591
	Leontius 132.137.138
	Leontii librarii 506.684.717.773
	Lesocuf 485
	Less, G. 368.424

- Leusden, Iohannes 169.820
 Lewis, Agnes Smith 826.828
 lexic: lexicon Graecum edid. G. Hermannus, Lipsiae a. 1808, 4° (Zonarae et Photii lexica, vol. 3), melius (*Φωτίου τοῦ πατριάρχου λέξεων συναγωγή*) Ricardus Porsonius (et P. Dobreius), Cantabrigiae et Londinii 1822, 2 voll., Lipsiae 1823.
 lexicon *vide* glossarium
 lexic: lexicon manuscriptum apud Matthaeium
 librarii Alexandrini 64.65
 librorum errores 57
 libri liturgici 774
 Libri fur iste 568
 Liche, marchio de 1107
 librorum ordo 131
 Lichtenstein, A. A. H. 377
 Lightfoot, Iosephus Barber 134. 138.160.392.429.824.859-893. 1174.1175.1229 etc
 Lindsay, Guilelmus M. 648
 Linke, Hugo 950.956.1150
 Lipsius, C. H. A. 99.102.105.115
 Lipsius, Ricardus Adalbertus 1154.
 Lisle, Guilelmus 1125 1184
 litterae Neritinae 710
 Liuthardus 986
 Livineius, Iohannes 573
 Livius: Titus Livius Patavinus, scriptor historicus, natus anno 59 ante, mortuus est anno 17 post Christum natum.
 Lloyd 143
 Lobeckius: *vide* Phryn^{ect}
 loci paralleli 60
 Loebe, Augustus Iulius 37.1111
 Loehlein, Conradus Ludovicus 814
 Loescher, Val. Ernestus 686.678. 702
 Loftus, Dudleius 830.899
 Long, Albertus L. 565.669.728. 852.1309.1313
 Longinus librarius 596
 Loofs, Fridericus 1180.1202
 Louvois, abbas de 226.382.463. 493
 Lucas librarius 513
 Luc^{brug}: Franciscus Lucas Bruggensis, vir doctissimus rei criticae peritissimus, cuius „Notationes in s. Biblia“ ad calcem editionis secundae Bibliorum Latinorum Lovaniensis anno 1580 editae sunt, scripsit „Commentarios in quatuor evangelia“ a. 1606, quibus adiecit libellum „Notarum ad varias lectiones editionis Graecae evangeliorum; libellos hos lectionum Graecarum et Latinarum invenies in *Bibliis sacris polyglottis*, Londinii a. 1657, Append. vol. 6, part. 17, p. 1—36 (p. 1—13 lectt. Graec. in evv.; p. 14—29 lectt. Lat. in evv.; p. 30—36 lectt. Lat. in N. T. totum ex editione Bibliorum Lovanensi a. 1584) 216.221.1132
 Lucas, Iohannes 619
 Lucas, Paulus 518
 Lucian: Lucianus Samosatensis anno circiter 130 natus.
 Hermetot: Hermetotimus
 Phalar: Phalaris
 Lucianus 50.191.815
 Lucius, Iohannes Iacobus 1070
 Lücke 261
 Lucretius, Iohannes 816
 Ludolf, Henricus Guilelmus 900
 Ludolf, Iobus 894.898.900
 Ludovicus IX 471

Ludovicus XIV 382.421.522	LXX 63.65
Lutheri N. T. Germanicum 173	Lye, Eduardus 1110

M.

Mabillon 989.990	Marcion 50.140
Macarius Chrysocephalus 143	Marci librarii 531.552.564.578
Macarii librarii 612.780	Marden 815
Macaulay, Colin 407	Mareschallus, vide Marshall
Macdonald, C. K. 546	Margoliouth, D. S. 901—904.915. 917
Mace, Guilelmus (Daniel?) 240	Maria Hungariae regina 700
Madan, Fridericus 165.461.985	Mariana, Iohannes 492
Magistris, Simon de 955	Marinus, Gaetanus 383
Mahaffy, I. P. 440.732	Markfi, Samuel 490
Mai: Angelus Mai inter alia quae sequuntur edidit: <i>Scriptorum veterum nova collectio e Vati- canis codicibus edita</i> , Romae a. 1825—1838 voll. 10; — <i>Classici auctores e vaticanis co- dicibus editi</i> , Romae a. 1828— 1838 voll. 10; — <i>Spicilegium Romanum</i> , Romae a. 1839— 1844 voll. 8; — <i>Nova patrum bibliotheca</i> , Romae a. 1839— 1844 voll. 7 4.34.39.41.42.134. 363.448.634.857.910.920.927. 944.1111.1119 etc	Marlborough, Carolus dux de 570. 782
Mai, Iohannes Henricus 489	Marold, Carolus 1109.1201
Makellar 648	Marquis, Iohannes Logan 1307. 1312
Malan, S. C. 865	Marsden, Guilelmus 934
Malatestiana, bibliotheca 711	Marsh, archiepiscopus 493
Mammotrectus 133	Marshall, Thomas 223.861.1110. 1125
Mamonkas, domina 583	Martianay, Iohannes 34.957 etc
Mancini, G. 615	Martin, Adolfus 1075
Mangey, Thomas 548	Martin, I. P. P. 459.470.471.574 — 578.815.972.973.974 etc
Mansi concilio (cf supra, p. 1153, Acta conciliorum) 132.134.135. 136.139.154 etc	Martines, Iosephus 955
Manueles librarii 502.522.789	Martyn, Henricus 926
Manuel Palacologus 681	Masebiari, Iohannes 537
Manutius, Aldus 496	Masius, Andreas 816
Manutius, Paulus 977	Maspero, Gastonus 867.886.892
	Massmann, Iohannes Ferdinandus 1111
	Mastricht, Gerhardus von 229. 484 etc
	Matthaei, Christianus Fridericus 33.34.35.137.142.163.172.190. 249—251 .394.427.430.514.623. 629.681.689.699.1144.1145. 1147 etc
	Matthaeus librarius 603.606

- Maurocordatus, princeps 482
 Maximilianus elector 498
 Maximilianus II 817
 Maximus librarius 651
 Maximus Panagiot. 519
 Mazarin, cardinalis 490.623
 Mazzatinti, G. 942.1099
 Me Clellan, Iohannes Brown 276
 Mead, Ricardus 491.619
 Medicis, Catharina de 367.473
 Medicis, Cosmas de 505
 „ Laurentius de 367.505
 Meerman 494.550. 782 etc
 Meineke 119
 Meletii librarii 515.784
 Mella, Eduardus comes de 953
 membranae facies 340.455
 Memphitica, versio 860
 Mendham, Iosephus 550
 Mendoza, Hurtado de 513.700
 Memmitius 560
 menologium 163
 Mentel, I. Iacobus 661
 Menzel, Carolus 1086
 Mercator, Arnoldus 1109
 Meredinaeus, Moses 815.836
 Meriel, Petrus 618
 Merlin, C. L. 569
 Mesrob 912
 Methodius 1112
 Methodius librarius 672
 Meyer, Henricus Augustus Guilel-
 mus 126
 Meyer, Paulus 958
 Michaelis librarii 534.577.680.
 706.731
 Michael *ὁ μερτυλιθῆς* 478
 Michael Palaeologus 471
 Michaelis, Christianus Benedictus
 37.932.1134
 Michaelis, Iohannes David 224.
 245.489.699.814.1134
 Michelsen, I. H. A. 1306
 Mico abbas 229.361
 Middeldorpf, Henricus 622
 Middleton, Conyers 230
 Middleton, T. F. 372
 Mieg, Ludovicus Christianus 425
 Migne 132 sqq. 154.161 passim
 Miklosich, F. 1118
 Mill, Iohannes 42.142.159.172.
 224
 Miller, Eduardus 949
 Miller, Emanuel 442.512.641.735.
 1183
 Minciotti, Ludovicus M. D. 1100
 Mingarelli, Iohannes Aloysius 393.
 535.711.866
 Miniscalchi-Erizzo, Franciscus 36.
 812
 Mirandula, Iohannes Franciscus
 Pius de 532
 Missy, Caesar de 473.481.491.545.
 556 bis.721.778.780
 Mitarelli, Iohannes Benedictus
 537.560
 Mitchell, Eduardus C. 279
 modi diversi se continuo excipien-
 tes 125
 Moeris: Aelius Moeris, *Ἀρτιζω-*
 τής, saeculi secundi.
 Moira, comes de 480
 Moldenhauer 252.512.700
 Molinier, Augustus 1046.1049
 Moltke, Helmut de 839.853
 Mombert, Iacobus Isidorus 973.
 994
 Montagnana, Petrus 511
 Montanus, Benedictus Arius 215
 Montanus, Iosephus Ferdinandus
 512
 Montchal, Carolus de 523
 Montfaucon, Bernardus 30.158.
 339.368.874 passim

- Montfort, Thomas 479
 Montfortianus, codex 211
 Moore, Iohannes episcopus 478.
 539.617
 Morelli, Stephanus Antonius 699
 Morellius, Iacobus 1106
 Morgenweck, Ioachim 487
 Morian, Antonius 521
 Morillonius, Antonius 1109
 Morinus, Iohannes 371.421.1094
 Moschopolus: Manuel Moschopu-
 lus, grammaticus Trifoliensis,
 fortasse saeculi tertii decimi; —
περὶ σχεδ: περὶ σχεδῶν; edidit
 Robertus Stephanus, Parisiis
 a. 1545, a. 1547; iterum prodiit
 Vindobonae, a. 1773.
 Moschus, Demetrius 532
 Mould, Bernardus 493.540
 Moulton, Guilelmus Feddian 99.
 119.122
 Mozarabicum, breviarium 990
 Muccioli, Iosephus Maria 711.
 1096
 Muller bibliopola 573
 Müller, Philonis editor 119
 Mueller, professor Basileensis 373
 Müller, Andreas 815.817
 Müller, Fridericus 905.917
 Müller, Iosephus Godehardus 119.
 1062
 Mullaeh, F. W. A. 66. 81. 82.
 118
 Münster, M. Fridericus 36.393.
 537.866
 Muralt, Eduardus de 33.37.269.
 363.378.423 etc
 Muratorianum, fragmentum 135.
 137.139.140
 Murr, Christophorus G. de 490.
 699.1084

N.

- Nairon, Faustus 931
 Narducci, Henricus 1101
 Necham, Alexander 133
 Neophytus librarius 579
 Nephon librarius 539
 Neritinae, litterae 710.757.783
 Nersus Tarsensis 644
 Nesiulaman 943
 Nessel, Daniel de 836.936
 Nestle, Eberhardus 366.807.814.
 817.818.821.973.1249.1305 etc
 Nicander librarius 523
 Nicephorus 41.135.137.138
 Nicephorus archiepiscopus 516
 Nicephorus librarius 519.698
 Nicetae librarii 732.758
 Nicetas Mauroni lector 475.527
 Nicholson, E. B. 571
 Nicodemus librarius 559
 Nicocles, Nicolaus G. 577.645
 Nicolaus ἀναγνώστης 476
 Nicolaus, cardinalis 974
 Nicolaus Cretensis 513
 Nicolaus Hirsaugiensis 489
 Nicolai librarii 541.600.608.650.
 714.744.762
 Nicolis, Nicolaus de 671
 Nicoll 488
 Nicoll, Alexander 935
 Nicon librarius 606.781
 Nicon patriarcha 514
 Niemeyer 173
 Nieuwenhuis, T. 422.778
 Nilus librarius 752
 Nirschl, Iosephus 1139
 Nisibensis ecclesia 140
 Nissel, Iohannes Georgius 898
 Noeldechen, E. 1222

Noeldeke, Theodorus 112.812. 813.814	Nortonus, Andrews 190.269.1136.
Noesselt, Iohannes Augustus 1149	Notker episcopus 1030 <u>1266</u>
nominum formatio 116—120	N. T. Anglice 169.173
nomina propria et accentus eorum 102	N. T. Batave 169
Noroff, Abraham de 353.386	N. T. Gallice 169
North, Fridericus 567	N. T. Italice 169
	N. T. Latine 170
	Nuñez de Guzman 206

O.

O' Curry 1092	ordo librorum 131
Oecolompadius, Iohannes 208. 457	Origenes 49.60.62.113.137.140. 194.1146
Oehler 132.140 etc	Orsini, Fulvius 671
Oettingen, familia 676	Orthodoxogr. Bas.: <i>Orthodoxo-</i> <i>grapha sanctorum patrum mo-</i> <i>numenta</i> , Basileae a. 1569, 2 voll. fol.
Ohrloff 1109	orthographica 71—116
Oikonomos 583	Otho rex Graeciae 563
ὀμοιοτέλετος 58	Otto, I. C. T. de 119.1162 etc
Omont, Henricus 449.458.464. 574.619.737. 966	Oudinus 165
Onesimus 466	
ordo lectionum ecclesiasticarum 691.692	

P.

Paget, Iohannes 937	Passionei, cardinalis 416.505.587. 992
Pagnini, Sanctus 168.169	Paret, Fridericus 1151
Paleographical society 340 etc	Parham 554 etc
Palatius, Antonius 710	Parker, Matthaeus 1125
Palm, Iohannes Henricus van der	Parodi 408
Palmer, E. 279 <u>938</u>	Parrhasius, Ianus 491
Palmer, Samuel 824	Parsons, Daniel 572
Palomares, Christophorns 991	Parthenius librarius 600
Pamelius, Iacobus, vide supra, p. 1218 ad Raban.	particularum coniunctio 109
Pamphilus 60.158	Paschale, Iohannes Ludovicus 169
Pancratius, Flavius 412	Pasinus, Iosephus 526.1095
Pannonius, Iohannes 490	patres 1131
Papadopulus, vide Kerameus	patrum testimonium 1131
Papadopulus, Gregorius 582	Paul, Hermannus 1108
Pappelbaum, Georgius Theophilus 534.539	Pauli librarii 573.582
	Paulus Rossanensis 502

- Pauly, Franciscus 1220
 Payne bibliopola 539
 Payne, Eduard 555.720
 Payne, Thomas 570.781
 Peckover, Alex. 572
 „ , Algerina 572.784
 Peiper, Rudolfus 1169
 Peltanus, Theodorus 681
 peregrina 119
 peregrina et accentus eorum 102
 periodus Lugduno - Alexandrina
 1145
 periodus Nicaena 1147
 periodus post-apostolica 1144
 Perkins, Iustus 821
 Perles, Iosephus 809
 Perronius, cardinalis 487
 Pertsch, Guilelmus 840.940
 Peshitta 813
 Petavius: Dionysius Petavius e
 societate Iesu, Aureliae natus
 anno 1583, mortuus est anno
 1652. Inter alia multa edi-
 dit Epiphaniï opera, Parisiis
 a. 1622.
 Petavius, Paulus 621
 Petermannus, Iulius Henricus 36.
 920.922.940
 Peters, Ignatius 1110
 Petersen, Christianus 377
 Petraeus, Theodorus 898
 Petrie 1092
 Petrie, W. M. Flinders 892
 Petrucci, Antoneffius 460
 Petavius 223
 Petschenig, Michael 1172
 Petrus librarius 522
 Petrus Mauricius Cluniacensis 133.
 136
 Petrus de Riga 135
 Pettigrew, Thomas Iosephus 917.
 1308
- Peyron, Amadeus 991
 „ , Bernardinus 35.431.868.
 953.991
 Pfeiffer, Augustus Fridericus 986
 Philastrius 132.139
 Philippus II 700
 Phillips, Thomas 555.567 etc
 Philo 119.126
 Philotheus librarius 514
 Phryn: Phrynichus, Arabs dietus,
 sophista et Atticista saeculi se-
 cundi, floruit anno fortasse 180
 in Bithynia; — ecl *vel* eclog:
*ἐκλογή ῥημάτων καὶ ὀνομά-
 των Ἀτικῶν*; hanc edidit Chr.
 Aug. Lobeckius, Augustae Vin-
 delicorum anno 1801, Lipsiae
 a. 1820; — Bekk. An.: *ἐκ τῶν
 Φρυνίχου τοῦ Ἀραβίου τῆς
 σομιστικῆς προπαρασκευῆς*
 apud Immanuelem Bekkerum,
Anecdota Graeca, Berolini
 a. 1814, vol. 1, p. 1—74 118
 Phrynichus 118
 Pick, Ludovicus 861.914
 Pickering, Guilelmus 544.545
 Pierius 60.194
 Pilgram, Antonius 401
 Pinellus, I. V. 633
 Piperus 1088
 Pitseus, Ioh. 165
 Pius II 501.627
 Pius VI 959
 Plat: Plato, philosophus Graecus.
 natus anno 427 (429?), mor-
 tuus est anno 348 ante Christum
 natum; — apol: apologia So-
 cratis; — Hipp min: Hippia-
 minor; — Phaed: Phaedon; —
 Symp: Symposion; — Plato-
 nis opera excudebat H. Step-
 hanus, Parisiis a. 1578.

- Platt, Thomas Pell 36.899.900
 Plut: Plutarchus Chaeronensis, natus anno circiter 50 post Christum natum, supremum diem obiit anno 120, scripsit Vitas parallelas et plurima alia quae moralia nuncupantur. Aem: Aemilius Paulus.
 Poccocke: Eduardus Poccocke, Anglus natus anno 1604, mortuus est anno 1691, versionem Syriacam epistularum catholicarum ex eodice Bodleiano (Orient. 119) edidit anno 1630 819
 Pogodin 557
 Polanus 457.653
 Polidorus, Petrus 710
 Polyaen: Polyaenus, gente Macedo, historicus, libros „Stratagemata“ scripsit, floruit anno 162.
 Polycarpus 37.60 adn. 1
 Polycarpus chorepiscopus 823
 polyglotta Antverpiensia 215.216
 polyglotta Complutensia 805.1131
 polyglotta Londiniensia 220
 polyglotta Parisiensia 220
 Pontanus, Iohannes 502
 Possinus, Petrus 41.220.523.1173
 Porfirius Uspenski, episcopus (vide Uspenski) 26.28.30.348.417
 Porta, Iohannes Baptista 444
 Porter, Iohannes Scott 269.712
 Postellus: Guilelmus Postell, e societate Iesu, natus anno 1510, societate pulsus, mortuus est anno 1554 (cf supra, p. 816, adn. 1). In Oriente reperit protevangelium Iacobi Latine, quod Theodorus Bibliander, Basileae a. 1552 edidit; vide Tischendorfium, *Evangelia apocrypha*, ed. 2. Lipsiae a. 1876. p. XIV. XV 837
 Praetorius, Franciscus 895
 Prato, Guilelmus de 370
 Pratt, S. Brainard 915
 praxapostolus 163
 Prevost, L. A. 900
 Primasius 971.1150
 Procopius Gazaeus 1149
 pronomen reflexivum 126
 Pseudo-Athanasius 133.137.138. 139
 Pseudo-Caesarius 143
 Ptolemaeus, Lactantius 816
 Pünjer, Bernardus 859
 Pusey, Philippus E. 272.396.529. 1143
 Pytlik, Iohannes 1127

Q.

- Quaritch, Bernardus, bibliopola Londiniensis 570.571.572 bis. 592.729.1309.1310
 Quesnellius: Pasquier Quesnellius, Gallus, natus Parisiis a. 1634, mortuus est anno 1719.
 Quétif, Iacobus 164
 Quirini, cardinalis 436

R.

- Rabanus Maurus 166
 Rački, Franciscus 1118
 Racoli, Ambrosius 776
 Radzivill, familia de 699
 Ragusinus, Iohannes de 373.457
 Raimundus, Iohannes Baptista 943

- Rainer, archidux 734
 Ranke, Ernestus 35.162.163.954.
 958.984.987 etc
 Raphelengius, Raphael 818.837.
 930
 Rastislavius, dux 1112
 Ravius, Christianus 591
 Ravius, Iohannes 492
 Ravianus, codex 207
 Rayger, Carolus 486
 Raymundi, Iohannes Baptista 875
 recensiones textus 185—202
 Regel, Guilelmus 700
 Reiche, Iohannes Georgius 33.
 268
 Reifferscheid, Augustus 961.1111.
 1223
 Reineccius, Christianus 820
 Reiske, Iohannes Iacobus 940
 Renaudot, Eusebius 928
 Rettig, H. C. M. 402
 Reuchlin, Iohannes 457.488.676
 Reusch, Iohannes Guilelmus 813
 Reuss, Eduardus 112.167.198.211
 —249 passim. 565 etc
 revisio quam dicunt Anglo-Ameri-
 cana Novi Testamenti 279
 Reinwald, Guil. F. Herm. 1110
 Rheinwald, Geo. F. Henr. 687
 Rhenferd, Iacobus 937
 Rhosen, Iohannes 510
 Rhosus, Iohannes 612
 Riccoboni, Daniel 511
 Rieh, Claudius Iacobus 546
 Richter, Philonis editor 119
 Ridley, Gloucester 156.161.813
 Ridolfus, Nicolaus 367
 Riederer, I. Bartholomaeus 1069
 Riegler, Georgius 971
 Rinck, Fridericus Theodorus 699
 Rinck, Guilelmus Fridericus 193.
 257
 Ritschl, F. 112.
 Rivet, Andreas 500
 Rivo, Rudolfus sive Rolandus de
 458
 Robinson, Eduardus 266
 Robinson, I. Armitage 1210
 Roblesius, Eugenius 990
 Rocchi, Antonius 585
 Rodd, Thomas 519.547
 Roe, Thomas 475.655
 Roediger, Aemilius 809
 Roloff, Henricus 819
 Romani librarii 502.719
 Rönseh, Hermannus 948.949.954.
 969.970.1137
 Rose, Guilelmus Franciscus 560.
 572.641.732.734
 Rose, Valentinus 1063
 Rosenmüller, E. F. K. 1134
 Rosse 867
 Rostaing, Bartholomaeus 1174
 Rostgaard, Fridericus 514.700
 Rostoffski, Lobanoff 722
 Roth, C. L. 457
 Roukens, I. M. 374
 Routh 135 etc
 Rovers, M. A. N. 1306
 Roy, Franciscus 478
 Rozan, abbas de 985
 Rufinus 135.137.139
 Ruffinus, Martinus 488
 Rule, Martinus 984
 Rulotta abbas 230.362
 Rumpaeus, Iustus Wesselius 1135
 Ruppell, Eduardus 908
 Ruskin, Iohannes 572 etc
 Rutgers, D. T. 500
 Ryssel, Victor 1192

S.

- Saalfeld, Gunther Alexander Ernestus Adolfus 948
- Sabas 30.340
- Sabas librarius 648
- Sabas monachus 554.555 bis
- Sabatarius: Petrus Sabatier qui librum edidit, *Bibliorum sacrorum Latinae versiones antiquae, seu vetus Italica, et ceterae quaecumque in codicibus manuscriptorum et antiquorum libris reperiri potuerunt* . . . opera et studio Petri Sabatier. 3. voll. Romae, a. 1713—1719; Parisiis a. 1751. Tomus tertius ad Novum Testamentum spectat 34.41.422.954. 1134 etc
- Sachau, Eduardus 839.925.1224
- Sacken 351
- Sacy, Silvester de 821
- Sahidica 863
- Saint-Genois, Julius de 1030
- Sakkelion, Iohannes 384.444.577. 609.610
- Salembier, L. 973
- Salmon, Georgius 1197
- Salviatis, Iohannes Carolus de 590
- Sambuci, Iohannes 495.573.625. 643
- Sanday, Guilelmus 901.915.949. 955.960.967.984.1137.1177. 1178.1307 etc
- Sanderson, W. 639
- Sandrinus 557
- Sanguintinianus, C. Emmerus 521
- Sauftl, Colomannus 35.986.989. 991
- Sarravius, Claudius 621.622
- Saubertus, Iohannes 223
- Savilius, Henricus 1174
- Savigni 471
- Savius, R. 1094
- Sealigerus 216
- Schaaf, Carolus 820.836
- Schaff, Philippus 351.1306
- Schannat 987
- Schanz, M. 1303
- Schauffler, M. 714
- Scheibel, I. E. 960
- Scheil 1312
- Schepss, Georgius 1074.1151
- Scherrer, Gustavus 1089
- Schiada, Athanasius 394
- Schiekler, Ferdinand barode 1311
- Schleusner, Iohannes Fridericus 1135
- Schmeller, Iohannes Andreas 37. 1110.1126
- Schmidlin, I. C. 622
- Schmidt, Carolus 866
- Schmidt, G. 1073
- Schmidt, I. 1223
- Schmiedel, Paulus Guilelmus 1249
- Schnütgen, A. 1086
- schola Antiochena 1147
- schola Alexandrina 1147
- schola Cappadox 1148
- Scholz: Iohannes Martinus Augustinus Scholzius, mortuus est anno 1852, edidit *Curas criticas in historiam textus evangeliorum*, Heidelbergae anno 1820, et *Biblich-Kritische Reise*, Lipsiae anno 1823, et *Novum Testamentum Graecum*, Lipsiae annis 1830 et 1836 duo volumina comprehendens, 4° 33.36.42.43. 163.192. **255-257**.394.398.517. 630—638.659—665.679—681. 702—714.923.943—945
- Schottus 255
- Schirus, Iosephus 585

- Schneller, Stephanus 486
- Schnoor de Carolsfeld, Carolus
686.970
- Schönemann, C. P. C. 1071
- Schönfelder, Iosephus M. 161.841.
1219
- Schoenleben, Conradus 490
- Schott, H. A. 172
- Schroeder, Paulus 1312
- Schulz, David 42.248.280.372.
960
- Schulz, I. C. F. 489
- Schulze, I. D. 127
- Schum, Guilelmus 1068
- Schütz, A. de 105.106
- Schwartz, Eduardus 1164.1222
- Schwartz, Mauritius Gotthilf 36.
862.866.868
- Schweizer, Fridericus 690
- Scott, Iacobus 1137
- Scotti, Angelus Antonius 395
- Scotus, Marianus 992
- scriptores ecclesiastici 37 — 42.
1128—1230
- scriptores Latini 1149
- scriptorum singulorum quae pro-
pria sunt 127
- Scrivener, Fridericus Henricus
Ambrosius 30.33.34.90.93.106.
134.138.153.162.163.173.217.
218.229.272—275.359.372.396.
421.428.479.489.552.623.637.
924.949.1001.1305.1307
- Scudamore, Guilelmus Eduardus
687
- Scultetus, Abrahamus 488
- Sebastianoff 729
- sectiones in evangelii (Ammonii
dictae sed rectius Eusebii) 143
—153
- sectiones in evangelio Marci 152.
153
- Sedulius Scotus 438
- Seelen, Iohannes Henricus a 1066
- Seemiller, Sebastianus 986.989
- Seguier, cancellarius 470
- Seidel, Andreas Erasmus 376.377.
- Sellin, Ernestus 1222 |622
- Semlerus, Iohannes Salomo 143.
156.161.187.244. 296.1134
- Senebier, Iohannes 841.1091
- Senguerd, Wolpherdus 837
- Serbopulus, Iohannes 474.476.
477 bis
- Sergio, Caietanus 365
- Sergio II 472
- Sergius librarius 581.713
- Seripandi, Antonius 491
- Seyffarth, T. A. 127
- Shanazarian, Daniel 921
- Sieber, L. 374
- Sievers, Eduardus 1108
- signa legendi 99—116
- Silvester, I. B. 339 etc
- Simcox, Guilelmus Henricus 570.
585.680.684
- Simeon vel Sabae librarius 672
- Simeones librarii 606.775.783
- Simon, Ricardus 224.912.913
- Simonides, Constantinus, deceptor
iste 186.547.640
- Sinker, Robertus 1224
- Sirletus, cardinalis 710
- Sinopeus, Damianus 486
- Sixtus Senensis 164
- Sixtus V 496.780.977
- Skeat, Gualterus W. 1002.1010.
1018.1125
- Smalbroke, Samuel 551
- „Smith and Wace“ 1158 etc
- Smith, R. Payne 810
- soloecismi 125
- Solomon notarius 460
- Sophocles, E. A. 105.119.122.124

- Sophronii librarii 601.602.725
 Sosnowskius, M. E. 1085
 Sotheby bibliopola 572.715.730.
 733
 Speculum 961
 Sparvenfeldt, Iohannes Gabriel
 593.626.1107
 spiritus 105
 spiritus asper et littera consonans
 non aspirata eum praecedens 90.
 91
 spiritus lenis et littera aspirata
 eum praecedens 91
 Spitta, Fridericus 1154
 Spohn, Gottlieb Leberecht 357
 Stade, Bernhardus 895
 Stälin, Christophorus Fridericus
 489
 Stamatius librarius 774
 Stamm, Fridericus Ludovicus 1111
 Statius, Achilles 503.636
 Staender, Iosephus 1084
 Stapulensis, Iacobus Faber (vide
 Faber) 168
 Stave, Ericus 1313
 Stella, Petrus 460.520
 Steph Byz: Stephanus Byzantinus,
 grammaticus, ut videtur saeculi
 quinti medii vel exeuntis, *Ἐθ-
 νική*, id est lexicon geographi-
 cum scripsit.
 Stephanus, Erhardus 242
 Stephanus, Harding 974
 Stephanus, Henricus 168.171
 Steph: Henricus Stephanus, minor,
 filius Roberti, nepos Henrici
 maioris, natus est anno 1528,
 mortuus anno 1598, edidit *The-
 saurum Graecae linguae*, (Pari-
 siis) a. 1572, quem librum iterum
 ediderunt Barkerus et Dibdinus,
 Londinii a. 1816—1828; Caro-
 lus Benedictus Hase, Parisiis
 a. 1831—1865 voluminibus octo
 comprehensum.
 Stephanus Langtonus 164—166
 Stephani librarii 705.706.756
 Stephanus, Robertus 42.122.142.
167—182.212.213.214.221.370.
 976
 Stern, Ludovicus 859.860.863.
 868.892
 Stevens, H. 731
 Stevenson, G. 1002.1018
 Stevenson, Henricus 499.1103
 Stieren 41.131 etc
 Stiernhjelm, Georgius 1110
 Stosch 421
 Strabo, natus Amaseae in Cappa-
 doecia a. 66(54?) ante Christum,
 mortuus est anno circiter 25 post
 Christum, scripsit *Γεωγραφικῶν*
ἑπτέδεκα libros 119
 Strangford, comes de 555
 Streber 804
 Strein, Ricardus 1109
 Strozzius, Petrus 367
 saecula posteriora 1148
 Stuart, Iohannes 999
 Stubbs, Guilelmus 963.1093
 Stunica 206.623
 Sturz, F. G. 66.117
 Sturtzenbecker, A. F. 593
 Suchanoff, Arsenius 394
 Suchtelen, bibliotheca 544
 Suicer 112.162
 Suidas 142.153
 Sussex, dux de 782
 Swete, H. B. 159.573.1224
 Sylvester, archim. 556
 synaxarium 163
 syntaxis 124—126
 Synesius librarius 547
 Syriaca Curetoniana 809

Syriaca Heracleensis 822
 Syriaca Hierosolymitana 811

Syriaca Philoxeniana 822
 Szokol, Petrus Zokoly 1022

T.

Tanse'a-Wald 898
 Tatianus 50
 Tattam 861.931
 Taurinensis, codex 991
 Tayler, Franciscus 714
 Tellier 460.462
 tempora insolentiora 122—124
 Tengnagel, Sebastianus 573.734.
 783
 Tertullianus 131.138.141.1149.
 1150 etc
 Tesfa-Zion 898
 Teuffel 1172
 textus forma 129
 textus N. T. mox corruptus 49
 textus receptus 216—219
 Thayer, Iosephus Henricus 99.
 123.623.701.1305
 Thebaica 863
 Theile, Carolus Godofredus Guilel-
 mus 172.267
 Thevenot, Melchisedec 519
 Theodoretus 52.139
 Theodoretus librarius 686
 Theodori librarii 553.598.634.
 719.766.771
 Theodorus Hagiopetrita 483.487.
 545.588
 Theodorus Mopsuestenus 159.199
 Theodosii librarii 476.536.608
 Theodulus hieromonachus 481
 Theognostus episcopus 629
 Theoleiptus librarius 593
 Theopemptus librarius 767
 Theophanes librarius 639
 Theophilus librarius 544
 Theophylactus 1132
 Theophylacti librarii 593.634.779

Thomas Heracleensis 823
 Thomas, R. I. F. 490
 Thomas Thessalonicensis, Ma-
 gister, grammaticus, posthac
 monachus, et Theodulus dictus,
 floruit anno circiter 1311, scrip-
 sit inter alia multa *Ἐρωμάτων*
Ἀπυζῶν συναγωγὴν, primum
 a Zach. Calliergio, Romae a. 1517
 editam; ediderunt librum etiam
 F. Ritschlius, Halae a. 1832,
 et A. Beekius, Sangerhusiae,
 a. 1836.
 Thomasius, I. M. 143.156
 Thompson, E. Maunde 433.984
 Thorpe, Benjamin 1125
 Thorpe, Thomas 550.567
 Thuanus, Iacobus Augustus 631.
 680
 Thuanus, Franciscus Augustus
 631.680
 Thyen 1085
 Tiele, P. A. 1028
 Tiffin, Guilelmus 481
 Tissnow, Martinus de 1127
 Tischendorfius **279—287**
 „ de familiis textus
 193
 „ scripta 7
 „ vita 3
 Titoff 558
 Tittmann, Io. A. H. 172.255
 tituli 142
 Todd, Iacobus H. 400.956
 Toinard, Nicolaus 227
 Tolosanus, anonymus 523
 Tomanetz, Car. 1126
 Tongard, A. 1225

- Traheron (Treherne), Philippus 482
 Tregelles, Samuel Prideaux 33.
 36.103.133.142.158.172.197.
269–272.363.389.400.808.809.
 822. 1094. 1171. 1266. 1267.
 1285.1300
 Tremellius, Immanuel 215.818
 Treschov 458.495.625 etc
 Trithemius, Iohannes 488
 Trivet, Nicolaus 165.166
 Trost, Martinus 221.817.818
 Trumpp 909
 Tuki, R. 865
 Turner, C. H. 1177
 Tusannus, Iacobus 521
 Twyrosse, Iohannes 479
 Twells 241
 Twysden, Rogerus 165
 Tybernius, Lil.Bartholomaeus 645
 Tyler, Alexander Wellington 277.
 958.1250
 Tzutzuna, Iohannes 628

U.

- Uffenbach, Zacharias Conradus ab
 432.489.490.622
 Undolskovius, B. M. 1123
 Ungar, Raphael Carolus 1023.
 1127
 „Union“, seminarium theologicum
 828
 Uppström, Andreas 1110
 „ Guilelmus 1110
 Urbanus VIII 498
 Uri, Iohannes 835.847.934
 Usean 913
 Usow, S. A. 409
 Uspenski, Porfirius (vide Por-
 firius) 384. 434.435.541
 Usserius, Iacobus archiepiscopus
 221.371.479.480.

V.

- Valentinelli, Iosephus 510.1105
 Valla: Laurentius Valla, Romanus,
 natus anno 1406 vel 1407, ali-
 quando ob doctrinam haereti-
 eam damnatus, iterum in in-
 tegrum Romae restitutus, mor-
 tuus est anno 1457 (cf Zumpt.),
 scripsit librum: *De collatione
 Novi Testamenti* vel *In Lati-
 nam Novi Testamenti interpreta-
 tionem ex collatione Graecorum
 exemplarium adnotationes, Ad-
 notationes in Novum Testamen-
 tum ex diversorum utriusque
 linguae Graecae et Latinae
 codicum collatione*, quae (in
Apparatu critico, Argentorati
 a. 1488) ab Erasmo, Parisiis
 a. 1505 (foll. [2], xlv), et a Cra-
 tandro, Basileae a. 1526, et ab
 Henr. Petro, in operibus Vallae,
 Basileae a. 1540, p. 801—895,
 et a Balth. Lazio Basileae a. 1541,
 et a Iacobo Revio, Amstelodami
 a. 1630 editae sunt. Revius (cf
 eius p. 211—213) restituit titu-
 lum quem ipse Valla libro
 posuit. Cf praeterea de Valla,
 C. G. Zumpt, „Leben und Ver-
 dienste des Laurentius Valla“, in
 actis *Zeitschrift für Geschichts-
 wissenschaft*, Berolini, vol. 4
 (a. 1845), p. 397-434; — Ioh.
 Clausen, *Laurentius Valla, hans*

- liv og skrifter*, Hauniae a. 1861; versio Armeniaca 912
 — D. G. Monrad, *Laurentius* „ Bohemica 1125
Valla und das Konzil zu Flo- „ Francica 1125
renz. „Aus dem Dänischen von „ Georgiana 922
 A. Michelsen“, Gothae a. 1881. „ Gothica 1108
 975.976 „ Grusinica 922
 „ Iberica 922
 Vallarsius, Dominicus 979 „ Persica 923
 Van der Hagen, Ioh. 485 „ Saxonica 1125
 Van Dyck, V. A. 852 „ Slavonica 1112
 Van Ess, Leander 971 „ Theotisca 1125
 Valetta 566
 Van Manen, W. C. 279 versiones Aegyptiacae 859
 VanSittart (nomen ita VanSittart „ Arabicae 928
 scribendum est modo alioqui „ Syriacae 807
 inusitato), Augustus Arthurus, „ Latinae 948
 olim Cantabr. 82.397.653.654. „ occidentales 948
 655.660.661.670.965.986
 versus in Vet. Test. 167
 versusum divisio 167—182
 Varouccas 746
 Varouccas, Aristides S. 747
 Vatablus 617
 Vater 255.1135 etc
 Velesius: Petrus Faxardus, Mar-
 chio de Velesio, lectiones ad
 Novum Testamentum ex codi-
 cum sedecim, ut videtur Latino-
 rum, conlacione conlegit, quas
 lectiones edidit De la Cerda in
 libro *Adversaria sacra*, Lugduni
 a. 1626.
 Venerius, Hieronymus 529
 verba composita 126—127
 verborum formatio 120—124
 Verburg, Isaacus 374
 Vercellone, Carolus 363—365.
 971.973.982
 Verschoye, Iacobus 480
 versio Anglosaxonica 1125
 veter Latina 949
 Victorius, Marianus 898
 Viktorovius, A. E. 1122.1123
 Villa, Fortunatus 1099
 Villegas, Antonius de s. Iosepho
 1093
 Vinke, Henricus Egbertus 90.375
 Vitali, Philippus 448.709.991
 Volbeding, I. E. 3
 Volkmar, G. 131
 Voss, Gerardus 398
 Voss, G. G. 488
 Voss, Isaaeus 219.220.621.1110
 Vostokov, Alexander 1118.1120
 Vulgarius 1132
 Vulgata 173.971—1108
 Vulgatae editio novissima 980—
 982

W.

- Wachsmuth 112
 Waddington 92.119
 Wagenmann 976.1189.1214
 Wagenseil, I. C. 489
 Wagstaff, T. 545
 Wake, Guilelmus 482.548-550 etc

- Walch, Iohannes Georgius 1148 988.996.999.1137.1150.1152.
1171.1259 etc
- Waldstein, comes de 1022
- Walker, Iohannes 229.482.548.
979 etc
- Walraven 937
- Walton, Brianus 220.556.805 etc
- Ward, Guilelmus 571.1296
- Ward, Guilelmus Hayes 277.1296
- Waring, G. 1002
- Warfield, Benjamin Breckenridge
1306
- Wassenbergh, Ev. librum edidit,
*Selecta e scholiis Ludovici
Caspari Vulckenarii in libros
quosdam Novi Testamenti editore
discipulo Ev. Wassenbergh, qui
dissertationem praemisit de
glossis Novi Testamenti*, Am-
stelodami voll. 2, a. 1815.1817
- Wattenbach, Guilelmus 339.994.
1067.1076
- Wechel N. T. 171.222
- Wegener, Philippus 1066
- Weigand, Gustav 1313
- Weibrich, Franciscus 961.989.
1165.1178
- Weijers, H. E. 837
- Weingarten, Hermannus 859
- Weiss, Bernhardus 127.278.279.
1249.1305.1306
- Weissbrodt, W. 1022.1023
- Wells, Eduardus 228
- Welte 1160
- Weptër, Georgius Michael 425
- Wernerus Novionagensis 360
- Wessel 487
- Wessely, Carolus 434.450.734
- Westcottus, Brooke Foss 87.88.
90.103.107.108.109.131.138.
139.156.160.163.173.198.277.
278.353.354.396.490.806.813.
814.823.912.948.952.958.967.
- 988.996.999.1137.1150.1152.
1171.1259 etc
- Westermann, Nicolaus 226.622
- Westwood, Iohannes Obadiah 984.
1093.1107
- Wetstein, Caspar 676.677
- Wetstein, Iohannes Iacobus 33.42.
43.143.156.161.172.220.229.
243.357.368.421.436.487.676
- Wetzer 804
- Wetzstein, I. G. 118.120
- Wheeler, Georgius 481.488
- Wheloc, Abrahamus 924
- Whitby, Daniel 225.1133
- White 570
- White, Henr. Iulianus 949.962.
963.964.981.984 etc
- White, Iosephus 36.824.855
- Whitgift, Iohannes 371
- Whittaker 216
- Whittingham, Guilelmus 169.173
- Wichelhaus, Iohannes 814
- Widmanstadt, Iohannes Albertus
816
- Wiedmann, Ven. 535
- Wieseler, Carolus 353
- Wiesner, Iulius 455
- Wigley, Iohannes 619
- Wildeboer, Gerritus 809
- Wilkins, David 36.861.862
- Wilke, C. G. 127
- Williams, I. 782
- Williams, Theodorus 550
- Willmet 937
- Winchelsea, comes de 491.697
- Winer, Georgius Benedictus 99.
103.116.125
- Wiseman, Nicolaus 813
- Wissowa, Georgius 1223
- Wladimir, dux 1112
- Woide, Carolus Godofredus 36.
357.865

Wolf, Iohannes Christophorus 376. 377.432.487	Wordsworth, Iohannes 544.949. 951.957.959.960.963.964.967. 976.979.984.985 — 1108.1150
Wölfli 970	Wright, Guilelmus 165.167.390. 807.809.900.1161
Wood, I. T. 93	Wten enghe, Bernardus 1028
Woodhouse 572.641	Wunderer, C. 1178.1217
Woods, F. H. 1184	
Woolsey, Theodorus Dwight 1267	
Wordsworth, Christophorus 172	

X.

Xenophon, scriptor Graecus historicus, natus fortasse anno circiter 444 ante Christum natum, mortuus est anno circiter 355. Anab: Ἀνάβασις, fortasse inter annos 393 et 371 scripta. Hier:	Ἰέρον ἢ τιγαρριζός. Incertum est an Xenophontis liber hic sit, neene.
	Ximenes, Franciscus 205.990
	Xivrey, Berger de 277.472

Y.

Youngman, G. M. 985.990.1018.1092

Z.

Zacagnius: Laurentius Alexander	Ziegler, Leo 35.949.952.968.970. 985.1171
Zacagnius, Vaticanae bibliothecae praefectus, edidit <i>Collectanea monumentorum veterum ecclesiae Graecae et Latinae</i> , Romae a. 1698. 4 ^o 113.114. 140.154.162.361.622.634 etc	Zigoloras, Theodorus 516
Zacharia, Franciscus Antonius 1101 1111	Zimmer, Fridericus 952.969.1306
Zahn, Iohannes Christianus 1110.	Zimmermann 817
Zahn, Theodorus 122.441.807.810. 811.985.1176.1198.1203.1204. 1214.1227.1230	Zingerle, A. 1151
Zanetti, Antonius M. 509.1105	Zingerle, Pius 1184
Za-selâsê 898	Ziwsa, Carolus 1209
Zegerus 653	Zoega, Georgius, scripsit librum, qui post mortem eius editus est: <i>Catalogus codicum Copticorum manuscriptorum qui in Museo Borgiano Velutris adservantur</i> , Romae a. 1810. 391.867.886
Zelada, Franciscus Xaverus de, cardinalis 505	Zohrab 914
Zenker 922.930.931	Zomozerabi 637
Zenti, Ignatius 954	Zoriani, Michael 474
Zerbopulus, vide Serbopulus 474	Zotenberg, Hermannus 837.895. 906—908.912
	Zucker 409
	Zwingli, Huldricus 656

3.

LOCI SACRAE SCRIPTURAE.

Numeri ad rectam indicant paginas.

VETUS TESTAMENTUM.

Genesis	29,13	125	Iudith	
13,10	31,6	89	6,19	91
14,2			Iobus	
15,15	Iudicum		38,26	90
16,13	3,23	126		
21,7	12,13	124	Psalmi	
25,8	13,11	125	30,8	91
28,15			91,12	91
31,49	Ruth		111,8	91
	2,9	124	118,43	91
Exodus	2,14	124	118,49	91
4,7			118,74	91
5,13	1 Samuelis		118,81	91
5,23	7,2	98	118,114	91
7,10	25,10	117	118,147	91
8,21			127,2	124
8,24	2 Samuelis		145,3	90
15,9	7,20	98	Sapientia Salomonis	
16,27	13,19	126	10,7	117
36,4			Siracides	
Leviticus	1 Regum		9,10	124
5,15	11,18	126	22,21	91
10,6	13,29	125		
Numeri	2 Regum		Micha	
22,22	3,27	126	6,14	124
Deuteronomium	16,2	98		
1,39	18,11	122	Ionas	
4,2	18,36	125	4,5	91
5,28	23,18	122	Esaias	
22,23	1 Chronicorum		27,12	90
26,15	29,28	117	47,14	123

	Ieremias	12,18 124 bis	2 Machabaeorum
31,19 91		20,14 91	1,27 91
		23,32 124	6,17 90
	Ezechiel	23,34 124	7,7 124
4,9 124		36,14 124	82 91
4,10 124			
4,11 124		1 Machabaeorum	
4,12 124		3,59 91	

NOVUM TESTAMENTUM.

	Matthaeus	5,23 96	9,38—10,1 166
1,1 85.106		5,32 96	10,1—11,1 143
1,2 106		5,33 91	10,2.3 181
1,3 103.104		5,42 87	10,11 96
1,4 85		6,6 88	10,15 116
1,8 84		6,22 87	10,18 95
1,9 84		6,23 87	10,19 126
1,10 84		6,24 89	10,28 79
1,11 84		6,25 47	10,29 59
1,14 84		6,26 76	10,41 72
1,18 1150		6,29 104	10,42 96
1,19 109		7,6 125	11,6 96
1,20 56		7,14 58	11,7 95
2,1 142		7,15 98	11,8 121
2,1.2 173		7,16 76	11,13 122
2,3 109		7,25 121	11,14 84.107
2,11 80		8,3 82	11,21 84
2,16 98		8,4 108	11,25 127
2,23 61		8,9 95	11,27 153
3,7 79		8,13 62	11,29 82
3,16 121		8,18 48	12,11 77
3,17 120		8,19 96	12,13 121
4,2 80		9,6 109	12,14 74
4,13 120		9,15 56	12,17 107
4,18 82		9,16 95	12,18 120
4,19 82		9,17 54	12,19 123
5,4.5 174		9,23.24 174	12,29 80.101 bis
5,19 96		9,28 57	12,32 96
5,20 1145		9,30 121	12,34 79
5,22 102		9,36 121	12,41 86

12,42	119	18,3	1144	22,28	209
13,13	122	18,5	96	22,39	107
13,17	89.123	18,8	101	22,40	98
13,22	74.118	18,11	62	22,41.42	181
13,28	76	18,12	80	22,41—56	142
13,29	76	18,13	80	22,46	121
13,30	76.100	18,17	123	23,1—24,2	142
13,32	123	18,19	75.124	23,7	85
13,40	76	18,20	58	23,8	85
13,41	76	18,31	80	23,13.14	174.213
13,45	77	19,3	125	23,14	62
13,55	56.57	19,8	57	23,24	108
13,58	87	19,12	104	23,25	209
14,1	117	19,26	76.95	23,33	79
14,12	125	19,28	77.153	23,35	79
14,23	91.153	19,29	72	23,37	119
14,46	55	19,30—20,1	166	24,1.2	141
15,5.6	174	20,2	75	24,3	91
15,23	122	20,4	97	24,3—35	141
15,30	121	20,4.5	181	24,7	95
15,32	62.118	20,5	80	24,9	101
15,34	78	20,10	72	24,15	213
15,39—16,1	166	20,12	98	24,17	100.109
16,3	108	20,17	91	24,18	100
16,13	87	20,19	77	24,21	96
16,14	79.107	20,22	123	24,26	88
16,14	84	20,23	58.63	24,28	96
16,17	103	20,26	96	24,32	107
16,24	127	20,29	85.103	24,36—44	141
17,1	79	20,30	56	24,36	63
17,3	76.84	21,1	103	24,38	63
17,4	84	21,1.2	174	24,41	62
17,5	120	21,5	95	24,45—51	141
17,10	84	21,7	213	25,8	80
17,11	84	21,9	107	25,15	106.109
17,12	57.84	21,22	72	25,16	56.121
17,13	79	21,25.26	174	25,18	127
17,16	121	21,33	124	25,21	95
17,19	91.121	21,44	62	25,23	95
17,20	87	22,5	77	25,25	56
17,21	62	22,15	74	25,27	87
17,22	73	22,17	123	25,36	123

26,13	96	1,1 sq	344	4,32	123
26,15	96	1,5	86	4,34	91
26,23	76	1,6	81.101	4,37	101
26,25	85	1,7	101	5,4	102
26,28	79	1,9	95	5,7	57
26,29	79	1,11	120	5,9	83
26,36	83.103	1,13	80	5,15	83
26,39	153	1,16	82	5,29	101
26,49	85	1,17	82	5,37	128
26,53	83	1,23	142	5,40	126
26,55	76	1,27	73.99	5,41	102 bis
26,60	90	1,34	109.122	5,43	122
26,65	121	1,35	96	6,1	128
26,67	121	1,38	96	6,2	128
26,72	95	1,42	82	6,6	87
27,1	74	1,43	76	6,8	128
27,2	84	1,45	62	6,10	96
27,4	109	2,4	80	6,12	128
27,6	102.123	2,4	97	6,15	84
27,7	74	2,9	80	6,16	62
27,13	103	2,11	80	6,27.28	175
27,24	109	2,12	80	6,31	120
27,30	77	2,14	84	6,39	74
27,33	102	2,16	125	6,40	95
27,34	62.123	2,20	57	6,41	128
27,35	58.61	2,21	95	6,55	80
27,41	77	2,22	54	6,56	96
27,44	73	2,23—28.3,1—5 .	166	7,1—23	142
27,45	80	3,5	76.121	7,2	104
27,46	78.80.83.107	3,6	74	7,11	102
27,47	84	3,8	107	7,18	104
27,49	61.84	3,11	125	7,18.19	209
27,52	121.209	3,12	128	7,24	121
28,3	81	3,19.20	174	7,24—30	142
28,3.4	209	3,20	107	7,26	209
28,8.9	174	3,28	125	7,31—37	143
28,10	96	4,1	128 bis	7,32	101
28,12	74	4,12	102	7,35	122
28,19.20	209	4,15	128	7,36	128
		4,19	74.118	8,1	126
	Marcus	4,20	97	8,2	62.126.128
capp. 1.2.3.5	128	4,29	122	8,3	118

8,4	95	11,19	125	14,33	126
8,5	126	11,21	85	14,36	102
8,7	123	11,25	125	14,44	73.121
8,10	103	11,31	57	14,45	85
8,11	73	12,1	124	14,46	123
8,25	121	12,5	79	14,48	76
8,27	87	12,11	104	14,54	75
8,28	84.123	12,13	104	14,56	101
8,30	128	12,14.15	181	14,65	77
8,34	127	12,20	101	14,67	76
8,37	122	12,22	209	15,1	74.84.153
8,38—9,1	166	12,25	57	15,7	121
9,1—50	181	12,28	73	15,10	121
9,2	95.182	12,31	107	15,16	75.102
9,4	76.84	12,37	128	15,20	124.153
9,5	84.85	12,40	72.81.107	15,22	102
9,10	73	12,41	100	15,29	101
9,11	84.107.125	12,41—44	166	15,31	77
9,12	84	12,43	100	15,33	80
9,13	84	13,3	91	15,34	102 bis.80.
9,14	73	13,4	100.123		107.108
9,15	128	13,8	95	15,35	84
9,16	73	13,8.9	175	15,36	84
9,18	96	13,9	95	15,46	209
9,22	123	13,11	104	16,6—20	153
9,23	123	13,14	62.153	16,12	98
9,24	87	13,15	100	16,14	344.807
9,26	125.128	13,16	100	16,18	95
9,28	107.125	13,19	101		
9,30	96.122	13,28	107		Lucas
9,43	80	13,32	63	1,3	97
9,45	101	14,3	117	1,5	85
10,1	74.97.209	14,5	122	1,9	97.101
10,21	76	14,9	96	1,13	79
10,27	76.95	14,10	122	1,16	209
10,32	74	14,11	122	1,17	84
10,34	77	14,14	96.104	1,25	91
10,38	123	14,19	95	1,27	121
10,46	85.103	14,20	76.102	1,30	56
10,51	86	14,24	79	1,31	72.76
11,3	61	14,25	79	1,34	56
11,16	122	14,32	83.103	1,36	75.117

1,38	56	3,28	83.84.107	7,13	58
1,39	56.87	3,29	84	7,18.19	175
1,46	56	3,31	103	7,23	96
1,46—55	203	3,32	103	7,24	95
1,56	56	3,35	85.104	7,25	121
1,58	75	3,34	103	7,33	81
1,60	79	3,35	103.104.107	7,34	81
1,61	75.209	3,36	108	7,38	98
1,63	79	3,37	103 bis	7,41	87.89
1,64	121.206	4,2	80	8,3	79.104
1,65	87	4,16	120.127	8,7	75
1,68—79	203	4,18,19	175	8,13	47
1,73.74	181	4,19	101	8,14	74.118
1,79	100.101	4,25	84.95.103	8,23	101
2,1	142	4,26	84	8,26	100
2,2	107	4,27	82.107	8,30	83
2,5	78.116.121	4,35	102	8,42	107
2,16	56	5,2	82.83.89	8,46	104
2,19	73	5,6	121	8,54	123
2,20	89	5,7	76	9,1	75.209
2,21	72.76	5,14	62	9,7	104.117
2,22	206	5,27	84	9,8	84
2,36	95	5,29	84	9,15	209
2,37	98.107	5,36	95	9,19	84
2,39	61	5,36	95	9,23	127
2,41	128	6,9	107	9,30	84
2,43	209	6,10	121	9,33	84
2,44	75	6,17.18	175	9,36	124
2,46	95	6,21	123.153	9,38	107
2,52	97	6,25	77	9,39	95.102
3,1	84	6,34	87.101	9,42	121.181
3,2	95	6,35	87.91	9,43	62
3,7	79	6,38	79	9,43.44	181
3,16	101	6,39	77	9,48	96
3,19	117	6,42	62	9,50	62
3,21	121	6,48	117.121	9,51	72.74
3,22	120	6,49	121	9,54	64
3,23	83.107	7,2	121	9,57	96
3,24	84	7,4	109	10,4	79
3,25	83.107	7,5	120	10,6	123
3,26	84	7,8	95	10,7	81
3,27	84	7,12	107	10,13	84

10,21.22	175	13,34	79	19,7	95
10,24	89	14,3.4	175	19,8	117
10,29	105	14,5	77	19,14	86
10,30	85	14,9	95	19,15	121,122
10,31	76	14,10	124	19,16	121
10,32	84	14,13.21	59	19,31	61
10,34	88	14,16	118	19,40	123,125
10,36	77	14,29	77	19,41.42	175
10,40	89.123	14,31	93.95.98	19,45	62
11,8	87	14,34.35	175	20,9	124
11,11	101	15,4	80	20,10	124
11,12	109	15,6	75.76	20,17	76
11,17	95	15,7	80.95	20,20	78
11,22	102	15,9	75	20,45-47—21,1-4	166
11,30	86	15,15	86	20,47	72.101
11,32	86.103	15,25	75	21,10	95
11,34	87	16,2	123	21,23	153
11,36	87	16,5	89	21,24	95.117
11,49	209	16,9	96	21,36	79
11,50	79	16,13	98	22,18	79
12,2	76	16,20	121	22,20	79
12,3	88	16,22.23	181	22,23	73
12,4	79	16,25	124	22,35	79
12,5	76	16,26	98	22,37	95
12,6	59	16,29	97.119	22,47	62
12,16	120	16,32	77	22,49	117.125
12,18	79	17,2	121	22,54	76
12,24	88	17,8	124	22,55	75
12,27	104	17,14	82	22,66	123
12,32	120	17,17	82	22,66.67	175
12,33	79.153	17,22	91	23,1	84
12,38	344	17,33	96	23,2	123
12,52	98	17,35	72	23,3	126
12,53	95	17,35.36	181	23,6	85.126
13,1	84.103	17,36	62.213	23,11	77
13,2	44	18,1	78	23,13	75
13,7	90	18,5	58	23,31	109
13,11	76	18,13	100	23,43	64
13,13	120	18,27	95	23,44	80
13,17	44	18,32	77	23,48	74
13,23	125	18,35	85	23,51	75
13,28	125	19,1	85	23,53	125

24,1	118	4,35,36	176	10,22	78
24,3	90	4,47	121	11,8	85
24,5	77	4,52	81	11,16	74
24,10	79	5,8	80	11,17	80
24,14	74	5,9	80	11,34,35	181
24,15	73	5,10	80	11,38	76.122
24,20	101	5,11	80	11,49	108
24,23	109	5,12	80	11,54	96.108
24,27	120	5,20	125	11,55	153
24,28	56	5,23	97	11,57	121
24,30	120	5,34	95	12,3	56
24,45,46	76	5,36	119	12,36	56
24,37	77	5,39	81	12,40	127
		5,41	95	12,47	105
Iohannes		5,43	72	13,2	122
1,1,3	1150	5,44	58,95	13,20	209
1,1—6,58	204	6,6	121	13,30,31	181
1,1—14	203	6,9	117,125	13,38	127
1,3,4	116	6,19	98	14,3	72
1,19	84	6,25	85	14,21	77
1,21	84,104	6,33	153	14,22	77
1,25	84	6,51	181	14,28	104
1,27	101	6,52—71	181	15,7	43
1,28	209	6,56	58	15,20	153
1,36	76	6,71	121	15,21	153
1,38,39	176	7,3	124	15,22	124
1,39	85	7,8	63	15,24	124
1,43	76	7,19	122	16,2	57
1,48	86	7,25	86	16,14	72
1,50	85	7,30	101	16,19	109
2,1	103,142	7,31	56	16,24	72
2,11	77	7,52	81	16,33	101
2,16	77	8,25	107	17,2	122
2,20	80,120	8,31	104	17,3	125
3,2	85	8,44	90	17,6	124
3,3—5	1144	9,2	85	17,7	124
3,26	85	9,10	121,123	17,8	124
4,6	97	9,11,12	176	17,25	153
4,7	123	9,14	121	18,14	74
4,9	76,87	9,33	121	18,15	153
4,13,14	181	10,8	209	18,16	153
4,31	85	10,14	97	18,18	102

18,26	75	2,27	78	7,11	101
18,28	153	2,29	117	7,12	117
18,29	84	2,31	78	7,14	75
18,37	153	2,38	72	7,18	94
19,1	84	2,47—3,1	176	7,20	127
19,6	89.153	3,1	80	7,21	127
19,15	153	3,4	79	7,23	80.102
19,16	153	3,6	90	7,28	81
19,23	80	3,10	74	7,30	80.104
19,24	61	3,11	119	7,36	80
19,32	73	3,12	86	7,37	123
19,34	61	3,13	84	7,41	120
19,38	109	3,17	95	7,42	80
19,39	80.101	3,19.20	176	7,44	119
20,16	86	3,23	81.96	7,47	119.120
21,6	100	4,6	79	7,55.56	182
21,12	153	4,9	95	7,56	122
21,16	153	4,13	79	7,57—60	182
21,17	153	4,19	79	7,60—8,1	166.182
21,21.22	115	4,22	80.121	8,7	182
21,22	370	4,27	84	8,11	88
		4,29	91	8,19.20	182
		4,32—37, 5,1—11	166	8,31	125
	Actus	4,34	124	9,1	77
1,2	72	4,36	84	9,7	80
1,3	58.79.80	5,1	117	9,22	74
1,6	125	5,2	117	9,28.29	182
1,8	72	5,8	176	9,30	87
1,10	98	5,9	176	9,32	116
1,11	72	5,12	119	9,33	80
1,14	116	5,15	80	9,35	116
1,15	98	5,22	90	10,1	117
1,16	76	5,34	62	10,3	80
1,19	98	5,35	62.86	10,4	77
1,22	72	5,38	62	10,11	121
1,26	75	5,39.40	176	10,15	82
2,1	74	5,40	62	10,16	72
2,7	91	7,3	75	10,22	85 bis
2,9	86	7,4	96	10,24	75 bis
2,10.11	176	7,8	117	10,26	96
2,22	86.98.99	7,9	117	10,30	80
2,25	104	7,10	94	10,31	104
2,26	91 bis. 121				

10,34	72	16,2	116	21,29	86
10,40	77	16,8	109	21,31	76.79.117
10,42	101	16,10	74	21,33	98
11,9	82	16,12	97	21,39	86
11,25.26	176	16,14	116	22,3	95.127
11,29	120	16,26	120.122	22,9	77
12,2	117	16,36	124	22,10	96
12,3	76	16,37.38	182	23,11	97
12,6	98	17,4	91	23,12	73.123
12,7	123	17,6	86.117	23,13	80
12,10	122	17,8	86.117	23,15	77
12,14	101	17,13	96	23,17	100
12,18	91	17,17	91	23,21	80.123
12,25	74.79	17,18	85	23,22	97
13,1	117	17,19	85	23,23	100
13,4	87	17,21	120	23,24	97
13,5	79	17,22	85	23,27	72.76
13,16	86	17,27	94	23,29	78
13,18	80.102	17,34	83	23,34	87
13,21	80.84.96	18,3	121	24,2.3	177
13,23	58	18,12.13	177	24,3	104.109
13,25	79.126	19,2	96.125	24,4	78
13,28	84	19,10	95	24,12.13	182
13,30.31	182	19,23	91	24,14	98
13,32.33	176	19,29	76	24,18.19	177
13,38.39	176	19,31	117	24,25	77.78
14,6	116	19,32	75	25,1	87
14,7	96	19,34	95	25,5	75.104
14,8	116	19,38	78.100	25,12	74.76
14,12	118	19,40	73.78	25,14	104
14,17	77.122	19,40.41	177	25,16	78
14,21	116	20,4	103 bis.108	25,20	96
14,22	77	20,10	74	25,24	74.104
14,23	121	20,15	97	26,2	78.95
14,25	87	20,19	74	26,3	95
14,26	97	20,20	75	26,4	98
14,28	91	21,1	97.103	26,5	88.98
15,15	75	21,5	98	26,7	78.95
15,29	131	21,23	98	26,9	101
15,37	74.79	21,24	124	26,11	77
15,38	74	21,27	55	26,21	76
16,1	116	21,28	86.109	26,26	107

26,29	120.121	5,2	118	1 Iohannes	
26,30	75	5,4	124	2,13.14	181
27,1	117	5,7	108	2,16	88
27,4	97	5,17	84	2,19	121
27,6	96.102			2,20	102
27,10	95	1 Petrus		2,27	102
27,13	102	1,3	94	3,12	108
27,14	107	1,10	81	5,6	94
27,16	360	1,11	81	5,7	207.211
27,17	103	2,4	95	5,15	125
27,20	91	2,7.8	180	5,20	125
27,28	98.101	2,11	59	2 Iohannes	
27,29	80.121	3,1	118.122.124	5	123
27,30	102.109.117	3,3	77	8	121
27,35	121	3,7	75.78	12	121.185
27,40	117	3,8	74	3 Iohannes	
27,41	102.109	3,15	82.181	9	103
28,2	102	3,16	181	12	95
28,3	73	3,21	94	14.15	182
28,6	122	4,3	87	Iudas	
28,11	102	4,6	95.98	12	95
28,15	97 bis	4,17	101	18	77
28,17	75.98	4,19	101	23	122
	Iacobus	5,1	74	ad Romanos	
1,7	72	5,1.2	59	1,9.10	182
1,12	72	5,5	78	1,12	74
1,15	76	5,8	107	1,15	97
1,21	77.82	2 Petrus		1,21	121
1,26	88.101	1,3	78	1,29.30	177
1,27	88	1,17	120	1,32	653
2,1	72	2,3	77.101	2,2	95.101
2,9	72	2,7	121	2,4	118
3,1	72	2,8	78	2,8	88.98
3,4	95	2,13	102	2,11	72
3,12	63	2,15	89	2,15	74
3,13	82	2,20	77	2,17	124
3,14	88	3,3	77	2,23	124
3,16	88.100	3,5	94	2,28	96
4,4	96	3,9	100		
4,13	77	3,10	123		
4,16	88				

3,3	87	11,1	84.86	3,14	72
3,5	95	11,2	84	3,14	120
3,8	105	11,10	75	3,15	123
3,11	122	11,15	72	3,16—23 et 4,1—5	166
3,13	121.124	11,17	75	4,3	95
3,25.26	182	11,18	124	4,6	125
4,4	95	11,19	78	4,7	124
4,5	118	11,20	87	4,8	73
4,7	120	11,23	78.81.87	4,11	81
4,11	94	11,24	78	4,21	82
4,19	102	11,33	118	5,8	88
4,20	87	11,34	74	5,11	107
5,3	101	12,2	73	6,1 ss	141
5,13	78	12,5	95	6,6	94.95
6,5	75	13,2	72	6,12	75
6,8	73	13,4	109	6,13	87
7,8	121	14,15	95	6,20	59
7,10	107	14,21	123	7,5	75
7,16	75	14,22	58	7,6	75
8,10	94	15,5	123	7,9	78
8,15	88	15,18	121	7,12	107
8,16	74	15,23	87.98	7,12—14	141
8,17	74.75	15,24	77	7,33.34	178
8,20	91bis	15,26	120	7,34	57
8,20.21	177	15,27	120	7,35	75
8,21	88	16,2	107	8,10	87
8,22	73	16,5	103.207	9,1	122
8,27	55.81	16,7	75.124	9,4	123
8,29	74	16,8	102	9,8	95
8,33	78.95	16,11	75	9,10	91
9,1—14,23	160	16,21	75	9,12	78
9,1	74	16,24—27	160	9,13	74
9,3	121	16,25	95	9,18	124
9,4	86			9,23	75
9,6	122	1 ad Corinthios		9,25	78
9,7	96	1,20	73	10,5	120
9,11.12	177	1,21	120	10,7	123
9,23	118	2,10	81	10,8	98
9,25	107	2,13	76	10,10	81
9,29	78	2,16	74	10,14	87
10,19	95	3,3	95	10,18	81
10,20	77	3,8	72	10,29	95

10,33	75	4,16	78	2,14	91
10,33—11,1	166	4,16—18.5,1 ss.	166	2,17	107
11,2	182	5,3	58	2,19.20	178
11,14	96	5,5	80	3,10	77
11,23	124	5,7	94	3,15	95
12,26	74.76	5,10	207	3,19	207
12,28	72	5,14.15	178	3,22	95
12,31	62	5,19	58	3,23	75
13,3	122.124	6,15	75.95.207	3,29	95
13,5—8	114	6,16	75.77	4,6	101
13,6	76	6,18—7,1	166	4,8	95
14,21	96	7,3	73	4,17	62.125
15,21	94	7,12	90	4,24	88
15,24	122	8,2	118	4,25	73
15,50	96	8,10	75	5,1	88
15,54	101	8,13.14	178	5,6	94
15,55	101	9,2	118	5,10	96
15,57	101	9,3	77	5,20	87.88.100
16,3	77	9,10	78	5,21	106
16,5	56	10,1	82	5,28	78
16,7	56	10,4.5	178	5,22.23	178
16,9	121	10,12	78	5,23	78.82
16,12	102	10,17	182	5,25	182
		11,8.9	178	6,1	72
2 ad Corinthios		11,21	95	6,1	82
1,6.7	178	11,22	86	6,9	78
1,10	121	11,24	80.95	6,12	125
1,12	88	11,25	121		
1,22	57.80	11,32	117	ad Ephesios	
1,23	182	12,1	59.75	1,7	118
2,10.11	178	12,20	88.100	1,10:11	179
2,12	121	13,12	182	1,14	80
2,12.13	178			1,17	123
2,17	88	ad Galatas		1,18	118
3,1	73	1,1	94	2,7	118
3,2	77	1,5	120	2,14.15	179
3,3	77.98	1,11	95	2,19	74.86
3,6	79	1,12	94.95	3,3	95
3,14	107	2,1	74	3,6	73.74.75
4,1	78	2,2	95	3,8	118
4,6	77	2,4	124	3,13	78
4,9	78	2,9	102	3,16	118

3,17	121	3,21	74	2,5	88
3,17,18	179	4,2	103	2,6,7	179
3,18	121	4,3	73,76	2,7	58
4,2	82	4,6	95	2,8	128
4,14	88	4,14	75	2,11,12	179
4,16	73	4,15	72	2,14	75
5,7	74	4,16	77	3,1	120
5,11	75	4,19	118	3,2	77
5,12	109	4,21,22	182	3,5	77
5,14	123			3,8	125
5,27	102	ad Colossenses		4,7	94
6,6	88	1,10	88,100	4,11,12	182
6,9	72	1,13	121	4,13—18	182
6,11	88	1,19	120	5,19	80
6,21	103	1,20	213	5,23	111,112
6,22	77	1,21,22	179	5,24	111,112
		1,27	118		
ad Philippenses		2,1	122,124	2 ad Thesalonicenses	
1,7	75	2,2	118	1,4	78
1,16,17	179	2,3	74	2,1	43
1,17	88	2,7	121	2,10,11	182
1,27	43	2,18	76,88 122	2,11	77
2,1	125	2,19	74	2,13	123
2,2	74	2,23	88	3,6	124
2,3	88,95	3,5	87	3,11	95
2,7,8	179	3,12	82	3,13	78
2,11	124	3,13	56		
2,17	76	3,22	88	ad Hebraeos	
2,18	76	3,23	56	1,1,2	180
2,18	96	3,24	72	1,10	104
2,23	91 bis	3,25	72	2,6	104
2,23	77	3,25,4,1	166	2,15	88
2,25	77	4,2	182	3,9	80
2,25	73	4,3	87	3,9,10	180
2,28	77	4,7	103	3,12	87
3,5	84	4,8	77	3,16	107
3,6	118	4,10	100	3,17	80
3,10	74	4,15	87,100	3,19	87,94
3,12	72	4,16	87	4,2	75
3,13,14	179			4,6	94
3,17	74	1 ad Thesalonicenses		4,14	182
3,17	97	1,2,3	179	4,15	74

6,7	126	12,10	75	2,3	75
6,19	118 bis	12,21	97	2,4	77
7,3	207	12,22—23	180	2,11	73
7,4	117	12,23	99	2,12	73
7,5	83.123	12,28	95	2,17	103
7,9	84	13,3,4	343	2,25	82.123
7,11	84	13,5	78.89 96	3,11	116.121
7,20.21	180	13,8	81	4,8	98.99
7,21	95			4,10	78.89
8,4	96	1 ad Timotheum		4,16	89
8,5	104	1,9	98.109 bis	4,17	121
8,11	86	1,13	87	4,21	103
9,1	97	2,3	100		
9,2	107	2,7	101	ad Titum	
9,5	84	2,9	95	*	103
9,12	123	2,13	103	1,5	89
9,18	78.96	3,2	72	1,8	78
9,19	95	3,6	77	2,4	125
9,19	121	3,7	77	2,7	58
9,21	121	3,14	104	3,2	82
9,24	77	3,16	58.72.111	3,5	77
9,25	96	4,3	98	3,12	77
10,2	82	4,3	95	3,13	77
10,6	120	4,4	72.95		
10,8	120	4,14	95	ad Philemonem	
10,22	95.121	5,7	72	2	73
10,22.23	180	6,6	95	11.12	59.180
10,25	78.89	6,9	77	11.14	95 bis
10,28	98	6,11	88	11.18	78.122
10,31	77	6,13	85	11.23.24	180
11,5	120	6,14	72		
11,9	75	6,17	118	Apocalypsis	
11,14	77	6,18	84	1,1	79
11,25	75	6,21	182	1,4	79.94
11,26	118			1,9	75.79.209
11,28	81	2 ad Timotheum		1,11	80.87.116
11,30	85.95	1,5	85.108	1,13	118
11,34	117	1,8	75	2,1	209
11,36	77	1,11	101	2,2	123
11,37	117	1,15	107	2,3	123.209
11,38	95	1,16	120.123	2,4	123
12,5	88	1,18	123	2,8	80

2,13	85.209	8,1	125	14,5	209
2,17	122	8,3	124	14,13	123.124
2,18	116	9,4	124	16,16	106
2,20	103.122	9,7	118	16,18	97
2,23	81	9,8	123	17,4	209
2,24	116	9,11	126	17,8	209
2,27.28	181	9,14	80.209	17,9.10	181
3,7	87	9,15	118	18,3	77.124
3,9	124.125	9,20	124	18,4	75
3,12	213	9,21	88	18,11	77
3,18	74.78.107	10,2	121	18,15	77
4,1	121.123	10,8	121	18,16.17	181
4,4	80.98.161	11,2	80	18,23	77.88
4,6	77.80	11,3	98.182	19,3	124
4,7	109	11,9	122	19,4	80.98
4,8	80	11,12	123	19,9	118
4,9	125	11,13	77	19,11	121
4,10	98	11,15	182	19,13	121
5,3	57	11,16	98	19,17	209
5,7	58	12,4	91	19,21	209
5,8	80.98	12,5	118	21,6	124
5,10	209	12,6	125	21,9	209
5,12	118.125	12,11	91	21,10	95
5,14	80.209	12,13	118	21,14	125
6,4	124	12,18	182	21,17	80
6,5	89	12,18.13,1	182	21,20	80
6,6	102	13,3	58	21,21	101
6,11	79	13,5	80	21,24	209
6,13	95	13,10	117	22,2	118
7,1	80	13,12	124	22,11	209
7,4	80	13,14	117.118	22,14	125
7,7	84	14,1	80	22,16—21	209
7,8	84	14,3	80	22,19	209
7,11	123	14,4	96		

4.

VOCABULA GRAECA.

Numeri indicant paginas.

A.

αγρια 88	ἀνεπιληπιτος 72	αφοπαιγειησ 83
αδδει 83	ἀνέωγεν 121	αροσζιαν 88
ἀκούσω 123	ἀνεωγμένοσ 121	αριος (παγος) 85
ἀλάβαστροι, τόν 117	ἀνέωξεν 121	ἀρηησάσθαι 127
αλαζονια 88	ἀνεώχθη 121	ἀρσεναι 118
αλεισ 82	ἀνεωχθηται 121	ἀρτέμωρα 117
άλεισ 82	ἀρθ' 94	ἀρχή 163
αλλ 94	ἀρθολόγιον 688	-αρχησ 116
ἀλλά 55.93	ἀρορθώθη 120	ἀσβεσι 98
ἀλίσει 98	αρτεπικσ 85	ἀσιάοχησ 117
αμειναδαβ 85	ἀτί ante vocales 94	ἀσμηγωνοι Act 28,25 (deest 75)
αμιναδαβ 85	ἀντιληψεις 72	ἀσμηχοιτοσ Ro 16,14 (deest 76)
ἀν et ξάν 96	αζεινη 86	ἀσφαλῆν 118
ἀνάβε etc 123	ἀπαρηησάσθαι 127	ατιλια 87
ἀναβαρηνειν 79	απειθια 88	αῖτον 126
ἀναβερηνειν 79	ἀπειθοῦσαι 98	αῖτον 126
ἀναγνώσεις 154.161- 163.687	ἀπεκατεστάθη 121	ἀγ ἐθήσαν 120
ἀναγνώσματα 687	ἀπέλυσε 97	αγεσθε 91
αμιαδιαν 88	ἀπέσταλται 124	ἀγελάτο 123
ἀνακεφαλαίωσισ 155	απιστεια 87	αγελιζοιτεσ 91
ἀναλημψεωσ 72	ἀπό ante vocales 94	αγεσταλκεμεν 92
ἀναπαύσονται 123	ἀποδεκατοῖν 123	αγεσταλκεμεν 92
απαπεσε -σαι 123	ἀποζούπειν 127	ἀγ ἦκεσ 123
ἀνάστα 123	ἀποζτερηνειν 79	αγ ηλπισεν 91
ἀναστασίαμα, ἔωθινά 692	ἀπολημψεσθε 72	αγ ηλπισησ 91
ἀνατιρέσθαι 126	ἀποστολοειναγγέλιον 693	αγεῖσ 122
ἀρέθη 120	ἀποστολοεινάγγελον	ἀγίονσαν 122
ἀνέλημαθη 72	ἀποτίρωσισ, ἡ 692	αγ ἴσον 92
ἀνεξερανηται 55.81	αραγος 80	αχειμ 84
	αραβων 80	

B.

βαθέωσ -οσ 118	βαλλαντιον 79	βηδσαῖδά 120
βαῖων, χριτακῆ τῶν	βαστάσαι 98	βηδσαῖδάν etc 119
βαλαντιον 79	βειναιμειν 84	βηθγαγῆ 119

Γ.

γαλειλαια 86	γέννημα 79	γαρώσοχοισι 97
γέγοναν 124	γεννησαρέτ 119	γομόροφων etc 116
γεγόνει 121	γεθσημαει 83	γυαρητεομεν 81
γεινεται 86	γῆρει 117	γυαριτεομεν 81
γειωσζετια 86	γηροσ 117	γυναξι 98
γελάσω 123		

Δ.

δὰδ 85	διά ante vocales 94	διηρογιγμένουσ 122
δαιζειν 87	διαζωανήσιμος, ἡ 691	διορθωτήσ 360
δαισστησ 87	διάφορα, εὐαγγέλια	δοῖ 122
δανειδ 85	διαν 118	692
δέ ante ἄν 96	διασώσοσι 97	δουλια 88
δεδώξει 121	δαεδίδετο 124	δυναίμεσι 98
δέησει 98	διερόησσετο 121	δύνη 123
δειπρος, ὁ 118	διεραήγηνσεν 120	δυσί 98
δεσμί 117	δέροηζεν 121	δφή 123
		δώη 123

Ε.

εἶν et ἄν 96	ἔδοξε 97	εἰλάμεροσ 123
εἶν cum indicativo 124	ἐδυναίην 121	εἴλατο 123
ἐβουλήθην 121	ἔδωκεσ 124	εἰλικρινια 88
ἐβουλόμην 121	εξεκειασ 85	εἰλωμένοσ 121
ἐγείρον 123	εξεκασ 85	εἶπαν -οι 123
εγκαιειν 78	εθελοθρησζια 88	εἶπωσ 123
εγκυλειν 78	ἔθεισι 98	εἶπόν 123
εγκαρα 77	ἐθνάροχησ 117	εἰργάσασθαι 121
εγκαταλειποτες 89	ει ante interrogationem	εἴρηζεν 124
εγκαταλειπω 89	directam 125	εἰσελήλθαι 124
εγκλημα 78	-ει 86	εἴχαμεν 123
εγκομβωσασθαι 78	εἶδα 89.123	εἴχωσ 123
εγκρατια 78	εἶδεν 81	εἶχε 97
εγκρατενεσθαι 78	εἶδεν 89	εἴχοσαν 124
εγκρατησ 78	εἶδορ 89	εκαθαρισθαι etc 82
εγκυσοσ 78	εἶδοσ 81	εκαθρισθαι etc 82
ἐγρωζεν 124	εἶδωλιω 87	ἐκατοριτάροχησ 117
εγρωσσαι 78	εἶδωλολατρια 87.88	ἐξθειςσιν ζεφ αλαίων
ἐδίδετο 124	εἰζόναν 118	154.157
ἐδολοῖσσαν 124	εἴζοσι 98	ἐζλογάδιοι 690

ἐκλογάδιον 690	εμμανιζειν 77	επιεικία 88
εκχρονουμενον 70	εμφοβος 77	επιουροτων 85
ἐλαβε 97	εμφοτον 77	επιποθεια 87
ελαμειται 86	εν ante βαπη 76	ἐπιστορέγειν 127
ελαυνθεν 77	εν ante γαχ 77	ἐπιοικοδόμησεν 120
ἐλαχε 97	εν ante λ 78	ἐπροσῆτευσαν 122
ἐλεάτε 122	ενατος 80	ἐραβδίσθην 121
ἐλεος, τό 118	εγγεγραμμενη 77	ἐράντισεν 121
ἐλεώντος 122	ἐνθύμασι 98	ἐράπισαν 121
ελισαβετ 85	ἐνεβριμοῦντο 122	ἐρασαν 55.81
ἐλλόγη 78.122	ενεος 80	ερεθια 88
ελλογειται 78	ενενηχοιτα 80	ερεθια 88
ἐλπιδι 91	ενκαθετοις 78	εριθια 88
εμβαυνειν 76	ενκαια 78	εριθια 88
εμβαλειν 76	ενκακειν 78	ἐριμμένοι 121
εμβαπτειν 76	ἐγκατάλειπειν 78	ἐριων 121
εμβατευειν 76	ενκατοιων 78	εριμηια 88
εμβλέπειν 76	ἐγκωχασθαι 78	ἐροέθη 121
εμβριμασθαι 76	ενκεκαιριστια 78	ἐροηξεν 121
ἐμβριμούμενος 122	ἐκνετροιζειν 78	ἐροισωμένοι 121
ἐμελλον 121	ενκολην 78	ἐροισια 121
εμμανουαενος 77	ενκολτειν 78	ἐροίσαστο 121
εμμενειν 77	ἐκροικα 78	ἐροσθε 121
εμμεσω 76	ενρεα 80	ἐρούσαστο 121
ἐμνηστημενή 121	ενρεσειτα 77	ἐρούσθη 121
εμπαιγμονη 77	ενρειων 77	ἐρωτιᾶν 126
εμπαιγμων 77	ενπειρατησω 77	ἐσθήσει 98
εμπαιζειν 77	ενπροσθεν 77	εσθοντες 81
εμπαιξια 77	ἐξεδετο 124	ἐσθων 81
ἐμπιπλῶν 77.122	ἐξερονησαν 55.81	εσλει 83
ἐμπιπροᾶσθαι 122	ἐξολεθρευθησεται 81	ἐστηκεν 90
εμπιπειν 77	ἐόρακα 122	εστηκειν 117
εμπλεκειν 77	ἐπαισχύνθη 120	ἐναγγέλια τῆσ ἐβδο- μάδος 688
εμπλήθω 77	ἐπαισπαήσεται 123	ἐναγγέλιον 689
εμπλοχη 77	επαρχεια 87	ἐναγγελιστάριον 689
εμπορευεσθαι 77	επαρχειος 87	ἐνδόχησα 120
εμποριαν 77	ἐπέβαλαν 55.123	ἐνκαιρουν 120
εμποριον 77	ἐπεγνωκόσι 98	ἐνλόγησα 120
εμπορος 77	ἐπερωτιᾶν 126	ενρικη 85
εμπροσθεν 77	ἐπεσαν 123	ενρικη 85
εμπτυειν 77	ἐπί ante vocales 94	εἰζᾶμη 121
εμμανησ 77	επιβεβηζυήσ 117	

εὐπορεῖτο 120	εὐχοῦντο 121	εἰσισθῆσ 92
εὐραμεν 123	εφειδεν 91	εφορξειοιτι 92
εὐρισκον 120	εφηλπισα -σασ 91	ἐχθες 81
εὐρον 120	εφιδε 91.92	ἔχουσι 97
εὐφορησεν 120	εφιδων 91	ἑωθινά, εὐαγγέλια
εὐφραίνοντο 120	εφορξειμοι 92	α' 691.692
εὐχρώσθησεν 121	εφορησεισ 91	ἑώρακα 122
εὐχολόγων 688	ἐφ' ἴση 92	ἑώρακαν 124

Z.

ζβερνυτε 80	ζευριαν 80	ζῶσι 98
ζῆλος, ὁ vel τό 118		

H.

ἡγαπηόσιν 98	ἡνεωγμένη 121	ἡκαίρουν 120
ἡδυνάμην 121	ἡνεώχθησαν 121	ἡύρισκετο 120
ἡδυνάσθην 121	ἡροίγη ete 122	ἡύριανθη 120
ἡδυνήθην 121	ἦτις ἐάν 96	ἡύχρισθησαν 121
ηλει 83	ἡργάζοντο 121	ἡύχρισθησεν 121
ηλειασ 84	ἡργάσατο 121	ἡύχρῳην 121
ἡλθαν 123	ἡρώτουν 122	ἡμειν 122
ἡμελλον 121	ἡυδόκησα 120	ἡμμεσμένον 122
ἡμίσεια 117		

Θ.

θεῖαι μαρτυρία 155	θηρησκια 88	θυάτειρα 116
θελωσι 98	θηριζίν 98	θυριδαν 119

I.

-ια 86	ιεριτια 88	ἴσος 93
ιαγαί 116	ιεριχω 85	ισρηλιτια 86
ιαα 89.123	ιερσόλυμα 119	ιστημι 90
ιδέα 81	ιερσολυμειτια 86	ιωάνησ 79
ιδειν 93	ιερουσαλήμ 119	ιωάνησ 79
ιδεν 89	ἴνα cum indicativo 124	ιωνάμ 116
ἴδον 55.89	ἴσασιν 98	ιωσειασ 84

K.

κάγώ 96	καθειδωλον 91	καθ' εγος 92
καθειδε 91	καθ' ενιαυτον 92	καθημεριναί 690

καθιδε 91	κατασκηροῖν 123	κλίμασι 98
καθ' ιδιαν 91.92	κατελειπεν 89	κοινὸν ἔκδοσις 191
καθ' οφθαλμοῦσ 91	κατελειποῦτεσ 89	κολακωσι 88
καῖνάμ 116	κατελημθην 72	κορυβακτον 80
καισαρια 87	κατεσθουτεσ 81	κορυβακτον 80
κακεῖ 96	καυθήσωμαι 122	κοράζω 123
κακεῖθεν 96	καυχᾶσαι 124	κορεινω 86
κακεῖνος 97	καφωραοῖμ 119	κορηπιδαν 119
κακοηθια 88	κεισ 84	κοιθῶσι 98
κατά ante vocales 95	κεκαθαρισμενουσ 82	κοῦπτειν 127
κατακαύσεται 123	κεκοπίκεσ 123	κυβια 88
κατακαύσονται 123	κερδηθήσονται 122	κυρομένησ 117
κατισκηροῖν 123	κεφάλαιον 141.142	

Λ.

λαζάρων, σάββατον τοῦ 692	λεγων 83	λημψεται 72
λαμβανειν, μ ante ψ et πτ et φθ in deri- vatis 72	λειαν 86	λημψεωσ 72
λαοδιζια 87	λειει 83	λημψονται 72
λεγων 83	λειεισ 84	λόγοι 143.161
	λειειτησ 84.86	λύθηα ete 116
	λειειτιζωσ 84	λύστραν ete 116
	λημψεσθε 72	

Μ.

μαγισ 88	μειζων 119	μεταλημψων 72
μαρία ete 116	μεισειν 86	μηραιον 688
μαροῖμ 116	μελχει 84	μηραιν 118 691
μαρτυρία, θεία 155	μεμενήκεισεν 121	μηρολόγιον 163. 688.
μαχαίρησ ete 117	μεννά 116	μωσῆσ ete 119
μεθοδια 88	μετά ante vocales 95	μωϋσῆσ ete 119

Ν.

ν ἐγελκυστιζόν 97	ναζαρέτ 120	νήστισ plu. acc. 118
ναζαρά 120	ναθάμ 116	νικοῦντι 122
ναζαρέθ 120	νηρει 84	νικευεται 86

Ο.

ὀδυνᾶσαι 124	ὀλοδομίσειν 120	ὀλοθρευτον 81
ὀξιασ 84	ὀλεθρευειν 81	ὄπου ἐάν 96
ὀλοδομήθη 120	ὀλοθρευειν 81	ὀπιαννομενοσ 79

ορινοσ 87	ὄτι pro τί ὅτι 125	οὔτωσ 97
ὄσ ἕάν 96	οὔδέ ante vocales 96	ουχ ante spiritum lenem 91
ὄστισ ἕάν 96	ουχ ante spiritum asperum 90	οφθαλμοδογλια 88
ὄταν cum indicativo		

Π.

παῖγαι 123	πατριόγχοσ 117	ποργαι 87
πάθοσ, εὔαγγέλιω τοῦ 692	πειλᾶτοσ 84.85	πρωεσ 82 adn. 2
παθῶν, εὔαγγέλιω εἰς τῶν 692	πεῖν 123	πρωοτησ 82
παιδια 88	περψω 77	πρωεπαθιασ 88
παιγγενεσια 77	πεπιστεύκεισασ 121	πρωεσ 82
παιδοχιων 88	πεποιηκεισασ 121	πρωοτησ 82
παιδοχειοσ 88	πέπιτωκαν 124	πρωοτησ 82 adn. 2
παινεχίδασ, εὔαγγέ- λιω εἰσ τὰσ 691	πέπιτωκεσ 123	πρωοτεροσ 82 adn. 2
παρά ante vocales 95	πεπωκιασ 124	πρωέκοπτεν 97
παράδιδοι 122	περικοπιά 687	πρωεγήμεσασ 122
παράδοι 122	περικοπή 141	πρωεζέμενα liturgica 693
παράλημφομα 72	περιερεαμμένον 121	πρωεγμεθ 72
παράλημφθησεται 72	πίεσα 124	πρωεζρηξεν 121
παρσθενή, ἡ μεγάλη 692	πιλᾶτοσ 85	πρωελημψισ 72
— εἰσ τὴν λειτουρ- γίαν 692	πιστεύουσαι 97	πρωεσφδία 157
πᾶσι 98	πλαξίν 98	πρωεσπολημπτειε 72
παρεδίδετο 124	πλημμύρησ 117	πρωεσπολημπτησ 72
παρελάβοσαν 124	πλοῦτοσ, ὁ vel τό 118	πρωεσπολημπτωσ (adde p. 72)
	πνεύμασι 99	πρωεσπολημψια 72
	ποδῆρησ 118	πρωορησ 117
	πολιτεια 86	
	πολιτωρχασ 86	
	πολιτόγχοσ 117	

Ρ.

ραββει 85	ραββονει 85	ῥερεατισμένοι 121
ραββι 85	ραββονει 86	

Σ.

σαββατοκροακαί 690	σβερντε 80	σολομῶτοσ etc 119
σαλωμών 119	σελευζια 87	σολομῶντοσ 119
σαμαρια 87	σεμεεισ 84	σπειρησ 117
σαμαριτισ 87	σῖτα 117	στιάδια 117
σαμαριτησ 87	σῖτία 117	σῖχοι 112.154
σαμφείρη 117	σχοτινοσ 87	σῖχοι liturgici 693

σιρέειν 127
 συγγενεια 75
 συγγειησ 75
 συγγεισ 75
 συγκεκαλυμμενοι 76
 συγκριων 76
 συγχρσσεωσ 76
 συλλαμβανειν 76
 συλλημφθεντι 72
 συλλημφθηται 72
 συλλημψη 72
 συμβανειν 74
 συμβαλειν 73
 συμβουλευειν 74
 συμβουλιωι 74
 συμβουλοσ 74
 συμμεριζονται 74
 συμπαιθεισ 74
 συμποσιον 74
 συμφορον 75
 συμφορειν 75
 συμφορει 75
 συμφοροσ 75
 συμφυλετων 75
 συμμετοι 75
 συμφωνησισ 75
 συμφωνια 75
 συμφωνου 75
 sur ante consonantes 73
 sur ante ζ σ 73
 sur ante β μ π ψ φ 73
 „ „ γ χ ζ 75
 „ „ λ 76
 συναξάριον 163.691
 συνβαλλουσα 73
 συνβασιλευειν 73

συνβιβαζειν 73
 συνγνωμη 75
 συνειδυήσ 117
 συνζην 73
 συνζητειν 73
 συνζητητησ 73
 συνζυγε 73
 συνιοῦσαι 122
 συνιω̄ν 122
 συνκαθημα 75
 συνκαθισαντων 75
 συνκακοπαθησοι 75
 συνκακουχεισθαι 75
 συνκαλειν 75
 συνκαμψου 75
 συνκαταβαντες 75
 συνκαταθεισ 75
 συνκαταθειμεροσ 75
 συνκατεψηγσθη 75
 συνκεχυμενη 75
 συνκεχυται 76
 συνκλειομενοι 75
 συνκληρονομοσ 75
 συνκεκερασμενοσ 75
 συνκοινωειν 75
 συνκοινωσοσ 75
 συνκρω 75
 συνκυλιουσα 75
 συνλαλησασ 76
 συνλαλουντες 76
 συνλαμβανου 76
 συλλεγειν 76
 συνλυπομενοσ 76
 συνμαθηταισ 74
 συνμωφουρειν 74

συνμετοχοσ 74
 συνμιμηται 74
 συνμοομζομενοσ 74
 συνμοοφοι 74
 συνπαιθησαι 74
 συνπαραγερομενοι 74
 συνπαρακληθηται 74
 συνπαραλαβειν 74
 συνπαραορτες 74
 συνπασχειν 74
 συνπεριλαβου 74
 συνπληρουσθαι 74
 συνπυγειν 74
 συνπολεια 86
 συνπολιται 74
 συνπορευοντα 74
 συνπροσβυτεροσ 74
 συνσημου 73
 συνσταυρωθειτες 73
 συνστειραζει 73
 συνστοιχει 73
 συνστρατιωτησ 73
 συνσχηματιζεσθαι 73
 συνσωμα 73
 συνσημη 75
 συνσημεσθαι 75
 συνχωρει 76
 συνχωρητε 76
 συνχωρηται 76
 συνχυνεται 76.79
 συνήρυχοι 74
 συστατικων 73
 συστρεφόμενοι 73
 συστρεψαντοσ 73
 συστροφη 73

T.

ταμειον 88
 ταμειον 88
 ταμιον 88
 τεθεμελιώτο 121

τεμη 86
 τέλος 163
 τέρασι 99
 τεσσαροσ 55.80

τεσσαρα 55.80
 τεσσαρακοντα 55.80
 τεσσαρακονταετησ 80
 τειρήρηκαν 124

<i>τετραώροχος</i> 117	<i>τίτλος</i> 142.153 ss	<i>τυπικόν</i> 688
<i>τετραευαγγέλιον</i> 689.	<i>τιμήματι</i> 687	<i>τυροκινόθραξις</i> , ἡ 692
690	<i>τραπέζειταισ</i> 87	<i>τιρόνη</i> , ἡ 692
<i>τιμῶσι</i> 97	<i>τρέφεσθαι</i> 126	<i>τυρομάγον</i> , <i>ζυριακή</i>
<i>τίσ</i> significatione rela-	<i>τριώδιον</i> 688	<i>τῆσ</i> 692

Υ.

υπερεκχυνημενον 79 | *ὑποδιωρέσεισ*, *μερικιὰ* 154

Φ.

<i>φάγεσαι</i> 124	<i>φωρικια</i> 88	<i>φωτινος</i> 87
<i>φωρεσιασι</i> 86	<i>φιλιδελφια</i> 87	

Χ.

<i>χιλωῶσι</i> 97	<i>χιλίωχος</i> 117	<i>χρεοφιλετια</i> 89
<i>χειρουβειν</i> 84	<i>χοριζειν</i> 84	<i>χρεοφιλετια</i> 89
<i>χθες</i> 81	<i>χρεοφιλετια</i> 89	

Ω.

ώρων, *εὐαγγέλια τῶν* 692 | *ωφελια* 88

CODICES GRAECI.

Numeri indicant paginas.

America	1383
Anglia	1383—1389
Austria et Hungaria	1390
Batavia	1390—1391
Belgium	1391
Dania	1391
Gallia	1391—1395
Germania	1396—1397
Graecia	1397—1400
Helvetia	1400
Hibernia	1400
Hispania	1400—1401
Italia	1401—1410
Nova Zealandia	1410
Russia	1410—1412
Scotia	1412
Suecia	1412—1413
Turcia	1413—1425
latentes	1426

AMERICA.

Andoverae in provincia Mas-	Novi Eboraci
sachusetts	<i>bibliothecae Astor.</i> Apl76 782
<i>seminarii theologicici</i>	<i>seminarii theol. Union.</i>
MS1: Evl180 713	Evl929 777
Cantabrigiae in provincia	Princetoniae in provincia
Massachusetts	Nova Caesarea
<i>universitatis Harvard</i>	<i>seminarii theologicici</i>
. Evv666 . . . 565	Evl303 728
Dr. 69 Evl296 . . . 728	Sewanee in prov. Tennessee
. Evl297 . . . 728	<i>v. cl. A. A. Bentoni.</i>
A. R. G. 1.3. Evl298 . . . 728	MS.1 Evl302e 728
A. R. G. 3.10 Apl75 . . . 782	„ 2 Evv670 566
Madisonae in provincia Nova	„ 3 Evv669 566
Caesarea	Sewickley in provincia Penn-
<i>seminarii theol. Drew.</i>	sylvania
MS.1 Paul371 669	<i>v. cl. R. A. Bentoni</i>
„ 2 Evl301 728	Evl302a 728
„ 3 Evv667 565	Evl302b 728
Evv 1275 1309	Syracusae in provincia Novo
Evv 1276 1309	Eboraco
Evl 951 1313	<i>universitatis</i>
Evl 952 1313	Evv668 565

ANGLIA.

Ashburnham	<i>collegii Trinitatis</i>
204 Evv 671 566	B. 8. 5 Evv W ^d 396
205 Evl 237 720	B. 10. 16 Evv 489 Ae 195
208 Evl 237a 720	P 252 545
Batii Evl 304 729	B. 10. 17 Evv 477 543
Butii Evv 64 480	B. 17. 1 F ^{paul} . . . 424—426.
Cantabrigiae	428. 429
<i>collegii Christi</i>	B. 17. 20. 21 bis } (G ^{evv} 375. 376
13. 3. 14 Act 24 P 29 . . 619	} (H ^{evv} 376. 377
13. 4. 6 Evl 185 714	O. 4. 22 Evl 186 715
<i>collegii Emanuelis</i>	O. 8. 3 Evv 66 480
I. 4. 35 Act 53 623	<i>unirersitatis</i>
<i>collegii Gonvillii et Cuii</i>	Dd.8.23 Evl 146 711
403 Evv 59 477	Dd.8.49 Evl 4 695

Dd.9.69 Evv 60 Ap 10	478	67.2 vide 93.2	682
Dd.11.90 Act 21 P 26	619	71.6 Evv 547 Ac 202	
Ff.1.30 Paul 27	654	P 258	554
Hh.6.12 Evv 555	555	72.7 Evv 548	554
Kk. 5.35 Evv 30a	468	73.8 Evv 549	554
Kk. 6.4 Act 9 P 11	617	74.9 Evv 550	554
Ll. 2.13 Evv 70	481	75.10 Evv 551	554
Mm.6.9 Evv 440 Ac 111		76.11 Evv 552	555
P 221	539	77.12 Evv 553	555
Nn. 2.36 Evv 443	540	78.13 Evv 554	555
Nn. 2.41 Devv ^{act}	369—372.	79.14 Act 226 P 281	641
	410	80.15 Act 227 P 282	641
Addit. 679.1 Apl 77	782	81.16 Act 228 P 283	641
,, 679.2 Evl 305	729	82.17 Apoc 95	682
,, 720	Evv 672 . 566	83.18 Evl 181	714
,, 1836	Evl 306 . 729	84.19 Evl 233	720
,, 1837	Evv 673 . 566	85.20 Evl 344	734
,, 1839	Evl 307 . 729	93. 2 Apoc 96	682
,, 1840	Evl 308 . 729	Herriesii Evv 576	558
,, 1875	Te ^{evv} 392	Holkhamiae	
,, 1879.2 Evl 309	729	<i>comitis Leicestrensis</i>	
,, 1879.11 Evv 674	566	3 Evv 557	555
,, 1879.12 Evl 310	729	4 Evv 558	555
,, 1879.13 Evl 311	729	5 Evv 683	568
,, 1879.24 Evv 675	566	104 Evv 684	568
Evv 1277 Act 418 P 485		Horneri Tr ^{evv}	392. 439
Ap 185	1309	Hoskier Evv 1278	1309
Cheltenhamae		Leicestriae	
<i>Fenwickii olim Phillippsii</i>		<i>bibliothecae urbis</i>	
1284 Evv 676	567	Evv 69 Ac 31 P 37 Ap 14	481
2387 Evv 677	567	<i>comitis Leicestrensis cf supra,</i>	
3886 Evv 678	567	<i>Holkham.</i>	
3887 Evv 679	567	Londinii	
6899 Evv 665	565	<i>Braithwaitii</i>	
7681 Act 225 P 280	641	1 Evv 531	552
7682 Evv 680	567	2 Evv 573	557
7712 Evv 681	567	<i>Burdett.-Coutts.</i>	
7757 Evv 682	567	I. 1 Evl 932	777
13975 Evv 556	555	2 Evl 214	718
Conistoniae vide infra Ruskin.		3 Evv 532	552
Curzoni		4 Evv 533	552
66.1 Evl 182	714	7 Evv 534	552

8 Evl 215 Apl 176	718	1175 Evv 470	542
9 Evv 535	552	1176 Evv 471	542
10 Evl 216	718	1177 Evv 472	543
23 ¹ Evl 217	718	1178 Evv 473	543
23 ² Evl 218	718	1179 Evv 474	543
24 = 23 ²		1180 (1223) Evv 488	545
II. 4 (Evv 699 Ae 256)		1181 (1255) Ae 218	640
P 306 Ap 108	570	1182 Act 214 P 270	639
[5] Evl 313	730	1183 Act 215 P 271	639
5 Evl 219	718	1184 Act 216 P 272	639
7 Evv 536	552	1185 Act 217 P 273	639
13 Evv 537	553	1186 Paul 290	666
14 Evl 314	730	1187 Evl 229	719
16 Evl 220	718	1188 Evl 230	719
18 Evv 538	553	1189 Evl 231	719
23 Evv 539	553	1190 Apl 60	781
26 ¹ Evv 540	553	1191 Apl 61	781
26 ² Evv 541	553	1192 Evv 475	543
30 Evl 221	719	1193 Evl 232	720
III. 1 Act 223 P 278	641	1194 Evl 477 Apl 62	749
4 Evv 542	553	1195 Apl 63	781
5 Evv 543	553	1196 Apl 64	781
9 Evv 544	553	1223 Evv 488	545
10 Evv 545	553	1255 Evv 487	545
21 Evl 222	719	1350 Evv 486	545
24 Apl 68	782	<i>Musei Britannici</i>	
29 Evl 223	719	„Additional“	
34 Evl 224	719	4949 Evv 44	473
37 Act 224 P 279	641	2950 }	
41 Evv 546	554	4951 } Evv 449	540
42 Evl 315	730	5107 Evv 439	539
43 Evl 225	719	5111 }	
44 Apl 78	749	5112 } Evv 438	539
46 Evl 226	719	5115 }	
52 Evl 227	719	5116 } Act 22 P 75	619
53 Evl 228	719	5117 Evv 109	491
<i>Highgate, cf Burdett-Coutts. I</i>		5153 Evl 188	715
et II		5468 Evv 686	568
<i>Huthii</i>		7141 Evv 490	545
Evv 685	568	7142 Paul 291	666
<i>Lambethanae</i>		10068 Evl 926	776
528 Evv 71	482	11300 Evv 478	544

11836	Evv 491	546	22736	Evv 638	568
11837	Evv 201 Ac 91		22737	Evv 689	568
	P 104 Ap 94	509	22738	Evv 690	568
11838	Evv 492	546	22739	Evv 691	569
11839	Evv 493	546	22740	Evv 692	569
11840	Evl 189 Apl 175	715	22741	Evv 693	569
11841	Apl 79	783	22742	Evl 322	731
11859	} Evv 1274 Ac 417 1309		22743	Evl 323	731
11860			22744	Evl 324	731
11868*	Evv 687	568	24112	Evv 694	569
14637	Evl 316	730	24373	Evv 695	599
14638	Evl 317	730	24374	Evl 325	731
14774	Evv 202	509	24376	Evv 696	569
15581	Evv 272	519	24377	Evl 326	731
16183	Evv 495	546	24378	Evl 927	777
16184	Evv 496	546	24379	Evl 327	731
16943	Evv 497	546	24380	Evl 328	731
17136	1 ^b evv	379, 380	25881	Evl 328a	732
17211	Revv	388, 390	26103	Evv 697	569
17370	Evl 189	715	27860	Evl 329	732
17469	Evv 498 Ac 198		27186	Evv 698	570
	P 255 Ap 97	547	28815	Evv 699	570
17470	Evv 504	547	28816	Act 205 P 477	
17741	Evv 499	547		Ap 181	639
17982	Evv 500	547	28817	Evl 330	732
18211	Evv 501	547	28818	Evl 331	732
18212	Evl 191	715	29713	Evl 332	732
19386	Evv 1268	616	29714	Apl 81	783
19387	Evv 502	547	31208	Evl 333	732
19388	Act 220 P 275	640	31919	} Ws evv . 397, 439, 440	
19389	Evv 503	547			{ Evl 334
19392a	Act 203	638	31920	Evl 335	732
19392b	Evl 190a	715	31921	Evl 336	732
19460	Evl 192	715	31949	Evl 337	733
19737	Evl 318	730	32051	Apl 65	781
19993	Evl 193	715	32341	Evv 494	546
20003	Act 61	624	33277	Evv 892	592
21260	Evl 319	730	34059	Evl 939	1311
21261	Evl 320	731	34107	Evv 1279	1309
22506	Evv 645	563	34108	Evv 1280	1309
22734	Act 204 P 260	638		Arundelii	
22735	Evl 321	731		524 Evv 476	543

534 Paul 372	669	5736 Evv 445	540
536 Evl 187	715	5776 Evv 65	480
547 Evl 183	714	5777 Evv 446	540
Burnei		5778 Act 28	620
18 Evv 480	544	5784 Evv 447	540
19 Evv 481	544	5785 Evl 151	712
20 Evv 482	544	5787 Evl 152	712
21 Evv 484	545	5790 Evv 448	540
22 Evl 184	714	5796 Evv 444 Ac 153	
23 Evv 485	545	P 240	540
48 Act 291	640	Regia („Royal Library“	
408 Evl 338	733	[non „King's Library“])	
Cottoni		I. B. I. Act 20	619
Vespas. B. xviii Apl 2	778	I. D. V—VIII Codex Ale-	
Titus C. xv N ^{evv}	382—384	xandrinus A ^{NT} 354—358	
Egertoni		(<i>Pickeringi</i>)	
2610 Evv 700	570	Evv 483 Ac 194 P 251	544
2613 Evl 339	733	<i>Quaritchii</i>	
2743 Evl 940	1311	Evv 895	592
2745 Evl 941	1312	Evv 703	570
Harleii		Evv 704	571
1810 Evv 113	492	Evv 705	571
[2970] Evl 147	711	Evv 1281	1309
[2994] Evl 148	711	Evv 1282	1310
5537 Act 25	620	<i>collegii Sion</i>	
5538 Evv 505	548	are. I. 1 Evl 234	720
5540 Evv 114	492	2 Evl 235	720
5552 Paul 66	656	3 Evv 559	555
5557 Act 26	620	4 Evl 236	720
5559 Evv 115	493	<i>societatis „British and</i>	
5561 Evl 340	733	<i>Foreign Bible Society“</i>	
5567 Evv 116	493	Ξ ^{evv}	406—408
5588 Act 59	624	Evl 299	728
5598 Evl 150	711	Whitii	
5613* M ^{paul}	431—433	Evv 701	570
5613 Act 60 P 63 Ap 29	624	Evv 702	570
5620 Act 27	620	Mellsiae T ^{fevv}	439
5647 Evv 72	382	Oxoniae	
5650 Evl 25. 25 ^b	698	<i>Aedis Christi</i>	
5678 Apl 31	678	Wakii	
5684 G ^{evv}	375. 376	Wakii 2 We ^{evv}	396
5731 Evv 117 Apl 6	493		

12 Evv 506 Ac 199	Canonici
P 256 Ap 26 . . . 548	33 Evv 288 521
13 Evl 206, 206a . . . 717	34 Evv 522 Ac 200 P 257
14 Evl 207 717	Ap 98 550
15 Evl 208 717	36 Evv 523 551
16 Evl 209 717	85 Evl 194 716
17 Evl 210 717	92 Evl 195 716
18 Evl 211 718	110 Act 221 P 276 . . . 640
19 Evl 212 718	112 Evv 524 551
20 Evv 74 483	119 Evl 196 716
21 Evv 507 548	122 Evv 525 551
22 Evv 508 548	126 Evl 197 716
23 Evl 213 718	Clarkii
24 Evv 509 549	4 Act 56 P 227 624
25 Evv 510 549	5 Evv 98 489
26 Evv 73 482	6 Evv 107 491
27 Evv 511 549	7 Evv 111 492
28 Evv 512 549	8 Evl 157 712
29 Evv 513 549	9 Act 58 P 224 Evl 922 624
30 Evv 514 549	10 Evv 112 492
31 Evv 515 549	45 Evl 198 716
32 Evv 516 550	46 Evl 199 716
33 Apl 58 781	47 Evl 200 716
34 Evv 517 Ac 190	48 Evl 201 716
P 244 Ap 27 . . . 550	Cromwellii
35 (cf Evv 73 sub fin) 483	11 Evl 30 Apl 265 . . . 698
36 Evv 518 550	15 Evv 527 551
37 $\left\{ \begin{array}{l} W^t 397 \\ \text{Act 192 P 246} . . . 638 \end{array} \right.$	16 Evv 528 551
38 Act 191 638	27 Evl 202 716
39 Evv 519 550	Graeci biblici
40 Evv 520 550	d. 1 Evv 521 550
<i>bibliothecae Bodleianae</i>	Landii
Barocciani	3 Evv 52 475
3 Act 23 619	31 Evv 51 Ac 32 P 38 . 475
29 Evv 46 474	32 Evl 18 697
31 Evv 45 475	33 Evv 50 475
48 Ap 28 677	34 Evl 20 697
59* Evv 526 551	35 E ^{act} 410—413
197 Evl 205 717	36 Vetus Testamentum
202 Evl 5 695	Miscellanei Graeci
	1 Evv 48 475

5 Ob ^h evv	385	<i>collegii Keblensis</i>	
8 Evv 96	488	Evl 343	733
9 Evv 47	474	<i>collegii Lincolnensis</i>	
10 Evl 19	697	II. 15 Evl 3	695
11 Evl 28	698	II. 16 Evv 95	488
12 Evl 29	698	II. 17 Evv 68	481
13 Evv 118	493	II. 18 Evv 56	476
17 Evv 529	551	Θ. 25 Act 33	621
74 Act 30	620	<i>collegii Magdalenae</i>	
76 Evv 67	480	7 Paul 27	654
118 Act 222 P 277	640	8 Evv 57 Ac 35 P 41	477
119 Evl 203	716	<i>collegii Novi</i>	
136 Evv 105 Ac 48 P 24	490	58 Act 36	621
140 Evl 204	717	59 Act 37	621
141 Evv 530	551	68 Evv 58	477
293 Evv 706	571	<i>collegii Orieli</i>	
305 Evv 707	571	81 Evv 711	571
306 Evv 708	571	<i>officinae Clarendoniana</i>	
307 Evl 341	733	T ^{woid}	392. 393. 439
308 Evl 342	733	Peckoveri	
310 Λ ^{evv}	405. 406	Evv 713 Apl 90	572
313 Γ ^{evv}	400. 401	20 Evv 712	572
314 Evv 709	571	70 Evl 345	734
319 Apl 83	783	Rosii	
323 Evv 710	517	<i>Woodhousii</i>	
Madani		4 Evv 714	572
Evv 9a		13 Act 229 P 248	641
Roi		37 Evv 715	572
1 Evv 49	475	28 Evl 346	734
16 Paul 47	655	Evv 716	572
archiepiscopi Seldeni		Ruskini	
supra 2 { W ^h evv	397. 440	Evv 717	572
{ Evl 26	698	Evl 238	721
3 Evl 27	698	Swetii	
6 Evv 55	476	Evv 718	573
9 Apl 84	783	Winchelsea	
28 Evv 53	476	Evv 106	491
29 Evv 54	476	Wordsworthii	
B. 54 Evl 22	697	Evv 479 Ac 193 P 249	544
B. 56 Evl 21	697		

AUSTRIA ET HUNGARIA.

Pestini	240	Evv 123	494
<i>universitatis</i>	300	Evv 76 Ac 43 P 49	483
V. Gr. 1. Evv 100	301	Evv 223	512
<i>musei nationalis</i>	302	Act 66 P 67 Ap 34	625
2. quarto Gr. Evv 78	303	Act 64 P 69	625
Posonii (Pressburg)	307	Apoc 35	678
<i>lycei Augustani</i> Evv 86	308	Apl 85	783
Vindobonae	313	Act 63 P 68	625
<i>bibliothecae Caesareae</i>	321	Evv 219	512
Graeci theologici	337	Evv 220	512
19 Evv 719	5	Graecus iuridicus Evl 45	700
23 Evv 218 Ac 65 P 57		Supplementum Graecum	
Ap 33	6	Evv 108	491
31 N ^{evv}	12*	Evl 46	700
69 Apoc 136	50*	Evv 125	495
71 Evv 434	52	Evv 3 Ac 3 P 3	458
79 } Evv 720 Ac 258 P 308	61	Paul 71	656
80 }	93	Apoc 36	678
90 Evv 721	97	Evv 224	512
95 Evv 722	102	Evv 225	512
117 Evv 221	?	W ⁿ	443
122 Evv 723		<i>bibliothecae piratae Cae-</i>	
141 (Act) Cath 245 P 289		<i>saris</i>	
150 Act 246	7972	Evv 724	573
154 Evv 77		<i>Grafi</i>	
157 Paul 373		Evl 937	1311
160 Evl 347		<i>Raineri archiducis</i>	
163 Apoc 137		saec. VI Evv? Evl	450
166 Paul 214		saec. VII Evv?	450
180 Evv 222		saec. III Evv?	450
188 Evv 124		saec. IV Evv	450
209 Evl 155		saec. IV Evv	450
220 Apoc 138		saec. VI Evl 348	734
221 Act 67 P 70		saec. VI Evl 349	734

BATAVIA

Amstelodami	168	Evv 90 Ac 47 P 14	487
<i>(in bibliotheca universitatis)</i>		Groningae	
<i>ecclesiae Remonstranti Re-</i>		<i>universitatis</i>	
<i>formatae</i>		A. C. 1. Paul 418	673

Lugduni	Ac 177 P 219 494
<i>universitatis</i>	Gronovii 137 Evv 435 . . . 539
66 Paul 350 668	Scaligeri 243 Evl 6 . . . 695
74 Evv 79 484	Voss. Gr. 48 Apoc 184 . 1311
77 Act 38 621	Traiectu Rheni
96 (Evv 120) Evl 312 . . 494	<i>bibliothecae academicae</i>
Meermani 116 Evv 122	F ^{evv} 374,375

BELGIUM

Bruxellis	<i>de bibliotheca Domini-</i>
<i>bibliothecae regiae</i>	<i>canorum Bruxellis</i> cf
11358 Evv 725 573	Berriman, p. 115.
11375 Evv 726 574	

DANIA

Hauniae	2 Evv 235 514
<i>bibliothecae regiae</i>	3 Evl 44 700
1 Evv 234 Ac 57 P 72 . 513	Thottianus 14 fol Paul 483 1310

GALLIA

Atrebatii (Arras)	<i>Lesouffii</i>
<i>bibliothecae urbis</i>	Evv 80 485
970 Evv 578 558	<i>Lupariae (Lourre), musei</i>
Carpentoracti	<i>Aegyptiaci</i>
<i>bibliothecae urbis</i>	7332 T ^g evv 441
11 Evl 292 727	<i>Milleri</i>
Montefalconii	1 W ⁱ evv 442
Evl 295 727	2 W ^k evv 442
Montepessulani	(3 H ^{paul} 429,448)
<i>scholae medicinae</i>	4 Evl 352 735
H. 405 Evl 350 734	5 Evl 353 735
H. 446 Evv 577 558	6 Evl 354 735
Parisiis	7 Evl 355 735
<i>Armamentarii</i>	8 Evl 356 735
8407 O ^g evv . . . 386,438,439	9 Evl 357 735
8409 } Evv 43 Ac 54 P 130 473	10 Evl 358 735
8410 }	11 Evl 359 735
<i>bibliothecae sanctae Genovefae</i>	12 Evl 360 735
A. o. 34 Evv 121 494	<i>bibliothecae nationalis</i>
A. o. 35 Act 415 P 247 . 652	Armeni
<i>Instituti</i>	9 Act 301 P 259 Ap 102 644
3 „in quarto“ Evv 288 . 521	

Graeci		
9	CNT	80 Evv 275 519
	}	81 Evv 276 519
		81A Evv 277 519
13	Evl 935 777	82 Evv 278 519
14	Evv 33 469	83 Evv 9 460
19	Apoc 58 679	84 Evv 4 459
32	Evl 84 704	85 Evv 119 493
33	Evl 85 705	86 Evv 279 520
47	Evv18 Ac113 P132	87 Evv 280 520
	Ap 51 465	88 Evv 281 520
48	M ^{evv} 381	89 Evv 29 468
49	Evv 8 460	90 Evv 282 520
50	Evv 13 462	91 Evv 10 461
51	Evv 260 517	92 Evv 283 520
52	Evv 261 517	93 Evv 284 520
53	Evv 262 517	94 Evv 31 469
54	Evv 16 463	95 Evv 285 520
55	Evv 17 464	96 Evv 286 521
56	Act 51 P 133 Ap 52 623	97 Evv 579 558
57	Act 114 P 134 . . . 630	98 Evv 287 521
58	Act 115 P 135 . . . 630	99 Evv 288 521
59	Act 116 P 136 Ap 53 631	100 Evv 30 468
60	Act 62 P 65 624	100A Evv 289 521
61*	Evv263Ac117P137 517	101 Act 118 P 138 Ap 55 631
62	L ^{evv} 381	102 Act 7 P 9 617
63	K ^{evv} 380,381	102A Act 119 P 139 Ap 56 631
64	Evv 15 463	103 Act 11 618
65	Evv 264 517	103A Act 120 P 141 . . . 631
66	Evv 265 518	104 Act 121 P 142 . . . 631
67	Evv 266 518	105 Act 122 P 143 . . . 631
68	Evv 21 466	106 Evv 5 Ac 5 P 5 . . . 459
69	Evv 267 518	106A Act 123 P 144 . . . 632
70	Evv 14 463	107 D ^{paul} 419—422
71	Evv 7 460	108)
72	Evv 22 466	109)
73	Evv 268 518	110)
74	Evv 269 518	111)
75	Evv 270 518	112 Evv 6 Ac 6 P 6 . . . 459
76	Evv 272 519	113 Evv 291 521
77	Evv 23 466	114 Evv 112 521
78	Evv 26 467	115 Evv 27 467
79	Evv 273 519	116 Evv 32 469

117	Ev̄v 293	522	209	Ev̄v 314	524
118	Ev̄v 294	522	210	Ev̄v 315	524
119	Ev̄v 580	558	211	Ev̄v 316	525
120	Ev̄v 295	522	212	Ev̄v 317	526
121	} Ev̄v 11	461	213	Ev̄v 318	526
122			f	214	(Mart. Ev̄v sine iure)
123	Ev̄v 296	} 522	216	Act 126 P 153 . . .	632
124	Act 124 P 149 Ap 57		217	Act 127 P 154 . . .	632
125	Act 125 P 150 . . .	632	218	Act 128 P 155 . . .	632
126	Paul 151	660	219	Act 12	618
177	Ev̄v 299	522	220	Act 129 P 156 . . .	632
178	Ev̄v 24	466	221	Act 130	632
179	Ev̄v 727	574	222	Paul 157	661
181	Ev̄v 728	574	223	Act 131 P 158 . . .	661
182	Ev̄v 729	574	224	Paul 159 Ap 64 . .	661
183	Ev̄v 730	574	224A	Paul 375	669
184	Ev̄v 731	574	225	Paul 160	661
185	Ev̄v 732	574	226	Paul 161	661
186	Ev̄v 300	523	227	Paul 162	661
187	Ev̄v 301	523	230	Ev̄v 12	462
188	Ev̄v 20	465	231	Ev̄v 319	525
189	Ev̄v 19	465	232	Ev̄v 320	575
190	Ev̄v 733	574	233	(Martin. Ev̄v 760: txt non int)	
191	Ev̄v 25	467	234	Ev̄v 740	575
192	Ev̄v 734	574	235	Ev̄v 741	575
193	Ev̄v 302	523	237	Act 10	618
194	Ev̄v 304	523	238	Paul 163	661
194A	Ev̄v 303	523	239	Apoc 62	680
195	Ev̄v 305	523	240	Apoc 139	683
196	Ev̄v 735	574	241	Apoc 63	680
197	Ev̄v 306	523	256	Evl 361	736
198	Ev̄v 736	575	263	Evl 936	777
199	Ev̄v 307	524	276	Evl 82 Apl 31 . . .	704
200	Ev̄v 308	524	277	Evl 63	702
201	Ev̄v 309	524	278	Evl 1	695
202	Ev̄v 310	524	279	Evl 17	697
203	Ev̄v 311	524	280	Evl 2	695
204	Ev̄v 737	575	281	Evl 64	702
205	Ev̄v 738	575	282	Evl 65	702
206	Ev̄v 312	524	283	Evl 66	703
207	Ev̄v 739	575	284	Evl 67	703
208	Ev̄v 313	524			

285	Evl 68	703	374	Evl 95	706
286	Evl 69	703	375	Evl 60	702
287	Evl 10	696	376	Evv 324 Apl 32 . .	525
288	Evl 70	703	377	Evl 98 [525]	706
289	Evl 71	703	378	Evv 326	525
290	Evl 72.72 ^b	703	379	Evv 28	468
291	Evl 73	703	380	Evl 99 [525]	706
292	Evl 74	703	381	Evl 100 . . . [525]	706
293	Evl 75	704	382	Apl 33	780
294	Evl 83 Apl 21 . . .	704	383	Apl 34	780
295	Evl 76	704	491	Apoc 61	679
296	Evl 77	704	703	(Mart. Evv txt nonint)	
297	Evl 16	697	849	Paul 164	662
298	Evl 78	704	922	Apl 87a	784
299	Evl 79	704	928	Evl 362	736
300	Evl 80	704	975B	Evl 363	736
301	Evl 7	696	1775	Evv 742	575
302	Evl 15	697		Supplem. Gr.	
303	Evl 101 . . . [525]	706	24	Evl 364	736
304	Apl 22	779	27	Evl 261	723
305	Evl 81	704	29	Evl 365	776
306	Apl 23	779	32	Evl 84 Apl 9 . . .	704
307	Evl 9	696	33	Evl 85 Apl 10 . . .	705
308	Apl 24	779	50	Evl 58 [Mart. et. 365]	702
309	Evl 11	696	74	Evl 366	736
310	Evl 12	696	75	Evv 271	518
311	Evl 86	705	79	Evv 274	519
312	Evl 8	696	99	Apoc 59	679
313	Evl 87	705	104	Apl 11	778
314	{ W ^a evv	394	108	Evv 290	521
	{ Evl 88	705	115	Evl 96	706
315	Evl 14 [525]	697	118	Evv 323	525
316	Evl 89	705	136	Paul 152	660
317	Evl 90	705	140	Evv 297	522
318	Evl 91	705	159	Evv 743	575
319	Apl 25	779	175	Evv 298	522
320	Apl 26	779	179	} Evl 928	777
321	Apl 27	779	180		
324	Evl 92	705	185	Evv 120 Evl 312 .	494
326	Evl 93	705	219	Evv 744	575
330	Evl 94	706	227	Evv 745	575
373	Apl 30	780	242	Evl 262	723

567	Evl 367	736	28	Paul 23	654	
611	Evv 746	746	29	Paul 378	670	
612	Evv 747	747	30	Paul 379	670	
686	Evl 368	737	31	Evl 13	696	
687	{	Evl 499	751	95	Paul 380	670
		W ^l evv	443	128	Evv 1261	615
726	W ^m evv	443	129	Evv 1262	615	
758	Evl 369	737	195	Evv 34	470	
800	Apl 88	784	[196	Evv 330 St. Petersb.		
804	Apl 87b	784		Muralt. 101	526]	
805	Evl 370 Apl 187	737	197	Evv 331	526	
834	Evl 371	737	198	Evv 1263	615	
903	Evv 748	576	199	Evv 35 Ae 14 P 18		
904	Evv 749	576		Ap 17	470	
905	Evl 372	737	200	Evv 38 Ae 19 P 23	471	
906	Act 249	643	201	Evv 1264 (Lc)	615	
911	Evv 609	561	202	H ^{paul} 429—431.448.449		
914	Evv 750	576	202.2	Act 18 P 22 Ap 18		
919	Evv 751	576			619.677	
927	Evv 752	576	203	Evv 1265	616	
1001	Paul 376a	669	204	Paul 59	656	
1035	{	Evv 753	576	205	Act 17 P 21 Ap 19	618
		Paul 376b	669	206	Evv 1266	616
1036	Evl ?		207	Evv 1267 (Ioh) P	616	
1074	H ^{paul} 429—431.448.449		208	Paul [Rotxt non int]		
1076	Evv 754	576	217	Paul 381	670	
1080	Evv 755	577	224	Act 250 P 299 Ap 121	643	
1081	Evl 373	737	256	Ap 140	684	
1083	Evv 756	577		<i>Scheili</i>		
1096	Evl 374	737		Evl 943	1312	
	Coislini			<i>societatis biblicae Prote-</i>		
1	Fa evv	375.413.426		<i>stantis Parisiensis</i>		
19	Evv 329	526		Evl 351	734	
20	Evv 36	471		[Pictav. = Stephani N. T.		
21	Evv 37	471		a. 1550]		
22	Evv 40	472				
23	Evv 39	472		Vesontii (Besançon)		
24	Evv 41	472		<i>bibliothecae urbis</i>		
25	Act 15	618		41 Apl 86	783	
26	Act 16 P 19	618		44 Evl 263	723	
27	Paul 20	654		200 Paul 374	669	

GERMANIA

Argentorati (Strassburg)*bibliothecae universitatis*

L. Gr. 1 Evl 944 1312

,, ,, 7 Evl 944a 1312

Reussii Evv 663 565

seminarii presbyterialis

Evv 431 Ae 180 P 238 . . 538

Boecleri (hodie Rom. Vat.

Reg. 29) Act 78 626

Berolini*bibliothecae regiae*

fol. 1.2 Evv 110 492

,, 29 Evl 946 1312

,, 45 Evl 946a 1312

,, 51 Evl 375 737

,, 52 Evl 376 737

,, 53 Evl 737 737

quarto 12 Evv 433 539

,, 17 Evl 1945 Apl 268 1312

,, 39 Evv 655 564

,, 40 Act 252 P 302 643

,, 43 Act 302 P 260 645

,, 44 Evl 378 737

,, 47 Evv 658 564

,, 55 Evv 659 564

,, 57 Act 248 P 298 643

,, 61 Evl 379 738

,, 64 Evl 380 738

,, 66 Evv 660 564

,, 67 Evv 661 565

octav 3 Evv 653 564

,, 4 Evv 654 564

,, 9 Evv 656 564

,, 12 Evv 657 564

,, 13 Evv 823 Ae 266

P 315 585

A. duodez 10 Evv 400 Ae 181

P 220 534

Hamilton 244 (Ham. 625.

Ae 303 P 261 645

olim chalcographi regii

Hamilton 244 Evv 662 . . 565

245 Evl 381 . . . 738

246 Evl 382 . . . 738

Phillips. 1261

Act 172 P 242 Ap 87 636

Brugsch Paul 487 . . . 1311**Castelli Chattorum**

Evl 947 1312

Dessaviae*bibliothecae ducalis*

Evv 651 563

Dresdis*bibliothecae regiae*

A. 95 Apoc 90 682

,, 100 Evv 254 516

,, 104 Act 98 P 113

Apl 82 629

,, 123 Evv 258 516

,, 124 Apoc 32 678

,, 145 Evv 252 516

,, 145b G^{paol} 426.429

,, 151 Evl 57 702

,, 172 Evv 241 Ae 104

P 120 Ap 47 . . 515

,, 187 Apoc 182 686

Francofurti ad Viadrum*lycei*

Act 42 P 48 Ap 13 Evl 1923

Apl 56 622

[Gissae

Evv 97 489]

Gothae*bibliothecae ducalis*

78 Evl 32 699

Ch. B. 1767 Act 420 . . 1310

Gottingae	35 Paul 129	660
<i>universitatis</i>	36 Evv 423	537
53 Evv 89	37 Evv 425	[538]
54 Apl 5	83 Evv 424	538
MS theol 534 Evv 1285 1310	99 Evv 432	538
Guelferbyti	110 Paul 54a	655
<i>bibliothecae ducalis</i>	208 Evv 429	449.538
16. 6 Evv 126	210 Evv 422	537
16. 7 Act 69 P 74 Ap 30	211 Act 179 P 128 Ap 82	637
Carolin. A P ^{evv}	248 Apoc 79a	681
„ B Q ^{evv}	326 Evl 154	712
Gud. gr. 104. 2 Act 97	329 Evl 34	699
P 241	375 Act 46 P 55	622
? O ^{a evv}	381 Evv 428	538
Hamburgi	383 Evl 24	698
Gr. 50 M ^{paul}	412 Paul 54	655
1252 Act 45	437 Evv 430	538
Wolfii B H ^{evv}	455 Paul 125a [126]	660
Lipsiae	465 Evv 427	538
<i>universitatis</i>	473 Evv 426	538
Gr. 35 Evv 99	504 Paul 125	659
„ 361 Paul 76	518 Evv 83	485
„ Evl 948	544 Apoc 80	681
Tischendorf. 1 Θ ^{a evv}	568 Evv 84	485
4 Evv 564	569 Evv 85	486
5 Evl 293	594 Evv 652	563
6f. Apl 80	[Norimbergae Evl 31]	
12 Evv 1284 1310	Strassburg cf. Argentorati	
Mayhingae	Treviris	
Oettingen-Wallerstein	? Evv 87	486
Apoc 1	<i>cathedralis</i>	
Mettis	143 Evl 179 Apl 55	713
4 (Evv 480) Act 247 P 250	Tubingae	
Monaci	<i>universitatis</i>	
<i>universitatis</i>	2 Evl 294	727
30 X ^{evv}	Zittaviae	
<i>bibliothecae regiae</i>	Evv 664 Ac 253 P 303	
23 Apoc 81	Ap 106	565
	GRAECIA	
Athenis	12 Evv 757 Ac 260	
<i>bibliothecae nationalis</i>	P 309 Ap 110	577
catalogus anni 1876	13 Evv 758	577

14	Evv 759	577	54	Evl 413	742
15	Evv 760	577	55	Evl 414	742
16	Evv 761	577	56	Evl 415	742
17	Evv 762	578	57	Evl 416	742
18	Evv 763	578	58	Evl 417	742
19	Evv 764	578	59	Evl 418	742
20	Evv 765	578	60	Evl 419	742
21	Evv 766	578	61	Evl 420	743
22	Evv 767	578	62	Evl 421 Apl 188 . .	743
23	Evv 768	578	63	Evl 422 Apl 189 . .	743
24	Evv 769	578	64	Evl 423 Apl 190 . .	743
25	Evl 383	738	65	Evl 424 abed	743
26	Evl 384	738	66	Evv 770	578
27	Evl 385	738	67	Evv 771	579
28	Evl 386	738	68	Apl 91	784
29	Evl 387	738	69	Apl 92	784
30	Evl 388	738	70	Aet 304 P 292 . . .	645
31	Evl 389	739	71	Aet 305 P 295 . . .	645
32	Evl 390	739	72	Aet 306 P 296 . . .	645
33	Evl 391	739	86	Evl 443 Apl 195 . .	745
34	Evl 392	739	216	Evv 772	579
35	Evl 393	739	217	Aet 251 P 301 Ap122	643
36	Evl 394	739		catalogus Sakkelionis	
37	Evl 395	739	1	Evv 773	579
38	Evl 396	739	2	Evv 774	579
39	Evl 397	740	3	Evv 775	579
40	{ Evl 398 a	740	4	Evl 425	743
	{ Evl 398 b	740	5	Evv 776	579
41	{ Evl 399 a	740	6	Evv 777	580
	{ Evl 399 b	740	7	Evv 778	580
42	Evl 401	740		numeri veteres, saepe <i>μεγάλων</i>	
43	Evl 402	740		<i>πύλων</i>	
44	Evl 403	742	(1)	Evv 779	580
45	Evl 404	742	(3)	Evl 426 Apl 191 . .	743
46	Evl 405	742	(5)	Evv 780	580
47	Evl 406	742	(5)	Evl 427 Apl 192 . .	743
48	Evl 407	742	(10)	Evl 428	743
49	Evl 408	742	(12)	Evl 429	744
50	Evl 409	742	(13)	Evl 430	744
51	Evl 410	742	(13)	Evl 431	744
52	Evl 411	742	(14)	Evv 781	580
53	Evl 412	742			

(15) Evl 432	744	sine numero	
(16) Evv 782	580	Evv 797	582
(17) Evv 783	580	Evv 798	582
(17) Evl 433	744	Evv 799	582
(18) Evl 434	744	Evv 800	582
(19) Evl 435	744	Evv 801 Ac 264 P 313 .	582
(19) Evl 436	744	Evv 802	583
(20) Evv 784	580	Evv 803	583
(21) Evv 785	581	Act 312 P 421	646
(22) Evv 786	581	Act 313 P 422	646
(23) Evv 787	581	Evl 441	745
(24) Evl 437	744	Evl 442	745
(25) Evl 438	744	Evl 444a	745
(26) Evv 788	581	Evl 444b	745
(27) Evv 789	591	Evl 445	745
(31) We ^{evv}	441	Evl 446	745
(35) Apl 93	784	Evl 447	745
(39) Evv 790	581	Evl 448	746
(43) Act 307 P 469 Ap		Evl 449	746
105	645	Apl 97	784
(45) Act 308 P 420 . .	645	Apl 98	784
(60) Evv 791	581	Apl 99	785
(63) Apl 94	784	Varouccas	
(64) Act 309 P 300 Ap		Evl 453	746
124	646	<i>bibliothecae τῆς βουλῆς</i>	
(65) Apl 95	784	Evv 804	583
(66) Act 310	646	Evv 805	583
(66) Evl 439 Apl 193 .	745	Evv 806	583
(67M) Evv 792 Ap 111 .	581	Evv 807	583
(69) Paul 382	670	Apoc 141	684
(71) Evv 793	582	Evl 450	747
(95) Apl 96	784	Bournias	
(100) Paul 383	670	Evl 451	746
(111) Evv 1272	616	Evl 452a	746
(112) Evl 440 Apl 194 .	745	Evl 452b	746
(118) Evv 794 Ac 262		Mamoukas	
P 311	582	Evv 808	583
(150) Evv 795	582	Evv 809 Ac 265 P 314	
(221) Act 311 P 419 . .	646	Ap 112	583
(259) Paul 471	675	Oeconomi	
767 Evv 796 Ac 263		Evv 810	583
P 312	582	Evl?	

<i>societatis archaeologicæ</i>		Gonemi	
<i>Christianæ</i>		Evv 815	584
Evv 811	583	Eleutherii Iohannis filii	
<i>societatis archaeologicæ</i>		Evl 459	747
Evv?		Evl 460	747
Corcyrae		Evl 461	747
<i>archiepiscopi</i>		Varouccas	
Evv 812	584	Evv 816	584
Evv 813	584	Evl 462	747
Evv 814	584	Zacynthi	
Evl 456	746	Act 314	646
Evl 457	747	Act [314]	646
Evl 458	747		

HELVETIA

Basileae		Bernae	
<i>universitytatis</i>		<i>bibliothecæ Bongursianæ</i>	
A. N. III.11 Paul 7	653	Evv 1283	1310
A. N. III.12 Evv Ap 15		sancti Galli	
	372—374	17 O ^e evv	386
A. N. III.15 Evv 817	584	18 et 45 We ^e evv	395
A. N. IV.1 Evv 2	457	48 J ^{evv}	402.403
A. N. IV.2 Evv 1 Ae 1		Genevæ	
	P 1	<i>bibliothecæ urbis</i>	
A. N. IV.4 Aet 2	617	19 Evv 75	483
A. N. IV.5 Aet 4	617	20 Aet 29	620
O. II. 23 Evv 94	488	Turici	
O. II. 27 Evv 92 Ae 49	487	<i>bibliothecæ urbis</i>	
		C. 84 O ^d evv	385
		C. 163 Paul 56	656

HIBERNIA

Dublinii		A. 4. 21 Evv 61	478
A. 1. 8 Evv 63	479	K. 3. 4 Z ^{evv}	399.400
„ „ „ Evl 454	746		

HISPANIA

Escorialenses		T. III. 17 Paul 479 Ap	
I. Evl 40	700	142	675
P. (R?) III. 4 Aet 230	641	Y. II. 8 Evv 233	513
Σ. I. 5 Aet 234	642	Y. III. 5 Evv 230	513
T. III. 12 Aet 231	641	Y. III. 6 Evv 231	513

Y. III. 7	Evv 232	513	Ψ . III. 6	Act 235 Ap125	642
X. III. 3	Act 232	641	Ψ . III. 7	Evv 232	513
X. III. 6	Apoc 143	684	Ψ . III. 9	Apl 101	785
X. III. 10	Act 233 P 473	642	Ψ . III. 13	Evv 818	584
X. III. 12	Evl 41	700	Ψ . III. 14	Evv 819	584
X. III. 13	Evl 42	700	Ψ . III. 17	cf <i>T</i> . III. 17	
X. III. 15	Evv 227	513	Ψ . III. 18	Act 236 Ap126	642
X. III. 16	Evl 43	700	Ω . I. 16	Evv 820	584
X. IV. 9	Apl 100	785	Ω . IV. 22	Act 237 P 475	642
X. IV. 12	Evv 228 Ac109		Matriti		
	P 229	513	<i>bibliothecae regiae</i>		
X. IV. 15	Paul 384	670	O. 10	Evv 821	584
X. IV. 17	Evv 226	513	O. 19.7	Apoc 144	684
X. IV. 21	Evv 229	513	O. 62	Evv 822	584
Ψ . II. 20	Paul 376 e	670	O. 78	Act 316	646
Ψ . III. 2	Paul 472	675	Toleti		
Ψ . III. 5	Evv 230	513	arm. 31, num. 31	Evl 455	746
Ψ . III. 6	Evv 231	513			

ITALIA

Bononiae		8	Evv 830	586	
<i>universitatis</i>		9	Evl 464	747	
2378	Paul 385	617	10	Evl 465	747
2775	Evv 204 Ac92 P105	509	11	Evl 466	747
3638	Evv 281	726	12	Evl 467	748
Caesena		13	Evl 468	748	
<i>Malatestianus</i>		14	Evl 469	748	
27. 4	Evl 144	711	15	Evl 470	748
29. 2	Evl 145	711	16	Evl 471	748
Cortona		17	Evv 831	586	
<i>bibliothecae communalis</i>		<i>A'</i> . β' . 1	Cath 317	Paul	
204	Evv 1260	615		423	646
Cryptae Ferratae		2	Evl 478	Apl	
<i>A'</i> . α' . 1	Evv 824 Act		102	749	
	267 Paul 316		3	Act 318	Paul
	Apoc 113	585		424	647
2	Evv 825	585	4	Apl 103	785
3	Evv 826	585	5	Apl 104	785
4	Evv 827	585	6	Act 319	Paul
5	Evv 828	585		425	647
6	Evv 829	585	7	Apl 105	785
7	Evl 463	747	8	Apl 106	785

9	Apl 107	785		208	751
10	Apl 108	785		21 Apl 110	785
11	Apl 109	785		23 Evl 501 Apl	
$\mathcal{A}' \delta'$	2 Evl 473	748		209	751
	4 Evl 475	748		24 Evl 502 Apl	
	5 Apl 171	789		210	751
	6 Apl 172	789		35 Evl 503	751
	9 Apl 173	789		38 Evl 504 Apl	
	11 Evl 472	748		211	751
	13 Evl 481	749		42 Evl 505 Apl	
	16 Evl 480	749		212	751
	17 cf 13		$\mathcal{J}' \beta'$	22 Evl 506 Apl	
	19 Evl 482	749		213	750
	20 Evl 483	749	$\mathcal{J}' \gamma'$	7 Evl 507	751
	21 Evl 484	749		27 Evl 508	751
	22 Evl 485	749	$\mathcal{J}' \delta'$	6 Evl 509	751
	24 R ^{paul}	435			
	Evl 486 ^{abcd}	749			
	Apl 110	785			
$B' \alpha'$	7 Evl 478 Apl				
	102	749			
	23 Evl 486 ^b	749			
$\Gamma' \alpha'$	18 Evl 487	750			
$\Gamma' \beta'$	2 Evl 488 Apl				
	201	750			
	3 Evl 486 ^d	749			
	6 Evl 489 Apl				
	202	750			
	7 Evl 490	750			
	8 Evl 491	750			
	9 Evl 492 Apl				
	203	750			
	11 Evl 493	750			
	12 Evl 494	750			
	13 Evl 495	750			
	14 Evl 496	750			
	15 Evl 497 Apl				
	206	750			
	17 Evl 498 Apl				
	207	750			
	18 Apl 169	789			
	19 Evl 500 Apl				
			Ferrarae		
			<i>bibliothecae urbis</i>		
			119. NA. 4 Evv 581	558	
			187. 188. NA. 7 Evv 582		
			Ac 206 P 262 Ap 103	558	
			Florentiae		
			<i>bibliothecae s. Laurentii</i>		
			IV. 1 Act 84 P 94	627	
			5 Act 85 P 95	627	
			29 Act 87 P 97	628	
			30 Act 86 P 96 Ap 75	628	
			31 Act 88 P 98	628	
			32 Act 89 P 99 Ap 45	628	
			VI. 2 Evl 113	707	
			5 Evv 832 Ae 143	586	
			7 Evl 114	708	
			8 Paul 386	671	
			11 Evv 182	506	
			13 Evv 363 Ae 144		
			P 180	530	
			14 Evv 183	506	
			15 Evv 184	506	
			16 Evv 185	506	
			18 Evv 186	506	
			21 Evl 115	708	

23 Evv 187	506	„ <i>Gaddiano reliquo</i> “
24 Evv 364	530	124 Evl 510
25 Evv 188	507	751
26 Evv 833	586	<i>s. Marci Florent.</i>
27 Evv 189 Ac 141		704 Apl 111
P 239	507	786
28 Evv 190	507	706 Evl 291
29 Evv 191	507	727
30 Evv 192	507	<i>Medic. Palat.</i>
31 Evl 116	708	243 Evl 118
32 Evv 193	507	708
33 Evv 194	507	244 Evl 117
34 Evv 195	508	708
36 Evv 365 Ac 145		<i>bibliothecae Riccardianae</i>
P 181	530	5 Evv 370
VII. 9 Apoc 77	681	531
29 Apoc 145	684	69 Evl 511
VIII.12 Evv 196	508	751
14 Evv 197 Ac 90	508	84 Evv 368 Ac 150 Ap84
IX.10 Paul 481	1310	531
X. 4 Paul 100	658	85 Paul 294
6 Paul 101	658	667
7 Paul 102	658	90 Evv 369
9 Paul 387	671	531
19 Paul 103	658	<i>bibliothecae nationalis</i>
XI. 6 Evv 834	586	convent. l. 107 Evv 203
7 Paul 388	671	Malatestian. cf Caesenae
8 Evv 835	586	Mediolani
18 Evv 836	586	<i>bibliothecae Ambrosianae</i>
<i>aedilium Florent.</i>		A. 51 sup Paul 172
221 Evv 198	508	662
„ <i>conventi soppressi</i> “		62 inf Paul 390
21 Paul 389	671	671
24 Evl 112 Apl 4	707.778	150 sup Evl 288
53 Evv 367 Ac 146 P182		727
Ap 23	531	178 sup Evv 589
150 Act 149 P340 Ap180	634	559
159 Evv 200	509	241 inf Paul 393 ^a
160 Evv 199	508	671
171 Evv 366	531	B. 6 inf Paul 171
176 Evv 362	530	662
191 Act 148 P 184	634	56 sup Evv 348
		62 sup Evv 350
		70 sup Evv 351
		529
		93 sup Evv 352
		529
		C. 16 inf Apl 112
		786
		63 sup Apl 46
		780
		91 sup Evl 106
		707
		160 inf Evl 289
		727
		295 inf Paul 391
		671
		D. 67 sup Evl 103
		706
		72 sup Evl 104 Apl 47
		706
		108 sup Evl 287
		726
		161 inf Evv saec. XVII
		282 inf } ex codice ali-
		298 inf } quo Vaticano
		466 inf } exscripta
		541 inf Paul 392
		671

E. 2 inf Paul 393	671	98 Evl 520	752
63 sup Evv 588	559	99 Apoc 146	684
97 sup Ae 137 P 176	633	100 Evv 840	587
101 sup Evl 286	726	104 Act 175 P 216	636
102 sup Ae 138 P 173	633	111 Evl 521	752
E. S. IV. 14 {Evv 837	586	112 Evl 522	753
{Evl 285 ^{ab}	726	150 Evl 523 Apl 214	753
F. 17 sup Evv 345	528	170 Evl 524	753
61 sup Evv 349	528	175 Evl 525	753
125 sup Paul 175	662		
G. 16 sup Evv 344	528	Mutinæ	
H. 13 sup Evv 343	527	<i>bibliothecæ Estensis</i>	
104 sup Act 139 P 174		II. A. 1 Evv 585	559
Ap 156	633	5 Evv 586	559
M. 48 sup Evv 587	559	9 Evv 358	530
81 sup Evl 105	707	13 Act 238 P 479	642
93 sup Evv 353	529	14 Paul 177	662
N. 272 sup Paul 478	675	C. 4 Act 239 P 476	642
P. 274 sup Evl 290 Apl		6 Evl 111	707
182	727	D. 3 Apl 89	784
Q. 6 sup W ^o evv	443	G. 3 {II ^{act}	415
79 sup Evl 284	726	{Act 112 P 179	630
R. 35 sup Evv 347	528	III. B. 16 Evv 359	530
S. 23 sup Evv 346	528	17 Act 142 P 178	633
62 sup Evl 102	706	E. 1 Apoc 147	684
Z. 34 sup Evv 592 Ae		F. 12 Apoc 148	684
207 P 263	560	13 Evv 841	587
Hoeplii Evv 838	586	G. 9 Evv 842	587
Messinae		Neapoli	
<i>universitatis</i>		<i>bibliothecæ nationalis</i>	
18 Evv 420	537	II. AA. 3 Evv 401	534
40 Act 320 P 426	647	4 Evv 403	535
58 Evl 512	752	5 Evv 402	535
65 Evl 513	752	6 Evl 438	710
66 Evl 514	752	7 Act 83 P 93	
73 Evl 515	752	Ap 99	627
75 Evl 516	752	8 Act 173 P 211	636
88 Evv 839	587	9 Act 174 P 212	636
93 Apl 113	786	10 Apoc 100	682
91 Evl 517	752	37 Evv 843	587
95 Evl 518	752	B. 23 Paul 394	671
96 Evl 519	752	24 Paul 395	372
		C. 15 W ^b evv	394.395

olim Seotti Evv 404	535	25	Evl 532	Apl 218	753
Padovae		27	Evv 160		501
<i>universitatis</i>		28	Evl 533	Apl 219	754
695 Evv 844	587	30	Evl 534		754
Panormi		31	Evv 162		502
<i>bibliothecae nationalis</i>		43	Evl 535		754
I. E. 11 Paul 217	664	53	Evl 536		754
Parmae		54	Evl 135.136		710
<i>bibliothecae regiae</i>		56	Apoc 43		679
5 Evv 583	559	60	Apl 115		786
14 Evl 282	726	64	Evv 159		501
15 Evv 590	559	77	Evv 849		588
65 Evv 584	559	84	Apl 116		786
1821 Evv 361	530	85	Paul 213		664
2319 Evv 360	530	86	Evv 850		588
Pistoiae		V. 16	Evv 163		502
<i>bibliothecae Fabronianae</i>		17	{ Y ^{evv}	398.399	
307 Evv 845	587		{ Evv 392	533	
sine numero Evl 526	753	37	Evv 165		502
Romae		VI. 4	Evl 134		710
<i>bibliothecae Angelicae</i>		9	Evv 168		503
A. 1. 3 Evv 178	505	13	Paul 396		672
2. 15 L ^{act}	416.417	18	Evl 537		754
4. 1 Apoc 149	684	21	Act 81		627
11 Evv 179	505		<i>bibliothecae Casanatensis</i>		
B. 1. 4 Evv 846	587	G. II. 6	Act 321 P 427		647
5 Evv 847	587	9	Evv 853		588
5. 15 Apoc 150	684	IV. 1	Evv 395		534
D. 2. 27 Evl 527	753	V. 7	Paul 397		672
3. 8 Evv 848	587		<i>bibliothecae Chisianae</i>		
<i>bibliothecae Barberinae</i>		R. IV. 6	Evv 396		534
18 (?) Apl 40	780	8	Apoc 72		680
sine numero Apl 41	780	V. 29	Act 169 P 206		636
III. 6 Evv 167	503	32	Paul 207		663
22 Evl 528 Apl 215	753	33	Apoc 151		684
38 Evv 164	502	VII. 52	Evl 538		754
71 Evv 161	501	VIII. 55	Paul 208		664
129 Evl 529 Apl 216	753		<i>olim collegii Romani</i>		
131 Evv 166	502		Evv 383		332
IV. 1 Evl 530 Apl 217	763		Evv 384		332
11 Apl 114	786		Evv 385		332
13 Evl 531	753		Act 171 P 209		636

Act 172 P 210	636	356	Evv 128	495
<i>bibliothecae Corsinianaë</i>		357	Evl 543	754
41. E. 37 Apoc 73	680	358	Evv 129	496
41. G. 16 Evv 591	559	359	Evv 130	496
<i>bibliothecae Malatestianaë</i>		360	Evv 131	496
cf. Caesenaë		361	Evv 132	496
<i>bibliothecae Propagandaë</i>		362	Evl 544	755
I. VII. 4 T ^a evv	391	363	Evv 133 Ae 71 P 78	496
? T ^d evv	392	364	Evv 134	497
L. VI. 6 Evl 37 Apl 7	699	365	Evv 135	497
9 Evv 851	588	366	Act 72 P 79 Ap 37	626
16 liber typis im-		367	Act 73 P 80	626
pressus		368	Apl 118	786
16 Evv 180 Ae 82		369	Apl 119	786
P 92 Ap 44	505	370	Apoc 152	685
<i>bibliothecae Vallicellianaë</i>		540	Evl 362	755
B. 86 Act 166 P 204 Ap 22	635	542	Apoc 153	685
133 Evv 169	503	549	Paul 398	672
C. 7 Evl 933	777	579	Apoc 38	678
46 Apl 42	780	636	Paul 482	1311
61 Evv 170	503	641	Evv 854	588
73 secundo Evv 171	503	643	Evv 855	588
D. 20 Apoc 21	677	644	Evv 856	588
41 Evl 156	712	645	Evv 857	588
63 Evl 137	710	646	Paul 399	672
E. 22 Evv 393 Ae 167 P		647	Evv 858 P 400	588, 672
185	533	648	Paul 401	672
40 Evv 397	534	652	Act 325	647
F. 13 Act 168 P 205	636	656	Apoc 79	681
17 Evv 394 Ae 170 P		665	Evv 136	497
185	534	692	Paul 402	672
90 Evv 172	504	756	Evv 137	497
<i>bibliothecae Vaticanaë</i>		757	Evv 138	497
codices Graeci		758	Evv 139	497
165 cf Act 156	634	759	Evv 859	589
349 Evv 127	495	760	Act 74	626
350 Evl 539	754	761	Paul 81	657
351 Evl 35	699	762	Paul 82	657
352 Evl 546	754	765	Paul 83	657
353 Evl 541	754	766	Paul 84	657
354 S ^{evv}	390, 391	774	Evv 860	589
355 Evl 542	754	781	Evl 546	755

1067	Evl 36	699	1670	G ^{b act}	414.446
1068	Evl 122	709	1714	Act 157 P 191 . .	634
1090	Evv 861	589	1743	Apoc 67	680
1136	Paul 85	657	1761	Act 158 P 192 . .	634
1155	Evl 119	708	1769	Evv 379	532
1156	Evl 120	708	1813	Evl 552	755
1157	Evl 121	708	1882	Evv 866 Ap 114 .	589
1158	Evv 140	497	1886	Evl 553	755
1159	Evv 371	531	1895	Evv 867	589
1160	Evv 141	498	1904	Apoc 68	680
1161	Evv 372	531	1933	Evv 868	589
1208	Act 326 P 430 . .	647	1968	Act 159	634
1209	} B ^{evv act paul} 358—366. 418.450		1971	Act 328 P 431 . .	647
			1973	Evl 554	755
	Apoc 91	667	1976	Apoc 157	685
1210	Evv 142 Ac 76 P 87	498	1978	Evl 555 Apl 222 .	755
1217	Evl 547	755	1983	Evv 173	504
1221	Evv 863	589	1988	Evl 124	709
1222	Paul 403	672	1996	Evv 869	589
1227	Act 327	647	2002	Evv 174	504
1228	Evl 548 Apl 220 .	755	2012	Evl 556 Apl 223 .	755
1229	Evv 143	498	2017	Evl 127	709
1253	Evv 864	589	2041	Evl 126	709
1254	Evv 144	498	2051	Evl 557 Apl 224 .	756
1270	Act 154 P 187 . .	634	2052	Evl 558 Apl 225 .	756
1423	Evv 373	531	2061	} z ^{act}	447
1426	Apoc 155	685			Evl 559 ab
1430	Act 155 P 188 . .	634	2062	Act 160 P 193 Ap 24	635
1445	Evv 374	531	2063	Evl 127	709
1472	Evv 865	589	2066	B ^{apoc}	435.436
1522	Evl 123	709	2068	Apl 120	786
1528	Apl 38	780	2070	Evv 382	532
1533	Evv 375	532	2080	Evv 175 Ac 41	
1534B	Evl 549	755		P 194 Ap 20 . .	504
1539	Evv 376	532	2099	Act 329 P 432 . .	648
1548	Evv 145	498	2100	Evl 560	756
1601	Evl 550	765	2113	Evv 176	504
1618	Evv 377	532	2115	Evv 870	590
1625	Evl 551	755	2116	Apl 121	786
1649	Paul 189	663	2117	Evv 871	590
1650	Act 156 P 190 . .	634	2129	} Apoc 158	685
1658	Evv 378	532			Evl 561

2133	Evl 128	709	416	Evl 133	710
2138	Evl 562	756	417	Act 165	635
2139	Evl 380	532	432	Evv 391	533
2144	Evl 563	756	444	Evl 566	757
2160	Evv 872	590	453	} Evv 881	591
2165	Evv 873	590	454		
2167	Evl 564	756	455		
2180	Paul 404	672	codices Vaticano-Palatini		
2187	Evv 874	590	Graeci		
2247	Evv 875	590	1	Evl 567	757
2251	Evl 565	756	5	Evv 146	499
2275	Evv 876	590	10	Paul 406	673
2290	Evv 877	590	20	Evv 381	532
2302	G ^{b act}	414,446	32	Evv 882	591
	codex Latinus		38	Act 330 P 433	648
3785	N ^{evv}	382—384	89	Evv 147	499
codices Vaticano-Ottoboniani Graeci			136	Evv 148	499
2	Evl 130	710	171	Evv 149 Ac 77 P 88	
17	Paul 405	672		Ap 25	499
31	Paul 195	663	189	Evv 150	499
37	Evv 878	591	204	Paul 407	673
61	Paul 196	663	208	Evv 883	591
66	Evv 386 Ae 151		220	Evv 151	499
	P 199 Ap 70	533	221	Evl 568	757
74	Paul 376 d	670	227	Evv 152	500
100	Evv 879	591	229	Evv 153	500
154	Apoc 154	685	239	Evl 569	757
175	Evl 131	710	241	Apl 122	786
176	Paul 197	663	346	Apoc 161	685
204	Evv 387	533	423	Paul 376 ^e	670
208	Evv 880	591	codices Vaticani Pii II		
212	Evv 388	533	Graeci		
258	Act 161 P 198 Ap 69	635	33	Evl 578	757
283	Apoc 160	685	50	Act 80 P 91 Ap 42	627
297	Evv 389	533	55	Evv 158	501
298	Act 162 P 200	635	codices Vaticano-Reginae		
325	Act 163 P 201	635	Graeci		
326	Evl 132	710	3	Evv 884	591
356	Paul 202	663	4	Paul 480	675
381	Evv 390 Ae 164		5	Evv 885	591
	P 203	533	6	Evv 886	591
			9	Evv 887	591

11 Apl 123	788	B.VII. 14 Evv 341	527
12 Evl 129	709	16 Evv 340	527
28 Evv 154	500	30 Oh ^{evv}	441
29 Act 78 P 89	626	33 Evv 338	527
44 Evl 571	757	C. II. 4 Evv 332	526
49 Evl 572 Apl 226	757	5 Evv 398	534
54 Evl 924	776	14 Evv 399	534
59 Evl 575 Apl 228	757	C. V. 1 Act 136 P 169	633
68 Apoc 41	678	10 Paul 168	662
70 Apl 255	791	C. VI. 19 Act 133 P 166	632
76 Act 331 P 145	648	29 Paul 165	662
79 Evv 155	500		
179 Act 40	622	Venetiis	
189 Evv 156	500	<i>s. Marci</i>	
codices Vaticanæ Urbinates		5 Evv 205 Ac93 P106	
2 Evv 157	500	Ap 88	510
3 Act 79 P 90	627	6 Evv 206 Ac94 P107	
4 Evv 1269	615	Ap 109	510
Rossanensis		8 Evv 207	510
<i>archiepiscopi</i>		9 Evv 208	510
S ^{evv}	408.409	10 Evv 209 Ac95 P ₁ 108	
Sienae		Ap 46	510
<i>bibliothecae communalis</i>		11 Act 96 P 109	628
X. IV. 1 Evl 283	726	12 Evl 139	711
Syracusae		26 Evv 888	591
<i>seminarii archiepiscopalis</i>		27 Evv 210	510
3 Evl 574	757	28 Evv 357	529
4 Evl 575 Apl 228	757	29 Evv 354	529
? [Evv 421]	537	30 Evv 889	592
Taurini		31 Evv 890	592
<i>bibliothecae nationalis</i>		32 Evv 891	592
B. I. 5 H ^{paul} 429.431.448.	449	33 Paul 110	658
9 Evv 333	526	34 Paul 111	659
B. II. 17 Evv 336	527	35 Paul 112	659
B. III. 2 Evv 335	526	36 Paul 408	673
8 Evv 334	526	494 Evv 598	560
25 Evv 337	527	495 Evv 599	561
B. V. 8 Evv 339 Ae135		539 Evv 211	511
P 170 Ap 83	527	540 Evv 212	511
19 Act 134 P 167	633	541 Evv 355	529
24 Evv 342	527	542 Evv 213	511
		543 Evv 214	511
		544 Evv 215	511

545 Evv 356	529	51 Evl (177) 271	724
546 Act 140 P 215 Ap 74	633	52 Evl 272	725
548 Evl 107	707	53 Evl (181) 275	725
549 Evl 108	707	54 Evl (182?) 276	725
550 Evl 109	707	55 Evv (183) 277	725
551 Evl 110	707	56 Evv 595	560
[626?] Evl 140	711	57 Evv 596	560
I. 3 Evv 217	511	58 Evv 593	560
4 Evv 264	723	59 Evv 597	560
8 U ^{evv}	393	60 Evv 419	537
9 Evl 141	711	61 Evv 893	592
10 Evv 405	535	II. 7 Evv 600	561
11 Evv 406	535	17 Evl 273	725
12 Evv 407	535	54 Apoc 163	685
14 Evv 408	535	61 Act 416	652
15 Evv 409	536	114 Act 332 P 434 Ap	
17 Evv 410	536	128	648
18 Evv 411	536	115 Apl 124	787
19 Evv 412	536	128 Apl 125	787
20 Evv 413	536	130 Evl 931 Apl 126	777
21 Evv 414	536	143 Evl 274	725
22 Evv 415	536	144 Evv 894	592
23 Evl 142	711	188 Evl 925	776
24 Evv 416	536	<i>ecclesiae s. Georgii Grae-</i>	
25 Evv 417	537	<i>corum</i>	
28 Evv 418	537	1 Evl 279	725
40 Apoc 162	685	2 Evl 278	725
45 Evl (171) 265	723	3 Evl 280	825
46 Evl 266	724	<i>s. Lazari</i>	
47 Evl (173) 267	724	1531 Evv 594	560
48 Evl 268	724	1631 Evl 576	758
49 Evl 269	724	Veronae	
50 Evl 270	724	O ^e evv	375

NOVA ZEALANDIA

Auckland	Evl 474	748
Evv 1273		616

RUSSIA

Moscuæ	<i>sanctæ synodi</i>	
O ^e evv	4 Apl 13	779
olim Nicephori Evv 253	5 Act 99 Paul 114	629

42 Evv 237	514	9 in 4 Evl 51	701
42 (43) Evl 47	701	9 in 16 Evl 56 Apl 20.	702
43 (44) Evv 48	701	11 Evl 49	701
45 Evv 259	517	13 Evv 243	515
47 Evv 239	514	31 Apl 15	778
48 Evv 238	514	47 Evl 55 Apl 19 . . .	701
49 Evv 240	514	226 olim (12) Evv 50 . .	701
60 H ^{paul} 429—431.448.449		tabul. imp. Evv 251 . . .	516
61? O ^{b paul} ?	434	universitatis 25 Apoc 65	680
67 Apoc 49	679	Odessae	
94 Evv 249	515	Evl 260	723
98 K ^{act}	415.416.431	Petropoli	
99 Paul 123	659	σ:	345—354
120 Evv 257 = O ^{evv} 384.385		Muralt	
	516	VI I. 1. 2. 3 I ^{evv} (1)	378
138 Evv 256	516	II. 4. 5. 6 I ^{act}	
139 Evv 255	516	I ^{paul} . . . 415.431	
193 Act 103 [P 118] . . .	629	III. 7.8.9.10.11.	
206 Apoc 50	679	12 I ^{evv} (3) . . .	378
261 Evv 246	515	IX O ^{paul}	433.434
264 Evv 248	515	X T ^{b evv}	392
265 Evv 245	515	XI Θ ^{b evv}	403.404
266 Evl 52	701	XII Θ ^{c evv}	404
267 Evl 53	701	XIII 1. 2. 3. 4. 5. 6.	
268 Evl 54	701	I ^{evv} (4)	378.379
277 Evv 248	515	7. 8 I ^{evv} (7) . . .	379
278 Evv 245	515	XIV H ^{paul} 429—431.448	
291 Apl 14	779		449
292 Paul 119	659	XVI Θ ^a	403
313 Evl 242	721	XVII G ^{act}	413
328 Act 106 P 122 . . .	630	XVIII I ^{act} (6)	415
333 Act 101 P 116 . . .	629	XIX I ^{act} (5)	415
334 Act 100 P 115 . . .	629	XX E ^{paul}	423.424
350 Paul 124	659	21 Evl 243	721
373 Evv 247	515	XXII Θ ^d	404
380 Evv 242 Ae 105		XXXII V ^{paul}	433
P 121 Ap 48	515	XXXIII Γ ^{evv}	400.401
399 in eista V ^{evv} . . .	393.394	XXXIV H ^{evv}	408
Evv 250	516	XXXV Evl 244	721
<i>typographæi synodalis</i>		XXXVI Evl 245 ^a	721
1 Evv 244	515	XXXVII Evl 245 ^b	722
3 Evv 256	516	min XXXVIII ^a Evl 257 . .	723

XXXVIII	Apl 70 ^a	782	105	Evv 574	558
XXXIX	Evl 246	722	110	Apl 74	782
XL	Evl 247	722	111	Evl 258	722
min XL ^a	[post 84] Apl 71	782	112	Evl 259	722
XLIII	Evl 248 ^a et ^b	722	118	Evv 575	558
XLIV	Evl 249 Apl 178	722	129	Apoc 101	682
min XLV ^a	Apl 72	782	?	Evv 437	539
XLIX	Apl 70 ^b	782	?	Evv 461	541
LIII	Evv 565	556	Pogodini		
54	Evv 566	557	Evv 576	558	
55	Evl 250 Apl 179	722	Noroff		
56	Evl 251	722	Of evv	386	
57	Apl 73	782	Porfiri		
64	Evl 934	777	N ^a evv (?)	384	
67	Evv 568	557	Pact	417.434.437	
69	Evl 252	722	et Ae 315 Paul 474 .	646	
71	Evl 253	722	T ^e evv	392	
72	Evv 569	557	N ^{paul}	433	
80	Evl 254	722	O ^b paul	434	
84	Evl 255	722	Θ ^e	404	
90	Evl 256 Apl 180	722	Θ ^e f g h	404.405	
97	Evv 570	557	Q ^{paul}	434.435	
98	Evv 571	557	Apl 70a	782	
99	Evv 572	557	H ^{paul}	429—431.448.449	
101	Evv 330	526			

SCOTIA.

Edenburgi

Makellari	311	Evv 896	592
Act 335	P 435	648	
<i>universitatis</i>			
A.C.c.25	Evv 563	556	
Laing	6	Evv 897	592
„	9	Evl 578	758
„	667	Evv 898	592

Glasgoviae

<i>musei Hunteriani</i>			
T. 8. 2	Evv 562	556	
V. 3. 3	Evl 240	721	
V. 3. 4	Apl 45	780	
V. 4. 3	Evl 241	721	
V. 5. 10	Evl 239	721	
V. 7. 2	Evv 560	555	
V. 7. 3	Evv 561	556	

SUECIA

Linköping

Benzel	35	Act 334	P 436	648
--------	----	---------	-------	-----

Upsaliae

1	Sparvenfeldt	42	Act 68
	Paul	73	625

4 Sparvenfeldt 45 Evv 899 593	12 Björnsthal 2 Evv 901 593
9 Stiertzenbecker Evv 900 593	13 „ 3 Evv 902 593
11 Björnsthal 1 Act 335	Evl 949 1313
P 437 Ap 129 648	Evl 950 1313

TURCIA

in monte Atho	44 Thphyl	} Evv? Paul? 594
<i>Andrae</i>	71 Thphyl	
A' Evv 905 593	121 Thphyl	
B' ^{evv} 446	122 Thphyl	
G' Evl 579 758	165 Thphyl	
J' Evl 580 758	168 Thphyl	} Evv? Paul? 594
E' Evv 906 594	372 Thphyl	
S' Evl 581 758	90 Apoc 165 686	
Z' Evl 582 758	90 ^{bis} Apoc 166 686	
H' Evv 907 594	48 Evl 583 758	
Θ' Evv 908 594	192 Evl 584 758	
<i>Annae</i>	193 Evl 585 758	
11 Apoc 164 686	194 Evl 586 758	
<i>Batopedii</i>	195 Evl 587 758	
(PN Suppl Gr 667)	196 Evl 588 758	
206 Evv 909 594	197 Evl 589 758	
207 Evv 910 594	198 Evl 590 758	
211 Evv 911 594	200 Evl 591 758	
212 Evv 912 594	202 Evl 592 758	
213 Evv 913 594	204 Evl 593 758	
214 Evv 914 594	205 Evl 594 758	
215 Evv 915 594	208 Evl 595 758	
216 Evv 916 594	209 Evl 596 758	
217 Evv 917 594	220 Evl 597 758	
218 Evv 918 594	221 Evl 598 758	
219 Evv 919 594	223 Evl 599 758	
220 Evv 920 594	224 Evl 600 758	
414 Evv 921 594	(225) Evl 601 758	
41 Act 336 648	(226) Evl 602 758	
201 Act 337 648	(227) Evl 603 758	
203 Act 338 648	228 Evl 604 758	
210 Act 339 648	229 Evl 605 758	
259 Act 340 648	230 Evl 606 758	
328 Act 341 648	231 Evl 607 758	
380 Act 342 648	232 Evl 608 758	
419 Act 343 648	233 Evl 609 758	

234	Evl 610	758	105	(Evv 1140 ex errore nam non est Evv) Evl 938	608.1311
235	Evl 611	758			
236	Evl 612	758			
237	Evl 613	759		<i>Constamoniti</i>	
238	Evl 614	759	1	Evv 1043	601
239	Evl 615	759	6	Evl 693 Apl 232	762
240	Evl 616	759	21	Apl 138	787
241	Evl 617	759	22	Apl 139	787
242	Evl 618	759	23	Apl 140	787
243	Evl 619	759	29	Apoc 176	686
253	Evl 620	759	61	Evv 1044	601
254	Evl 621	759	98	Evl 694	762
255	Evl 622	759	99	Evl 695	762
256	Evl 623	759	106	Evv 1045	601
257	Evl 624	759	107	Apoc 177	686
271	Evl 625	759	108	Cath 366 Paul 456	650
291	Evl 626	759		<i>Cutlumusii</i>	
	<i>Caracallae</i>		16	Aet 367	650
3	Evl 688	762	57	Epp 368 P 457	650
10	Apl 136	787	60	Evl 696	763
11	Evl 689	762	61	Evl 697	763
15	Evl 690	762	62	Evl 698	763
16	Evl 691	762	63	Evl 699	763
17	Evl 692	762	64	Evl 700	763
19	Evv 1032	601	65	Evl 701	763
20	Evv 1033	601	66	Evl 702	763
31	Evv 1034	601	67	Evv 1046	602
34	Evv 1035	601	68	Evv 1047	602
35	Evv 1036	601	69	Evv 1048	602
36	Evv 1037	601	70	Evv 1049	602
37	Evv 1038	601	71	Evv 1050	602
111	Evv 1039	601	72	Evv 1051	602
121	Evv 1040	Aet 282	73	Evv 1052	602
	P 331	601	74	Evv 1053	602
128	Evv 1041	601	75	Evv 1054	602
156	Apl 137	787	76	Evv 1055	602
198	Evv 1042	601	77	Evv 1056	602
	<i>Chiliantarii</i>		78	Evv 1057	602
5	Evv 1138	608	80	Aet 369 P 458	650
6	Evl 756	766	81	Aet 370 P 459	650
15	Evl 757 Apl 241	766	82	Aet 371 P 460	650
19	Evv 1139	608	83	Aet 372 P 461	650

86 Evl 703	763	14 Evl 633	759
90 Evl 704	763	15 Evl 634	759
90a Evv 1058 Act 283		16 Evl 635	759
Epp 332	602	17 Evl 636	759
90b Paul 409	673	18 Evl 637	759
129 Pānl 410	673	19 Evl 638	759
275 Act 373 P 462 . . .	650	20 Evl 639	759
277 Apl 141	788	21 Evl 640	759
278 Evv 1059	602	22 Evv 930	595
279 Evl 705	763	{Evv 931	595
280 Evl 706	763	{Evl 400	740
281 Evv? 1060 Evl? . .	602	24 Evv 932	595
282 Evl 707 Apl 233 . .	763	25 Evv 933	595
283 Evv? 1061 Evl? . .	602	26 Evv 934	595
284 Evv? 1062 Evl? . .	602	27 Evv 935 Ac 272 P 322	595
285 Evv 1063	602	28 Evv 936	595
286 Evv 1064	602	29 Evv 937	595
287 Evv? 1065	602	30 Evv 938	595
288 Evv 1066	602	31 Evv 939	595
289 Evv 1067	603	32 Evv 940	595
290 Evv 1068	603	33 Evv 941 Act 273 P 323	595
291 Evv 1069	603	34 Evv 942	595
292 Evl 708	763	35 Evv 943	595
293 Evv 1070	603	36 Evv 944	595
354 Apl 142	788	37 Evv 945 Ac 274	
355 Apl 143	788	Epp 324	595
356 Evl 709 Apl 234 . .	763	38 Evv 946	596
<i>Dionysii</i>		39 Evv 947	596
We ^{evv}	396	40 Evv 948	596
1 Evl 627	759	64 Evv 949	596
2 Evl 628	759	67 Evv 950	596
3 Evl 629	759	68 Act 344 P 438 . . .	649
4 Evv 924	594	75 Act 345	649
5 Evv 925	594	80 Evv 951	596
6 Evl 630	759	85 Evl 641	759
7 Evv 926	594	163 {Apoc 167}	686
8 Evv 927 Ac 271 P 321	595	{Evl 642 Apl 170 . .}	
9 Evv 928	595	302 Evl 643	760
10 Ω ^{evv}	446	303 Evl 644	760
11 Evl 631	759	304 Evl 645	760
12 Evv 929	595	305 Evl 646	760
13 Evl 632	759	306 Evl 647	760

307	Evl 648	760	23	Evl 657	760		
308	Evl 649	760	24	Evl 658	760		
309	Evl 650	760	27	Apl 132	787		
310	Evv 952	596	30	Evv 967	597		
311	Evv 953	596	35	Evv 968	597		
312	Evv 954	596	36	Evl 659	760		
313	Evv 955	596	38	Act 347 P 440 . . .	649		
314	Evv 956	596	39	Evv 969	597		
315	Evv 957	596	42	Evv 970	597		
316	Evv 958	596	46	Evv 971	597		
317	Evv 959 Ac 276		48	Act 348 Paul 441 . .	649		
	Epp 325	596	49	Evv 972	597		
318	Evv 960	596	51	Evv 973	597		
319	Evv 961	596	52	Evv 974	597		
320	Evv 962	596	55	Evv 975	597		
321	Evv 963	596	56	Evv 976	597		
378	Evl 577	758	58	Evl 660	760		
382	Act 346 P 439 . . .	649	59	Evv 977	597		
386	Apl 127	787	76	Evv 978	597		
387	Apl 128	787	81	Apoc 168	686		
392	Apl 129	787	136	Act 349 P 442 . . .	649		
437	} sub Evl 577	758	137	Evl 661	760		
440			139	Act 350 P 443 . . .	649		
468			141	Apl 133	787		
469			142	Evv 979	597		
488			146	Apl 134	787		
515			147	Act 351 P 444 . . .	649		
532							
540							
543							
<i>Docheiarii</i>			<i>Esphigmeni</i>				
1	Evl 651	760	19	Evl 662	761		
7	Evv 964	597	20	Evl 663	761		
10	Evl 652	760	21	Evl 664	761		
13	Evl 653	760	22	Evl 665	761		
14	Evl 654	760	23	Evl 666	761		
15	Evl 655	760	24	Evl 667	761		
17	Apl 130	787	25	Evv 980	597		
19	Evl 656	760	26	Evv 981	597		
20	Apl 131	787	27	{ Evv 982	598		
21	Evv 965	597				{ Evl 668	761
22	Evv 966	597	28	Evl 669	761		
			29	Evv 983	598		
			30	Evv 984	598		
			31	Evv 985	598		

34 sub Evl 670	761	36 Evl 679	762
35 Evl 670	761	37 Act 360 P 453	649
38 sub Evl 670	761	39 Evl 680 Apl 229	762
60 Evl 671	761	51 Evv 1002	599
63 Act 352 P 445	649	52 Evv 1003 Ac 281	
64 Act 353 P 446	649	Epp 330	599
65 Act 354 P 447	649	53 Evv 1004	599
66 Act 355 P 348	649	55 Evv 1005	599
67 Act 356 P 449	649	56 Evv 1006	599
68 Act 357 P 450	649	57 Act 361 P 454	649
94 Paul?		59 Evv 1007	599
186 Evv 986 Act 277 P 326		60 Act 364 P 455 Ap 131	649
Ap 117	598	61 Evv 1008	600
<i>Gregorii</i>		63 Evv 1009	600
3 Evv 922 Ac 270 P 320		66 Evv 1010	600
Ap 116	594	67 Evv 1011	600
71 Evv 713b	765	68 Evv 1012	600
τοῦ ἡγουμένου Evv 923	594	69 Evv 1013	600
<i>Iberorum</i>		72 Evv 1014	600
1 Evl 672	761	75 Evv 1015	600
2 Evv 989	598	[259 Act?]	
3 Evl 673	761	371 Evv 1016	600
4 Evl 674	761	373 Ioh? negligē	
5 Evv 990	598	379 Apoc 170	686
6 Evl 675	761	546 Apoc 171	686
7 Evv 991	598	548 Evv 1017	600
9 Evv 992	598	549 Evv 1018	600
18 Evv 993	598	550 Evv 1019	600
19 Evv 994	598	562 Evv 1020	600
20 Evl 676	761	594 Apoc 172	686
21 Evv 995	599	599 Evv 1021	600
23 Evl 677	761	605 Apoc 173	686
24 Act 358 P 451	649	607 Evv 1022	600
25 Act 359 P 452 Ap 130	649	608 Evv 1023	600
28 Evv 996 Act 278 P 327	599	610 Evv 1024	600
29 Evv 997 Act 279 P 328	599	635 Evl 681	762
30 Evv 998	599	636 Evv 1025	600
31 Evv 999 Ac 280 P 329	599	637 Evl 682	762
32 Evv 1000	599	638 Evl 683	762
33 Evv 1001	599	639 Evl 684 Act 322	647
34 Apoc 34	686	640 Evl 685	762
35 Evl 678	762	641 Evv 1026	600

642 Act 363	650	<i>Pauli</i>	
643 Act 364	650	1 Evl 728	765
644 Apoc 174	686	2 Act 374 P 463 Ap 132	650
647 Evv 1027	601	4 Evv 1095	605
648 Act 365	650	5 Evv 1096	605
661 Apoc 175	686	<i>Philothei</i>	
665 Evv 1028	601	1 Evl 748	766
671 Evv 1029	601	2 Evl 749	766
809 Evv 1030	601	3 Evl 750	766
825 Evl 686 Apl 230 . . .	762	5 Evv 1117	606
831 Apl 135	787	6 Evl 751 Apl 239 . . .	766
871 Evv 1031	601	17 Apl 152	788
884 Evl 687 Apl 231 . . .	762	18 Evl 752	766
<i>Laurae</i>		21 Evv 1118	606
H ^{paul}	429—431.448.449	22 Evv 1119	607
<i>ψ'</i>	445.446	25 Evl 753 Apl 267 . . .	766
S ^{act paul}	447.449	33 Evv 1120	607
Evv 1071	603	38 Act 378 P 467 . . .	651
N. T. Evv 1072 Ac 284		39 Evv 1121	607
P 333 Ap 118	603	41 Evv 1122	607
Evv 1073 Ac 285	603	44 Evv 1123	607
Evv 1074	603	45 Evv 1124	607
N. T. Evv 1075 Ac 286		46 Evv 1125	607
P 434 Ap 119	603	47 Evv 1126	607
Evv 1076	604	48 Evv 1127	607
Evv 1077	604	51 Evv 1128	607
Evv 1078	604	53 Evv 1129	607
Evv 1079	604	61 Evl 754	766
Evv 1080	604	68 Evv 1130	607
		71 Evv 1131	607
		72 Evv 1132	607
<i>Pantalaemonis</i>		74 Evv 1133	607
50 Evl 722	764	76 Act 379 P 468 . . .	651
IV 6.4 Evl 723	764	77 Evv 1134	607
IX 5.3 Evl 724	764	78 Evv 1135	607
XXV Evv 1091	605	80 Evv 1136	607
XXVI Evv 1092	605	86 Evv 1137	607
XXVII 6.2 Evl 725 . . .	764	213 Evl 755	766
XXVII 3 Evl 726 . . .	764	<i>Protati</i>	
XXVIII Evv 1093 . . .	605	11 Evl 729	765
XXVIII 1.1 Evl 727 . . .	764	14 Evl 730	765
XXIX Evv 1094		15? Evl 731	765
Ac 287 P 335 Ap 120	605		

32 Act 375 P 464 . . . 650	52 Act 377 P 466 . . . 650
41 Evv 1097 605	53 Evv 1111 606
44 Evl 732 765	54 Evv 1112 606
54 Apl 144 788	56 Evv 1113 606
56 Evl 733 765	70 Evv 1114 606
<i>Simopetrae</i> : bibliotheca anno	97 Evv 1115 606
1891 combusta fuisse	102 Evl 747 766
dicitur.	127 Evv 1116 606
6 Apl 145 788	129 Apl 151 788
10 Apl 146 788	<i>Xenophontis</i>
17 Evl 734 765	1 Evl 710 763
19 Evl 735 765	58 Evl 711 763
20 Evl 736 765	59 Evl 712 Apl 235 . . 763
21 Evl 737 765	68 Evl 712a 763
24 Evl 738 765	<i>Xeropotami</i>
25 Evv 1098 605	103 Evv 1081 604
26 Evv 1099 605	105 Evv 1082 604
27 Evl 739 765	107 Evv 1083 604
28 Evl 740 765	108 Evv 1084 604
29 Evv 1100 605	110 Evl 714 764
30 Evl 741 765	112 Evl 715 764
33 Evl 742 765	115 Evv 1085 604
34 Evv 1101 606	118 Evl 716 764
38 Evv 1102 606	122 Evl 717 764
39 Evv 1103 606	123 Evv 1086 604
40 Evv 1104 606	125 Evl 718 764
41 Evv 1105 606	126 Evl 719 754
42 Ae 376 P 465 650	200 Evv 1087 604
63 Evv 1106 606	205 Evv 1088 604
70 Evl 743 Apl 238 . . 766	221 Evv 1089 604
145 Evv 1107 606	234 Evl 720 764
146 Evv 1108 606	in ecclesia
147 Evv 1109 606	Evv 1090 605
148 Evl 479 Apl 147 . . 749	<i>Zographi</i>
149 Apl 148 788	4 Evv 987 598
150 Apl 149 788	14 Evv 988 598
151 Apl 150 788	Berat
<i>Stauroniketae</i>	<i>archiepiscopi</i>
1 Evl 744 766	Act 380 651
27 Evl 745 766	Evv 1141 608
42 Evl 746 766	Evv 1142 608
43 Evv 1110 606	Apl 153 788

<i>in ecclesia archiepiscopi</i>	7 Evl 776 767
Evl 758 766	8 Evl 777 767
<i>in ecclesia τοῦ εὐαγγελισ-</i>	9 Evl 778 767
<i>μοῦ</i>	10 Evl 779 767
Evv 1143 608	11 Evv 1144 608
Cairae patriarchae Alex.	12 Evv 1145 608
N ^a evv (?) 384	13 Apl 154 788
2 Evv 601 561	14 Apl 155 788
8 Act 240 P 284 . . . 642	15 Apl 156 788
15 Evv 602 561	16 Act 382 P 353 651
16 Evv 603 561	<i>scholae</i>
17 Evv 604 561	1 Evl 780 767
18 Evl 759 766	2 Evl 781 767
59 Act 241 P 285 . . . 642	3 Evl 782 767
68 Evv 605 561	4 Evl 783 767
82 Evv 1270 616	5 Evl 784 767
87 Evv 1271 616	6 Evl 785 767
88 Act 242 P 286 . . . 642	7 Evl 786 767
(ex Gardth. libro)	8 Evv 1146 608
421 Evv 903 593	9 Act 383 P 354 651
927 Evl 760 766	12 Evl 787 767
929 Evl 761 767	26 Act 384 P 355 Ap 133 651
942 Act 381 P 952 . . . 651	27 Evv 1147 608
943 Evl 762 766	33 Ac 385 P 356 651
944 Evl 763 766	34?
945 Evl 4 766	59 Apl 157 788
946 Evl 5 766	74 Apl 158 788
948 Evl 6 766	74? Evl 788 767
950 Evl 7 766	84 Evl 789 767
951 Evl 8 766	88 Apl 159 788
952 Evv 904 593	95 Evv 1148 608
953 Evl 769 766	96 Act 386 P 357 Ap 134 651
Cairae mon. Sin	133 Evv 1149 Ac 288 P 336 608
100 Evv 606 561	Constantinopoli
Chalcide	<i>s. Georgii</i>
<i>monasterii Trinitatis</i>	Evl 790 767
1 Evl 770 767	Evl 791 767
2 Evl 771 767	<i>Longi</i>
3 Evl 772 767	Evl 953 1313
4 Evl 773 767	<i>s. Sepulchri</i>
5 Evl 774 767	2 Paul? 411 673
6 Evl 775 767	3 Paul? 412 673

227 Evv 1150	608	40 Evv 615 Ae 208 P 264	561
417 Evv 1151	608	41 Evv 616	562
419 Evv 1152	608	43 Evv 617 cf Evv 456 .	562
426 Evl 794	768	44 Evv 618	562
432 Evl 795	768	45 Evv 619	562
435 Evv 1153	608	46 Evv 620	562
436 Evv 646	563	<i>coll. s. crucis</i>	
439 Evv 1154	608	1 Act 324 Cath	647
441 Evv 1155	609	3 Evv 621	562
520 Evv 647	563	6 Evl 797	768
574 Evv 648	563	Scr Add Φ	
? Evv 487	545	? Evl (Coxe 6 p. 54) s. Me-	
? Evv 488	545	lanae Evl 159	712
Act 218 P 274	640	Larnakae in Cypro	
Evl 792	768	Evv 644	563
Evl 793	768	Lesbos	
„Serā ¹⁴ veteris		<i>monasterii toũ λεύκωρος</i>	
Evv 1286	1310	1 Evl 798	768
Evl 942	1312	35 Evv? Mt 1156	609
<i>Syllogi</i>		37 Evl 799	768
1 Evv 649	563	38 Evl 800	768
5 Evv 650	563	40 Evl 801	768
48 Evl 790	768	41 Evl 802	768
Hierosolymis		55 Act 323 P 429 Ap 127	647
(Coxii et Scholzii)		66 Evl 803	768
<i>s. sepulchri</i>		67 Evv 1157	609
1 Evv 450	541	97 Evv 1158	609
2 Evv 451 cf Evv 607	541.561	99 Evv 1159	609
3 Evv 452	541	Milo	
4 Evv 453	541	Evl 804	768
5 Evv 454 cf Evv 608	541.561	Patmi	
6 Evv 455 cf Evv 609 (?)	541.561	N ^{evv}	382—384
7 Evv 456	541	Evv 467	542
8 Act 183 P 231	637	Evv 468	542
9 Act 184 P 232 Ap 85	637	Evv 469	542
10 Evl 158	712	Act 182 P 243	637
14 Evv 610	561	Evl 172	713
17 Evv 611	561	Evl 173	713
31 Evv 612	561	Evl 174	713
32 Evv 613	561	Evl 175	713
33 Evv 614	561	Evl 176	713
		Evl 177	713

Evl 178	713	96 Evv 1173	610
11 Apl 160	788	97 Evv 1174	610
12 Apoc 178 Apl 161	686	98 Evv 1175	610
14 Act 387 P 358	651	99 Evl 823	769
15 Ae 388 P 359	651	100 Evv 1176	610
16 Ae 389 P 360	651	101 Evl 824	769
58 Evv 1160	609	116 Paul 416	673
59 Evv 1161	609	117 Evv 1177	610
60 Evv 1162	609	[177 Evv Act?]	
61 Paul 413	673	203 Evv 1178	610
62 Paul 414	673	263 Act 390 P 361	651
63 Paul 415	673	?275 Evv 1082? ^{Gth} 1179	610
64 Apoc 179	686	330 Evl 825 ^{Gth}	769
67 N ^{evv}	382	331 Evl 826	770
68 Evl 805	768	332 Evl 827	770
69 Evl 806	769	333 Evv 1180	610
70 Evl 807	769	334 Evv 1181	610
71 Evl 808	769	s. Sabae	
72 Evl 809	769	1 Act 185 P 233	637
73 Evl 810	769	2 Evv 457 Ae 186 P 234	541
74 Evl 811	769	3 Evv 458	541
75 Evl 812	769	4 Evl 160	712
76 Evv ^{Gth} 1163	609	5 Evl 161	712
77 Evl 813	769	6 Evl 162	713
78 Evl 814	769	7 Evv 459	541
79 Evl 815	769	8 Evv 460	541
80 Evv 1164	609	[9 Evv 461 hodie Petrop.]	541
81 Evv ^{Gth} 1165	609	10 Evv 462 Ae 187 P 235	
82 Evv 1166	609	Ap 86	541
83 Evv 1167	610	11 Evv 463	542
84 Evv 1168	610	12 Evv 464	542
85 Evl 816	769	13 Evl 163	713
86 Evl 817	769	14 Evl 164	713
87 Evl 818	769	15 Act 188 P 236	637
88 Evl 819	769	16 Apl 49	781
89 Evl 820	769	17 Evl 165	713
90 Evv 1169	610	18 Apl 50	781
91 Evl 821	769	19 Evv 465	542
92 Evv 1170	610	20 Evv 466 Ae 189 P 237	
93 Evl 822	769	Ap 89	542
94 Evv 1171	610	20 Act 243 P 287 Ap 102	642
95 Evv 1172	610	21 Evl 166	713

22	Evl 167	713	8	Apl 162	788
23	Evl 168	713	9	Evl 836	770
24	Evl 169	713	10	Apoc 184 Apl 163	789
25	Evl 170	713	11	Ev̄v 1183	611
26	Apl 51	781	12	Act 391 P 362	651
27	Ev̄v 622	562	13	Apl 164	789
35	Act 244 P 288	642	14	Evl 837	770
40	Evl 828	770	15	Act 392 P 363	652
52	Ev̄v 623	562	16	Act 393 P 364	652
53	Ev̄v 624	562		<i>παράγ'α</i>	
54	Ev̄v 625	562		Evl 838	771
56	Ev̄v 626	562		Ev̄v 1184	611
57	Ev̄v 627	562		Sinai	
58	Ev̄v 628	562		ⲓ ⁶ Ev̄v	1307
59	Ev̄v 629	562		ⲓ ⁷ Ev̄v	1308
60	Ev̄v 630	562		ⲓ ⁸ Ev̄v	1308
61	{	Ev̄v 631	562	ⲓ ⁹ Ev̄v	1308
		Ev̄v 632	562	ⲓ ¹⁰ Ev̄v	1308
		Ev̄v 633	562	ⲓ ¹¹ Ev̄v	1308
		Ev̄v 634	562	ⲓ ¹² Ev̄v	1308
		Ev̄v 635	562	ⲓ ¹⁴ Paul	1308
62	{	Ev̄v 636	562	sine numero Evl 314	730
		Ev̄v 637	562	148 Ev̄v 1185	311
		Ev̄v 638	562	149 Ev̄v 1186	611
		Ev̄v 639	562	150 Ev̄v 1187	611
		Ev̄v 640	562	151 Ev̄v 1188	611
16	<i>in turri</i> Evl 829	770	152	Ev̄v 1189	611
41	<i>in turri</i> Paul 417	673	153	Ev̄v 1190	611
45	<i>in turri</i> Ev̄v 641	562	154	Ev̄v 1191	611
46	<i>in turri</i> Ev̄v 642	563	155	Ev̄v 1192	611
47	<i>in turri</i> Ev̄v 643	563	156	Ev̄v 1193	611
	sine numero Evl 171 Apl 52	713	157	Ev̄v 1194	611
	sine numero Apl 54	781	158	Ev̄v 1195	611
	Thessalonicae		159	Ev̄v 1196	611
	<i>ἐλλ. Γυρ.</i>		160	Ev̄v 1197	611
1	Evl 830	770	161	Ev̄v 1198	612
2	Evl 831	770	162	Ev̄v 1199	612
3	Evl 832	770	163	Ev̄v 1200	612
4	Evl 833	770	164	Ev̄v 1201	612
5	Evl 834	770	165	Ev̄v 1202	612
6	Ev̄v 1182	610	166	Ev̄v 1203	612
7	Evl 835	770	167	Ev̄v 1204	612

168	EvV 1205	612	211	Evl 845	771
169	EvV 1206	612	212	Evl 846	771
170	EvV 1207	612	213	Evl 847	771
171	EvV 1208	612	214	Evl 848	771
172	EvV 1209	612	215	Evl 849	771
173	EvV 1210	612	216	Evl 850	771
174	EvV 1211	612	217	Evl 851	771
175	EvV 1212	612	218	Evl 852	771
176	EvV 1213	612	219	Evl 853	771
177	EvV 1214	612	220	Evl 854	772
178	EvV 1215	612	221	Evl 855	772
179	EvV 1216	613	222	Evl 856	772
180	EvV 1217	613	223	Evl 857	772
181	EvV 1218	613	224	Evl 858	772
182	EvV 1219	613	225	Evl 859	772
183	EvV 1220	613	226	Evl 860	772
184	EvV 1221	613	227	Evl 861	772
185	EvV 1222	613	228	Evl 862	772
186	EvV 1223	613	229	Evl 863	772
187	EvV 1224	613	230	Evl 864	772
188	EvV 1225	613	231	Evl 865	772
189	EvV 1226	613	232	Evl 866	772
190	EvV 1227	613	233	Evl 867	772
191	EvV 1228	613	234	Evl 868	773
192	EvV 1229	613	235	Evl 869	773
193	EvV 1230	613	236	Evl 870	773
194	EvV 1231	614	237	Evl 871	773
195	EvV 1232	614	238	Evl 872	773
196	EvV 1233	614	239	Evl 873	773
197	EvV 1234	614	240	Evl 874	773
198	EvV 1235	614	241	Evl 875	773
199	EvV 1236	614	242	Evl 876	773
200	EvV 1237	614	243	Evl 877	773
201	EvV 1238	614	244	Evl 878	773
203	EvV 1239	614	245	Evl 879	773
204	Evl 300	728	246	Evl 880	773
205	Evl 839	771	247	Evl 881	773
206	Evl 840	771	248	Evl 882	773
207	Evl 841	771	249	Evl 883	773
208	Evl 842	771	250	Evl 884	773
209	Evl 843	771	251	Evl 885	773
210	Evl 844	771	252	Evl 886	773

253	Evl 887	774	292	Act 411	652
254	Evl 888	774	293	Act 412	652
255	Evl 889	774	294	Apl 174	789
256	Evl 890	774	295	Apl 117	786
257	Evl 891	774	296	Apl 166	789
258	Evl 892	774	297	Apl 167	789
259	Evv1240Ac289 P337	614	298	Apl 168	789
260	Evv1241Ac290 P338	614	299	Apl 169	789
261	Evv1242Ac291 P339	614	300	Act 413 P 370 . . .	652
262	Evv1243Ac292 P340	614	301	Act 414	652
263	Evv1244Ac293 P341	614	302	Evv 1252	614
264	Evv1245Ac294 P342	614	303	Evv 1253	615
265	Evv1246Ac295 P343	614	304	Evv 1254?	615
266	Evv1247Ac296 P344	614	305	Evv 1255?	615
267	Evv1248Ac297 P345	614	306	Evv 1256?	615
268	Evv1249Ac298 P346	614	307	Evv	615
269	Evv1250Ac299 P347	614	550	Evl 896	774
270	Evv1251Ac300 P348	614	659	Evl 897	774
271	Evl 893 Apl 246 . .	774	720	Evl 898	774
272	Evl 894 Apl 260 . .	774	738	Evl 899	775
273	Evl 895 Apl 261 . .	774	748	Evl 900 Apl 247 . .	775
274	Act 394 Paul 365 . .	652	754	Evl 901	775
275	Act 395 Paul 366 . .	652	756	Evl 902	775
276	Act 396	652	775	Evl 903	775
277	Act 397	652	796	Evl 904	775
278	Act 398	652	797	Evl 905	775
279	Act 399 P 367 Ap 135	652	800	Evl 906	775
280	Act 400 P 368 . . .	652	929	Evl 907	775
281	Act 401	652	943	Evl 908 Apl 248 . .	775
282	Act 402	652	957	Evl 909	775
283	Act 403 P 369 . . .	652	960	Evl 910	775
284	Act 404	652	961	Evl 911 Apl 249 . .	775
285	Act 405	652	962	Evl 912	775
286	Apl ^{vid}				
287	Act 406	652			
288	Act 407	652			
289	Act 408	652			
290	Act 409	652			
291	Act 410	652			

Smyrnae*scholae evangelicae*

Γ' 1: Evv 1257 615

Γ' 2: Evv 1258 615

Γ' 5: Evv 1259 615

latentes

3 Evv	1307	Evv 436 olim Meerman. .	539
Evv 81	485	Evv 483 „ Pickering .	544
Evv 82 Ac 44 P 51 Ap 5	485	Evv 1287 Ac419 P485	1310
Evv 88 olim Camerar. . .	486	Act 7 P 10	617
Evv 91 „ Perronian. . .	487	Act 39	621
Evv 93 „ Gravii	488	Act 50	623
Evv 97 „ Hirsang. . . .	489	Act 52	623
Evv 101 „ Uffenb.3 . . .	490	Paul 13	653
Evv 103	490	Paul 15	653
Evv 104 olim Vignerii . .	490	Paul 60	656
Evv 106 „ Winchelsea	491	Apoc 3	676
Evv 181 „ Zelada	505	Evl 23	697
Evv 216 „ Canonicii . . .	511	Evl 31	699
Evv 253 „ Nicephori . . .	516	Evl 33	699
Evv 404 „ Scotti	535	Evl 156	712
Evv 421 „ Syracus. . . .	537	Apl 3	778

LIPSIÆ ET BEROLINI
EX OFFICINA GIESECKE ET DEVRIENT.

WELLESLEY COLLEGE LIBRARY

3 5002 03128 7795

B9 1965 1869 1:3

Bible.

Novum Testamentum graecum

